

Tartalomjegyzék

1. Megalapozó vizsgálat

1.1 Megalapozó vizsgálat

1.2 Tervlap: Alaptérkép

M=1:10000

1.3 Tervlap: Településszerkezeti vizsgálat

M=1:10000

1.4 Településfejlesztési koncepció

2. Településszerkezeti terv és leírása

2.1 Településszerkezeti terv leírás

2.2 Tervlap: Településszerkezeti terv

M=1:10000

3. Szabályozási tervek HÉSZ

3.1 Helyi Építési Szabályzat

3.2 JAT. szerinti hatástanulmány

3.3 Tervlap: Tervezett állapot belterület szabályozási terve

M=1:4000

3.4 Tervlap: Tervezett állapot külterület szabályozási terve

M=1:10000

4. Alátámasztó munkarészek

Alátámasztó munkarész

Örökségvédelmi hatástanulmány

Környezeti értékelés

Tervlap:

○ Tervlap: Közlekedésfejlesztési

M=1:10000

○ Tervlap: Minta-keresztmetszelvevények I

M=1:100

○ Tervlap: Környezetalakítási terv

M=1:10000

○ Tervlap: Közműfejlesztési terv

M=1:10000

▪ Elektromos

▪ Szennyvíz

▪ Gázellátás

▪ Hírközlés

▪ Vízellátás

Tervezői nyilatkozat

Nak, 2022. december hó

Jövő Tér-kép Kft.

Székhely és iroda: Kaposvár, Buzsáki utca 5.

Mobil:+36305005424

E-mail: szia.annamaria@gmail.com

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI

A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

1.1. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI

A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

Generál tervező: Jövő Tér-kép Kft.

Székhely:

Kaposvár, Buzsáki utca 5.

Mobil:

+36305005424

E-mail:

szia.annamaria@gmail.com

településrendező tervező

Szilágyi Annamária
okl. településmérnök
TT 14-0005

Vezető településrendező tervező

Dudás Ede
okl. településmérnök
TT 15-0303

Közlekedés tervező:

Kulcsár Gusztáv
Okl. Építőmérnök
Tkö 15-0300

Közmű tervező:

Bíró Károly
Építőmérnök
TV-T-15-402, V-3a2/15-0402

Környezetvédelem:

Szekrényes Csaba
környezetmérnök

Távközlési tervező:

.....
Rác Géza
Villamos üzemmérnök
TH-15-0103

Elektromos tervező:

.....
Angyal András
Okl. elektromos mérnök
EN-T-1-15-0403

Gázellátás tervező:

.....
Vasasné Bacsó Eszter
Épületgépész mérnök
GO-T/15-0506

Tájtervező:

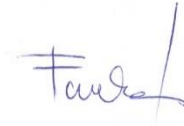
.....
Zsila László
Okl. táj- és kertépítész mérnök
TK 09-0583, K/1 09-0583

Tervező munkatárs:

.....
Liskány Tamás
építőmérnök

Tervező munkatárs

.....
Fazekasné Jánócsik Zsuzsa
építőmérnök

Kaposvár, 2022. november hó

TARTALOMJEGYZÉK

NAK KÖZSÉG MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

TARTALOMJEGYZÉK	5
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	8
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	8
Térszerkezeti helyzet	10
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	19
1.2.1. EU 2027 stratégia	22
1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)	22
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	25
A tervezett módosítás és a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel jóváhagyott Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervének Országos Területrendezési Tervvel (OTrT) való összhang	25
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai	38
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	38
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	38
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	38
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	39
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	39
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	39
1.7. A település társadalma	40
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	40
1.7.1.2. Természetes népmozgalom	46
1.7.1.3. Nemzetiségi összetétel	50
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	65
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek)	68
1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA	69
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)	70
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	73
1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA	75
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	75
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	75

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége)	78
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok	79
1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE	79
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	80
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	80
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	80
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai	83
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás	83
1.10.6. Intézményfenntartás	84
1.10.7. Energiagazdálkodás	84
1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK	84
1.11.1. Okos város települési szolgáltatások	86
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata	88
1.12.1. Természeti adottságok	88
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet	91
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	93
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	95
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata	96
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	96
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	97
1.14. Az épített környezet vizsgálata	97
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata	97
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	100
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter	101
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	101
1.14.5. Az építmények vizsgálata	101
1.14.6. Az épített környezet értékei	103
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	105
1.15. Közlekedés	106
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok	106
1.15.2. Közúti közlekedés	106
1.15.3. Közösségi közlekedés	108
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	108
1.15.5. Parkolás	108

1.15.6. Egyéb, közlekedéssel kapcsolatos megállapítások	108
1.16. Közművesítés	109
1.16.1. Víziközművek	110
1.16.2. Energia	110
1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)	112
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	113
1.17.1. Talaj	113
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek	114
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme	115
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés	116
1.17.5. Sugárzás védelem	116
1.17.6. Hulladékkezelés	116
1.17.7. Vizuális környezetterhelés	117
1.17.8. Árvízvédelem	117
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	117
1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)	117
1.18.2. Vízirajzi veszélyeztetettség	118
1.18.3. Egyéb katasztrófavédelmi tényezők	120
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely	122
1.20. Városi klíma	122
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	126
3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	133
3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	133
3.1.1. A folyamatok értékelése	133
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	136
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	140
3.2. Problématérkép/Értéktérkép	140
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	143
3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	143

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Nak Község Tolna megyében, Dombóvártól északnyugatra, Lápafő és Attala közt fekvő település. Észak-déli irányban a Kapospala-Lápafő közti 6517-es út halad át rajta, nyugati szomszédjai, Kisgyalán és Gölle felől a 6518-as út vezet a községbe.

Teljes területe 27,78 km². A lakások száma 282, míg egyéb lakóegységek száma nincs nyilvántartva. Nak Község állandó népessége 2019-es statisztikai adatok alapján 478 fő, míg népsűrűsége 20,81 fő/km².¹

Nak Község pozíciója Magyarország és Tolna megye térképén²

Alapadatok		Statisztikai adatok	
Jogállás:	község	Terület:	27,78 km ²
Megye:	Tolna megye	Lakosság:	478 fő
Járás:	Dombóvár	Népsűrűség:	20,81 fő/km ²
Kistérség:	Dombóvár	Lakások száma:	282
Terület:	27,78 km ²	Településrészek száma:	1
Lakosság:	478 fő		
Honlap:	www.nakkozseg.hu		

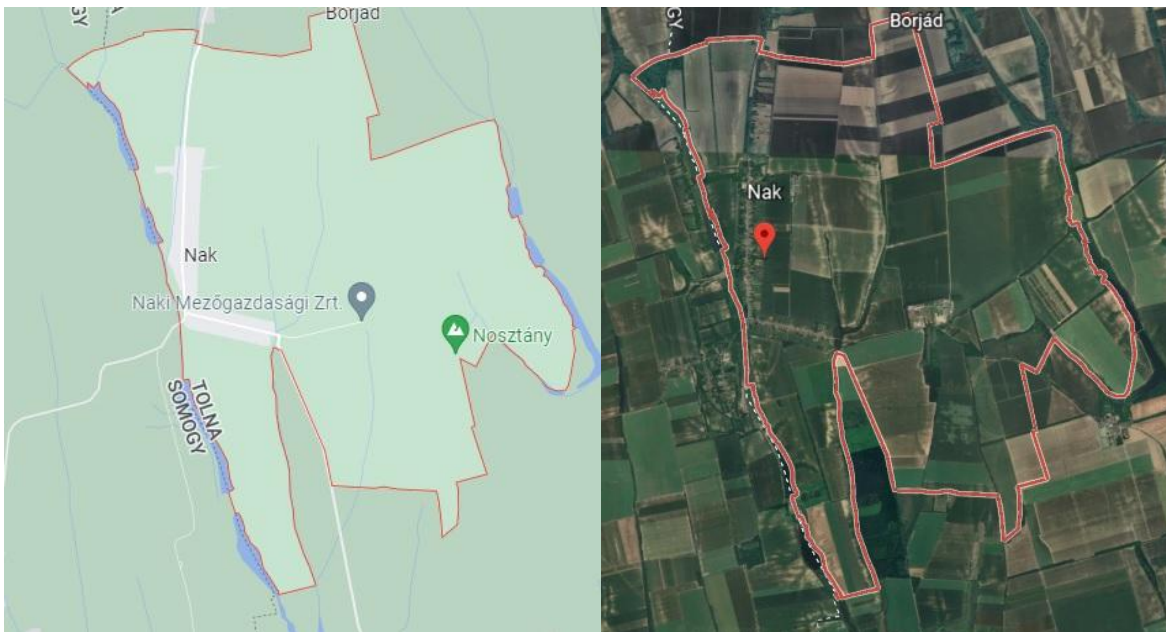
¹ Forrás: KSH

² Forrás: wikipedia

A helység városrészei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése	A népszámlálási lakónépesség	A lakások	A lakott egyéb lakóegységek	Postai irányítószám	A külterület települési jellege	A településrész távolsága a központi belterület centrumától (km)
	száma 2011. október 1-jén, a 2022. január 1-jei közigazgatási állapot szerint					
Központi belterület	569	275	–	7215	–	–
Külterület						
Nosztány	20	9	–	7200	Mgl.	3,0

Mgl. = mezőgazdasági jellegű (készenléti, szolgálati) lakótelep, illetve lakóhely, mezőgazdasági jellegű tanyák

Nak Község statisztikai feldolgozott adatai³

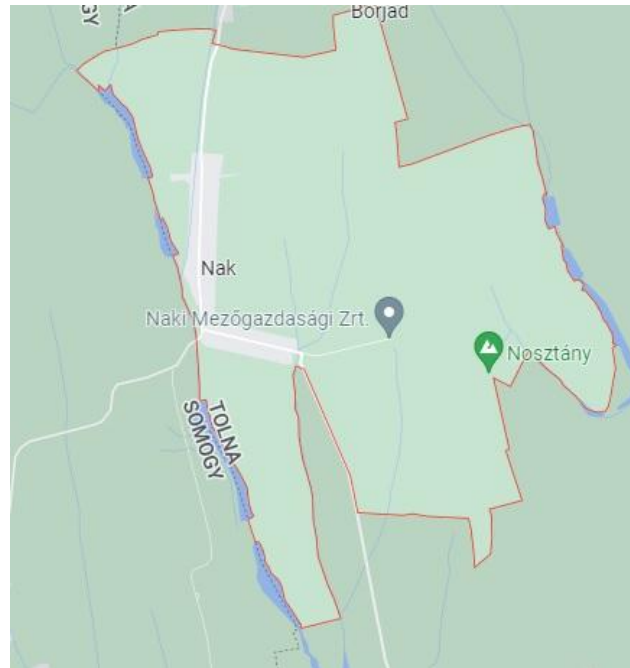

Átnézeti térkép teljes közigazgatási terület⁴

Dombóvártól északnyugatra, Lápafő és Attala közt fekvő település. Észak-déli irányban a Kapospula-Lápafő közti 6517-es út halad át rajta, nyugati szomszédjai, Kisgyalán és Gölle felől a 6518-as út vezet a községbe.

³ Forrás: KSH

⁴Forrás: googleearth és www.maps.google.com

Nak útvonaladatok⁵

A tömegközlekedési lehetőségeket a Volánbusz helyközi autóbuszjáratai biztosítják, amelyek többféle útvonalon közlekednek:

- Nak, Nosztánypusztai elágazás
- Nak, Petőfi utca
- Nak, forduló
- Nak, Posta

megállóhelyeken, a település belterületére betérve. Napi szinten 11 járat indul Dombóvárról – Nakra. A rendszeres összeköttetés leginkább Dombóvárral biztosított.

A település kötőpályás útvonalon nem közelíthető meg. Vasútállomása nincs.

Térszerkezeti helyzet

Nemzetközi szerepkör

A páneurópai közlekedési folyosókat (más néven: Helsinki-folyosókat) az 1994-es és 1997-es európai közlekedési miniszteri konferencián jelölték ki. A tíz kijelölt folyosó a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) kiterjesztése Kelet-Európa (az akkori Európai Unió szomszédos államai) irányába. A folyosók kijelölésének célja jó közlekedési kapcsolatok kiépítése volt az EU és szomszédai között, a hatékony és biztonságos közlekedési rendszer révén, segítve az utasok és áruk hatékony szállítását, és ezáltal a versenyképességet és a gazdasági növekedést.

⁵Forrás: www.utadatok.hu

Páneurópai folyosók Nak érintésével⁶

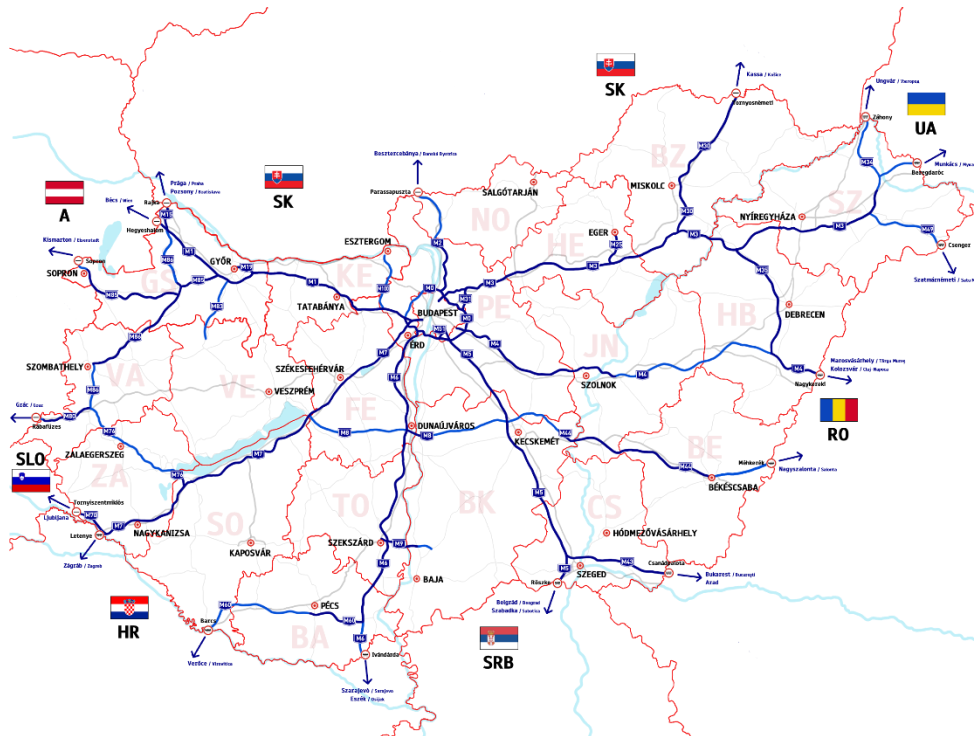
Országos szerepkör

A település az Országos Területfejlesztési Koncepcióban a vidékes térségek közé tartozik. Nak biztosítja lakosságának a közszolgáltatásokat, az egészségügyi és szociális ellátásokat, így e funkciók fenntartása és fejlesztése elengedhetetlen. A település nem rendelkezik országos szerepkörrel, de a környék fejlődésére, felzárkóztatására jelentőséggel bírhat. A község szerepe, amit az országos közlekedéshálózatban betölt, az egyes ágazati koncepciókat integráló Országos Területrendezési Terv (OTrT) alapján a következőképpen foglalható össze:

A településen, a mezőgazdasági területen tevékenykedő helyi mezőgazdasági vállalkozások aránylag nagy száma, a község mezőgazdaságban betöltött térségi jelentőségű szerepét támasztja alá.

⁶Forrás: kti.hu

A település jelenleg is tagja a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének. Ezek a kapcsolatok segítenek a központi költségvetési és az Európai Unió támogatásához való hozzájáruláshoz szükséges információszerzéshez, érdekvényesítéshez.

Magyarország autópályái (meglévő autópályák, épülő- és tervezett gyorsforgalmi utakkal) ⁷

Tolna Megyén áthaladó autópályák, NAK közelében⁸

Megyei és regionális szerepkör

Az ország területének 4%-a esik Tolna megyébe. Állandó népességszáma – a KSH adatai szerint – 2012. 01.01.-én 229.116 fő. Jó infrastruktúrával és közlekedési adottságokkal rendelkező Duna-völgy, Szekszárd, Dombóvár környék mellett kifejezetten hátrányos adottságú térségek is találhatóak a megyében.

⁷Forrás: wikipedia

⁸Forrás: wikipedia

Országosan jelentőséggel bír, a Nemzetgazdasági Minisztérium iránymutatása alapján, a „Területfejlesztés Tolna megyében 2021-2027” című pályázat alapján megvalósuló projektek.

A megyei fejlesztési elképzeléseknek igazodniuk kell az országos területfejlesztési elképzelésekhez, illetve az országos jelentőségű fejlesztések megvalósulása mindenképpen érinti a megyét.

A TOP a helyi szükségletekre való eredményesebb reagálást és a területi sajátosságokat szem előtt tartva került kidolgozásra, ennek megfelelően a program beavatkozási logikája is terület alapú. A program alapelve, hogy a területileg decentralizált, térségi, helyi jelentőségű fejlesztéseket finanszírozza, amelyeket döntően a helyi – megyei- és települési – önkormányzatok valósítanak meg. A fenti decentralizált fejlesztések tervezése a megyei önkormányzatok és a megyei jogú városok szintjén folyik.⁹

Járási szerepkör

Napjainkban az önkormányzatok feladataik hatékonyabb, célszerűbb, gazdaságosabb és szerszerűbb ellátása érdekében, illetve jogszabályi felhatalmazás alapján kívánnak részt venni a kistérségi együttműködésekben. A települések képviselőtestületei más települési képviselő-testületekkel, gazdasági, szolgáltató szervezetekkel és közszolgáltatásokat nyújtó intézményekkel alakítanak ki kistérségi együttműködések. Ennek a koordinációnak azonban csak ott lesz létjogosultsága, ahol az együvé tartozás tudata él, s a többé-kevésbé szoros települési, vonzási kapcsolatoknak mély földrajzi alapjuk van.

A szomszédos településekkel való együttműködés erősítésére van szükség, hogy a település megtalálja szerepét a kistérségen belül. Célszerű a gazdasági funkciók terén a tematikájában rokon elemek területi csoportosításának növelése, összetartozásának erősítése. A térségi szerepet a fejlesztések tovább növelésével lehet elérni. Nak ellátási és szolgáltatási feladatokat vállalhat át a térségi településektől.

A településközi együttműködés alapja, hogy az érintett települések közös célokat állapítsanak meg. A szomszédos települések bizalmát és tetszését el kell nyernie Nak Községnek, így azokkal együtt a helyi támogatásokat kellene kiterjeszteni más települések lakosaival, vállalkozóival együtt, ezek mellett a szomszédos településekkel közös programok szervezése, közös pályázatok benyújtása is cél. A térség településeinek együttműködése az erőforrások kombinációját igényli.

A környező településekkel kompromisszumot kell kötni, ezáltal azok erősítenék egymást. Eleinte helyi finanszírozásból kis lépések megtételére van szükség, aztán majd országos és uniós források bevonásával célszerű fejlődést elérni. Nak település a vonzáskörzetében lévő településekkel összefogva önerőből kell elkezdni építkezni, az alulról jövő kezdeményezéseket támogatnia kell.

Adottságaira alapozva Nak lehetőségei nincsenek kihasználva a kereskedelmi, szervezési és irányítás funkciók terén, melyek az erősödő gazdasági viszonyok és funkciók, a rendelkezésre álló képességek, kezdeményezések és a humán erőforrás elérhetősége adja meg. A kisközponti funkciók erősödéséhez hozzájárul a kereskedelmi funkciók fejlesztése és az irányítási és szervezési funkciók hatékonysági elemeinek javítása.

Közigazgatási funkciók terén a járási által leosztott feladatokhoz, a magasabb szintű településfejlesztéshez szükséges helyek és centrumok kialakítása a Község számára hosszú távú erősödést alapíthat meg. A közigazgatásban lezajlott átrendeződések és átszerveződések hatására a település kisebb intézményi és szolgáltatási adminisztratív központok megszerzését eredményezheti. E téren az ellátottsághoz kötött feltételek megteremtésére és kiépítésére van szükség.

Az egészségügyi ellátás szerepe javítja a szociális és egyéb területeken jelentkező térségi problémák megoldásának lehetőségeit. A szociális területen a nappali és bentlakásos intézményekkel kapcsolatos lehetőség merülhet fel, míg az egyéb területen a térségi szolgáltatások központjához csatlakozásról lehet szó.

Jelentősen térségi funkciók betöltésére adnak módot az adott területen, hosszabb távon számottevők az általános funkcióbővítési és –erősítési hozadékaik.

⁹Forrás: Tolna Megyei Közgyűlésének 19/2015. (IV.28.) önkormányzati határozata – kivonat.

A fentiek megvalósulást az alábbi részcélok biztosítják:

- közös programok, közös pályázatok,
- közigazgatást érintő fejlesztések, közelebb hozni az ügyfelekhez az ügyintézését,
- egészségügyet érintő együttműködések.

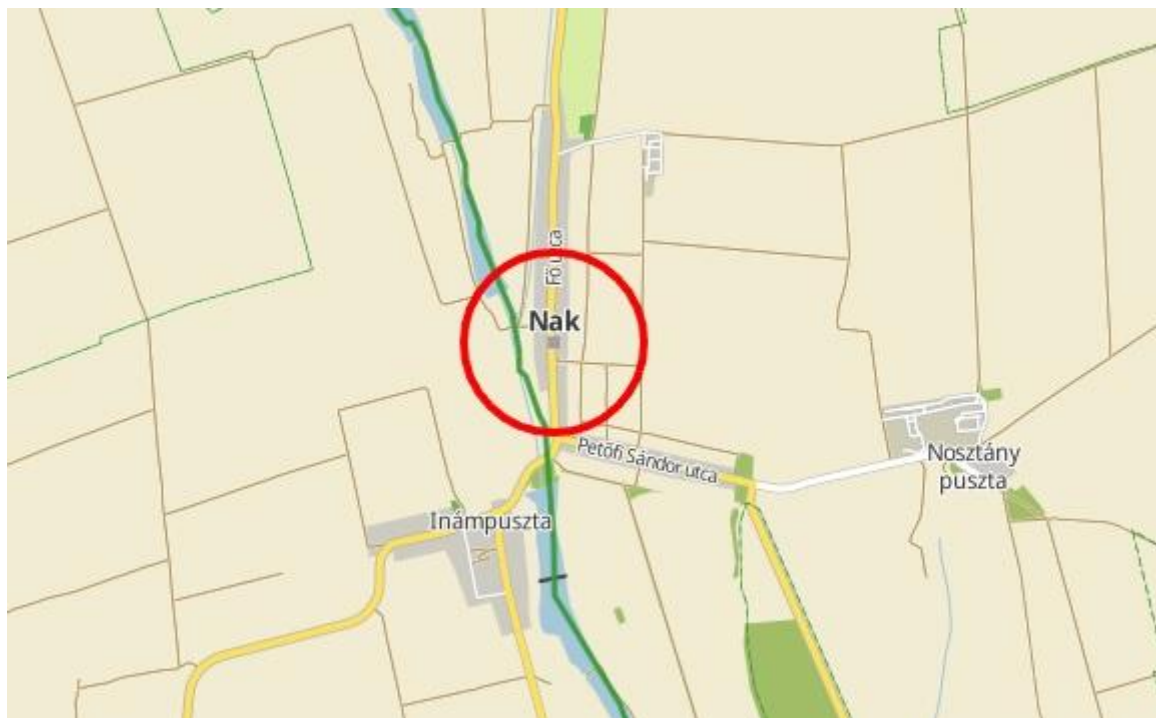
Település fejlesztését szolgáló célok, melyeket mind térségi mikró körzeti szinten, mind helyi szinten kívánja megvalósítani, az alábbi célkitűzésekkel:

- közterületek tisztaságának biztosítása,
- közigazgatás minőségi fejlesztése,
- önkormányzati gazdálkodás javítása
- önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése,
- közlekedési hálózat fejlesztése,
- nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése,
- kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése,
- sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése,
- idegenforgalom és turizmus fejlesztése,
- környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése,
- közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása,
- munkahelyteremtés,
- a településfejlesztési és településrendezési feladatok összehangolása,
- településrendezési eszközök és a tényleges területhasználat közötti eltérések, konfliktusok feloldása,
- szomszédos településekkel való szoros együttműködés,
- gazdaság fejlesztése.

Nak településen több projekt is megvalósult¹⁰:

<i>Projekt megvalósulásának dátuma</i>	<i>Projekt száma</i>	<i>Projekt elnevezése</i>
2014.	VP6-7.2.1.-7.4.1.2-16	Naki Önkormányzat épületének felújítása
2022.	TOP-1.1.1-16-TL1-2019-00008	Iparterületi útfejlesztés Nakon

¹⁰<https://terkepter.palyazat.gov.hu/>

Nák lakóövezet láthatósága¹¹

A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Tolna Megyei Területfejlesztési Koncepció helyzetfeltáró munkarészeinek a 2021-2027 közötti időszak tervezési folyamatában történő felhasználásához hozzájárul, tekintettel arra, hogy a helyzetelemzési dokumentum aktualizálása nem indokolt, mivel az megfelel a vonatkozó előírásoknak, az abban felhasználtaknál frissebb statisztikai adatok, kimutatások nem állnak rendelkezésre.

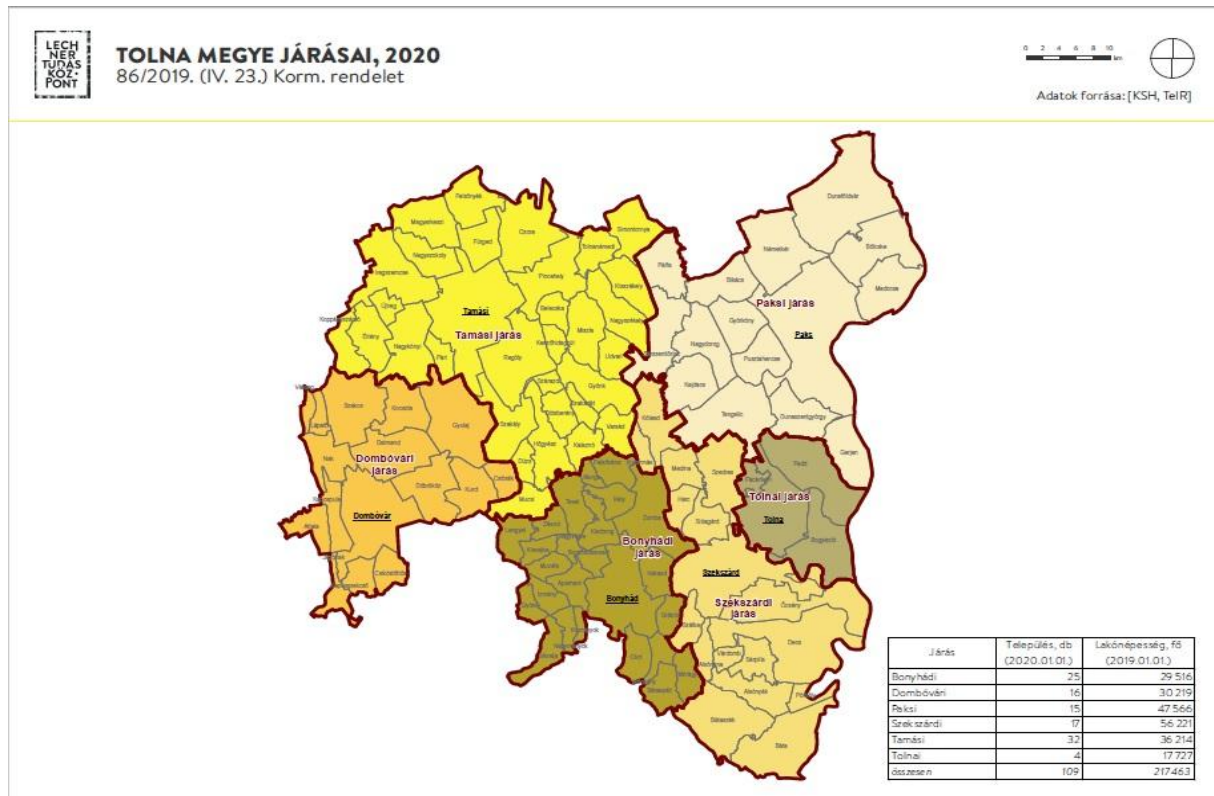
¹¹ Forrás: utcakereso.hu

Tolna Megye Területfejlesztési Konceptió földrajzi fókuszai¹²

A Tolna Megyei Területrendezési Terv felülvizsgálata kapcsán készített alátámasztó anyag részletesen bemutatta a városhálózat, a zártkertes települések, valamint a külterületek jellemzőit. Tolna megyében összesen 109 település van, melyek közül 1 megyei jogú város 10 város, 5 nagyközség és 93 község. A megyében 2009-ben két települést nyilvánítottak várossá (Göngy a Tamási kistérségben és Nagymányok a Bonyhádi kistérségben). 2006-ban Pári kivált Tamásiból és önálló község lett. 33 település körjegyzőség székhelye, 23 település nem tagja körjegyzőségnek (közülük 12 község, a többi nagyközség, illetve város).

¹² Forrás: Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió, 2020.

Tolna megye járásainak körzetei¹³

Az Országgyűlés 1/2014 (I.3.) OGY Határozata Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról (melynek elkészítéséről az 1996. évi XXI. törvény rendelkezik) alapján:

Átfogó fejlesztési célok:

1. Értéktermelő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeinek megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Területi specifikus cél többek között:

Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés.

A megye területén a szabadidő eltöltése és a rekreáció területi feltételei elsősorban az erdők, az alföldi tájak, a folyóvizek, a gyógy-és termálvizek, valamint a védett természeti területek hasznosításával és megóvásával függ össze. A területfejlesztési koncepció alapján a turizmus, az idegenforgalom fejlődése és a megyei lakosság szabadidős lehetőségei szorosan összefüggenek. A megye rendkívül gazdag védett természeti és kulturális értékekben, melyekben jelentős fejlesztési kapacitás rejlik. Ha nem sikerül a kitűzött részcélok megvalósítása, az nemcsak a foglalkoztatás szintjének általános javulását veszélyezteti, de jelentős bevételkiesést okoz, valamint a helyben élők egészségtudatos életmódra való nevelésének, mozgáshoz és szabadidős tevékenységeket biztosító infrastruktúrához való hozzájutásának lehetőségét is gátolja.

Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának, valamint az energia hatékonyságának az ösztönzése a határon túli területeket nem érinti, azokra környezetvédelmi szempontból hatással a koncepció fejlesztési céljai hatással nem lesznek. A környezeti állapot és a környezetbiztonság javítása stratégiai cél meghatározóan a megye környezetminőségének javítását szolgáló fejlesztési célokat tartalmaz. A megye környezetminőségének javítása közvetve kedvező hatással lesz a határon túli térségek környezetminőségére is.

¹³ Forrás: <http://www.jaras.info.hu/jarasok-terkepe/jarasok-tolna-megyeben>

Összefoglalóan megállapítható, hogy a koncepcióban megfogalmazott stratégiai céloknak az országhatáron átnyúló kedvezőtlen környezeti hatásai nem lesznek. A több stratégiai célban is hangsúlyosan szerepeltetett oktatást, kutatást, gazdaságfejlesztést, közlekedés fejlesztést és közvetlen települési együttműködést szolgáló fejlesztési javaslatok a megyéket érintőlegesen, Magyarország közös érdekeit szolgálják.

SSz.	Település	Jogállás	Népesség (fő) (2013. január 1.)	Terület (km ²)	Közös hivatal
1.	Dombóvár	járászékhely város	19 067	78,48	Dombóvár
2.	Attala	község	837	20,64	Dombóvár
3.	Csibrák	község	294	14,62	Kurd
4.	Csikóstóttós	község	852	17,70	Dalmand
5.	Dalmand	község	1259	48,77	Dalmand
6.	Döbrököz	község	2026	43,13	Döbrököz
7.	Gyulaj	község	1048	70,82	Kurd
8.	Jágónak	község	257	15,40	Döbrököz
9.	Kapospula	község	901	19,80	Kapospula
10.	Kaposszekcső	község	1504	15,62	Kapospula
11.	Kocsola	község	1303	33,34	Dalmand
12.	Kurd	község	1182	31,39	Kurd
13.	Lápafő	község	169	9,31	Dombóvár
14.	Nak	község	602	27,78	Kapospula
15.	Szakcs	község	880	55,79	Dombóvár
16.	Várong	község	152	6,63	Dombóvár
17.	Járás összesítés	járás			

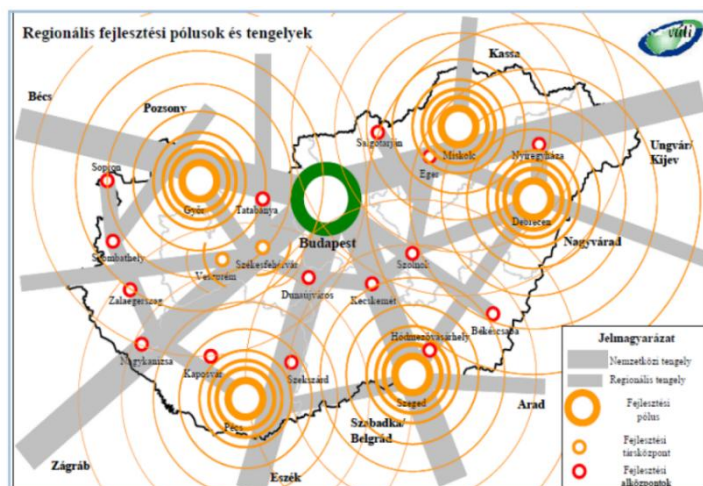
Dombóvári járás települései¹⁴

¹⁴ Forrás: Wikipedia

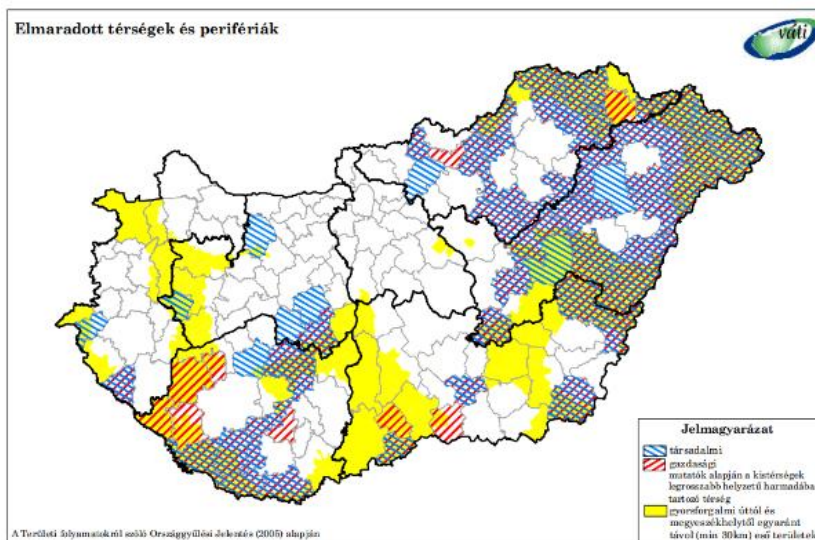
1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL (ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL ÉS A TERÜLETILEG RELEVÁNS MEGYEI, VALAMINT TÉRSÉGI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓKKAL ÉS PROGRAMOKKAL) VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Az a státusz, melyben a térség van, nem csak nemzeti vagy regionális, hanem nemzetközi is. Ezzel számolt az Országgyűlés által elfogadott OTK (Országos Területfejlesztési Konceptió), az elfogadott Országos Területrendezési Terv, és a helyi regionális tervek is. A térség regionális infrastruktúráinak fejlesztését a megyei regionális terv is előírnyozza.

Országos Területfejlesztési Konceptió térképe¹⁵

Az OTK Nak szempontjából releváns pontjai az alábbiak:

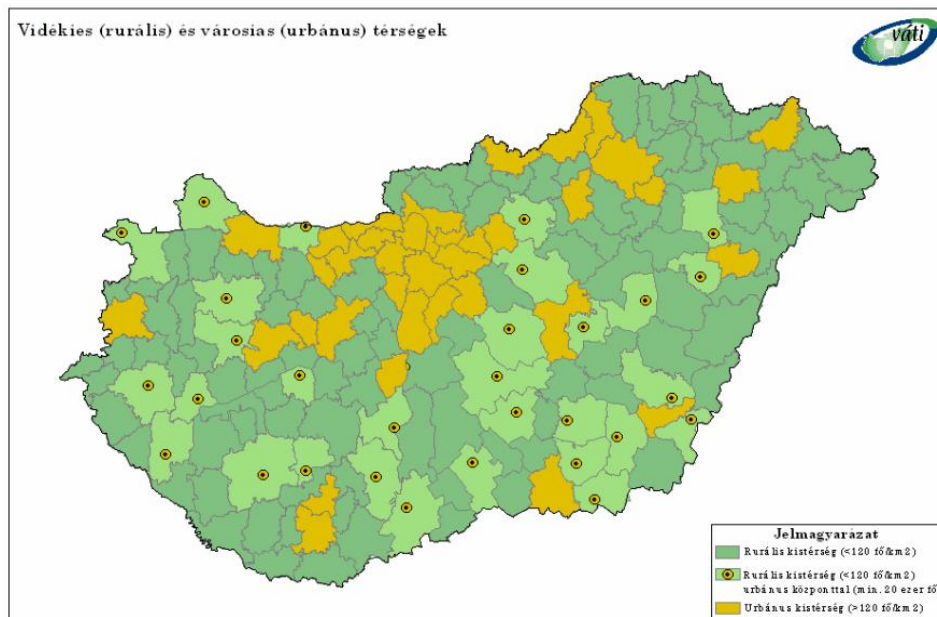

Elmaradt térségek és perifériák¹⁶

¹⁵ Forrás: www.vati.hu és www.tankonyvtar.hu (Vidék és területfejlesztés 5.; Az Országos Területrendezési Konceptió. A regionális politika megvalósításának pénzügyi forrásai és intézményei.)

¹⁶Forrás: Országos Területfejlesztési Konceptió; OTI 2005. Hivatkozási alap: www.tankonyvtar.hu (Vidék és területfejlesztés 5.; Az Országos Területrendezési Konceptió. A regionális politika megvalósításának pénzügyi forrásai és intézményei.)

A térség népsűrűsége és a népességszámmal meghatározott urbanizált települések előfordulása alapján a jellemzően városias (urbánus) kistérségekhez tartozik.

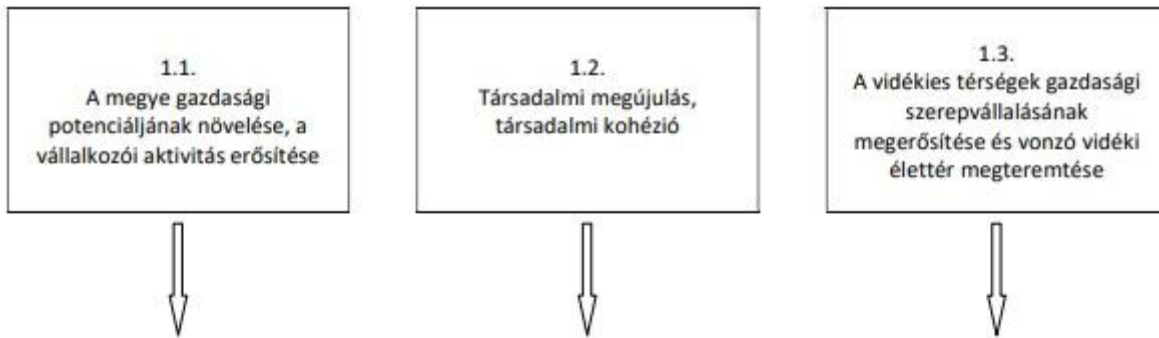
Vidékies-városias térség-típusok¹⁷

Tolna Megye Stratégiai Programja, bár megyei szintű fejlesztéseket takar, a kisebb településeket, mint Nak, szintén érinti. A megye önmegvalósítandó jövőképe alapján, melyet 2030-ra tűzött ki a megyei önkormányzat, a megye fejlesztésének célrendszere, a 2027-ig terjedő időszakra vonatkozó átfogó, stratégiai és horizontális célok megvalósítása.

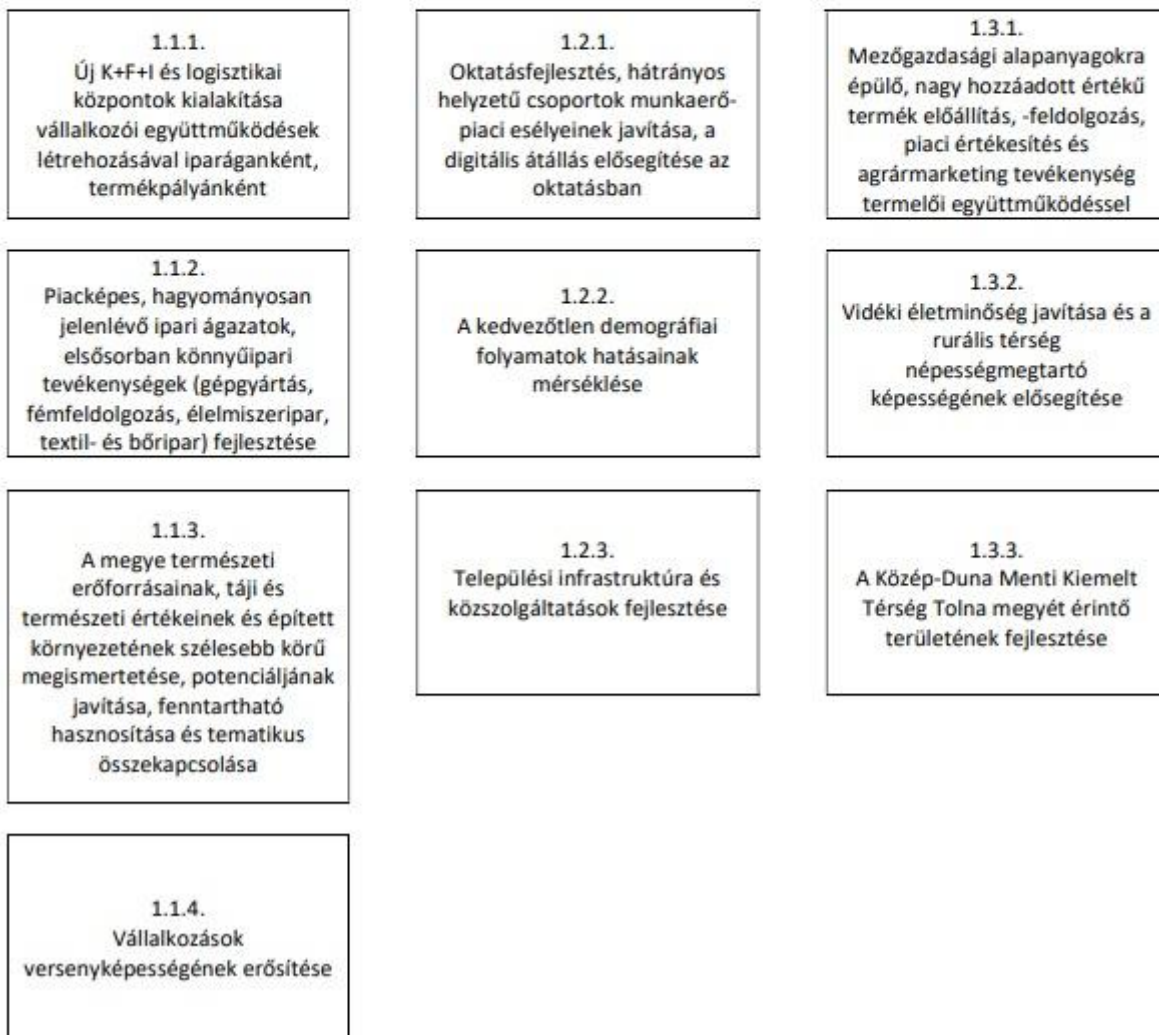
A térség fejlesztési koncepciója három átfogó célt fogalmaz meg, amelyek tükrözik a megye értékválasztását, a fejlesztési célkitűzések fő irányát. A három átfogó cél megvalósítása érdekében hét stratégiai cél lett kitűzve, amelyek megosztása az alábbiak szerint történt: négy tematikus cél és három területi cél. A célok irányelvei az intelligens, fenntartható és befogadó növekedés (mint horizontális célokra) fogalmak elveit szem előtt tartva, történik.

¹⁷ Országos Területfejlesztési Koncepció; OTI 2005. Hivatkozási alap: www.tankonyvtar.hu (Vidék és területfejlesztés 5.; Az Országos Területrendezési Koncepció. A regionális politika megvalósításának pénzügyi forrásai és intézményei.)

Átfogó célok

Stratégiai célok

Tolna Megyei célmegvalósítások összefoglaló táblázata¹⁸

¹⁸ Forrás: Tolna Megye Stratégiai Programja

A megyei fejlesztési stratégiában a járásközpontok fejlesztésének orientációja elsősorban a minőségi szolgáltatások fejlesztése és ezzel a cél egy minőségi szolgáltatásokat nyújtó járáshálózat alapjainak megeremtése.

1.2.1. EU 2027 stratégia

A 2020-2027 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

11 tematikus célkitűzés:

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
2. az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
3. a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
6. a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
7. a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
9. a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
10. az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
11. a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

2011-2013 között közel 2000 milliárd forint uniós forrás állt Magyarország rendelkezésére, amelynek köszönhetően megerősödhet a gazdaság, növekedhet a foglalkoztatás. Az akciótervekben található pályázatok és kiemelt projektek igazodnak az Új Széchenyi Terv (ÚSZT) hét kitorési pontjához, amelyek biztosítják a foglalkoztatás bővítését, a gazdasági növekedés feltételeinek megeremtését, és hazánk versenyképességének javítását.

Kitorési pontok:

- egészségipar
- zöldgazdaság-fejlesztés
- otthonteremtés
- vállalkozásfejlesztés
- közlekedésfejlesztés
- tudomány-innováció
- foglalkoztatás

Mindannyiunk által elérni kívánt cél Magyarország hosszú távú fejlődésének elősegítése, hozzájárulás a tartós növekedés megkezdéséhez és fenntartásához.

1.2.2. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2020-2027 közötti időszakra vonatkozóan határozza meg Magyarország legfontosabb fejlesztéspolitikai céljait és elveit.

A Konceptió a nemzeti fejlesztéspolitika és azzal egyenrangúan a területfejlesztési politika egészét foglalja keretbe. Két fő tematikai részből áll, amelyek egymással összhangban vannak:

- ágazati fejlesztéspolitikai koncepció: a szakpolitikai fejlesztési irányokat, prioritásokat rögzíti, megalapozva a 2020-2027 közötti szakterületi operatív programokat, országos fejlesztési szempontokat adva az ágazati stratégiák számára.
- területi fejlesztéspolitikai koncepció: az átfogó területpolitikai és területfejlesztési, vidékfejlesztési célkitűzéseket, prioritásokat, a beavatkozási térségtípusokat és azok fejlesztési irányait rögzíti, megalapozva a 2020-2027 közötti operatív programok térségi beavatkozásait és tartalmát, a területi fejlesztésekre irányuló operatív programokat, illetve a területi stratégiákat.

A Konceptió kialakítása nemzetstratégiai céljainkból indul ki, de mozgásterét a forrásokon és az EU szintű célokon keresztül meghatározzák az Európai Unió fejlesztés- és támogatáspolitikai keretét jelentő közösségi politikák. Ennek EU szintű stratégiai keretét az Európa 2020 stratégia képezi. A Konceptió jövőképében és célrendszerében illeszkedik a kiemelt nemzeti és nemzetgazdasági stratégiai tervdokumentumokhoz és kapcsolódik a szakpolitikai stratégiai tervdokumentumokhoz. Az OFTK országos célrendszerét és fejlesztéspolitikai feladatait szervesen kiegészítik a megyék területfejlesztési koncepciói és területfejlesztési programjai, melyeket az OFTK célkitűzéseivel igazodva, a helyi, térségi fejlesztési igényeket és specifikumokat megjelenítve a megyei önkormányzatok állítanak össze.

Az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

- Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés: A nemzetstratégiai ágazatokban történő beruházások és vállalkozásfejlesztés támogatása jelenti a gerincét a fejlesztési célnak, amelyben, a kis- és középvállalkozások, az önellátást elősegítő és családi gazdaságok, a nemzeti vállalatok megerősítése kapja az elsődleges fókuszot. Kiemelt területek a piaci lehetőségeik szélesítése a nemzeti szolgáltatási piacok visszaszerzése, a biztonságos élelmiszerellátás, a helyi gazdaság megerősítésével a helyi közösségek autonóm, önfenntartó, öngondoskodó erejének a helyreállítása.
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom: A népességszám növelése, a gyermekek születésének ösztönzése, a népesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodásának elősegítése. A közép- és az alsó-középosztály, valamint a közösségek és családok megerősítése, a nemzeti, közösségi és egyéni felelősségvállalás és értékátadás ösztönzése. A társadalmi megújulás és gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, a sport és a mozgás, a kultúrához való hozzáférés és a közművelődés biztosítása, valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése, az egészségi állapot javítása, a hatékony közegészségügy és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, a megelőzés és rekreáció biztosítása. A kulturális és épített örökség megőrzése.
- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme: természeti erőforrásainkkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése; az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára; az élelmiszer-, az energia-, a környezet-, valamint a klímabiztonság megteremtése; az egészséges ivóvíz ellátás, a biodiverzitás, a tájak és az élővilág sokféleségének megőrzése; az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása; a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.
- Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet: Az ország Budapest központúságának oldása, a gazdasági növekedés és beruházások területi terítése. A térségi versenyképességet és növekedést segítő térszerkezet létrehozása. A térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése, a települési és térségi kapcsolatok, területi együttműködés és integráció erősítése, a város-vidék kapcsolatok megújítása. A térségi autonómia, önellátó és önfenntartó képesség erősítése. Az elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása.

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű specifikus célt tűz ki. E specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel:

- Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság: A magyar gazdaság újrapozicionálása, külpiaci és belpiaci pozícióinak visszaszerzése, erősítése. A nemzetstratégiai ágazatokra és erőforrásaink, értékeink fenntartható használatára alapozva gazdasági versenyképességünk növelése. Az importkiváltó gazdasági termelés ösztönzése.
- Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség- és sportgazdaság): A gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével.
- Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás: A vidéki térségek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása, ennek érdekében tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése, a sokszínű és életképes agrártermelés, az élelmiszerbiztonság, a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése, a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.
- Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I: A nemzeti kreatív képességeinkre, tudástörekőkre és tudáserőforrásainkra építő értékteremtés. Ennek érdekében az infó-kommunikációs háttér javítása, a gazdasági és társadalmi megújulást és a megélhetést biztosító képzési rendszer kialakítása, a fejlesztéseknek kedvező szellemi, innovációs környezet biztosítása, piacképes, szükség esetén mobil egész életen át tartó tanulásra képes, kreatív, kezdeményező, fejlett munkakultúrájú munkaerő-piaci kínálat megteremtése.
- Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romaintegráció: a gyarapodó, szolidáris, felelős és összetartó, értékeit ismerő, értéktudatos társadalom és helyi közösségek kialakítása.
- Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság: A magyar közsféra hatékonyabb szerepvállalása a közjó, a munka, a rend, a biztonság, a tudás és a munka szolgálatában.
- Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme: A természeti erőforrásokkal való takarékos és hatékony gazdálkodás, a fenntartható energiagazdálkodás, a zöldgazdaság-fejlesztés. A stratégiai természeti erőforrások, a víz, a talaj, az ásványkincsek fenntartható használata. A biodiverzitás megőrzése, a természeti értékek védelme, a környezetminőség javítása, környezetbiztonság erősítése, a fenntartható életmód, fogyasztás és termelés elterjesztése, a környezettudatosság erősítése.
- Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont: Az ország központi fekvéséből (Európa közepe) adódó fejlesztési potenciál kibontakoztatása, makroregionális csomóponti funkcióinak erősítése, a fenntarthatóság figyelembevételével.
- Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek: A településhálózat egységes elvek alapján történő fejlesztése, a többszintű településhálózati kapcsolatok kiegyensúlyozott működtetése, korszerű várospolitikai és városfejlesztés, városhálózati kapcsolatrendszer javítása, a térszerkezet funkcionális fejlesztése
- Vidéki térségek értékalapú felemelése: A vidéki térségek táji és közösségi értékeire, természeti erőforrásaira, épített örökségi értékeire alapozott fejlesztése, a speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott vidéki térségek felzárkóztatása, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, a foglalkoztatás növelése a hátrányos helyzetű vidéki térségekben.
- Egységes és integrálódó társadalom és gazdaság és egyenlő létfeltételek az ország egész területén: A leszakadó, hátrányos helyzetű térségek, külső és belső perifériák fejlesztése, az eddigieknél sokszínűbb eszközök alkalmazásával, például speciális gazdaságpolitikai eszközökkel, saját meglévő társadalmi és gazdasági erőforrásaik kibontakoztatásával, valamint a közszolgáltatásokhoz, a tudáshoz, a közművelődéshez, az értékekhez való hozzáférés biztosítása, elérhetővé tételével.
- Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere: Helyi szinten a hatékony és fenntartható városon belüli, illetve a város és vonzáskörzete közötti mobilitás biztosítása, térségi szinten a foglalkoztatási központok elérhetőségének biztosítása, országos szinten a többközpontú fejlődés elve alapján a centralizáltság

oldása, a transzverzális kapcsolatok erősítése, hazánk erősen differenciált településhálózatának figyelembevételével a hagyományostól eltérő megoldások alkalmazásával.

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

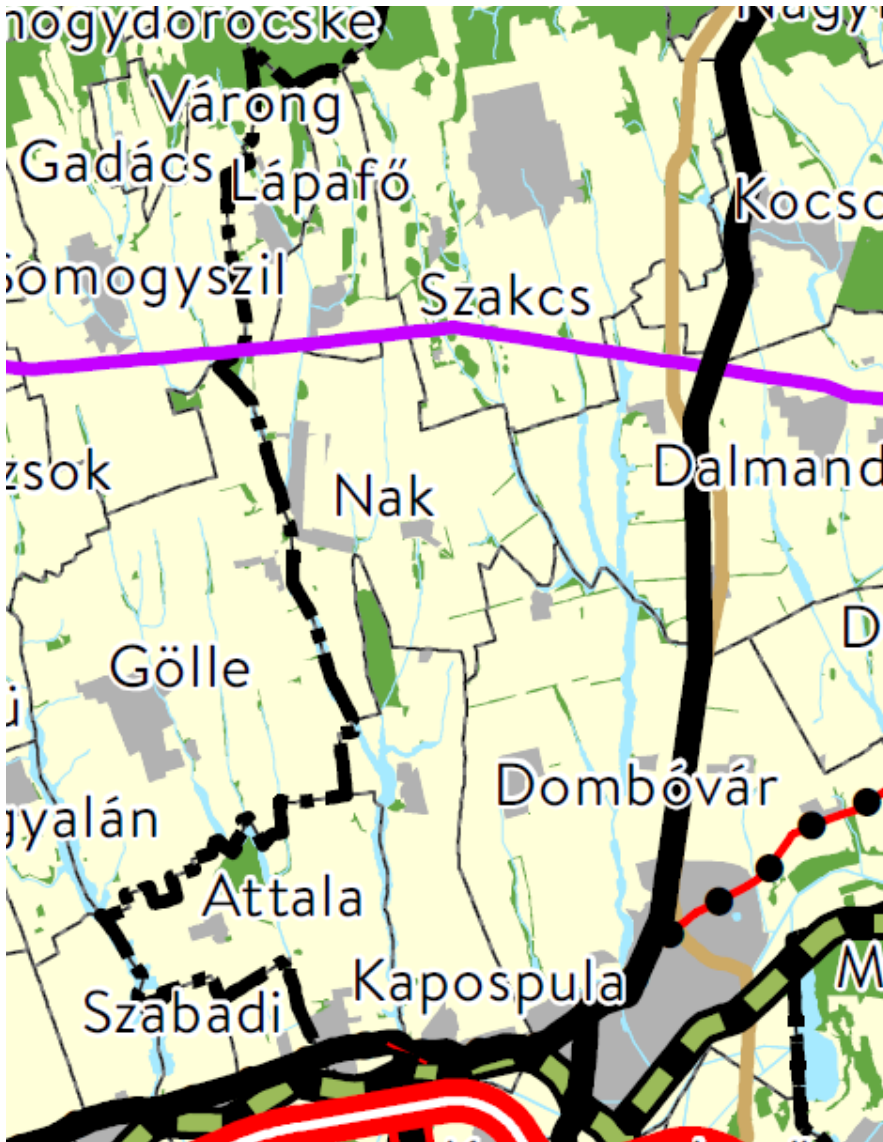
A területrendezési tervekkel való összefüggéseket a három tervezési szinten kell vizsgálni, melyek a következők:

- **Országos szint:** országos területrendezési terv + országos területfejlesztési koncepció + operatív programok
- **Térségi szint:** megyei területrendezési terv + megyei területfejlesztési koncepció + térségi operatív program
- **Települési szint:** településrendezési eszközök (koncepció + szerkezeti terv + építési szabályzat) + ITS

Figyelembe veendő magasabb szintű területrendezési tervek:

- a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel jóváhagyott Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervnek Országos Területrendezési Terve (OTrT), valamint
- a megyei területrendezési tervről szóló 5/2020.(VI.26.) sz. megyei önkormányzati rendelet (MTrT).

A TERVEZETT MÓDOSÍTÁS ÉS A 2018. ÉVI CXXXIX. TÖRVÉNNYEL JÓVÁHAGYOTT MAGYARORSZÁG ÉS EGYES KIEMELT TÉRSÉGEINEK TERÜLETRENDEZÉSI TERVÉNEK ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERVVEL (OTRt) VALÓ ÖSSZHANG

A település közigazgatási területére vonatkozó kivonat az Ország Szerkezeti Tervéből
 kivonat az OTRT tv 2. mellékletéből, az Ország Szerkezeti Tervéből

Országos területfelhasználási kategóriák

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vízgazdálkodási térség
- Települési térség

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út (meglévő)
- Gyorsforgalmi út (tervezett)
- Főút (meglévő)
- Főút (tervezett)
- Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
- Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
- Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtér (meglévő)
- Országos kerékpárútvonal
- Országos kikötő (meglévő)
- Határkikötő (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

- Atomerőmű (meglévő)
- Atomerőmű (tervezett)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (meglévő)
- Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (tervezett)
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
- Földgázszállító vezeték (meglévő)
- Földgázszállító vezeték (tervezett)
- Kőolajszállító vezeték (meglévő)
- Termékvezeték (meglévő)

Vízi létesítmények

	VTT-tározó (meglévő)
	VTT-tározó (tervezett)
	Országos vízkár-elhárítási célú tározó (meglévő)
	Országos vízkár-elhárítási célú tározó (tervezett)
	Kiemelt jelentőségű vízi építmény (meglévő)
	Országos jelentőségű csatorna (meglévő)
	Országos jelentőségű csatorna (tervezett)
	Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (meglévő)
	Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (tervezett)

Hulladékgazdálkodási létesítmények

	Veszélyeshulladék-lerakó (meglévő)
	Veszélyeshulladék-égetőmű (meglévő)
	Radioaktív hulladék-tároló (meglévő)

Alaptérképi elemek

	Országhatár
	Megyehatár
	Település közigazgatási határa

Az igazgatási területet az területfelhasználási

1. erdőgazdálkodási térség
2. mezőgazdasági térség
3. vízgazdálkodási térség
4. települési térség

alábbi kategóriák érintik:

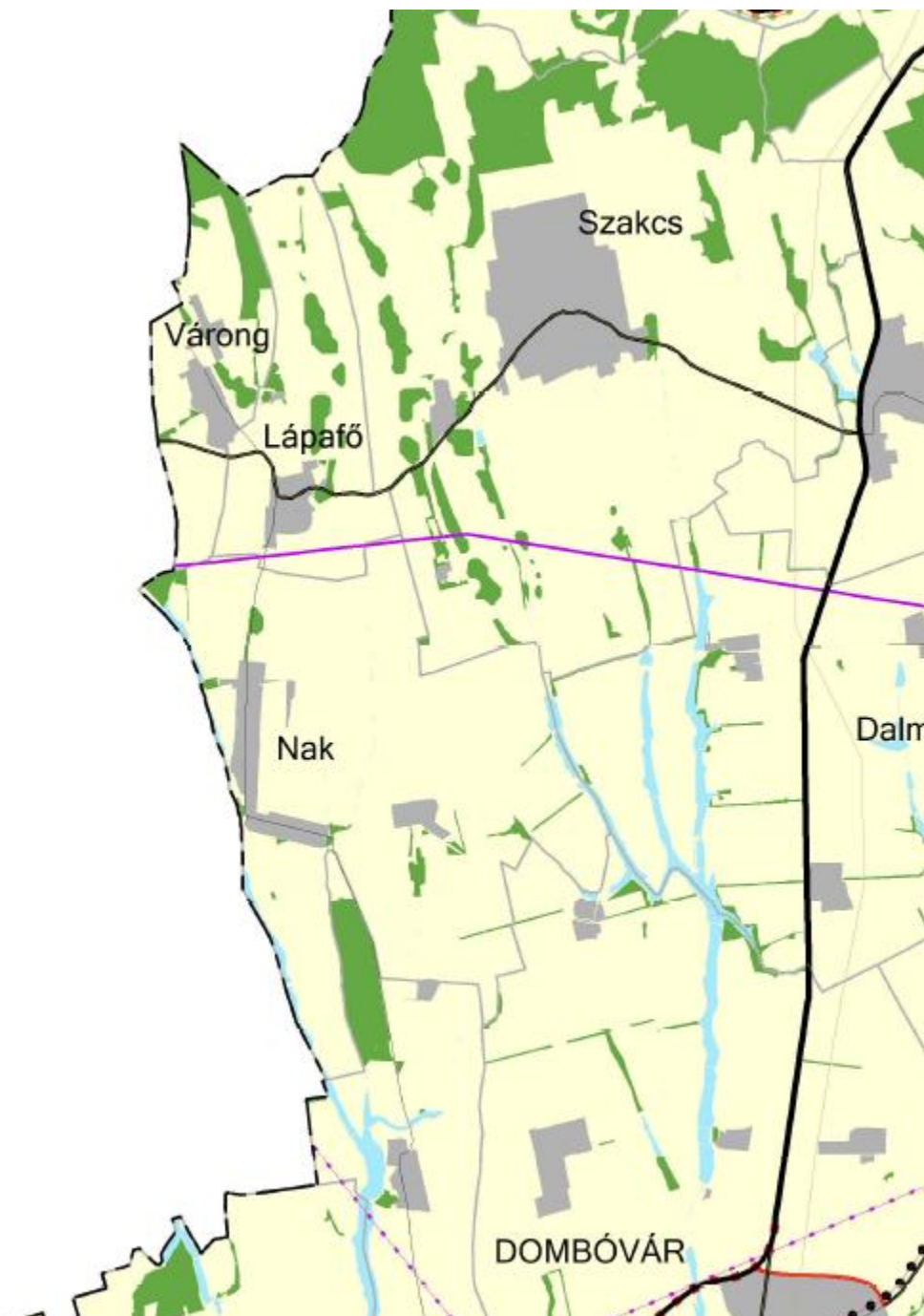
Települést érintő országos műszaki infrastruktúra hálózatok

- meglévő főút
- meglévő termékvezeték
- tervezett 132 kV-os átviteli hálózati távvezeték

Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt (továbbiakban: Törvény), melynek a területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályba léptek.

Tolna Megye Területrendezési Terv és a tervezett módosítások kapcsolata

Tolna Megye Térségi szerkezeti tervének Nak Község közigazgatási területét érintő kivonata jelmagyarázattal (tervezett módosítás piktogrammal jelölve):

A település közigazgatási területét tervezett országos kerékpárút törzshálózat vonal és a tervezett 400 KV-os átviteli hálózat érinti.

Térségi területfelhasználási kategóriák és településrendszer elemei

	Települési térség
	Sajátos területfelhasználású térség
	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vízgazdálkodási térség
	Regionális térszervező központ
	Térségi térszervező központ

	Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
	Országos vasúti mellékvonal (meglévő)
	Országos kerékpárútvonal (meglévő)
	Országos kerékpárútvonal (tervezett)
	Térségi kerékpárútvonal (meglévő)
	Térségi kerékpárútvonal (tervezett)
	Térségi repülőtér (meglévő)
	Térségi logisztikai központ (tervezett)
	Országos kikötő (meglévő)
	Térségi kikötő (meglévő)
	Kompátkelőhely (meglévő)

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

	Gyorsforgalmi út (meglévő)
	Gyorsforgalmi út (tervezett)
	Főút (meglévő)
	Főút (tervezett)
	Tervezett főúti elkerülő
	Térségi szerepű összekötő út (meglévő)
	Térségi szerepű összekötő út (tervezett)
	Mellékút (meglévő)
	Mellékút (tervezett)

Vízi létesítmények

	Elsőrendű árvíz-védelmi fővédvonal (meglévő)
	Kiemelt jelentőségű vízi építmény (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

	Atomerőmű (meglévő)
	Atomerőmű (tervezett)
	5-50 MW névleges teljesítő-képességű erőmű (meglévő)
	5-50 MW névleges teljesítő-képességű erőmű (tervezett)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat (meglévő)
	Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat (tervezett)
	Kőolajszállító vezeték (meglévő)
	Termékvezeték (meglévő)
	Földgázszállító vezeték (meglévő)
	Földgázszállító vezeték (tervezett)
	Földgázelosztó vezeték (meglévő)

Hulladékgazdálkodási létesítmények

	Radioaktív-hulladékártató (meglévő)
	Térségi hulladékkezelő (meglévő)

Alaptérképi elemek

	Megyehatár
	Település közigazgatási határa
	Gemenci Erdei Vasút

Az igazgatási területet az alábbi területfelhasználási kategóriák érintik:

1. erdőgazdálkodási térség
2. mezőgazdasági térség
3. vízgazdálkodási térség
4. települési térség

Összefoglaló táblázat a térségi övezetekkel való érintettség vizsgálatról

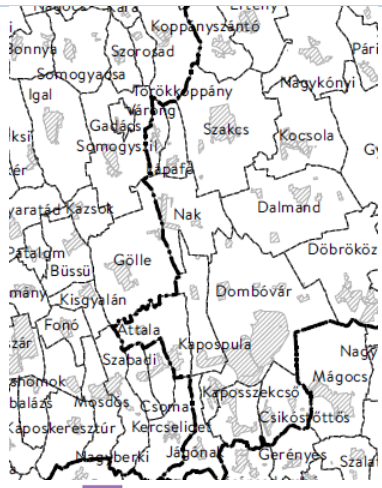

(településrendezési eszköz készítése a 2018. évi CXXXIX. tv összhangban nem álló megyei területrendezési terv esetén)

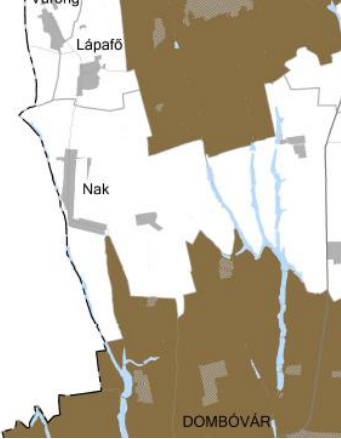

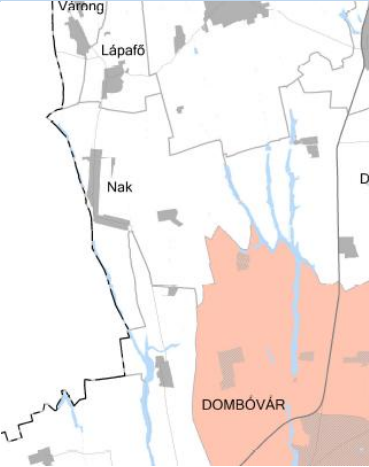
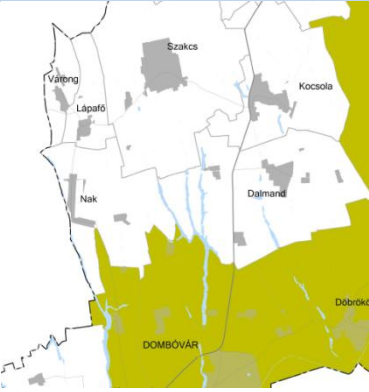
OTrT tv.	TolnaMTrT	A közigazgatási terület érintettsége	A módosítás alá vont terület érintettsége	Teendő
ökol. hálózat magterület ö.	ökol. hálózat magterület övezet	 <p>Szabályozási elemek:</p> <p>Országos ökológiai hálózat</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Magterület övezete ■ Ökológiai folyosó övezete ■ Puffer terület övezete 	Nem érinti	nincs
ökol. hálózat ökológiai folyosó ö.	ökol. hálózat ökológiai folyosó övezet		<p>OTRT 3/1 melléklet: érinti a település közigazgatási területét az ökológiai folyosójának övezete.</p>	Érinti
ökológiai hálózat puffer területének övezete	ökol. hálózat puffer terület övezet	<p>OTRT 3/1 melléklet: érinti a település közigazgatási területét az ökológiai folyosójának övezete.</p>	Nem érinti	nincs
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	 <p>■ Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület</p> <p>OTRT 3/2 melléklet: érinti</p>	Érinti	nincs

<p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvMrendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 1.sz. melléklet: Érinti</p>	<p>Érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>Erdők övezete Új országos övezet!</p>		 <p>Erdők övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>OTRT 3/3 melléklet: érinti a település külterületét.</p>	<p>Érinti a tervezési területet</p>	<p>nincs</p>

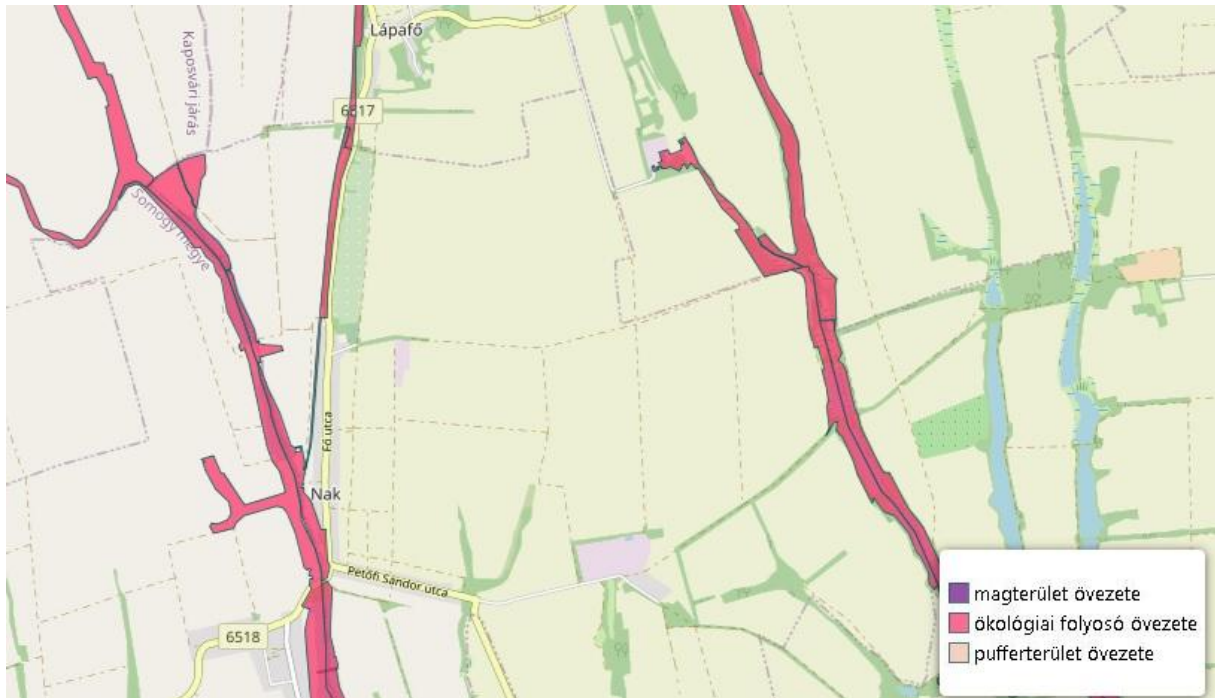
<p>Erdőtelepítésre javasolt terület övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>Erdőtelepítésre javasolt terület övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 2.sz. melléklet: érinti</p>	<p>Érinti a tervezési területet</p>	<p>nincs</p>
<p>Tájképvédelmi terület övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>	<p>Országos, ill. térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete</p>	 <p>Tájképvédelmi terület övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 3.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>

<p>Világörökségi és világörökség várományos terület övezete</p>	<p>Világörökség és világörökség várományos terület</p>	 <p>OTRT 3/4 melléklet: nem érinti a települést</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>Vízminőség-védelmi terület övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 4.sz. melléklet: érinti</p>	<p>b) a mód. alá vont ter-en szennyvíztisztító telep nem található, c) 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendeletnek megfelel, mivel szennyvíz zárt rendszerben elvezethető. A csapadékvíz a burkolatlan területen elszívárog.</p>	<p>nincs</p>

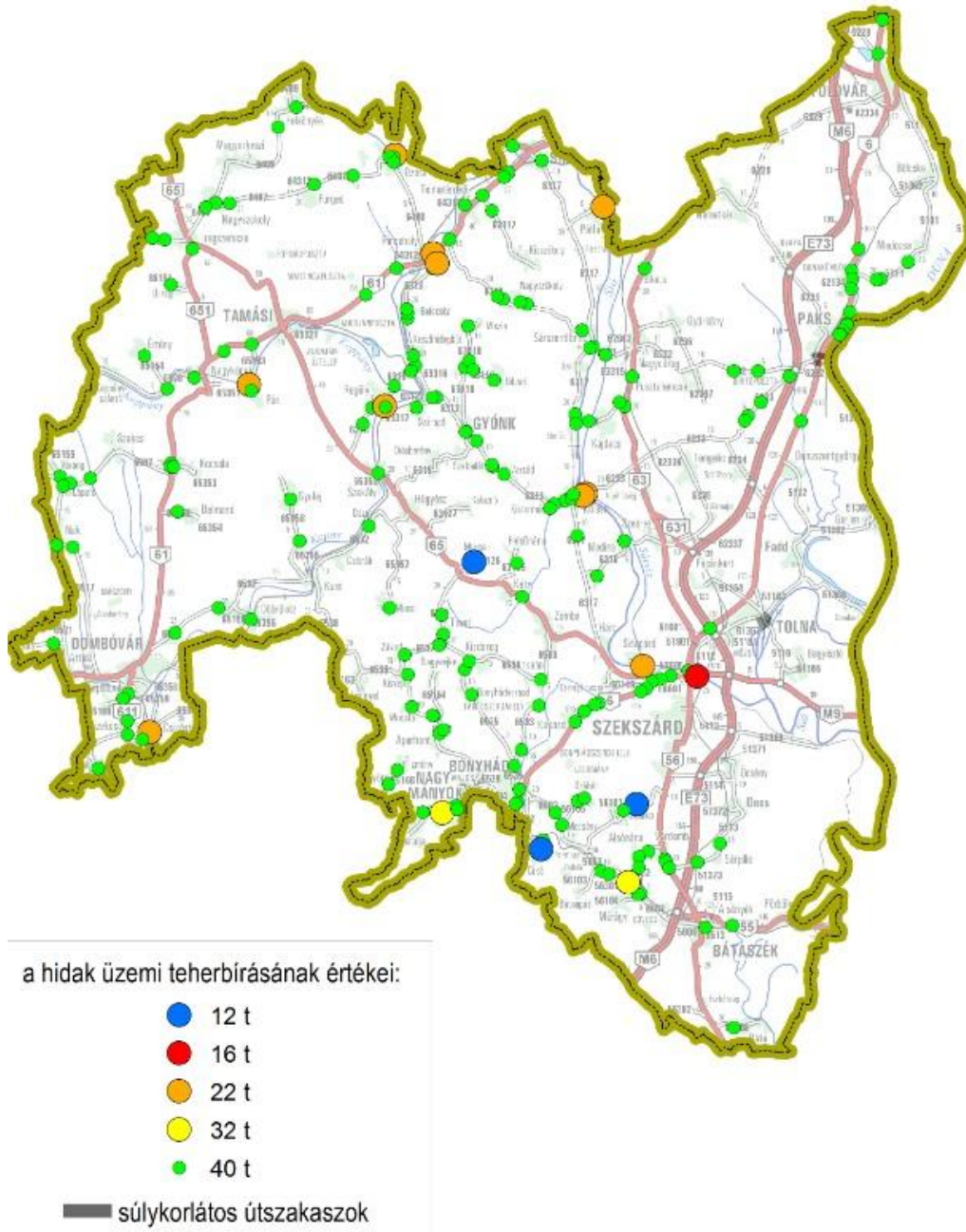
<p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>	<p>Rendszeresen belvívjárta terület övezete, nagyvízi meder övezete</p>	 <p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 5.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti.</p>	<p>nincs</p>
<p>VTT tározók övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>VTT-tározók övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 6.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti.</p>	<p>nincs</p>
<p>Honvédelmi és katonai célú övezet területe</p>	<p>Honvédelmi területek övezetei</p>	 <p>Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>OTRt 3/5 melléklet: nem érinti a település területét</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>

<p>Megyei övezetek:</p>	<p>Ásványi nyersanyagvagyon övezete</p>	 <p>Nem érinti a település területét</p>	<p>Nem érintett</p>	<p>nincs</p>
<p>-</p>	<p>Rendszeresen belvízjárta terület övezete</p>	 <p>nem érinti a település területét.</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>-</p>	<p>Innovációs területek övezete</p>	 <p>nem érinti a település területét.</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>-</p>	<p>Logisztikai terület övezete</p>	 <p>Nem érinti a település területét.</p>	<p>Nem érintett</p>	<p>nincs</p>

Az 5/2020. (VI.26.) Önkormányzati határozat 4. sz. melléklete: települések 4. melléklet országos és megyei övezetekkel való érintettsége

40 t és 40 t alatti összteherbírású hidak a Tolna megyei úthálózaton

Tolna Megye fő- és mellékút nyomvonalak¹⁹

¹⁹ Forrás: <https://internet.kozut.hu/ugyfelszolgalat/utvonalengedely-uvr-e-office/altalanos-tajekoztato/suly-es-magassagkorlatozasok/>

1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK – AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ – VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Települések közigazgatási területei Nak határvonalánál²⁰

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Nak Községnek nincs településfejlesztési koncepciója, új fog készülni jelen megalapozó vizsgálat után, arra épülve.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Településfejlesztés, településrendezés vonatkozásában, Nak község nem rendelkezik hatályos településrendezési és szerkezeti tervvel.

²⁰ Forrás: <http://www.openstreetmap.hu> - interaktív térkép

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Településfejlesztés, településrendezés vonatkozásában, Nak község nem rendelkezik hatályos településrendezési és szerkezeti tervvel.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

Településfejlesztés, településrendezés vonatkozásában, Nak község nem rendelkezik hatályos településrendezési és szerkezeti tervvel.

1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

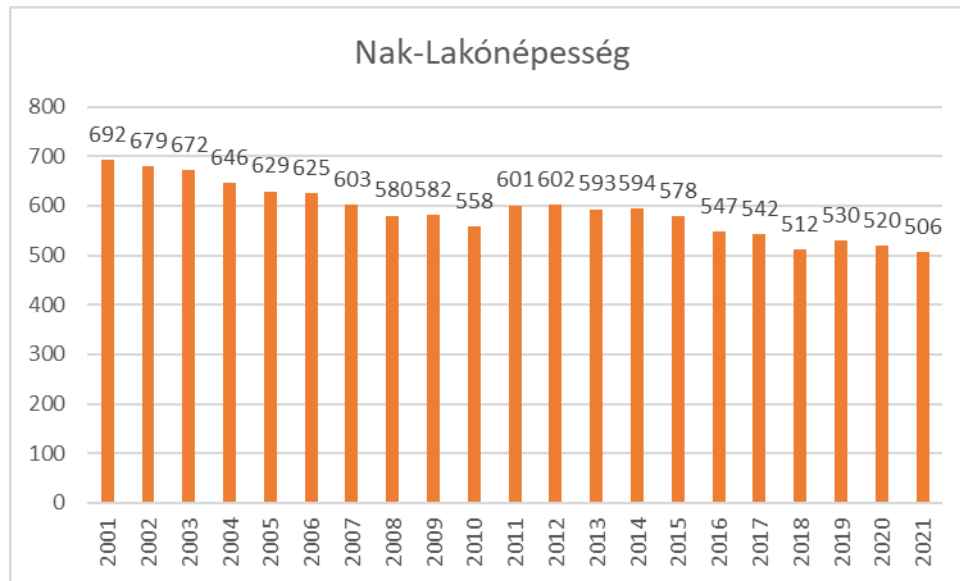
A lakónépesség számának alakulását az élveszületések és halálozások különbségéből adódó természetes szaporodás, valamint az állandó és ideiglenes be- illetve elvándorlások egyenlegeként előálló vándorlási különbözet határozza meg. A népmozgalmra számos tényező hat, ezek közül a békés időszakokban (ahol a háborúk hatása nem jelentkezik) legtisztábban nyomon követhető a gazdasági helyzet alakulása párhuzamban a megélhetési lehetőségekkel, az általános egészségi állapot és az egészségügyi ellátórendszer fejlettsége, elérhetősége, valamint a gyerekvállalási kedv alakulása.

Az 1980-as évek eleje óta Magyarország lakónépessége egyre csökken; 2012-re közel 750 ezer fővel lett kevesebb a népesség. A 2011-es népszámláláskor Magyarország lakossága 9 millió 982 ezer volt, 216 ezerrel kevesebb az egy évtizeddel korábbi népszámlálás során mérthez képest, azaz a népességfogyás üteme a legutóbbi mérés óta tovább gyorsult. A népességcsökkenés legfőbb oka a születések és halálozások számának kedvezőtlen aránya, illetve a termékenységi arány csökkenése. Az élveszületések száma a rendszerváltást követő évtizedben 126 ezerről 95 ezerre csökkent, az új évezred első évtizedében 95 és 100 ezer között alakult (KSH Népeségstudományi Kutató Intézet: Demográfiai Portré 2012).

Lakónépesség (fő) – Tolna megye - 2019

Ugyanakkor a trendek elemzésekor fontos figyelembe venni, hogy Nak esetében egy nagyjából 600 fős bázisról beszélünk, amely esetében már néhányszor tíz fős népességmozgás is jelentős arányeltolódásokat eredményez – és ennek a ténynek két logikai következménye is van. Az első, hogy a település méreténél fogva érzékenyen reagál a demográfiai helyzetet befolyásoló tényezők változásaira, és ennek éppúgy lehet pozitív, mint negatív hozadéka. A második, hogy a település sérülékeny, erősebben kitett a nem-demográfiai jellegű változásoknak is, hiszen az alacsony népességszám – pontosabban a nagyobb népességek esetében természetesen jelentkező képzettség, képesség és kompetencia alapú sokféleség szűkösebb volta miatt –, nem képes pufferként működni.

Lakónépesség száma az év végén (fő)²¹

Időpont	Lakónépesség	Lakások száma	Területnagyság (hektár)
2021.01.01.	506	281	2778
2020.01.01.	520	281	2778
2019.01.01.	530	281	2778
2018.01.01.	512	281	2778
2017.01.01.	542	281	2778
2016.01.01.	547	281	2778
2015.01.01.	578	281	2778
2014.01.01.	594	282	2778
2013.01.01.	593	283	2778
2012.01.01.	602	283	2778
2011.10.01.	601	284	2778
2010.01.01.	558	298	2778
2009.01.01.	582	299	2778
2008.01.01.	580	299	2778
2007.01.01.	603	299	2778
2006.01.01.	625	300	2778
2005.01.01.	629	299	2778
2004.01.01.	646	301	2778
2003.01.01.	672	300	2778
2002.01.01.	679	300	2778
2001.02.01.	692	298	2778

Nak statisztikai adatok²²

Megvizsgálva a lakónépesség csökkenésének mértékét, látjuk, hogy a község makro- és mezo-környezete is csökkenő tendenciát mutat, ezen belül a község lakosság csökkenésének 10 éves időtávban mért aránya a némileg alacsonyabb, mint a megyei és regionális érték. Ahogy fentebb is említettük, drasztikus csökkenés figyelhető meg 2007 és 2010 között, ezt egy kisebb mértékű népességyarapodás követi, majd 2012-től újra a csökkenés felé mozdul el a lakosságszám. A járási lakosság csökkenésének nagyobb aránya, arra enged következtetni, hogy amennyiben Nak vonzóbbá válik is, egy csökkenő népességszámú térségre gyakorolhat majd demográfiai vonzerőt.

²¹Forrás: KSH

²²Forrás: KSH Helységnévtár

A három fő korcsoport közül (gyermekkorúak, aktív korúak, időskorúak) a népességvesztés legsúlyosabban a 0-14 éves korúak korcsoportjában jelentkezik. A gyermekkorúak aránya a vizsgált 20 évben csaknem felére csökkent! A csökkenő gyerekszám hangsúlyos jele a település elöregedésének. Így kifejezetten reális veszélyként jelentkezik az idősödés, azaz az idősek arányának a lakónépességen belüli oly mértékű megnövekedése, amely egyrészt a lezárult reprodukciós időszakok következtében már nem szolgálhat alapjául a későbbi népességnövekedésnek és a trendek megfordításának, részben inaktivitásukból, romló egészségi állapotukból, valamint az önmagukat teljes mértékben ellátni nem képes idősek számának törvényszerű növekedéséből ellátásuk feladatként, valamint előteremtendő költségként fog megjelenni. Az idősek nem csupán arányukban, de számukban is növekedést mutattak a településen.

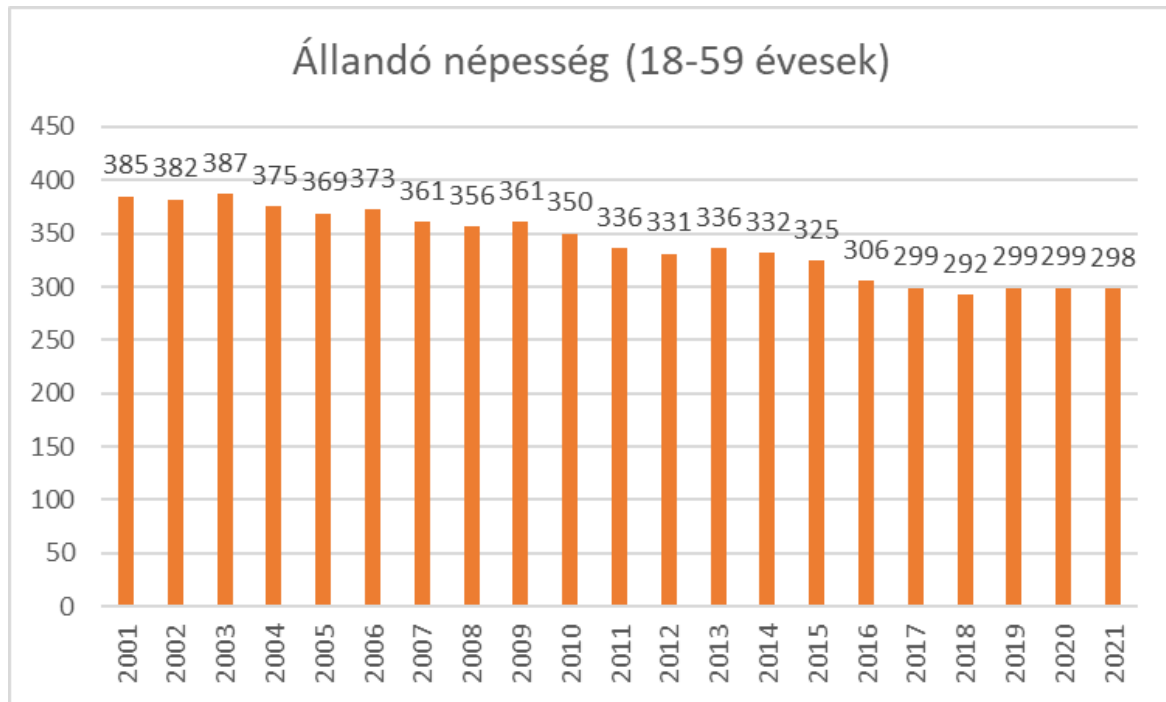
Az aktív korúak korosztályában is tetten érhető a lakosságszám csökkenése: a vizsgált időszakban mintegy 100 fővel lett kevesebb a korcsoport létszáma. Ez részben annak köszönhető, hogy az csökkenő népességre jellemző demográfiai állapot szerint minden évben nagyobb számban hagyják el a csoportot az időskorba kerülők, mint amennyi belépőt regisztrálhatunk a gyermekkorúak csoportjából.

A másik jelentős ok a hazai viszonylatban egyik legsúlyosabb problémának tekintett korai halálozásoké, amely különösen nagymértékben érinti a 40 év feletti férfiakat. Az aktív korúak halandósága miatt elvesztett életek komoly nemzetgazdasági veszteségben realizálódnak. Az aktív korúak létszámcsökkenésének harmadik oka a települési szintű bevándorlás és elvándorlás negatív egyenlege, azaz amikor az elvándorlók száma meghaladja a bevándorlókéét.

Az elveszületések és halálozások száma²³

²³Forrás: KSH

Nak-Állandó népesség (18-59 évesek)²⁴

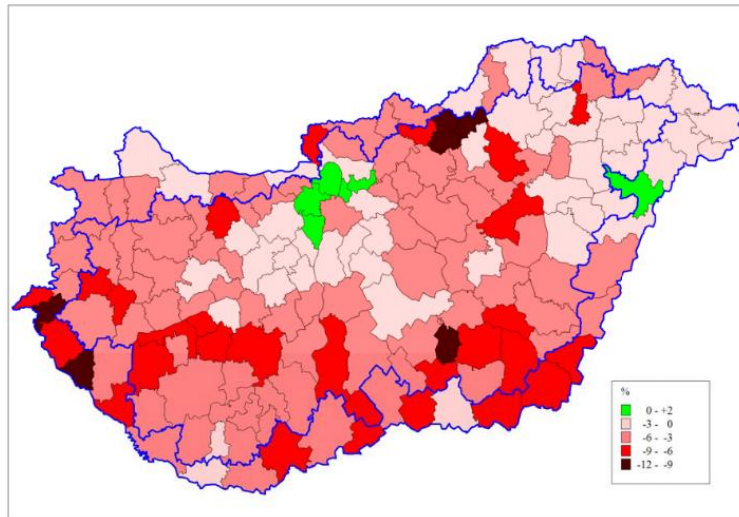
Az adattáblák értelmezését segíti a lakónépesség és az állandó népesség megkülönböztetése. A népszámlálási lakónépességbe azok a személyek tartoznak, akiknek egyetlen lakóhelyük az összeírás helye, illetve, ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelyüknek, éjszakai pihenésüket általában, a hét nagyobb részében ott töltik. A (népszámlálási) lakónépesség tehát a tényleges népességet jelenti, ezt a népességkategóriát használta már a 2001. évi népszámlálás is.

Az állandó népesség ezzel szemben az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatait tartalmazza, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Ebbe a csoportba tartoznak azok a személyek is, akik valamely okból (munkavállalás, tanulás, diplomáciai, kereskedelmi, tudományos megbízás teljesítése stb.) az eszmei időpontban átmenetileg külföldön tartózkodtak, de bejelentett lakóhelyük (lakásuk) az adott területen volt.

Miután Nakon idősoros adataiban jól látszik, hogy az állandó népesség esetében a vizsgált időszakban (a 2002-2003. éveket kivéve) folyamatos csökkenés regisztrálható, valamint a lakónépesség esetében a 2011-es kiugrás (is) alatta marad az állandó népesség adott időszakra vonatkozó szintjének, elmondható, hogy Nak népessége a vizsgált időszakban valójában nem növekedett, csupán egy kisebb csoport statisztikai státuszában következett be változás, amely kiugrásként jelentkezett lakónépességre vonatkozó statisztikában.

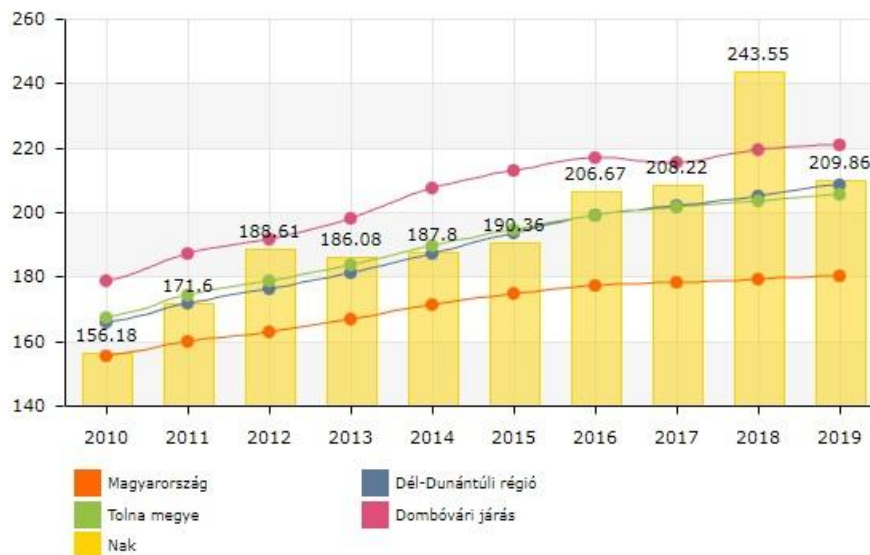
A korcsoportok közötti változás mértéke az országos és járási adatoknak megfelelő tendenciát mutatja, de az ország összes (egykori) kistérségére kiterjedő területi statisztikai feldolgozás rámutat arra, hogy az ország egyik legkisebb mérhető természetes fogyásával jellemezhető vidékéből emelkedik ki néhány szomszédos kistérséggel együtt szigetszerűen.

²⁴Forrás: KSH

Természetes szaporodás átlaga 1000 lakosra 2000-2009 között - Forrás: Híves, 2014²⁵

Nakban az öregségi mutató - amely azt mutatja meg, hogy mennyi az idős (60 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest – magas, mint ami az országos adat. A korcsoporton belüli számadatok alakulását tekintve egyértelműen látszik, hogy az öregedési mutató növekedése a fiatal korosztály számának csökkenésével és az idősebb korosztály számbeli növekedésével függ össze.

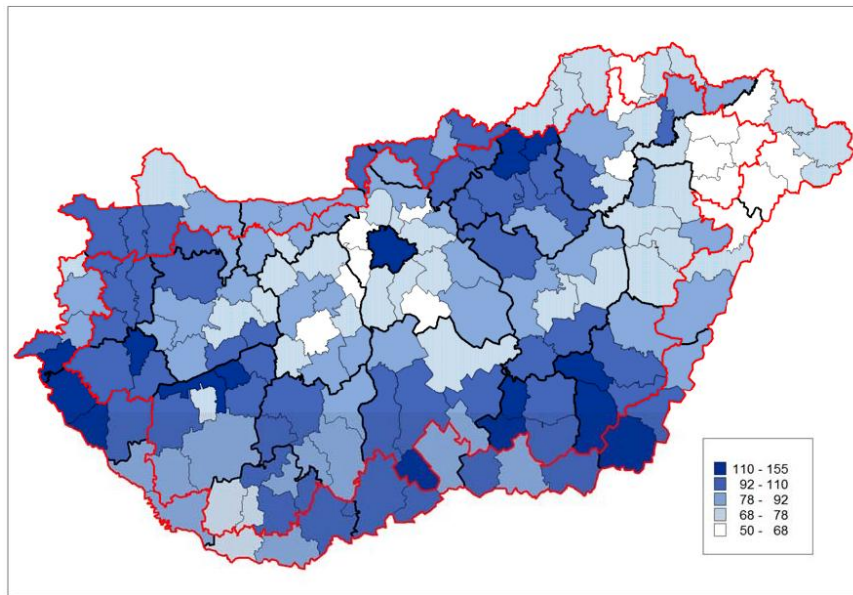

Öregedési mutató²⁶

Az ország összes (egykori) kistérségére kiterjedő területi statisztikai feldolgozás alapján látható, hogy a kistérség öregedési indexe hogyan viszonyul a közvetlen szomszédokéhoz, valamint az ország más területeire jellemző folyamatokhoz.

²⁵Híves T. (2014): Területi oktatáskutatás. Vizsgálatok az iskolázás területi folyamatairól. Doktori (PhD) értekezés. Pécsi Tudományegyetem „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola, Pécs. A szerzőmunkáját kistérségi adatokra alapozta, mivel a járási szintű adatokról akkor még nem álltak rendelkezésre megfelelő mélységben az adatok, illetve időszaki összehasonlításokat sem tettek volna lehetővé a járásra alapozott statisztikák.

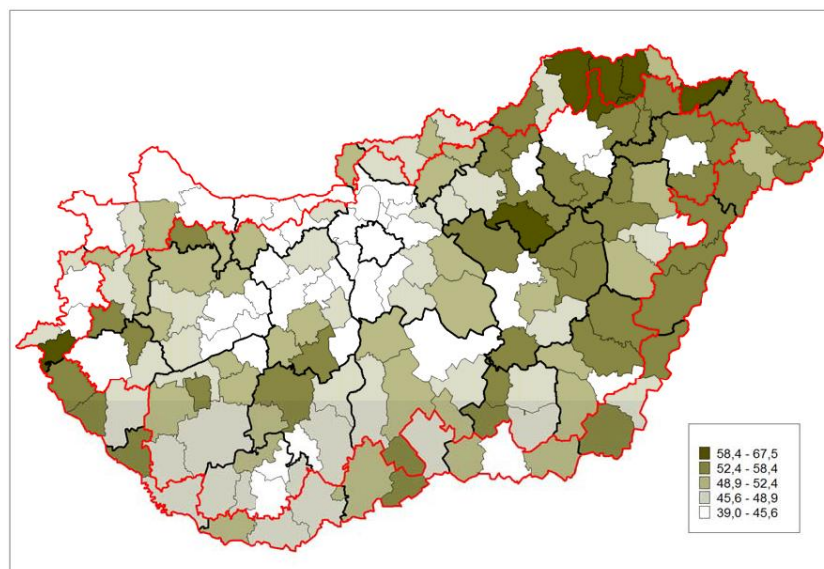
²⁶ Forrás: TeIR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

Öregedési index 2001-es népszámlálás alapján²⁷

A TelR adatbázis alapján összeállított ábrán látható, hogy az utolsó vizsgált évben (2019) az öregedési mutató enyhe javulást mutat. Ismerve a fiatalabb korcsoportokra jellemző negatív tendenciákat, ez az enyhe javulás vagy csupán egy időleges állapot, amelynek nem lesz hosszú távú jelentősége, vagy szoros összefüggést mutat a teljes népesség dinamikus fogyásával. Pozitív trend előre jelzőjének igen kis valószínűséggel tekinthetjük.

A népszámlálási adatok alapján egy jellegzetes demográfiai mutatót is ábrázolhatunk. Az eltartottsági ráta az idős és a fiatal népesség együttes számát arányítja a munkaképes korúakhoz. Nacionálisan az eltartottsági ráta alapján 2001-ben meghaladta a kistérségére jellemző értéket, azaz elérte a közepes helyzetű kistérségek rátáját. Később az eltartottsági rátában némi javulás mutatkozott, a 2011-es népszámlálás idején, amelyet azonban ugrásszerű emelkedés követett, így 2016-ra már két keresőre már több, mint egy fő eltartott jutott

Eltartottsági ráta a 2001-es népszámlálás alapján²⁸

²⁷Forrás: Híves, 2014

²⁸ Forrás: Híves, 2014

A csökkenő gyermeklétszám és öregedő népesség nehezíti az oktatás, a szociális és egészségügyi ellátás fenntarthatóságát. A legsürgetőbb kihívás a nyugdíjrendszer fenntarthatósága, mivel az 1950-es években született, kiugróan népes generáció a következő években kerül nyugdíjas korba. Az aktív korúak számának csökkenése egyben szűkülő munkaerő-potenciált és gyengébb eltartó képességet is jelent. A Központi Statisztikai Hivatal előrejelzései szerint ezt a problémát a jövőben valószínűleg nem lehet majd kormányzati szinten úgy orvosolni, hogy a nyugdíjrendszer fenntartható maradjon, és a nyugdíjak értéke is megmaradjon. Mivel a nyugdíjrendszer fenntarthatósága (társadalmi szintű cél) magasabb prioritást kell, hogy kapjon, mint a nyugdíjak értékállósága (egyéni szintű cél – bár sokakat érint), vélhetően a jövőbeni megoldás hátrányosan fogja érinteni a nem is olyan távoli jövő nyugdíjasait. Ez azonnal a helyi közösséget, a helyi ellátórendszert fogja terhelni, amelynek fogadására időben el kell kezdeni a felkészülést.

1.7.1.2. Természetes népmozgalom

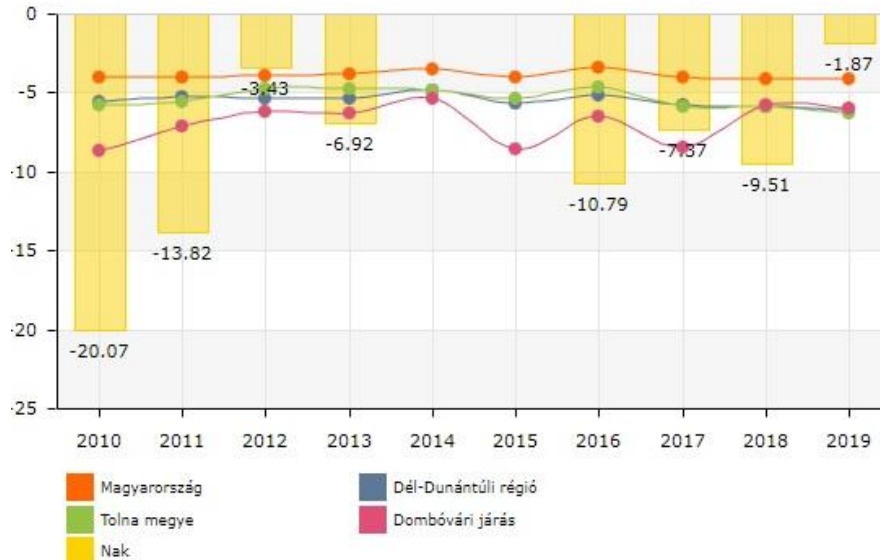
Az állandó népesség számának alakulását meghatározó mutatószámok egyike a természetes szaporodás, mely az élveszületések és halálozások különbségéből adódik, másik része a vándorlási egyenleg, mely az állandó és ideiglenes be- és elvándorlások közötti eltérést mutatja. NAK esetében egyrészt jól látható általánosságban, hogy az élveszületések száma alatta maradt a halálozások számának – amely a korábban is taglalt tartós népességcsökkenés egyik oka –, másrészt a trendek mögött kifejezetten kis számú demográfiai esemény áll, amely kihangsúlyozza a véletlen hatások jelentőségét. 2-3 fő körüli eltérés ugyanis már megmutatkozik, amely statisztikai értelemben az adatok óvatos értelmezésére hívja fel a figyelmet. Az mindenesetre az alacsony esetszámok mellett is jól látszik, hogy a születések és halálozások közötti (negatív) különbség 2010 után érzékelhetően lecsökkent. Minden egyéb információ híján ezt talán kedvező helyzetnek is tekinthetnénk, ugyanakkor a csökkenő esetszámok inkább a nagyobb mértékben lecsökkent lakosságszámmal, köztük is az aktív korúak számának csökkenésével mutathat szorosabb összefüggést (kevesebb szülőképes korú nő, kevesebb gyereket szül; a kevesebb magas mortalitással jellemezhető 40 évesnél idősebb férfi közül kevesebb hal meg idő előtt).

NAKban az élveszületések száma a vizsgált időszakban elmarad a halálozások számától, sőt, a népesség öregedésének fokozódásával ez az arány már rövid- és középtávon is tovább romolhat. Minél magasabb ugyanis az öregségi mutató, azaz az idősek száma minél inkább felülreprezentált egy településen, a halálozások valószínűsége és tényleges bekövetkezése annál inkább meghaladja a csökkenő arányú reprodukív korú nők által megszült gyerekek számát éppúgy, mint annak potenciális mértékét. Bár a mutató a kis populációból (település lakosságszáma) fakadóan nagy ingadozásokat mutat, de összességében megállapítható, hogy 2000 óta a halálozások száma jellemzően kétszerese a születések számának, és az utóbbi években sem a trend változott meg, hanem az ingadozás mértéke növekedett.

Élveszültek és halálozások száma²⁹

A TeIR adatok alapján szerkesztett idősoros ábrán leginkább a korábban is kihangsúlyozott statisztikai véletlen hatás jelentősége követhető nyomon: azaz az alacsony népesség mellett már néhány fős természetes népmozgalmi esemény (születés, illetve halálozás) kiugró eltéréseket okozhat. Ha a kiugrásokat átlagoljuk, nagyjából megyei és kistérségi trendeknek megfelelő képet kapunk.

Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)³⁰

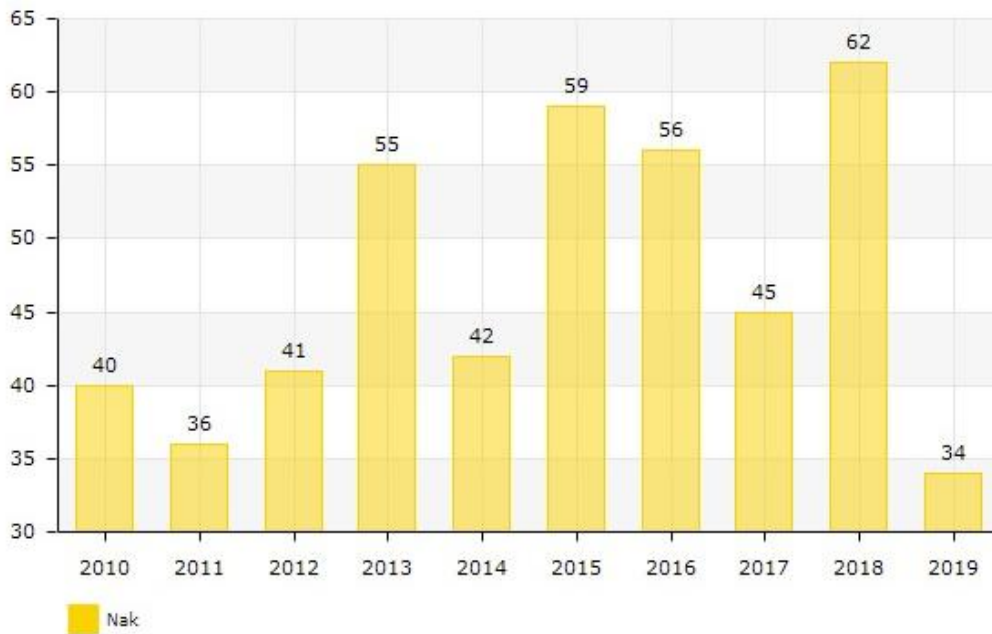
A lakosságsökkenést tovább erősíti az a helyzet, amely Nak migrációs adataiból válik láthatóvá. Az alábbi ábra jól szemlélteti, hogy a közel két évtizedes viszonylatban a belföldi vándorlási egyenleg negatív, különösen az utolsó tíz évre vonatkozóan. A vándorlási különbség mértéke nem mutat nagy különbséget, ám ez ismételt az alacsony lakosságszám következménye.

²⁹ Forrás: KSH

³⁰ Forrás: TeIR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

Odavándorlások száma³¹

Elvándorlások száma³²

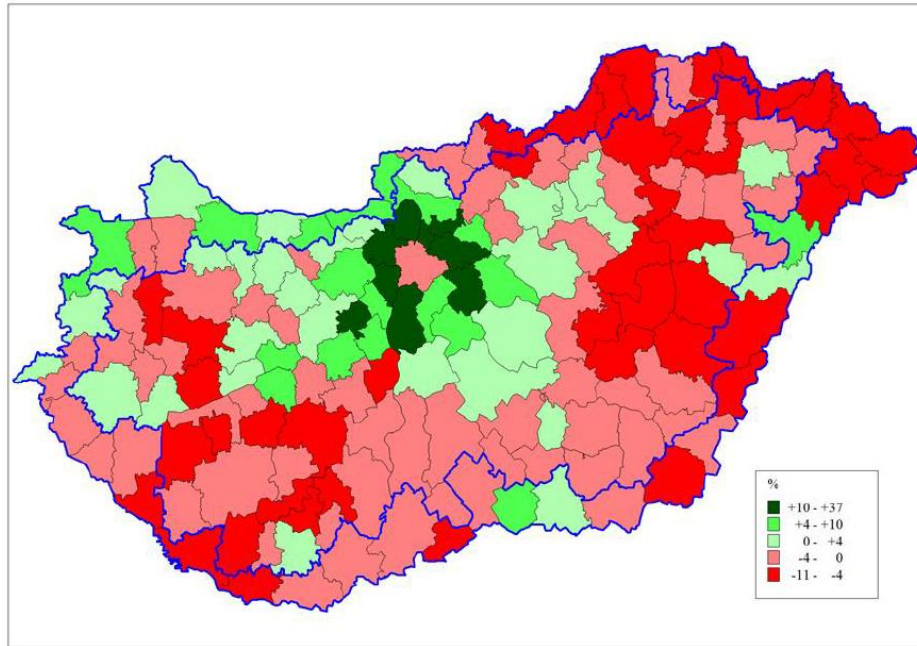
Összességében megállapítást nyert, hogy a vándorlási egyenleg (VE) és a természetes szaporodás (TSZ) viszonya szerint Nak a demográfiai szempontból jellemzően az erodáló térségek közé tartozik. Ebből a szempontból az ország legrosszabb helyzetű térségeinek sorába tartozik.

Vándorlási egyenleg (ezrelék)³³

³¹Forrás: TelR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

³²Forrás: TelR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

A belföldi vándorlási különbözet évi átlaga 1000 lakosra 2001 és 2009 között³⁴

A pontos adatok is a község lakosságának lassú, de biztos fogyatkozásáról árulkodnak, melyet a vándorlási különbözet esetenkénti pozitívuma tör csupán meg. A népmozgalmi adatokat tovább vizsgálva egy olyan jelenség figyelhető meg, amely kedvezőbbnek tűnik a hazai negatív trendekhez képest. A házasságkötések számának országosan jellemző fokozatos csökkenése, valamint az az évi házasságkötések számához viszonyítva magas válási esetszám Nakra nem jellemző. Ugyanakkor az is igaz, hogy Nak alacsony lakosságszáma e tekintetben is felerősíti az egyedi események véletlen hatását, azaz már az évenkénti 1-2 eseményt számláló eltérés is ugrásszerű változást eredményez, amelyet szemléletesen mutat be az alábbi ábra.

A házasságkötések és válások esetszáma erős ingadozást mutat, abban a tekintetben is, hogy az adott évben melyik a magasabb. A vizsgált időszakban gyakori azon évek száma, ahol a válások száma magasabb, vagy megközelítőleg azonos, mint a házasságkötéseké, de még gyakoribb az, hogy a házasságkötések meghaladják a válások számát. Az öt éves átlagokat összevontan kezelve sejtésszerű megállapítást tehetünk, miszerint javult a házasságkötési kedv (2001-2005 között átlagosan évi 2,8; 2006-2010 és 2011-2015 között egyaránt 4,4) illetve enyhén hullámzó a válási hajlandóság (2001-2005 között átlagosan évi 2,6; 2006-2010 között átlagosan évi 1,8, majd 2011-2015 között 2,7). A megállapítás a rendkívül alacsony elemszámok miatt sejtésszerű. Tekintve a hazai alacsony termékenységi mutatókat, az utóbbi 10 év átlagosan évi négy és fél házasságkötése ugyancsak alacsony születésszámot prognosztizál.

A nemek eltérő bio-pszicho-szociális jellegzetességei miatt általános jelenségként mutatkozik meg, hogy a nők magasabb várható élettartammal bírnak, mint a férfiak. Amikor ez a várható élettartam-különbség nagyon megnő, többnyire olyan társadalmi háttérváltozók romlása áll a jelenség hátterében, amelyek szelektíven erőteljesebben érintik a férfiakat, mint a nőket. A kutatások szerint ennek alapvetően nem az egészségügyi ellátórendszer fejlettségében/fejletlenségében kell keresnünk az okát, hiszen ahogy a világhírű kutatónk, Kopp Mária is megjegyezte, az aktív férfi korosztályból ma Magyarországon abszolút számban többen halnak meg évente, mint az 1930-as években – és ez azt jelenti, hogy a modern orvostudomány valamennyi rendkívüli eredménye ellenére is tehetetlen ezzel szemben. A legvalószínűbb faktorok a stressz és a káros szenvedélyek, melyek

³³Forrás: TeIR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

³⁴Forrás: Híves, 2015

mögött ugyancsak társadalmi tényezők rejlenek (a szenvedélybetegségekkel szemben elnéző kultúra, a jövőkép hiánya, a nagy társadalmi különbségek).

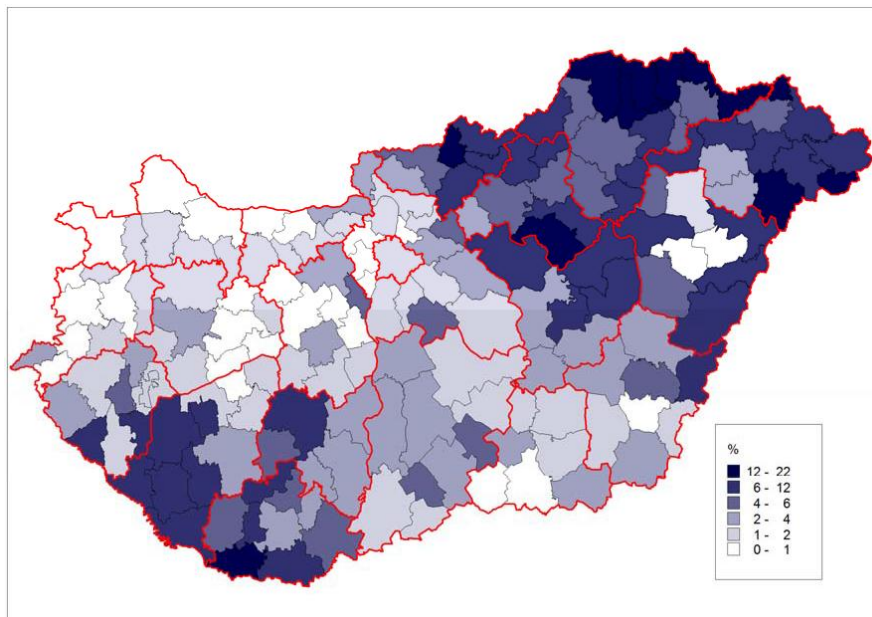
Az országos vizsgálatok megállapításai vélhetően Nakra is érvényesek, ugyanis az adatokból jól látható, hogy a férfiak lélekszáma mindig jelentősen alacsonyabb, mint a nőké. A különbség egy néhány éves időszakra (2006-2012) minimalizálódott, utána megint növekedésnek indult. Mindazok a negatív, egészségkárosító hatások, korai elhalálozáshoz vezető okok, amelyekről a Hungarostudy vizsgálatok³⁵ évtizedek óta számot adnak, Nakban is tompítatlanul jelen vannak.

1.7.1.3. Nemzetiségi összetétel

Kizárólag a népszámlálási adatokra alapozva azonban nem lehet valós képet festeni egy hazai település kisebbségeinek – kifejezetten a roma kisebbségnek – a számáról és arányáról, mivel Magyarországon a rendszerváltást követő években felerősödött úgy az etnikai és/vagy státusz-alapú elutasítás, mint az előítéletesség is, amelyek az etnikai-nemzetiségi hovatartozást firtató, önbevalláson alapuló, népszámlálási kérdés esetén az etnikai hovatartozás eltitkolásához vezettek.

Ez a vizsgálatok eredménye szerint különösen a 2001-es népszámlálás esetében volt jelentős, és 2011-re a hovatartozás eltitkolása és/vagy a válaszmegtagadás mértéke némileg enyhült – de még mindig nem a valós értéken áll.

Az etnikai kisebbség arányát tekintve a szakirodalom a 20 százalékos részesedést tekinti kritikus határnak úgy egy település lakossága, mint egy oktatási intézmény (óvoda, iskola) esetében. Ezt meghaladóan a településen, intézményben megsokszorozódnak a konfliktusok, a nem-cigány lakosság kiáramlása (elköltözés, iskolaváltás) felgyorsul. Ezek alapvetően az etnikai alapú mélyszegénységgel, és a hazai roma lakosság többségét érintő kilátástalansággal állnak összefüggésben, amelyek háttérben az alacsony iskolázottság és munkaerő-piaci státusz állnak, melyek összességben igen rossz jövedelmi viszonyokhoz vezetnek.

³⁵ A Hungarostudy elnevezésű vizsgálatok 1988 óta hét, illetve háromévente (1995, 2002, 2005/2006, 2013) adnak számot a magyar népesség egészségi állapotának alakulásáról, lehetővé téve a népegészségügyi szempontból legjelentősebb egészségproblémák és legfőbb befolyásoló tényezők rendszeres monitorozását. A reprezentatív lakossági vizsgálatok hozzájárulnak az egészségpolitikával kapcsolatos stratégiai döntések előkészítéséhez, valamint a prevenció programok tervezéséhez és értékeléséhez is. A Hungarostudy-vizsgálatok megbízható adatokat szolgáltatnak az egészségügyi ellátórendszer, az egészségügyben dolgozó szakemberek és a lakosság számára az egészségproblémák előfordulási gyakoriságáról, valamint a kialakulásukat, lefolyásukat és kimenetelüket befolyásoló legfontosabb bio-pszicho-szociális háttértényezőkről. Az egészségfelmérések nagy jelentőséggel bírnak az egészségi állapottal és az egészség- és betegviselkedéssel kapcsolatos olyan információk megszerzésében, amelyeket nem lehet a különböző hivatalos nyilvántartásokból összegyűjteni, vagy amelyek az egészségügyi ellátáson kívüli területeket érintenek, illetve amelyek közvetlenül csak a lakosság személyes kikérdezése útján szerezhető be.

Magukat cigánynak/romának valló népesség aránya kistérségenként, 2011³⁶

1.7.1.4. Képzettség

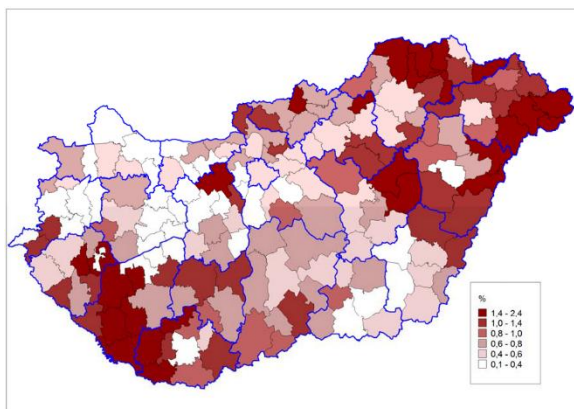
Ha a társadalomstatisztika által mért két legalacsonyabb iskolai végzettség – a befejezetlen 8 általános iskola, illetve a befejezett 8 általános iskola – összevonásával készített iskolázottsági mutatót az ilyenkor szokott módon a 7 éves és annál idősebb korcsoportokra vetítjük, akkor az adatok tartalmazzák azt a 7-14 (15) éves korcsoportot, amely esetében ez a végzettségi szint életkori jellemző.

Ezért sokkal inkább az aktív korúak (15-59 évesek) arányában kifejezett értéket vesszük figyelembe, igaz, ebben az esetben a 60 évnél idősebb lakosság adatai is hiányoznak. Ez a hiány azonban inkább előnyös, a számítások érvényességét nem veszélyezteti, sőt, erősíti, hiszen a képzettség mutatók legáltalánosabb vonatkozása éppenséggel munkaerő-piaci, amelyet értelemszerűen az aktív korúak esetében érdemes vizsgálni.

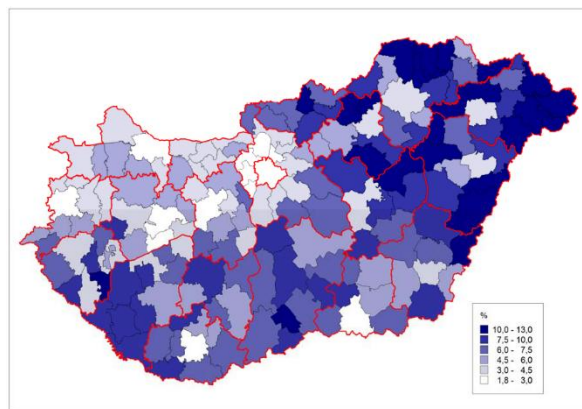
Az adatok alapján megállapítható, hogy a 7 éves és idősebbek arányában az országos mértéket két és félszeresen, a megyei és járási értéket tízszeresen meghaladó mértékben javult ez a mutató. A legalacsonyabb iskolai végzettség előfordulási gyakorisága az aktív korúak között is az országos, megyei és járási meghaladó mértékben javult, de itt a különbségek már nem ilyen szélsőségesek.

A gyermekkorúakat is magába foglaló adatok esetében a gyermekszám csökkenése is közrejátszik a javuló tendenciában, méghozzá igen nagy súllyal. Ugyanakkor az aktív korúak esetében részben az lakosság iskolázottsági mutatóinak általános javulása, valamint a felnőtt korúak munkaképességét növelő, alapfokú képzések utóbbi években tapasztalható magas intenzitása is közrejátszik.

Mindamellet az aktív korúak esetében is felismerhetünk egy, a képzéstől független demográfiai okot, mégpedig azt, hogy az idősebb kohorszok körében magasabb arányban jelen lévő alacsonyabb iskolai végzettség (amely számukra annak idején talán még megfelelő volt) a legidősebb évfolyamok aktív korúak csoportjából történő kilépésével egyre kevésbé lesz jellemző az aktív korúakra.

Iskolázatlan népesség aránya kistérségenként, 2011³⁷

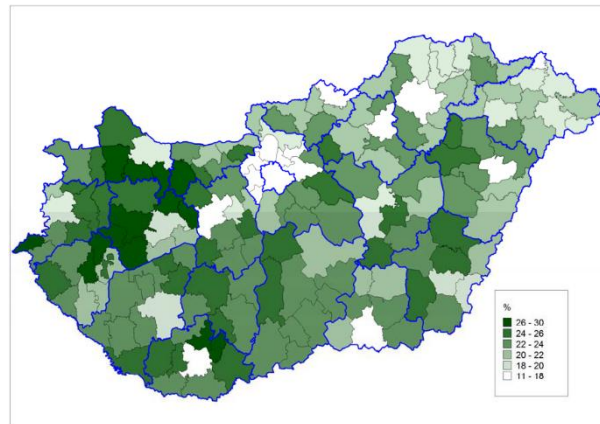
1-7 osztályt végzett 15 éven felüli népesség aránya kistérségenként, 2011³⁸

Fontos mutató lehet a szakmai végzettséggel rendelkezők aránya. E tekintetben a kistérség az országos középérték közelében helyezkedik el, a lakosság 20-22 százaléka szerzett valamilyen szakmai végzettséget. A területi statisztika alapján nem tudjuk megmondani, hogy ezt a végzettségét az egyén használja-e.

³⁶ Forrás: Hives, 2014

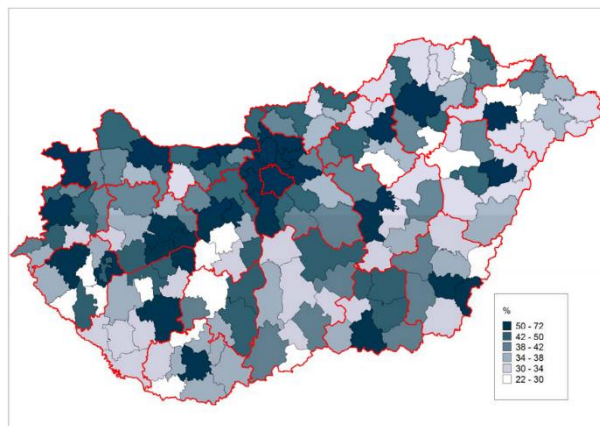
³⁷ Forrás: Hives, 2014

³⁸ Forrás: Hives, 2014

Szakmai végzettséggel rendelkező népesség aránya, 2011³⁹

A legalább érettségivel rendelkezők arányát tekintve a kistérség kiemelkedik közvetlen környezetéből. A részletesebb adatokat tekintve megfigyelhető, hogy 2011-ben az országos átlaghoz képest Tolna megye lényegesen kedvezőbb arányt képes felmutatni. A vonatkozó szintekhez képest Nak mutatói kedvezőek.

Legalább érettségizett népesség aránya, 2011⁴⁰

Az érettségizettek aránya a 7 éves és idősebb korú lakosság arányában mind a négy vonatkozási csoportban növekedést mutatott a legutóbbi két népszámlálás között. Az arányokat tekintve Nokban az érettségivel rendelkezők aránya közepes értékű a megyei járásközpont viszonyításában, vagy akár az egész országgal összehasonlítva.

Az érettségi nélküli középfokú végzettségűek zöme szakmunkásképzőt – a 2016/17-es tanévtől ezen iskolatípus neve szakközépiszkola – végzett. Ez első megközelítésben kedvező, hiszen rövid képzési idővel számolhatunk, amelynek végén valamilyen szakmával rendelkeznek a fiatal.

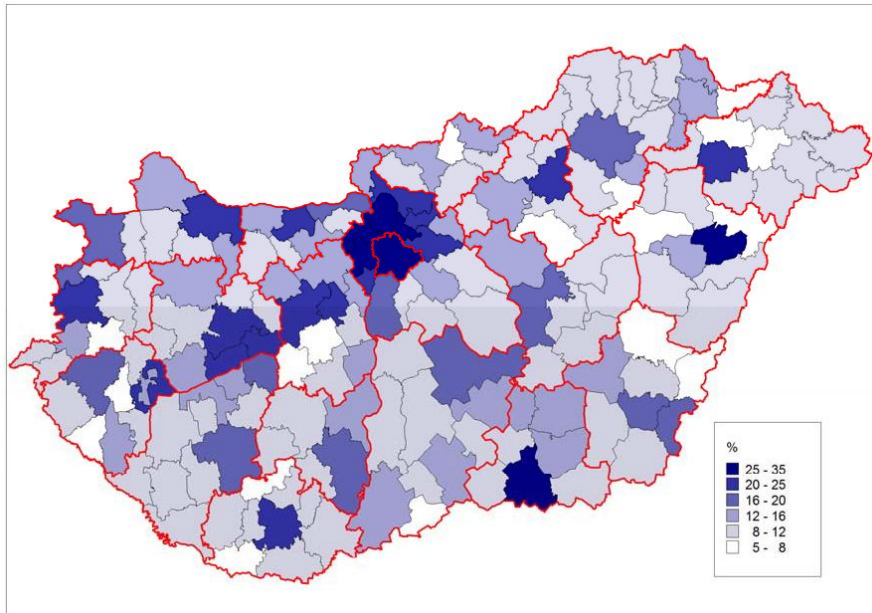
Az utóbbi évtizedek változásai azonban rendkívül kedvezőtlenül hatottak erre a képzési szegmensre, piacképességük rohamosan romlott – ez nem feltétlenül azt jelenti, hogy a végzettségük birtokában nem tudnak elhelyezkedni, sokkal inkább azt, hogy az általuk megszerezhető jövedelem elmarad azoktól a szintektől, amelyek jelenleg Magyarországon biztos, tervezhető, a gyermekeknek tovább lépést biztosító életszínvonalat nyújthatna.

Ezzel párhuzamosan nem meglepő, hogy a múlt évig még szakmunkásképzőnek nevezett iskolatípusba beiskolázottak társadalmi háttere is egyre rosszabb mutatókkal bír. A képzettség ezen csoportja ma inkább rizikós, kevés potenciálisan kiaknázható előnye van. A (rég) szakmunkásképzőt végzettek csoportja mellett ez a végzettségi kategória rejti az érettségi nélkül megszerezhető OKJ-s végzettségekkel rendelkezőket is.

³⁹ Forrás: Híves, 2014

⁴⁰ Forrás: Híves, 2014

A felsőfokú végzettségük terén Nak némileg elmarad mind az országos, mind a megyei járásközpontok átlagától. A járási átlaggal 2001-ben csaknem azonos volt a diplomával rendelkezők aránya, ám 2011-re a járási átlagot meghaladta Nak úgy a 7 éves és idősebb, mint az aktív korú lakossághoz viszonyított arányban. A szám adatok vonatkozásában úgy tűnik, Nak munkaerőpiacának diplomásokat felszívó képessége mintegy ötödével marad el az ország és a megyei járásközpontok hasonló jellemzőjétől.

Diplomával rendelkező népesség aránya, 2011⁴¹

A diplomások számának/arányának változása minden esetben pozitív irányú, azaz az a két népszámlálás között nőtt a diplomával rendelkezők száma, sőt a változás mértéke némileg meghaladja az országos átlagot, jelentősebb mértékben a megyei járásközpontok átlagát, és jelentősen a járási átlagot.

Összességében pozitív változás, hogy az aktív korú lakosság képzettségi szintje nőtt, ezzel együtt a maximum általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya csökkent a községben. A stratégiai kérdés az, hogy a településen működő folyamatok, erőik képesek-e megállítani (esetleg visszafordítani) az érettségi nélküliek (a régi szakmunkásképzőt és OKJ-s tanfolyamokat végzettek) munkaerő-piaci leértékelődését, vagy szembe kell nézni azzal, hogy ez a csoport lényegében ugyanazt a munkaerő-piaci és társadalmi helyet foglalja el, mint a dinamikus csökkenő számú és arányú általános iskolát végzettek csoportja – csak éppen a képzési idejük nyúlik meg, és a képzési költségük növekszik.

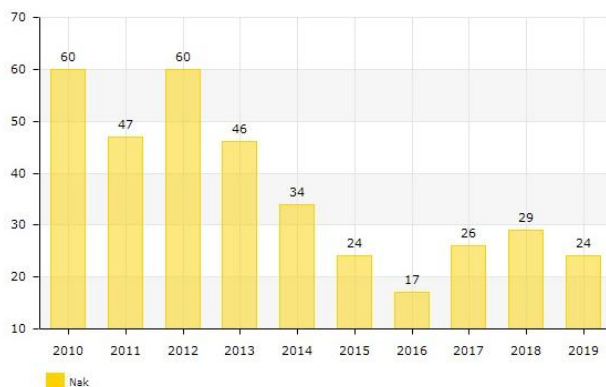
1.7.1.5. Munkanélküliség, foglalkoztatottság

A munkaerő-piaci sajátosságok alapvetően meghatározzák a lakosság szociális helyzetét, valamint egészségi és mentális állapotát, mivel a permanens foglalkoztatási problémák az abban élő emberek szinte mindegyikét érintő, állandóan meglévő feszültségek forrásai. A Munkaerő-felmérés adatai szerint 2013-ban Magyarországon a 15-64 éves népesség valamivel kevesebb, mint két-harmada volt jelen aktív munkakeresőként vagy foglalkoztatottként a munkaerőpiacon. A munkaerő-piaci részvétel javuló lendületet kapott az elmúlt években, s utoljára a 90-es évek elején volt ilyen magas.

Ennek a munkavállalási korú népesség számának csökkenésén túl a legfontosabb oka, hogy az elmúlt években az aktivitás gyorsabban nőtt, mint a foglalkoztatottság, hiszen a válság és az azt követő gyenge konjunktúra megugró munkanélküliséget hozott, ami csak – a gazdasági fellendülés megindulásával - 2013. év második negyedévével kezdett jelentősebb mértékben csökkenni.

⁴¹ Forrás: Híves, 2014

Emellett több lényeges, a munkakínálat növekedését ösztönző kormányzati intézkedés született, amelyek közül a legfontosabbak a nyugdíjbemenetel szigorítása (korkedvezményes nyugdíjazás lehetőségeinek csökkentése, a korhatár fokozatos emelése) és a rokkantnyugdíjak felülvizsgálata irányába tett lépések voltak. Továbbá a szociális segély (foglalkoztatást helyettesítő támogatás) munkavégzéshez kötése és ezzel párhuzamosan a közfoglalkoztatás megemelkedett volumene is fontos tényezőnek számított, illetve a válság hatására a korábban inaktív státuszúak munkakeresési aktivitása is megnőtt. (Munkaerő-piaci helyzetkép, NFSZ, 2013.) Az utóbbi

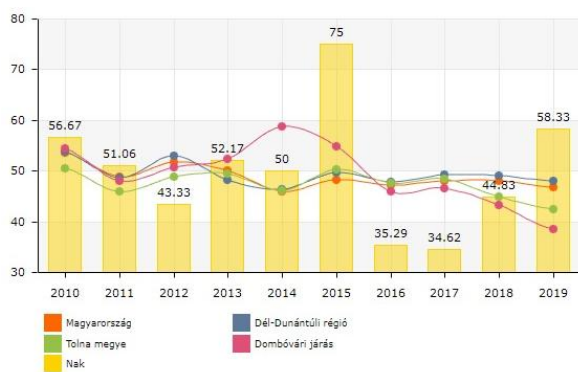

években egyre erősödő szakemberhiány jellemzi a hazai munkaerőpiacot.

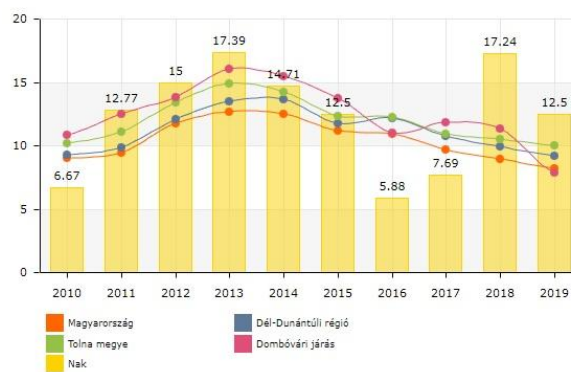
Regisztrált munkanélküliek száma⁴²

Nakon a nyilvántartott álláskereső száma az országos tendenciáknak megfelelően alakult az elmúlt években. A vizsgált időszak vonatkozásában 2000 és 2012 között lassú tendenciában, de összességében nőtt a munkanélküliek száma, 2012 óta pedig egy fokozatos, hullámzó csökkenés figyelhető meg.

A munkanélküliségi rátának utóbbi években bekövetkező nagyobb mértékű csökkenése erős összefüggést mutathat a növekvő mértékű kivándorlással, amelynek kibocsátó területei elsősorban a nagyobb városok, mivel ezeken a helyeken élt a megfelelő végzettséggel és munkatapasztalattal rendelkező kivándorló népesség nagyobb tömege. Nák a maga perifériális helyzetével e szempontból védettebb lehet – a helyi munkaerőpiac lehetőségei vélhetően kielégíti a helyben lakók igényét, illetve a község és térségének egyéb pozitívumai is kellőképpen ellensúlyozhatják a külföldi munkavállalásban rejlő lehetőségeket.

Tartós munkanélküliek aránya⁴³

Pályakezdő munkanélküliek aránya (százalék)⁴⁴

A javuló munkaerő-piaci mutatók mellett ugyanakkor figyelemmel kell lenni arra, hogy országos szinten a szegénységi adatok minden tekintetben romlottak. Ennek oka, hogy a munkanélküliségi és foglalkoztatási statisztika javulásában nagy szerepet játszó közmunka egyéb előnyei mellett hatástalannak bizonyult, mint aktív munkaerő-piaci intézkedés.

⁴²Forrás: TeIR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

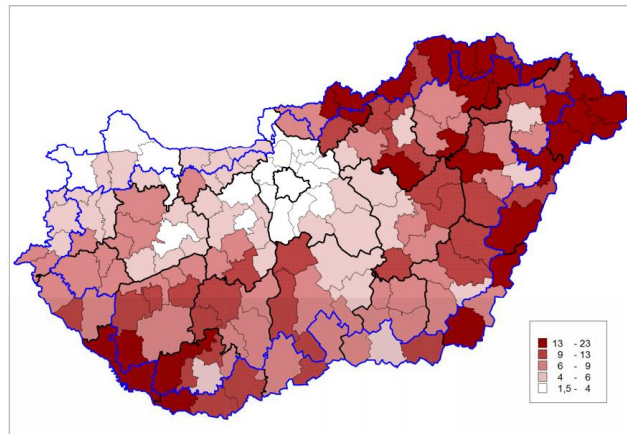
⁴³Forrás: TeIR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

⁴⁴Forrás: TeIR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

A közfoglalkoztatásból rendes munkába állók aránya országosan rendkívül alacsony (2013-ban 13 %), mivel a közmunka keretében végzett egyszerű és mezőgazdasági munkák nem fejlesztik a résztvevők azon készségeit, amelyekre napjainkban a munkapiacra szükség van (például problémamegoldó képesség).

Másrészt, a rendkívül alulfizetett közmunkásoknak kevesebb idejük marad a munkakeresésre és saját maguk átképzésére. További jellegzetessége a közmunkának az, hogy nem biztosít kiszámítható, az egész évet lefedő foglalkoztatást, így konzerválhatja a szegénységet.

Ezen kívül a munkanélküliségtől és a közmunkás-léttől függetlenül is létezik szegénység Magyarországon – a dolgozói szegénység az Eurostat legfrissebb adatai szerint már a foglalkoztatottak 9,3 százalékára volt jellemző 2015-ben (a társadalmi juttatások kézhezvételéle után is), ami a 2014-es 6,7 százalékhoz képest ötven

százalékos növekedést jelent.

Munkanélküliségi ráta 2009-ben⁴⁵

A hazai sajátosságok ismeretében lehet értelmezni a települési munkanélküliségi adatokat is. Míg korábban a munkanélküliség a szegénység szinonimája is lehetett volna, mára már csupán a szegénység töredékért felelős. Így a foglalkoztatottak arányának javuló tendenciái is – amelyek mindkét népszámlálás évében a járási és megyei adatokat meghaladó mértékűek, az országossal egyenértékűek voltak – eltakarhatják a szegénységi terheket.

A szegénységi terhek becsülhető mértékéről ugyanakkor világosan árulkodik a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya, amely ugyan Nakon alacsonyabb, mint a járásban és a megyei járásközpontokban tapasztalható arány, de még így is közel 40 százalék, viszont a két legutóbbi népszámlálás között növekedést mutatott.

Ez összefüggésben áll az előregedő népességgel, amelyen belül a csak nyugdíjasokból álló egy- és kétszemélyes háztartások aránya párhuzamosan növekszik az öregségi index változásával. Mindenesetre az kijelenthető, hogy Nak háztartásai a foglalkoztatási rátát tekintve lényegesen kedvezőbb helyzetben vannak, mint a környezetében található települések háztartásai, beleértve a megye járásközpontjait is.

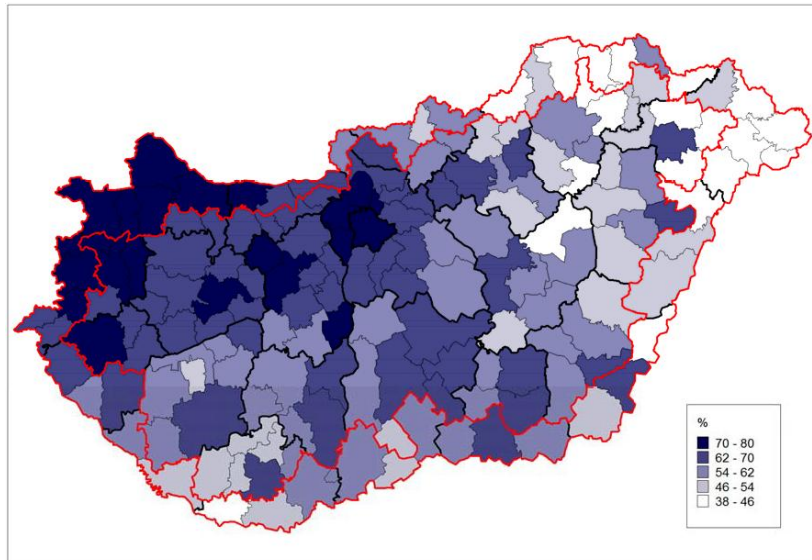
A közfoglalkoztatás rendszere tehát egyfelől növeli a munkaerő-piaci aktivitást és csökkenti a nyilvántartott álláskeresők számát, másfelől elfedi a társadalmi helyzetet. A nyilvántartott álláskeresők száma is dinamikusan csökken.

Ez a csökkenés a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők számában már nem olyan erős, amely azért problémás, mert az első fél évben a munkanélküliséggel sújtott egyének könnyebben visszavezethetők a munkaerőpiacra, és a települési munkanélküliség igen alacsony száma mellett a tartós munkanélküliek aránya növekszik. Ugyanakkor ez a probléma nem olyan jelentős, tekintve az igen alacsony rátákat – sokkal inkább feltételezhető, hogy Nakot is utolérte, vagy hamarosan utol fogja érni a gazdaság növekedését gátló, a már működő vállalkozások helyzetét nehezítő munkaerő-hiány (a képzettek szegmésében).

⁴⁵ Forrás: Híves, 2014

A területi statisztikai nagyképben jól látható, hogy azNak térségére jellemző foglalkoztatottsági arány abszolút mértékét tekintve alacsony, noha az országos rátákhoz viszonyítottan közepesnek számít (mivel a hazai foglalkoztatottság elmarad az EU átlagától, és a kívánatosnak tartott szinttől egyaránt).

A ráta szintje nehezen változtatható – akkor is, ha a foglalkoztatottsági arány növelésének gátja a munkalehetőségek hiánya, vagy a nem elég széles spektrumú kínálat (amely szelektíven néhány képesítésre irányul, de a képesítések többségének nem kínál reális elhelyezkedési modellt), és akkor is, amennyiben a területen jellemzően szegregátumokban élő, és erősen leszakadt szegény roma lakosságot érinti.

Foglalkoztatottsági arány 15-60 éves népességből kistérségenként, 2001⁴⁶

A munkaerő-piaci szempontból kifejezetten nehéz helyzetben lévő, legfeljebb 8 általános iskolát végzett, regisztrált munkanélküliek arányában a vonatkozó években Nak lényegesen kedvezőbb adatokkal rendelkezik, mint a térsége, ahogy az az alábbi ábráról is világosan leolvasható. E tekintetben úgy tűnik, nem marad túl sok tennivalója a településnek.

Az álláskereső iskolai végzettség szerinti megoszlásában finom különbségek mutatkoznak meg az idősoros adatokban. Jól látható, hogy a közmunka tipikus megvalósulási formáiba gyorsan bevonható, legalacsonyabb végzettségűek aránya az idő előre haladtával csökken. Ebben természetesen közrejátszik az is, hogy a teljes népéségen belül is csökken az arányuk. Emellett némi növekedést követően csökkent a felsőfokú végzettséggel rendelkező, naki álláskereső aránya. Ennek megfelelően ugyan közel változatlan a középfokú végzettségűek aránya, de az utóbbi években a többi kategória csökkenésének köszönhetően arányuk nőtt.

Nagyon fontos mutató a pályakezdeők elhelyezkedési nehézségeit szemléltető pályakezdeő álláskereső aránya az összes álláskereső arányában, amely a szakértők szerint XXI. század munkanélküliségének talán legfontosabb mutatója. A mutatónak két vonatkozási területe van. Egyfelől megmutatja, hogy Nakban nagyon magas a munkaerő-piaci karrierjüket nem, vagy késve elkezdő aránya, az összes álláskereső csaknem ötödét teszik ki! E tekintetben külön figyelmet érdemel, hogy ez az arány messze meghaladja a járási, megyei és országos adatokat még úgy is, hogy az idő előrehaladtával ezen szintek mutatói folyamatosan romlottak.

Ez a mutató másfelől a munkaerőpiac keresleti oldalának jelentős szűkülésére utal, mégpedig azért, mert a demográfiai trendeknek megfelelően egyre csökkenő létszámú belépő generációk produkálnak egyre növekvő mértékű munkanélküliséget. Másképpen: szűkül a gazdaság (még a gazdaságba csak bizonyos megkötésekkel besorolható közfoglalkoztatás beszámításával együtt is), és ez a szűkülés jelentősebb a demográfiai csökkenésnél is.

⁴⁶ Forrás: Híves, 2014

Kivéve Nakot, ahol a gazdaság szűkülése egyenértékűnek mutatkozik a generációk fogyatkozásával – bár az alábbi adatok nem térnek ki azokra a pályakezdekre, akik (megfelelő) helyi lehetőségek híján a végzettségük megszerzése után nem tértek vissza a településre, vagy a hazaérkezést követő rövid időn belül elhagyták azt.

Amennyiben a munkanélküliség abszolút értékét tekintjük, a kis lakossággal rendelkező Nakban a munkanélküliek csoportja sem nagy. Ezen belül is öröndetes csökkenést mutat a tartós munkanélküliek két csoportjának száma is. A jelenlegi ráta az utóbbi években már olyan alacsony, hogy vélhetően akadályozza a település gazdasági fejlődését (miután a gazdasági prosperitást nem csupán a nagyon magas, hanem a nagyon alacsony munkanélküliségi ráta is akadályozza, rugalmatlanná téve a munkaerőpiacot).

Az említett alacsony munkanélküliségnek tudható be az is, hogy aki ma Nakban munka nélkül van, annak több, mint fele tartós munkanélküli – messze meghaladva ezzel a térség egyéb szintjeinek adatait. Ez alapvetően abból fakadhat, hogy jóformán már csak a legnehezebben visszaintegrálható (vagy ténylegesen vissza nem integrálható) aktív korúak maradtak munka nélkül a községben. A statisztika természetesen csak azokat a személyeket tartalmazza, akik a rendszerben álláskeresőként regisztrálva vannak, azaz munkát keresnek. Az inaktívak egy része nem kerül be a nyilvántartási rendszerbe.

A pályakezdekk helyzetének fokozatos romlását jól szemlélteti az idősebb munkavállalói csoporttal (45 év feletti) való összehasonlítás is. Eszerint, amennyiben a trendekben nem történik változás, akkor a 25 év alatti korcsoport (melynek maximum egy 7 évnél fiatalabb kohorsz, amely 16 év alatti része nincs is jelen a statisztikákban, a 16 év feletti alcsoportjának is eleinte nagyobb, majd kisebb része tanulói státuszban van, azaz nincs jelen a munkaerőpiacon) lassan megközelíti a 45 év felettiakat (aki a jelenlegi nyugdíjkorhatári szabályozók szerint minimálisan 17-20 életévnyi kohorszot jelentenek).

Ez a pályakezdekk nehézségére utal, és mindamellett, hogy a szakirodalom kiemelkedően fontos problémának tekinti, Nak jövőjére is komoly kihatással lehet, hiszen a fiatal munkavállalók a legmobilabbak, akár van munkájuk (és jobbat szeretnének), akár nincs. Ez pedig a migrációs szívóerő növekedését predesztinálja a községben.

A migrációs szívóerő szerencsésebb esetben csak Nak közvetlen környezetére rántja ki a jövőben a fiatal munkavállalót vagy munkanélkülit. Ezt a forgatókönyvet valószínűsíti, hogy a TelR adatbázis szerint a község térségében jobbak a pályakezdekk lehetőségei, amelynek következtében alacsonyabb az arányuk a munkanélkülieken belül.

Amennyiben ez a forgatókönyv valósul meg, az elvándorló fiatalok gyakrabban visszatérhetnek Nakra, hogy meglátogassák helyben maradó szüleiket, gondoskodjanak róluk (némi tehermentesítve ezzel a helyi ellátórendszerrel), és nagyobb az esélye annak, hogy esetleg megváltoztassák a döntésüket, és hazaköltözzenek. Amennyiben azonban a szívóhatás messzebbre repíti a helybéli fiatal (Budapestre, az Észak-Dunántúl fejlett gazdaságú régiójába, vagy külföldre), akkor ezek a lehetőségek jóformán bezáródnak, azok pozitív hatásával a helyben maradó közösség nemigen számolhat.

Az alacsony lakosságszámnak, és az abból következően (is) alacsony munkanélküliségnek köszönhetően a 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya is jelentős ingadozást, hullámozást mutat. A térségi egyéb szintű adatok jól mutatják ennek a kategóriának dinamikus növekedését. A 45 év feletti munkanélküliség szempontjából igen magas kockázatú csoportnak számítanak, ugyanis állásuk elvesztése esetén az átlagosnál nehezebben tudnak újra elhelyezkedni, sőt, igen valószínű, hogy tartósan munkanélküliek maradnak.

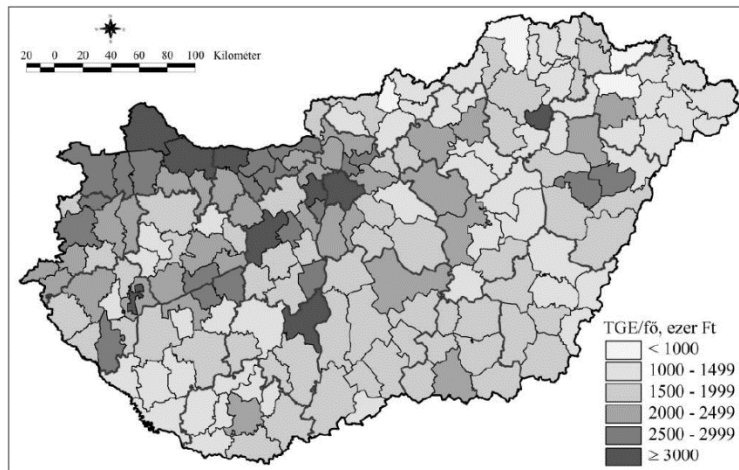
A gazdasági aktivitás fogalma kortól függetlenül, magába foglalja mindkét nemhez tartozó mindazon személyeket, akik munkát végeznek a gazdasági javak és a szolgáltatások területén, egy meghatározott időszak alatt – beleértve a munkanélkülieket is. Gazdaságilag nem aktívak az aktív koron aluli személyek (jelenleg 16 év); az aktív korhatár feletti, de oktatási intézményekbe járók; a háztartásbeliek; a nyugdíjasok és a más okból inaktív személyek (pl. rokkantság, gyás, gyed stb.).

Az adatokból jól látható, hogy Magyarországon jelentős mértékben lecsökkent a nem aktív népesség aránya a két legutóbbi népszámlálás között, azaz ezzel párhuzamosan megnőtt a gazdasági aktivitás.

Az aktivitási ráta azonban elrejtje azt a tényt, hogy a csökkenő népességben még a növekvő aktivitás mellett is egyre kevesebb munkaképes fő tevékenykedik a munkaerőpiacon.

1.7.1.6. Jövedelmi viszonyok

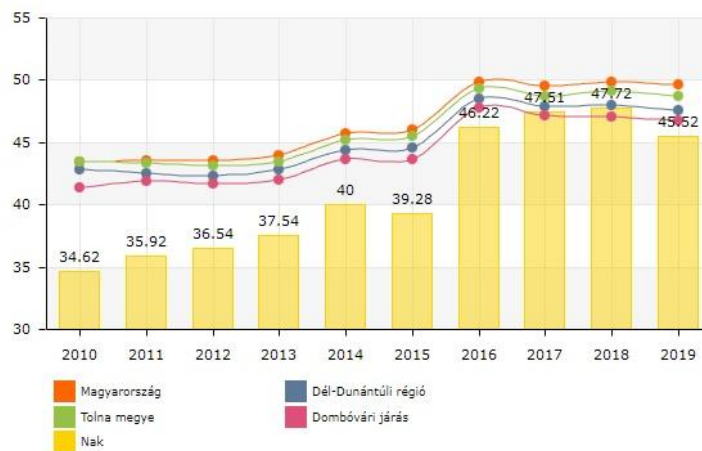
A jövedelmi helyzet szorosan összefügg a foglalkoztatottsággal és a termelékenységgel. A foglalkoztatottság értelemszerűen azt jelenti, hogy az aktív korú lakosság milyen arányban van jelen a munkaerő-piacon, azaz mennyi ember termel, és ennek a termelésnek a jövedelmekben realizálódó részét mennyien „viszik haza”. A termelékenység pedig azt jelenti, hogy az egy emberre jutó termelés mekkora – minél magasabb, annál több jut nem csupán a jövedelmekre, de az állami feladatok magas színvonalú ellátására is. A statisztikai adatok alapján hazánk esetében meglehetősen alacsony termelékenységet állapítanak meg a szakértők, ebből következően állhat elő az a helyzet, hogy a hazai szegények túlnyomó többségének van jövedelme, azaz dolgozik, mégsem tudja rendszeresen eltartani magát és a családját.

A települési gazdasági erő egy lakosra jutó értéke a kistérségekben, 2011-ben, 1000 Ft⁴⁷

Az adófizetők száma lényegében a munkaerő-piaci aktivitás növekedésével párhuzamosan növekszik. Hazánkban régóta kiemelt stratégiai cél az aktivitás növelése, ezáltal a korábban rendkívül rossz aktív/inaktív arány miatt az adóterhekre nehezedő nyomás enyhítése. A községre vonatkozóan kedvező kép rajzolódik ki a TeIR adatbázis éves bontásban erre vonatkozó adataiból.

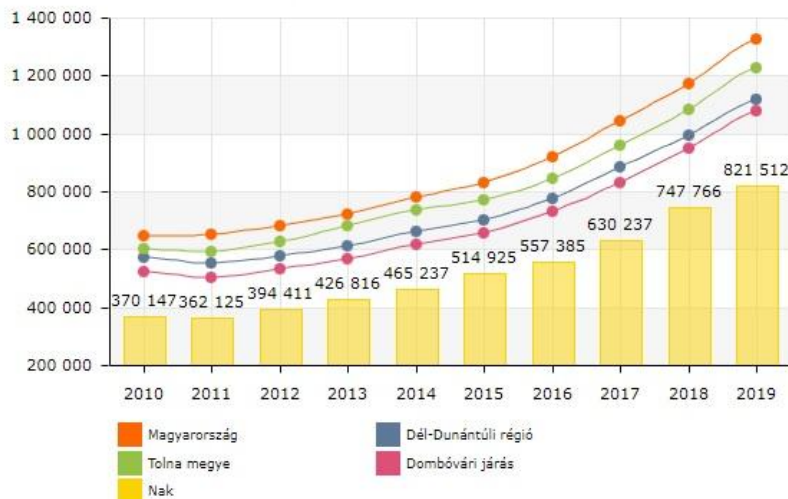
Mind a járási, mind a megyei adatok változását figyelembe véve elmondhatjuk, hogy a 100 lakosra jutó adófizetők száma Nakhana járási adatokat meghaladta a mértéke (2015 esetében adathiány figyelhető meg a térségi és megyei adok esetében).

Adófizetők aránya⁴⁸

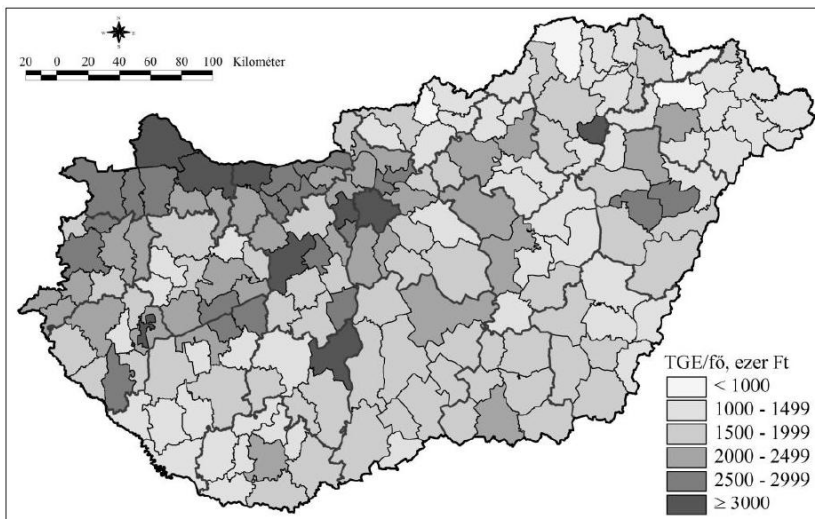
⁴⁷Forrás: Pénzes, 2014

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem jelentős növekedése a két legutolsó népszámlálás között öröndetes, még az infláció hatását beszámítva is. Országos szinten ez az adat valójában igen nagy mértékben a legfelső jövedelmi decilis (a leggazdagabb egymillió), vagy még inkább ezen jövedelmi decilis legfelső 10, sőt, 1 százalékának (felső tízezer) az óriási jövedelem-növekményéből származik. Ezzel párhuzamosan igen széles társadalmi rétegek vásárló-ereje rendkívül alacsony, a napi fogyasztási cikkeken túl jóformán másra nem terjed ki – de arra is csak szűkölködve, nélkülözve.⁴⁹

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft/év) alakulása⁵⁰

A települési gazdasági erő számításakor a járás a 2000-2499 ezer Ft/fő mutatóval jellemezhető csoportba került, a nálánál gyengébb mutatóval jellemezhető járások közé ékelődve. Ezzel egy alsó-középkategóriás gazdasági erő körvonalazódik, melyből Nák is kiemelkedik a helyi gazdasági jellemzők alapján.

A települési gazdasági erő egy lakosra jutó értéke a kistérségekben, 2011-ben, 1000 Ft⁵¹

⁴⁸ Forrás: TeIR: Helyzet-Tér-Kép és LEADER

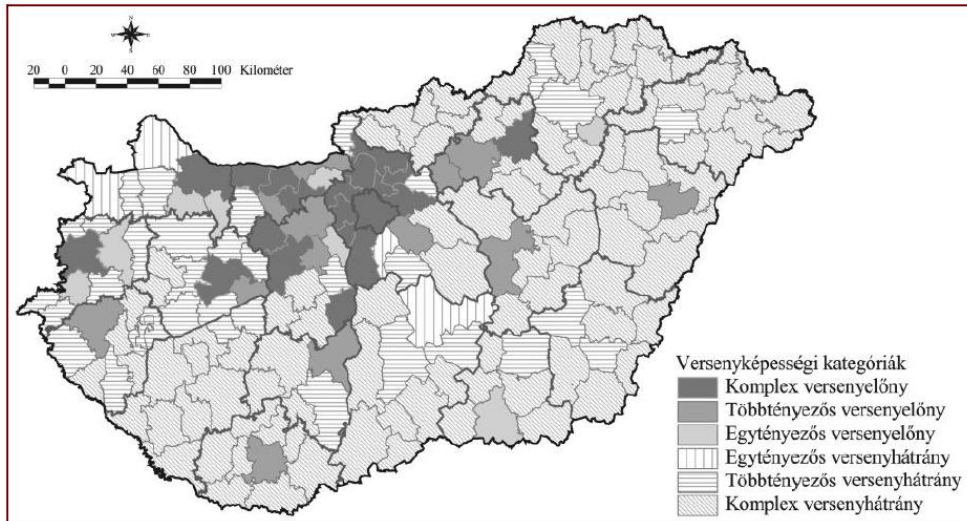
⁴⁹ Az Eurostat hármas módszertana szerint készített számítások alapján három és félmillió ember él szegénységi küszöb alatt, illetve a KSH módszertan és háztartás-statisztikai adatállomány alapján a háztartások 25 százalékában élnek létminimum alatt az emberek Magyarországon.

⁵⁰ Forrás: TEIR rendszer; Helyzet-Tér-Kép adatbázisa alapján

⁵¹ Forrás: Pénzes, 2014

A kedvezőbb gazdasági erő indexet árnyalja a teljes térségre jellemző komplex versenyhátrány, amely a kedvezőtlen élőkommunka-termelékenységi és foglalkoztatottsági pozíciót kombinálja a kedvezőtlen demográfiai pozícióval.

Ez a hatás leginkább olyan formában prognosztizálható, hogy a meglévő gazdasági források mellé (melyek túlnyomó részben a település természeti adottságaira építenek, mint a bányászat, erdőművelés és a turizmus) igen alacsony valószínűséggel tudnak bevonni új forrásokat, kevésbé valószínű, hogy új gazdasági ágak jelennek

meg, vagy, hogy ezek részaránya Nak gazdaságában számottevővé növekszik.

Versenyképességi kategóriák a kistérségekben, 2011-ben.⁵²

A jövedelmi viszonyok, a jövedelmi egyenlőtlenségek feltárása során nemcsak a foglalkoztatottak munkabérért, jövedelmét (vagy annak nem létét), az adózók számát kell vizsgálni, hanem a lakosság transferekből (nyugdíjból és szociális ellátásból) származó bevételeit is.

A transferekből – nyugdíjak, szociális ellátások, járadékok és egyéb járandóságok – részesülők száma és aránya úgy országosan, mint a megyében, járásban és Nakon is csökkent. Ez részben összefüggésbe hozható a növekvő aktivitási rátával, részben pedig azokkal a jogszabályi változásokkal, amelyek aktívan befolyásolták annak elbírálását, hogy ki, mikor, meddig és milyen mértékben részesülhet ezekben a transferekből (pl. nyugdíjkorhatár felemelése, rokkantnyugdíjasok munkaerő-piacra való visszavezetése, a különféle segélyezettek számának csökkentése).

A transferekből részesülők számának csökkenése tehát értelmezhető úgy is, mint a rászorulóknak számának tényleges csökkenése – ami öröndetes –, de úgy is, mint az állam folyamatos kivonulását a rászorulóknak támogatásából – amely anélkül, hogy a rászorulóknak számát ténylegesen csökkentené, a családokra, és a családokon keresztül közvetlenül a lakóhelyükre, azaz a településekre hárítja a terheket. Ez az értelmezési dilemma kisebb mértékben jelenik meg a nyugdíjasok számának csökkenésében, viszont jól nyomon követhető rendszeres szociális segélyezettek, és kisebb mértékben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményezettek számának csökkenésében.

Nakközségben a nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma évek óta stagnál. A két nem biológiai sajátosságaiból következően a nők száma (190~200) átlagosan több, mint 20 százalékkal meghaladja a férfiak számát (140~160). Az idős nők esetében a legvégső életszakasz hosszabb-rövidebb özvegységgel – gyakran egyedül éléssel – társul.

A rászorultsági alapon adható rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és lakásfenntartási támogatás tekintetében Nakon 2011-ig folyamatos emelkedés volt tapasztalható. Tekintve az alacsony lakosságszámot,

⁵²Forrás: Pénzes, 2014

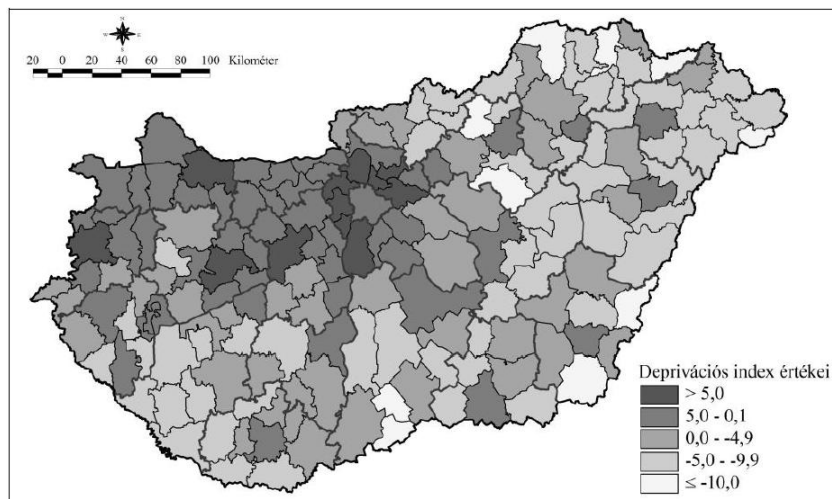
ezen belül a kirívóan alacsony gyermekszámot, az éveken keresztül 70-80 főt érintő rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény a szegénység és az ahhoz kapcsolódó problémák hangsúlyos jelenlétére utal. 2011-et követően a kedvezményben és támogatásban részesültek száma folyamatos csökkenést mutat, azonban azt tudni kell, hogy ez nem a probléma csökkenésének tudható be, hanem a kormányzati szándéknak megfelelő változások tükröződnek is abban, hogy a korábbinál kevesebb rászoruló jut hozzá ezekhez a forrásokhoz.

Bizonyos mértékű csökkenés természetesen betudható demográfiai okoknak is (gyermekszám csökkenése), és a legszegényebbek helyzetét stabilizáló (egyben a szegénység egy újabb, némileg kedvezőbb szintjén konzerváló) közmunkaprogramból származó jövedelem is kiváltja ezeket. A TeIR adatbázis alapján készített ábra, amely a havi rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek adott évre viszonyított átlagos számát ábrázolja, szemléletesen mutatja be a kedvezményezetttek számának csökkenését.

Nak a legutóbbi két népszámlálási év foglalkoztatási adatai alapján öt százalékponttal javította pozícióját. Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 éves) belül dinamikusabban csökkent, mint az országos és a járási, hasonló irányú csökkenés, bár alatta marad a megyei adatok pozitív változásának. Ugyanez a csökkenés a legrosszabb munkaerő-piaci helyzetben lévő, legfeljebb 8 általános iskolai végzettségűek esetében még magasabb, amely szintén meghaladja az országos és a járási mutatókat, és csak kevéssel marad el a megyei mutatótól. A rendszeres munkajövedelem – érkezen bármilyen forrásból –, rendkívül fontos az egyének önbecsülése, a családok életszínvonala szempontjából, és ezen a téren Nak előnyös változásokon ment keresztül. A legutóbbi két népszámlálás között eltelt időben jelentős csökkenés volt tapasztalható a leginkább rizikósra tekinthető társadalmi csoport, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúakon belüli arányában. Ez az arány országosan, megyei szinten és a járásban is harmadával csökkent a vizsgált időszakban. Egyébként ez az egyik legfőbb mutatója a települési szegregátumok kialakulásának.

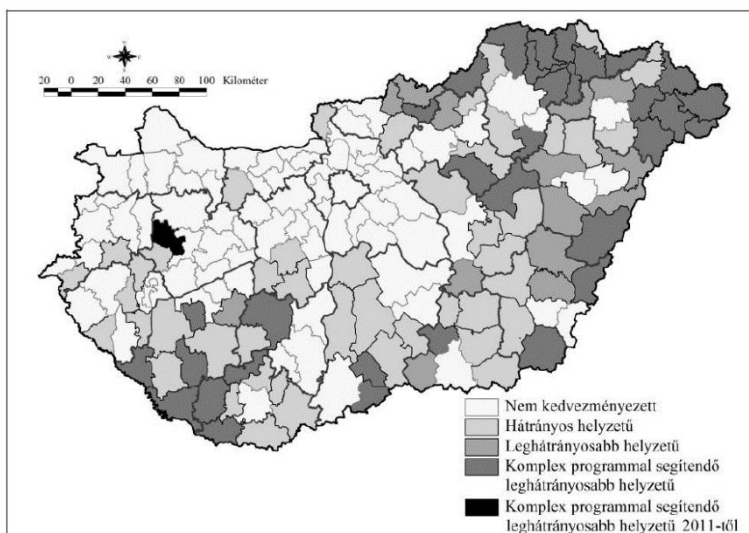
A KSH a népszámlálás adatainak alapján azokat a területeket minősíti szegregátumnak (szegény szegregátumnak), ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató esetében magasabb, mint 50%. Azokat a részeket pedig, ahol a lakosok számának legalább 40%-a ugyanezen rétegtképző paraméterek szerint alacsony státusú, veszélyeztetettnek minősíti. A deprivációs index a depriváció (komplex hátrányos helyzet) jellegzetesen többdimenziós és többmutató fogalmának a mérésére szolgál. A brit módszertant követve, de a hazai sajátosságokhoz igazítva a fenti ábra alapjául szolgáló 2011-es kistérségi vizsgálathoz Pénzes (2014) a következő mutatókat vette figyelembe:

- munkanélküliek aránya;
- foglalkoztatott nélküli háztartások aránya;
- komfort nélküli lakások aránya;
- átlag adózott jövedelem havonta egy állandó lakosra;
- SZJA adófizetők a 15-64 éves korosztály arányában;
- legalább középfokú iskolai végzettségűek a 25-x népesség arányában;
- 100 fő 60 év felettire jutó 15 év alatti (fiatalodási index) (Pénzes, 2014).

A térségi deprivációs index a járásokban 2011-ben⁵³

A fentiek alapján nem meglepő, hogy Nak „csupán” egy hátrányos helyzetű kistérségben található, amely egy komplex programmal segítendő LHH-s tájegység szívében helyezkedik el. A viszonylagos kedvező helyzet pozitívumait tehát nem kis részben vissza tudja fogni a Nakot szélesebb sávban körbe ölelő depressziós térség. Ennek demográfiai és gazdasági kockázatai mellett előnyös oldala is van: a gyengülő gazdaság mellett javul a természetes környezet állapota, amely kedvezően hathat a (főleg belföldi) turizmusra – ennek a turizmusnak a hasznát pedig a környékénél fejlettebb Nak nagyobb eséllyel tudja saját bevételeire fordítani, mint a mégoly kiváló turisztikai desztinációkkal bíró, de elmaradottabb gazdaságszerkezetű, kedvezőtlenebb demográfiájú kistépülések.

A területfejlesztés kedvezményezett térségei 2007-ben, illetve 2011-ben⁵⁴

1.7.1.7. Életminőség

Az életminőséget egyszerre határozzák meg az objektív és a szubjektív körülmények, mutatók, amelyek eltérő hatást gyakorolnak a különböző életkori csoportokra, vagy akár társadalmi csoportokra. Jelen dokumentumban az objektív tényezőkre kell összpontosítani. Az objektivitás szempontjából jó megközelítést nyújt az Eurobarometer, amely az alábbi 8+1 dimenzióban definiálja és méri rendszeresen (háromévente) az EU tagállamok állampolgárainak életminőségét:

1. Anyagi és életkörülmények (jövedelem, fogyasztás és anyagi helyzet)
2. Produktív vagy fő tevékenység
3. Egészség (betegstatisztikák és felmérések, ADL, SMT, Euro-D, CASP)
4. Oktatás
5. Szabadidő és társas kapcsolatok
6. Gazdasági és fizikai biztonság
7. Kormányzat és alapvető jogok
8. Természet és lakókörnyezet
- +1. Összességében az élettapasztalat

Az Eurobarometer vizsgálatok által sztenderdizált modell használhatóságát jelen esetben az korlátozza, hogy az nagymintás, reprezentatív, kérdőíves felméréssel kombinált, statisztikai adatgyűjtésen alapul, melyek Nak esetében csak részben állnak rendelkezésre. Arra ugyanakkor alkalmas, hogy az egyes dimenziókhoz

⁵³Forrás: Pénzes, 2014

⁵⁴Forrás: Pénzes, 2014 - a 311/2007. (XI.17.) kormányrendelet és a 116/2011. (VII.7.) kormányrendelet alapján

kapcsolható adattartalmakat komplexen értelmezzük. A 8+1 dimenzió számos ponton kapcsolódik a korábbi, tematikusan később következő adatokhoz és elemzésekhez, melyek ismétlésétől ezen a ponton eltekintünk.

A 8. dimenzióhoz kapcsolódóan érdemes arra fókuszálnunk, hogy a környezet - és természetvédelem ezen magas tájéztétikai és környezeti értékekkel rendelkező térségben igen nagy hangsúlyt kell, hogy képviseljen, ugyanis a természet hosszú időn keresztül megőrzött egyensúlyának elmozdulása visszafordíthatatlan környezeti károkat eredményezhet. A tájegység környezetterhelése összességében alacsony, viszont a térség nagyobb településeinek terjeszkedése és az ide települt vállalkozások tevékenységük végzése során konfliktushelyzetek alakulnak ki, emiatt fontos feladatként jelenik meg a védett tájrészeknél és közvetlen környezetükben lévő települések fejlesztésének összehangolása a táj- és természetvédelem fenntartható fejlesztésével.

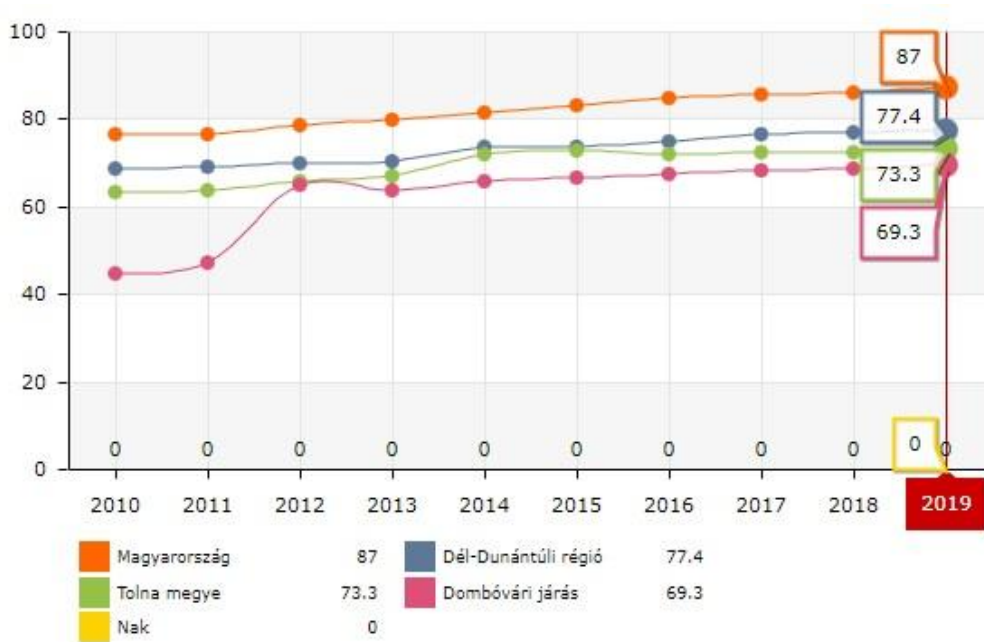
A térség értékes táji adottságú területeinek jelentős része – fekvéséből és infrastrukturális ellátottságából adódóan – még viszonylag érintetlennek mondható, a kezelők a megelőző tevékenységre, a terhelhetőség és a fenntartható fejlesztés elvének figyelembevételére nagy hangsúlyt fektetnek. Fontos környezeti hatást képviselnek a bányászkodáshoz szükséges beavatkozások eredményei is, ezekhez ugyanis egyrészt a megszűnt bányászati tevékenységek okozta utóhatások tartoznak, ezek általában tájsebek, rekultiválatlan elhagyott kőbányák, másrészt pedig a jelenleg is folytatott bányaműveléshez kapcsolódó környezeti hatások.

Az életminőség településfejlesztési szempontból jól megközelíthető a lakhatás viszonyait meghatározó adatok vizsgálatával, amely az Eurobarometer 8. pontjára illeszkedik. A lakásviszonyok egyik legalapvetőbb adata az a ráta, amelyet a lakhatásra kevésbé megfelelő épületek – azaz az alacsony komfortfokozatú lakások, és a lakott üdülők – aránya ad ki a teljes lakásállományhoz viszonyítva.

Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás és lakott üdülő) 2001-ben az összlakás-állomány 28,9 százaléka volt, amely lényegében megfelel az az országos átlagnak (20,1%), egyben kedvezőbb képet mutat a megyei és a járási adatokhoz képest, melyek egyaránt 25 százalék feletti.

A lakásállomány lassú modernizálódása mellett az előregedett társadalom demográfiai folyamatai következtében⁵⁵ 2011-re az alacsony komfortfokozatú lakások aránya Nokban csökkent, ami a vonatkozási területeknek megfelelő mértékű javulást mutat.

⁵⁵ A magukra maradt idők elhalálózását követően a jellemzően alacsony komfortfokozatú lakásaik lakatlanná váltak, elromosodtak, ezáltal javítva a statisztikát. A Zemplén területén jellemző, hogy a megüresedett, öreg épületek értékesítve vagy a család tulajdonában megtartva üdülőként funkcionálnak tovább, sok esetben komfortfokozat-emelés után. Ez is javítja a statisztikát (mint nem lakáscélú üdülő, már nem számít bele az alacsony komfortfokozatú lakások arányába, hiszen életvitelszerűen nem lakják).

Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások arányának változása⁵⁶

A csatornázottság nem megoldott a településen.

Az életminőséget meghatározza a lakókörnyezet, települési környezet minősége is, továbbá a köztisztaság, a közbiztonság, a zöldfelületek mennyisége és minősége stb. Ezek a mutatók a későbbi fejezetekben kerültek részletesebb kifejtésre.

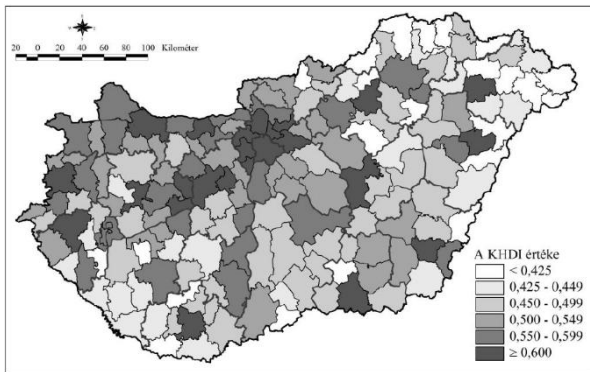
Az életminőség egyik fontos szegmense, hogy az öregségi, illetve egyéb nyugdíjra jogosultak száma hogyan változik, annak függvényében, hogy a jogosultak (azaz a 60 év felettiek) száma évről-évre nő az országban. A 1.7.1.6. fejezetben vizsgált időszakban (2005 óta) azonos szinten áll az ellátásban részesülők száma Nakon. A stagnálás a népességfogyással kombinált előregedés következtében áll elő, és felszínes vizsgálat eredményeképpen arra utalhatna, hogy az életminőség is stagnáló.

Ez azonban nem igaz, részben az eltartotti arány romlása miatt romolhat, részben a szociális ellátások színvonalának növekedése, valamint az időseket érintő, elnyert pályázatok pozitív hatása miatt az idősek életminősége javulhat. Sajnos a pontos behatárolást elősegítő, Nakon célzott egészségfelmérések hiányában ennél konkrétabb következtetést nem lehet levonni.

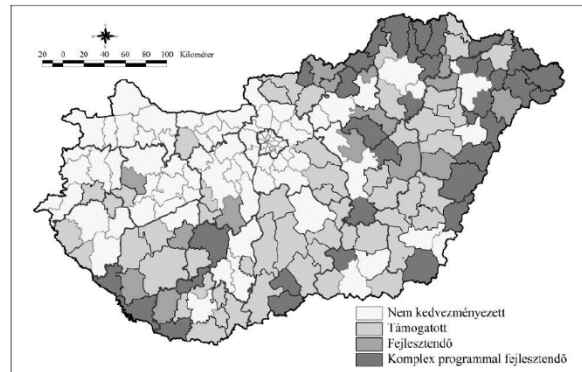
A humán fejlettségi indexet (HDI) három társadalmi-gazdasági dimenzió – a hosszú és egészséges élet, az iskolázottság és a megfelelő életszínvonal – részindexeiből képezik (Farkas, 2012)⁵⁷. A mutató egyre inkább elterjed és többdimenziós jellege miatt a nemzetközi összehasonlító vizsgálatokban mind gyakrabban alkalmazzák a GDP mellett.

⁵⁶ Forrás: TEIR; Helyzet-Tér-Kép és LEADER adatbázisa alapján

⁵⁷ Farkas M. B. 2012: A korrigált humán fejlettségi mutató kistérségek közötti differenciáltsága Magyarországon. – Területi Statisztika, 3. pp. 230-249.

A korrigált humán fejlettségi index a kistérségekben 2011-ben⁵⁸

A területfejlesztés kedvezményezett térségeire (járásaira) készült próbaszámítás (2014)⁵⁹

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Nak Község Tolna megyében, Dombóvártól északnyugatra, Lápafő és Attala közt fekvő település. Észak-déli irányban a Kapospula-Lápafő közti 6517-es út halad át rajta, nyugati szomszédjai, Kisgyalán és Gölle felől a 6518-as út vezet a községbe. A település a Dél-Dunántúli részén található Dombóvár város közelében. Göllétől 6,5 km-re, Lápafőtől 4,3 km-re, Dalmandtól 20 km-re.

Teljes területe 27,78 km². A lakások száma 282, míg egyéb lakóegységek száma nincs nyilvántartva. Nak Község állandó népessége 2019-es statisztikai adatok alapján 526 fő, míg népsűrűsége 20,81 fő/km².⁶⁰

A járás gazdasági szempontból Tolna megye járásai között átlagos, nem tartozik a megye legfejlettebb városainak tengelyébe.

A centrum kifejezés középpontra, központi helyzetű térelemre vagy térrészre vonatkozik, mely pozitív minőséget is hordoz.

Egy adott térbeli rendszerben a többi térelemhez viszonyított, mennyiségi és minőségi jellemzők alapján kijelölhető relatív központi helyzetre utal. A centrum fogalmához tehát társadalmi-funkcionális tartalmak, áramlási és csomópontjelleg, irányítási-vezető szerep is párosul.⁶¹ A periféria szintén relatív képződmény, jelentése szerint peremi helyzetű térelem, vagy térrész, mely negatív minőséget, vagy hiány-helyzetet is takar.

A centrum ellentétpárjának jellemzője a centrumtól való függés, de a kapcsolatok hiányát, az elszigeteltséget is jelent. A kapcsolatok hiánya közlekedés-elérhetőség szempontjából és gazdasági értelemben is jelentkezhet. A periférikus területeket – a hátrány sokdimenziós jellege miatt – nem is lehet egyetlen kategóriába sorolni. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 5. § k) pontja szerint elmaradott térség az, ahol a gazdaság értéktermelő képessége, infrastrukturális fejlettsége és társadalmi mutatói jelentősen kedvezőtlenebbek az országos átlagnál (1996. évi XXI. törvény).

A centrum-periféria kettősség különböző területi szinteken fogható fel (kezdve a „globális szinttől”), mely Nak esetében a „lokális léptéket” jelenti, mely a települések szintjén értelmezendő és a településhálózat jellemvonásaihoz igazodva (adott esetben központ-vonzáskörzet relációban) ad keretet a centrum-periféria kettősség értelmezéséhez. A lokális fejlődés során általában elmélyül a centrum és periféria közti aszimmetria. A centrum és a periféria közötti komoly fejlettségbeli, érdekérvényesítési különbség feszülhet, amely területi konfliktust generál, és számos hátrányos társadalmi-gazdasági-környezeti folyamat előidézője, illetve felerősítője lehet⁶².

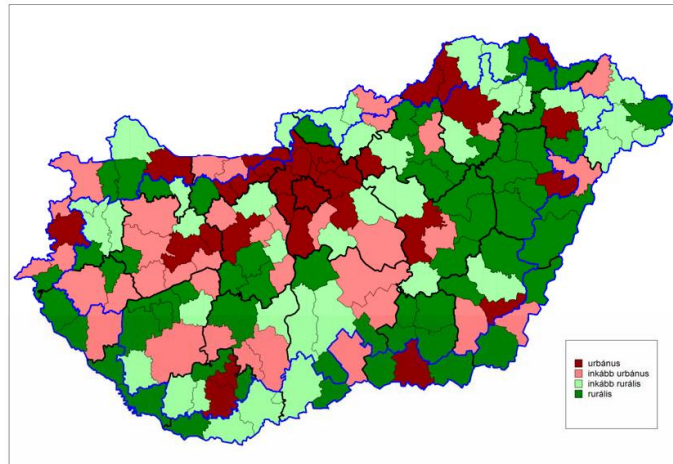
⁵⁸Forrás: Péntes, 2014

⁵⁹ Forrás: Péntes, 2014 – KEZÁN, 2014 alapján

⁶⁰ Forrás: www.telepules.com

⁶¹ Péntes J. (2014): Periférikus térségek lehatárolása – dilemmák és lehetőségek. Didakt Kft., Debrecen.

⁶² Csatári B. - Kanalas I. - Kiss A. 2006: A területi konfliktusok és a perifériaproblémák általános értelmezése. – In: A perifériaképződés típusai és megjelenési formái Magyarországon (szerk. Kanalas I. - Kiss A.). MTA RKK ATI, Kecskemét. pp. 5-11.

Rurális/urbánus térségek, 2009 – a 120 feletti népsűrűségű településeken lakók arányából képzett index⁶³

Bár Nokban is megtalálható egy olyan képzettségi és munkaerő-piaci jellemzőkkel bíró réteg, amelyik megfelel a KSH definíció szerinti szegregátum-képző lakosságcsoporthoz, az ebbe a rétegbe tartozó egyének nem koncentrálnak a község meghatározott részeire, márpedig a területi koncentráció a szegregátumok kialakulásának oka.

A KSH a népszámlálás adatainak alapján azokat a területeket minősíti szegregátumnak (szegény szegregátumnak), ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató esetében magasabb, mint 50%.

Konfliktusok

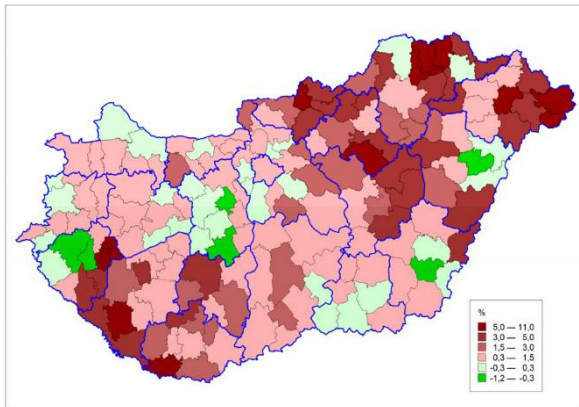
A területrendezési terv módosítása a folyamatok alakulását kíséri figyelemmel, ésennek következményeképpen csak azokat a területeket és beavatkozási pontokat tudja meghatározni, ahol a szükséges változtatások rendezési, szabályozási típusú beavatkozásokat követelnek. Ezek a feladat-meghatározások azonban kevésbé átérthetőek, hanem inkább a településrendezés és helyi építési szabályozás szintjén lehetségesek, mivel a területrendezési tervezés eszközkészlete meglehetősen szűk a környezeti konfliktusok feloldásában, a környezeti állapot javításában.

A közúti közlekedésből eredő légszennyezés meghatározó a megye levegőminőségének alakulásában, és a közlekedés okozta terhelés növekvő tendenciát mutat annak ellenére, hogy bár az egyedi kibocsátások csökkennek (környezetbarátabb gépjárműpark), de a forgalom-mennyiség (utas-/szállítmánykm) nagyobb arányban nő. Zaj- és rezgésvédelmi szempontból is környezetkonfliktust okoz a közlekedés. A vasúti közlekedés okozta zaj- és rezgésterhelés csökkentését a meglévő vonalakon elsősorban nem területrendezési eszközökkel (pl. zajvédő fal építésével, korszerű szerelvények beállításával, zajcsökkentett vágányok fektetésével) lehet megoldani, a közúti közlekedés vonatkozásában azonban elkerülő utak tervezésével és építésével javítani lehet az átmenőforgalom miatt kialakult helyzetet. Ezért az elkerülő utak építése az utóbbi években felgyorsult, több település körül már megvalósult és vannak folyamatban lévő projektek is. Meg kell jegyezni azonban, hogy ez csak a környezetszennyezés „odébbtolása” a lakott területekről kevésbé érzékeny területekre, maga a szennyezés megmarad, talán valamivel –, de nem relevánsan – kisebb mértékben, a külterületeken való zavartalanabb haladás miatt.

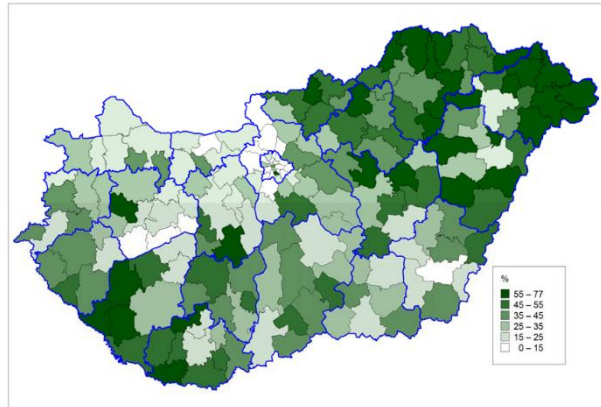
Ezáltal a statisztikákban csökkent a hátrányos helyzetű tanulók száma és aránya – miközben a statisztikákból kiszoruló tanulók valós helyzetében semmilyen pozitív változás nem következett be az életperspektíváikat és lakókörnyezetük várható szociális terheit tekintve. A változás további következménye, hogy a hátrányos helyzetű

⁶³ Forrás: Híves, 2014

tanulók számának statisztikai csökkentésével párhuzamosan a közoktatásban beszűkültek azok a források, amelyeket a hátrányos helyzetű tanulók problémáinak kompenzálására, megoldására lehetne fordítani.

Magukat cigánynak/romának valló népesség arányának változása kistérségenként, 2001-11⁶⁴

A hátrányos helyzetű/halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolákban járásonként, 2013/2014 (%)

⁶⁴ Forrás: Híves, 2014

Közrend, közbiztonság

Nak községben nem működik rendőrőrs. A település közbiztonságát Dombóvári Város Rendőrőrsé látja el. Nak polgárőrség működik, a rendőrséggel való együttműködés rendszeres, főként a településen megrendezésre kerülő rendezvények helyszínein a közös szolgálatok ellátása folyamatos.

Az egyesület fő tevékenysége a közrend és közbiztonság elősegítése, a bűnmegelőzés. Ennek érdekében a tagok rendszeres járőrözést folytatnak a község egész területén. Feladatunkhoz hozzátartozik az önkormányzat és az általános iskola által szervezett közösségi programok biztosítása (mint például a hagyományos Községi Napok, a sportrendezvények és az iskolai farsang). A polgárőrök ezt a feladatot önként vállalják szabadidejük felhasználásával, mindennemű ellenszolgáltatás nélkül.

Az önkormányzat rendszeres támogatásának, a nyertes pályázatoknak, a tagok által befizetett tagdíjnak és az adó egy százalékából befolyt összegnek köszönhetően egyesület tagjai részére az elmúlt évek alatt egyenruhát és felszerelést tudtunk vásárolni.

A bűnmegelőzési tevékenység évek óta folyamatos.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek)

1.7.3.1. Történeti és kulturális adottságok

Nak község története a régmúlta nyúlik vissza. Egyes források és tárgyi emlékek becslt kora alapján már a jégkorszak utáni időben lakott volt a település területe.

Később a római korban itt vezetett keresztül a Pannónia provincia egyik legfontosabb közlekedési útja, ami Pécs városát (egykori Sopianae-t) kötötte össze a mai Székesfehérvárral, római kori nevén Alba Regiával. Nakhoz közel jelentős római erődrendszer nyomait fedezték fel, amely a IV. században épült a mai Alsóhetényhez tartozó területen, Nagy Konstantinus császár idejében. Mivel Tolna megye a honfoglalás idején a fejedelmi törzs szállásterületéhez tartozott, az államalapításkor egyike lett a Szent István által létre hozott 44 vármegyének.

A középkorban egy-egy lakott terület, a nevét a földbirtokosa után kapta. Nak település névadója minden valószínűség szerint Nok vitéz volt, aki a királynak tett szolgálataiért kapta ezt a területet. Ezt igazolja, hogy Nak Község az Árpád-házi királyok korában Nok néven már az oklevelekben is szerepelt. Bár az nem bizonyos, hogy a középkori település házai pontosan a mai falu területén helyezkedtek el, de a korabeli és jelenlegi falu közötti összefüggés bizonyos.

Az 1526-os mohácsi csatavesztés után a terület hadszínterré vált és pusztulásnak indult. Ebből az időszakból sajnos nem maradt fel értékelhető emlék, írás. A török hódítás, úgy, mint az ország többi részét, Nakot is megtépázta. Sok veszteség, a falu elnéptelenedését okozta.

A török kiűzése után a területet, az Eszterházy hercegi család vásárolta meg 50 000 arany forintért. Herceg Eszterházy csak katolikus magyarokat telepített, részben a Felvidékről részben Somogyból. A község a török hatalom alól történt felszabadulása után az új telepesek földműveléssel, és állattenyésztéssel foglalkoztak. A mezőgazdaság elkezdett feléledni.

1914-re az I. világháború kezdetére a községben viszonylag állandó gazdasági és birtokrendszer alakult ki. Az I. világháború és az utána következő infláció, majd a trianoni békediktátum jelentős területvesztéssel eredményezett. Ez pedig az országnak is óriási gazdasági krízist okozott, így természetesen a Naki falura is rányomta bélyegét. Az 1929-es gazdasági világválság, majd az azt követő II. világháború közötti időszak, lassú, fejlődéssel és gyarapodással telt a településen.

Az 50-es évek elején, mivel a lakosság a földosztás okán kapott földeket nem tudta saját erőből fenntartani, egymás után alakultak a különböző helyi Termelő Szövetkezetek. De ezek az 1956-os forradalom idején felbomlottak, majd újra és újra alakultak. Végül azonban az új kollektivizálási hullám már a falu egész lakosságát, illetve minden tsz-t elérte. Nak Község a szorgalmas emberek települése, itt működik a Naki Mezőgazdasági Részvénytársaság, mely jó adottságainak és eredményeinek köszönhetően országos hírű, és egyben a település legnagyobb munkáltatója.

A település infrastruktúrája a szennyvíz- és a gázhálózat kivételével kiépült, szilárd burkolatú úttal rendelkezik, villamosenergia-ellátottsága 100%-os, vezetékes ivóvíz áll a lakosság rendelkezésére, amelyre 2005-ben a településhez tartozó - külterken fekvő - Nosztány pusztára is eljutott. A kommunális szilárd hulladék elszállítása megoldott. Vezetékes telefonnal a háztartások több, mint fele rendelkezik és 2005. év végéig a kábeltelevíziós szolgáltatás is kiépült.

Nak községet az elmúlt években sokan a gyógyító rózsák falujaként ismerik, a polgármesteri hivatal mögötti földterületen közel 20 ezer tő rózsát gondoznak. Az önkormányzat még 2010 tavaszán kötött megállapodást a budakalászi Gyógynövénykutató Intézettel a rózsá- és gyógynövénykert telepítéséről, melyet a Start mintaprogram keretén belül gondoznak, és ez az együttműködés válik egyre virágzóbbá. A nakiak rózsák iránti elkötelezettsége egyébként Széles Lajosnak köszönhető. A gyógyító borbélyként ismert feltaláló, Nak szülötte alkotta meg ugyanis az égés sérülések kezelésére javallott Naksolt és Irixet, amelyek előállításához ma is használják a naki rózsaszirmokat.

1.7.3.2. Civil szerveződések

A társadalmi kohézió fontos feltétele, hogy a község különböző társadalmi csoportjai, egységei egymással szoros kapcsolatban álljanak, együtt működjenek, és egyenrangú félnek tekintsék egymást. Ezt a kooperációt jól szolgálhatja egy olyan rendszernek a kiépítése, mely a folyamatos információcserén, az érdektörekvések egyeztetésén, a konfliktuskezelés intézményesült technikáján nyugszik. Nak civil szervezeteinek és az egyházaknak összehangolt és kitartó munkája – rendezvények, programok, integrált közösségi terek kialakítása formájában (különböző célokkal: sport, kultúra, munka, oktatás stb.). Tartja fent a vonzó vidéki, élhető hangulatot. A községben működő főbb civil szervezet bevonása nélkülözhetetlen a község fejlődéséhez:

- Nak Faluszépítő Egyesület, Hagyományőrző Klub
- Nak Községért Alapítvány
- Polgárórség
- Sportegyesület
- Dózsa Horgászegyesület

1.7.3.3. Vallási közösségek, egyházak

A vallás és az egyházi élet mindig fontos szerepet játszott a vidéki emberek mindennapjaiban, szokásaiban. Nak és térségében még megtapasztalható az úgynevezett „népegyházi” működésmód, vagyis az, amikor az emberek életének szerves része a vallásosság – sajnos a fiatalok elvándorlása és az idősebb generáció elhalálása miatt csökken a gyülekezetek létszáma, és ezáltal a templomba járó emberek létszáma is. Ahogy az adatgyűjtésből is leolvasható, az egyházi felekezethez tartozók létszáma nagyobb ütemben csökkent, mint a népességszám.

A térség településeinek életében egy egyház játszik meghatározó szerepet – a római katolikus.

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

Az alábbi fejezet célja, hogy bemutassa, milyen humán közszolgáltatások érhetők el a településen, ezek milyen minőségben szolgálatnak, valamint milyen mértékben veszik ezeket a szolgáltatásokat igénybe a lakosok.

A település lakói számára a közszolgáltatási feladatok jelentős része helyben hozzáférhető. A közfeladatokat ellátó intézmények: óvoda, általános iskola, az alapfokú művészetoktatás, az egészségügyi alapellátás helyben elérhető.

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

1.8.1.1. Óvodai ellátás

Nakon az óvodai nevelési feladatokat a Naki Óvoda látja el, amely Nak Község Önkormányzat fenntartásában működik. Óvodánkat 2015-ben alapították, egy óvónői és egy dajka létszámmal 20 gyermekkel kezdte meg működését. Az intézményben 1 óvodai csoportban 30 férőhelyen átlagosan 20 gyermek óvodai ellátásáról, neveléséről-oktatásáról gondoskodik, 2 fős alkalmazottal.

Az óvoda célja a családi nevelést kiegészítve Nak és a társközségekben élő, különböző szociális háttérrel rendelkező 2-7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermekek személyiségének kibontakozásának az elősegítése.

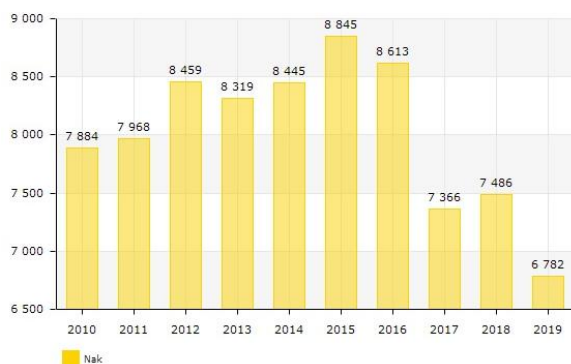
Az intézmény pedagógiája

Pedagógiai Programunkban arra törekszünk, hogy a játékkal, mesével nevelés alapfogalmát különbözőképpen tudják beépíteni a mindennapi gyakorlatba munkánk során. A Tolnai módszerrel dolgoznak már évek óta sikeresen és eredményesen. A gyermeklétszám, az anyagi lehetőségek sok mindent meghatároznak, de mindennél fontosabb azonban az óvónő emberi minősége, a szorgalmas időbeosztás és a közvetve vezetéssel kialakított demokratikus légkör. Biztonságérzet és szeretet kapcsolat nélkül a kisgyermek nem nevelhető, nem fejleszhető megfelelően. Az időtlenség, folyamatosság, a játék és mese varázsában elmerülés megfelel a gyermekkor igényeinek és az anyanyelvi kultúránk szellemiségének.

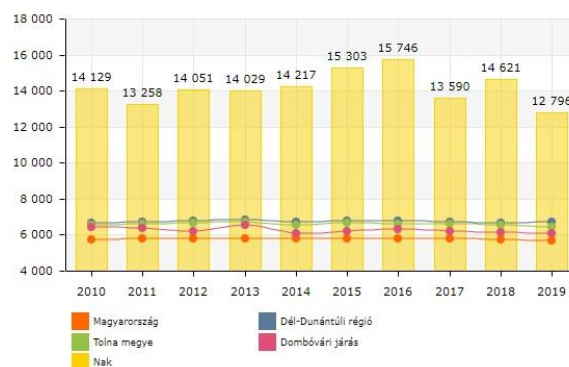
Meghatározó jelentőségűnek tartják a pedagógiai kultúra növelését, az alapos ráhangolódást a gyermekek sajátos igényeire, intézményünk önálló arculatának mielőbbi kialakítását, a pedagógiai önfejlesztés, alkotóképesség fokozását, értékképzést. Szintén fontosnak tartják az óvónői attitűdök áthangolását, mert a ma gyermekének megértő, elfogadó, kreatív, alkotó pedagógusra van szüksége, aki tudja és meri követni a változásokat és tud élni a szakmai szabadsággal.

1.8.1.3. Egészségügyi ellátás

A település egészségügyi ellátása az Egészségügyi Központban történik. A lakosság egészségügyi szakellátását a dombóvári kórház biztosítja. Házi orvos helyben van, a lakosság házi gyógyszerét is igénybe vehet.

A házi orvosok betegforgalma (fő)

A házi orvosok betegforgalma, ezer lakosra (fő)

Egészséggondozást nyújt a családoknak, egyéneknek és azok közösségeinek, folyamatosan alkalmazkodva a lakosság szükségleteihez. A védőnői gondozás a családok otthonában, óvodai és iskolai környezetben, közösségi szinteken, valamint a működési feltételeknek megfelelő védőnői tanácsadóban történik.

A védőnő fő feladatköre

A nők meghatározóak az emberi kapcsolatok, a családok szokásainak életmódjának kialakításában, a táplálkozásban a testi, lelki harmónia megalapozásában és annak közvetítésében. A hagyományos védőnői tevékenységek alappilléret jelentik az egészséges életkezdetnek, a szüléskörüli időszaknak, a gyermek és ifjúkornak. Ezen belül az egészségügyi megelőző és fejlesztő jellegű tevékenységek mellett a szociális gyermekvédelem a családgondozás, nővédelem, családtervezés az oktatás-nevelés a karitatív segítségnyújtásban való részvétel. Szerepük annál is inkább felértékelődik, mert a családok, a polgárok közvetlen közelében, a védőnői tanácsadóknak és otthonaikban, illetve közösségeikben fejtik ki szakmai munkájukat.

A házi orvosi, házi gyermekorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet 3/C.§ (1) bekezdése alapján Nak Község területén egy – gyermek és felnőtt beteget is ellátó házi orvosi körzet működik. Gyógyszertár található a településen: Gyógyszertár, amely munkaidőn kívül ügyeleti rendszerben biztosítja a folyamatos gyógyszerellátást.

Az életminőség javítását és egészségfejlesztést szolgáló intézkedések (Eütv.) biztosítottak Nakon. A család- és nővédelmi gondozás (Eütv., családtervezés, fogamzás előtti gondozás, genetikai tanácsadás, várandós szoptatós anya gondozása) a védőnői feladatellátás keretében biztosított a településen. Az ifjúsági egészségügyi gondozás speciális feladatainak ellátása (Eütv.) a kistérségben biztosított. Egészségügyi szakellátás helyben (kórház, sürgősségi ellátás, emlő-szűrő állomás, méhnyak-szűrő szakrendelés és fogyatékos személyek rehabilitációja) nem biztosított.

1.8.1.4. Szociális ellátás

Feladatuk a személyes gondoskodás körében az intézmény által nyújtott szociális szolgáltatások köre:

1. Az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzése.
2. Az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködés.
3. A veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás.

Mindegyik szolgáltatás biztosításához rendelkezik a Központ határozatlan idejű működési engedéllyel.

Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás

A családsegítő szolgáltatásban nyújtott általános és speciális segítő szolgáltatás olyan személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul az egyének, a családok, valamint a különböző közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, továbbá a szociális környezetükhöz való alkalmazkodáshoz.

A családsegítő szolgáltatás segítséget nyújt a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémák, vagy krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyeknek, családoknak, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából.

A gyermekjóléti alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének fejlődését.

A családsegítő segítséget nyújt a településen élő szociális és mentális problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetben lévő személyek és családok részére.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatások köre:

1. Szociális, életvezetési, mentálhigiénés tanácsadás.
2. Tájékoztatás a szociális, családtámogatási és társadalombiztosítási ellátások formáiról, igénybevételi lehetőségeiről.
3. Az anyagi nehézségekkel küzdők számára pénzübeli, természetbeni ellátásához és szociális szolgáltatásához való hozzájutás megszervezése.
4. Családgondozás, a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítése.
5. Egyéni beszélgetés, klubok, csoportok kialakítása igény szerint, gyermekeknek rendezvények, táborozások szervezése.

A szolgáltatás mindenki számára elérhető és ingyenes Nak Községben.

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik ezt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt. Ha az egészségi állapot indokolja – a háziorvos javaslatára – diétás étkeztetés biztosított.

Házi segítségnyújtás és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek a házi segítségnyújtás keretében a lakossági központ gondoskodik. Az ellátás célja olyan gondozás megteremtése, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. A házi gondozó feladatai ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességének fenntartásával és felhasználásával, ill. esetlegesen fejlesztésével biztosított legyen. A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az önálló életvitel fenntartását, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködést, segítséget nyújt a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve elhárításában.

Több éve megszokott már hogy az idősek házi gondozó segítségét vehetik igénybe. Korábban „Kapaszkodó” Szociális és Gyerekjóléti Alapszolgáltató néven lévő szolgáltatás feloszlott. Ma „Kaposmenti Segítő Kéz” néven működik házi gondozás, térítéses szolgáltatásként. A kistérség alapította, székhelye Csikostöttösön van a településünkhöz legközelebbi iroda Kaposulában. Napon jelenleg 11 ellátott van. A házi gondozó az idősek számára nagy segítség, például gyógyszerek beszerzésében, ügyek intézésében. A településen nem működik olyan intézmény, ahol a fogyatékkal élők napi ellátása biztosított lenne. A fogyatékkal élők legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék. Ezek számukra igen szűkös megélhetést biztosítanak. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémával, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak.

2012-ben átadásra került az **Integrált Községi és Szolgáltató tér (IKSZT)**, amely egy komplex tevékenységi körrel gazdagítja a falu lakosságát. Ez a mai napig működik, tért és lehetőséget adva a lakosság minden tagjának, hogy kulturális, informatikai és közösségi lehetőségeik teljesek legyenek. Az IKSZT által nyújtott szolgáltatásokkal az önkormányzat fő célja az, hogy a vidéki gazdaság és lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások fejlesztésével, a vidéki gazdaság és társadalom fejlődését elősegítse.

Falugondnoki szolgálat:

2015.02.01 .—től lépett életbe a Nak község falugondnoki szolgálata. Fenntartója az önkormányzat.A falugondnoki szolgáltatás célja a községben élők esélyegyenlőségének növelése, az ott élők életfeltételeinek javítása, a közszolgáltatásokhoz való hozzájutás és a szociális alapellátások kiépítésének elősegítésére, a település szolgáltatási funkcióinak bővítése, közösségfejlesztés, valamint a jobb életminőség elérése. Igény szerit a kistérségi közlekedési szolgáltatásokban való részvétel. A falugondnoki szolgáltatás valamennyi eleme térítésmentes!

1.8.1.5. Sport, szabadidő

Nakon nincs kimondottan sporttevékenységre alkalmas tornaterem vagy fitneszterem. Egyedüli sportolási lehetőség a sportpályán valósulhat meg, amelynek rendbetételéről az önkormányzat gondoskodik. Az óvodások mozgás igényét a tornaszobában tudják megoldani, melynek befogadóképessége nem nagy és a felszereltsége is kiegészítésre szorul.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel kell elkészíteni.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét; a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét; a diszkriminációmentességet; szegregációmentességet; a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket - az óvoda kivételével - érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Célcsoport	Intézkedés címe	A beavatkozás területei
Romák vagy mélyszegénységben élők	Romás és/vagy mélyszegénységben élők munkaerő-piaci helyzetének javítása	Családsegítő szolgálattal kapcsolattétel
		Polgármesteri Hivatalban segítségadás
Gyermekek esélyegyenlősége	Drogfogyasztás felbukkanásának, a fiatalkori bűnelkövetés és közlekedési szabálytalanságok megelőzése, felvilágosítás	Drogprevenációs előadások
		Bűncselekményekről és közlekedési szabályokról felvilágosítás
		A késő estig, éjszaka felügyelet nélküli gyermekek előfordulásának visszaszorítása a településen
Idősek esélyegyenlősége	Idősek sérelmére elkövetett bűncselekmények megelőzése, áldozattá válás megelőzése	A Rendőrség és a Polgárőrség tagjainak rendszeres járőrözése megakadályozhatja a gyermekek késő éjszakáig tartó kimaradását, megakadályozhatja áldozattá válásukat.
		Polgárőrség és Rend őrség fokozott járőrözése Veszély esetén riaszthatóság
Nők esélyegyenlősége	Nők munkavállalásának elősegítése	Együttműködés az illetékes Munkaügyi Központtal
		Kapcsolattétel az érintettekkel
Fogyatékkal élők esélyegyenlősége	A fogyatékkal élő vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők, ápoló családtagok kapcsolatépítésének elősegítése	Házi segítségnyújtás kiszélesítése

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Az uralkodó talajtípusok jó szerkezetűek, kiváló tápanyag és vízgazdálkodásúak. A kiváló természeti és termelési adottságoknak köszönhetően, Nak remek mezőgazdasági lehetőségekkel bíró település. Így egyértelmű, hogy a településen a mezőgazdaság a legjelentősebb ágazat, mely mára már nagy hagyományokkal rendelkezik.

Az állat- és növénytermesztéssel is foglalkozó Naki Mezőgazdasági Zrt. jelenleg a község legnagyobb munkáltatója és ezáltal szerves része a falu mindennapi életének.

Sajnálatos módon azonban nincs jelen a településen az agrárium által megtermelteteket feldolgozó ipari háttér (malom, konzervgyár, hűtőház, gyümölcs aszalóüzem, stb.)

Nak Önkormányzata termel zöldségeket, gyümölcsöket és rózsát, ez utóbbit a Budakalászi Gyógynövénykutató intézetnek szárítva szállítja további felhasználásra.

Az önkormányzat öröm termesztésébe is belekezdett a közfoglalkoztatáson belül.

2016 óta működik a Nakoil Kft. mely az olajtök termelésére és feldolgozására szolgáló többségében önkormányzati tulajdonú vállalat. A Naki Mezőgazdasági Zrt. vel közös vállalat beindulása további munkahelyeket teremtett a településen, amely települési szinten sokat számít a munkanélküliség csökkentésében illetve a munkavállalási esélyegyelőség lehetőségének biztosításában.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

1.9.2.2. Mezőgazdaság

Nak község Tolna megye legnyugatibb részén, a somogyi megyehatár mellett, a Dombóvári kistérségben helyezkedik el. A legközelebbi város Dombóvár.

Adottságok

Az uralkodó talajtípusok jó szerkezetűek, kiváló tápanyag és vízgazdálkodásúak. A kiváló természeti és termelési adottságoknak köszönhetően, Nak remek mezőgazdasági lehetőségekkel bíró település. Így egyértelmű, hogy a településen a mezőgazdaság a legjelentősebb ágazat, mely mára már nagy hagyományokkal rendelkezik. Az állat- és növénytermesztéssel is foglalkozó Naki Mezőgazdasági Zrt. jelenleg a község legnagyobb munkáltatója és ezáltal szerves része a falu mindennapi életének.

Szervezeti háttér

Sajnálatos módon azonban nincs jelen a településen az agrárium által megtermelteteket feldolgozó ipari háttér.

Nak önkormányzata termel zöldségeket, gyümölcsöket és rózsát, ez utóbbit a Budakalászi Gyógynövénykutató intézetének szárítva szállítja tovább felhasználásra.

A település növényi kultúrái

- dohány (a településen mindig meghatározó szerepet játszott, mivel a megtermelt mennyiség teljes egészében átvételre került, biztos, kiszámítható bevételi forrást jelentett a termelők számára),
- kalászosok közül a termőhelyi adottságoknak legjobban megfelelő búza, rozs és az árpa termelése terjedt el,
- kukorica (termesztése elsősorban az állattartók körében népszerű, takarmányként hasznosítják),
- zöldségfélék közül a paprika, paradicsom, uborka termesztése a legnépszerűbb,
- gyógynövény (termelése már korábban is honos volt a településen. A természetes gyógymódok előtérbe kerülésével ismét megnőtt a termelési kedv.),
- fentiekén túl termelnek még burgonyát, napraforgót, meggyet és egyéb gyümölcsöt.

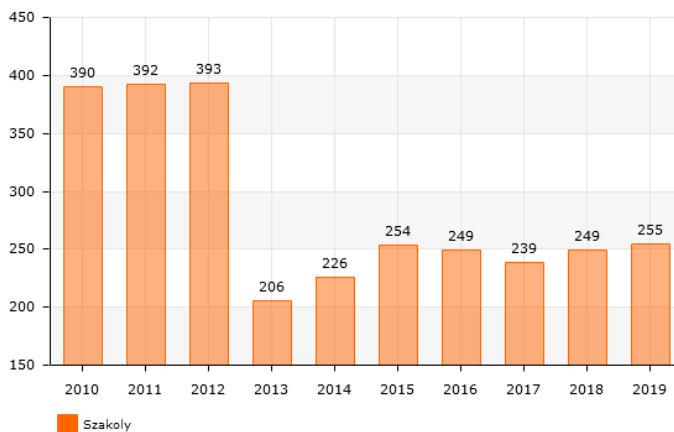
Az önkormányzat tulajdonába földterület került, amelynek megosztása 2001-ben a következő:

Ssz.	Művelési ág	Földrészletek száma
1.	Szántóterület	633
2.	Gyümölcs (alma, szilva, meggy)	23
3.	Régi és újonnan telepített erdő	73
4.	Legelő	23

Az önkormányzat tervei között szerepel az alacsony aranykorona értékű földterületen az erdősítési program folytatása. A föld műveléséhez szükséges szolgáltatásokat az első években bérszolgáltatásban végeztették. Az energia- és anyagárak folyamatos emelkedésével a termelési költségek megnövekedtek, ami indokoltá tette saját erő és munkagép vásárlását. Az önkormányzat képviselőtestülete 2000. évi döntésével a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával a saját erő megteremtését gépvásárlási hitellel és készpénzzel biztosította. Az összegből egy MTZ-82-es típusú erőgépet és munkagépeket (pótkocsit, gyümölcs- és talaj permetezőt, szárzúzó, erdő és szántóföldi tárcsát, műtrágyaszórót, ekét, hótólót) vásároltak az önkormányzat részére.

A mezőgazdasági termékek, illetve állatok értékesítésénél komoly gondot jelent a szervezeti rendszer kiforratlansága. Bár a megtermelt mezőgazdasági termékek egy részét a helyben lévő gazdálkodó szervek felvásárolják, más részét a termelők értékesítik. A kistermelők számára további problémát jelent, hogy köztük és a végfelhasználó piac között nincs, vagy nem megbízható az információáramlás. A megbízható és hozzáférhető piaci információk hiányában a termelők nem tudják eldönteni, hogy melyik évben mit és mennyit érdemes termelni.

A helyben megtermelt mezőgazdasági terméknek csak nagyon kis hányada kerül helyben feldolgozásra, nagyobb részét nyertermékként értékesítik.

Regisztrált őstermelők száma (fő)⁶⁵

⁶⁵ Forrás: TeIR, LEADER Helyi Fejlesztési Stratégiák tervezését támogató alkalmazás

NAK KÖZSÉG KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉN művelési ágak az alábbiak szerint tagozódnak⁶⁶:

Földrészlet statisztika fekvésenként

Fekvés	Földrészletek száma	Egyéb önálló ÉPÜLETEK száma	Egyéb önálló LAKÁSOK száma	Összes terület (m ²)	Legkisebb földrészlet terület (m ²)	Legnagyobb földrészlet terület (m ²)	Átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	625	3	7	1214568	1	31686	1943
külterület	671	0	0	26192793	165	907226	39035
zártkert	135	0	0	368876	458	9540	2732
Összesen	1431	3	7	27776237			

Földrészlet statisztika művelési áganként

Művelési ág	Földrészletek száma	Alrészletek száma	Összes alrészlet terület (m ²)	Legkisebb alrészlet terület (m ²)	Legnagyobb alrészlet terület (m ²)	Átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	51	56	831185	437	88020	14843
fásított terület	22	22	35538	406	12673	1615
gyümölcsös	23	23	14099	425	1042	613
kert	14	17	16191	414	1420	952
kivett	725	727	2315537	1	134487	3185
legelő	23	23	192339	602	37063	8363
nádas	12	13	196224	2787	45670	15094
rét	56	60	249522	400	17710	4159
szántó	633	1003	23594197	412	829873	235224
szőlő	15	15	15146	481	2207	1010

A mezőgazdasági művelési ágak megoszlása⁶⁷

1.9.2.3. Kereskedelem, szolgáltatások

A településen kereskedelmi egységekkel jól ellátott, a lakosság mindennapi életéhez szükséges termékek és szolgáltatások helyben elérhetők. A KSH adatszolgáltatás 2010 óta a kiskereskedelmi üzletekről nem közöl adatokat. Az Önkormányzat által nyilvántartott bejelentés- és működési engedélyköteles kereskedelmi tevékenységet folytatókról (210/2009.(IX.29.)Korm. rendelet) alapján meghatározva:

- Élelmiszerbolti kiskereskedők száma: 3 db.
- Iparcikk kiskereskedelem: 3 db.
- Virág és ajándék kiskereskedelem: 1 db.
- kereskedelmi egység található meg a településen.

A mindennapi élethez szükséges élelmiszer és használati cikkek a településen beszerezhetők. Nagyobb áruházak, üzletláncok, illetve további kereskedelmi szaküzletek a járasszékhelyen, megyeszékhelyen elérhetőek.

⁶⁶ Forrás: www.takarnet.hu (településkeresős) A TAKARNET adatai még 2011. előtti adatokat mutat. <http://www.foldhivatal.hu/content/view/89/126/>

⁶⁷ Forrás: www.takarnet.hu

1.9.2.4. Turizmus (attrakciók, szolgáltatások)⁶⁸

A község látványossága az 1902-1904 között herceg Esterházy Miklós elképzelései alapján épült római katolikus templom. A templom különböző építészeti stílusok jegyei fedezhetőek fel.

1.9.2.5. Szálláslehetőségek

A községben nem található ilyen létesítmény.

1.9.3. Gazdasági szervezetek jellemzői, vállalkozások megoszlása méret szerint, általános működési feltételek, ágazati megoszlás

A település 1990 óta önálló polgármesteri hivatalt tart fenn. A faluban önkormányzat által fenntartottóvoda van, bár ez sajnos a kevés gyermeklétszám miatt évről évre veszélyben forog. Az iskolások Szakcsra, illetve Dombóvárra járnak.

Civil szervezetként működik a községben:

- a Naki Faluszépítő Egyesület
- Hagyományőrző és nyugdíjas Klub
- Polgárőrség
- Sportegyesület
- „Dózsa” Horgászegyesület
- Nak Községért Alapítvány

Az Önkormányzat a beruházásokat, felújításokat saját erőből nem tudja megvalósítani, ezért a pályázati források minél nagyobb arányú kihasználásával igyekszik fejleszteni a települést. A lélekszám megőrzése, az elvándorlás visszaszorítása szempontjából fontos, hogy 2013. február 1.-től megnyílt IKSZT (Integrált Községi Szolgáltató tér). Itt többféle a programok a legkisebbektől legidősebbek érdeklődési köréig terjedve kerülnek megszervezésre. Többek között kézműves foglalkozásokat, gerinctornát, zumba csoportos foglalkozást tartanak.

Projekt megvalósulásának dátuma	Projekt száma	Projekt elnevezése
2014.	VP6-7.2.1.-7.4.1.2-16	Naki Önkormányzat épületének felújítása
2022.	TOP-1.1.1-16-TL1-2019-00008	Iparterületi útfejlesztés Nakon
2023.	KEHOP-2.1.3-15-2017-00058	Nak és Gölle-Inámpusztai települések ivóvízminőség-javító programja

Támogatott projektek⁶⁹

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége)

⁶⁸ Forrás: Nak község honlapja. Nevezetességek almenü

⁶⁹ Forrás: Nak Község Önkormányzata

Nak Község Tolna megyében, Dombóvártól északnyugatra, Lápafő és Attala közt fekvő település. Észak-déli irányban a Kapospula-Lápafő közti 6517-es út halad át rajta, nyugati szomszédjai, Kisgyalán és Gölle felől a 6518-as út vezet a községbe.

Nak község szabályozási tervét, és a településszerkezeti tervet a képviselő-testület 2004-ben fogadta el.

A kormány 2011.évtől Új Közfoglalkoztatási programot vezetett be az eddigi közcélú foglalkoztatás helyett. Ennek keretében hosszabb tartamú (2-12 hónap) közfoglalkoztatási pályázati rendszert biztosít, nagyarányú állami támogatással (95% és 75-100% költségek finanszírozásával).

A munkanélküliség ellen az önkormányzat küzdeni kíván, hiszen a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A munkanélküliség ellen az önkormányzat küzdeni kíván, hiszen a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

2010-ben a Polgármesteri hivatal épületének komplett akadálymentesítése került kivitelezésre, mely a fogyatékkal élők számára biztosított egyenlő hozzáférési lehetőséget.

2012-ben átadásra került az Integrált Közösségi és Szolgáltató tér (IKSZT), amely egy komplex tevékenységi körrel gazdagítja a falu lakosságát. Ez a mai napig működik, tért és lehetőséget adva a lakosság minden tagjának, hogy kulturális, informatikai és közösségi lehetőségeik teljeseleg legyenek. Az IKSZT által nyújtott szolgáltatásokkal az önkormányzat fő célja az, hogy a vidéki gazdaság és lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások fejlesztésével, a vidéki gazdaság és társadalom fejlődését elősegítse.

Az orvosi rendelő teljes átalakítására, korszerűsítésére és komplett akadálymentesítésére, az önkormányzat 2012. évben pályázatot nyújtott be, és 3 millió 300 ezer forint összeget nyert. A pályázat megnyerése óta a felújítás elkészült, a teljes akadálymentesítéssel bárki számára elérhetővé vált az orvoshoz való bejutás.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok

A lakó és gazdasági épületek, valamint a telek jellemzői hosszú fejlődés eredményeként jöttek létre. A helyi jellegzetességeket tükröző népi építészeti emlékek a településen ma is megfigyelhetők. A községre a családi házas lakások jellemzők.

A lakások, ingatlanok több, mint 90%-a két vagy több szobás lakás. A lakások meghatározó része magántulajdonban van. A megépült lakások családi házas formában készültek. A megépített lakások közül valamennyi fürdőszobával felszerelt, közüzemi vízvezetékkel ellátott, 2 vagy több szobásak. Az elmúlt években a nagyvárosokban tapasztalható jelentős lakáspiaci ár növekedés, Nak települést nem érintette, de ennek következményeként a lakások értéke tartotta magát, vagy csak minimálisan csökkent. A településre elmondható, hogy sok az új építésű lakások száma. Az önkormányzat és a kormány által tett kedvező szociális intézkedések (CSOK, ifjú házasok kölcsöne, kedvező banki hitelek), továbbra is segítik az árak szinten tartását.

Az egyes településrészek között jelentős mértékű különbség nem tapasztalható. A lakásvásárlások sokszor az adott piaci viszonyoktól jelentősen eltérve, jóval drágábban, vagy jóval áron alul is történhetnek. Ennek oka, hogy mind a keresleti és mind kínálati oldalon is előfordulhat időszakosan hiány.

1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az önkormányzat feladat és hatásköre a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló, 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint a járások kialakításáról és egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény rendelkezéseinek megfelelően megváltozott.

A közigazgatás átalakítási folyamata a megyei kormányhivatalok megalakulásával kezdődött és 2013. január 1-től a járási kormányhivatalok működése is megkezdődött. Ennek következtében az önkormányzat intézményfenntartási és hatósági feladatköre jelentősen visszaszorult. A jogszabályi változás a polgármesteri hivatalok és az önkormányzatok által felügyelt intézmények szervezeti működésében is változásokat hozott.

Az önkormányzat gazdálkodására a stabilitás megteremtése és megtartása, a működőképesség fenntartása, a kötelezően ellátandó feladatok finanszírozásának biztosítása jellemző. Az Önkormányzat törekszik arra, hogy az önkormányzat vagyonának, fejlesztési forrásainak gyarapodását elősegítse. Az adat értelmezésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy a lakosságcsökkenés folyamata itt pozitív irányú elmozdulásban manifesztálódik (ugyanannyi adó kevesebb lakosra osztva magasabb egy főre eső mennyiséget ad), és elfedi, hogy a tényleges iparüzési adó növekedés mértéke nem annyira dinamikus, mint amennyire az a statisztikákból látszik. Az adóból befolyt, emelkedő bevétel lehetővé teszi, hogy az Önkormányzat kisebb léptékű, saját erőből finanszírozott beruházásokat hajtson végre.

Vagyongazdálkodás

Az Önkormányzat vagyona törzsvagyonból és üzleti vagyonból áll. Az önkormányzat törzsvagyonra forgalomképtelen vagy korlátozottan forgalomképes vagyon. Forgalomképtelen ingatlanok a helyi közutak és műtárgyaik, parkolók, a járdák és árkok, földutak, az önkormányzat tulajdonában álló terek, parkok, az önkormányzat tulajdonában álló, külön törvény rendelkezései alapján részére átadott vizek, közcélú vízi létesítmények, ide nem értve a vízi közműveket, köztemető, ravatalozó és urnafal, játszóterek és egyéb közterületek, szennyvíztisztító telep, továbbá minden ingó és ingatlan vagyonelem, melyet az önkormányzat rendeletében forgalomképtelenné nyilvánít.

Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon körébe tartozó, kötelező vagy vállalt önkormányzati feladatok ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgáló vagyontárgyak: közművek és középületek, művelődési, oktatási, egészségügyi, szociális intézmények épülete és a használatukban lévő önkormányzati vagyontárgyak, mindazon ingó és ingatlan vagyonelem, melyet az önkormányzat rendeletében korlátozottan forgalomképesse nyilvánít. Üzleti vagyon: a törzsvagyonba nem tartozó vagyonelemeket sorolja ide a rendelet. Az önkormányzat ingatlanvagyonát az ingatlanvagyon-kataszter tartalmazza. A nyilvántartás vezetéséről a pénzügyi előadó gondoskodik.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A településen Községfejlesztési Társaság működik. A településfejlesztési tevékenységet az Önkormányzat látja el.

Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenységét elsősorban pályázati forrásokhoz kapcsolódóan, szervezetetten végzi. A beruházások jelentős része pályázati és saját forrás felhasználással történt.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzat kifejezetten gazdaságfejlesztési tevékenységet folytató szervezetet nem működtet, gazdaságfejlesztő társaság nem működik. A község adottságai nem túl kedvezők ahhoz, hogy stabil gazdasági környezetet biztosítson, mindemellett megfelelő támogatást igyekszik biztosítani, hogy a községben működő vállalkozások forrásteremtő képességét növelje, elsősorban pályázati támogatások lehívásával.

A 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-nak megfelelően a község elkészítette gazdasági programját. A gazdasági program az önkormányzat részére határozza meg mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembevételével az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

Nak hosszú távú jövőképeinek meghatározásakor számos külső és belső tényező figyelembevételére van szükség, amelyek alapjaiban determinálják a Község hosszú távú fejlődési lehetőségeit. A település történelmi hagyományait, a táj és település jellegzetes kapcsolatát megőrizve, és szükség szerint újra élesztve, az itt élő emberek tapasztalatára és szolgalmára alapozva képzelettel eljövőjét.

Nak otthonos, vonzó arculattal rendelkező község, mely a természeti környezet és községi szolgáltatások kínálata mellett az oktatás-nevelésre, a korszerű egészségfejlesztésre fókuszálva, a korszerű mezőgazdasági infrastruktúrára, valamint a versenyképes gazdaságra és fejlődő idegenforgalomra alapoz.

Általánosan megfogalmazott cél: Nak nyugodt–biztonságos–élhetőbb település, turisztikára, mezőgazdasági, történelmi múltjára és értékeire építkező települési jellegét megőrizni, erősíteni.

- Nyugodt–biztonságos–élhetőbb település, a település lakossága, a fejlesztés iránya a helyi anyagi és humán közszolgáltatások színvonalának emelése.
- Mezőgazdasági – a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek zöldségtermesztés, állattenyésztés mellett, speciális termékek előállítására és az erre kiépülő feldolgozóipar kialakítása; a folyamat támogatása.
- Történelmi múltjára és értékeire büszke és arra építkező – összekapcsolódik az élhetőség fogalmával, itt a hangsúly a kellemes, a sajátos táji adottságú és történelmi atmoszférát sugárzó környezet kialakításán van.

A természeti és környezeti adottságokat kihasználó mezőgazdasági tevékenység, a gazdaság és ellátás, és az idegenforgalom területén adódó munkalehetőségek mellett, megfelelő megélhetést, biztosít az ott dolgozók részére.

A település fejlesztésének alapelvei

Nak Község rendezési tervét a település széles nyilvánossága bevonásával kell újra gondolni. Ez a biztosítéka annak, hogy olyan fejlesztési tervekkel kerüljenek a rendezési tervbe melyek a település jövőjét, hosszú távú fejlődését és fejlesztését szolgálják.

Ezek lehetnek:

- a térségi kapcsolatok erősítése,
- a település fejlesztésének összehangolása a megyei és térségi fejlesztési elképzelésekkel,
- a munkahelyteremtés,
- az építészeti arculat, a még meglévő építészeti értékek megőrzése,
- kiemelt helyen szerepel az idegenforgalom, a turizmus fejlesztése, kerékpárút hálózat kiépítése,
- a népesség számának szinten tartása ill. lehetőség szerinti emelése,
- a település megtartóerejének, a település potenciáljának növelése, ifjúságmegtartó, családbarát programok kidolgozása és megvalósítása, ennek keretében kedvezményes áron építési telkek biztosítása (kiemelt figyelemmel a több gyermekes családokra),
- a szolgáltatások fejlesztése,
- a természeti környezet fejlesztése, a belterületi zöldfelületek igényes kialakítása, a Dél-Bükk adta lehetőségek kiaknázása,
- a környezetvédelem, a környezetterhelések minimalizálása, az emberközpontú környezetszemlélet érvényre juttatása, a vidéki életforma népszerűsítése.

A Községgazdasági jövőképe

A vállalkozások működési és megfelelő innovációs környezetének megteremtését a Község kiemelkedő feladatának érzi éppúgy, mint az új vállalkozások indításának, illetve a már működő cégek Nakra való költözésének vonzóvá tételét. A hagyományos mezőgazdasági tevékenységek továbbra is megtartják

jelentőségüket. A szolgáltatási szektor terén a községnek folyamatosan erősíteni kell, kedvezőnek mondható elhelyezkedésének köszönhetően. A gazdaságában meghatározó szerepet kapnak a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, melyek a nagyvállalatok beszállítóivá tudnak válni több évet felölelő beszállítói program keretében. A Község gazdasági kapcsolatai kibővülnek a régió átnyúló gazdasági együttműködésekkel.

A gazdaság fejlesztése

A helyi igények kielégítésére és a munkanélküliség csökkentésére lehet megoldás, ha bővül a településen a környező településeket is ellátó szolgáltatói szféra, valamint a szakipari munkások köre. Kiemelt szerep juthat a mezőgazdasági termékfeldolgozás kiépítésére, mely a helybéli lakosság megélhetésének fontos területe lehetne. A mezőgazdasági ágazatra a termékfeldolgozás, illetve a késztermékek piacra kerülésének segítése vezethet a település gazdasági megélénküléséhez. A gazdaság fejlesztésének fontos elhatározása, hogy az új vállalkozások betelepüljenek, a működésükhöz szükséges feltételek javuljanak, melynek fontos alapja a működő gazdasági területek, melyek bővítéséhez további infrastruktúra kiépítésére van szükség. A település tökevonzó képességét tovább kell növelni a helyi, a térségi és egyéb befektetők számára. A helyi vállalkozások fejlesztését segíteni szükséges, kedvező környezetet kell számukra biztosítani, valamint fejleszteni kell a humán erőforrásokat és az infrastruktúrát.

A településközeledési adottságait, a településközeledési adottságait kihasználva, a rendelkezésre álló területein tovább kell fejleszteni mezőgazdasági, élelmiszeripari és idegenforgalmi (falusi turizmus) gazdasági ágazatot. Az önkormányzatnak a rendelkezésre álló eszközeivel támogatni szükséges a mezőgazdaságban és az iparban élők segítségét a kialakult tulajdonviszonyokra is tekintettel. A gazdasági fejlesztés legalapvetőbb célja, hogy jelentősen javuljon hosszabb távon a településen élők életminősége. A mezőgazdaságban előállított termékek jelenleg elsősorban elszállításra kerülnek, ezen termékek feldolgozását helyben kellene tartani és a településen feldolgozni. A térség önkormányzatával szorosan együtt kell működni a gazdasági fejlesztésének előmozdítása.

Az önkormányzat által fenntartott épületek fenntartási és energiafelhasználási költségeit csökkenteni szükséges az energiahatékonyság javítása érdekében, melyek elérése érdekében alternatív eljárások beépítése is szükséges a megtérülési idő figyelembevételével. Az energiahatékonyságot a tervezés során a következő területekre kell kiemelten koncentrálni:

- nagyobb arányban történő hasznosítása a megújuló energiának
- minél kevesebb energiafogyasztással rendelkező lakossági és középületek kialakítása, működtetése
- klímabarát közlekedés kialakítása

A klímabarát működéssel rendelkező település kiadásai jelentősen lecsökkennének, a káros anyag és üvegházhatású gázok kibocsátása minimalizálná, a helyi termékek fogyasztása növekedne. A Község megtartó erejének egyik fontos eleme, hogy a munkavállalási korú népességből a lakosság helyben találjon magának munkahelyet. Továbbá fontos a mezőgazdasági és az ipari termelés összekapcsolása.

További, rövidtávon megvalósítandó fejlesztések:

- helyi vállalkozások fejlesztése, innovációs központ
- üzlethelyiségek kialakítása
- vissza nem térítendő anyagi támogatások körének bővítése

A gazdaság idegenforgalmi fejlesztésének egyéb iránya a helyi adottságokat kihasználó falusi turizmus lehetősége, melyet a fejlesztések segítenek elő. Ennek alapját az alábbiak képezik:

- természeti látnivalókat
- a műemlék és helyi védelem alatt álló épületek
- turisztikai irányú fejlesztése
- túraútvonalak kialakítása
- Helyi értékek megtartása, turisztikai kiaknázása

A gazdaság fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- ipari és mezőgazdasági övezetek hasznosítása
- fejlesztési területek hasznosításának előkészítése (területrendezés, útépítés, előkészítéskészítés)
- helyi vállalkozások segítése
- kedvező feltételek megteremtése a befektetők számára
- munkahelyek teremtése
- mezőgazdasági vállalkozások fejlesztése
- mezőgazdasági termelést bővítése az állattenyésztés, zöldségfélék és a sertéshús előállítására kapcsán
- a környékbeli őstermelők, családi gazdálkodók, mezőgazdasági vállalkozók bevonása, együttműködése
- zöldség-előkészítő üzem és hűtőház
- biomassa-előállító üzem létrehozása

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

Az önkormányzat nem rendelkezik munkaerő-piaci, illetve foglalkoztatási programmal. A község foglalkoztatási helyzetét döntően a közszféra foglalkoztatási szükséglete, valamint a vállalkozások gazdasági helyzete és munkaerő felvevő képessége határozza meg a keresleti oldalról.

A kínálati oldalt az aktív korúak száma, azon belül a munkaerő-piaci szempontból aktív aránya, továbbá a munkavállalók képzettsége, végzettsége, valamint a munkával nem rendelkezők száma és aránya jelenti. A foglalkoztatáspolitikai szempontból kiemelten kezelendő csoportok: pályakezdezők, nők (különös tekintettel a szülőképes korú nők rugalmas foglalkoztathatóságának biztosítására), 50 év feletti, tartós munkanélküliek.

Nak Önkormányzata él azokkal a foglalkoztatási programokkal nyújtotta lehetőségekkel, amely révén a település 100%-os támogatás mellett tudja foglalkoztatni a program résztvevőit.

Programnevezés

Főbb tevékenységek

Járás startmunka mintaprogram Helyi sajátosságokra épülő programnevezés Közösségi tér felújítás	Közösségi tér felújítás (szökőkút bontása, új építése, térkövezés)
---	--

Munkahelyteremtés

A következő években a válság miatt Magyarország növekedése meglehetősen visszafogott marad. A hazai léptéket illetően az ország tartósan kettészakadt a globális gazdaságba bekapcsolódni és az arra képtelen terek ellentétére. Nak inkább ez előbbibe tartozik, bár a munkaerő-piaci kínálat beszűkült.

A munkaerő számszerű bővítésére és minőségi fejlesztésére van szükség és a befektetőbarát környezet fenntartására, az alábbi részcélok szerint:

- humán erőforrásprogram keretében a munkaerő tartalék átképzése,
- a felsőfokú képzés térséget érintő további biztosítása,
- a fiatalok identitástudata alakítása, az itt maradás érdekességének kialakítása,
- a lakónépesség mobilitási képességét a közlekedési infrastruktúrák fejlesztése elősegíti, a közlekedés és elérhetőség javul, a települési kapcsolatok napi igénybevétele, fejlődése alakónépesség helybenmaradását generálhatja
- innovációs központ kialakítása
- vissza nem térítendő anyagi támogatás
- „Okos autó projekt” folytatása
- a közfoglalkoztatottak beintegrálása az elsődleges munkaerőpiacra
- csökkent munkaképességűek foglalkoztatása

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

A község lakás és helyiséggazdálkodásával Nak Község Önkormányzat foglalkozik. Nak Község Önkormányzat Képviselő-testülete a lakásokra vonatkozó bérbeadási jogok és kötelezettségek gyakorlásával a mindenkori polgármestert bízta meg. Az önkormányzat tulajdonában lévő lakás bérbeadására sor kerülhet szociális helyzet alapján, pályázat útján, szolgálati jelleggel, községérdekből.

A lakás szociális helyzet alapján történő bérbeadása pályázat útján történik, melyet az Önkormányzat ír ki. Szociális helyzet alapján a lakást határozott időre, 4 évre lehet bérbe adni, mely kérelemre egy alkalommal meghosszabbítható. Ezen túlmenően a lakásbérleti jogviszony meghosszabbítására csak különös méltánylást érdemlő esetben van lehetőség.

Községérdekből lakás a település gazdálkodó és szolgáltató egységeinél nélkülözhetetlen munkakört betöltő személyek, valamint rendvédelmi feladatot ellátó személy részére adható bérbe. Lakás községérdekből történő bérbeadása a Képviselő-testület kizárólagos hatáskörébe tartozik.

A nem lakás céljára szolgáló helyiségek (a továbbiakban: helyiség) felett a tulajdonosi jogokat a Nak Község Önkormányzata gyakorolja. Önkormányzati tulajdonban lévő üres helyiséget pályázat útján kell hasznosítani.

1.10.6. Intézményfenntartás

A Községben működő intézményeket a fenntartók megjelölésével az alábbi táblázat foglalja össze:

Intézmény megnevezése	Fenntartó
Óvoda	
Naki Óvoda	Nak Község Önkormányzata
Egészségügyi intézmények	
Egészségügyi Központ	Nak Község Önkormányzata
Kulturális és sport célú intézmények	
IKSZT (Integrált Közösségi Szolgáltató Tér)	Nak Község Önkormányzata

Intézmények Nakon⁷⁰

Az intézményfenntartás kérdésében alapvetően három csoportot különböztethetünk meg:

- ✓ adott intézmény üzemeltetésére az önkormányzat külön, 100%-ban önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságot hozott létre
- ✓ önkormányzati fenntartású intézmények, melyek esetében a szakmai tevékenység irányítása/ellenőrzése és az adott intézmény működtetése is az önkormányzat feladata (köznevelési intézmények kulturális intézmények... stb.)
- ✓ „A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény”, valamint a „A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény” szerinti önkormányzati köznevelési intézmények, melyek 2013. január 1-től állami fenntartásba kerültek. Ezen intézmények esetében a szakmai irányítás az állam feladata, míg a működtetés nem.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az Önkormányzat nem rendelkezik külön energiagazdálkodási koncepcióval, mindemellett az utóbbi évek intézményfejlesztési beruházásainak fontos részét képezte, hogy energetikailag korszerű, modern hőtechnikai elvárásoknak megfelelő épületek adjanak helyet a szolgáltatásoknak.

Nak Község Önkormányzata az energiagazdálkodás területén is határozott meg fejlesztési elképzelést, melyek célja az önkormányzati vagy önkormányzati fenntartású épületek ágának növelése.

1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

Településüzemeltetés

⁷⁰ Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

A települési úthálózat — a beépítési viszonyokhoz alkalmazkodva — szabálytalan vonalvezetésű. Az úthálózat szilárd burkolattal ellátott kiépített hálózat. A biztonságos gyalogos közlekedést járda segíti. A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint definiálja: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása.

Tágabb értelemben a településüzemeltetési feladatok körébe sorolhatjuk a településen élő lakosság, vállalkozások, intézmények közszolgáltatásokhoz, komfortérzethez kapcsolódó igényeinek kielégítéséhez, illetve az élhető, fenntartható települési környezet megteremtéséhez és fenntartásához szükséges, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat is (a törvényben definiáltak mellett például: hó- és síkosságmentesítési feladatok, szünyoggyérítés, köztisztaság, hulladékszállítás biztosítása, kutak üzemeltetése, csapadékvíz-csatornák karbantartása, utcanév-táblák kihelyezése, külterületi ingatlanok gyommentesítése stb.).

Az említett feladatok alapvetően az önkormányzat hatáskörébe tartoznak és az alábbi feladatokat látják el: vagyonkezelés, köztisztaság, ingatlankezelés, bérbeadás, közfoglalkoztatás, távhőszolgáltatás, lakossági szilárd hulladék szállítása, kezelése, belterületi utak fenntartása, parkfenntartás, gyepmesteri tevékenység, bel- és csapadékvízrendszer fenntartása.

Köztemető

A község belvízveszély és magas talajvízszint veszélyezteti a földbetemetések rendjét és az ezzel kapcsolatos szolgáltatásokat. Figyelembe véve a természeti adottságokat a hamvasztásos, urnás temetések száma az elmúlt időszakban megnövekedett.

Közparkok

A közterületek használatának és a közterületek rendjéről szóló önkormányzati rendelet nincs, de az Önkormányzat tulajdonában levő területek tulajdonosi jogait a Polgármester gyakorolja. Tevékenységük keretében közterület-használati engedélyeket adnak ki, rendelkeznek a közterület felügyeletről, jogsértés esetén közigazgatási bírság kiszabásáról, hirdetésmények kihelyezéséről, eltávolításáról, a közterületeken elhelyezett kézi papír- és hulladékgyűjtő tartályok beszerzéséről, kihelyezéséről, kiürítéséről, tisztán- és karbantartásáról, burkolatbontással kapcsolatos munkálatokról.

A helyi közutak fenntartása, közterület fenntartás, parkosítási feladatok vonatkozásában fentebb említettekben az Önkormányzat jár el. Jelenleg probléma a hiányzó szilárd burkolatú utak felületi lezárásának biztosítása, a mezőgazdasági feltáró utak fejlesztése, valamint a település turisztikai kapcsolatait fejlesztését szolgáló úthálózat kiépítése. Szintén fontos igény a községben lakók részéről a meglévő parkok, zöldterületek fenntartása mellett újabb parkok, zöldfelületek kiépítése.

Vízálózat (ivóvíz, szennyvíz)

Tolna megye településképeinek jelenlegi vízellátáshoz a vízbeszerzés többnyire helyi vízbázisokkal, kistérségi társulásokkal megoldott. A megye vízellátására jellemző, hogy több un „egy kutas”, illetve önálló vízellátással rendelkező település és ezek vízbázisai az elszennyeződés lehetőségének kitettebbek, mivel ezek között a települések között több nem rendelkezik közcsatornás szennyvízelvezető hálózattal. A közcsatornás szennyvízelvezetés kiépítésének a hiányában a szennyvizek döntő hányadát, a talajba szikkasztják, szennyezve a talaj-és a rétegvizeket, amelyekből a kisebb talpmélységű helyi kutak a vízutánpótlásukat közvetlen nyeri. A klímaváltozás hatására jelentkező szélsőségesebb csapadék viszonyok is jobban és közvetlenebbül érintik ezeket a vízbázisokat.

Hulladékszállítás

- esetlegesen szükséges új regionális hulladékkezelő létesítésére területbiztosítás
- komplex hulladékgazdálkodási rendszerek sikerességének elősegítése
- hulladékgazdálkodási projektekbe vagy szelektív hulladékgyűjtésbe még be nem kapcsolódott települések bekapcsolása vagy egyedi hulladékkezelési megoldások megvalósítása
- szeméttelep rekultivációk befejezése
- hiányzó hulladékhasznosítási technológiájú (inert hulladék hasznosítása, állathulladék kezelése, komposztálás és komposzt-felhasználás) telephelyekialakítása, fejlesztése
- meglévő hulladékhasznosítási technológiák hatékonyságának fokozása
- illegális szeméttelrakások felmérése, felszámolása és megakadályozása, szankcionálása
- szelektív hulladékgyűjtés minél szelektívebbé tétele
- szelektív hulladék újrahasznosítási arányának fokozása
- keletkező hulladékmennyiség csökkentése.

1.11.1. Okos város települési szolgáltatások

Az okos város települési szolgáltatások témaköre az 56/2017. (III. 20.) Korm. rendelet (a Továbbiakban: R1) által került be a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012 (XI. 8.) Korm. rendelet 1. (a Továbbiakban: R2) Mellékletébe a Megalapozó Vizsgálat Helyzetfeltáró Munkarészének R2 előírásai szerint kidolgozásra kerülő tartalmi elemeként a településüzemeltetési szolgáltatásokhoz kapcsolva.

Az R2 2. §-a szerint R2 alkalmazásában okos város: olyan település, amelyik az integrált településfejlesztési stratégiáját okos város módszertan alapján készíti és végzi; az okos város módszertan: települések vagy települések csoportjának olyan településfejlesztési módszertana, amely a természeti és épített környezetét, digitális infrastruktúráját, valamint a települési szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosság fokozott bevonásával fejleszti. R2 2. §-9d. pontja szerint a települési szolgáltatások: a településen elérhető szolgáltatások összessége.

Az R2 6.§ (2b) bekezdés szerint az okos város a stratégiáját a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Lechner Tudásközpont) által biztosított okos város módszertan alapján készíti el.

A jogszabályi meghatározásból látható, hogy az okos város rendkívül komplex dolog. Ahhoz, hogy egy település megfelelhessen R2 okos város meghatározásának, nem csak természeti és épített környezetére, digitális infrastruktúrájára vonatkozó településfejlesztési módszertanának, hanem a településen elérhető szolgáltatások összessége minőségének és gazdasági hatékonyságának fejlesztését is a jogszabály előírásainak megfelelően kell végeznie. A településen elérhető szolgáltatások összességének elválaszthatatlan részét képezik a magánszféra vállalkozásai által piaci alapon nyújtott szolgáltatások is. Ahhoz, hogy egy települési önkormányzat megfeleljen az okos város jogszabályi előfeltételeinek, a magánszféra vállalkozásai által piaci alapon nyújtott szolgáltatások minőségét és gazdasági hatékonyságát is fejlesztenie kell R2 előírásainak megfelelően.

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

1. településfejlesztés, településrendezés;

2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadóművészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
9. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
10. lakás- és helyiséggazdálkodás;
11. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
12. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
13. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
14. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
15. a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
16. sport, ifjúsági ügyek;
17. nemzetiségi ügyek;
18. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
19. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
20. hulladékgazdálkodás;
21. távhőszolgáltatás;
22. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

A helyi önkormányzat - a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével – önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges. NAK Község Önkormányzata nem hozott olyan döntést, hogy önként vállalt feladatként R2 előírásainak megfelelően fejleszti a településen elérhető szolgáltatások összességének - köztük a képezik a magánszféra vállalkozásai által piaci alapon nyújtott szolgáltatásoknak is - minőségét és gazdasági hatékonyságát. Ennek megfelelően nem készült okos város módszertan szerinti településfejlesztési stratégia, amelynek integráns tartalmi elemét képezhetnék az R1 szerinti okos város települési szolgáltatások.

Az ITS, mint megvalósítás orientált településfejlesztési alapidokumentum a készítésére vonatkozó 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet szakmai tartalmát megalapozó szakpolitikai iránymutatásnak, a szakmai felügyeletet gyakorló minisztérium által 2009. január 28-án közzétett Városfejlesztési kézikönyvnek megfelelő megközelítésben és tartalommal foglalkozik a városfejlesztés, településfejlesztés stratégiai tervezésével. Ennek megfelelően a Településfejlesztési Konceptió készítése szempontjából a "településfejlesztés, városfejlesztés" a települési szövet egy új vagy megújult darabjának előállítását jelenti. A települési szövet az épületek és az épületek által alkotott épített terek együttese, a helyi társadalom életének és működésének fizikai kerete – a városi élet anyagi hordozója. Az előzőekben értelmezett városi szövet és a város társadalmi és gazdasági élete összefüggő rendszert alkot, melynek elemei kölcsönösen hatással vannak egymásra és együttesen, összefüggésükben határozzák meg a települési élet minőségét és a város versenyképességét, attraktivitását.

A településfejlesztés szempontjából R2 három fizikai környezeti elemre vonatkozóan rögzít alapvető szempontokat. A fizikai környezet említett elemei: a természeti és épített környezet, a digitális infrastruktúra. Az

alapvető szempontok abban állnak, hogy az említett környezeti elemeket az okos város módszertan korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával, fenntartható módon, a lakosság fokozott bevonásával fejleszti.

Az Önkormányzat kötelező, illetve önként vállalt feladatként biztosított települési szolgáltatások területén a szolgáltatások korszerű és innovatív információtechnológiák alkalmazásával történő fejlesztésének tág tere lehet, amit célzott vizsgálatok alapján az Önkormányzat által biztosított települési szolgáltatások fejlesztésére irányuló stratégiában lehet a konkrét célok és a megvalósításukra alkalmas eszközök meghatározásával rögzíteni.

1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága az Attala-Inámivízfolyáskörnyezetét természeti területté fogja nyilvánítani, de a jogszabályi háttérmegegyezéséig helyi természetvédelmi területként, valamint az ökológiai

hálózat részeként ábrázolja a terv.Nak közigazgatási területén található régészeti lelőhelyek, amelyek esetében az Örökségvédelmi Hivatal korlátozásokat rendelhet el. A legkülönbözőbb korok és kultúrák leletei a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében védelmet élveznek. A számos római kori lelet mellett az Attala-Inámi vízfolyás környezetében őskori földvárak azonosítottak a régészek. A község hagyományos építészeti karakterének megőrzése céljából összegyűjtésre kerültek a helyi védelemre érdemes épületek, illetve építmények, amelyeket H1 vagy H2 védelmi kategóriába soroltunk. Területvédelemmel meg a falu történetileg beépített területét.

A terv a meglévő úthálózati elemeken kívül újat nem javasol, mivel a meglévők a hálózati szerepüket el tudják látni. A dűlőutak közül a mezőgazdasági gépek által használt legfontosabb utakat ábrázolja a terv. A közüzemi infrastruktúrából a gázellátás és a szennyvízelvezetés hiányzik, megoldása csak a távlatban várható.

1.12.1. Természeti adottságok

A természeti értékek és természeti területek a nemzeti és települési vagyonsajátos és pótolhatatlan részei. Fenntartásuk, kezelésük, állapotuk javítása, a jelen és a jövő nemzedékek számára való megőrzése, a természeti örökség és a biológiai sokféleség oltalma, valamint az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolat biztosítása a környezet-termesztvédelmi tevékenység lényeges feladata.

Földtani adottságok

A megye keleti fele alföldi jellegű síkvidék: a Sárköz és a Mezőföld egy része tartozik ide. Belsőbb területein dombvidékek húzódnak, melyek közül legjelentősebb a Szekszárdi-dombság, a Tolnai-hegyhát, a Geresdi-dombság és a Völgység. A megye területének nagy részét ezek a patak völgyek által tagolt dombsági területek teszik ki. Délen átnyúlnak a Mecsek vonulatai is, itt található (Váralja mellett) a megye legmagasabb pontja, az 593 m-es Dobogó. Éghajlata átmenet az Alföld és a Dunántúl jellemző klímája között.

Tolna megye ásványkincsekben szegény, de Nagymányok környékén szenet bányásznak. Kiemelkedő földtani értéke a Mórági rög, amely Magyarországon a Velencei-hegységen kívül az egyetlen felszíni gránit előfordulás, emiatt korábban bányászták is. Ebben a földtani képződményben hozták létre Bábaapáti határában a Nemzeti Radioaktív hulladék-tárolót, ahová a paksi atomerőmű kis és közepes sugárzású hulladékát szállítják. A Duna egykori hordalékára több kavics- és homokbánya is települt, azonban ezek egy része már bezárt.

A megye nagyobb folyóvizei a Duna, a Sió és a Kapos. Jelentősebb vízfolyás még a Sárvíz, a Koppány, valamint a Völgységi-patak. Tolna megye legjelentősebb állóvizei a folyószabályozás után hátramaradt holtágak. Ezek közül a legjelentősebb a pihenővezetéként használt Faddi-Duna, a Tolnai-Duna, valamint a Bogyiszlói Holt-Duna. A völgyek között is számtalan tavat alakítottak ki a patakok felduzzasztásával. A Pacsmagi-tavak országos szinten is kiemelkedő természetvédelmi területté váltak. A Szálkai-tó a megye kedvelt pihenő- és horgászhelye, országos szinten többen is a legszebbek közé sorolják. A megyében ezen kívül több nagy méretű halastó található.

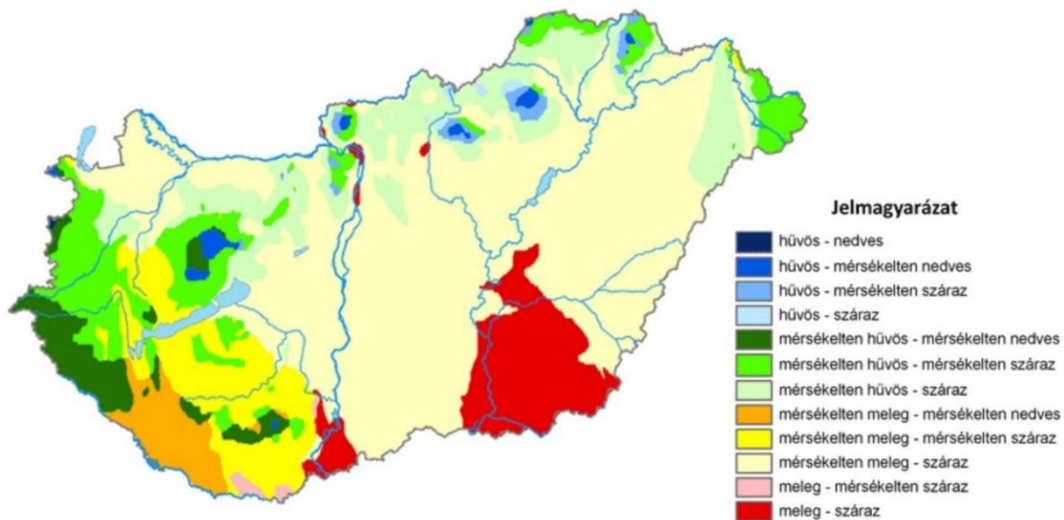
Élővilág, természetvédelem

A gemenci erdő gímszarvasai és a gyulai rezervátum dámvadállománya világhírűek. Gemencben található emellett a világ legnagyobb egyedsűrűségű fekete gólya állománya is.

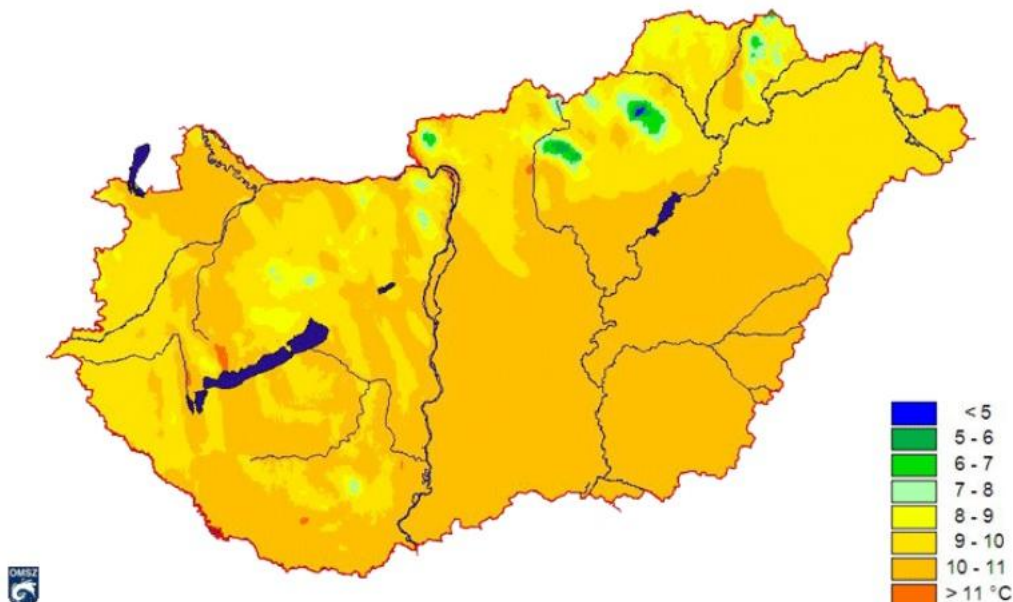
Nak közigazgatási területének felszíne túlnyomóan homokos talajú. Az uralkodó talajtípusok jó szerkezetűek, kiváló tápanyag és vízgazdálkodásúak. Az erózió mértéke alacsony. A község közigazgatási területén elsősorban a Somogyi-dombsághoz tartozóan löszös talajok találhatók. Ezek a kedvező adottságok érthetővé teszik, hogy a településen hosszú évszázadok óta a mezgazdaság a legjelentősebb ágazat.

Éghajlat

Éghajlata átmenet az Alföld és a Dunántúl jellemző klímája között.

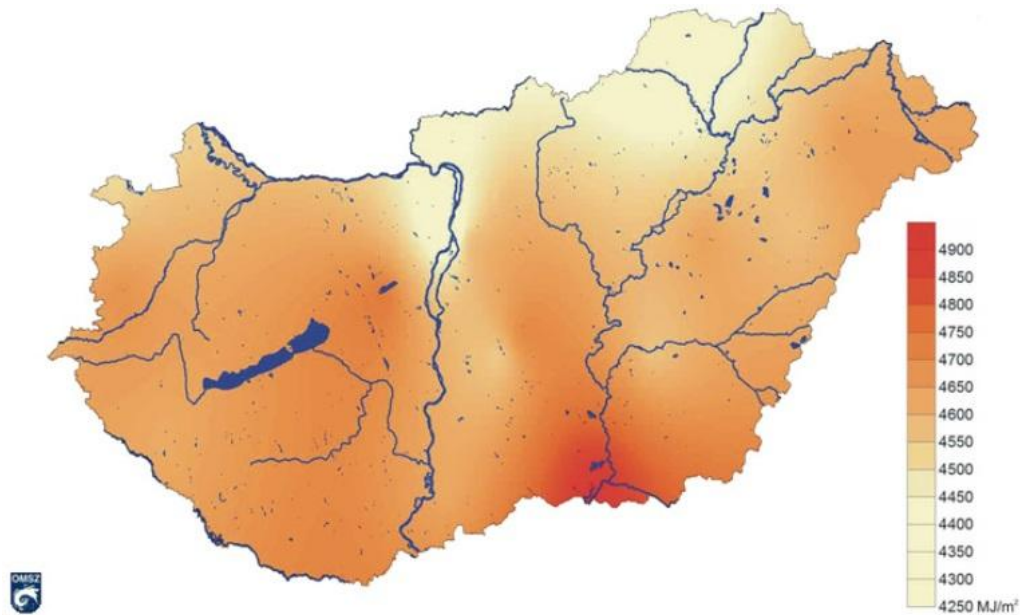
Magyarországhajlati körzetei térkép⁷¹

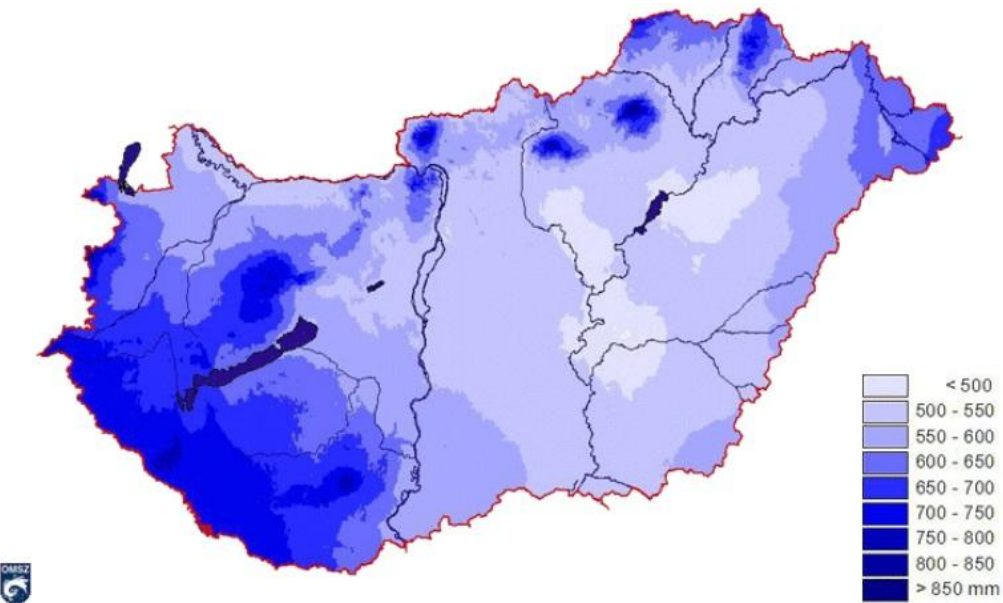
Magyarországi átlagos középhőmérséklete
1971 – 2000 közötti időszak alapján térkép⁷²

⁷¹Forrás: www.met.hu

⁷²Forrás: www.met.hu

Magyarországtóltagos éves csapadékösszeg az 1971-2000 közötti időszak alapján térkép

Magyarország évi átlagos napfénytartam (óra) az 1971-2000 közötti időszak alapján térkép⁷³

Vízrajz

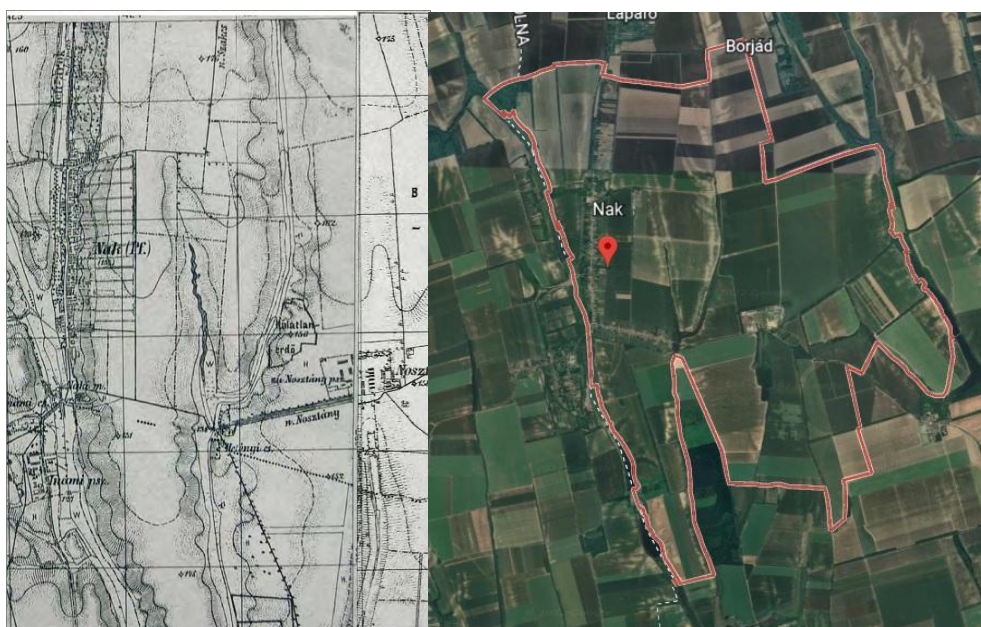
A megye nagyobb folyóvizei a Duna, a Sió és a Kapos. Jelentősebb vízfolyás még a Sárvíz, a Koppány, valamint a Völgységi-patak.

⁷³ Forrás: <http://www.met.hu>

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Tájérténeti vizsgálat

A település tájhasználatának alakulása, változása az I. Katonai felmérés (1782-1785)(1. ábra), a II. Katonai felmérés (1819-1869)(2. ábra), a III. Katonai felmérés (1869-1887)(3. ábra), illetve Magyarország Katonai Felmérése (1941)⁷⁴(4. ábra)történeti térképek vonatkozó szelvényein, illetve a Google Earth közelmúltban készült műholdfelvételein keresztül kerül bemutatásra.

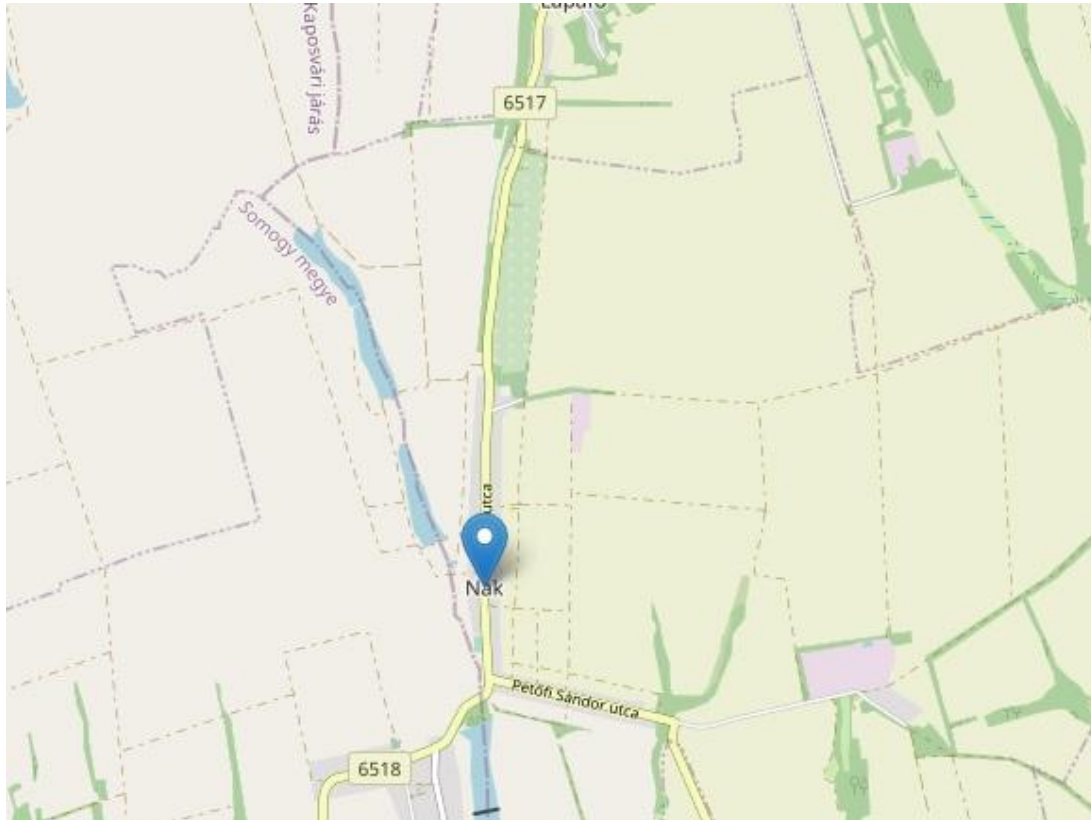
Műholdfelvétel⁷⁵

⁷⁴ Forrás: mapire.eu

⁷⁵ Forrás: www.google.hu/maps

Az elmúlt cca 250 évet felölelő térképi ábrázolások vizsgálatát követően megállapítható, hogy a település jelentős fejlődésen ment keresztül az évek során. A térképeken jól kivehető, hogy a település lakott területeit mezők, legelők vették körül. Alapvető változás a tájhasználatban annyiban várható, hogy az ún. „non food” mezőgazdasági szisztéma alapján előtérbe kerülnek az ipari növények termesztése, ez esetenként színesíti a tájat, mivel nagy felületű virágzó táblák is megjelenhetnek. Ezen mezőgazdasági területekre a nagyipari művelés a jellemző, mely iparág számottevő munkaerőt nem foglalkoztat.

A konyhakerti növények háztáji (őstermelői) gazdálkodása a lakosság kiegészítőkereseti forrása és a nyírségi vásár (Községi piac) mindennapi termékeivé válhatnak. A község tulajdonában levőművelés alá nem tartozó beépítetlen földterület és termőföldek hasznosítása a helyi mezőgazdaság szereplőivel átgondolandók (a kertészet és díszfaiskolai lehetőségek). A település lakott területeinek terjeszkedés mértéke visszafogottnak

nevezhető.

A település tájértéktára⁷⁶

Nák a középkorban a Szák nemzetség tagjainak birtoka volt. 1307 előtt a település az e nemzetség Gyaláni ágához tartozó I. Konrád fiának: I. Istvánnak birtoka volt, aki a falut 1307-ben vejenek Kapolyi Istvánnak ajándékozta. A 20. század elején Tolna vármegye Dombóvári járásához tartozott.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A településrendezési terv települési-táji környezetre gyakorolt hatása nem minősül jelentősnek. A környezeti hatások a módosítások után szinten tartó, vagy az átminősítéseknek köszönhetően kedvezőbb környezeti állapotot eredményeznek. A módosítások nem eredményeznek az eredeti állapottól kedvezőtlenebb környezeti, tájképi változást.

⁷⁶ Forrás: <https://www.openstreetmap.org>

A változtatások lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valósítható meg és tartható fenn. A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi szerkezeti terv terület felhasználási és szabályozási elemeiben bekövetkező változtatási igény tette indokolttá.

NAK KÖZSÉG KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉN művelési ágak az alábbiak szerint tagozódnak⁷⁷:

Földrészlet statisztika fekvésenként

Fekvés	Földrészletek száma	Egyéb önálló ÉPÜLETEK száma	Egyéb önálló LAKÁSOK száma	Összes terület (m ²)	Legkisebb földrészlet terület (m ²)	Legnagyobb földrészlet terület (m ²)	Átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	625	3	7	1214568	1	31686	1943
külterület	671	0	0	26192793	165	907226	39035
zártkert	135	0	0	368876	458	9540	2732
Összesen	1431	3	7	27776237			

Földrészlet statisztika művelési áganként

Művelési ág	Földrészletek száma	Alrészletek száma	Összes alrészlet terület (m ²)	Legkisebb alrészlet terület (m ²)	Legnagyobb alrészlet terület (m ²)	Átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	51	56	831185	437	88020	14843
fásított terület	22	22	35538	406	12673	1615
gyümölcsös	23	23	14099	425	1042	613
kert	14	17	16191	414	1420	952
kivett	725	727	2315537	1	134487	3185
legelő	23	23	192339	602	37063	8363
nádas	12	13	196224	2787	45670	15094
rét	56	60	249522	400	17710	4159
szántó	633	1003	23594197	412	829873	235224
szőlő	15	15	15146	481	2207	1010

A mezőgazdasági művelési ágak megoszlása⁷⁸

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága az Attala-Inámi vízfolyáskörnyezetét természeti területté fogja nyilvánítani, de a jogszabályi háttérmegegyezéséig helyi természetvédelmi területként, valamint az ökológiai hálózat részeként ábrázolja a terv.Nak közigazgatási területén található régészeti lelőhelyek, amelyek esetében az Örökségvédelmi Hivatal korlátozásokat rendelhet el. A legkülönbözőbb korok és kultúrák leletei a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében védelmet élveznek. A számos római kori lelet mellett az

⁷⁷ Forrás: www.takarnet.hu (településkereső) A TAKARNET adatai még 2011. előtti adatokat mutat. <http://www.foldhivatal.hu/content/view/full/89/126/>

⁷⁸ Forrás: www.takarnet.hu

Attala-Inámi vízfolyás környezetében őskori földvárak azonosítottak a régészek. A község hagyományos építészeti karakterének megőrzése céljából összegyűjtésre kerültek a helyi védelemre érdemes épületek, illetve építmények, amelyeket H1 vagy H2 védelmi kategóriába soroltunk. Területvédelemmel meg a falu történetileg beépített területét.

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Jogszállal védett nyilvánított történeti táj az ország területén nincs, de ha lenne, az országos jelentőségű tájképvédelmi övezet kellene, hogy legyen. Az övezet kijelölésénél alapvető szempont volt az egyes térségek tájképi változatossága, tájképi elemekben való gazdagsága és tájképi érzékenysége. Ezzel összefüggésben a természeti értékekkel, Natura 2000 területtel való érintettségét is figyelembe vettük. Térségi jelentőségű kultúrtörténeti, tájszerkezeti értékek tekintetében a Dombóvári környéki bokortanyás térséget. Tájképvédelmi szempontból is kiemelt jelentőségű a már kialakított Tolnai Natúrparc térsége.

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Nak Közigazgatási területén nincs kiemelten kezelt Natura 2000 terület.

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

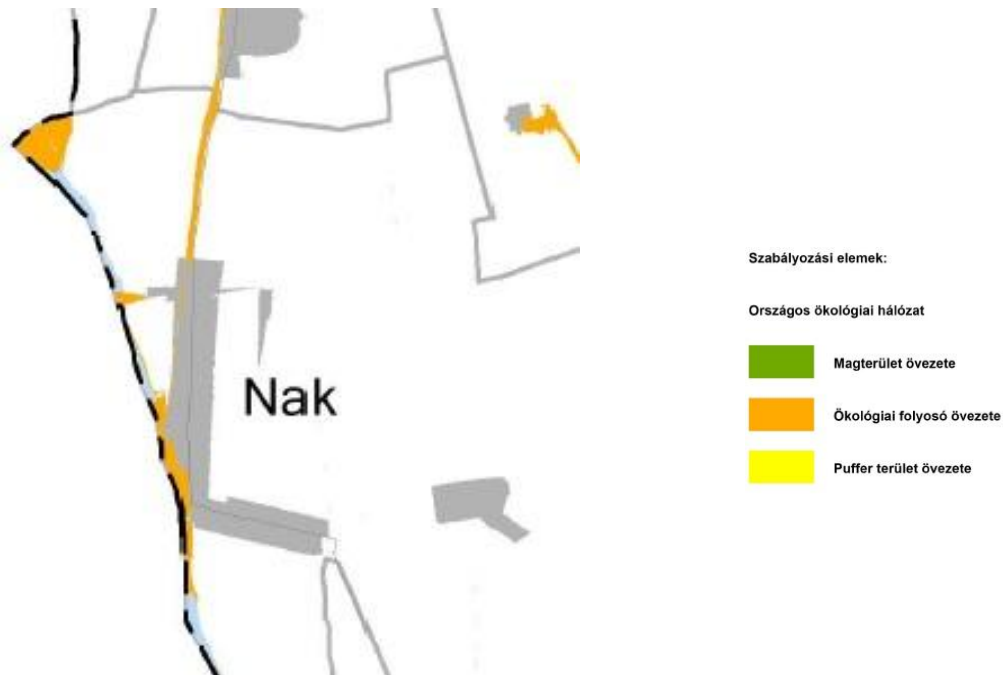
A kiemelt természetvédelmi oltalom alatt nem álló (sem törvény erejénél fogva, sem egyedi jogszállal nem védett) természetes és természetközeli élőhelyek fennmaradását, megőrzését a Nemzeti Ökológiai Hálózat biztosítja. Az ökológiai hálózat funkcionális elemek, a kiemelten védendő magterületek, az ezeket összekötő ökológiai folyosók, valamint a pufferterületek, rehabilitációs területek hálózatának kiemelkedő jelentőségű szerepük van az élőhelyek folytonosságának biztosításában, mely a flóra és fauna elemeinek megfelelő életteret biztosítanak.

A holisztikus, integrált és környezetileg fenntartható megközelítések elősegítése a községi területek kezelése terén, a funkcionális Községi területeken belül olyan ökológiai szemléleten alapuló megközelítések támogatása, amelyek felismerik a Községek és a vidék egymástól való kölcsönös függését, és ezzel javítják a településközpontok és a környező vidéki területeik kapcsolatát.

Az ökológiai folyosó övezetében „olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására”.

Az előzőekben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonalai, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el. Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető. A település közigazgatási területein az ökológiai folyosó élőhelymozaikokból áll, amely a magterületek környezetében, másrészt a két terület közötti telkek területei. Nakon ökológiai folyosó található a közigazgatási területen.

Ökológiai hálózat övezete ⁷⁹

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenységek tájhasználati konfliktusok forrásaivá válhatnak. Funkcionális, tájhasználati konfliktusokat az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okoznak.

Tájökológiai tájhasználati konfliktusról beszélünk, az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területfelhasználási módok fennállása esetén. Hiányoznak a mezővédő-útvédő erdősávok, erdőtümbök, melyek ökológiai hatásukkal és megjelenésükkel jelentős mértékben gazdagíthatnánk a tájat, hozzájárulhatnak az erdősült területek méretének növeléséhez.

A település bel- és külterületén egyaránt fellelhetőek különböző fokú tájhasználati konfliktusok, amelyek kezelése mind tájkép, mind pedig településképi és közjóléti szempontból kiemelten fontos.

Ipari területek vizuális megjelenése: A közigazgatási terület egészére jellemző, általános tájhasználati konfliktusként lehet említeni a mezőgazdasági és ipari telepek, üzemek vizuális problematikáját. A települési belterület és külterület határában elhelyezkedő, új ipari létesítmények vizuális tájba illesztése még megoldásra vár. Ezek kezelésére létezik szakmai eszközrendszer. Ennek alkalmazási lehetőségeit mindenképpen célszerű megvizsgálni.

Elektromos légvezetékek problematikája: Általános települési vizuális képet érintő konfliktusként még az elektromos légvezetékek problematikáját lehet említeni.

Illegális hulladéklerakás: Mind külterületet, mind pedig belterületet érintő konfliktus az illegális hulladéklerakások kérdésköre. Ezen hulladéklerakatok felszámolását nem csak vizuális, hanem közjóléti szempontból is kiemelt jelentőséggel kell kezelni.

Kulturális építmények, területek történeti környezetének problémája: Elsősorban a műemlékek, műemléki épületek és környezetük megközelítéséről beszélünk.

⁷⁹ Forrás: SZSZMTRT – 3/1. melléklet

1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A település zöldfelületi rendszerét annak külterületén és belterületén elhelyezkedő, növényzettel borított területek adják. A rendszer elemzése szempontjából célszerű elkülönítetten kezelni a települési külterületi és belterületi zöldfelületeket. A települési zöldfelületeket a használhatóságuk szempontjából három típusba soroljuk:

- a korlátlanul látogatható (árokpart, út menti zöldsáv, parkok),
- a korlátozottan látogatható (temető, sportpálya),
- a magánterület.

A különböző típusú zöldfelületek együttesen illeszkednek bele a térségi, tágabb ökológiai hálózatba.

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A zöldfelületi rendszereket egy településen elsősorban a funkcionális, esztétikai, vizuális szempontok szerint kell kialakítani. NAK zöldfelület gazdálkodása kedvező, mivel laza szerkezetű beépítéssel bír, így a közterületi és magántulajdonú zöldfelületek együttesen a települési belterület nagy részét adják.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A község beépítettségéből fakadóan a zöldfelületi ellátottság elegendő, növelése a későbbiekben célszerű. A zöldfelületekre nagyfokú igényesség jellemző. A belterületi zöldfelületi ellátottság egyik legfontosabb eleme a közterületeken, valamint az intézmények telkein megjelenő zöldfelületek összessége. A lakosság zöldfelületi ellátottságában is fontos szerepet kapnak a lakóházak telkein belül megjelenő zöldfelületek. Ezen felületek elsősorban magáncélú rendszerelemek, amelyek lokálisan, csak az őket használni tudók (tulajdonosok) számára képesek jótékony hatást gyakorolni.

A közcélt szolgáló zöldfelületi egységek a település magasabb szintű, az előző fejezetrészekben már részletesen tagolt zöldfelületi rendszerébe illeszkednek. Ezen területek elsősorban a település központja, illetve széle köré illeszkedően helyezkednek el, amelyek ezáltal nem tudnak közvetlenül részt venni az egyes városrészek lokális, közcélú zöldfelületi ellátottságában.

A település központjában elhelyezkedő közpark, az attól kissé távolabb lévő zöldfelületi egységek (pl. sportpálya), valamint a lakóterületen lévő játszóterek méreteiket és mennyiségüket tekintve jelentősen mértékben járulnak hozzá a lakosság közcélú zöldfelületi igényeinek kielégítéséhez.

A lakótelkek kertjei:

A terület növényzetének jelentős részét a telkek növényzete jelenti. A telkek növényzete a tulajdonos egyéniségétől függ, így az előkertekben örökzöldek, fenyők, évelők, rózsák és egynyáriak növények találhatóak. A díszkertekben rózsafajták, loncok, fagyalok, borbolya, borostyánok kerültek telepítésre.

A telkeket három részre osztják a kapukkal ellátott belső kerítések: első, középső és hátsó udvar. A hátsó udvar mögött kezdődik a kert, újabb kapuval és kerítéssel leválasztva. A háztáji kert jelentős részét gyümölcsösök, zöldségeskertek foglalják el. Az egész belterületen gondozott kertek a jellemzőek, a növényállomány széles skálája megtalálható.

Közparkok:

A település nem rendelkezik közparknak nevezhető zöldfelülettel.

Intézmény kertek:

Jelentősnek mondhatók a templomok, az iskolák, valamint a temető kertjei, melyek mind méretükben, mind kialakításukban és növényzetük életkorában és állapotában meghatározó.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A település belterületén lévő, illetve a belterülethez kapcsolódó, a Község térszerkezetét, arculatát, klimatikus viszonyait befolyásoló zöldfelületi rendszer elemeit illetően elmondható, hogy a meglévő, közhasznú, közcélú zöldfelületek gondozottak, a település magja értékes növényállománnyal rendelkezik.

Az utcákat kísérő zöldsávok állapota vegyes képet mutat. A település morfológiájából adódóan jellemzően szűk, kanyargós utcák fás növényállománnyal történő ellátása, egységes utcafásítás kialakítása nehezen megoldható. Mindezt tovább nehezíti a település közterületeit behálózó, az utcákat követő légvezetékek, közműoszlopok rendszere is. A meglévő közterek, az utcákat kísérő zöldsávok fejlesztése, a növényanyag lehetőség szerinti bővítése, a település arculatát, az utcaképeket negatívan befolyásoló, rontó elemek felszámolása javasolt.

Nakközségben a biológiailag aktív területek aránya elfogadható. A település adottságai miatt a zöldfelületek kiterjedései megfelelőek, mennyiségileg javíthatók.

Nak községben meglévő zöldfelületi rendszer alapvető problémái:

- a kül- és belterületek közötti zöldfelületi kapcsolat nagyrészt hiányzik,
- a meglévő utcai fasorok mentén további facsometék ültetése indokolt,
- a lakóutcák nagyon vegyes kiültetésűek,
- néhány intézménykertben a növényállomány állapota gondozást igényel,
- a temető főbb útjai mellett facsometék, fasor ültetése javasolt, a sírok között növények ültetése indokolt,
- a település játszótereinek kialakítása, műszaki állapota javításra, illetve karbantartásra szorul.

1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

A természeti és társadalmi törvényszerűségek hatására alakult ki Nak településszerkezete, a természetföldrajzi viszonyokon alapulva jött létre, melyek változásai hosszabb időt ölelnek fel. A természeti tényezők: domborzat, vízrendszerek, szél, napfény, csapadék stb. közül az első kettő befolyásolja legerőteljesebben a települések szerkezetét. Mai jellege szerint Nak halmazfalú. A szalagtelkeken külön-külön álló épületek ritkábban soros, gyakrabban kétsoros sorban csatlakoznak egymáshoz. Parasztudvaraira a tagolt épületelrendezés volt a jellemző. Igazgatási, oktatási és egyházi épületek fordulnak elő, melyek általában előkertes kialakítással szabadonálló épületek. A településrészen található lakó épületek általában oldalhatáron álló módon helyezkednek el sorban egymás után 2-3 méteres előkerttel magastetős tetőkialakítással.

Nyeregteretős és többszintes épület jellemző. A településkép egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás. Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell. A nagy – telkes közintézményeknél a szabadon álló épület elhelyezés a jellemző. Ez esetben az utcaképi megjelenés magastetővel javasolt. A tető gerincvonala a kialakult beépítéshez igazodjon. Nem lehet egyértelműen állást foglalni az utcával párhuzamos, vagy merőleges tető kialakítása mellett. Fontos, hogy megjelenése az utcaképhez igazodva, de ne hivalkodva alakítsa, fejlessze a belső településképet. Ez megjelenhet eltolt tetősíkkal is. Az épületek általában kontyteretős vagy sátoertős kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt, az egyszerű nyeregteretős nem jellemző.

Az épületek általában nyeregteretős (vagy csonka kontyteretős) kialakításban fordulnak elő, ettől eltérni csak szélesebb telek esetén javasolt. A településközpontban a lakóépületek változó telepítést és épület elhelyezést követően jöttek létre. A melléképületek elhelyezésénél is körültekintően kell eljárni. A kiegészítő gazdasági épületek kialakításánál ügyeljünk arra, hogy az utcai homlokzatra közvetlenül ne legyen hatása. A főépület folytatásaként jelenjenek meg.

Célszerű ezen helyiségek kialakítása a főépülettel összhangban, együtt tervezve megvalósítani. Az utcai kerítés kialakításánál a környezet szép példáit vegyük figyelembe. Próbáljunk meg hozzájuk igazodni. Illeszkedő kerítés megvalósítására törekedjünk, szerkezetét és színét gondosan válasszuk meg. A teljesen tömör vagy dróthálós kerítéskialakítása nem jó megoldás. A részben áttört kerítést részesítsük előnyben. Az oldalsó és hátsó kerítések kialakításánál az anyag és forma megválasztásánál már a szomszéd féltől való saját intimszféra megvédésére kissé zártabb, rejtettebb kerítés alkalmazható. A településen főleg a főutcán a kétoldali manapság szabálytalan beépítés jellemző. Figyelembe kell venni, hogy az épületek felújítása során ezeket a szabálytalanságokat szükséges megszüntetni, vagy korigálni a szabályossági forma irányába. A község településkép szempontjából legmeghatározóbb területe a településközpont. A településkép egységességét a hasonló karakterű épületek többsége erősítheti. Ezért az épület formálásakor azanyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben, az arányos illeszkedés az elvárás Külön oda kell figyelni az épületek utólagos hőszigetelésekor az épület egésze kerüljön felújításra. Ekkor a színezés, a nyílászáró csere is illeszkedjen a környezetéhez. Ugyanerre tetőfedések cseréjénél is gondolni kell.

A legjelentősebb gazdasági épületek a ló-és tehénistállók voltak. Az épületek vert, ritkábban vályogfalúak, oromfalasak, nyeregtetősek és zsuppal fedettek. A kisebb méretű épületek, csűrök fa-, helyenként „kölábasak” és deszkával borítottak. Az összes többi melléképület pedig fonott sövényből, fából vagy deszkából, lécből, valamint napraforgószárból kerültek kialakításra.

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A földrajzi adottságok meghatározzák a település beépített területeit.

Nak község tipikus mezőgazdasági jellegű, magyarkarakterű település. Terület-felhasználás szempontjából lakóterület, alapfokú ellátással. A belső településkép szerves fejlődését torzították a már említett 1970-es és 1980-as évek lakásépítési programjai. A heterogén belső településkép azonban általában így is emberléptékű, barátságos ma is. A jövőben a településen az átépülés mellett a (lakó) épületek felújítása lesz a jellemző, beleértve a kerítés, a belső udvar (kert) átépítését is. Az építési munkákkal, a felújításokkal a településkép kedvező alakítását lehet elősegíteni. Ehhez (is) ad építészeti ajánlásokat a kézikönyv az építetőknek, a településképért tenni akaró lakosságnak. Nak településtörténeti, és –szerkezeti fejlődésével összhangban alakultak ki lakóterületi egységei, illetve azok jellemzői.

A telkek morfológiája és a Község beépítési karaktere szerint egyutcás utifalu. A szalagtelkes falvak egyik fajtája. Olyan település, amelynek két sor szalagtelke egy átfutó út két oldalán helyezkedik el. A telkek út felőli végén áll a hosszanti telekhatárra épült lakóház, beljebb következik a gazdasági udvar a gazdasági épületekkel. A telk belső vége legtöbbször veteményes vagy gyümölcsöskert.

Nak belterületét a falusias lakóterület teszi ki. A település lakóépületeinek kis része lakatlan, ezek az épületek pusztulásra vannak ítélve. A község közepén településközponti vegyes terület nem található, ahol a legtöbb közintézmény egymástól közel helyezkednek el.

A lakóépületet legtöbbször oldalhatárra építették, amely a szomszéd teleken élők nyugalmanak elengedhetetlen feltétele volt.

Az udvarok és lakóépületek közötti állandó váltás eredményeként alakultak ki a település faluképei. Az oldalhatár mellett épült háromszatú lakóházak lehetőséget nyújtottak arra, hogy a kert hátsó irányába bővülést alakítsunk ki, amelyek állattartó és gazdasági épületegységekből állt. A XIX. században az épületek tornáccal is bővültek, melyek az átmeneti tárolásra szolgáltak.

A lakótömbök tartalmazzák a közösségi, igazgatási funkcióktól. A települési környezet minőségében érezhető különbségeket leszámítva, funkcionális és ellátási szempontból azonos a helyzetük a településszerkezetben.

A gazdasági célú területek elsősorban mezőgazdasági, feldolgozó, termelői tevékenységet folytató vállalkozások telephelyeül szolgálnak, melyeknek elhelyezkedése kedvező. A gazdasági területek a településtől keletre, és a településen belül a központtól kissé délkeletre találhatóak.

A terület az állattartásra is hasznosítható különleges mezőgazdasági üzemi területek, - jellemzően az új, illetve átalakuló mezőgazdasági majorok területei. A területen a növénytermesztés, és az állattenyésztés, továbbá az ezekkel kapcsolatos termékfeldolgozás és tárolás építményei helyezhetők el. A település közigazgatási területén a lakóövezettől keletre és nyugatra található meg ez a terület.

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A község beépítésre szánt területe a következő terület-felhasználási egységekbe sorolt⁸⁰:

Ssz.	Beépítésre szánt területek		Beépítésre nem szánt területek	
1.	Lakóterület	<i>Falusias lakóterület</i>	Közlekedési és közmű területek	<i>Közutak</i>
2.			Zöldterületek	<i>Közkertek területe</i>
3.	Gazdasági terület	<i>Nem zavaró hatású gazdasági ipari terület</i>	Erdőterületek	<i>Gazdasági erdő területe</i>
				<i>Védelmi erdő terület</i>
4.	Különleges terület	<i>Nagykiterjedésű sportolási célú terület</i>	Mezőgazdasági terület	<i>Kertes mezőgazdasági terület</i>
5.		<i>Temető területe</i>		<i>Általános mezőgazdasági terület</i>
6.		<i>Mezőgazdasági üzemi terület</i>		<i>Korlátozott használatú mezőgazdasági terület</i>
7.		<i>Kegyeleti park</i>	Vízgazdálkodással összefüggő terület	
8.			Különleges terület	<i>Halastó</i>

A község területén a beépítésre nem szánt területek az építési használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint a következő terület-felhasználási egységekbe sorolhatók:

1.14.1.4. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

A Község intézményi ellátottsága a hasonló nagyságrendű falvakéval egyezik meg. Az intézményi területek többsége Nak közigazgatási területének vonzáskörzetére terjed csak ki.

Hivatal:

- Nak Község Önkormányzata

Oktatási, nevelés intézmények:

- Naki Óvoda

Kulturális intézmények:

- IKSZT (Integrált Községi Szolgáltató Tér)
- Községi Könyvtár

Egészségügy:

- Egészségügyi Központ
- Védőnői szolgálat

Sport:

- Sportpálya

Egyéb közintézmények:

- Temető
- Posta

⁸⁰ Forrás: Nyírségterv Kft. – saját szerkesztés

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területek

Mivel Naktelepülés nem volt ipari település, ezért kihasználatlan barnamezős, elhagyott ipari területek nem találhatóak a közigazgatási területén.

A településszerkezetfunkcióváltásra javasolt alulhasznosított területegységei:

- külterületen lévő mezőgazdasági majorok és állattartó telepek beépítésre szánt területekké kerülnek kijelölésre,
- ipari területek

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

Szlömösödés, olyan területekre utal, melyek az épített környezetükben és társadalmi összetételükben negatív irányban eltérnek az átlagostól.

Degradálás az ökológiában a degradált jelzőt általában emberi zavarásnak kitett, bolygatott, leromlott élőhelyekre használják. Konfliktussal terhelt összefüggő területek nem találhatóak Nak községben. Elmondható mindhárom megyében található olyan kistérségek, amelyek társadalmi-gazdasági mutatóik alapján belső perifériának nevezhetők. E térségek lakóinak munkaerő-piaci helyzete meglehetősen problematikus. A rendszerváltást követően a magyar agrártermelés válságba került, ennek eredményeként a termelőszövetkezetek legnagyobb hányada tönkrement. Mivel ezek voltak a legnagyobb foglalkoztatók, a belső periférián élők tízezrei váltak egyik napról a másikra munkanélkülivé. (Esély K. R. F. 2005)

Összességében kimondható, hogy szegregátumokban – elsősorban roma telepeken – él a kistérség lakóinak több mint 10 százaléka, ami szokatlanul magas arány. Azonban olyan településeken is vannak „cigány utcák”, „cigánysorok” és egyéb alacsony státuszúakat.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

A belterületen lévő, lefolyástalanságuk miatt használaton kívüli, de település-szerkezeti pozíciójuk miatt értékes területek rendezésével biztosítani kell az értékükön való használatukat. A területek településtartestbeli pozíciójukhoz képest túl alacsony intenzitásúak, terjedős használatuk fenntartása komoly gazdasági következményekkel jár. A lakásépítési igénynek a belső intenzitástartalékok kihasználásával, a kialakult, de be nem fejezett lakóterületek befejezésével kell megoldani, és lehetőleg nem új területeken való biztosítással, mely a Község további terjeszkedését jelentené, s ezáltal a településüzemeltetés is költségesebbé válna.

A túl alacsony intenzitás a gazdaságos infrastruktúra-kiépítés ellen hat, s így környezetvédelmi szempontból sem támogatható, mindazonáltal a komfortosság ellen hatnak, a korszerű életkörülmények javításának, végső soron a település népességmegtartó képességének is.

A település-felújítás, a rehabilitáció a belső területi tartalékokkal való gazdálkodást is feltételezi, de a minőségi településfejlesztésnek is fontos eszköze, melynek elsődleges területe célszerűen a településközpont. Céljai között szerepel a közúti, tömegközlekedési forgalomterhelés, ezzel a zaj- és levegő- szennyezés csökkentése.

A főtér és díszterek rendezésével a vegyes, korlátozott gépkocsi-, és gyalogos zóna növelése, a gyalogos felületek díszburkolattal való ellátása, a főtér kialakítása, rendezvénytér létrehozása, a közösségi közterületi találkozóhelyek megvalósítása, ezzel az identitástudat és a települési kötődés növelése indokolt.

1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A település értéke, erőforrása az a természeti-topográfiai adottságok folytán kialakult érdekes együttélés, amelyet a dombvidéki falusias település és központja, a mélyebb fekvésű, dombosabb külterülete, a csatorna és környéke, a nagymértékű erdőszültsége jelent.

A települést elsősorban szántóföldi mezőgazdasági területek, kertes mezőgazdasági területek (gyümölcsös-, szőlőskertek) határolják. Külterületi mezőgazdasági területeinek mintegy 41,14 %-át szántók alkotják. A szántóterületek mellett jelentős aránnyal bírnak az erdőterületek. Azerdőterületek aránya jelentős mintegy 28,83 %.

A település területének döntő részét a falusias karakter jellemzi. A régi településrész mentén nem követi a törtvonalú telekformákat, az egyenes szalagtelkek az „ösközség” főutcájának mentén aránylag széles 16-18 m széles ingatlanokat eredményeztek. Az utólagos telekosztásoknál, és beépítéseknél már az utóbbi évtizedekben megszokottá vált 16-18 m-es szélesség, és a (80)-100-120 m hosszú telkek. A „főutca” mentén elvéve található régi lakóházak kivételével, az új utcák ingatlanjai előkertes beépítésűek. Hátranyúló szalagtelkei általában sorosak.

A parasztudvarokra a tagolt épületrendezés a jellemző. A beltelkek három udvarrészre osztódnak és ezeken egymáshoz építve helyezkednek el a melléképületek. A lakóházzal kezdődő épülettömb mögött helyezkednek el az egyre kisebb traktusmélységű (így egyre alacsonyabb gerinc magasságú) gazdasági épületek. A település belterületét a főutca mentén a településközpontban a köztisztviselők környezetében már a településközponti karakter jellemzi.

A község utcái előkertes beépítésűek. Szalagtelkei közül a szegényebb porták udvarának elrendezése tiszta soros. A település központjában kétsoros beépítés is megfigyelhető elvéve. A részekre osztott udvarra a tagolt épületrendezés jellemző.

1.14.2.2. Tulajdonjogi vizsgálat

A településen összesen 282 épület található. Ebből 277 magántulajdonban van, 5 épület az Önkormányzaté.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

A tulajdonkataszterben az önkormányzat tulajdonában lévő földrészletek, valamint az egyéb önálló ingatlanok is nyilván vannak tartva. Az Önkormányzat tulajdonában vannak a bérlakások és egyéb ingatlanok.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A lakóegységek rendeltetése

lakott	nem lakott	együtt
-	-	283

A lakások szobaszám szerint

1 szoba	2 szoba	3 szoba	4 vagy több szoba
22	92	123	46

1.14.5. Az építmények vizsgálata

Nak belterületén az intézményhálózat területileg szétszórtnan helyezkedik el, így nincs ok arra, hogy külön településközponti terület kerüljön kialakításra. A beépítésre szánt területek egységesen falusias lakóterületbe sorolhatók. A lakásépítési igények a belterületen meglévő foghíjtelkeken kielégíthetők.

- hatvanas években épült sátozott "kockaépületek" - a település belsőbb területein mindenütt fellelhetők, sajnos a településképzervek részeivé váltak;
- utcavonalra merőleges tetőgerincű újabb házak - szélesebb traktussal épültek a 80-as években, esetenként a településképzben méreteikkel zavaróak, különösen, ha tetőtér-beépítéssel épültek;
- a legutolsó évek "divatos" épületei - szerencsére csak viszonylag nagyon kevés számban lelhetők fel túlfarmált, túldíszített házak.

Az építészeti heterogenitás ellenére a község épületállománya jól illeszkedik a tájba, ami elsősorban a magastetős hagyománynak, a település sajátos morfológiáját tiszteletben tartó korábbi településrendezésnek és a helyi értékvédelemnek tudható be.

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

Nak utolsó becsült népessége **526 fő** (2019 évben), ami akkori Magyarország népességének **0.01%-a** (Tolna megyének 0.24%-a). Népsűrűsége 19 fő/km². Lakások száma 282, népességet figyelembevéve, ez 1.9 fő per lakás. Ha népesség azonos ütemben változna mint [2018-2019] időszakban (-3.13%/év), 2022-ban Nak lakossága 478 lenne.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A beépítési mód meghatározását, az épület magasságát, a beépítettség mértékét, a telek legkisebb kialakítható területét, valamint az újonnan telekosztásra kerülő területeken a telek méreteit a jelenleg hatályos SZT és a HÉSZ különböző területekre vonatkozó részletes előírásai tartalmazzák, melyek a kialakult állapotok elsődlegességét hangsúlyozzák. A településen általánosságban az oldalhatáron álló beépítés terjedt el. A kisszámú szabadonálló beépítés a közintézmények, gazdasági funkciójú épületek jellemző beépítési módja. A beépítési % értéke a vizsgálatok szerint a 30%-os mértéket nem éri el.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A jellemző építménymagassági érték a 4,5 m-es építménymagasság értéket nem éri el. A lakóépületek jellemzően földszint+tetőtér beépítések, tehát 2 szintes, alápincézettesség esetén 3 szintesek. Köz- és gazdasági épülettípusok esetében a 4,5 vagy 6,0 illetve ritkán a 7,5 és 9,0 m-es építménymagasságok is előfordulnak. A tetőidom jellemzően utcafrontra merőleges nyeregterő és sátozott. A hagyományos oldalhatáron álló beépítési mód a településen jellemzően megmaradt.

A szabályozási vonalak mentén a hagyományos beépítési mód továbbélésével az épületek szintszáma már megnövekedett, a fokozatos átépítések során többnyire F+1(+TT) szintes épületek jönnek létre a korábbi hatályos terv alapján.

1.14.5.4. Település karakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Az utcaképek, a beépítés, az épületek közvetlen látványai örökségi szempontból értékeket képviselnek. A Község épületállománya, a házak karaktere Nakon meglehetősen vegyes, ami egyaránt összefügg a telekrendszer vegyességével, az építés korával, az eltérő időszakokban történt építés keveredésével.

A település belterületen a hagyományos –védett – falusi porták, egyéb jellegzetes típusok találhatóak a Községben (hatvanas években épült sátozott "kockaépületek"; utcavonalra merőleges tetőgerincű újabb házak - szélesebb traktussal épültek a 80-as években; a legutolsó évek "divatos" épületei - szerencsére alig lelhető fel túlformált, túldíszített házak).

A község hagyományos falusias beépítésű, hosszú-keskeny telkekkel rendelkezik. Az épületek gerince az utcákra merőleges. A funkcióvesztés következtében a foghíjakon új épületek épültek, amelyek több helyen már-már kertvárosi utcaképet kölcsönöznek a területnek, ugyanakkor illeszkednek a hagyományos, utcára merőleges gerincű beépítéshez. A település központja felé érve, az eredeti telekszerkezet megtartásával, laza családi házas beépítés alakult ki, a kertvárosias-laza karakter építészeti jégeit hordozza.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A településszerkezet történeti kialakulása és történeti településmag az 1.7.3.1., 1.12.2.1.(Katonai térképek) és az 1.14.1. fejezetekben került kifejtésre.

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

1. Nak,3.halastó
Lelőhely azonosító: 20482
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
2. Nak, Döggút-dűlő
Lelőhely azonosító: 66718
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
3. Nak, Attala-Inámi árok
Lelőhely azonosító: 66722
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
4. Nak, Kiskondai-patak mente
Lelőhely azonosító: 66724
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
5. Nak, Kis Mers
Lelőhely azonosító: 66726
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
6. Nak, Nak 9
Lelőhely azonosító: 71803
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
7. Nak, Nak-részi-út
Lelőhely azonosító: 71805
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
8. Nak, Naki-major
Lelőhely azonosító: 71807
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
9. Nak, Hetényi-berök
Lelőhely azonosító: 71809
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)

10. Nak, Naki-rész
Lelőhely azonosító: 71821
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
11. Nak, Legelő
Lelőhely azonosító: 71825
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
12. Nak, Kenderföld
Lelőhely azonosító: 71837
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)
13. Nak, Nosztány
Lelőhely azonosító: 77991
Lelőhely típusa: településnyom (felszíni)

Nak régészeti lelőhelyei⁸¹

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A helyi védelem alá vonandó épületek felsorolását az 1.14.6.9 fejezet tartalmazza.

Az illetékes elsőfokú Örökségvédelmi Hivatal a védetté nyilvánított lelőhelyterületén engedélyező, a nyilvántartásba vett lelőhely területén szakhatóságiközreműködő, míg a régészeti érdekű területen, ahol régészeti lelet előkerülésevárható vagy feltételezhető, – lelet spontán előkerülésekor – bejelentés alapján mentő feltárást az illetékes múzeum végzi. A morfológiai adottságokat a beépítések tervezésénél célszerű figyelembevenni.

A térsége védett területei:

- Országosan védett természeti területek (gyep, csatorna, vízállás és ezek környezete)
- Helyi védelemre javasolt természeti értékek

Érzékeny természeti területtel, illetve különleges madárvédelmi területekkel Nak nem rendelkezik.

1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

A település közigazgatási területén világörökségi és világörökségi várományos terület nem található.

1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes

Az épített környezet legértékesebb emlékeinek és értékeinek megtartása a műemlékvédelem feladata. A műemlékek és a műemléki környezettel kapcsolatos eljárási szabályokról a Kulturális Örökség védelméről szóló 2001- évi LXIV. sz. törvény rendelkezik.

Nakon műemlék épület nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

A település közigazgatási területén műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet nem található.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

⁸¹ Forrás: SZSZB Helyzetelemzés II. kötet – 2009. évi kiadás

2001.évi LXIV.t. 61/B.§ (1) hatálya kiterjed a történelmi emlékhelyekre, a nemzeti emlékhelyekre és a kiemelt nemzeti emlékhelyekre, az ezekkel kapcsolatos tevékenységekre, a feladatellátásban közreműködő szervezetekre, személyekre, valamint az emlékhelyé nyilvánítással érintett ingatlanok tulajdonosaira, vagyonkezelőire, használóira.

A település területén nemzeti emlékhely nincs.

1.14.6.9. Helyi védelem

Helyi jelentőségű védetttermészeti területi értékek

Helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket. Védelmi kategóriájukat tekintve lehetnek természetvédelmi területek (TT) vagy természeti emlékek (TE) is.

Helyi (természeti) védettséget élvező egyes területek:

Nak Község közigazgatási területén nem találhatóak természeti védettséget élvező területek.

Helyi építészeti értékek

Helyi építészeti értékek, minden olyan építészeti, történeti, néprajzi szempontból jelentős egyedi vagy együttes alkotás (épület, építmény, épületegyüttes, utcakép), valamint az ezeket körülvevő építészeti környezet, ami nem minősül műemléknek.

Az építészeti értékek helyi védelme egyedi és területi lehet.

A község településrendezési tervében helyi építészeti értékvédelemmel rendelkező ingatlanok nem találhatóak. A település belterületén, az alábbi ingatlanokat javasoljuk helyi védelem alá vonni:

1. Kápolna
Címe: 7215 Nak, Petőfi u. 93, 222.hrsz.
2. Kereszt
Címe: 7215 Nak, 037/1.hrsz.
3. Kereszt
Címe: 7215 Nak, 162.hrsz.
4. Kereszt
Címe: 7215 Nak, 384.hrsz.
5. Kereszt és harangláb
Címe: 7215 Nak, 31.hrsz.
6. Kúria
Címe: 7215 Nak, 057/6.hrsz.
7. Templom
Címe: 7215 Nak, 383.hrsz.
8. Szobor
Címe: 7215 Nak, 385/3.hrsz.

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az elhanyagolt helyi védelemre javasolt építmények állapotának felmérése, ennek alapján intézkedési terv kidolgozása szükséges.

A leromlott állapotú, elhanyagolt házak, lakóépületek felújítását el kell érni az ott lakók együttműködésével, bevonásával.

Továbbá környezeti és tájhasználati konfliktus forrása:

- az extenzív területhasználat,
- a csatornázatlanság, a kommunális hulladék elhelyezésének és kezelésének nem elfogadható megoldása,
- az úthálózati hiányosság, ami miatt a község belső forgalma is túlzottan a központra terhelődik,
- a belvízelvezetés nem teljesen megoldott belterületen, vagy közvetlen szomszédságában lévő lefolyástalan területek állapota, megléte,
- az épített környezet terén a szakszerűtlen építészeti gyakorlat

A község utcafásítottsága jelenleg szintén nem kielégítő, bár a település valamennyi utcája rendelkezik utcai zöldsávval, a fasorhiány továbbra is jellemző. A virágos területek arányának növelése, valamint a meglévő települési zöldfelületek védelme, fejlesztése mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban szükséges. A település környezeti állapota megfelelőnek mondható. Jelentős mértékű szennyezőanyag kibocsátás nem jellemző egyik gazdasági tevékenységet végző vállalkozásra sem a közigazgatási területén.

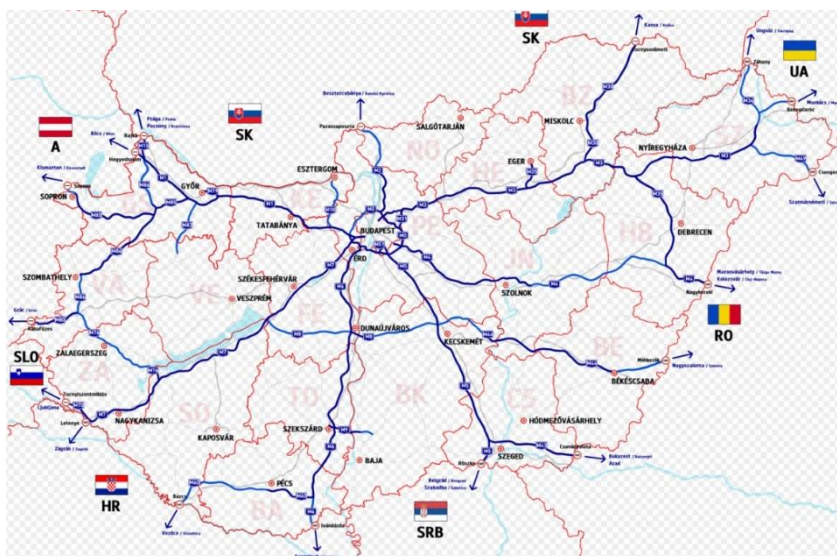
A levegőminőség állapota kedvezőnek mondható, a légszennyezés mértéke nem haladja meg a jogszabályok által előírt egészségügyi határértéket. A lakossági emisszió elsősorban a fűtési szezonban jelentkezik, a közlekedési eredetű légszennyezés esetében a településen áthaladó közlekedési út térségében meghatározó mértékű. Jelentős porterhelést okozhatnak a levegőben a Község és környékén jellemző gyengén humuszos talajok. Az ipari jellegű légszennyezőanyag-terhelés nem jellemző a településre.

1.15. KÖZLEKEDÉS

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

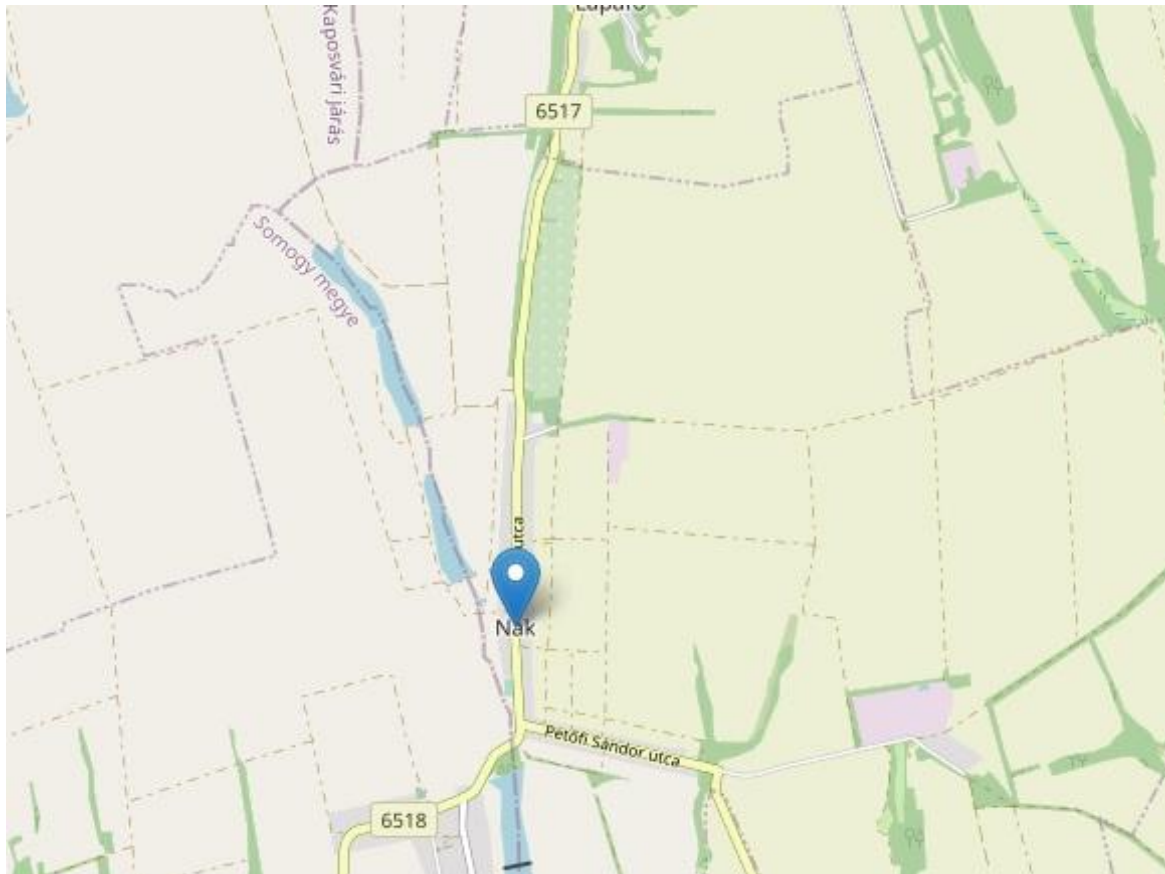
Nak község Tolna megye legnyugatibb részén, a somogyi megyehatár mellett, a Dombóvári kistérségben helyezkedik el. A legközelebbi város Dombóvár, amely 17 km-re fekszik, s ahonnan a legrövidebb úton Kapospula, illetve Alsóhetény településeken keresztülhaladva juthatnak el Nakra. Egyéb közeli város Kaposvár, ami 36 km távolságra található. A buszjáratok ritkák, vasúti vonal nem érinti települést.

1.15.2. Közúti közlekedés

Közúti hálózat Magyarország vonatkozásában⁸²

⁸² Forrás: openstreet.hu

Utcahálózat Nak vonatkozásában⁸³

A járás a környezetéhez is viszonyított „fejletlenségét” a vizsgálatokban megállapított elmaradást strukturális és térszerkezeti okokkal lehet magyarázni. Az elsődleges ezeken belül a fekvése, a még jelenleg meglévő közlekedési és elérhetőségi hátránya miatt adódó térszerkezeti pozíciója.

A község úthálózata viszonylag szabályos. Az utak hierarchikusan három szintre oszthatók: a községi főutak, a gyűjtőutak és a lakóutak szintje is még viszonylag jól elkülöníthető egymástól. A települést keresztező mellékutak, mint a település főútjai párhuzamosan és merőlegesen húzódnak. Az önkormányzati kezelésben lévő gyűjtőutak már szabálytalanabb, történetileg kialakuló struktúrában alkotnak hálózatot, ezek csak néhány jellemzőjükkel (pl. két sávban járható úttest, szélesebb közterület) mutatkoznak kisvárosiasabbnak a település lakóútjainál. Az utcahálózat egésze alapvetően szabályos, „tervezett” jelleget ölt. Az egyes utcák keresztmetszeti kialakítása változatos képet mutat, a viszonylag szűk beépítés ugyanúgy előfordul, mint az igen széles utcaalakítás. A lakóterületek megoszlása a községi test különböző részeiben egyenletes.

A község közlekedése szempontjából előnyös, hogy viszonylag közel van a megyeszékhely, azonban az oda vezető út mellékúti besorolásán túli probléma, hogy állapota sem kielégítő. Felújításra szorul a település belső úthálózata is. A település útjai, úthálózata az elmúlt évtizedben keveset változtak.

⁸³ Forrás: Kép; utcakereso.hu

1.15.3. Közösségi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

A tömegközlekedési lehetőségeket a Volánbusz helyközi autóbuszjáratai biztosítják, amelyek többféle útvonalon közlekednek:

- Nak, Nosztánypusztai elágazás
- Nak, Petőfi utca
- Nak, forduló
- Nak, Posta

megállóhelyeken, a település belterületére betérve. Napi szinten 11 járat indul Dombóvárról – Nakra. A rendszeres összeköttetés leginkább Dombóvárral biztosított.

1.15.3.2. Kötőtpályás

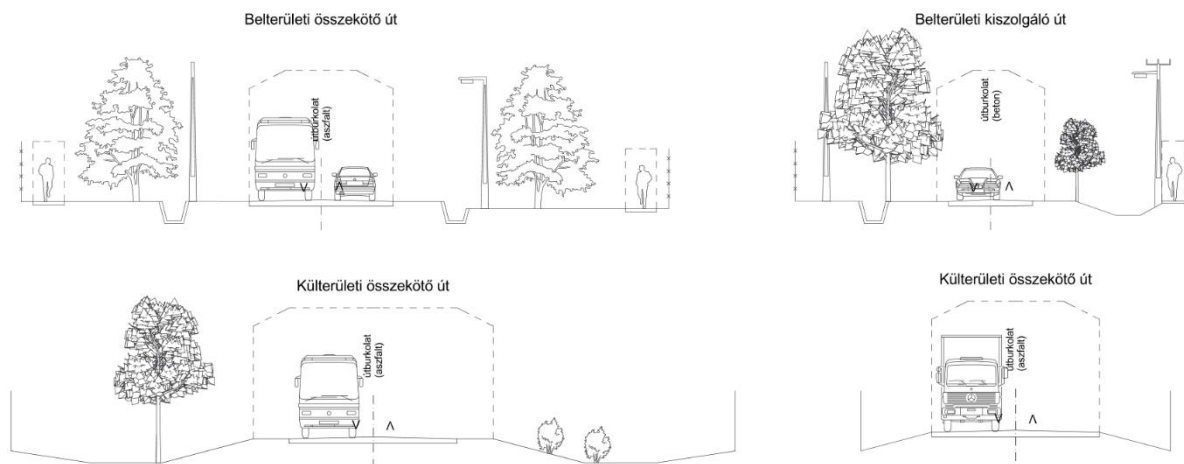
A település kötőtpályás útvonalon nem közelíthető meg. Vasútállomása nincs

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Kerékpáros úthálózattal a település nem rendelkezik.

1.15.5. Parkolás

A hosszú, valamint a nagytávú útemben a parkolóhelyek számát a mindenkor érvényben lévő parkoló szabványok szerint, lehetőség szerint ingatlanon belül kell biztosítani. A településen a polgármesteri hivatal és a temető előtt több férőhelyes parkoló található. A parkolási lehetőségek biztosítottak a településen.

Keresztszelvény – forrás: saját szerkesztés

1.15.6. Egyéb, közlekedéssel kapcsolatos megállapítások

A fentiekben tapasztaltak összefoglalásaként a következőkben összegezzük a községben tapasztalható, közlekedési vonatkozású fejlesztési igényeket.

A község közlekedési rendszerének előzetesen megmutatkozó fejlesztési igényei:

- a központban kisebb fejlesztésekkel (hiányzó kerékpárútszakasz, több/igényesebb/fedett tároló) a kerékpáros közlekedés preferálása
- kerékpárút kiépítése környező településekig
- gyalogos zóna kialakítása
- újabb burkolt parkolófelületek létrehozása
- belterületi gyűjtőutak és lakóutak felújítása
- földút szilárd burkolattal történő kiépítése
- biztonságos közlekedés érdekében járda átépítése
- TEMPO 30 övezet kialakítása

1.16. KÖZMŰVESÍTÉS

Egy település közműellátottsága az egyik legfontosabb tényező a vállalkozások működési környezetében, meghatározó szerepe van egy terület tökevonó képességének alakulásában, a víz-és szennyvízcsatorna ellátás pedig következtetni enged továbbá a lakosság életminőségének szintjére is.

Néhány statisztikai adat a kommunális ellátás vonatkozásában:

	Nak	Dombóvári járási átlag	Tolna megyei átlag	Dél-Dunántúl régiói átlag
Vezetékes gázt fogyasztó háztartások a lakásállomány %-ában (2016.)	- %	40,8 %	52,3 %	59,2 %
Egy háztartási fogyasztóra jutó éves gázfogyasztás (2016.)	- m ³	1078 m ³	1121 m ³	928 m ³
Egy háztartási fogyasztóra jutó évi villamosenergia-fogyasztás (2016.)	2 240 kWh	2 018 kWh	2 263kWh	1936kWh
Egy lakosra jutó évi vízfogyasztás (2016.)	26,0 m ³	29,5 m ³	30,8 m ³	30,1 m ³
Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakás a lakásállományban %-ában (2016.)	95,7 %	93,7 %	95,1 %	95,7 %
Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás a lakásállomány %-ában (2016.)	- %	63,0 %	68,0 %	71,4 %
Egy km közüzemi ivóvízhálózatra jutó szennyvízgyűjtő-hálózat hossza (2016.)	- méter	505 méter	669 méter	637 méter
A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége /másodlagos közműolló/ (2016.)	95,7 %	30,7 %	27,0 %	24,3 %

KSH táblázat⁸⁴

Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma növekedett, mivel pályázatok útján nyert támogatási forrásból a település szennyvízhálózatának kiépítése folyamatban. Egy település közműellátottsága önmagában még nem indukál fejlődést a település gazdasági életében. Kiépítettsége viszont elősegítheti a gazdasági tevékenységek bővülését a térségbe érkező befektetések tekintetében.

A fenti táblázat adataiból megállapítható, hogy a település vezetékes gázt fogyasztó háztartásai magasabb, mint a járási, megyei és régiós átlag. Az egy háztartásra jutó fogyasztóra jutó éves gázfogyasztás is harmadával magasabb a településen a járási, megyei, régiós átlagnál. Az egy háztartásra jutó villamos-energiafogyasztás is magasabb a többi mutatónál. Az egy lakosra jutó évi vízfogyasztás is átlag feletti.

⁸⁴ Forrás: KSH <https://www.ksh.hu/interaktiv/terkepek/mo/komm.html>

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

A település közüzemű ivóvízzel ellátott. A település területén közüzemű vízellátó hálózat üzemel, melyet a DRV Zrt. működtet. A településen kiépített vízvezeték hálózat körvezetékes rendszerű, a csővezeték anyaga azbesztcementnyomócső, illetve KM PVC, a víztorony biztosítja.

A tűzoltóvíz szükségletet, illetve a vezetékmosatást földfeletti tűzcsapok biztosítják, melyek ellátottsága 100%-os. A vízművek vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkeznek, a kutakból kitermelt vizet vas-, mangántalanítják.

A vízmű kapacitása a jelenlegi igényeket részben kielégíti.⁸⁵

Nak és Gölle-Inámpusza települések ivóvízminőség-javító programja keretében a települések vízminőségi problémáinak megoldása Nak községben új, komplex vízkezelési technológia kialakításával történik.

A Naki 3. sz. (K-7) mélyfúrású kút melléfúrásos felújítása tervezett. Ezenkívül víztisztító berendezés megépítését tervezik Nak településen. A technológiához kapcsolódóan a Naki vízműtelepen elhelyezésre kerül egy 21 m³-es vasiszap ülepítő medence.

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

A településen nem üzemel közüzemi szennyvízelvezető csatornahálózat.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A települést érintő vízfolyások adatait, belvízelöntések területeit a Vízügyi Szakvélemény rögzíti. Új településrendezési terv készítéséhez új szakvélemény készítése indokolt. Zárt közüzemű csapadékcsatorna hálózat nem üzemel a településen. A felületre hulló csapadékvizek elvezetésére, elhelyezésére nyílt árkok szolgálnak, melyek a közlekedési utak mentén létesültek. A kapubehajtók részére csőátereszeket építettek az árkokon. Az elvezetett felszíni vizek befogadói Társulati és Önkormányzati kezelésűek.

A nyílt csapadékcsatornák állapotát, a vízáteresztő képességét az átereszek folyamatos karbantartásával biztosítani kell. A belterület vízelvezetését a megvalósítás előtt, a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás során felül kell vizsgálni. A külterületek területe vízrendezett, ahol a vízelvezetés megoldott, a rendszeres karbantartás folyamatos, melyet közmunkások bevonásával próbálnak megoldani. Az építendő hálózat kivitelezésére a fejlesztési források esetén lesz lehetőség.

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

Villamos energia

A település villamos energia ellátása 22 kV-os hálózatról van ellátva. A hálózat alapvetően légvezetékes. A vezeték biztonsági övezete a szélső vezetőktől mindkét irányba merőlegesen mérve belterületen 2,5, külterületen 5,0 m. A vezeték keresztmetszét figyelembe véve, így a vezeték teljes biztonsági sávja belterületen úgy kb. 5-6,5 m-es, míg külterületen 10-11,5 m-es sávot fedd le. A településen üzemelő 22/0,4 kV-os transzformátor állomások közvetítésével éri el a lakosságot a villamos energia. A légvezetékéről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak. Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos állomás a településen. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

Nagyfeszültségű hálózatok

⁸⁵ Forrás: E-közmű

A település területén nagy/középfeszültségű alállomás nem található, és nyomvonala sem halad keresztül.

Középfeszültségű hálózatok

A 22 kV-os vezetékek táppontja az alközpont. Az ellátást biztosító gerincvezeték nyugat irányban halad a település külterületén.

Erről csápszerűen ágaznak le a településen található. 22/0,4 kV-os transzformátor állomást ellátó ún. leágazó vezetékek. Ezen leágazások néhány transzformátor állomást látnak el egyszerre.

Az energiaellátás a gerincvezeték esetében kétirányú ellátást jelent (íves hálózatok). A leágazások esetében az ellátás csak egy irányból biztosított. Így egy leágazási ponthoz közeli hiba esetében az utána lévő valamennyi transzformátor állomás kiesik az energiaellátásból. Ezért is célszerű minimalizálni az egy leágazáson lévő transzformátor állomások számát.

A légvezetékéről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak. Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos és vasoszlopos állomás is a településen. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

0,4 kV-os hálózat

A villamos energia elosztás kiefeszültségen alapvetően szabadvezetékes (légvezetékes), illetve szigetelt szabadvezetékes hálózaton történik. A hálózat tartószerkezete betonoszlop és faoszlop. A hálózat keresztmetszete vegyes. Alapvetően 50 és 95 mm² keresztmetszetű, de azért néhol megtalálható az ezeknél kisebb keresztmetszet is. (25-35 mm²) Több helyen hosszú sugarak találhatóak, ami önmagában is feszültségpanaszt okozhat.

Az áramszolgáltató folyamatosan tanulmányterveket készít a településekre. Ezekben felméri a meglévő hálózatot. Megvizsgálják, hogy ezen hálózatok megfelelnek-e a jelenlegi igényeknek, követelményeknek. Az elvégzett vizsgálatok, számítások alapján meghatározásra kerül, hol és milyen beavatkozás szükséges ahhoz, hogy a meglévő fogyasztók minőségi ellátása biztosítva legyen. Ezen beavatkozás lehet kapacitásnövelés egy adott utcában, vagyis a meglévő kiefeszültségű hálózaton vezetékcseré, szükség esetén tartószerkezet csere is. Ahol ez már nem elegendő akkor új táppontok - transzformátor állomások - létesítése szükséges. A tanulmány ennek helyét is meghatározza.

A település közvilágítása a 0,4 kV-os hálózat oszlopaire szerelt lámpatestekkel történik.

Gázellátás

A község vezetékes földgázzal nem ellátott.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A napfénytartalommal kapcsolatos vizsgálatok, mérések külön Nak vonatkozásában nem, csak a megyére készültek, így rendelkezésre állnak a napfénytartamnak az 1958-1982. közötti 25 év havi összegeire és az évi összegre megszerkesztett magyarországi átlagok térképei Tolna megyére vonatkoztatva. E térképeket összehasonlítva a magyarországi átlagok térképével (Major et.al., 1985.) megállapítható, hogy a megyében a napsütéses órák száma átlag körüli, illetve annál valamivel kevesebb. Megyei viszonylatban részletesebb elemzésre a napfénytartam-mérő állomások korlátozott száma, s a korlátozott adatbázis (csupán néhány éves mérési időszak, s azon belül is megszakított periódusok) miatt sajnos nincs mód.

A mezőgazdasági termelés ágazati megoszlása változatos, hiszen a zömében csak tömegtakarmány termesztésére alkalmas területeken az állattenyésztés került előtérbe, míg az átlagos vagy annál jobb termőhelyi adottságokkal rendelkező területeken a fő profil a növénytermesztés. A kalászos gabonafélék, a kukorica, burgonya mellett jelentős szerepe van a takarmánytermesztésnek, valamint az olajos növények termesztésének.

A községben jellemző az alternatív energia használat terjedése. Az önkormányzati fenntartású intézmények energiaellátást részben napelemek segítségével oldják meg.

Az esetlegesen visszatáplált energia mennyiségének mérését egy, a Hálózati Engedélyes (E.ON) által telepített háromfázisú fogyasztásmérő berendezés látja el. A gondozási központban is kialakításra került fotovoltaikus rendszer.

Magyarországon a napsugárzás légkör feletti 1352 W/m^2 intenzitásából - a felhőzet következtében beálló veszteségeket követően - 137 W/m^2 fajlagos teljesítménnyel lehet számolni. Az éves átlaghoz képest igen nagy az évszakonkénti ingadozás: decemberben 32 W/m^2 , júliusban 238 W/m^2 , ami több mint hétszeres különbséget jelent.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az épületek energiahatékonyságáról nem áll rendelkezésre felmérés. Ennek pótlására törekedni kell, de törekszik az energiahatékonyság növelésére – nyílászárók cseréjére, homlokzati hőszigetelésre, fűtőkorszerűsítésre. Az alternatív energiahasználat erősítésével a település ökológiai lábnyomát csökkenti. A településen forráshiány miatt korlátozottan van lehetőség az energiahatékonyságot növelő beruházások megvalósítására.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A távbeszélő fővonalak száma a mobiltelefonok rohamos terjedése miatt az egész országban fokozatosan csökken. A szélessávú Internet hozzáférés 2009-re valamennyi településen kiépült, a járás valamennyi iskolájában az Internethez való csatlakozás megoldott, e-Magyarország pont mindenhol található, így Nak településen is. Nak település a Magyar Telekom Nyrt. koncessziós területe volt. A településen gyakorlatilag 100 %-os ellátást biztosító törzs és elosztó hálózat épült. A törzshálózat, illetve az elosztó hálózat jelentős része légkábelrel van megépítve. A település több elosztó tápterületre van felosztva, nagyelosztós rendszerben a Telekom megszokott építési módjának megfelelően.

A mobil hírközlési szolgáltatások az országos átlagnak megfelelően elérhetők.

A földi sugárzású rádió és televízió műsorok a településen megfelelő minőségben vehetők, a digitális átállás megtörtént. A helyhez kötött telefon-, műsorelosztó- és internet szolgáltatás fejlesztésére és a meglévő vezetékes hálózat továbbépítésre van szükség a szolgáltatás minőségének javítása mellett. Mobil rádióhálózatok tekintetében a szolgáltatás technológiai fejlesztéssel magasabb minőség érhető el.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatás olyan szolgáltatás, amely jeleknek (bármely értelmezhető formában előállított jel, jelzés, írás, kép, hang) elektronikus hírközlő hálózaton történő átvitelét, továbbítását biztosítja. A szolgáltatást, az elektronikus hálózatok üzemeltetését végző, azt létrehozó, vagy arra szervezett, vagy arra létrehozott szolgáltatók biztosítják. Az elektronikus hírközlés szolgáltatása alanyi jogú.

Az elektronikus hírközlési infrastruktúra lehet:

- távközlési ellátás
- műsorszórás, kábel tv ellátás

A szolgáltatás felügyelője a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH), melynek területi igazgatóságai:

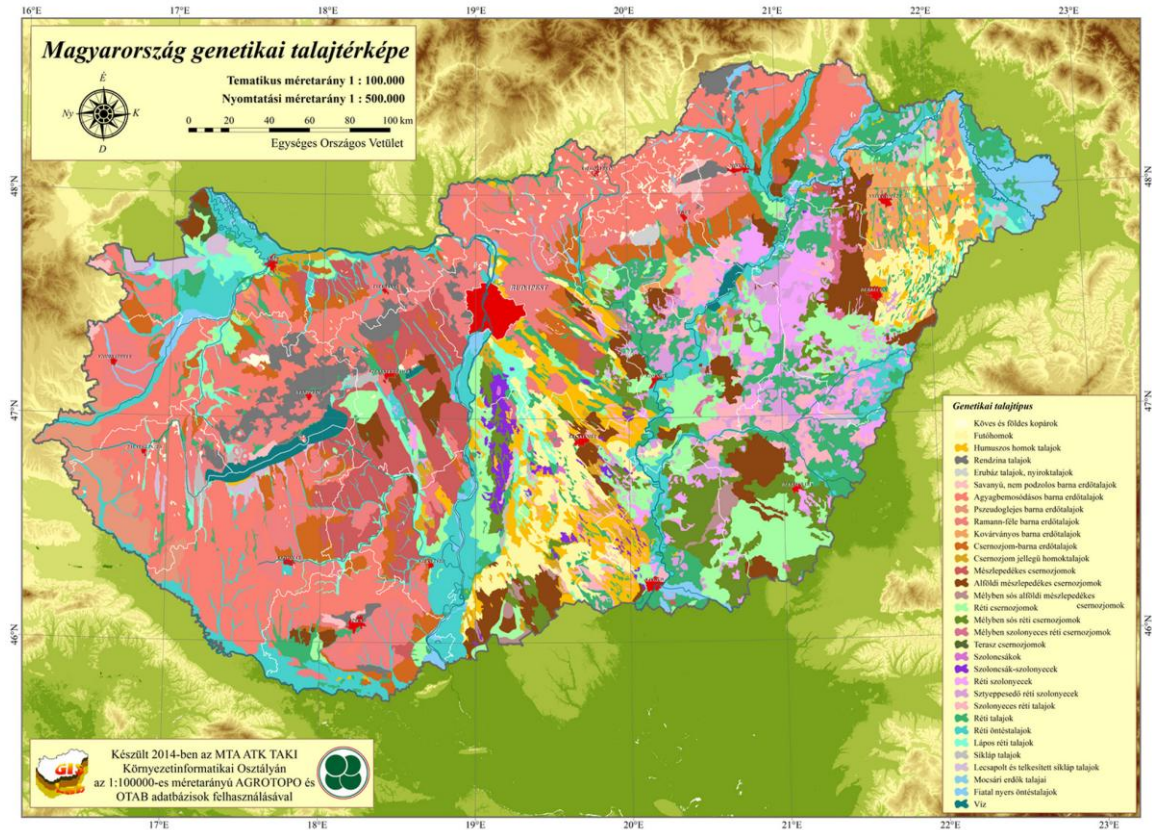
- Budapesti Igazgatóság
- Debreceni Igazgatóság
- Miskolci Igazgatóság
- Pécsi Igazgatóság
- Soproni Igazgatóság
- Szegedi Igazgatóság

Nak a Pécsi Igazgatóság területéhez tartozik. A községben a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan változik, az utóbbi évek adatai alapján egyértelmű tendencia nem figyelhető meg. A távbeszélő fővonalak száma a mobiltelefonok rohamos terjedése miatt az egész országban fokozatosan csökken. A szélessávú Internet hozzáférés 2009-re valamennyi településen kiépült, a kistérség valamennyi iskolájában az Internethez való csatlakozás megoldott, e-Magyarország pont mindenhol található, így Nak településen is.

1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

1.17.1. Talaj

Nak közigazgatási területe Magyarország genetikai talajterképe⁸⁶ alapján az erdőtalaj és a csernozjom talajok közé sorolható.

Erdőtalaj:

Az ebben a főtípusban egyesített talajok az erdők és a fás növényállomány által teremtett mikroklíma és talajklíma, a fák által termelt és évenként földre jutó szerves anyag, valamint az azt elbontó, főként gombás mikroflóra hatására jönnek létre. A mikrobiológiai folyamatok által megindított biológiai, kémiai és fizikai hatások a talajok kilúgozását, elsavanyodását és szintekre tagolódását váltják ki. Rozsdabarna erdőtalajok a többé-kevésbé podzolos, homokos erdőtalajok. Stremme meghatározása szerint jellemzőjük, hogy felhalmozódási szintjük szerkezet nélküli, tömött és nem diós v, sokszögű szerkezetű, mint általában az erdőtalajok.

A közigazgatási terület nem ismerhető fel határozottan a talajképződés bélyegei, a humuszosodás, a szervetlen anyagok átalakulása, vándorlása, felhalmozódása stb. Állandó növénytakaró nem tud megtelepedni rajtuk, a gyér növényzet, csak kevés szerves anyagot szolgáltat, így igen gyenge a szervesanyag-termelés, és a képződött kevés humusanyag is gyorsan ásványosodik. A vizet gyorsan elnyelik. Kiszáradva az egyes homokszemcsék felszabadulnak és mozgékonyvá válnak. Mivel kevés kolloidot tartalmaznak könnyen kiszáradnak, és ilyenkor a szél elgörgeti a homokszemeket a helyükről, vagy felragadva tovább szállítja. Az állandóan változó felszín lehetővé teszi, hogy a növénytakaró ugyanarra a talajrészre huzamosabb ideig kifejtsen hatását. Tápanyag-szolgáltató képességük rossz. WRB besorolás szerint a futóhomok az Arenosolok közé tartozik.

⁸⁶Forrás: Talajvédelmi Alapítvány

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

A felszín alatti vizek a víz körforgásának rejtett, ám rendkívül fontos tartományát alkotják. Magyarország medencejellege, és földtani felépítése következtében felszín alatti vizekben gazdag. Felszín alatti vízkészletünk mennyisége, környezeti és használati értéke európai viszonylatban kiemelkedő jelentőségű. A nagy vastagságú medencebéli üledékek és a hegyvidékek karsztos képződményei kiváló felszín alóli vízbeszerzési lehetőséget biztosítanak. Kedvező adottságainkat kihasználva jelentős a felszín alatti vizek hasznosítása. Az ivóvízellátás ~95 %-a felszín alatti vízből történik és szerepük fontos a mezőgazdasági, elsősorban a szántóföldi művelés szempontjából is.

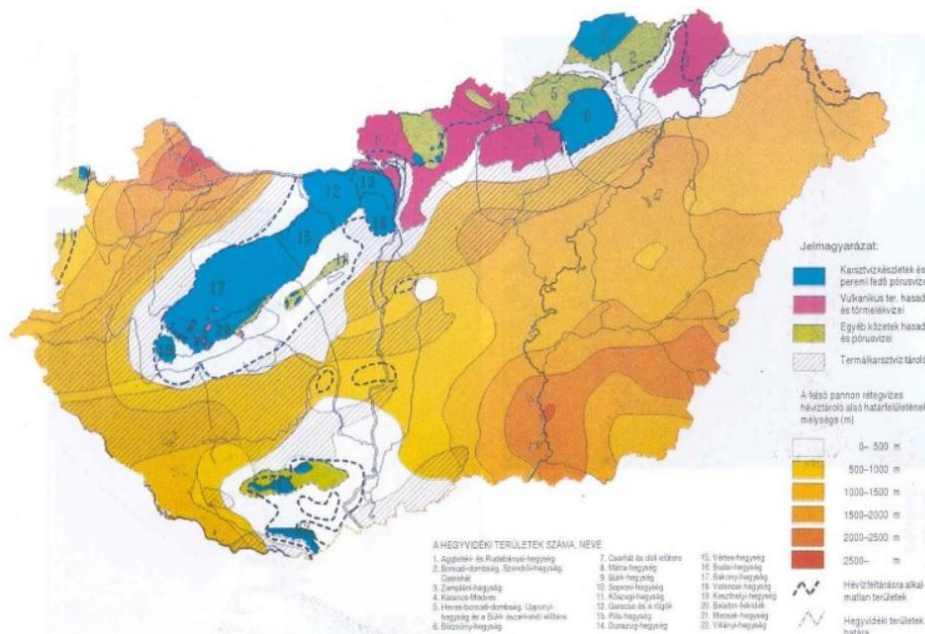
Felszín alatti vizek főbb típusai

A felszín alatti vizeket a kőzet rétegekhez viszonyított mélységbeli helyzetük alapján osztályozzuk:

- a legfelső vízzáró réteg fölött elhelyezkedő, a talajszemcsék közötti hézagokat csak részben kitöltő vizet talajnedvességnek,
- a szintén a legfelső vízzáró réteg fölött elhelyezkedő, de a talajszemcsék közötti hézagokat teljesen kitöltő vizet talajvíznek,
- a két vízzáró réteg közrefogta vizet rétegvíznek,
- a kőzetek hasadékaiban, repedéseiben elhelyezkedő vizet résvíznek nevezzük.⁸⁷

A terület túlnyomó részben a szántó művelési ágba tartozik, csak az erősen tagolt, szél által kialakított felszíneken találunk erdőket, illetve elsősorban a réti talajokon rét, legelő művelési águ területeket, bár e talajokat is jórészt szántóként hasznosítják. A művelési ágak megoszlása belvízöblözetenként eltérő.

A rétegvizek mennyisége nem jelentős. A közüzemi vízellátás megoldott, a csatornázás is.

Felszín alatti vízkészletek Magyarország területén

⁸⁷ Forrás: <http://enfo.agt.bme.hu/drupal/sites/default/files/FELSZ%C3%8DN%20ALATTI%20VIZEK%20T%C3%8DPUSAI.pdf>

Parti szűrészű vízbázisok Magyarország területén⁸⁸

Nak közigazgatási területén nincs kiemelkedő felszín alatti vízkészlet.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A község levegőminőségi állapotát alapvetően a közlekedés légszennyezése, valamint a gazdasági/mezőgazdasági területhasználat határozza meg. A háttérjellegű szálló porszennyezés a külterületeken dominánsnak tekinthető. A település és a terület levegőminősége az SO₂, NO₂, NO_x és CO komponensek tekintetében kiváló, PM₁₀ (szálló por) vonatkozásában jó minőségű. A község környezetében meglévő gazdasági telephelyek minimális mértékben, de elsősorban a közlekedési-szállítási, kisebb mértékben a tüzeléstechnikai és technológiai légszennyezéssel vannak jelen.

A települést a levegő szennyezőanyagai szerint nézve a 4/2002. (X.7.) KVM alapján a következő értékek érvényesek:

- Kén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Nitrogén-dioxid: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Szén-monoxid: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
- PM₁₀ (a levegőben lebegő szilárd és folyékony – aeroszol – részecskék gyűjtőneve: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Benzol: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van
- Talajközeli ózon: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ arzén: a talaj közeli ózon koncentrációja nem haladja meg a célértéket
- PM₁₀ kadmium: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ nikkel: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ ólom: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ benz(o)pirén: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.

⁸⁸ Forrás: http://www.aquadocinter.hu/themes/Vg_ezredford/Vk_megorzes_fa.htm

A célértékeket a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletének 1.1.4.1 pontjában meghatározott értékek adják.

A közlekedésből származó (gépjárművek emissziója) szennyeződések mellett problémát jelent a gépjárművek által felvert por és ennek hatásai. A településen időszakosan megjelenő pollen, illetve parlagfű okozhat az időjárástól függően a lakosság körében kisebb allergiás panaszokat. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendelet csak központilag a 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A zaj - és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

A vizsgálatok alapján meg kell határozni a település területén előforduló zajforrásokat, azokat a terület-felhasználási egységeket. A településen átmenő forgalommal lehet számolni. Legjellemzőbb közlekedési zajforrásként a 6517 - Dombóvár-Nak-Lápadfő összekötő út tekinthető, amely átszeli a települést. Ezért átmenő és célforgalom miatti útként zajkibocsátása elviselhető. A környezeti zajterhelés szempontjából Nak kedvező helyzetben van a zaj és rezgésterhelési helyzet a távlatokban sem rontható amennyiben a közúti forgalom nagysága, nem változik. Ennek érdekében a környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól illetőleg rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymástól viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg az érvényben lévő határértékeket. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) rendeletnek megfelel.

A település mezőgazdasági jellege miatt szükséges a mezőgazdasági termeléssel összefüggő zaj és rezgés okozta hatásokat külön tárgyalni. A közlekedési zajt tovább bonthatjuk a közúti közlekedés és a vasúti közlekedés, valamint a légi forgalom (repülés) okozta zajhatásokra.

A közúti közlekedés során a közúti járművek rész-zajforrásai (motor, karosszéria, kipufogó, stb.) együttesen fejtik ki hatásukat. A járműveket az elhaladási zajuk jellemzi, amit elsősorban a motorfordulatszám és az azzal arányos menetsebesség határozza meg. Az egyes gépjárműtípusok elhaladási zaja között nagy a különbség (65-80 dBA), de az észlelt hangerőben az autó állapota (életkora), és a vezetési stílus is lényeges eltéréseket okozhat, ezeken kívül befolyásoló tényező az útburkolat minősége is. Fentieket figyelembe véve település szinten problémát – a közlekedési eredetű levegőszennyezéshez hasonlóan – a területen áthaladó fő közlekedési utak forgalma okoz.

1.17.5. Sugárzás védelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére Magyarországon egy országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabad téren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás: az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

A község területén sugárzásmérő pont nem található. A település közigazgatási területére nem releváns.

1.17.6. Hulladékkezelés

Alapjellemezéshez szükséges vizsgálatok nélkül az alábbi inert hulladékokat veszi át a telep.

- Üveg alapú, szálás anyagok hulladékai, ha nem tartalmaz szerves kötőanyagot
- Csomagolási üveg-hulladékokat
- Építési és bontási hulladékok közül: beton, téglá, cserép és kerámiák, ezen anyagok keveréke, üveg
- Földet, talajt és köveket, amelyek nem tartalmaznak humuszos réteget, tőzeget, szennyezett területről származó földet, követ.

A település területén a kommunális hulladék begyűjtését a hulladékkezelő hetente egy alkalommal végzi. A község lakossága rendelkezik egységes hulladékgyűjtő edényzettel, a szemét begyűjtése erre alkalmas edényzetben történik. A begyűjtést végző vállalkozó rendelkezik pormentes tömörítésre alkalmas hulladékszállító járművel. A településen nem működik szilárd hulladéklerakó.

A szolgáltató a kommunális hulladékokat szelektíven gyűjti be. Az ingatlan tulajdonos által a községszolgáltató szállító eszközéhez rendszeresített gyűjtő edényben (120 liter).

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A közúti közlekedés (a terület és létesítményeinek közúti megközelítése, kiszolgálása által) általános környezetterhelései növekedhetnek meg a megközelítési utak mentén. A község néhány peremterületén folyamatosan képződő illegális hulladéklerakások találhatóak. Az illegális hulladék felszámolását folyamatosan a községben. Elhanyagolt, romos állapotú épületekből a külső településrészek több is található, melyek megszüntetése, felújítása a településképp javításához elengedhetetlen.

1.17.8. Árvízvédelem

A településen nem okoz problémát az árvíz, és a belvíz sem. A 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM a települések ár, és belvíz veszélyeztettségi alapon történő besorolásáról szóló együttes rendelet melléklete szerint a település nem veszélyeztetett település.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A település közigazgatási területén környezetvédelmi konfliktusok, problémák nem állnak fenn.

A környezetvédelem keretében a településen megvalósítandó legfontosabb cél, hogy az embert körülvevő épített és természetes elemek közötti összhangot megteremtsék, valamint állapotuk javulását elérjék. A környezetterhelés csökkentése, a fenntartható vidékfejlesztés, az emberi életminőség javítása a program kiemelt területeit képezik. A településnek viszonylag jól kiépített és jól működő kommunális, műszaki infrastruktúrája van. Azonban a lakosság komfort érzetének, életminőségének az emelése, valamint a fenntartható fejlődés és a környezetvédelmi célok elérése érdekében van még javítani és korszerűsíteni való a kommunális infrastruktúra rendszerein, mindenképp teljes körűvé kell tenni a csapadékcatornázottságot, a szennyvíz- csatornahálózatra történő rákötést, meg kell valósítani a település egészében a felszíni vízvezetést, a szelektív hulladékgyűjtést és környezetbarát hulladékgazdálkodást, meglévő szilárd útburkolatok minőségét javítani szükséges.

1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)

Nak a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosítására kiadott 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. melléklete alapján III. katasztrófavédelmi osztályba sorolt. Ennek megfelelően – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtására kiadott 234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében foglaltakat figyelembe véve – az elégséges védelmi szint biztosítása érdekében, szükséges a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatásának tervezése.

A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, illetve a tervezés során biztosítható, az úthálózatok a tervezést követően, megfog felelni az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembevételével készül el, melyeknek az előírásait betartja.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzveszélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

1.18.1.1. Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A település közigazgatási területen nem található alábányászott területek, se barlangok és pince területek.

1.18.1.2. Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A település közigazgatási területén nem található csúszás-, süllyedésveszélyes területek.

1.18.1.3. Földrengés veszélyeztetett területei

Átlag 100-150 évenként a mai Magyarország területén is mérnek 6-os magnitúdójú rengéseket, kisebbeket pedig még gyakrabban, akár évente 100-120-at. Ezekből a kisebb földmozgásokból az emberek évi négyet-ötöt érzékelhetnek, erősségük a centrum környékén körülbelül 2,5-es. A Kárpát-medencében 1500 évre vannak adataink földrengésekről: az elsőt 456-ban jegyezték fel a Római Birodalom részét alkotó mai Szombathely térségében. A település közigazgatási területén nem található kimondottan földrengés veszélyeztetett területe, de a település a Közép-Magyarországi törésvonal közvetlen közelében van

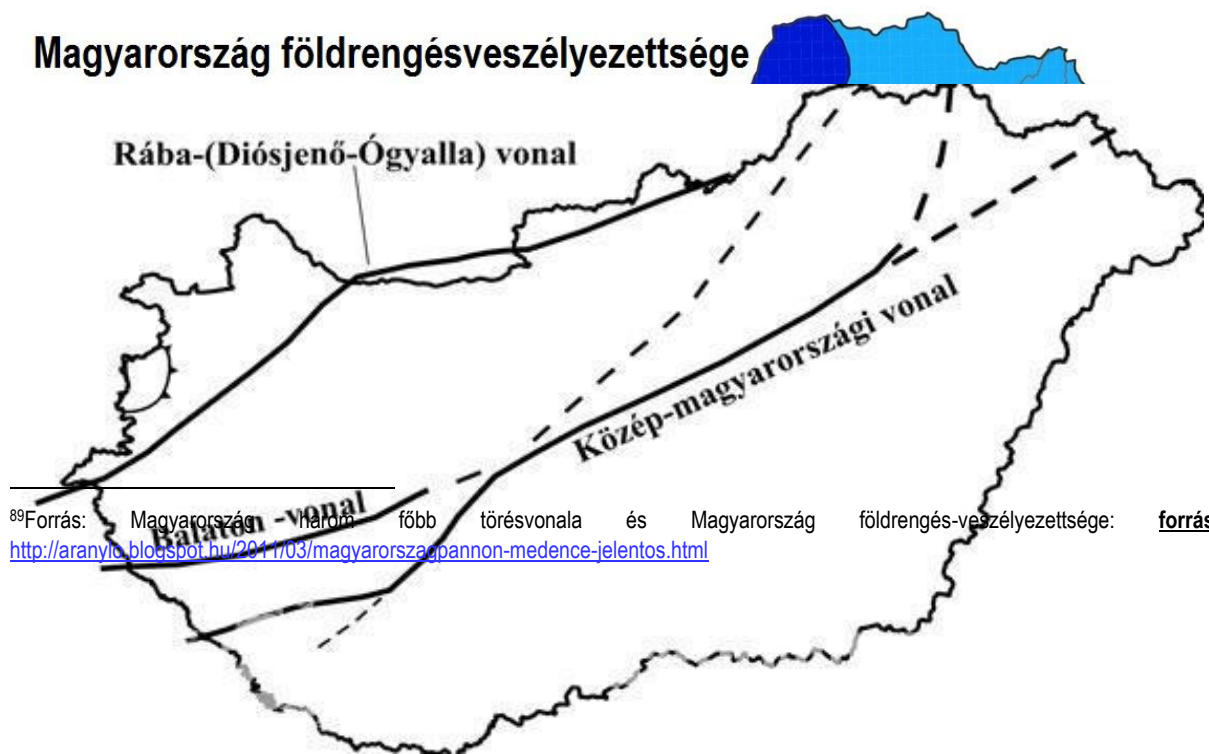
Magyarország három főbb törésvonala

Magyarország földrengés-veszélyeztettsége⁸⁹

Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe a valószínűségi módszer alapján készült. A szeizmicitás alapján kijelölt forráshónak földrengés-aktivitásának statisztikus jellemzői mellett figyelembe veszik a bizonytalansági tényezőket, az alapkőzetet, valamint a talajvízszint helyzetét.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

Magyarország földrengésveszélyeztettsége

⁸⁹Forrás: Magyarország három főbb törésvonala és Magyarország földrengés-veszélyeztettsége: **forrás:** <http://aranylo.blogspot.hu/2011/03/magyarorszag-pannon-medence-jelentos.html>

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe árvíz veszélyességi szempontból nem veszélyeztetett. A csatornák az öblözetre jellemző 40l/sec/km² fajlagos vízhozamra lettek kiépítve. A belterületi csapadékvíz elvezető rendszer kiépítettsége a térségre jellemzően kielégítő.

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

A település közigazgatási területe nem érintett belvíz veszélyességi szempontból.

A település belvízrendszerének bemutatását az **1.17.2. fejezet** tartalmazza.

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

Mély fekvésű területek a közigazgatási területen nem jellemző.

1.18.2.4. Árvíz és belvízvédelem

Árvíz és belvízvédelem készütségi fokozatainak jelentését, valamint az egyes készütségi fokozatok során elvégzendő feladatokat a jogszabályban leírtak alapján kell elvégezni. Jelenleg hatályos jogszabály a 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet, amely rendelkezik az árvíz- és a belvízvédekezésről. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a térségben több belvízveszély alakult ki. Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban is komoly problémát okoz a területeken lévő tavaszi hóolvadások idején visszamaradó belvíz.

Talajvíz

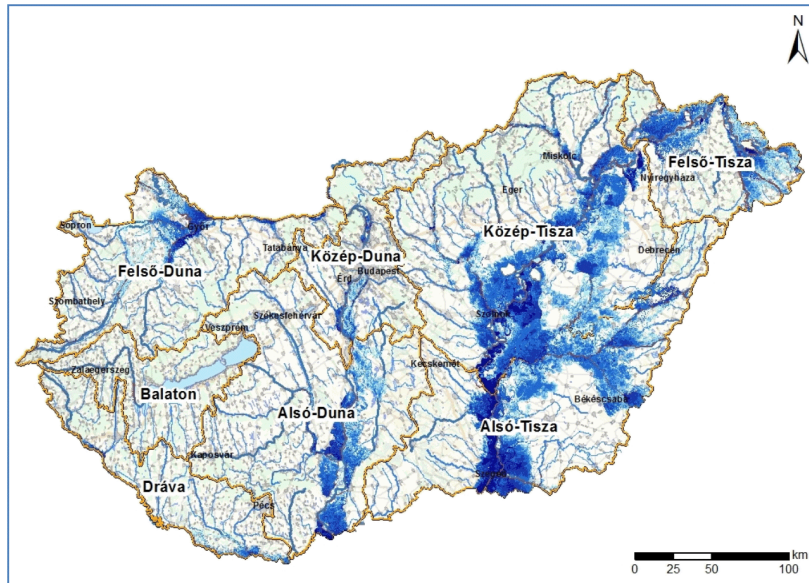
A térségben a talajvízszint viszonylag alacsony, (legalább 2-m-re van a talajvízszint).

Magyarország talajvíz térképe⁹⁰

⁹⁰ Forrás: <https://map.mfgi.hu/> azon belül is: „Magyarország talajvízszint mélység térképe (0-8m)”

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a térségben több belvízveszély alakult ki. Az érintett térségben, a korábbi években és napjainkban is komoly problémát okoz a területeken lévő tavaszi hóolvadások idején visszamaradó belvíz. A település közigazgatási területe nem érintett árvíz és belvíz veszélyességi szempontból.

Magyarország árvíz és belvíz kockázatkezelési térképe – 2016. március⁹¹

1.18.3. Egyébkatasztrófavédelmi tényezők

1.18.3.1. Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

Kedvezőtlen morfológiai adottságú terület nem található a településen.

1.18.3.2. Mélységi, magassági korlátozások

Az érvényben lévő mélységi és magassági korlátozásokat a helyi építési szabályzatban olvashatjuk:

- Beépítésre szánt vegyes területen belül a helyi építési szabályzat szerint oldalhatáron állónál 4,5 m-es, szabadon álló beépítésnél: 6,0 m-es, kialakult állapotnál: 7,5 m-es építménymagasságot megenged.
- Beépítésre nem szánt mezőgazdasági területen, ahol a telek területe eléri a 6 000 m², ott az építménymagasság 4,5 m szabadon álló beépítési mód szerint is lehet.

Jelenleg érvényben lévő helyi építési szabályzat egyéb mélységi, magassági korlátozásokat nem vett fel.

1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Jelenleg nincs, de javasoljuk, hogy a lakóterületi és településközponti övezetekre vonatkozó korlátozása szerint, kereskedelmi-szolgáltató, vendéglátó- és egyéb kisüzemi tevékenység csoportjai kivételesen sem legyenek elhelyezhetőek:

1. Áruszállítás, fuvarozás, gép- és autókölcsönző műhely,
2. autófényező műhely (telephely terület),
3. autóbontó műhely (telephely terület),
4. autókarszéria-lakatos (telephely terület),
5. autókereskedelem (telephely terület),
6. mezőgazdasági gépjavító műhely (telephely terület),

⁹¹ Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A16K0141.BM×hift=ffffff4&xtrefere=00000001.TXT> – BM közlemény Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Tervéről

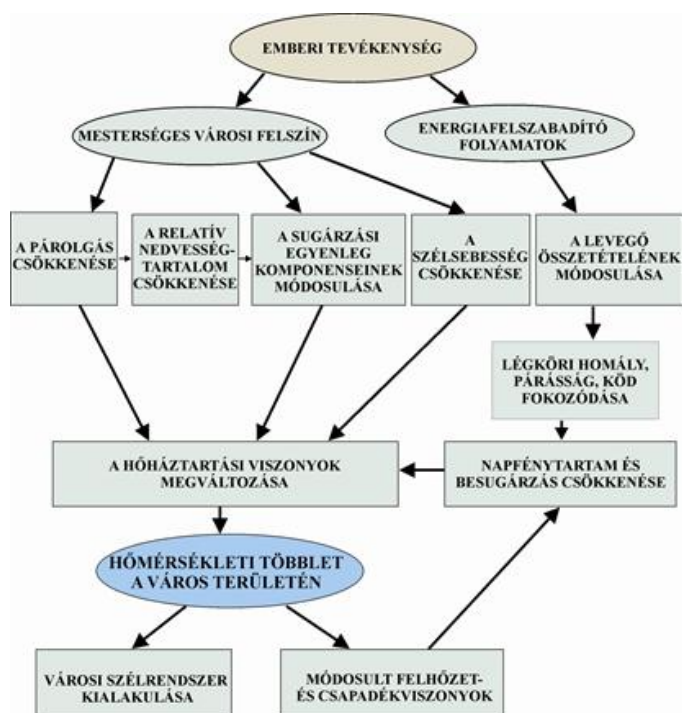
7. akkumulátor – töltő, javító, újrafeldolgozó műhely (telephely terület),
8. gumiszerelő, javító műhely (telephely terület),
9. tüzelő- és építőanyag telep,
10. kisgépkölcsönző iroda,
11. járműőrző telep,
12. közúti gépjavító, karbantartó, szervizelő műhely telephely terület,
13. asztalos műhely (telephely terület),
14. fafeldolgozó, megmunkáló műhely (telephely terület),
15. fémmegmunkálás, fémfeldolgozás és felületkezelés műhely (telephely terület),
16. öntő (telephely terület),
17. lakatosműhely (telephely terület),
18. könnyűipari termékfeldolgozó, raktározó műhely (telephely terület),
19. vegyipari termékkészítő, feldolgozó (telephely terület),
20. mészégető (telephely terület),
21. kelmefestő, vegytisztító (telephely terület),
22. bognár, kádár (telephely terület),
23. élelmiszeripari feldolgozó műhely
24. raktár, nagykereskedések áru lerakatok telepei,
25. galván-üzem telep,
26. szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltató műhely (telephely terület),
27. kőfaragó, műkögyártó és betonelem előregyártó műhely
28. péküzem.

1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

Az Országos Ásványvagyon Nyilvántartás a megye területén több olyan területet tart nyilván, ahol korábbi kutatások ásványi nyersanyag létét bizonyították. Jelentős a megye területén a homok- és talajjavításra szolgáló tőzeg és lápi mész, valamint az agyag és a termásvíz vagyon. A megye gazdaságában a bányászat nem volt meghatározó az ásványi nyersanyagok hiánya miatt, amit igazol az is, hogy az OTTr országos komplex tájrehabilitációt igénylő területet nem jelölt ki a megyében. Ásványi nyersanyag lelőhely a település közigazgatási területét déli része érinti.

1.20. VÁROSI KLÍMA

Napjainkban az emberiség mintegy felét érintik a mesterségesen létrehozott környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és nem utolsó sorban a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei. A településen fellelhető mikroklimák tarka mozaikszerűségükkel tűnnek ki. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak. Ezek a közös vonások éppen a lokális (helyi) éghajlat keretében jutnak kifejezésre.

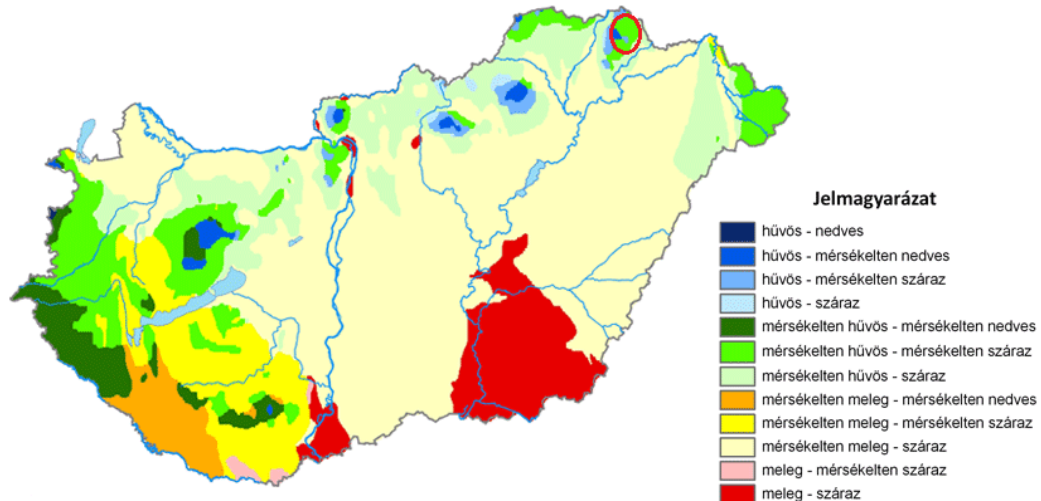
Az egyedi, mikroklima létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros okozati összefüggésben állnak.

Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A településen lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszínnek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a községben a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a településkörnyéki területeken. Ezáltal a településen a relatív

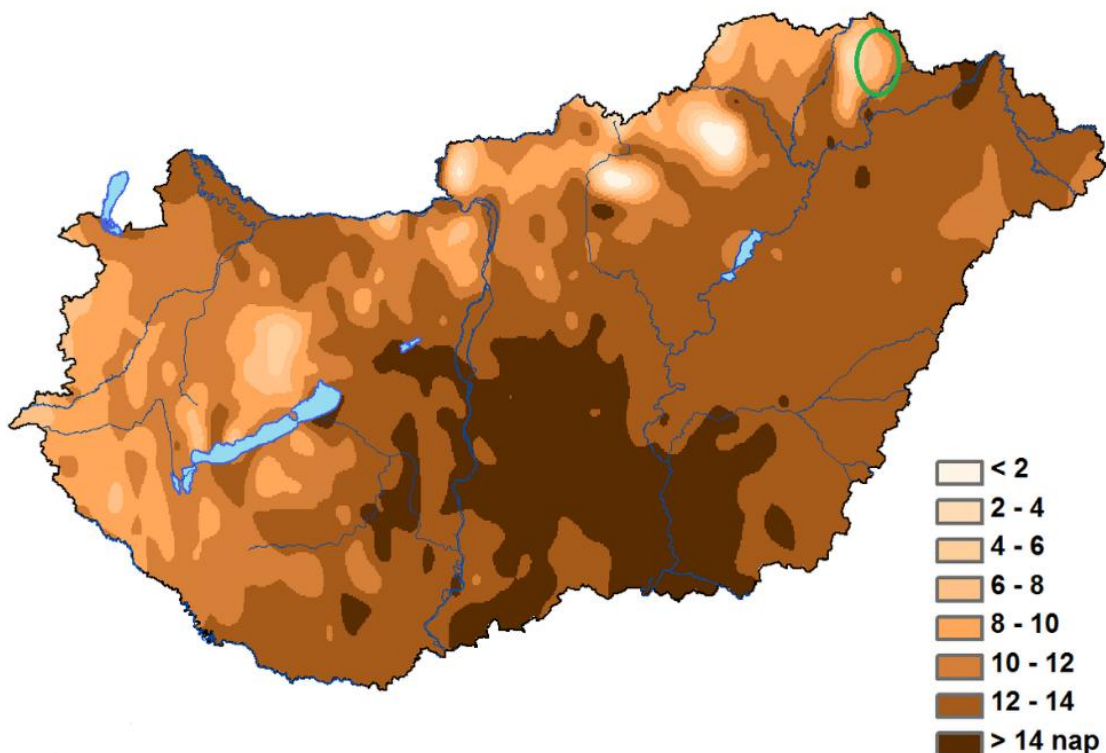
nedvességtartalom is kisebb lesz.

A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a település felett nagyobb a sűrűlódás, ami a szélsebesség csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

A község klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete, egybefüggő erdősült területektől és nagyterjedésű vízfelületektől is mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország mérsékelt száraz területének zónájához tartozik a település. A község zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmények elszigeteltek. A mérsékelt meleg – száraz éghajlati klíma területén helyezkedik el. Klímatis viszonyok eloszlása.

Magyarország éghajlati körzetei (Péczeli György munkája alapján)⁹²

Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet >25 °C) az 1980-2009-es időszakban⁹³

⁹² Forrás: OMSZ; http://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/altalanos_eghajlati_jellemzes/altalanos_leiras/

⁹³ Forrás: OMSZ; http://www.met.hu/eghajlat/eghajlatvaltozas/megfigyelt_valtozasok/Magyarorszag/

A klímabarát település kialakításának alapvetései

Rendszeres, szervezett partnerség létrehozása ajánlatos, amely a következőket veszi figyelembe:

- Együttműködés a község működését érintő nemzeti, regionális hatóságok és önkormányzatok között, összhangban az ágazati politikákkal is.
- A községi klímapolitikát széles körre épülő, tartós és jól szervezett partnerség keretében kell kialakítani, mely mind a lakosságot, mind a civil és gazdasági szereplőket magába foglalja.
- Integrálni kell a klímabarát szempontokat a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig minden téren.
- A községi klímapolitika kialakításának egyik legfontosabb eszköze lehet a község gazdaságpolitikája, amennyiben az képes a zöld gazdaság céljait és elveit követni, valamint erősíteni a helyi erőforrásokra épülő helyi gazdaságot.

Klímatervezés az integrált stratégiákban

Az alábbi elvek szerint érdemes integrálni az éghajlati szempontokat saját stratégiáikba:

- Fejlesztési és irányítási folyamataihoz kell kötni egy integrált, többszintű megközelítéssel, mind a kibocsátás csökkentés és megelőzés, mind az alkalmazkodás lehetőségeit.
- A klímaváltozást a stratégiai tervezési folyamatának minden egyes lépésénél figyelembe kell venni (helyzETFeltárás, célok és eszközök kijelölése, a nyomon követés és a végrehajtás megtervezése).

Klímabarát településszerkezet kialakítása a településtervezés és az övezeti tagolás révén

A községnek törekednie kell:

- a kompakt településszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a településszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a községi zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket.

A község és vidéke együttműködései

A helyi önkormányzatnak és az érintett társadalmi szereplőknek érdemes együttműködniük annak érdekében, hogy:

- Erősítsék a község és vidéke munkamegosztáson alapuló együttműködését, úgy, hogy az a község szétterülését megfékezze, megelőzve így a beépített területek összenövését, a fokozott energiafogyasztást és ökológiai funkciójú területek elvesztését.
- A községben élők élelmiszerszükségletét mind nagyobb arányban a környék mezőgazdasági termelői biztosítsák, az értékesítési lánc rövidüljön és lehetőleg maradjon a térségben belül.

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és társadalmi következmények

Annak érdekében, hogy a község segítsen a hátrányos helyzetű csoportokon, és hogy figyelembe vegyék a klímaváltozás társadalmi hatásait, az alábbiakat kell tenniük:

- Fokozottan figyelembe kell venni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekeit és kockázatait, hiszen nekik további erőfeszítésekre van szükségük, hogy alkalmazkodjanak a változó körülményekhez.
- A község legyen fokozott figyelemmel a megelőző és alkalmazkodási intézkedésekkel járó lehetséges negatív társadalmi hatásokra, és ilyen esetben tegyen ellensúlyozó intézkedéseket, különösen azokban a térségekben, ahol sokan élnek hátrányos helyzetben.

Klímaparát építészeti megoldások

A helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a községnek a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- Megelőzés – hatékony energetikai megoldások az építészetben, energiatudatos építészet (pl. passzívház, alacsony szén- dioxid kibocsátású épületek).
- A háztartások energiafogyasztásának mérséklése (fűtés, hűtés, világítás), megújuló energiák felhasználása (pl. nap és geotermális energiafelhasználás).
- Víztaarékosság és újrahatsznoítási megoldások, újrahatsznoítható, környezetbarát építőanyagok alkalmazása az építészetben.
- Az épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási helyzetekre.
- Holisztikus, mindenre kiterjedő (építőanyag gyártás, építés, használat, bontás/újrahatsznoítás) energia, költség és károsanyag kibocsátás elemzés készítése az épületek teljes életciklus elemzése során.

Klímatudatos magatartás és életmód

A helyi hatóságok számára előnyös, ha növelik a lakosok környezeti felelősségét. A mindennapi életmód az oktatás, a kultúra, az ismeretterjesztő kampányok, események által is befolyásolható, annak érdekében, hogy megerősítsék a

- közös felelősséget a települési környezet állapotáért és a közös társadalmi értékek kialakítását;
- klíma és környezettudatos életmódot: például utazási szokások, fogyasztási szokások és piaci kereslet kialakítása;
- klímaváltozás következményeinek megismertetését, a tudásmegosztást;
- helyi erőforrások hasznosításának ösztönzését, a helyi termelők marketingjét;
- helyi közösségek kohézióját, összetartó erejét, ennek érdekében a társadalmi, kulturális és vallási intézmények lehetőségeinek bővítése szükséges.

NAK KÖZSÉG MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Nak Község megalapozó vizsgálata komplex módon valósult meg, azaz a különböző forrásokból (TeIR adatbázis, KSH adatok, Önkormányzati adatszolgáltatás, stb) begyűjtött adatok elemzése, az adatok mögött álló valóság feltárása érdekében – a vonatkozó fejezetekben megtörtént. A községi helyzetelemzés célja, hogy község jövőjét, fejlesztési irányait meghatározó hatóerőket, a hatóerők egymásra hatását feltárjuk, hogy a későbbiekben meghatározhatók legyenek a főbb beavatkozási pontok, stratégiák.

A hatóerők elemzésére SWOT-analízist alkalmaztunk, melynek célja a meghatározott cél elérésének érdekében fontos belső és külső tényezők, illetve adottságok (SWOT faktorok) azonosítása. Az elemzés maga ugyan nem hívja fel a figyelmet arra, hogy melyek a stratégiaiul fontos kérdések, illetve nem kínál választ arra, hogyan dolgozzuk ki a stratégiát, viszont abban segít, hogy észrevegyük, mely erősségek szolgálnak a hatékony stratégia alapjául, illetve hogyan használjuk ki a rendelkezésre álló lehetőségeket, hogyan küzdjük le, vagy hogyan minimalizáljuk a gyengeségeket és a veszélyeket.

ERŐSSÉGEK

- Falusi turizmushoz kedvező adottságú idegenforgalmi térségben fekszik
- Mezőgazdasági hagyományokkal rendelkező Község
- A település környezeti állapota jó
- A levegőminőség jó
- A szociális ellátás szolgáltatásai kielégítőek

LEHETŐSÉGEK

- Kedvező földrajzi elhelyezkedés
- Vállalkozási feltételek kedvezőbbé válása, az EU-s támogatási források által
- Újabb pályázati konstrukciók megjelenése
- Nagy munkaerő-tartalékkal rendelkező térség
- A környezetében lévő természeti-táji adottságok az idegenforgalomban, pihenésben és az oktatásban, a rekreációban, a vadászatban gazdaságilag is hasznosíthatók
- Biogazdálkodás átállítása a mezőgazdaságban
- Betelepelni szándékozó fiatal családok érdeklődésének növekedése a térség iránt
- Befektető érdeklődés a régió iránt

GYENGESÉGEK

- Mikro vállalkozások dominanciája
- K+F tevékenység nincs a településen
- A turisztikai szolgáltatások és kiszolgáló infrastruktúra elégséges a településen
- Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya
- Magas munkanélküliségi ráta, aránylag alacsony foglalkoztatottság
- A Község belterületén alacsony a zöldfelületek aránya
- Elöregedett lakásállomány
- Az ivóvíz hálózat nagy része elöregedett
- Nincs szennyvíz-csatorna hálózat
- Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas
- Kerékpáros úthálózat nem kiépített
- A teherforgalom növekedése
- A térség munkaerő tartalékának képzettségi szintje alacsony
- Hiányos a belvízelvezető rendszer

- Ásványokban és építőanyag ipari ásványban szegényes
- Kicsi a település tőkevonzó képessége
- Az alkalmazásban állók szempontjából a jövedelmezőség rendkívül alacsony
- Kevés a közcélú parkoló
- Kevés a közhasználatú zöldterület
- Nem jelentős az önkormányzati vagyon

VESZÉLYEK

- Térségi idegenforgalmi együttműködést nem sikerül megvalósítani
- A gazdaság igényeinek megfelelő helyi képzés kialakításának hiánya
- A munkaerő tartalék korszerű struktúrájú átképzés hiánya
- A fiatalok települési kötődése nem alakul ki
- Erdősítés nagysága és üteme nem biztosítható

Demográfia és népesség

A negatív tényezők hatására rendkívül gyorsan csökken a születések száma, miközben a családpolitika pozitív irányú elmozdulása csak lassan fejt ki kedvező hatást a gyermekvállalásra (ösztönzőként léptették életbe 2011-től azt az új személyi jövedelemadó-rendszert, amely az adókedvezmény mértékét a nevelt gyermekek számától teszi függővé).

Erős az a szakmai vélemény is, hogy a modern társadalomban leginkább a nők rugalmas munkavállalásának biztosításával lehet a természetes szaporodást növelni (sajnos ezirányban hazánkban nem indultak meg a valódi törekvések, miközben Norvégia példája jól mutatja, hogy miképpen lehet az Európában legmagasabbnak számító női munkaerőpiaci aktivitást a legmagasabb születésszámmal kombinálni). A fiatalok tanulási, munkavállalási és életkezdesi lehetőségei, valamint a változó preferenciák fokozatosan átalakították a családalapítási és a gyermekvállalási szokásokat.

Az első gyermek születését a párok többsége ma a biztonságos családi egzisztencia megteremtését követően tervezi. Habár gyermek nélkül kevesen képzelik el az életüket, és többnyire nem is egy gyermeket szeretnének, a késleltetett gyermekvállalással összességében kisebbek a családok és kevesebb gyermek jön világra. A termékenység 2011-ben a 35 évesnél fiatalabb nők körében csökkent, míg az ennél idősebbek körében nőtt, a növekedés azonban nem pótolta a termékenyebb korosztályok körében kieső szülésszámot.

A hazai tendenciákkal egybevágóan Nakon a három fő korcsoport közül (gyermekkorúak, aktív korúak, időskorúak) a népességvesztés mind a 0-14 éves korúak, mind az aktív korúak korosztályában érhető tetten, azaz a lakosságszám csökkenése részben a csökkenő gyerekszámmal magyarázható leginkább.

Emellett az idősök arányának a lakónépességen belüli oly mértékű megnövekedése tapasztalható, amely egyrészt a lezárult reprodukciós időszakok következtében már nem szolgálhat alapjául a későbbi népességnövekedésnek és a trendek megfordításának, részben inaktivitásukból, romló egészségi állapotukból, valamint az önmagukat teljes mértékben ellátni nem képes idősök számának törvényszerű növekedéséből ellátásuk feladatként, valamint előteremtendő költségként fog megjelenni.

Nakon az öregségi mutató - amely azt mutatja meg, hogy mennyi az idős (60 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest - jóval magasabb, mint ami az országos adat. A demográfiai - és abból adódó gazdasági - sérülékenységet jól jelzi az eltartottsági ráta, amely az idős és a fiatal népesség együttes számát arányítja a munkaképes korúakhoz.

A házasságkötések számának országosan jellemző, fokozatos csökkenése, valamint az azévi házasságkötések számához viszonyítva magas válási esetszám Nakon nem jellemző, de ez részben annak is betudható, hogy a kis népességen belül ezek a népmozgalmi események már olyan alacsony számban valósulnak meg évente, hogy már az évenkénti 1-2 eseményt számláló eltérés is ugrásszerű változást eredményez, amely miatt nem rajzolódik ki trend.

Az öt éves átlagokat összevontan kezelve sejtésszerű megállapítást tehetünk, miszerint javult a házasságkötési kedv (2001-2005 között átlagosan évi 2,8; 2006-2010 és 2011-2015 között egyaránt 4,4) illetve enyhén hullámzó a válási hajlandóság (2001-2005 között átlagosan évi 2,6; 2006-2010 között átlagosan évi 1,8, majd 2011-2015 között 2,7). Tekintve a hazai alacsony termékenységi mutatókat, az utóbbi 10 év átlagosan évi négy és fél házasságkötése ugyancsak alacsony születésszámot prognosztizál. A vándorlási egyenleg (VE) és a természetes szaporodás (TSZ) viszonya a község lakosságának lassú, de biztos fogyatkozásáról árulkodik, melyet a vándorlási különbözet esetenkénti pozitívuma tör csupán meg. Oly mértékben azonban nem jellemző a pozitív vándorlási különbözet – azaz a nettó bevándorlás, betelepülés -, hogy azt mondhatnánk, Nak olyan nagy vonzerővel rendelkezik, amely kiránthatná a természetes népmozgalom negatív trendjéből. Ma a község demográfiai szempontból jellemzően az erodáló települések közé tartozik.

Képzettség

Nakon az országos, megyei járásközponti és járási adatokhoz viszonyítva viszonylag magas a csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon belül, és 2001-hez képest az arányuk átlagot meghaladóan csökkent. Ebben részben a fiatal korosztályok magasabb megszerzett iskolai végzettsége, részben pedig az aktív korúak köréből kilépő, a csoporton belül rosszabb képzettséggel rendelkező idősök nagy száma működik közre. Az érettségizettek aránya a 7 éves és idősebb korú lakosság arányában mind a négy vonatkozási csoportban növekedést mutatott a legutóbbi két népszámlálás között.

Összességében pozitív változás, hogy az aktív korú lakosság képzettségi szintje nőtt, ezzel együtt a maximum általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya csökkent a községben. A stratégiai kérdés az, hogy a településen működő folyamatok, erők képesek-e megállítani (esetleg visszafordítani) az érettségi nélküliek (a régi szakmunkásképzőt és OKJ-s tanfolyamokat végzettek) munkaerő-piaci leértékelődését, vagy szembe kell nézni azzal, hogy ez a csoport lényegében ugyanazt a munkaerő-piaci és társadalmi helyet foglalja el, mint a dinamikus csökkenő számú és arányú általános iskolát végzettek csoportja – csak éppen a képzési idejük nyúlik meg, és a képzési költségük növekszik. A másik fontos stratégiai kérdés a diplomások megtartásában mutatkozik, amely egybevág a fiatalok elvándorlásának megakadályozására irányuló stratégiai szükséglettel is.

Foglalkoztatottság

Nakon a nyilvántartott álláskeresők száma az országos tendenciáknak megfelelően alakult az elmúlt években. A vizsgált időszak vonatkozásában 2000 és 2007 között lassú tendenciában, de összességében nőtt a munkanélküliek száma, 2007 óta pedig egy fokozatos, hullámzó csökkenés figyelhető meg, amely 2014 után jelentős csökkenésbe váltott át. A csökkenés mértéke 2001 és 2011 között Nakon meghaladta az országos és a járási adatokat, csupán a megyei járásközpontokban tapasztalható csökkenés mértékétől maradt el jelentősebben.

A nyilvántartott álláskeresők száma Nakon dinamikus csökken. Feltételezhető, hogy Nakot is utolérte, vagy hamarosan utol fogja érni a gazdaság növekedését gátló, a már működő vállalkozások helyzetét nehezítő munkaerő-hiány (a képzettek szegmensében), amelynek az első jele egy nyílt piacgazdaságban a munkanélküliségi ráta gyors csökkenése.

Nagyon fontos mutató a pályakezdők elhelyezkedési nehézségeit szemléltető pályakezdő álláskeresők aránya az összes álláskeresők arányában, amely a szakértők szerint XXI. század munkanélküliségének talán legfontosabb mutatója. A mutatónak két vonatkozási területe van. Egyfelől megmutatja, hogy Nakon nagyon magas a munkaerő-piaci karrierjüket nem, vagy késve elkezdők aránya, az összes álláskeresők csaknem ötödét teszik ki! E tekintetben külön figyelmet érdemel, hogy ez az arány messze meghaladja a járási, megyei és országos adatokat még úgy is, hogy az idő előrehaladtával ezen szintek mutatói folyamatosan romlottak.

Ez a mutató másfelől a munkaerőpiac keresleti oldalának jelentős szűkülésére utal, mégpedig azért, mert a demográfiai trendeknek megfelelően egyre csökkenő létszámú belépő generációk produkálnak egyre növekvő mértékű munkanélküliséget. Másképpen: szűkül a gazdaság (még a gazdaságba csak bizonyos megkötésekkel besorolható közfoglalkoztatás beszámításával együtt is), és ez a szűkülés jelentősebb a demográfiai csökkenésnél is. Kivétel ez alól Nakon, ahol a gazdaság szűkülése egyenértékűnek mutatkozik a generációk fogyatkozásával – bár az adatok nem térnek ki azokra a pályakezdőkre, akik (megfelelő) helyi lehetőségek híján

a végzettségük megszerzése után nem tértek vissza a településre, vagy a hazaérkezést követő rövid időn belül elhagyták azt.

A gazdasági aktivitás fogalma kortól függetlenül, magába foglalja mindkét nemhez tartozó mindazon személyeket, akik munkát végeznek a gazdasági javak és a szolgáltatások területén, egy meghatározott időszak alatt – beleértve a munkanélkülieket is. Gazdaságilag nem aktívak az aktív koron aluli személyek (jelenleg 16 év); az aktív korhatár feletti, de oktatási intézményekbe járók; a háztartásbeli; a nyugdíjasok és a más okból inaktív személyek (pl. rokkantság, gyás, gyed stb.).

Az adatokból jól látható, hogy Magyarországon jelentős mértékben megnőtt a gazdasági aktivitás. Ezzel párhuzamosan Nakon is nőtt a gazdasági aktivitás, némileg még az országos adatot is meghaladóan. Önmagában az aktivitási ráta elrejtje azt a tényt, hogy a csökkenő népességben belül még a növekvő aktivitási arány mellett is egyre kevesebb munkaképes fő tevékenykedik a munkaerőpiacon, amely a beruházások komoly gátja lehet Nakon.

Jövedelmi viszonyok, életminőség

A jövedelmi helyzet szorosan összefügg a foglalkoztatottsággal. A jövedelmi viszonyok, a jövedelmi egyenlőtlenségek feltárása során nemcsak a foglalkoztatottak munkabérét, jövedelmét (vagy annak nem létét), az adózók számát kell vizsgálni, hanem a lakosság transzferekből (nyugdíjból és szociális ellátásból) származó bevételét is.

Az adófizetők száma lényegében a munkaerő-piaci aktivitás növekedésével párhuzamosan növekszik. Mind a járási, mind az országos adatok változását figyelembe véve elmondhatjuk, hogy a 100 lakosra jutó adófizetők száma a községben a teljes vizsgált időszakban kedvező képet mutat a maga 50 főt némileg meghaladó rátájával, hiszen a mértéke mind az országos, mind a járási adatokat meghaladta.

Nakona nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma évek óta stagnál. A két nem biológiai sajátosságaiból következően a nők száma (190~200) átlagosan több, mint 20 százalékkal meghaladja a férfiak számát (140~160). Országos adat, hogy 70 éves kor fölött már minden második nő egyedül él, és döntő többségük özvegy, vélhetően Nakon hasonló a helyzet, bár az alacsony lakosságszám miatt néhány fős különbség már megtörheti a trendet.

A rászorultsági alapon adható rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és lakásfenntartási támogatás tekintetében Nakon 2011-ig folyamatos emelkedés volt tapasztalható. Tekintve az alacsony lakosságszámot, ezen belül a kirívóan alacsony gyermekszámot, az éveken keresztül 70-80 főt érintő rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény a szegénység és az ahhoz kapcsolódó problémák hangsúlyos jelenlétére utal.

2011-et követően a kedvezményben és támogatásban részesültek száma folyamatos csökkenést mutat, azonban azt tudni kell, hogy ez nem a probléma csökkenésének tudható be, hanem a kormányzati szándéknak megfelelő változások tükröződnek Nakon is abban, hogy a korábbinál kevesebb rászoruló jut hozzá ezekhez a forrásokhoz. Bizonyos mértékű csökkenés természetesen betudható demográfiai okoknak is (gyermekszám csökkenése), és a legszegényebbek helyzetét stabilizáló (egyben a szegénység egy újabb, némileg kedvezőbb szintjén konzerváló) közmunkaprogramból származó jövedelem is kiváltja ezeket.

Lakásállomány

A lakások száma Nakon 282, egy lakásban átlagosan kettő fő lakik, amellyel a község beilleszkedik az országos trendbe, amely az egy-két fős háztartások növekvő arányából keletkezik (magára maradt idős pár, özvegy).

Ez a lakhatást tekintve jelentős életminőségbeli javulást mutat a községben, ugyanakkor a valós háttér folyamatok egy része miatt (idősek elhalálása miatt megüresedett épületek) a tényleges javulás valójában kisebb mértékű (ugyanis a közepes és magas komfortfokozatú lakások aránya úgy növekedett jelentősen, hogy a tényleges számában csak kismértékű növekedés volt tapasztalható.

Kulturális adottságok, civil szerveződések, turizmus

Nak kulturális adottságai részben történelméből erednek (ipartörténeti emlékek, a „nemesi világ” épített emlékei), részben pedig a helyben lakók kiemelkedő kulturális szükségletei tartják életben, amelyet a Művelődési Ház agilis szakmai kisközössége és a helyi civil szervezetek töltenek meg tartalommal.

A társadalmi kohézió fontos feltétele, hogy a község különböző társadalmi csoportjai, egységei egymással szoros kapcsolatban álljanak, együttműködjenek, és egyenrangú félnek tekintsék egymást. Nak civil szervezetei és az egyházak összehangolt kitartó munkája – rendezvények, programok, integrált közösségi terek kialakítása formájában (különböző célokkal: sport, kultúra, munka, oktatás stb.) tartja fenn a vonzó vidéki, élhető hangulatot. A községben több civil szervezet működik, amelyek közösségszervező erejük mellett a község fejlődéséhez nélkülözhetetlen forrásbevonásból is kiveszik a részüket.

Humán infrastruktúra

A település egészségügyi ellátását a háziorvosi praxis látja el, melyben a körzeti orvos rendelése mellett, védőnői szolgálat is található. Az Egészségügyi Központ ügyeletet is ellát a településen. Az Egészségügyi Központ infrastrukturális és eszköz-ellátottsága, a praxisok működtetéséhez szükséges személyi feltételek biztosítottak, mind az ápolási-gondozási, mind a sürgősségi esetek ellátása során magasan képzett, gyakorlott team dolgozik. Gyógyszertárral rendelkezik a község, amely munkanapokon gondoskodik a lakosság ellátásáról.

A községben 1 főállású területi védőnő látja el a szolgálat munkáját. Egészséggondozást nyújt a családoknak, egyéneknek és azok közösségeinek, folyamatosan alkalmazkodva a lakosság szükségleteihez. A védőnői gondozás a családok otthonában, óvodai és iskolai környezetben, közösségi szintereken, valamint a működési feltételeknek megfelelő védőnői tanácsadóban történik.

Mindegyik szolgáltatás biztosításához rendelkezik a Központ határozatlan idejű működési engedéllyel.

Gazdaság-gazdaságfejlesztés

Nak gazdasági szereplői leginkább mikro- és kisvállalkozások, illetve egyéni vállalkozók és őstermelők. A gazdaságfejlesztés feltételei nem túlkedvezők, amely a község perifériális helyzetéből, valamint az ipari termelés hiányából fakadtak. A községben nincs igazi hagyománya az ipari termelésnek.

Erősségek	Gyengeségek
<p>Természetes, épített és tágabb környezet <i>Ásványkincs, megújuló erőforrások jelenléte</i> <i>Egyedülálló természeti képződmények közvetlen közelsége</i> <i>Komolyabb szennyeződésektől mentes természeti környezet</i> <i>Kivételes mikroklíma</i> <i>Hagyományokra, vidéki értékekre épülő környezet</i> <i>Turisztikai attrakciók közvetlen közelsége</i> <i>Jól megközelíthető település</i></p> <p>Települési, szervezési elemek <i>Nak jelentős szerepe a szűkebb térségi településhálózatban</i> <i>Egészségügyi ellátás jó színvonalú</i> <i>Erős kulturális intézményi háttér</i> <i>Kulturális rendezvények, programok ciklikussága, helyi jelentőséggel bírnak</i></p> <p>Humán elemek <i>A fejlődés iránt elkötelezett, stratégiában gondolkodó községvezetés</i> <i>Az elmúlt uniós tervezési ciklusokban a község számos nagyberuházást, fejlesztést valósított meg</i> <i>A foglalkoztatáshoz a településen és vonzáskörzetében az aktív korú munkaerő biztosított</i> <i>Ipari szakmakultúra és hagyományok megléte</i></p>	<p>Természetes, épített és tágabb környezet <i>Nincs „igazi” központ, illetve nem összekapcsoltak az elemei (falusias jelleg jellemzi)</i> <i>Ipara egyfókuszú, más vonzerő híján a község iparszegény</i> <i>Egy-két nap alatt „kimeríthető” turisztikai körzet, a turista igen rövid időt tölt el a térségben</i> <i>A hazai turizmus célpontja, az alacsony vásárlóerő miatt ebből kevés bevétele származik</i></p> <p>Települési, szervezési elemek <i>Vállalkozói összefogások hiánya</i> <i>Szakképzési rendszer hiányosságai, nem piacelvű képzések</i> <i>Tőkeszegény vállalkozások</i> <i>Külső befektetők hiánya</i> <i>Térségmarketing gyenge</i> <i>Turisztikai termékek hiánya a kedvező adottságok ellenére</i></p> <p>Humán elemek <i>Előregedő helyi társadalom, fogyó népeség</i> <i>Kényszervállalkozások jelenléte</i> <i>Kvalifikált munkaerő és a fiatalok elvándorlása</i> <i>Alacsony jövedelmek, gyenge vásárlóerő, kereslet</i> <i>A turisztikai értékek alacsony jövedelemképző ereje</i></p>

Lehetőségek	Veszélyek
<p><i>Koordinált település-rehabilitációs programok indítása</i></p> <p><i>Térségi méretű, integrált turizmus-fejlesztési projektek elindítása</i></p> <p><i>Összehangolt KKV fejlesztés</i></p> <p><i>Célzott gazdaságfejlesztési koncepció kialakítása és vállalkezési aktivitás ösztönzése</i></p> <p><i>Községfejlesztési Társaság létrehozása, a tervezés és operatív végrehajtás feladataira</i></p> <p><i>A helyi védelemre érdemes épületekben a kulturális turizmus fogadására alkalmas intézményrendszer kiépítése (kézműves tábor, néprajzi bemutató)</i></p> <p><i>Közös ökoturisztikai, aktív és lovasturisztikai programok a térségben</i></p> <p><i>A település térség szervezői szerepének erősítése</i></p> <p><i>Kulturális intézmények fokozottabb, hatékonyabb együttműködése a vállalkozói szférával, turisztikai szolgáltatókkal</i></p> <p><i>EU-s fejlesztési pályázati források igénybevétele</i></p> <p><i>Civil szervezetek aktivitásának növelése, feladatellátásban betöltött szerepkör erősítése</i></p>	<p><i>Területi és településfejlesztési politika, jogszabályi háttér változása negatív hatása a települést erőteljesebben marginalizálja</i></p> <p><i>A vidék fokozódó leszakadása országos szinten folytatódik</i></p> <p><i>Elvándorlás mértéke növekszik, az aktív korú, magas iskolai végzettséggel rendelkező lakosok számára nem kínál perspektívát a település</i></p> <p><i>A község szociális terhei nőnek</i></p> <p><i>A negatív vándorlási egyenleg erősödik</i></p> <p><i>Turisztikai szokások megváltoznak, az érdeklődés csökken a község iránt</i></p> <p><i>Tőkebefektetések elmaradása</i></p> <p><i>A fizetőképes kereslet nem növekszik</i></p> <p><i>A partnerkapcsolatok kiüresednek</i></p> <p><i>A vállalkozások tőkeshégyénység miatti versenyképtelensége fokozódik</i></p>

1. táblázat: Nak község SWOT analízise

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

A fejezet célja a tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátjainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.1. A folyamatok értékelése

A fejezetben a helyzetfeltárás strukturális logikáját részben megtartva az egyes területeken tetten érhető pozitív, illetve negatív folyamatok kiemelése történik meg. A kívánatos állapot meghatározása a fejlesztési stratégia megalkotását támogatja.

Nak területi szerepe	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Egy kisebb térség meghatározó települése, amely rendelkezik más települések lakosságát is ellátó, községi funkciót jelentő intézménnyel vagy valamilyen speciális funkcióval. ✓ A mikrorégió turisztikai alközpontja lehet.
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A község az ország periferiáján található. A térségi szerepe nem hangsúlyos, arra nem lehet nagy volumenben normatív bevételekre jogosító szolgáltatási szerepkört alapozni (államigazgatás, közoktatás, szociális, egészségügyi szolgáltatás magasabb szintjei).
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A község normatív bevonó képessége nő.

Demográfiai helyzet	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nincs pozitívum.
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lakosságszám várható alakulása ✓ Gyermekszám csökkenése ✓ A férfiak magas halandósága ✓ Elöregedés ✓ Szelektív elvándorlás (képzettek, fiatalok) ✓ Demográfiai szempontból erodáló település
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A község lakossága talál perspektívát a településen. ✓ Az elöregedés trendje lelassul, majd megfordul. ✓ A község népességvonzó ereje nő, különösen a szakképzett aktív korúak számára.

Szociális és munkaerő-piaci helyzet	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A legfeljebb az általános iskola 8 osztályát végzettek számának és arányának csökkenése ✓ Középfokú végzettséggel rendelkezők száma magas ✓ Nincsenek szegregált, sem szegregációval veszélyeztetett területek a községben ✓ Nyilvántartott álláskeresők száma csökken ✓ A tartós munkanélküliek aránya csökkent
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A munkaerő-kereslet szűk, különösen a diplomások számára ✓ Pályakezdő munkanélküliek aránya magas ✓ Az előregedő társadalom egyre nagyobb terhet ró a szociális ellátásra
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A képzetlenek és alulképzettek száma tovább csökken ✓ A munkanélküliség csökken az összes kiemelt kategóriában ✓ A munkaerő-kereslet és kínálat egymást erősítve növekszik ✓ Az egyéb ellátotti csoportok (idősek, fogyatékkal élők) ellátásának színvonala tovább nő, a szolgáltatásokkal való lefedettségük javul

Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A településen jelenleg nincs aktív konfliktus ✓ Rendezett tiszta község, alacsony bűnözési mutatókkal ✓ A mélyszegénység jelenléte nem jellemző a községre
negatív	
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Egy szolidáris, a különböző csoportok erőforrásait mobilizálni képes helyi társadalom kialakítása.

Települési identitás	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hagyományokkal rendelkező, múltjára méltán büszke település ✓ Községi rang elnyerése, elkötelezett községvezetés ✓ Hagyományokra épülő, a település életében nagy jelentőséggel bíró közösségi, kulturális és szabadidős rendezvények
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A felnövekvő nemzedék nem lát perspektívát a településen, amely részben abból is fakadhat, hogy a középfokú és magasabb végzettségeket nem a településen szerzik, így a kialakuló szakmai és társadalmi kapcsolataik sem a településhez kötik őket, a helyi lehetőségek szűkössége miatt pedig nem tudnak kötődni a községhez.
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A felnőtt lakosság települési identitása a kívánatos állapotban van, de nem zárja ki a fejlesztés lehetőségét. ✓ A fiatalok számára perspektivikus község kialakítása

Gazdaság	
pozitív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A községben hazai tulajdonú, jól prosperáló vállalkozások vannak jelen
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A munkanélküliség és a munkaerő-hiány egyszerre van jelen a településen ✓ Képzett, illetve megfelelően képzett munkaerő hiánya a képzeteknek szóló munkalehetőségek hiányával párhuzamosan jellemző ✓ A mezőgazdasági művelés számára nem ideális a terület. ✓ A gazdaság legnagyobb volumenét a kevés hozzáadott értéket tartalmazó, és kevés helyi fejlesztési potenciállal bíró bányaművelés adja (nincs beszállítói szükséglete, nincs magas kvalifikációs szükséglete, a termékfejlesztés és marketing marginális és nem élénkíti a község gazdasági életét) ✓ Nem alakult ki prosperáló gazdasági együttműködés ✓ Kiszolgáltatót a helyi gazdaság ✓ Megújuló energiahasznosítás lehetőségei jobbra kihasználatlanok
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A munkaerő kínálat és munkaerő kereslet közeledése ✓ A termelő szektor vertikuma szélesedik ✓ A KKV-k gazdasági környezete javul (ez alapvetően nem községi intézkedések függvénye) ✓ Együttműködés munkaerő-piaci szervezetekkel ✓ Helyi termékek piacra jutásának segítése ✓ Turisztikai potenciál megőrzése és fejlesztése, erősödés a versenytársakhoz képest ✓ Megújuló erőforrások kihasználása

Közlekedés	
pozitív	
negatív	<ul style="list-style-type: none"> ✓ A község nehezen közelíthető meg ✓ A község a főutaktól távolabb fekszik, kedvezőtlen közlekedés-földrajzi helyzet ✓ A közutak minősége helyenként rendkívül rossz ✓ Autóbuszjáratok a nagyobb községek felé ritkák, távolabbi induló állomásokról csak átszállásokkal közelíthető meg
kívánatos állapot	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Környezetvédelmi szempontból előnyösebb közlekedési formák előnyben részesítése ✓ Közlekedésföldrajzi helyzete az utak állapotának javításával kedvezőbbé válik

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A község adottságai – ahogy az a helyzetfeltáró fejezetekből is kiderül - néhány szempontból elmaradottnak számít (közlekedés, megközelíthetőség, oktatás magasabb szintjei), más szempontból pedig előnyösebb helyzetben van (turisztikai potenciál, ásványkincs).

A külső tényezők – jelen pontban ide számítjuk az országos trendeket – inkább negatívan befolyásolják a település jelenét és jövőjét. Ez részben a külső tényezők erejéből fakad, melynek a település nem képes ellenállni (a hazai demográfiai trendek, szegénység mélyülése, a gazdasági fejlődés lendületének hiánya), részben pedig abból, hogy számos olyan folyamat zajlik az országban, amelynek a főváros és a nagyobb városok lehetnek a haszonélvezői, miközben a forrás-szükségleteiket a perifériális településektől vonják el (belső vándorlásra ható elszívó erő, a beruházások alacsony nívója és centrum-orientált befektetési stratégiájuk).

A külső tényezők sajátos, még erőteljesebben ható fajtája a nemzetközi, illetve a XXI. században a globális szintű tényezők. Ezeket a jelen dokumentum nem tekinti át, de a helyi gazdaságok, hazánk perifériális településeinek szempontjából legfontosabbat be kell emelnünk: a gazdaság méretéhez viszonyítva Magyarország a világ egyik legjobban kitett gazdasága a nemzetközi folyamatoknak, és ez a kitettség elsősorban kereskedelmi jellegű. A hazai jólét jelentős mértékben függ az itt termelő, sok tízezer embert foglalkoztató, és beszállítói körén keresztül százezres nagyságrendű foglalkoztatási potenciállal rendelkező multinacionális vállaltoktól. Amelyik település erre a csatornára nem tud rákapcsolódni, annak a jelenlegi makrogazdasági körülmények között nincs komolyan vehető esélye a gazdasági prosperitásra. (Ez a jelentős kitettség természetesen megváltozhat, de ameddig ilyen magas, addig ez a megállapítás érvényben marad.) Mivel multinacionális vállalatokat ritkán vonzanak a közepesen kisebb méretű községek – a hazai összeszerelő-üzemi vertikum rendkívül érzékeny a rendelkezésre álló munkaerő mennyiségére és képzettségére –, ez a külső tényező komoly hátrányba hozza Naktot ezen a téren éppúgy, mint demográfiai értelemben (szakember-elszívás okozta, életkori szelektív negatív vándorlási különbözet).

Az adottságok maximális kihasználása megfelelő menedzsment, marketing és szolgáltatói hálózat működtetésével lehetséges. Ezen a területen számolni kell az esetlegesen megváltozó turisztikai szokásokkal, illetve a hazai turisztikai célközönség fizetőképességének változásaival. A község alkalmazkodóképességének növelésével azonban elérhetővé válhat, hogy turisztikai termékínálatát az aktuálisan változó igényekhez igazítsa.

A SWOT elemzéseknek számos módszertana létezik, a település belső és külső tényezői szerint való felosztás az Európai Unió által alkalmazott.

A helyzetelemzés az erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek bemutatásával készül el.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Az elmúlt években javult a község közlekedés-földrajzi elhelyezkedése (M3 autópálya) • Jelentősek a mezőgazdasági hagyományok • A mezőgazdasági termőterületek többsége jó minőségű • A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet • Az élve születések és a halálozások száma többnyire kiegyenlíti egymást • A civil szervezetek több területen is aktívak • Intenzív az együttműködés a civil szervezetek és az önkormányzat között • A község programkínálata az elmúlt években kifejezetten színessé és gazdaggá vált, és egész éves közösségi elfoglaltságot kínál • Kedvezőek az adottságok a megújuló 	<ul style="list-style-type: none"> • A község az ország keleti, viszonylag periférikus, részén fekszik • Elaprózott vállalkozási szerkezet, mikro- és kisvállalkozások dominanciája jellemző • Alacsony vállalkozássűrűség – a működő vállalkozások csökkenő száma mellett • Nincs ipari park, vagy inkubátorház • A potenciális befektetési területek tulajdonviszonyai rendezetlenek, köztük kevés van önkormányzati tulajdonban • Az önkormányzat helyi gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési tevékenysége nem elégséges • A turisztikai szolgáltatások mennyiségi és minőségi mutatói nem felelnek meg az elvárásoknak

<p>energiaforrások hasznosítására</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gazdag a flóra- és faunavilág • Természetvédelmi terület, és sok további, figyelemre méltó tájképi, természeti értékű területek a közigazgatási területen belül • A vízellátottság kiépítettsége teljes • A villamos-energiaellátás a településen teljeskörűen kiépített • Széles körű és magas színvonalú oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások állnak a lakosság rendelkezésére • Az alapfokú oktatási intézmények infrastruktúrája általában megfelelő • Művészeti és zeneiskola is működik a városban • Több közintézmény korszerűsítése megtörtént vagy folyamatban van • A közszolgáltatások egy része a térség lakosai számára is rendelkezésre áll • A közszolgáltatási intézmények belső és külső együttműködése intenzív 	<ul style="list-style-type: none"> • A gazdasági szerkezetváltás hatására több jelentős vállalkozás megszűnt • Lecsökkent a bejáró munkavállalók száma • Nagyon nagy a szelektív elvándorlás mértéke • Folyamatos a társadalom elöregedése • A lakosság iskolai végzettsége összességében alacsony • Magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya • Magas munkanélküliségi ráta, alacsony foglalkoztatottság • Az önkormányzati segélyek igénybevétele növekvő tendenciát mutat • Magas a hátrányos helyzetű lakosság aránya • Romlik a lakosság általános egészségi állapota • A peremkerületek fiataljai körében nő a drogfogyasztás • Magas az eljáró (ingázó) munkavállalók aránya • A településkép nem egységes • Alulhasznosított területek találhatóak a településközpontban • A község belterületén egyenlőtlen a zöldfelületek eloszlása és minősége • Nagyon alacsony az erdőszültség • Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas • A lakásállomány átlagos életkora gyorsan növekszik • A rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya még nem elég magas • A vízvezeték hálózat egyes részein a csövek elöregedettek; • Belvíz elvezető rendszer nem teljeskörűen kiépített és részben rekonstrukcióra szorul, a csapadékvíz elvezető rendszer elégtelen. A városban több helyen is jelentős nagyságú, belvízzel fenyegetett terület található • A villamos hálózati vezeték-tartó faoszlopok helyenként instabilak, elöregedettek • Az egyes településrészek közvetlen közlekedési kapcsolatát biztosító gyűjtő- és kiszolgálóút hálózat hiányos • A főúttal való keresztezések sok esetben korszerűtlenek és balesetveszélyesek • szennyvíz-csatorna hálózat hiánya • A külterületi utak többsége burkolat nélküli • A településen áthaladó forgalom megterheli a község belterületi úthálózatát • Kevés a közparkoló a belváros egyes részein • A községben nincs közösségi közlekedés • A szociális intézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő • Az önkormányzat befolyása egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott (pl. köznevelés) • A szolgáltatások egyenlő elérhetősége nem biztosított a város minden részében
--	--

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Jelentős befektetők jelennek meg a városban az ország és a régió fokozódó vonzereje miatt • Lehetővé válik a barnamezős területek rekultivációja és hasznosítása a tulajdonosok ez irányú szándékai és külső finanszírozóknak köszönhetően • Ipari park, és a kezdő vállalkozásokat, start-up cégeket és stratégiai iparágakat felkaroló, támogató inkubátorház vagy technológiai szolgáltató központ létesítésére használható források nyílnak meg • Erősödik a térség logisztikai szerepköre • Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek, a mezőgazdasági biotermékek iránti kereslet növekszik • A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik • A község szabad vállalkozási zóna státusza miatt nő a helyi vállalkozások pályázati aktivitása, sikeressége • Nő a belföldi és a külföldi turisztikai kereslet, javul a helyi vonzerő- és szálláshelykínálat, és a turisztikai szolgáltatások minősége • További jelentős pályázati források megjelenése várható • A kvalifikált fiatalabb nemzedék helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet • A munkaképes korú, inaktív lakossági csoportok (peremkerületek hátrányos helyzetű lakosai, nők) munkaerőpiaci (re)integrációja erősíti a helyi gazdaságot • A népesség átlagos iskolázottsági szintje emelkedik, a szakképzés kielégíti a jelenlegi és potenciális vállalkozói igényeket • Az önkormányzati, a vállalkozó szféra és az oktatási, munkaügyi intézmények közötti együttműködés erősödik • Szociális foglalkoztatási formák fejlesztésére nyílik lehetőség az önkormányzat aktív részvételével • Szociális városrehabilitáció megvalósítására nyílik lehetőség, jobb lakáskörülmények biztosítása érdekében a szegényebb családok számára • Lehetővé válik a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása és integrálása komplex beavatkozásokkal • Lehetővé válik a hátrányos helyzetű gyermekekre koncentráltó óvoda férőhelyeinek 	<ul style="list-style-type: none"> • A kiskereskedelmi tevékenység keresleti és kínálati viszonyai kedvezőtlenül változhatnak a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt • Erősödnek a község hazai és nemzetközi versenytársai a gazdaság minden területén • Tovább növekednek a különbségek a város és a megye gazdasági centrumtelepülései között • Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei • Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható • Megfelelő minőségű munkahelyek hiányában a szelektív elvándorlás tovább csökkenti a város potenciális munkaerő bázisát • Az óvoda kapacitásbővítésének elmaradása tovább nehezíti a munkaképes korúak munkába állását • Folytatódik a népesség előregedése és az inaktív arányának emelkedése • A hátrányos helyzetű csoportok aránya és leszakadásuk mértéke tovább növekszik • A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki • Kiéleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül • Vagyon elleni bűncselekmények elszaporodása • A közeli megyeszékhely és régióközpont elszívó hatása erősödik, tovább erősítve az ingázást és elvándorlást • Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei • Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható • Az energiatüggőség fokozódik • A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában • Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a községben • Az előregedett vízvezetéknel szaporodó csőtörések és üzemzavarok • A csapadékvíz-elvezetésének hiánya miatt belvizes, vízállásos területek növekedése • A fa villanyoszlopok kidőlése miatti üzemzavarok és veszélyhelyzetek • Növekszik teher- és személygépkocsi-forgalom a

<p>bővítése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egészséges életmód programok és nevelés, környezettudatos szemléletformálás megvalósítására nyílik lehetőség • A civil szervezetek megerősödnek és a város fejlődésének aktív résztvevőivé válnak • További jelentős pályázati források megjelenése várható • A város hagyományos értékei jobban érvényesülnek, erősödik a lokálpatriotizmus, a helyi identitástudat • Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítására iránti igény • A község arculatához illeszkedő beépítések történnek • Nő a magánérintés építkezések és felújítások száma • Lehetővé válik az előregedett vízvezetékek és villanyoszlopok kiváltása • Lehetővé válik a szennyvíztisztító- és vízműtelep kapacitásának növelése • Lehetővé válik a település csapadékvíz- és belvíz-elvezető rendszerének kiépítése • Az elkerülő út megépítésének köszönhetően javul a közlekedésbiztonság és környezeti állapot • További jelentős pályázati források megjelenése várható • A gazdaság és idegenforgalom fellendülése folytán nőnek az önkormányzat helyi adóbevételei • Lehetővé válik a szociális intézmények infrastrukturális állapotának javítása • Lehetővé válik a bölcsőde és óvoda kapacitásbővítése • Lehetővé válik a közszolgáltatások elérhetőségének javítása a leszakadó városrészekben • További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<p>betelepülő ipari vállalkozások hatására</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az országos/megyei/járásai fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei • Az európai uniós források • Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat • Az önkormányzatok állami forrásai / támogatásai csökkennek • Az önkormányzati bevételek csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani • A kedvezőtlen jövedelmi helyzetű lakosok ellátása egyre jobban terheli a szociális és segélyezési rendszert • A község nem tudja teljes mértékben kiaknázni a járási központi szerepköréből adódó lehetőségeket • Részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ és a járás többi települése között • Az országos / megyei / járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei • Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
---	--

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírja, hogy koncepciót, stratégiát és településrendezési eszközöket kell készíteni.

2008-ban készült el a község Integrált Községfejlesztési Stratégiája. Az azóta bekövetkezett változások, illetve a 2021-2027-as Európai Unió költségvetés kapcsán kialakult településfejlesztési szándék indokolja új stratégia és koncepció kidolgozását.

A településfejlesztési koncepció elkészítésének a célja, hogy egy választási ciklusokon átívelő, széles társadalmi egyetértéssel alapuló fejlődési irányt fogalmazzon meg Nak számára. A koncepció szervesen kapcsolódik a megújításra került településszerkezeti és településrendezési tervhez – így átfogóan érinti a község egészét, a lakosokat, a gazdasági szereplőket, civil és egyházi szervezeteket.

A településfejlesztési koncepció megjelöli azokat az irányokat, amely mentén a község hosszú távú fejlődése biztosítható, majd megjelöli azokat a pontokat – akcióterületeket – amelyek a hosszú távú fejlesztések érdekében beavatkozást igényelnek. A koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz a település méretének, sajátosságainak és a településhálózatban betöltött szerepének figyelembevételével készült. A megalapozó vizsgálat számszaki része a TEIR (Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer) adatbázisán, továbbá a KSH (Központi Statisztikai Hivatal) 2011-es népszámlálási adatain és a tájékoztatósi adatbázis területi adatain, valamint önkormányzati adatszolgáltatáson alapul.

A megalapozó vizsgálat helyzetfeltáró részének készítésekor figyelembe vettük a községre vonatkozó, jelenleg is érvényben lévő koncepciókat, fejlesztési terveket, stratégiákat. Az elemzésnél figyelembe vettük, hogy időközben számos változás történt az állami, ezen belül az önkormányzatok feladat ellátási felelősségi rendszerében. Az oktatásban, egészségügyben, magasabb szintű szociális ellátás nyújtásában meghatározó lett a kormányzati szerepvállalás.

Ugyancsak figyelembe vettük azokat a statisztikai adatgyűjtésben bekövetkezett változásokat, amelyek elfedik, elrejtik a valós társadalmi folyamatokat (kiemelten a társadalmi problémák, mint szegénység, munkanélküliség, hátrányos helyzetű tanulók, 16 éves tankötelezettségi korhatár mutatószámai).

3.2. PROBLÉMATÉRKÉP/ÉRTÉKTÉRKÉP

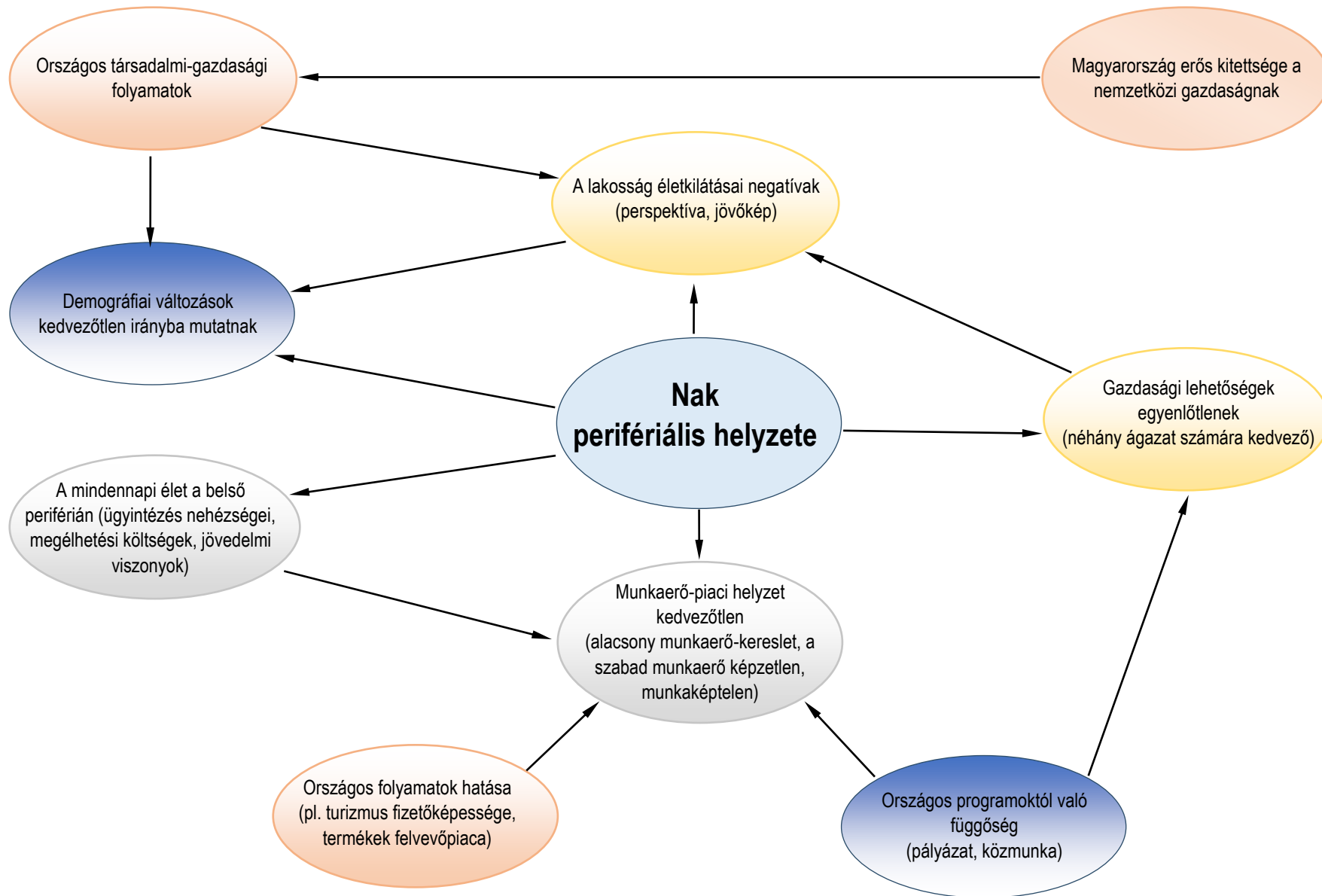
NakTolna megyében az ország Dél-Dunántúli periferiáján fekszik. Nem csupán földrajzi, de társadalmi-gazdasági pozícióját is az ebből fakadó peremhelyzet jellemezi. Közlekedés-földrajzi szempontból is hátrányos helyzetben van, a forgalmasabb utak elkerülik, a megközelítő utak minősége pedig leromlott állapotú.

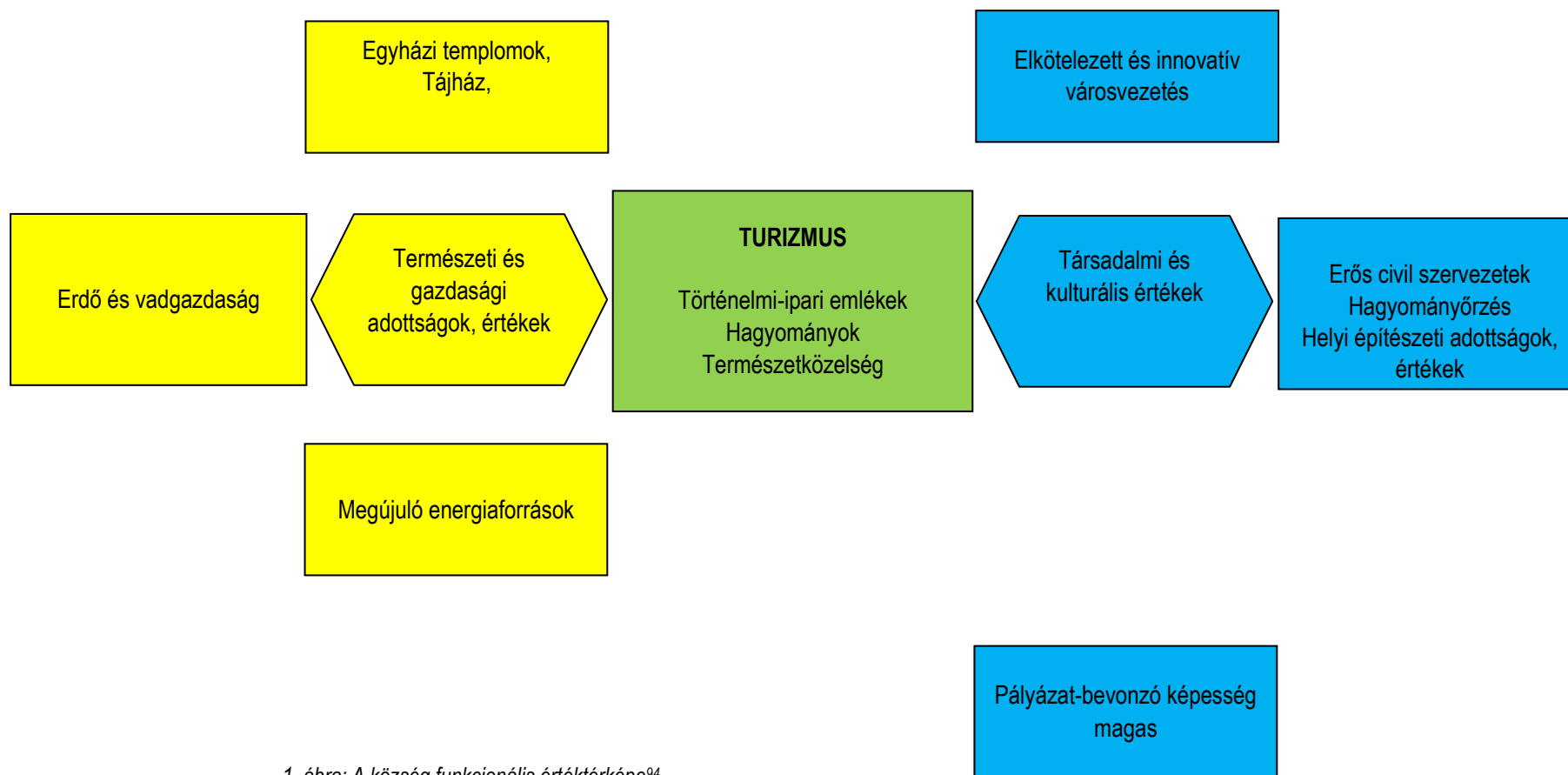
A szerepkörét a térségen túl nem tudja érvényesíteni, rendelkezésre álló kapacitásait teljes mértékben nem képes kihasználni (pl. a turizmusban sem). A település tipikus hegyvidéki története a régmúltra tekint vissza. Ennek során mindvégig jellemzően erdőgazdasági-rekreációs (vadászati) településként funkcionált, amely a településképet és településkaraktert is meghatározza.

A szűk gazdaság nem kínál elég munkalehetőséget, és amit kínál, az sem elég magas képzettség-igényű (illetve nem elég széles spektrumú), így az elöregedés mellett a fiatalok és képzettek elvándorlása is alakítja az erodálódó település jelenét, jövőjét.

Emiatt a térségi stratégiai együttműködés szükségessége nagyobb, mint bármikor korábban volt – és ez a szükséglet nem korlátozódik néhány nagyobb EU-s pályázat megnyerésére, vagy a közszolgáltatások társulások biztosítására.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI
A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

1. ábra: A község funkcionális értéktérképe⁹⁴

⁹⁴ Forrás: saját szerkesztés

3.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

A megalapozó vizsgálat területi és funkcionális alapú elemzése teljesen lefedi a község területét. Nakon a községközpont és a funkcionális alközpontok kijelölése, valamint a hátrányos társadalmi helyzetű lakosság községi átlagnál koncentráltabb jelenlétű területeinek a lehatárolása a településfejlesztési koncepció, a településrendezési/szabályozási tervek alapján végzett helyszíni és statisztikai elemzések eredményeit figyelembe véve készült el.

Az elemzés részeként térképen bemutatásra kerül az egyes funkcionális községrészek elhelyezkedése.

<i>Mutató megnevezése</i>	<i>Nak összesen</i>
<i>Lakónépesség száma</i>	601
<i>Lakónépességen belül 0-14 évesek (fő)</i>	86
<i>Lakónépességen belül 15-59 évesek (fő)</i>	347
<i>Lakónépességen belül 60-X évesek (fő)</i>	52
<i>Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül</i>	-
<i>Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség (fő)</i>	-
<i>Lakásállomány (db)</i>	282
<i>Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül</i>	-

1. táblázat: A KSH 2011. évi népszámlálási adatainak összehasonlító táblázata

Belterület (lakóövezet):

Nak lakóövezetében falusias lakóterületek találhatóak. Építészeti szempontból kiemelt jelentőségűek a középületek, parkok. A terület jellemzője a szabályos utcahálózat és telekfelosztás. Szabályos, egyenes vonalvezetésű utcákkal határolt tömböket, amelyekben a telkek azonos méretűek, szabályosan kiosztottak.

A településrészt elsősorban olyan falusias, illetve hagyományos kertvárosias beépítésű településrészek alkotják, melyek beállt állapotúak, részben jó minőségű, illetve a megújulásra képes lakóterületek. Az épített környezet problémáit a nagyméretű foghíjtelkek kialakulása, a rendezett zöldfelületek hiánya, valamint a jelentős nagyságú belvizes lakóterületek megléte jelentik.

Ipari-gazdasági terület

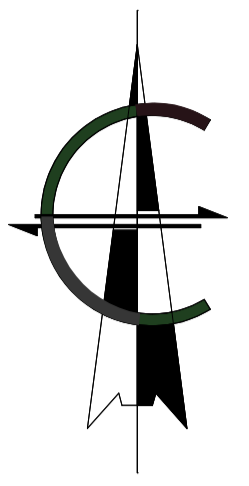
A területek külterületen fekszenek a településtől jól elkülönülten. A település ipari, gazdasági zónája alapvetően a település peremén, leginkább a lakóterülettől nyugati irányban helyezkedik el. Tekintettel arra, hogy az ipari területek többsége településképi szempontból jól látható, esetenként meghatározó helyen található, elengedhetetlen ezek településképi hatásának vizsgálata és megújulásuk, fejlesztésük településképi koordinálása.

A gazdasági területek önálló belső településképi jellemzőkkel rendelkeznek. Elsősorban alacsony hajlású, nagy fesztávú ipari épületek találhatóak itt, mely látványát a javított részek törik meg.

NAK KÖZSÉG

• NAK •
ALAPTÉRKÉP
M=1:10.000

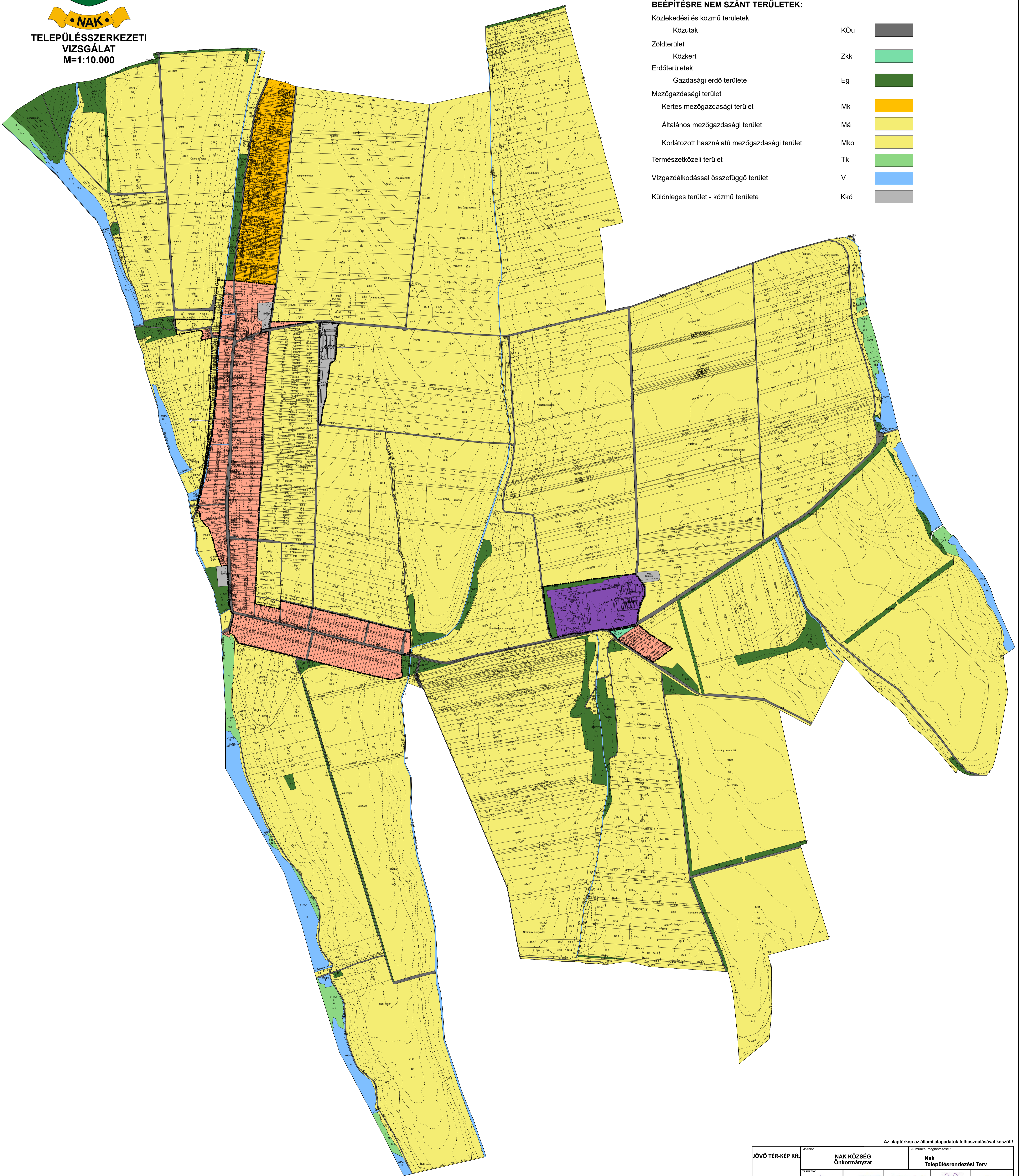
Az alaptérkép az állami alapadatok felhasználásával készült!

KAPOSVÁR BUZSÁKI U. 5.	NAK KÖZSÉG Önkormányzat		NAK Településrendezési Terv	
A terv megnevezése: Alaptérkép	A terv megnevezése: Alaptérkép	A terv megnevezése: Alaptérkép	A terv megnevezése: Alaptérkép	A terv megnevezése: Alaptérkép
			2020. június 10.	1/1

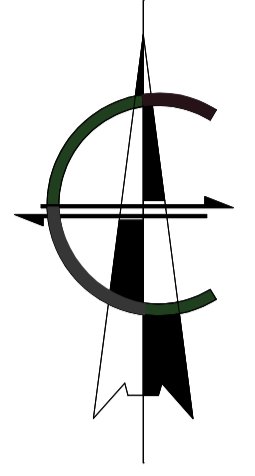
NAK KÖZSÉG

TELEPÜLÉSSZERKEZETI
VIZSGÁLAT
M=1:10.000

- Lakóterület
 - Falusias lakóterület Lf
- Gazdasági terület
 - Egyéb ipari gazdasági terület Ge
 - Különleges terület
 - Nagyterjedésű sportolási célú terület Ksp
 - Temető területe Kt
 - Kegyelvi park területe Kkp
 - Mezőgazdasági üzemi terület Kmü
- BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK:**
 - Közlekedési és közmű területek
 - Közutak KÖu
 - Zöldterület
 - Közkert Zkk
 - Erdőterületek
 - Gazdasági erdő területe Eg
 - Mezőgazdasági terület
 - Kertes mezőgazdasági terület Mk
 - Általános mezőgazdasági terület Má
 - Korlátozott használatú mezőgazdasági terület Mko
 - Természetközeli terület Tk
 - Vízgazdálkodással összefüggő terület V
 - Különleges terület - közmű területe Kkő

Az alaptérkép az állami alapadatok felhasználásával készült!

KAPOSVÁR BUZSÁKI U. 5.	NAK KÖZSÉG Önkormányzat	NAK Településrendezési Terv		
	[Signature]	[Signature]	[Signature]	[Signature]
A rajz megnevezése: Településrendezési vizsgálat		Dátum: 2023. június 16.		1-2. sz.

NYÍRSÉGTERV Kft.

Székhely és iroda: 4400 Nyíregyháza, Bocskai utca 18. sz.
Telefon/fax: (42) 798-754
Mobil: (06-30) 307-7371
E-mail: nyirsegterv@gmail.com
Web: www.nyirsegterv.hu

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

2022.

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	2
1. JÖVŐKÉP	3
1.1 A TELEPÜLÉS JÖVŐKÉPE A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉRE VONATKOZÓAN	3
1.2. A KÖZSÉG JÖVŐKÉPE A TÉRSÉGI SZEREPÉRE VONATKOZÓAN	5
1.3. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE	6
2. CÉLOK	7
2.1. A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	7
2.2 RÉSZCÉLOK ÉS A BEAVATKOZÁSOK TERÜLETEI EGYSÉGEINEK MEGHATÁROZÁSA	7
2.2.1 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata	13
2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	20
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	21
3.1. A STRATÉGIÁHOZ ÉS A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK KÉSZÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK MEGHATÁROZÁSA	21
3.2. A MEGHATÁROZOTT TERÜLETIGÉNYES ELEMEL ALAPJÁN, JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMINEK TÉRBELI RENDJÉRE ÉS A TERÜLET-FELHASZNÁLÁSRA IRÁNYULÓ TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZTATÁSOKRA	21
3.3. AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ÉS A VÉDETTSÉG BEMUTATÁSA, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMEÉRE ÉS AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉK ALAPÚ, FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSÉRE	21
4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE	22
4.1. A KONCEPCIÓ MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER	22
4.2. JAVASLAT A KONCEPCIÓ ÉS A VÁLTOZÁSOK NYOMON KÖVETÉSÉRE, A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJÉRE	23

BEVEZETÉS

Jelen dokumentum Nak Község Településfejlesztési Konceptiója, amely a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján került kidolgozásra.

A koncepció a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum.

Az Európai Unió tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott koncepcióknak, terveknek, így jelen településfejlesztési koncepciónak is. A tervezési folyamat tétje jelentős:

- egyrészt a most kijelölendő irányok hosszú távra meghatározzák a Község fejlődését, jövőjét;
- másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy az **Európai Unióstervezési időszakban rendelkezésre álló források** mennyire hatékonyan és eredményesen tudja a Község felhasználni.

A településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia kidolgozását egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg. A megalapozó vizsgálat –számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a Község gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. A koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

1. JÖVŐKÉP

A település fejlesztésének szereplői

A településfejlesztés a közérdeket alapján történő koordináció, mely a település lakóinak boldogulását szolgálja. A koordinációt a település önkormányzata végzi, melyen kívül egyéb számos szereplő is közrejátszik a fejlesztésben. Ennek tekintetében a településfejlesztésben résztvevőknek két csoportja van:

- a magán szereplők
- közhatalmi szereplők

Településfejlesztés magánszereplői:

Magánszereplők	Meghatározása
Ingtatlan tulajdonosok	Minden ingatlan tulajdonosa és bérlője, gazdasági társaság vagy társadalmi szervezet (pl. egyház) Aki ingatlanán - közvetlenül vagy közvetve - fejlesztést hajt végre, az részt vesz a település fejlesztésében. A fejlesztés jellege és mértéke nem csak a vállalkozói ill. fejlesztési szándéktól, hanem a városrendezési tervektől is függ.
Ingtatlan fejlesztő	Olyan vállalkozó, aki a fejlesztés helyét, tárgyát és mértékét kitalálja, a szükséges banki kölcsönöket beszerzi, azok visszafizetéséért kezességet tud nyújtani, és a fejlesztés, valamint az értékesítés folyamatát megszervezi. A létrehozott ingatlant piaci terméknek szánja, vagyis a fejlesztés célja az ingatlan eladása. Az ingatlan helyének kiválasztásánál csak a pillanatnyi helyzetet, és nem a városszerkezet hosszú távú fejlődésének kilátásait veszi számításba.
Ingtatlan befektető	Ingtalan fejlesztőtől eltérően, nem eladásra, hanem bérbe adásra termel. Az ingatlan befektetők megjelenése a városszerkezetet alakító beruházások megvalósításában új lehetőségeket teremt az önkormányzatokkal való együttműködés számára, ami a városrendezési tervek reális elképzeléseiben is testet ölthet.
Pénzintézetek	A pénzintézetek nem csak a kölcsönök folyósítása révén, hanem közvetlenül, mint vállalkozók is részt vehetnek az ingatlanfejlesztési és beruházási piacon.
Lakosság	A települések lakossága nem csak, mint ingatlan tulajdonos lehet aktív szereplője a település fejlesztésének.

Településfejlesztés közhatalmi szereplő:

Közhatalmi szereplő	Meghatározása
Települési önkormányzat	Saját költségvetésével, valamint megpályázott állami és egyéb fejlesztési kölcsönök és támogatások révén közérdekeket szolgáló fejlesztőként lép fel. A települési önkormányzat koordinációs szerepének egyik legfontosabb eszköze a területhasználat és a beépítés szabályozása.

	A szabályozási funkció az átfogó településrendezési tervek készítésében és egyeztetésében, valamint a helyi építési szabályok megállapításában
Megyei önkormányzat	Segítik a települések együttműködését, szervezik az országos beruházások egyeztetését a helyi településfejlesztési és rendezési tervekkel
Kormányzati szervek	Minden fejlesztés valamilyen település területét érinti, szükség van az országos és a helyi érdekek egyeztetésére. Ebben az egyeztetési folyamatban fontos szerepet játszanak a megyei önkormányzatok.

1.1 A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Nak Község hosszú távú jövőképeinek meghatározásakor számos külső és belső tényező figyelembevételére van szükség, amelyek alapjaiban determinálják a község hosszú távú fejlődési lehetőségeit. A település történelmi hagyományait, a táj és település jellegzetes kapcsolatát megőrizve, és szükség szerint újra élesztve, az itt élő emberek tapasztalatára és szorgalmára alapozva képzelet el jövőjét.

Nak Község otthonos, vonzó arculattal rendelkező község, mely a természeti környezet és községi szolgáltatások kínálata mellett az oktatás-nevelésre, a korszerű egészségfejlesztésre fókuszálva, a korszerű mezőgazdasági infrastruktúrára, valamint a versenyképes gazdaságra kell alapoznia.

Általánosan megfogalmazott cél:

- Nak Község nyugodt, biztonságos, élhetőbb település legyen.
- Mezőgazdasági, történelmi múltjára és értékeire építkező települési jellegét megőrizni, erősíteni képes község legyen.
- A település fejlesztés iránya, a helyi községi szolgáltatások színvonalának emelése.
- A hagyományos mezőgazdasági tevékenységek mellett speciális termékek előállítása és az erre kiépülő feldolgozóipar kialakítása; a folyamat támogatása.
- Történelmi múltjára és értékeire büszke, arra építkező település legyen.
- Kellemes, sajátos táji adottságú és történelmi atmoszférát sugárzó környezet kialakítása.
- A mezőgazdasági és feldolgozó ipari (kisüzemi) tevékenység a gazdaság és ellátás területén adódó munkalehetőségek mellett, megfelelő megélhetést biztosítson az ott dolgozók részére.

A település fejlesztésének alapelvei

Nak Község településfejlesztési koncepcióját a település széles nyilvánossága, államigazgatási szervek és önkormányzati igazgatási szervek bevonásával kell újra gondolni. Ez az egyik biztosítéka annak, hogy olyan fejlesztési elképzelések kerüljenek a településrendezési eszközökbe melyek a település jövőjét, hosszú távú fejlődését és fejlesztését szolgálják. Ezek lehetnek:

- a térségi kapcsolatok erősítése,
- a település fejlesztésének összehangolása a megyei és térségi fejlesztési elképzelésekkel,
- a munkahelyteremtés,
- az építészeti arculat, a még meglévő építészeti értékek megőrzése (településközpont)
- fontos helyen szerepel az idegenforgalom, a turizmus fejlesztése (falusi turizmus),
- a népesség számának szinten tartása ill. lehetőség szerinti emelése,
- a település megtartóerejének, a település potenciáljának növelése, ifjúságmegtartó, családbarát programok kidolgozása és megvalósítása, ennek keretében kedvezményes áron építési telkek biztosítása (kiemelt figyelemmel a több gyermekes családokra),
- a szolgáltatások fejlesztése,

- a természeti környezet fejlesztése, a belterületi zöldfelületek igényes kialakítása, a belterületől délre szabadidős park további fejlesztése, bővítése, a közeli települések, Bihari-sík Tájvédelmi Körzet, Alföldi térség adta lehetőségek kiaknázása,
- a környezetvédelem, a környezetterhelések minimalizálása, az emberközpontú környezetszemlélet érvényre juttatása, a vidéki életforma népszerűsítése, valamint
- a mezőgazdasági termelés fokozása és kapcsolódó üzemek vonzása.

1.2. A Község jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

A Község jövőképe alapján, Nak a Dombóvári-járás, kiszolgáló funkciójú települése legyen.

A térségben lévő települések közös érdeke, az országos, a megyei és (megyehatáron is átnyúló) járási fejlesztési elhatározások figyelembevétele, az ahhoz való alkalmazkodás, illeszkedés. Cél a magasabb szintű tervekben megfogalmazott fejlesztési elhatározásokat, javaslatokat a települési érdekekkel összhangba hozva elősegíteni a település gazdasági, társadalmi fejlődését, élhetőbbé tételét. Fontos pontosítani, és a készülő településrendezési eszközökbe beépíteni az országos területrendezési terv elhatározásain kívül a megyei területrendezési terv járásra és Nak Községre vonatkozó kötelező elhatározásait és iránymutató javaslatait.

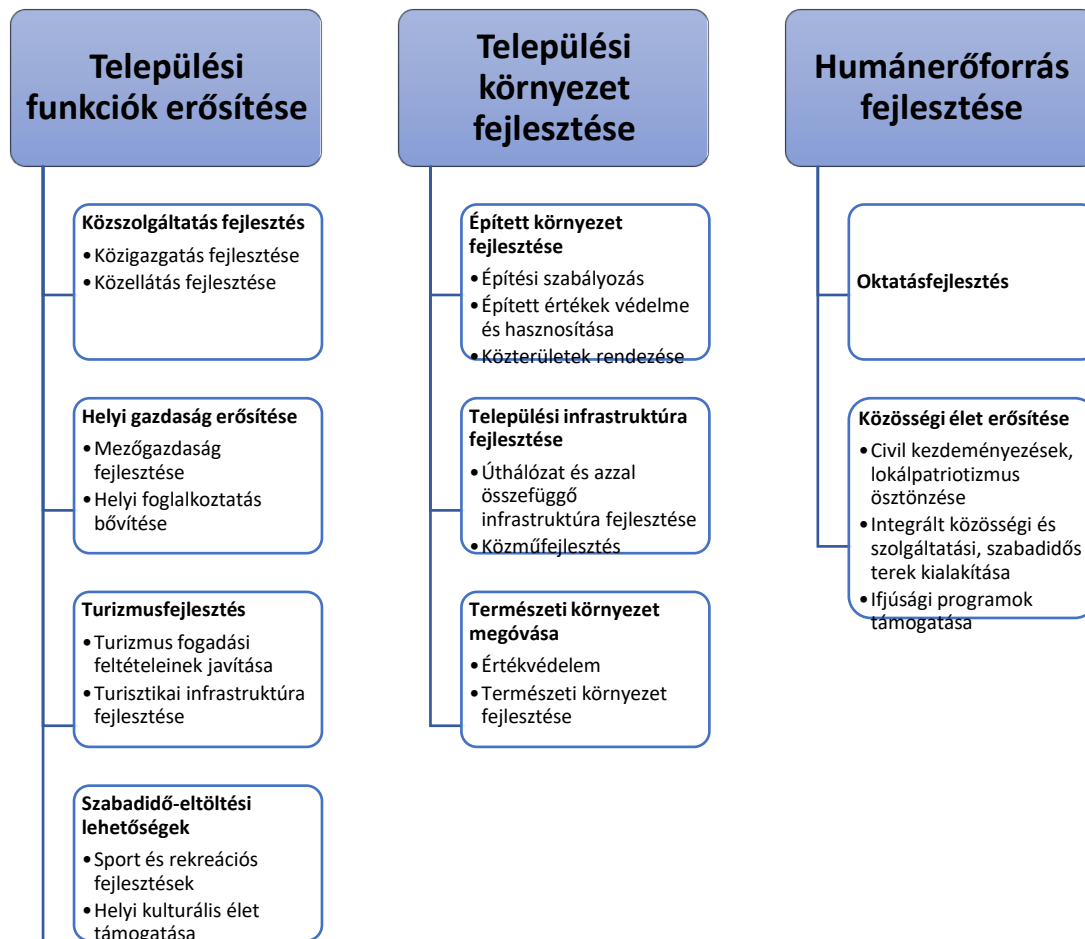
A településen a térségben és országosan is meghatározó mezőgazdasági-élelmiszeripari iparág köré épített szerveződés meghatározza az iparágban működő vállalkozások sikeres térségi együttműködését. Ez hosszú távon biztosítja a térség magas színvonalú fejlődését, valamint elősegíti a további vállalkozásélénkítést, a már meglévő gazdasági területek és kapcsolódó kiszolgáló és üzleti infrastruktúra minőségi fejlesztését. A település célja, a gazdasági területek kijelölése, e területekre betelepülni szándékozó vállalkozások és a területek tulajdonosai közötti megállapodások előkészítése és lebonyolítása, valamint az új vállalkozások térségbe csábítása szerepel.

Nak hozzátartozik a megyeszékhely tágan értelmezett vonzáskörzetébe. A funkciók koncentrációjának, a kedvező elérhetőségi viszonyoknak és a javuló gazdasági környezetnek köszönhetően Nak társadalmi-gazdasági helyzete megerősödhet. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez, amelynek alapja a felzárkózó Nak. Ennek köszönhetően a Község intenzíven be tud kapcsolódni a megyei gazdaságfejlesztési folyamatokba.

Nak a térségi szintű turisztikai desztinációhoz kapcsolódóan is fontos szerepet játszhat. A települések természeti és kulturális értékeire építve kialakul egy térségi szinten egységes és versenyképes falusi turisztikai kínálat, amely erősíti a megye idegenforgalmi vonzerejét is. Nemzetközi szinten elsősorban a testvér települési kapcsolatokra, a befektetés-ösztönzésre és a turisztikai marketingre fektethet hangsúlyt a Község.

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan meghatározó alapelvek, amelyek indikátorokkal ugyan nem feltétlenül mérhetőek, ám meghatározóak a község fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése, a források allokálása szempontjából. Nak esetében a következő településfejlesztési alapelveket kell figyelembe venni:

A célok megvalósítása során az alábbi horizontális céloknak kell érvényesülnie:

Kommunikáció:

- A fejlesztési elképzelések akkor tudnak igazán működni, ha léteznek azok a kommunikációs csatornák, amiken keresztül kapcsolat teremthető a fejlesztések szereplői között. Ezek a szereplők a Településfejlesztés magánszereplői és Közhatalmi szereplői.
- **Célok:**
 - Tájékoztatási csatornák fejlesztése
 - Lakossági vélemények figyelembevétele
 - Civil fórumok támogatása
 - Települési együttműködések fejlesztése

Fenntartható fejlesztések:

- Fontos, hogy a fejlesztésekben közreműködő szereplők felismerjék és tudatosítsák, mit tudnak tenni saját kompetenciájukon belül a fenntartható településfejlesztés céljának elérése érdekében.
- **Célok:**
 - Lakossági szemléletváltás
 - Fejlesztés eredményeképpen megvalósuló szolgáltatások fenntartható működtetése
 - Építések és felújítások során a fenntarthatóság érvényesítése
 - Alternatív energia hasznosítása

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A Község számára elsődleges fontosságú az, hogy a versenyképes gazdaság megtartása és megerősítése érdekében a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások letelepedését elősegítse, melynek kulcsfontosságú része a piacképes és a minőségi tudást biztosító képzési rendszer kialakítása, az üzleti infrastrukturális környezet fejlesztése.

Az átfogó fejlesztési célok a jövőkép elérését szolgálják.

- Népeségmegtartás
- Gazdaságfejlesztés
- Településkép javítás, környezetfejlesztés
- Településközi együttműködés erősítése

A népeségmegtartás a hosszú távú fejlődés alapja. A fejlődés záloga lehet, ha az itt élő népesség tesz a község szellemi és gazdasági tekintetben a fejlődésért, kötődjön a településhez, mert csak egy stabil népességű település képes arra, hogy tartósan fel tudjon lendülni. Egy község pénzügyi stabilitásához nélkülözhetetlen a gazdaságfejlesztése, ez alapozza meg az intézményfejlesztések és településképi fejlesztések hátterét is, melyek egy átfogó célként jelennek meg a fejlesztési koncepcióban.

Nak földrajzi, fizikai adottságait nézve homogén településnek tekinthető, viszont a kialakult településszerkezet, a helyi társadalma, az intézményi és közművesítettségi ellátottsági viszonyai alapján jelentősen elkülönülő településrészek nem rajzolódnak ki, mely a település méretéből is érthető. A településkép javítása Nak egészét érinti. A községben a cél a zöldfelületek és a közösségi terek növelése, továbbá a kistelepülési jelleg és hangulat erőteljes növelése, melynek a területi hatása a központi településrészen a leginkább hangsúlyos. Nak vonzerejének növelése és szerepköreinek erősítése szükségszerű. Ez a célkitűzés magába foglalja a község gazdasági téren vett szerepköreinek erősítését, továbbá ellátási, szolgáltatási és igazgatási szerepköreinek bővítését. Az ellátásfejlesztés célterülete Nak fejlődő községközpontja.

2.2 Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

Települési funkciók erősítése

A tervezett fejlesztések arra fókuszálnak, hogy a helyi lakosok minél több és színvonalasabb szolgáltatást tudjanak igénybe venni Nak Községben, és ezzel együtt csökkenjen a függőség más településektől. Mindezen fejlesztések során egyensúlyt kell tudni tartani a meglévő falusi hangulat és a települési funkciók erősítése között. Akkor tud a legjobban érvényesülni, ha a fejlesztések a helyi adottságokra támaszkodnak, a helyi erőforrásokat preferálják.

- **Célok kiemelten:**
 - o A helyben elérhető települési szolgáltatások bővítése, minőségi javítása
 - o A lakosság életminőségének javítása
 - o A település turisztikai adottságainak kihasználása
 - o A mozgás, a sport, az egészséges életmód népszerűsítése

a) Közszolgáltatás fejlesztés:

A fejlesztések két területre koncentrálnak: A közigazgatási szolgáltatás fejlesztésére, illetve a közellátás fejlesztésére.

- **Célok kiemelten:**
 - o Közigazgatási munka támogatása
 - o Önkormányzat szolgáltatói jellegének erősítése
 - o Közszolgáltatási ellátórendszer minőségmegőrzése, illetve fejlesztése

b) Helyi gazdaság erősítése

Az Önkormányzat célja, hogy lehetőségeihez képest támogassa azokat a mikrovállalkozásokat, amik helyben megtalálható munkahelyeket hoznak létre. Ez a cél párhuzamban áll a települési funkciók megerősítésével, hiszen kiemelt területnek számítanak a kiskereskedelmi, vendéglátást és lakossági szolgáltatást nyújtó vállalkozások segítése.

- **Célok kiemelten:**

- Helyi vállalkozások támogatása
- Vállalkozói aktivitás növelése

c) Turizmusfejlesztés (falusi turizmus):

Nak nem rendelkezik kiemelkedő táji környezeti értékekkel, de mikrokörnyezetéhez viszonyítva jó adottságokkal rendelkezik, melyekre a jövőben nagyobb hangsúlyt kíván fektetni. Az Önkormányzat turisztika fejlesztési elképzeléseiben szerepelnie kell infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztési céloknak is, de mindegyik esetben alapvető szempont, hogy a környezeti egyensúly ne sérüljön.

- **Célok kiemelten:**

- Turisztikai szolgáltatásokat nyújtó szervezetek alapítása, támogatása
- A turisztikai infrastruktúra kiépítése
- Turisztikai együttműködések elősegítése

d) Szabadidő-eltöltési lehetőségek:

Magába foglalja a művelődés, sport, rekreáció területeit. Nak életében ezek a területek jelenleg nem töltenek be jelentős szerepet, de szükséges a jelenleg szolgáltatást és szabadidős kínálat bővítése. A szabadidős szolgáltatások biztosítása mellett feladat a lakosság aktivizálása, illetve az újonnan érkező lakosok irányából érkező kezdeményezések figyelembevétele.

- **Célok kiemelten:**

- A mozgás, sport, egészséges életmód népszerűsítése, támogatása
- Sportolási lehetőségek kialakítása
- Helyi kulturális és művészeti kezdeményezések támogatása

Települési környezet fejlesztése

Az Önkormányzat számára fontos szempont a harmonikus, rendezett településkép kialakítása, ami egyaránt vonatkozik az épített és a természeti környezetre. A lakókörnyezet fejlesztése, megújítása hozzájárul a helyi lakosság pozitív érzetéhez.

- **Célok kiemelten:**

- Épített és természeti környezet értékmegőrző fejlesztése
- Települési infrastruktúra fejlesztése

a) Épített környezet fejlesztése

A község jelentős nagyságú belterületi tartalékra támaszkodhat lakóterületi fejlesztései során. Az új elképzelések tervezése során fontos azok települési szövetbe való beillesztése, a meglévő településszerkezethez és épített környezethez való alkalmazkodás. A településkép tekintetében konkrétan meg kell határozni, hogy az egyes területrészekben milyen karakterű épületek építhetők. Az egységes utcaképek érdekében meg kell határozni a beépítés részletes paramétereit, továbbá építészeti ajánlásokat kell adni. A település identitását meghatározza az évszázadokon át fennmaradt településszerkezet, illetve a település karakterét meghatározó, országos vagy helyi védelem alatt álló építmények. A település egyedisége, hangulata, sajátos vonzó jellege, azaz az egész táj építészeti karaktere akkor marad meg, ha sikerül ezeket a jellegzetes épületeket, építészeti elemeket, formákat megőrizni, s azokat hasznosítani. Fontos, hogy a település, illetve az ott lakók felismerjék épületeik értékét. A

településképet jelentősen meghatározzák a közterületi fejlesztések, melyek nagyban befolyásolják a lakosság komfortérzetét, és hozzájárulnak a kikapcsolódáshoz, a szabadidő eltöltéséhez.

A megújuló közterületek találkozási pontként szolgálhatnak és közösség-szervező erejük sem elhanyagolható, illetve fontos, hogy közvetett módon a helyi vállalkozásokat is erősíteni tudják a közterületek közelében.

- **Célok kiemelten:**

- Szigorú építés-szabályozás, építészeti karakter meghatározása
- Épített értékek védelme és hasznosítása
- Zöldterületek rekreációs hasznosítása
- Fő út, Petőfi utca és Inámpusztá, Nosztánpusztá utjainak megújítása

b) Települési infrastruktúra fejlesztése

A község műszaki infrastruktúrájának fejlesztése több tekintetben is fontos. Társadalmi szempontból a műszaki infrastruktúra erőteljesen befolyásolja a településen élők életkörülményeit, meghatározza a településre települők lehetőségeit. Gazdasági szempontból megfelelő fejlesztéseken keresztül jelentős költségmegtakarítások érhetők el. Környezeti, fenntarthatósági szempontból a műszaki infrastruktúra fejlesztésénél a településre jellemző környezeti szempontokat kell figyelembe venni. Belterületen a legfontosabb fejlesztési feladatot a meglévő utak felújítása, a burkolatlan utak szilárd burkolattal való ellátása ill. a településrészek közötti kapcsolatok fejlesztése jelenti. A hiányzó kerékpáros infrastruktúra illetve parkolás fejlesztése helyi közlekedési, valamint kisebb mértékben turisztikai szempontból is lényeges kérdés. A területi fejlesztésekhez egyaránt szükséges a kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése. A közművek tekintetében meg kell vizsgálni az önálló ellátás lehetőségeit a közmű ellátás (vízellátás, szennyvízkezelés, energia) területén. Az alternatív rendszerek segítik megteremteni a külső rendszerektől való függőség csökkentését.

- **Célok kiemelten:**

- Gyűjtőutak fejlesztése, településrészek közötti kapcsolat fejlesztése
- Belterületi utak állapotának javítása, kapcsolódó parkolás megoldása
- Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése
- Önálló közműellátás megoldása, alternatív technológiák alkalmazása

c) Természeti környezet megóvása:

A külterület tájszerkezete a táji adottságokhoz alkalmazkodó területhasználatok kialakításával tartható meg leginkább. A felhagyott külterületi részek hasznosítása fontos. Ez egyrészt a mezőgazdasági művelést, másrészt a turisztikai és kulturális szempontból hasznosítható rekreációs területeket jelenti. A természeti környezet minden oldalról határt szab a településnek, meghatározza a fejlesztések irányait. A természetvédelem régóta jelentős tényező a település életében, s a későbbiekben is egyik legmeghatározóbb összetevője lesz a területen zajló folyamatoknak, ami az itt élők számára korlátot, de egyben lehetőséget is jelent.

- **Célok kiemelten:**

- Természeti értékek védelme
- Alulhasznosított területek fejlesztése közösségi céllal

Humán erőforrás fejlesztése

Az Önkormányzat a település humánerejére, mint fontos erőforrásra tekint, aminek fejlesztése visszahat a település egészének jövőjére. A fejlesztések kiemelten támogatott célcsoportjai az ifjúság, a helyi civil szerveződések, illetve a helyben élő magas szellemi tőkét képviselő lakosok. Az Önkormányzat kulcsfontosságú területnek tartja az oktatási terület fejlesztését, illetve a helyi közösségi élet erősítését.

- **Célok kiemelten:**

- A fejlesztések humán erőforrás háttérének támogatása
- Civil kezdeményezések támogatása

a) Oktatásfejlesztés

Település feladata, hogy felmérje, közép- és hosszútávon a meglévő iskolarendszernek milyen kapacitáshiánnyal kell megküzdenie és ez milyen fejlesztési igényekkel jár.

- **Célok kiemelten:**
 - o A meglévő oktatási intézményrendszer infrastruktúra további fejlesztése

b) Közösségi élet erősítése

A település életében komoly kihívás jelent, hogyan tudja a helyi közösség magát folyamatosan építeni, fejleszteni úgy, hogy a meglévő helyi civil társadalom is erős maradjon. Az Önkormányzat a meglévő erőforrásaival igyekszik háttérrel biztosítani a közösségi élet színtereinek, illetve segíteni azokat a kezdeményezéseket, amik a helyi közösség kohézióját erősítik. A közösségi kezdeményezések támogatásánál kiemelt célcsoportnak számít az ifjúság. Az Önkormányzat a civil szervezetekkel partneri viszonyra törekszik, a település jövőjét befolyásoló legfontosabb kérdésekben folyamatosan konzultál a helyi lakosokat képviselő civil szervezetekkel.

- **Célok kiemelten:**
 - o Helyi identitás erősítése
 - o Közösségi kezdeményezések támogatása
 - o Az ifjúság ügyeinek támogatása
 - o Civil szervezetek bevonása a településfejlesztési munkába

Integrált és tematikus beavatkozási területek

Nak tematikus céljai:

- A külső és belső megközelíthetőség és elérhetőség javítása
- A térségi szerepkör erősítése
- Fejlett vállalkozói infrastruktúra kiépítése, a stabil és diverzifikált gazdasági struktúra megteremtése
- A fenntartható turizmus kialakítása
- Kiegyensúlyozott településszerkezet kialakítása és az épített környezet védelme
- A természeti és környezeti állapot javítása
- Korszerű, a gazdaság igényeihez illeszkedő humán erőforrás fejlesztés
- A magas szintű kultúra és a közművelődés lehetőségeinek biztosítása
- A lakosság egészségi állapotának javítása és az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése
- A szociális biztonság megteremtése, és az esélyegyenlőség biztosítása

Integrált és tematikus beavatkozási területek:

Integrált és tematikus beavatkozási területek	Cél
Üzleti infrastruktúra fejlesztése	Többségi és teljesen önkormányzati tulajdonú üzleti infrastruktúra-fejlesztés; pl.: iparterületek, ipari parkok, logisztikai központok, inkubátorházak, technológiai parkok, innovációs központok, valamint többségi és teljesen magántulajdonú üzleti infrastruktúra fejlesztése
Foglalkoztatás-bővítést szolgáló egyéb önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók	A helyi termékekhez, termelést követő műveletekhez, rövid ellátási láncokhoz kapcsolódó önkormányzati logisztikai fejlesztése, beleértve a közétkeztetéshez kapcsolódó fejlesztéseket (élelmiszer feldolgozási és más termelő beruházási tevékenység támogatása nem lehetséges);

	<p>Önkormányzatok helyi vállalkozásfejlesztési szolgáltatásai, befektetés ösztönző tevékenységei. Pl.: térségi gazdaság-fejlesztési hálózat, befektetés- és beruházás ösztönzési akciók, vállalkozásokat segítő, a helyi termékek menedzselése, piacra jutáshoz kapcsolódó programok</p>
Turizmusfejlesztés	<p>Foglalkoztatási célú, térségi és helyi kulturális és természeti örökségre alapozott turisztikai attrakciófejlesztés; Kulturális és természeti örökség védelme; Országos és nemzetközi jelentőségű természeti és kulturális örökség turisztikai hasznosítása</p>
Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció	<p>A nemzetgazdasági szinten jelentős méretű, a hazai innovációs környezetbe integrálódó egyedi K+I beruházások ösztönzése; új vállalati K+I munkahelyek teremtésének elősegítése; K+I infrastruktúra létrehozása</p>
Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása	<p>Már meglévő üzleti infrastruktúra kapacitások továbbfejlesztése növelve azok minőségét és az általuk nyújtott szolgáltatások körét, innováció ösztönzésére irányuló fejlesztések; modern eszköz- és gépparkok, valamint fejlett infrastruktúrával ellátott telephelyek kialakítása, a korszerű technológiákba és gépi berendezésekbe történő beruházások támogatása; vállalkozói mentorálás; a termelési folyamatok energia és nyersanyag felhasználásának csökkentése; klasztermenedzsment szolgáltatások fejlesztése; vállalkozások hatékonyságának növelése és növekedési esélyeinek javítása érdekében a piacra jutás feltételeinek támogatása</p>
Infokommunikációs fejlesztések	<p>Szemléletformáló és kommunikációs kampányok, rendezvények, tanácsadási tevékenységek támogatása; a hazai vállalkozások üzleti hatékonysága növelésének támogatása felhőalapú IKT megoldások bevezetésének és fejlesztésének ösztönzése; a már meglévő, de elsősorban újonnan létrehozandó közösségi internet hozzáférési pontok fejlesztése, szolgáltatás portfóliójuk bővítése a pontok infrastruktúrájának, eszközállományának és szolgáltatásainak javítása; közszolgáltatást ellátó intézmények korszerű és gazdaságos kormányzati és hatósági távközlési hálózatainak fejlesztése, elavuló aktív eszközeinek modernizációja</p>
Településfejlesztés, környezet, klíma	<p>Vállalkozásokat, helyi kereskedelmet, szolgáltatásokat ösztönző településfejlesztés; települési zöldfelületek és zöldinfrastruktúra fejlesztése; települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések (pl. belterületi csapadék és belvízelvezetés; hulladék termikus hasznosítása, hulladék égetéssel történő kezelése)</p>

<p>Energetika, megújuló energia, energiahatékonyság</p>	<p>A települési önkormányzati épületek, kiemelten önkormányzati intézmények, energiahatékonyságnövelést és megújuló energiafelhasználást célzó fejlesztései, valamint önálló, helyi ellátást biztosító megújuló energiatermelő rendszereinek, közösségi fűtőrendszereinek létesítése, helyi alkalmazkodás támogatása helyi energetikai akcióprogram (SEAP) segítségével. Energiamenedzsment rendszer bevezetése; vállalkozások energiahatékonyság-, valamint megújuló energia növelését célzófejlesztéseinek támogatása; Lakóépületek energetikai korszerűsítése</p>
<p>Közlekedés-fejlesztés, útfejlesztések</p>	<p>Közúti közösségi, kerékpáros és gyalogos közlekedés; hivatásforgalmú kerékpárforgalmi hálózatok, kerékpár-tárolási lehetőségek, kerékpáros közösségi közlekedési rendszerek fejlesztése; közlekedésbiztonsági fejlesztések</p>
<p>Gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, óvoda, családi napközi)</p>	<p>Óvoda, (bölcsőde és családi napközi) elsősorban kapacitásbővítő infrastrukturális fejlesztése; óvodai és bölcsődei intézményekben dolgozó humán erőforrás fejlesztése; életpályájának javítása; a képzési rendszerek fejlesztése; a dolgozói mobilitás ösztönzése; a már állományban lévő bölcsődei dolgozók, (óvoda)pedagógusok általános képzése; a rugalmas foglalkoztatás, családbarát munkahelyi környezet kialakítása keretében a munkahelyi családi napközi szolgáltatások létrehozásához és működtetéséhez szükséges humánkapacitások fejlesztése</p>
<p>Egészségügyi ellátás fejlesztése</p>	<p>Önkormányzati fenntartású egészségügyi alapellátás (házi orvos, gyermekorvos, fogorvos, védőnő és kapcsolódó ügyeleti ellátás) infrastrukturális feltételeinek javítása</p>
<p>Szociális szolgáltatások fejlesztése</p>	<p>A szociális alapellátás infrastrukturális feltételeinek javítása</p>
<p>Leromlott területek rehabilitációja</p>	<p>Telepprogram</p>
<p>Foglalkoztatást segítő beavatkozások</p>	<p>Társadalmi felzárkóztatási programok; Kompetenciafejlesztés a foglalkoztathatóság javítása és egyes humán közszolgáltatások színvonalának növelése érdekében (halmozottan hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci részvétele, szociális és egészségügyi ellátásban dolgozók képzése); alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítása; gyakornoki program, munkahelyi rugalmasság; munkahelyi képzés</p>
<p>Helyi közösségi programok, közösségfejlesztés</p>	<p>Helyi közösségfejlesztési programok megvalósítása; helyi közösséget és identitást erősítő, népességet, fiatalokat megtartó akciók támogatása</p>

<p>Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések</p>	<p>A védett, illetve közösségi jelentőségű fajok, élőhely-típusok természetvédelmi helyzetének javításához szükséges zöld infrastruktúra-fejlesztések az országos Natura 2000 hálózat területén; inváziós fajok visszaszorítása, szukcessziós folyamatok szabályozása, leromlott állapotú vagy erősen átalakított élőhelyek rehabilitációja, új élőhelyek kialakítása, a vízháztartás, illetve a vízminőség javítását célzó beavatkozások, vadfajok kártételének megelőzéséhez szükséges infrastruktúra kialakítása, a védett fajok szabad mozgását szolgáló infrastruktúra kialakítása, vonalas létesítmények természetkárosító, tájromboló hatásának mérséklése, a közösségi jelentőségű, ill. védett fajok ex-situ megőrzéséhez, a fajmegőrzési programok akciótervének végrehajtásához szükséges eszközrendszer kialakítása, fejlesztése; tájékoztató táblák kihelyezése, információs pontok kialakítása, tematikus bemutatóhelyek hálózatának</p>
--	--

2.2.1 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Jövőkép - átfogó célok

Aktív jövőkép

Nak Község aktív jövőképét alapvetően a meglévő értékek megóvásával és a fejlesztésével alapozhatja meg. Az új értékek létrehozására a lehetőségek nyitottak, melyek a korlátok betartása mellett kihasználásra várnak. A már meglévő értékek rendezésére, hasznosítására, fejlesztésére és azoknak a pótlására a gyengeségek kiküszöbölhetőek, és az értékekre és lehetőségekre alapozó jövőképet gátló veszélyek elhárítása a cél.

Passzív jövőkép

Nak Község passzív jövőképe alapvetően az értékek fenntartása, a fejlesztési lehetőségek kihasználása, a gyengeségek kiküszöbölésének megkezdése és az esetleges veszélyek elhárítása.

Az aktív és passzív jövőképek alapvető különbsége, hogy a megfogalmazottak egymástól térben és időben függetlenül valósulnak meg. Az aktív jövőképek azonnal, míg a passzív jövőképek halasztást is elbírnak a célok és feladatok megvalósítása érdekében.

A vázolt jövőképváltozatok megvalósulása a település fejlődését, a lakók elégedettségét, a meglévő és új vállalkozások virágzását eredményezheti. A község lakosságmegtartó képessége megnő az elvárt színvonalat nyújtó szolgáltatásokkal.

Amennyiben a fejlesztések megvalósulása elmaradna, Nak Községegy lesz a többi település közül, amely a település elöregedését, a leépülést választja.

Település fejlesztését szolgáló célok, melyeket mind térségi mikro- körzeti szinten, mind helyi szinten kívánja megvalósítani, az alábbi célkitűzésekkel:

- közterületek tisztaságának biztosítása,
- közigazgatás minőségi fejlesztése,
- önkormányzati gazdálkodás javítása
- önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése,
- közlekedési hálózat fejlesztése,
- nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése,
- kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése,
- sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése,
- idegenforgalom és turizmus fejlesztése,
- környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése,
- közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása,
- munkahelyteremtés,
- a településfejlesztési és településrendezési feladatok összehangolása,
- településrendezési eszközök és a tényleges területhasználat közötti eltérések, konfliktusok feloldása,
- szomszédos településekkel való szoros együttműködés,
- gazdaság fejlesztése.

A célként megfogalmazottak a magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokhoz illeszkednek, azokkal nincsenek ellentmondásban.

A fentiek figyelembevételével Nak Község jövőképe 2030-ig a következő:

Nak legyen a térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott, valamint a környezettudatosságban élenjáró, mintáértékű térségközpont-közei települése, ahol a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztés eredményeként az aktív, egészséges és családokban gyarapodó társadalom számára az életminőség magas színvonala, a biztos megélhetés, valamint a nyugodt, kulturált életfeltételek egyaránt biztosítottak.

A fenti jövőkép integrált módon fogalmaz meg egy 2030-ra reálisan elérhető, értékekre és lehetőségekre alapozott, tudatos fejlesztés eredményeként biztosítható célállapotot. A 2030-ra vonatkozó jövőkép részletesen kibontva a következő:

A település fejlesztését szolgáló célok vizsgálata

Átfogó célok	Rész célok
I. Népeségmegtartás	<p>Népeségmegtartás általánosan</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>közösségi célokra alkalmas közterületek kialakítása</i> ▪ <i>a lakó- és kereskedelmi ingatlanok felújítása</i> ▪ <i>a civil élet élénkülése</i> ▪ <i>a társadalmi viszonyok javulása, esélyegyenlőség</i> <p>Közrend és közbiztonság fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>közterület felügyeleti funkció</i> ▪ <i>polgárőrség fejlesztése</i> ▪ <i>munkahelyek teremtése</i> ▪ <i>közművek kiépítése, fejlesztése</i>

Életkörülmények javítása

- *életminőség javítása, megélhetési gondokcsökkentése*
- *munkaképes korú lakosság piacképes képzettségi szintjének növeléséhez szükséges gyakorlati szakképzés helyi lehetőségeinek megteremtése, kiépítése*
- *középületek fejlesztése, színvonalainaknövelése, nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése, színvonalának emelése, az ellátás kiterjesztése*
- *infrastruktúra fejlesztés*
- *innovatív intézmény vagy szolgáltatáslétrehozása*
- *szabadidő eltöltés feltételeinek növelése, bővítése,*
- *kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése*
- *kulturális rendezvények biztosítása*
- *programszervezés*
- *helyi közösségerősítés,*
- *sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése*
- *helyi sportélet színtereinek fejlesztése*
- *civil élet támogatása,*
- *településen belüli kommunikáció javítása*
- *önkormányzat és lakosság között*

Infrastruktúra fejlesztése

- *kerékpárút, járdaépítés, utak felújítása, közlekedési hálózat fejlesztése, parkolási feltételek javítása,*
- *közművek felújítása, kiépítése, új beépítésre szántterületen a közművek kiépítése,*
- *intézmények fejlesztése, korszerűsítése*

Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése

- *önkormányzati épületek felújítása*
- *közterületek javítása, rendezése*
- *közmű- és közlekedés fejlesztése*
- *természeti és épített értékek védelme*
- *településkép javítása, zöldterület létesítése*

<p>II. Gazdaságfejlesztés</p>	<p>Munkahelyteremtés</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>humán erőforrásprogram keretében amunkaerő tartalék átképzése,</i> ▪ <i>vállalkozói kedv növelése</i> ▪ <i>munkahelyteremtő vállalkozások segítése</i> ▪ <i>a felsőfokú képzés térséget érintő biztosítása,</i> ▪ <i>a fiatalok identitástudata alakítása, az ittmaradás érdekeltségének kialakítása,</i> ▪ <i>a lakónépesség mobilitási képességét aközlekedési infrastruktúrák fejlesztéseelősegíti, a közlekedés és elérhetőség javítása,a települési kapcsolatok napi igénybevétele,fejlődése a lakónépesség helybenmaradását generálhatja</i> ▪ <i>önkormányzati gazdálkodás javítása</i> ▪ <i>önkormányzativagyongyarapítása</i>
<p>III. Településkép javítás, környezetfejlesztés</p>	<p>Önfenntartás elősegítése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>vállalkozói kedv elősegítése</i> ▪ <i>mezőgazdaság helyreállítása, támogatása</i> ▪ <i>alternatív növénytermesztés és feldolgozás</i>
	<p>Szolgáltatásbővítés</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>rekreációs területek kiépítése, fejlesztése</i> ▪ <i>vendéglátó egységek fejlesztése</i> ▪ <i>kulturális programok rendezése</i> ▪ <i>környezetvédelem, levegőtisztaság javítása,fejlesztése</i> ▪ <i>megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása</i> ▪ <i>környezettudatos hulladékgazdálkodás</i> ▪ <i>természeti környezet megőrzése</i>
	<p>Turizmus fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>helyi identitás erősítése</i> ▪ <i>új, piacképes kínálatok kimunkálása</i> ▪ <i>szálláshelyek kialakítása</i> <p>Horgász-vadászturizmus fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>idegenforgalom erősítéseigények felmérése</i>
<p>IV. Településközi együttműködés erősítése</p>	<p>Településközi együttműködés általánosan</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>közös programok, közös pályázatok,</i> ▪ <i>közigazgatás minőségi fejlesztése:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ügyfélfogadási idő kinyújtása</i> - <i>teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikusügyintézés</i> ▪ <i>egészségügyet érintő együttműködések.</i>

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja a hasonló időtávú koncepciókkal (OFTK, megyei koncepció)

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja az OFTK-val

A 2014 januárjában elfogadott (1/2014. (I. 3.) OGY határozat) Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszútávú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez a koncepció jövőképe és átfogó célkitűzései szorosan illeszkednek.

Átfogó célok illeszkedése

Értéktermelő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés: Az OFTK keretében megfogalmazott egyik átfogó cél a gazdasági növekedés, fejlődés és jövedelemtermelés biztosítása. Nak Községtelepülésfejlesztési koncepciójának „**Gazdaságfejlesztés**” átfogó célja teljes mértékben összhangban áll az OFTK ezen céljával, valamint a cél elérése érdekében megjelölt kiemelt eszközökkel (a gazdaságba történő beruházások és a vállalkozásfejlesztés támogatása, a kis- és középvállalkozások megerősítése). Mind az OFTK, mind a településfejlesztési koncepció esetében az egyik átfogó cél fókuszja a gazdaságfejlesztés, a foglalkoztatás növelése és a vállalkozások fejlesztése.

Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom: Az OFTK ezen átfogó célja a társadalomra, az életminőség javítására fókuszál összhangban Nak Község, „**Népességmegtartás**” elnevezésű átfogó céljával, amely a község társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat.

Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme: Az OFTK átfogó célként fogalmazza meg az erőforrások megőrzését a jövő generációinak számára. Ezzel a céllal részben koherens Nak koncepciójának „**Településkép javítás, környezetfejlesztés**” átfogó célja. Ezen átfogó célt szolgáló rész cél az energiahatékonyság növelésére, a megújuló energiaforrások alkalmazásának terjesztésére fókuszál.

Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet: Ez az átfogó cél OFTK területfejlesztési, térszerkezeti céljait integrálja. Kimondja, hogy többközpontú térszerkezet megvalósítása érdekében szükséges a gazdasági fejlődést biztosító beruházások területi terítése, a versenyképességet segítő térszerkezet, valamint a térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése.

A térségi integráció elmélyítéséhez szükséges a város-vidék kapcsolatok megújítása, a térségi autonómia, az önellátó és önfenntartó képesség erősítése.

A területi kohézió és a térségi esélyegyenlőség erősítéséhez kiegyensúlyozott térszerkezet, területi kiegyenlítődés, a perifériák és elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása szükséges. „**Településközi együttműködés erősítése**” törekvés a kiegyensúlyozott térségi fejlődést elősegítő, környező településekkel való együttműködési lehetőségeket foglalja magába, így illeszkedik az OFTK fenntartható térszerkezet kialakítására irányuló céljához.

Nak Községtelepülésfejlesztési koncepciójában megfogalmazott részcélok illeszkedését az OFTK specifikus céljaihoz alábbi táblázat mutatja be:

A településfejlesztési koncepció rész céljainak illeszkedése az OFTK-hoz

Az OFTK specifikus céljai		Nak Község Településfejlesztési Konceptió rész céljai
Szakpolitikai célok	1. Versenyképes, innovatív gazdaság	Munkahelyteremtés
	2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Turizmus fejlesztése
	3. Élteképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	Életkörülmények javítása
	4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Munkahelyteremtés
	5. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Önfenntartás elősegítése
	6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Településközi együttműködés erősítése
	7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	Szolgáltatásbővítés
Területi célok	1. Az ország makroregionális szerepének erősítése	Nem releváns
	2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Nem releváns
	3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	Önfenntartás elősegítése
	4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Falusi turizmus fejlesztése, Vadászturizmus fejlesztése
	5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	Infrastruktúra fejlesztése, településközi együttműködés erősítése
	6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	Infrastruktúra fejlesztése

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja a megyei területfejlesztési koncepcióval

A Tolna Vármegyei Önkormányzat elfogadta Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptióját, mely egy hosszú távra szóló dokumentum, mely a 2030-ig szóló átfogó célokat és a 2021-27 közötti időszak stratégiai céljait határozza meg. A megyei területfejlesztési koncepció tervezése során meghatározásra került a megye jövőképe és a legkedvezőbb fejlesztési irányok. A megyei koncepciót a Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal megbízásából készült el a Pénzügyminisztérium által 2020 októberében kiadott szakmai útmutató figyelembevételével. A Tolna Megyei Területfejlesztési Konceptió elkészítése, módosítása, frissítése „a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján történt. A koncepció készítői figyelembe vették a kormányzati szervek segédleteit, útmutatóit, és a szakmai konzultációk javaslatait.

Tolna megye 2030-ra sokszínű, természeti értékekben gazdag, harmonikus, és az ott élők számára jó életminőséget biztosító versenyképes, innovatív térséggé válik, ahol szolidáris közösségekre építve, egymást erősítve, egymás értékeire és adottságaira alapozva vannak jelen a szolgáltatásokban erős városok és a kedvező életteret adó vidéki térségek.

A Konceptió a dokumentumban foglaltaknak megfelel.

HATÁSVISELŐK											
HATÓTÉNYEZŐK		Településfejlesztési- rendezési dokumentumai	Település társadalma	Humán infrastruktúra	Gazdaság	Önkormányzati gazdálkodás	Táji, természeti adottságok zöldfelületi rendszer	Épített környezet	Közlekedés	Közmű	Környezetvédelem, klimatikus viszonyok
	Településfejlesztési- rendezési dokumentumai		+	+	+	+	++	++	++	++	++
	Település társadalma	+		+	+	0	-	-	-	-	-
	Humán infrastruktúra	+	+		+	++	0	-	-	-	-
	Gazdaság	+	+	+		0	+	0	++	+	0
	Önkormányzati gazdálkodás	+	+	++	0		+	+	+	++	+
	Táji, természeti adottságok zöldfelületi rendszer	+	0	-	-	+		++	+	++	+
	Épített környezet	+	++	+	+	+	++		++	++	++
	Közlekedés	+	-	+	++	+	+	++		+	++
	Közmű	+	+	+	++	++	+	++	+		+
Környezetvédelem, klimatikus viszonyok	+	++	++	++	+	++	++	++	+		

Illeszkedés- kölcsönhatás kapcsolat:

++ erős közvetlen kapcsolat, + áttételes kapcsolat, 0 nincs kapcsolat, - bizonytalan kapcsolat

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Nak szolgáltatások és funkcióellátottság tekintetében kedvező pozíciót mondhat magáénak. A településen számos szolgáltatás elérhető, illetve számos szolgáltatás fejlesztésre került az elmúlt időszakban. Az akcióterületi fejlesztéstől nem csupán azt várjuk, hogy a településképi, funkcióbővítő beavatkozások megtörténjenek, hanem azt is, hogy az itt elért eredmények befolyással legyenek a település egészére, esetenként hatásuk akár a tágabb közigazgatásra is kiterjedjen. Ez részben azt is jelenti, hogy a pontszerű fejlesztések szétsugároznak és a rehabilitált terület környezetében eddig meg nem valósult, piaci alapú fejlesztések indulhatnak meg, amelyek eredményei összeérnek az önkormányzat által irányított településfejlesztésekkel. Tágabb értelemben pedig az egész települési környezetre, a lakosság életminőségére nézve pozitív változások várhatóak. Az akcióterületek a településfejlesztés gócpontjai, kiemelt fejlesztési célterületei, ahol több, egymással összefüggő beavatkozás, projekt valósul meg. Az akcióterületi fejlesztések várhatóan nem csak a községben, hanem a vonzáskörzetében is éreztetik hatásukat.

Tervezett beavatkozások és településrészek kapcsolatai:

Az akcióterületek a 3 településrész (településközpont, falusias lakóterület, és Nak község közigazgatási terület) alapján kerül lehatárolásra.

1. Településközpont	
Akcióterületi projekt	Közösségi terek kialakítása Sport és rekreációs tér fejlesztése
Pontszerű beavatkozások	Közparkok fejlesztése
2. Falusias lakóterületek	
Akcióterületi projekt	Lakókörnyezet minőségi fejlesztése Települési infrastruktúra fejlesztése Zöldterületi hálózat fejlesztése
Pontszerű beavatkozások	Közparkok fejlesztése Infrastrukturális fejlesztések
3. NAK	
Akcióterületi projekt	Lakókörnyezet minőségi fejlesztése Települési infrastruktúra fejlesztése Zöldterületi hálózat fejlesztése
Pontszerű beavatkozások	A gazdasági terület infrastruktúrájának fejlesztése

Hálózatos, Soft projektek (egymással összehangolt, térben kapcsolódó projektek)			
Projekt megnevezése	NAK	Településrészek	
		Településközpont	Falusias lakóterület
Kerékpárút fejlesztése			
Fasorok létesítése			
Bel- és külterületi utak javítása			
Közösségi zöldfelület fejlesztése			
Belvízelvezető rendszer korszerűsítése			

 Kapcsolat

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Stratégia jelenleg nem készül.

Társadalmi adatok meghatározása:

A megalapozó munkarész 1.7. fejezetében részletesen kidolgozásra került a község társadalmi adatainak meghatározása, mely alapján megállapítható, hogy a község lakosságszáma tovább javítható.

Gazdasági adatok meghatározása:

A megalapozó munkarész 1.9., valamint 1.10. fejezeteiben részletesen kidolgozásra kerültek a község gazdaságára vonatkozó adatok meghatározása, mely alapján megállapítható, hogy a községet mezőgazdaságra alapozott gazdaság jellemzi. Azonban a szükséges kereskedelmi-szolgáltató területek, ipari területek és mezőgazdasági üzemi területek a településen még nem állnak megfelelő nagyságban rendelkezésre, ezért azok megfelelő méretű és kedvező elhelyezkedésű kijelöléséről a településrendezési eszközökben kell gondoskodni.

Környezeti adatok meghatározása:

A megalapozó munkarész 1.12-1.17. fejezeteiben részletesen kidolgozásra került a község környezeti adatainak, adottságainak meghatározása, mely alapján megállapítható, hogy a községrendezett táji és települési zöldfelülettel rendelkezik, melynek fenntartása a jövő nemzedékeinek is feladata lesz. A meglévő épített környezet egyes elemeinek jelentős mértékű felújítására, megújítására van szükség, míg más elemeinek fejlesztése szükséges annak érdekében, hogy az itt élők, illetve ide látogatók számára a külső-belső településkép vonzóbb legyen.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A megalapozó munkarész 1.15. fejezetében részletesen kidolgozásra kerültek a község közlekedésére vonatkozó adatok, mely alapján - többek között - megállapítható, hogy a község közúti közlekedése megfelelő.

A megalapozó munkarész 1.16. fejezetében részletesen kidolgozásra kerültek a község közművesítésére vonatkozó adatok, mely alapján - többek között - megállapítható, hogy a község közmű ellátottsága megfelelő.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A megalapozó munkarész 1.14.6. fejezetében részletesen kidolgozásra kerültek a község épített környezet értékeire vonatkozó adatok, mely alapján - többek között - megállapítható, hogy műemlék, történeti kert, nemzeti emlékhely, műemléki terület a községben nem található.

Az Önkormányzat a 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján elkészítette és jóváhagyta 20/2017. (XII.27.) számú rendelettel (a továbbiakban: helyi településkép védelmi rendelet) a településképének védelméről szóló helyi rendeletet, melyben helyi egyedi védelem alá vont épület, érték, illetve helyi területi védelem még nem lett megnevezve. A megalapozó munkarészek azonban feltárták, hogy ezt felülvizsgálni szükséges.

Javaslat a helyi építészeti örökség fenntartható fejlesztésére: első lépésként a településkép védelmi rendelet felülvizsgálata szükséges, annak érdekében, hogy a védettség ténye rögzítésre kerüljön és az értékek szükségszerűen szakszerű felújítása megtörténhessen. A település közigazgatási területén található régészeti területeket az adatszolgáltatási eljárásnak megfelelően a településrendezési eszközökben fel kell vezetni.

4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Nak a Településfejlesztési koncepció elfogadását követően az abban rögzített célok eléréséhez a településrendezési, fejlesztési- és üzemeltetési feladat- és eszközrendszerét illeszteni (felülvizsgálni és módosítani) kívánja.

A koncepció megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a kitűzött célok és a megindult folyamatok határainak folyamatos figyelemmel kísérése, illetve mérése beleértve a pozitív és negatív hatásokat egyaránt, amely az egyes tématerületekért felelősök feladatát kell, hogy képezze. A hatások mérésére alkalmas megbízható módszereket kell kialakítani és alkalmazni, majd visszacsatolni a pozitív, előremutató hatások felerősítésével és a negatív folyamatok kiszűrésével.

A jövő nem egyetlen lépéssel, akcióval jön létre, valósítható meg. Ahhoz, hogy Nak Község által elképzelt jövő megvalósítható legyen, meg kell határozni azt a tevékenységsort, amely tartalmazza a településvezetőkre váró feladatokat. Mindaz, amit a közösség a jövőképből önmaga számára kitűzött a célkövető menedzselés tesz lehetővé.

A cél kitűzése mellett meg kell határozni a rendelkezésre álló vagy állítható (nem csak az önkormányzati, közösségi) eszközöket és meg kell fogalmazni az egymásra épülő lépések sorát, azaz ki kell tűzni a célhoz vezető utat. A fejlődés eredményessége érdekében elengedhetetlen a tudatos folyamatirányítás. Az „AKTÍV” Nak jövő megvalósításának az alábbi három eszköz komponensét együttesen kell kezelni:

- a gazdaság szereplőinek együttműködése, a közösségi részvétel - a fejlesztések iránti bizalom megteremtése,
- minőségi mezőgazdasági termelés és falusi turizmus megvalósítása - a vállalkozások fejlesztése által,
- a településfejlesztési koncepcióra alapozott településrendezési eszközök elkészítése.

Egy folyamatos hosszútávú eredmény eléréséhez nem elégséges csak egyet vagy kettőt ezekből bevezetni, egyszerre szükséges minden komponens kezelése. A változást, megújulást irányítani és menedzselni kell.

Nak Község hosszútávú jövője céljából csökkenteni szükséges a szereplők között az együttműködési készség hiányát, a partnerség elvének érvényesítésével.

Nak fejlesztése számára igénybe vehető forráslehetőségek

- EU források (pályázatok, támogatások),
- állami források (normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatási rendszerek, átengedett központi adó, saját ár- és díjbevételek),
- helyi adók: (ingatlanadó, kommunális adó, idegenforgalmi adó, iparüzési adó stb.),
- saját vállalkozási bevételek.

Nak Község számára is kulcsfontosságú, hogy miként érvényesíti érdekeit, mivel alapvetően a forráslehetőségek is meghatározzák a jelen koncepcióban elfogadott célok megvalósulását. Ezért szükséges a külső forráslehetőségek (állami támogatások, régiókra jutó állami támogatások, EU támogatások és pályázatok) ismerete és a folyamatos tájékozódás, pályázatírás.

A fejlesztési célok megvalósításához szükséges intézményfejlesztés

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatások (házi orvosi/fogorvosi rendelő stb.), a szociális és gyermekjóléti intézmények, illetve a kulturális és közművelődési intézmények fejlesztését is.

A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

Nak Község intézményfejlesztési célja, hogy intézményrendszere mind településkörnyéki/mikro térségi, mind helyi szinteken minél szélesebb körű és fejlettebb legyen, annak érdekében, hogy elősegítse a fiatal lakónépesség helyben tartását, a vállalkozások betelepülésével és fejlődésével, biztosítsa a település minőségi életképességét, és további fejlődését.

Miután az intézményrendszer fejlesztése komplex, összetett feladat, számos közvetlen és közvetett, rövid- és hosszú távú hatással bír, ezért szükséges a település intézményrendszerének vizsgálata, a rövid- és hosszú távú fejlesztési elképzelésének rögzítése, szükséges szakmai, pénzügyi és időbeli ütemezés mellett.

A kohézió erősítése nem csak a térségek közti fejlettségbeli különbségek csökkentése miatt fontos, hanem a térségi szereplők közti együttműködés ösztönzése érdekében is. Ahhoz, hogy a fejlesztések érdemi hatást érjenek el, szükséges az egy térségben, vagy a fejlesztések egy szegmensében a közintézmények (önkormányzatok és intézményeik), illetve a magán (vállalkozások és a civil szervezetek) közti együttműködések ösztönzése. A projektek fejlesztésében, illetve a projektek megvalósításában, közcélú szolgáltatások működtetésben, vagy szabadidős programok szervezésében való együttműködés javítja a fejlesztések hatékonyságát, valamint előidézheti a helyi identitás, kötődés erősödését.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 16. § értelmében az önkormányzat a településszerkezeti tervet legalább 10 évente, a helyi építési szabályzatot legalább 4 évente áttekinti, ellenőrzi és dönt arról, hogy

- a.) továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza,
- b.) módosítja, vagy
- c.) újat készít.

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 3. § (4) értelmében a koncepció, a településszerkezeti terv egymással tartalmi összhangban készül.

A fentiek értelmében a településfejlesztési koncepciót is 10 évente aktualizálni kell.

A településfejlesztési koncepcióban foglalt tervezett változások nyomon követése azonban évente javasolt, annak érdekében, hogy eltérés esetén mielőbbi beavatkozás megtörténhessen.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

2.1. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

2. ALÁÍRÓLAP

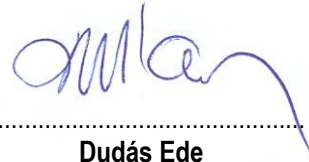
NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LERÁS

településrendező tervező

Szilágyi Annamária
okl. településmérnök
TT 14-0005

Vezető településrendező tervező

Dudás Ede
okl. településmérnök
TT15-0303.

Közlekedés tervező:

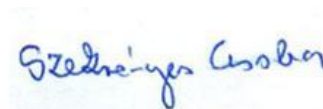
Kulcsár Gusztáv
Okl. Építőmérnök
K1-d1/15-0300

Közmű tervező:

Bíró Károly
Építőmérnök
TV-T-15-402, V-3a2/15-0402

Környezetvédelem:

Szekrényes Csaba
környezetmérnök

Távközlési tervező:

.....
Rác Géza
Villamos üzemmérnök
TH-15-0103

Elektromos tervező:

.....
Angyal András
Okl. elektromos mérnök
EN-T-1-15-0403

Gázellátás tervező:

.....
Vasasné Bacsó Eszter
Épületgépész mérnök
GO-T/15-0506

Tájtervező:

.....
Zsila László
Okl. táj- és kertépítész mérnök
TK 09-0583, K/1 09-0583

Tervező munkatárs:

.....
Fazekasné Jánócsik Zsuzsa
építőmérnök

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

TARTALOMJEGYZÉK

Címlap
Aláírólap
Tartalomjegyzék

1. SZ. MELLÉKLET: TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

- 1.1. TERÜLETFELHASZNÁLÁS
 - 1.1.1. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV TERÜLETFELHASZNÁLÁSA
 - 1.1.2. A TERÜLETFELHASZNÁLÁS, A TELEPÜLÉS KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉNEK TERÜLETGELHASZNÁLÁSI EGYSÉGEI
- 1.2. TÁJRENDEZÉS ÉS TERMÉSZETVÉDELEM
 - 1.2.1. TÁJKARAKTER, TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET
 - 1.2.2. TÁJI, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK
- 1.3. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER
 - 1.4.1. MŰEMLÉK
 - 1.4.2. MŰEMLÉKI KÖRNYEZET
 - 1.4.3. HELYI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉK
 - 1.4.4. RÉGÉSZETI TERÜLETEK
- 1.5. A KÖZLEKEDÉS
 - 1.5.1. ORSZÁGOS ÚTHÁLÓZAT
 - 1.5.2. TELEPÜLÉSI ÚTHÁLÓZAT
 - 1.5.3. KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS
 - 1.5.4. VÍZI KÖZLEKEDÉS
 - 1.5.5. KERÉKPÁROS KÖZLEKEDÉS
 - 1.5.6. GYALOGOS KÖZLEKEDÉS
 - 1.5.7. PARKOLÁS
- 1.6. A KÖZMŰELLÁTÁS
 - 1.6.1. VÍZI-KÖZMŰVEK
 - 1.6.2. ENERGIA KÖZMŰVEK
 - 1.6.3. HÍRKÖZLÉS
- 1.7. A KÖRNYEZETVÉDELEM
 - 1.7.1. Földtani közeg és a termőföld védelme
 - 1.7.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme
- 1.8. A KÖRNYEZETVÉDELEM
 - 1.8.1. Vízvédelemmel, vízrajzi veszélyeztetettséggel kapcsolatos védelmek és korlátozások
 - 1.8.2. Közműlétesítmények védőterületei, védőtávolságai
 - 1.8.3. Közlekedés védőterületei, védőtávolságai
 - 1.8.4. Táj- és természetvédelem
 - 1.8.5. Örökségvédelem
- 1.9. KORLÁTOZÁSOK

2. SZ. MELLÉKLET: VÁLTOZÁSSAL ÉRINTETT TERÜLETEK

3. SZ. MELLÉKLET: A TELEPÜLÉS TERÜLETI MÉRLEGE

4. SZ. MELLÉKLET: A TERÜLETRENDEZÉSI TERVVEL VALÓ ÖSSZHANG IGAZOLÁSA

A TERVEZETT MÓDOSÍTÁS ÉS A 2018. ÉVI CXXXIX. TÖRVÉNNYEL JÓVÁHAGYOTT MAGYARORSZÁG ÉS EGYES KIEMELT TÉRSÉGEINEK TERÜLETRENDEZÉSI TERVÉNEK ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERVVEL (OTRT) VALÓ ÖSSZHANG SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI TERÜLETRENDEZÉSI TERV ÉS A TERVEZETT MÓDOSÍTÁSOK KAPCSOLATA SZÁMÍTÁSOS IGAZOLÁSOK
A TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK BEMUTATÁSA
A TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZÁSOK TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEINEK BEMUTATÁSA

5. SZ. MELLÉKLET: BIOLÓGIAI AKTIVITÁSÉRTÉK SZÁMÍTÁS EREDMÉNYE

HATÁROZAT TERVEZET

1. SZ. MELLÉKLET: TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV LEÍRÁSA

BEVEZETÉS

A község döntött a településrendezési terve átfogó, a teljes közigazgatási területet érintő új településrendezési terv készítéséről az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.), az „országos településrendezési és építési követelményekről” szóló szintén többször módosított 253/1997. (XII. 20.) Korm. számú kormányrendelet (továbbiakban OTÉK) figyelembevételével. A tervezés során „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásait alkalmazzuk. A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és a térségi érdek és a szomszédos települések alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása és szintben tartása mellett.

KÖZÚT: A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:

- Észak-déli irányban a Kospula-Lápfő közti 6517-es út halad át rajta

VASÚT: Nem érinti a település közigazgatási területét.

KERÉKPÁRÚT: Kiepített kerékpárút a település közigazgatási területen nem található.

VÍZFOLYÁS: Nemzetközi és országos jelentőségű vízi utak nem érintik a település közigazgatási területét.

LÉGI KÖZLEKEDÉS: nem releváns.

TÉRSÉGI JELENTŐSÉGŰ KÖZMŰVEZETÉK: A közvetlen villamos energiaellátást 22 kV-s villamos légvezeték-hálózat biztosítja. A közigazgatási területet nagyfeszültségű légvezetékek érinti: a 120 kV feszültségű szinttel rendelkező villamos energia átviteli hálózat keresztül halad a településen. A települést termékvezeték nem érinti.

KÖZMŰVEZETÉKEK

1. Vízellátás

A település területén közüzemű vízellátó hálózat üzemel, melyet a DRV Zrt. működtet. A településen kiepített vízvezeték hálózat körvezetékes rendszerű, a csővezeték anyaga azbesztcement nyomócső, illetve KM PVC, a víztorony biztosítja.

2. Szennyvíz-csatorna hálózat

A településen üzemel közüzemi szennyvízelvezető csatornahálózat. A szennyvíz a Dombóvári közigazgatási területén lévő szennyvíztisztító telepre kerül.

A szennyvízhálózatba bekötött fogyasztók száma a beruházásoknak, támogatásoknak köszönhetően évről-évre nő. A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás a lakásállomány százalékában az országos átlag feletti.

3. Csapadékvíz-elvezetés

A települést érintő vízfolyások adatait, belvíz elöntések területeit a Vízügyi Szakvélemény rögzíti. Új településrendezési terv készítéséhez új szakvélemény készíttetése indokolt. Zárt közüzemű csapadékcsonna hálózat nem üzemel a településen. A felületre hulló csapadékvizek elvezetésére, elhelyezésére nyílt árkok szolgálnak, melyek a közlekedési utak mentén létesültek. A kapubeajtók részére csőátereszeket építették az árkokon. Az elvezetett felszíni vizek befogadói Társulati és Önkormányzati kezelésűek.

4. Gázellátás

A község vezetékes földgázzal nem ellátott.

Energia ellátás

Villamos energia

A település villamos energia ellátása 22 kV-os hálózatról van ellátva. A hálózat alapvetően légvezetékes. A vezeték biztonsági övezete a szélső vezetőktől mindkét irányba merőlegesen mérve belterületen 2,5, külterületen 5,0 m. A vezeték keresztmetszeteit figyelembe véve, így e vezeték teljes biztonsági sávja belterületen úgy kb. 5-6,5 m-es, míg külterületen 10-11,5 m-es sávot fedd le. A településen üzemelő 22/0,4 kV-os transzformátor állomások közvetítésével éri el a lakosságot a villamos energia. A légvezetékéről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak.

Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos állomás a településen. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

Hírközlés

A településen jelen van valamennyi mobil szolgáltató, a vezetékös hírközlés a Magyar Telekom Nyrt. végzi.

Saját maga látja el a közút kezelés-karbantartás árok és padkarendezéssel a nem országos főúton, valamint a közterület, és parkrendezési feladatokat.

VÉDELMI ÉS KORLÁTOZÓ ELEMEL

1. Vízvédelemmel, vízrajzi veszélyeztetettséggel kapcsolatos védelmek és korlátozások
 - csapadék elvezetést szolgáló árkok, csatornák mentén 3-3 m-es parti sáv
2. Közmuléstitmények védőterületei, védőtávolságai
 - 1 kV felett 35 kV névleges feszültség szint alatt föld feletti szabadvezeték az ÉMÁSZ alapszolgáltatása alapján 6-6 méter.
 - Meglévő 120 kV-os névleges feszültség szintnél 13-13 méter biztonsági övezet.
3. Közlekedés védőterületei, védőtávolságai
 - országos mellékutak külterületi szakaszán tengelytől mérten 50-50 m
4. Táj- és természetvédelem
 - a. Nemzetközi védettség alatt álló területek
 - i. NATURA 2000 terület:
nem érintett
 - b. Magyarországi természetvédelmi védettség alatt álló területek
 - i. Országos jelentőségű védett természeti területek, értékek:
 - a. egyedi tájértékek
 - ii. Országos Ökológiai Hálózat területei
magterület
ökológiai folyosó
- Tájvédelem:
- tájképvédelmi terület, tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület
5. Örökségvédelem
 - A. Országos művi értékvédelem
 - műemlék
 - műemléki környezet
 - nyilvántartott régészeti lelőhelyek
 - B. Magyarországi természetvédelmi védettség alatt álló területek
 - helyi egyedi védelem alatt álló épületek
6. Korlátozó elemek
 - erdő övezete
 - erdőtelepítésre javasolt terület övezete
 - gyümölcstermesztés térségi jelentőségű övezete
 - Nyírségi vegyes tájgazdálkodási és turisztikai övezet
 - Országos Erdészeti Adattári erdő

A településszerkezeti terv elemei:

- A beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területeket, valamint az azokon belüli területfelhasználási egységek
 - A már kialakult beépített és nem beépített területek
 - A változással érintett területek
 - A különleges intézkedést igénylő területek
 - Jelentős, szerkezetet meghatározó zöldfelületi elemek
 - Meglévő és tervezett, szerkezetet meghatározó infrastruktúra elemek
 - A település központja, illetve központjainak rendszere
- Művi értékvédelmi, örökségvédelmi elemek
- Táj- és természetvédelmi elemek

- A táj, az épített és a természeti környezet, valamint a környezeti elemek védelmével kapcsolatos korlátozások területi lehatárolása (megjelenítve a más jogszabállyal érvényesülő elemeket)
- Védőterületek, védősávok (megjelenítve a más jogszabállyal érvényesülő elemeket)
- A veszélyeztetett, illetve veszélyeztető tényezőjű területek (különös tekintettel a veszélyeztető környezeti és természeti tényezőkre)
- A védelemre vagy korlátozásra javasolt területek, objektumok
- A település veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelése, a katasztrófavédelmi osztályba sorolás alapján meghatározott elégséges védelmi szint követelményei

1.1. TERÜLETFELHASZNÁLÁS

1.1.1. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV TERÜLETFELHASZNÁLÁSA

A község területe a Településszerkezeti Terv területfelhasználása alapján általános és sajátos területfelhasználási egységekre bontható. A fejlesztés és beépítés szempontjából beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területekre tagolódnak. A beépítési területeken a telkek megengedett beépíthetősége legalább 10 %, míg a beépítésre nem szánt területek esetében legfeljebb 10 %. A Településszerkezeti Tervben meghatározott általános és sajátos területfelhasználási egységek a 253/1997. (XII.20.) az országos településrendezési és építési követelményekről szóló Kormányrendelet alapján kerültek meghatározásra, melyek Nak vonatkozásában a következők:

A község területének beépítésre szánt területei sajátos használatuk szerint a következő építési övezetekre tagolódnak]

- a) Lakóterület, ezen belül
- aa) Falusias lakóterület (Lf)
- b) Gazdasági terület, ezen belül
- ca) Egyéb ipari terület (Ge)
- e) Különleges terület, ezen belül
- ea) Temető területe (Kt)
- eb) Kegyeleti park területe (Kkp)
- ec) Nagyterjedésű sportolási célú terület (Ksp)
- ed) Mezőgazdasági üzemi terület (Kmű)

A község területének beépítésre nem szánt területei sajátos használatuk szerint a következő övezetekre tagolódnak

- a) Közlekedési és közmű területek, ezen belül
- aa) Országos összekötő út terület (Köu-o)
- ab) Kiszolgáló út terület (Köu-k)
- ac) Mezőgazdasági feltáró út (Köu-mg)
- b) Zöldterületek, ezen belül
- ba) Közkertek területe (Zkk)
- c) Erdőterületek, ezen belül
- ca) Gazdasági erdő terület (Eg)
- d) Mezőgazdasági terület, ezen belül
- da) Általános mezőgazdasági terület (Má)
- db)) Mezőgazdasági terület (korlátozott) (Mko)
- dc) Kertes mezőgazdasági terület (Mk)
- e) Vízgazdálkodási terület (V)
- f) Természetközeli területek (Tk)
- g) Különleges terület
- ga) Közmű terület (Kkö)

1.1.2. A TERÜLET FELHASZNÁLÁS, A TELEPÜLÉS KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉNEK TERÜLETGELHASZNÁLÁSI EGYSÉGEI

A. BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK

a. LAKÓTERÜLETEK

- a. **Falusias lakóterület (Lke):** legfeljebb 4,5 m-es beépítési magasságú lakóépületek elhelyezésére szolgál. A Településszerkezeti Tervben, több helyen van kijelölve falusias lakóterület. A környezetre jelentős hatást gyakoroló tevékenységet befogadó épület és üzemanyagotöltő állomás nem helyezhető el.

b. GAZDASÁGI TERÜLETEK

- a. **Egyéb ipari terület (Ge):** olyan gazdasági célú ipari létesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek más beépítésre szánt területen nem helyezhetők el. A közigazgatási területen belül elszórtan helyezkednek el.

c. KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

- a. **Nagykiterjedésű sportolási célú terület (Ksp):** különleges beépítésre szánt sportterület területfelhasználásba soroltak a község nagykiterjedésű sportolási célú területe. A területfelhasználási egységben a sportolás épületei, testedzés és a hozzákapcsolódó vendéglátás rendeltetésű épületek helyezhetőek el.
- b. **Temető területe (Kt):** különleges beépítésre szánt temetőterület területfelhasználásba sorolt a község működő temetője.
- c. **Kegyeleti park (Kkp):** különleges beépítésre szánt területek közé került besorolásra a nem használt lezárt temetők, ahol temetkezést nem végeznek
- d. **Mezőgazdasági üzemi terület (Kmű):** Település közigazgatási területén szétszórtan növénytermesztésre és állattenyésztésre szolgáló területek

B. BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

1. KÖZLEKEDÉSI ÉS KÖZMŰ TERÜLETEK

- a. **Közlekedési terület (KÖu)**

2. ZÖLDTERÜLETEK

Zöldterületbe az állandóan növényzettel fedett közterületek tartoznak. A zöldterületek elsődlegesen a pihenés, játék és testedzés helyszínei, továbbá a környezetükben lévő lakóterületek, illetve a község klimatikus viszonyainak megőrzését, javítását, ökológiai rendszereinek védelmét szolgáló zöldszigetek. A korábban zöldterületi besorolásban lévő területek megmaradnak. Az OTÉK a közkert terület intézményét bevezetve megszüntette az elmúlt évek anomáliáit, és jogszabályi szintre emelte a települési szintű közparkok, és az utca- vagy városrész szintű közkertek közti különbséget.

- a. **Közkertek (Zkk):** olyan zöldterületek, melyek egy meghatározott fő funkciót (játék, sport, pihenés stb.) szolgáló 1 ha-nál kisebb területű, közterületi zöldterület, amelyet bárki használhat.

3. ERDŐTERÜLETEK

Erdőterület a földhivatali nyilvántartás szerinti erdő művelési ágú és a településszerkezeti tervlap szerint, illetve az Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület. Az erdőterületeket a szabályozási tervnek és helyi építési szabályzatnak az erdőben elhelyezhető építmények alapján védelmi, gazdasági vagy kiváló termőhelyi erdő terület övezetébe kell sorolnia.

- a. **Gazdasági erdő területe (Eg):** Egyéb erdőterületbe jellemzően az erdőről szóló törvény szerinti honvédelmi rendeltetésű erdőket, a védelmi rendeltetésű erdőnek nem minősülő erdőket, a vízgazdálkodási célú erdőket és az egyéb feladatok megvalósítását szolgáló erdőket kell sorolni. Az egyéb erdőterületen a megengedett legnagyobb beépítettség legfeljebb 0,5%.

4. MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK

A korábbi településrendezési eszközökhöz képest a külterület meghatározó tájalkotó elemeinek, a mezőgazdasági területeknek, az egyes területek sajátosságait és környezeti érzékenységét figyelembe véve differenciáltabb tagolása indokolt. Természetvédelmi, környezetvédelmi szerepük, az építés mellett a tájhasználatot is korlátozó jellemzőik miatt már területhasználati szinten szükséges a természetvédelmi lehatárolással érintett területek külön területfelhasználásba sorolása. E szerint a mezőgazdasági területek sajátos használatuk szerint az alábbiak szerint tagolódnak:

- a. **Kertes mezőgazdasági terület (Mk):** a mezőgazdasági terület olyan része, amely jellemzően kisüzemi használatú, 6000 m² alatti telkekből (földrészletekből) áll, és ahol a kert, szőlő és gyümölcs művelési ágak dominálnak - többnyire korábbi zártkerti besorolású területek.

A korlátozott használatú mezőgazdasági területen a tájképi, természeti értékek hosszú távú fennmaradása érdekében épületek, építmények a természetyszerű művelési ágak fenntartásához kapcsolódóan, a természetvédelmi szempontok sérelme nélkül, a tájképi adottságok megőrzése mellett létesíthetők.
- b. **Általános mezőgazdasági terület (Má):** A jó termőhelyi adottságú, korlátozás alá nem eső, árutermelő gazdálkodásra alkalmas mezőgazdasági területek. Az általános mezőgazdasági területen a növénytermesztés, az állattartás és állattenyésztés, továbbá az ezekkel kapcsolatos saját termék feldolgozására, tárolására és árusítására szolgáló építmények elhelyezésére, valamint amennyiben a gazdálkodáshoz szükséges ottlakás indokolt, lakóépület kialakítására van lehetőség.
- c. **Korlátozott használatú mezőgazdasági terület (Mko):** A tájképi, természetvédelmi szempontból értékes, vízvédelmi szempontból érzékeny – védett természeti területen, Natura 2000 területként nyilvántartott és/vagy az ökológiai hálózat részeként magterületbe, illetve ökológiai folyosó területébe sorolt— mezőgazdasági területek. A korlátozott használatú mezőgazdasági területen a tájképi, természeti értékek hosszú távú fennmaradása érdekében épületek, építmények a természetyszerű művelési ágak fenntartásához kapcsolódóan, a természetvédelmi szempontok sérelme nélkül, a tájképi adottságok megőrzése mellett létesíthetők.

5. VÍZGAZDÁLKODÁSI TERÜLETEK

A vízgazdálkodással összefüggő területek tartoznak ide, melyek a vízfolyások medre és partja, valamint a vízelvezető árkok, és csatornák területeit jelenti. A vízgazdálkodási területen a terület rendeltetészerű használatához szükséges, épületnek nem minősülő, csak a vízgazdálkodással összefüggő építmények helyezhetők el, külön jogszabályban meghatározottak szerint.

6. TERMÉSZETKÖZELI TERÜLETEK

A mocsarakat, nádasokat, sziklás területeket, melyek leginkább élőviláguk és természeti értékeik miatt jelentős. Épületet elhelyezni a természetközeli területen az ökológiai rendszerük védelme érdekében nem lehet.

7. KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

- a. **Közmű terület (Kkő):** közművek sajátos építményfajtáinak kialakítására szolgáló terület kijelölés

1.2. TÁJRENDEZÉS ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

1.2.1. TÁJKARAKTER, TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET

A táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenységek tájhasználati konfliktusok forrásaivá válhatnak. Funkcionális, tájhasználati konfliktusokat az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okoznak.

Tájökológiai tájhasználati konfliktusról beszélünk, az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területfelhasználási módok fennállása esetén. Hiányoznak a mezővédő-útvédő erdősávok, erdőtömbök, melyek ökológiai hatásukkal és megjelenésükkel jelentős mértékben gazdagíthatnák a tájat, hozzájárulhatnak az erdőszült területek méretének növeléséhez.

A település bel- és külterületén egyaránt fellelhetőek különböző fokú tájhasználati konfliktusok, amelyek kezelése mind tájkép, mind pedig településképi és közjóléti szempontból kiemelten fontos.

Ipari területek vizuális megjelenése: A közigazgatási terület egészére jellemző, általános tájhasználati konfliktusként lehet említeni a mezőgazdasági és ipari telepek, üzemek vizuális problematikáját. A települési belterület és külterület határában elhelyezkedő, új ipari létesítmények vizuális tájba illesztése még megoldásra vár. Ezek kezelésére létezik szakmai eszközrendszer. Ennek alkalmazási lehetőségeit mindenképpen célszerű megvizsgálni.

Elektromos légvezetékek problematikája: Általános települési vizuális képet érintő konfliktusként még az elektromos légvezetékek problematikáját lehet említeni.

Illegális hulladéklerakás: Mind külterületet, mind pedig belterületet érintő konfliktus az illegális hulladéklerakások kérdésköre. Ezen hulladék lerakatok felszámolását nem csak vizuális, hanem közjóléti szempontból is kiemelt jelentőséggel kell kezelni.

Kulturális építmények, területek történeti környezetének problémája: Elsősorban a műemlékek, műemléki épületek és környezetük megközelítéséről beszélünk.

1.2.2. TÁJI, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK

A. NEMZETKÖZI VÉDETTSÉG ALATT ÁLLÓ TERÜLETEK

Nak Közigazgatási területén nincs kiemelten kezelt Natura 2000 terület.

B. MAGYARORSZÁGI VÉDETTSÉG ALATT ÁLLÓ TERÜLETEK

Országosan védett természeti területek és természeti emlékek

Országos védett természeti terület Nak közigazgatási területét a következők érintik:

- Országos jelentőségű természetvédelmi terület
- Országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó terület
- vízminőségvédelmi terület övezete
- Erdők övezete
- Erdőtelepítésre javasolt terület
- Kiváló erdő területe
- Jó termőhelyi adottságú szántó területe

Helyi védett természeti területek és természeti emlékek.
Helyi jelentőségű természetvédelmi terület Nak közigazgatási területén nem található.

C. EGYÉB KIEMELT TERMÉSZETVÉDELMI OLTALOMBAN NEM RÉSZESÜLŐ (VÉDETTÉ NEM NYILVÁNÍTOTT) TÁJI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉRTÉKEK

Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

D. ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT TERÜLETEI

A nemzeti ökológiai hálózat területét az Országos Területrendezési Terv (OTrT) határolja le. Az OTrT-ben lehatárolt nemzeti ökológiai hálózat területe a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben kerül megbontásra magterületre és ökológiai folyosóra osztva.

E. EGYÉB VÉDENDŐ TÁJHASZNÁLAT

Egyéb védendő tájhasználat Nak közigazgatási területén nem található.

F. TÁJKÉPVÉDELMI SZEMPONTBÓL KIEMELTEN KEZELENDŐ TERÜLETEK

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeket a területrendezési tervek (OTrT és megyei területrendezési terv) térségi övezeti tervlapjai határolják le.

1.3. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER

Nak zöldfelületi rendszere a belterületi zöldfelületi elemekből – zöldterületek (közparkok, közkertek), zöldfelületi intézmények (temető, sportterület, Pihenős-rekreációs célú terület), intézménykertek, közterületek zöldfelületei (fásított közterek, útmenti zöldfelületek, fasorok), egyéni használatú kertek (lakóterületek, üdülők, gazdasági területek stb. kertjei) –, valamint az ehhez kapcsolódó külterületi zöldfelületi elemekből – erdők, gyepterületek, fás, ligetes területtel, vízfolyások – áll.

A Településszerkezeti terv felülvizsgálata során a zöldfelület fejlesztés célja volt:

- a község zöldfelületi rendszerében kiemelt jelentőséggel bíró közterek megőrzése, zöldfelületi szerepének védelme,
- a zöldfelületi adottságok kihasználása, a meglévő zöldterületek funkcionális és esztétikai szempontú fejlesztése,
- a zöldfelületi rendszer folytonosságának biztosítása, a zöldhálózat összekötő szerepű elemeinek fejlesztése,
- az erdők közjóléti szerepének erősítése, a hullámtéri közösségi használatú zöldfelületek növelése.

A zöldterületek funkcionális, esztétikai és ökológiai szerepe erősítendő, a kerti berendezések és a növényzet területén megvalósítandó fejlesztések révén. Folytatandó a játszótéri eszközök felújítása, cseréje.

A zöldfelületi rendszer jelentős funkcionális elemei a zöldfelületi intézmények (temető, sportterület) és rekreációs területek. Az új Településszerkezeti terv a meglévő állapotot figyelembe véve, többnyire meghagyva a korábbi Településszerkezeti terv elhatározásait, határolta le e területeket. Temető bővítési terület és új sport vagy rekreációs célú terület az új Településszerkezeti tervben nem került kijelölésre. A zöldfelületi intézmények zöldfelületi szerepe a növényzet gazdagításával erősítendő.

A közhasználat elől elzárt, viszont a kondicionálásban, a klímaváltozás kedvezőtlen hatásai mérséklésében és a kedvező településkép kialakulásában jelentős szerepet játszó egyéni használatú kertek (lakóterületek, üdülőterületek, gazdasági területek zöldfelületei) mennyiségi és minőségi kialakításáról a HÉSZ rendelkezik. Kiemelt hangsúlyt kell fektetni a gazdasági területeken előírt zöldfelületek szakszerű megvalósítására.

A zöldfelületi rendszer folytonosságának biztosítása végett a szerkezeti jelentőségű utak mentén egységes fasorok, zöld sávok alakítandók ki. Fokozott gondot kell fordítani a település bevezető útjainak fásítására, egységes, rendezett, a településképbbe illő utcakép kialakítására.

A külterületi zöldfelületi elemekkel való kapcsolat megteremtése, valamint a külterület szigetszerűen elhelyezkedő zöldfelületi elemeinek, a szétaprózódott természetközeli élőhelyeknek az összekötése érdekében a csatornák és a külterületi utak menti tájfásításra kiemelt hangsúlyt kell fektetni.

Nagy figyelmet kell fordítani az őshonos fajták összetételének, társulásának megőrzésére, valamint az invazív fajok elleni küzdelemnek.

1.4. AZ ÖRÖKSÉGVÉDELEM

1.4.1. MŰEMLÉK

Nem található a településen műemlék.

1.4.2. MŰEMLÉKI KÖRNYEZET

A település közigazgatási területén műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet nem található.

1.4.3. HELYI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉK

Helyi építészeti értékek, minden olyan építészeti, történeti, néprajzi szempontból jelentős egyedi vagy együttes alkotás (épület, építmény, épüleategyüttes, utcakép), valamint az ezeket körülvevő építészeti környezet, ami nem minősül műemléknek.

Az építészeti értékek helyi védelme egyedi és területi lehet.

A község településrendezési tervében helyi építészeti értékvédelemmel rendelkező ingatlanok az alábbiak:

Lakóépületek

7215, Nak, Fő u.13. szám
7215, Nak, Fő u.233. szám
7215, Nak, Fő u.216. szám
7215, Nak, Fő u.29. szám
7215, Nak, Fő u.24. szám
7215, Nak, Fő u.42. szám
7215, Nak, Fő u.53. szám
7215, Nak, Fő u.64. szám
7215, Nak, Fő u.91. szám
7215, Nak, Fő u.94. szám
7215, Nak, Fő u.103-104. szám
7215, Nak, Fő u.105. szám
7215, Nak, Fő u.108. szám
7215, Nak, Fő u.184. szám
7215, Nak, Fő u.119. szám
7215, Nak, Fő u.121. szám
7215, Nak, Fő u.204. szám

1.4.4. RÉGÉSZETI TERÜLETEK

A közigazgatási területen számos ismert régészeti terület megtalálható. Belterületen a régi templom helyén található régészeti terület. A többi régészeti lelőhely a külterületen szétszórta helyezkedik el.

1.5. A KÖZLEKEDÉS

1.5.1. ORSZÁGOS ÚTHÁLÓZAT

1. ORSZÁGOS MELLÉKUTAK

A település közvetlen elérhetőségét biztosító utak:

- 6517 - Dombóvár-Nak-Lápfő összekötő út

1.5.2. TELEPÜLÉSI ÚTHÁLÓZAT

1. TELEPÜLÉSI FŐUTAK

- Fő utca.

2. GYŰJTŐUTAK

3. KISZOLGÁLÓ UTAK

4. KERÉKPÁRUTAK

5. GYALOGUTAK

6. KÜLTERÜLETI FELTÁRÓ UTAK

1.5.3. KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

A. AUTÓBUSZ KÖZLEKEDÉS

A tömegközlekedési lehetőségeket a Volánbusz helyközi autóbuszjáratok biztosítják, amelyek többféle útvonalon közlekednek:

- Nak, Nosztánypusztai elágazás
- Nak, Petőfi utca
- Nak, forduló
- Nak, Posta

megállóhelyeken, a település belterületére betérve. Napi szinten 11 járat indul Dombóvárról – Nakra. A rendszeres összeköttetés leginkább Dombóvárral biztosított.

1.5.4. VÍZI KÖZLEKEDÉS

Nak Község nem érintett.

1.5.5. KERÉKPÁROS KÖZLEKEDÉS

Kerékpáros úthálózattal a település nem rendelkezik. A községbe érkező kerékpárosok biztonságos utazása nem megoldott, az utakra jellemző a teherforgalom és a keskeny nyomtáv.

1.5.6. GYALOGOS KÖZLEKEDÉS

A település utcáin jellemzően egy oldali járda épült, és méretük alul maradt a szabvány szerint szükséges méretnek.

A megfelelő színvonalú gyalogos közlekedés biztosítása érdekében fontos:

- a járdaburkolatok egybefüggő kiépítése
- a járdák burkolatának szükség szerinti cseréje
- az akadálymentesítés biztosítása
- az iskola környékén meg kell teremteni a biztonságos gyalogos közlekedés feltételeit, hogy az egyedül közlekedő gyermekek is problémamentesen tudjanak haza, ill. az iskolába eljutni
- buszmegállók közelében fontos a gyalogátkelőhely megléte, mert a gyalogosok a viszonylag távol lévő gyalogátkelők helyett, az úttesten áthaladva érik el a megállókat.

1.5.7. PARKOLÁS

Meglévő közterületi parkolók a kereskedelmi egységeknél és intézményi épületeknél korlátozott számban találhatóak

1.6. A KÖZMŰELLÁTÁS

Egy település közműellátottsága az egyik legfontosabb tényező a vállalkozások működési környezetében, meghatározó szerepe van egy terület tökevonzó képességének alakulásában, a víz-és szennyvízcsatorna ellátás pedig következtetni enged továbbá a lakosság életminőségének szintjére is.

Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma növekedett, mivel pályázatok útján nyert támogatási forrásból a település szennyvízhálózatának kiépítése folyamatban. Egy település közműellátottsága önmagában még nem indukál fejlődést a település gazdasági életében. Kiépítettsége viszont elősegítheti a gazdasági tevékenységek bővülését a térségbe érkező befektetések tekintetében.

A fenti táblázat adataiból megállapítható, hogy a település vezetékes gázt fogyasztó háztartásai magasabb, mint a járási, megyei és régiós átlag. Az egy háztartásra jutó fogyasztóra jutó éves gázfogyasztás is harmadával magasabb a településen a járási, megyei, régiós átlagnál. Az egy háztartásra jutó villamos-energiafogyasztás is magasabb a többi mutatónál. Az egy lakosra jutó évi vízfogyasztás is átlag feletti.

1.6.1. VÍZI-KÖZMŰVEK

A. VÍZELLÁTÁS

Tolna megye településképeinek jelenlegi vízellátáshoz a vízbeszerzés többnyire helyi vízbázisokkal, kistérségi társulásokkal megoldott. A megye vízellátására jellemző, hogy több un „egy kutas”, illetve önálló vízellátással rendelkező település és ezek vízbázisai az elszennyeződés lehetőségének kitettebbek, mivel ezek között a települések között több nem rendelkezik közcsatornás szennyvízelvezető hálózattal. A közcsatornás szennyvízelvezetés kiépítésének a hiányában a szennyvizek döntő hányadát, a talajba szikkasztják, szennyezve a talaj-és a rétegvizeket, amelyekből a kisebb talpmélységű helyi kutak a vízutánpótlásukat közvetlen nyeri. A klímaváltozás hatására jelentkező szélsőségesebb csapadék viszonyok is jobban és közvetlenebbül érintik ezeket a vízbázisokat.

B. SZENNYVÍZCSATORNÁZÁS

Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat nincs a településen.

C. CSAPADÉK CSATORNÁZÁS

A települést érintő vízfolyások adatait, belvízelöntések területeit a Vízügyi Szakvélemény rögzíti. Új településrendezési terv készítéséhez új szakvélemény készíttetése indokolt. Zárt közüzemű csapadékcsatorna hálózat nem üzemel a településen. A felületre hulló csapadékvizek elvezetésére, elhelyezésére nyílt árkok szolgálnak, melyek a közlekedési utak mentén létesültek. A kapubeajtók részére csőátereszeket építették az árkokon. Az elvezetett felszíni vizek befogadói Társulati és Önkormányzati kezelésűek.

A nyílt csapadékcsatornák állapotát, a vízátvezető képességét az átvezetők folyamatos karbantartásával biztosítani kell. A belterület vízvezetését a megvalósítás előtt, a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás során felül kell vizsgálni. A külterületek területe vízrendezett, ahol a vízvezetés megoldott, a rendszeres karbantartás folyamatos, melyet közmunkások bevonásával próbálnak megoldani. Az építendő hálózat kivitelezésére a fejlesztési források esetén lesz lehetőség.

1.6.2. ENERGIA KÖZMŰVEK

A. VILLAMOS-ENERGIA ELLÁTÁS

A település villamos energia ellátása 22 kV-os hálózatról van ellátva. A hálózat alapvetően légvezetékes. A vezeték biztonsági övezete a szélső vezetőktől mindkét irányba merőlegesen mérve belterületen 2,5, külterületen 5,0 m. A vezeték keresztmetszeteit figyelembe véve, így a vezeték teljes biztonsági sávja belterületen úgy kb. 5-6,5 m-es, míg külterületen 10-11,5 m-es sávot fed le. A településen üzemelő 22/0,4 kV-os transzformátor állomások közvetítésével éri el a lakosságot a villamos energia. A légvezetékéről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak. Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos állomás a településen. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

Nagyfeszültségű hálózatok

A település területén nagy/középfeszültségű alállomás nem található, és nyomvonala sem halad keresztül.

Középfeszültségű hálózatok

A 22 kV-os vezeték táppontja az alközpont. Az ellátást biztosító gerincvezeték nyugat irányban halad a település külterületén.

Erről csápszerűen ágaznak le a településen található. 22/0,4 kV-os transzformátor állomást ellátó ún. leágazó vezeték. Ezen leágazások néhány transzformátor állomást látnak el egyszerre.

Az energiaellátás a gerincvezeték esetében kétirányú ellátást jelent (íves hálózatok). A leágazások esetében az ellátás csak egy irányból biztosított. Így egy leágazási ponthoz közeli hiba esetében az utána lévő valamennyi transzformátor állomás kiesik az energiaellátásból. Ezért is célszerű minimalizálni az egy leágazáson lévő transzformátor állomások számát.

A légvezetékéről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak. Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos és vasoszlopos állomás is a településen. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

0,4 kV-os hálózat

A villamos energia elosztás kiefeszültségen alapvetően szabadvezetékes (légvezetékes), illetve szigetelt szabadvezetékes hálózaton történik. A hálózat tartószerkezete betonoszlop és faoszlop. A hálózat keresztmetszete vegyes. Alapvetően 50 és 95 mm² keresztmetszetű, de azért néhol megtalálható az ezeknél kisebb keresztmetszet is. (25-35 mm²) Több helyen hosszú sugarak találhatóak, ami önmagában is feszültségpanaszt okozhat.

Az áramszolgáltató folyamatosan tanulmányterveket készít a településekre. Ezekben felméri a meglévő hálózatot. Megvizsgálják, hogy ezen hálózatok megfelelnek-e a jelenlegi igényeknek, követelményeknek. Az elvégzett vizsgálatok, számítások alapján meghatározásra kerül, hol és milyen beavatkozás szükséges ahhoz, hogy a meglévő fogyasztók minőségi ellátása biztosítva legyen. Ezen beavatkozás lehet kapacitásnövelés egy adott utcában, vagyis a meglévő kiefeszültségű hálózaton vezetékcsere, szükség esetén tartószerkezet csere is. Ahol ez már nem elegendő akkor új táppontok - transzformátor állomások - létesítése szükséges. A tanulmány ennek helyét is meghatározza.

A település közvilágítása a 0,4 kV-os hálózat oszlopaire szerelt lámpatestekkel történik.

B. GÁZELLÁTÁS

A község vezetékös földgázzal nem ellátott.

C. TÁVHŐELLÁTÁS

A község nem rendelkezik távhőellátással, kiépítése a jövőben sem várható.

D. GEOTERMIKUS ENERGIA

A község nem rendelkezik geotermikus energiával.

1.6.3. HÍRKÖZLÉS

A. VEZETÉKES HÍRKÖZLÉS

A községen belül a vezetékes távközlési hálózat általánosságban földfeletti oszlopokra szerelt, részben földalatti elhelyezésű. A föld feletti oszlopok a kifeszültségű hálózat tartóoszlopaire szerelten épültek.

A vezetékes távközlés műszaki megjelenésében közmű jellegű, ám a szolgáltatás alanyi jogon történik. Ezért a rákötések egyéni elbírálás és szerződés alapján készülnek. A szükséges hálózatfejlesztést a szolgáltató saját beruházásaként valósítja meg.

A község új fejlesztési területein a vezeték földfeletti és/vagy földalatti elhelyezéssel létesülhet.

B. VEZETÉK NÉLKÜLI HÍRKÖZLÉS

A távközlési ellátottságot tovább növeli a vezeték nélküli mobiltelefonok használata. Ennek területi korlátja nincs. Nincs semmilyen vezeték nélküli táv- (T-Mobile, Yettel, Vodafone, Digi) és műsorszóró szolgáltató megfelelő vételi lehetőségét tud biztosítani.

A földfelszíni digitális televízió szolgáltatás igénybevételéhez, az épületen kívül, talajszint felett legalább 1.5 méter magasan (házfal, erkély, terasz) elhelyezett erősítő kültéri vevőantenna szükséges. A kedvező műsorvétel érdekében egyéni antennák elhelyezését a falusias lakóterületen korlátozni célszerű. Az újabb fejlesztési területeken a kábelhálózat közvetítésével kell a műsorszórást megoldani, elkerülve az épületenként megjelenő antennák látványát. A már beépített területen is célszerű a hálózat kiépítése, földalatti elhelyezéssel és a településkép javítása érdekében fokozatosan felszámolhatók az egyedi antennák.

Az országos mikrohullámú összeköttetés biztosítása magassági korlátozást okoz, amelyet jelen terv után is figyelembe kell venni.

1.7. A KÖRNYEZETVÉDELME

1.7.1. Földtani közeg és a termőföld védelme

Az OTrT és a Budapest Főváros Kormányhivatala Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály adatszolgáltatása szerint NAK külterülete kiváló, illetve jó termőhelyi adottságú szántóterületekkel nem rendelkezik.

A termőföld mennyiségi védelme érdekében alapvető követelmény, hogy csak átlagosnál gyengébb minőségű termőföldek (nem azonos az OTrT szerinti kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek közé nem tartozó területekkel) vehetők igénybe új fejlesztési területként, kivéve egy-két nevesített esetet: pl.: már meglévő, máshol nem bővíthető létesítmények.

A Megalapozó vizsgálatok során részletesen feltárássra kerültek, hogy a közigazgatási területen hol helyezkednek el az átlagos és átlagosnál jobb minőségű termőföldek továbbá, hogy a közigazgatási terület kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetekkel érintett-e, a fejlesztési területek kijelölésénél ezen adatok figyelembevételre kerültek-e.

A termőföld védelmét szolgálja a területfelhasználási és tájrendezési javaslatban megfogalmazott differenciált mezőgazdasági területhasználat kialakítása a külterületen, amellyel a Településszerkezeti terv az egyes területek táji adottságokhoz leginkább igazodó hasznosítását kívánja elősegíteni.

A talaj védelme érdekében az építkezések, tereprendezések során a humusz védelméről a vonatkozó jogszabályok szerint kell gondoskodni. A humuszréteg letermelésére, szakszerű deponálására, valamint a feltöltésre használható anyagok minőségére vonatkozó előírásokat országos szintű jogszabályok határozzák meg. A humusz védelme érdekében épületek, létesítmények elhelyezésekor a terület előkészítése során a beruházónak a termőföld védelméről, összegyűjtéséről, megfelelő kezeléséről és újrahasznosításáról gondoskodnia kell. A termőföldet a lehetséges mértékig a zöldfelületek kialakításánál helyben javasolt felhasználni, a felesleges humuszt értékesíteni, vagy más területen elhelyezni csak a talajvédelmi hatóság hozzájárulásával lehet.

A földtani közeg és a felszín alatti vizek szennyeződés-érzékenysége, védelme szükségessé teszi, hogy mindennemű tevékenység folytatása a közigazgatási területen kizárólag a talaj- és a felszíni-, felszín alatti vizek szennyezését kizáró módon történhessen.

Nak közigazgatási területének nagy része nitrátérzékeny. Az intenzív mezőgazdasági termesztés során a termőföldek minőségét a túlzott nitrát használat veszélyeztetheti. A közigazgatási területen található mezőgazdasági területeken a jogszabályokban és cselekvési programban meghatározott helyes mezőgazdasági gyakorlat előírásai szerint végzett mezőgazdasági tevékenység esetén a környezetszennyezés elkerülhető.

A település térsége a szél talajromboló hatásának, az erózióknak kitett. A szélerózió ellen a megfelelő növényborítottság, illetve a területek erdőkkel, erdőszávokkal való tagolása nyújt hatékony védelmet, melyet a területhasználati besorolással lehet elősegíteni.

Földtani veszélyforrással érintett terület Nak közigazgatási területén a Bányafelügyelet tájékoztatása szerint nem található.

1.7.2. Felszíni és felszín alatti vizek védelme

A felszín alatti vizek a víz körforgásának rejtett, ám rendkívül fontos tartományát alkotják. Magyarország medencejellege, és földtani felépítése következtében felszín alatti vizekben gazdag. Felszín alatti vízkészletünk mennyisége, környezeti és használati értéke európai viszonylatban kiemelkedő jelentőségű. A nagy vastagságú medencebéli üledékek és a hegyvidékek karsztos képződményei kiváló felszín alóli vízbeszerzési lehetőséget biztosítanak. Kedvező adottságainkat kihasználva jelentős a felszín alatti vizek hasznosítása. Az ivóvízellátás ~95 %-a felszín alatti vízből történik és szerepük fontos a mezőgazdasági, elsősorban a szántóföldi művelés szempontjából is.

A terület túlnyomó részben a szántó művelési ágba tartozik, csak az erősen tagolt, szél által kialakított felszíneken találunk erdőket, illetve elsősorban a réti talajokon rét, legelő művelési ágú területeket, bár e talajokat is jórészt szántóként hasznosítják. A művelési ágak megoszlása belvízöblözetenként eltérő.

A rétegvizek mennyisége nem jelentős. A közüzemi vízellátás megoldott, a csatornázás is. Nak közigazgatási területén nincs kiemelkedő felszín alatti vízkészlet.

1.7.3. Levegőtisztaság-védelem

A község levegőminőségi állapotát alapvetően a közlekedés légszennyezése, valamint a gazdasági/mezőgazdasági területhasználat határozza meg. A háttérjellegű szálló porszennyezés a külterületeken dominánsnak tekinthető. A település és a terület levegőminősége az SO₂, NO₂, NO_x és CO komponensek tekintetében kiváló, PM₁₀ (szálló por) vonatkozásában jó minőségű. A község környezetében meglévő gazdasági telephelyek minimális mértékben, de elsősorban a közlekedési-szállítási, kisebb mértékben a tüzeléstechnikai és technológiai légszennyezéssel vannak jelen.

A települést a levegő szennyezőanyagai szerint nézve a 4/2002. (X.7.) KvVM alapján a következő értékek érvényesek:

- Kén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Nitrogén-dioxid: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Szén-monoxid: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
- PM10 (a levegőben lebegő szilárd és folyékony – aeroszol – részecskék gyűjtőneve: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Benzol: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van
- Talajközeli ózon: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM10 arzén: a talaj közeli ózon koncentrációja nem haladja meg a célértéket
- PM10 kadmium: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM10 nikkel: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM10 ólom: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM10 benz(o)pirén: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.

A célértékeket a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletének 1.1.4.1 pontjában meghatározott értékek adják.

A közlekedésből származó (gépjárművek emissziója) szennyeződések mellett problémát jelent a gépjárművek által felvert por és ennek hatásai. A településen időszakosan megjelenő pollen, illetve parlagfű okozhat az időjárástól függően a lakosság körében kisebb allergiás panaszokat. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendelet csak központilag a **221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák**, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

1.7.4. Zaj- és rezgés elleni védelem

A zaj - és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

A vizsgálatok alapján meg kell határozni a település területén előforduló zajforrásokat, azokat a terület-felhasználási egységeket. A településen átmenő forgalommal lehet számolni. Legjellemzőbb közlekedési zajforrásként a 4-es számú főút tekinthető, amely átszeli a települést. Ezért átmenő és célforgalom miatti útként zajkibocsátása elviselhető. A környezeti zajterhelés szempontjából Nak kedvező helyzetben van a zaj és rezgésterhelési helyzet a távlatokban sem rontható amennyiben a közúti forgalom nagysága, nem változik. Ennek érdekében a környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól illetőleg rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymástól viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg az érvényben lévő határértékeket. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) rendeletnek megfelelően.

A település mezőgazdasági jellege miatt szükséges a mezőgazdasági termeléssel összefüggő zaj és rezgés okozta hatásokat külön tárgyalni. A közlekedési zajt tovább bonthatjuk a közúti közlekedés és a vasúti közlekedés, valamint a légi forgalom (repülés) okozta zajhatásokra.

A közúti közlekedés során a közúti járművek rész-zajforrásai (motor, karosszéria, kipufogó, stb.) együttesen fejtik ki hatásukat. A járműveket az elhaladási zajuk jellemzi, amit elsősorban a motorfordulatszám és az azzal arányos menetsebesség határozza meg. Az egyes gépjárműtípusok elhaladási zaja között nagy a különbség (65-80 dBA), de az észlelt hangerőben az autó állapota (életkora), és a vezetési stílus is lényeges eltéréseket okozhat, ezeken kívül befolyásoló tényező az útburkolat minősége is. Fentieket figyelembe véve település szinten problémát – a közlekedési eredetű levegőszennyezéshez hasonlóan – a területen áthaladó fő közlekedési utak forgalma okoz.

1.7.5. Hulladékkezelés

Alapjellemezéshez szükséges vizsgálatok nélkül az alábbi inert hulladékokat veszi át a telep.

- Üveg alapú, szálás anyagok hulladékai, ha nem tartalmaz szerves kötőanyagot
- Csomagolási üveg-hulladékokat
- Építési és bontási hulladékok közül: beton, téglá, cserép és kerámiák, ezen anyagok keveréke, üveg
- Földet, talajt és köveket, amelyek nem tartalmaznak humuszos réteget, tőzeget, szennyezett területről származó földet, követ.

A település területén a kommunális hulladék begyűjtését a hulladékkezelő hetente egy alkalommal végzi. A község lakossága rendelkezik egységes hulladékgyűjtő edényzettel, a szemét begyűjtése erre alkalmas edényzetben történik. A begyűjtést végző vállalkozó rendelkezik pormentes tömörítésre alkalmas hulladékszállító járművel. A településen nem működik szilárd hulladéklerakó.

1.8. A KÖRNYEZETVÉDELEM

1.8.1. Vízárvédelemmel, vízrajzi veszélyeztetettséggel kapcsolatos védelmek és korlátozások

- csapadék elvezetést szolgáló árkok, csatornák mentén 3-3 m-es parti sáv a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet alapján

1.8.2. Közműlétesítmények védőterületei, védőtávolságai

- 1 kV felett 35 kV névleges feszültség alatt föld feletti szabadvezeték az E-ON alapszolgáltatása alapján 5-5 méter.
- Meglévő 120 kV-os névleges feszültség szintnél 18-18 méter
- Meglévő 400 kV-os névleges feszültség szintnél 28-28 méter biztonsági övezet.
- Tervezett 400 kV-os névleges feszültség szintnél 28-28 méter biztonsági övezet.

1.8.3. Közlekedés védőterületei, védőtávolságai

- országos mellékutak külterületi szakaszán tengelytől mértén 50-50 m

1.8.4. Táj- és természetvédelem

A. Nemzetközi védettség alatt álló területek

- A 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet (az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről) szerint Nak község nem rendelkezik ilyen területtel.

B. Magyarországi természetvédelmi védettség alatt álló területek

- Országos jelentőségű védett természeti területek, értékek:
 - Egyedi tájértékek
- Országos Ökológiai Hálózat területei:
 - Ökológiai folyosó
- Tájvédelem:
 - Nem érintett

1.8.5. Örökségvédelem

A. Országos művi értékvédelem

- Az épített környezet legértékesebb emlékeinek és értékeinek megtartása a műemlékvédelem feladata. A műemlékek és a műemléki környezettel kapcsolatos eljárási szabályokról a Kulturális Örökség védelméről szóló 2001- évi LXIV. sz. törvény rendelkezik. Nakon műemlék nem található.
- Nyilvántartott régészeti lelőhelyek határa

B. Helyi művi értékvédelem

- helyi egyedi védelem alatt álló épületek
Lakóépületek
7215, Nak, Fő u.13. szám
7215, Nak, Fő u.233. szám
7215, Nak, Fő u.216. szám
7215, Nak, Fő u.29. szám
7215, Nak, Fő u.24. szám
7215, Nak, Fő u.42. szám
7215, Nak, Fő u.53. szám
7215, Nak, Fő u.64. szám
7215, Nak, Fő u.91. szám
7215, Nak, Fő u.94. szám
7215, Nak, Fő u.103-104. szám
7215, Nak, Fő u.105. szám
7215, Nak, Fő u.108. szám
7215, Nak, Fő u.184. szám
7215, Nak, Fő u.119. szám
7215, Nak, Fő u.121. szám
7215, Nak, Fő u.204. szám

1.9. KORLÁTOZÁSOK

Területi adottságból, területhasználatból eredő korlátozások

- kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek
- jó termőhelyi adottságú szántó terület
- erdők övezete
- erdőtelepítésre javasolt terület övezete

2. SZ. MELLÉKLET: VÁLTOZÁSSAL ÉRINTETT TERÜLETEK

Hatályos településrendezési terve nincs a településnek, a kiindulási állapot a településvizsgálat.

3. SZ. MELLÉKLET: A TELEPÜLÉS TERÜLETI MÉRLEGE

BÉÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK			
Területfelhasználás		Hatályos terv	Új terv
		terület (ha)	terület (ha)
Lakóterület	Ln: Nagyvárosias lakóterület	0	0
	Lk: Kisvárosias lakóterület	0	0
	Lke: Kertvárosias lakóterület	0	0
	Lf: Falusias lakóterület	106,9648	106,9648
Vegyes terület	Vt: Településközpont vegyes terület	0	0
	Vi: Intézményterület	0	0
Gazdasági terület	Gksz: Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület	0	0
	Gip: Ipari gazdasági terület	0	0
	Ge: Egyéb gazdasági terület	20,0614	20,0614
Üdülőterület	Üü: Üdülőházas üdülőterület	0	0
	Üh: Hétfélgézház üdülőterület	0	0
Különleges beépítésre szánt terület	Ker: Nagy bevásárlóközpont és nagyterjedésű kereskedelmi célú terület	0	0
	Log: Nagy kiterjedésű szállítmányozási-, raktározási és logisztikai terület	0	0
	Vás: Vásár, kiállítás és kongresszus területe (Kvás)	0	0
	Okt: Oktatási központok területe (Kokt)	0	0
	Eü: Egészségügyi épület elhelyezésére szolgáló terület (Keü)	0	0
	Sp: Nagyterjedésű sportolási célú terület (Ksp)	1,0274	1,0274
	Kf: Kutatás-fejlesztés céljára szolgáló terület	0	0
	En: Megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület	0	0
	Ák: Állatkert területe	0	0
	Nk: Növénykert területe	0	0
	B: Nyersanyag kitermelés (bánya) nyersanyag feldolgozás céljára szolgáló terület	0	0
	Hon: Honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület	0	0
	Hull: Hulladékkezelő, -lerakó területe (Khull)	0	0
	Közl: Közlekedéshez kapcsolódó épület elhelyezésére szolgáló terület, ha az nem a közlekedési területen belül kerül elhelyezésére	0	0
	Rept: Repülőtér területe	0	0
	T: Temető területe (Kt)	2,5203	2,5203
	Mü: Mezőgazdasági üzemi terület (Kmü)	5,2416	5,2416
	Sz: Szabadidős célú terület (Ksz)	0	0
	Kö: Közmű- és hírközlési létesítmény terület (Kkö)	0	0
	Egyéb: az OTÉK 10-23. §-ában foglaltak egyikébe sem sorolható, helyi sajátosságot hordozó terület: Kszv: Szennyvíztelep terület	0	0
ÖSSZESEN		135,8154	135,8154

BÉÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK			
Területfelhasználás		Hatályos terv	Új terv
		terület (ha)	terület (ha)
Közlekedési és közmű terület	Köu: Közúti közlekedési terület	61,8353	61,8353
	Kök: Kötőtpályás közlekedési terület	0	0
	Köv: Vízi közlekedési terület	0	0
	Köl: Légi közlekedési terület	0	0
Zöldterület	Zkk: Közkert	0,5910	0,5910
	Zkp: Közpark	0	0
Erdőterület	Ev: Védelmi erdőterület	0	0
	Eg: Gazdasági erdőterület	85,4454	85,4454
	Ek: Közjóléti erdőterület	0	0
Mezőgazdasági terület	Mk: Kertes mezőgazdasági terület	36,8874	36,8874
	Má: Általános mezőgazdasági terület	2368,2761	2368,2761
	Mko: Korlátozott használatú mezőgazdasági terület	7,6433	7,6433
Vízgazdálkodási terület	V: Vízgazdálkodási terület	62,7731	62,7731
Természetközeli terület	Tk: Természetközeli terület	18,3566	18,3566
Különleges beépítésre nem szánt terület	Eü: Egészségügyi épület elhelyezésére szolgáló terület	0	0
	Sp: Nagyterjedésű sportolási célú terület	0	0
	Kf: Kutatás-fejlesztés céljára szolgáló terület	0	0
	En: Megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület	0	0
	Arb: Vadaspark, arborétum területe	0	0
	T: Temető területe	0	0
	B: Nyersanyag kitermelés (bánya) nyersanyag feldolgozás céljára szolgáló terület	0	0
	Hv: Honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület	0	0
	Kt: Burkolt vagy fásított köztér, sétány	0	0
	Hull: Hulladékkezelő, -lerakó területe (Khull)	0	0
	Egyéb: az OTÉK 10-23. §-ában foglaltak egyikébe sem sorolható, helyi sajátosságot hordozó terület:	0	0
ÖSSZESEN	2641,8083	2641,8083	

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK	135,8154	135,8154
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK	2641,8083	2641,8083
ÖSSZESEN	2777,6237	2777,6237

4. SZ. MELLÉKLET: A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEL VALÓ ÖSSZHANG IGAZOLÁSA

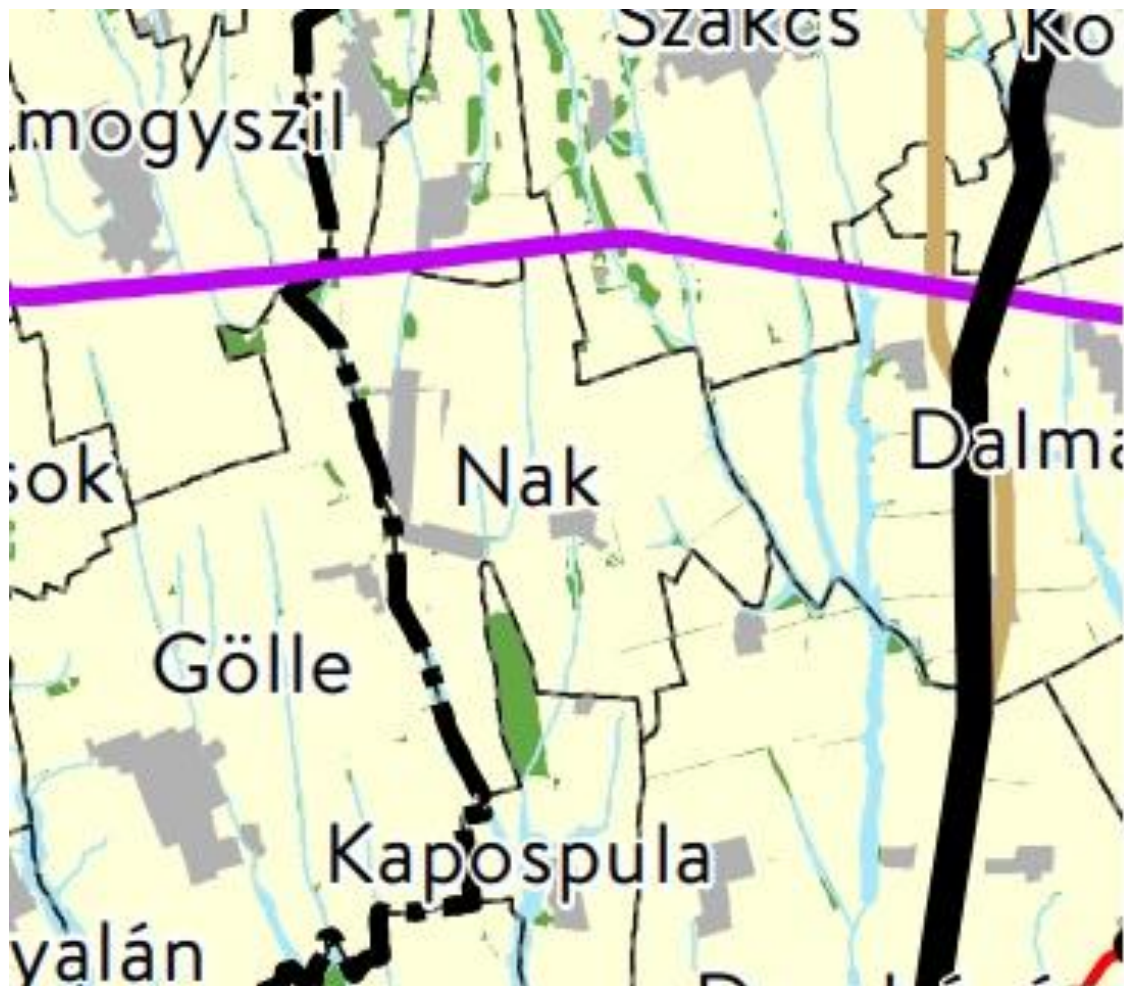
A területrendezési tervekkel való összefüggéseket a három tervezési szinten kell vizsgálni, melyek a következők:

- **Országos szint:** országos területrendezési terv + országos területfejlesztési koncepció + operatív programok
- **Térségi szint:** megyei területrendezési terv + megyei területfejlesztési koncepció + térségi operatív program
- **Települési szint:** településrendezési eszközök (koncepció + szerkezeti terv + építési szabályzat) + ITS

Figyelembe veendő magasabb szintű területrendezési tervek:

- a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel jóváhagyott Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervnek Országos Területrendezési Terve (OTrT), valamint
- a megyei területrendezési tervről szóló 5/2020.(VI.26.) sz. megyei önkormányzati rendelet (MTrT).

A tervezett módosítás és a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel jóváhagyott Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervének Országos Területrendezési Tervvel (OTrT) való összhang

A település közigazgatási területére vonatkozó kivonat az Ország Szerkezeti Tervéből, jelmagyarázattal:

Jelmagyarázat

Országos területfelhasználási kategóriák

	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vízgazdálkodási térség
	Települési térség

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

	Gyorsforgalmi út (meglévő)
	Gyorsforgalmi út (tervezett)
	Főút (meglévő)
	Főút (tervezett)
	Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
	Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
	Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszhető repülőtér (meglévő)
	Országos kerékpárútvonal
	Országos kikötő (meglévő)
	Határkikötő (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

	Atomerőmű (meglévő)
	Atomerőmű (tervezett)
	Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (meglévő)
	Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (tervezett)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	Földgázszállító vezeték (meglévő)
	Földgázszállító vezeték (tervezett)
	Kőolajszállító vezeték (meglévő)
	Termékvezeték (meglévő)

Vízi létesítmények

	VTT-tározó (meglévő)
	VTT-tározó (tervezett)
	Országos vízkár-elhárítási célú tározó (meglévő)
	Országos vízkár-elhárítási célú tározó (tervezett)
	Kiemelt jelentőségű vízi építmény (meglévő)
	Országos jelentőségű csatorna (meglévő)
	Országos jelentőségű csatorna (tervezett)
	Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (meglévő)
	Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (tervezett)

Hulladékgazdálkodási létesítmények

	Veszélyeshulladék-lerakó (meglévő)
	Veszélyeshulladék-égetőmű (meglévő)
	Radioaktív hulladék-tároló (meglévő)

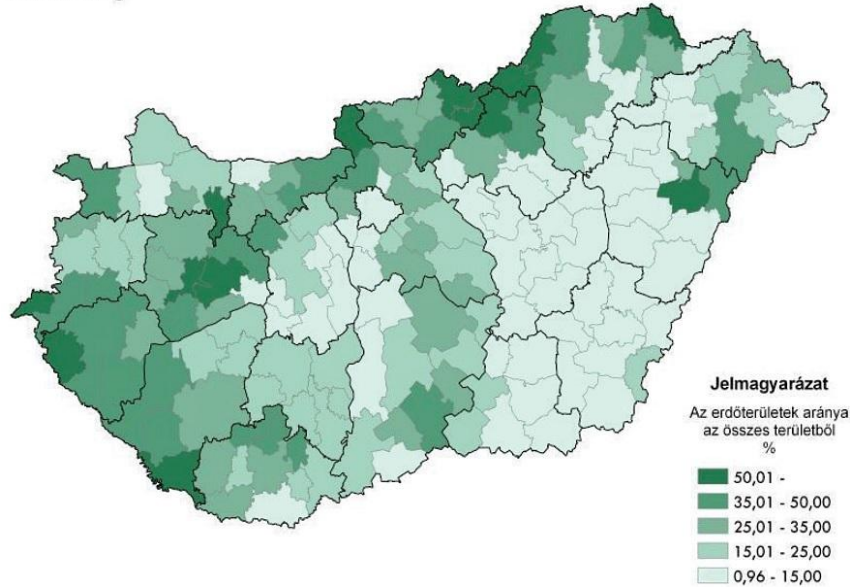
Alaptérképi elemek

	Országhatár
	Megyehatár
	Település közigazgatási határa

Az igazgatási területet az alábbi területfelhasználási kategóriák érintik:

1. erdőgazdálkodási térség
2. mezőgazdasági térség
3. vízgazdálkodási térség
4. települési térség

Erdősültség

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei erdőterkép¹

Települést érintő országos műszaki infrastruktúra hálózatok:

- meglévő mellékút
- meglévő országos jelentőségű csatorna

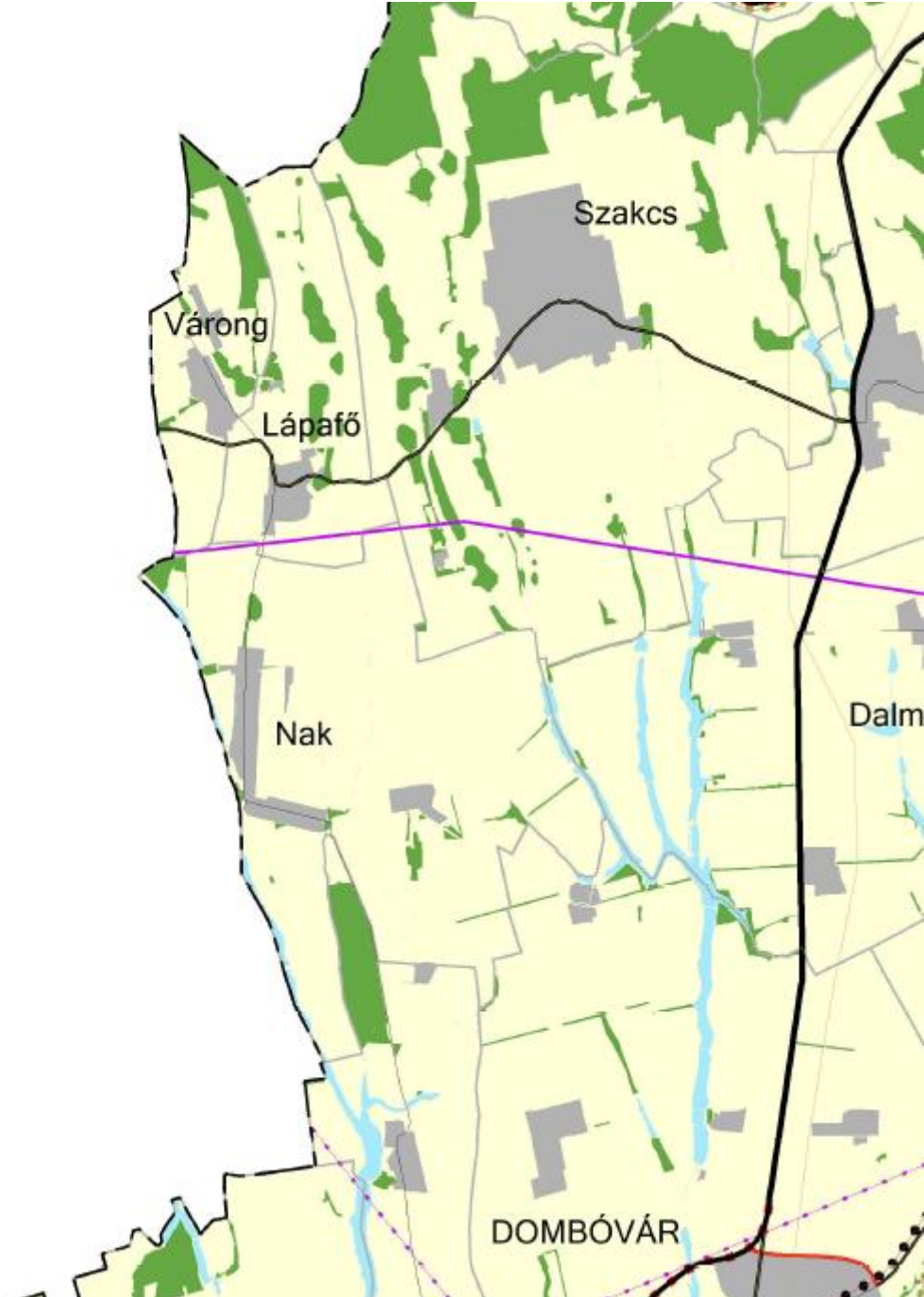
Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt (továbbiakban: Törvény), melynek a területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályba léptek.

¹ Forrás: erdoterkep.nebih.gov.hu és lazarus.elte.hu

Tolna Megye Területrendezési Terv és a tervezett módosítások kapcsolata

Tolna Megyei Megyei Térképi szerkezeti tervének Nak Község közigazgatási területét érintő kivonata:

*Tolna Megyei Megyei Térképi szerkezeti tervének Nak Község közigazgatási területét érintő kivonata
jelmagyarázattal*

MTrT térségi szerkezeti terv részlet

Jelmagyarázat:

Térségi területfelhasználási kategóriák

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Sajátos területfelhasználású térség
- Vízgazdálkodási térség
- Települési térség

Műszaki infrastruktúra elemek

Országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út - meglévő
- Gyorsforgalmi út - tervezett
- Főút - meglévő
- Főút - tervezett
- Nagysebességű vasútvonal - tervezett

- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya - meglévő
- Országos kerékpárút törzshálózati vonal - tervezett
- Határkikötő - meglévő
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték - meglévő
- 750 kV-os átviteli hálózati távvezeték - tervezett
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték - meglévő
- 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték - tervezett
- 220 kV-os átviteli hálózati távvezeték - meglévő
- Földgázszállító vezeték - meglévő
- Kőolajszállító vezeték - meglévő
- Termékvezeték - meglévő
- VTT-tározó - meglévő
- VTT-tározó - tervezett
- Kiemelt jelentőségű vízi építmény - meglévő

- Országos jelentőségű csatorna - meglévő
- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal - meglévő
- Veszélyeshulladék-égető mű - meglévő

Térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózat és egyedi építmények

- Térségi szerepű összekötő út - meglévő
- Térségi szerepű összekötő út - tervezett
- Egyéb mellékút - meglévő
- Egyéb mellékút - tervezett
- Országos vasúti mellékvonal - meglévő
- Országos vasúti mellékvonal - tervezett
- Térségi repülőtér - meglévő
- Térségi kerékpárútvonal - tervezett

- Térségi kikötő - meglévő
- Térségi kikötő - tervezett
- Kompátkelőhely - meglévő
- Kompátkelőhely - tervezett
- Térségi logisztikai központ - meglévő
- 5-50 MW közötti névleges teljesítőképességű erőmű - meglévő
- 5-50 MW közötti névleges teljesítőképességű erőmű - tervezett
- Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat - meglévő
- Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat - tervezett
- Földgázelosztó vezeték - meglévő
- Földgázelosztó vezeték - tervezett
- Térségi hulladékkezelők - meglévő
- Térségi csatorna

 1 millió m³-t meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízkárelhárítási célú tározás és fejlesztési lehetőség - meglévő

 1 millió m³-t meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb térfogatú vízkárelhárítási célú tározás és fejlesztési lehetőség - tervezett

Alaptérképi elemek

- Egyéb burkolt út
- Településhatár
- Megyehatárok
- Országhatár

Tájékoztató elemek

- Erdőtelepítésre javasolt terület
- Településközi összekötő utak - tervezett

Összefoglaló táblázat a térségi övezetekkel való érintettség vizsgálatról

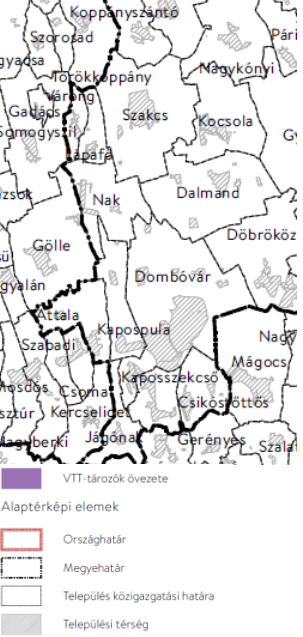

(településrendezési eszköz készítése a 2018. évi CXXXIX. tv. összhangban nem álló megyei területrendezési terv esetén)

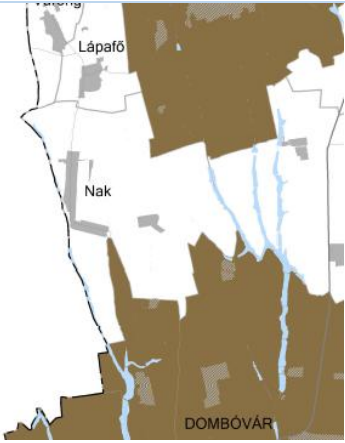

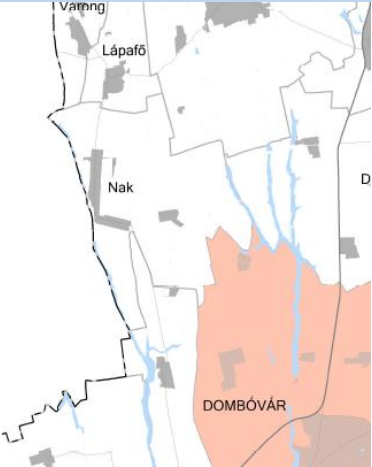
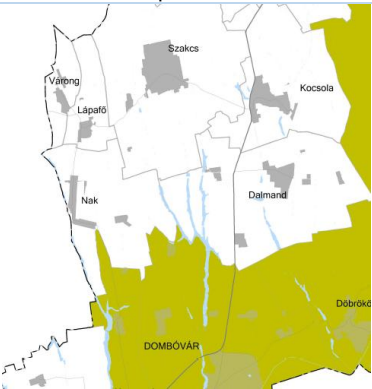
OTrT tv.	Tolna MTrT	A közigazgatási terület érintettsége	A módosítás alá vont terület érintettsége	Teendő
ökol. hálózat magterület ö.	ökol. hálózat magterület övezet	 <p>OTRT 3/1 melléklet: érinti a település Szabályozási elemek:</p> <p>Országos ökológiai hálózat</p> <ul style="list-style-type: none"> Magterület övezete Ökológiai folyosó övezete Puffer terület övezete <p>közigazgatási területét az ökológiai folyosójának övezete.</p>	Nem érinti	nincs
ökol. hálózat ökológiai folyosó ö.	ökol. hálózat ökológiai folyosó övezet		Érinti	nincs
ökológiai hálózat puffer területének övezete	ökol. hálózat puffer terület övezet	 <p>OTRT 3/1 melléklet: érinti a település Szabályozási elemek:</p> <p>Országos ökológiai hálózat</p> <ul style="list-style-type: none"> Magterület övezete Ökológiai folyosó övezete Puffer terület övezete <p>közigazgatási területét az ökológiai folyosójának övezete.</p>	Nem érinti	nincs
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete		 <p> Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület</p> <p>OTRT 3/2 melléklet: érinti</p>	Érinti

<p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 1.sz. melléklet: Érinti</p>	<p>Érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>Erdők övezete Új országos övezet!</p>		 <p>OTRT 3/3 melléklet: érinti a település külterületét.</p>	<p>Érinti a tervezési területet</p>	<p>nincs</p>

<p>Erdőtelepítésre javasolt terület övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>Erdőtelepítésre javasolt terület övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 2.sz. melléklet: érinti</p>	<p>Érinti a tervezési területet</p>	<p>nincs</p>
<p>Tájképvédelmi terület övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>	<p>Országos, ill. térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete</p>	 <p>Tájképvédelmi terület övezete</p> <p>Alaptérképi elemek</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Település közigazgatási határa Települési térség <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 3.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>

<p>Világörökségi és világörökség várományos terület övezete</p>	<p>Világörökség és világörökség várományos terület</p>	 <p>OTRT 3/4 melléklet: nem érinti a települést</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>Vízminőség-védelmi terület övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról Magyarország</p>		 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 4.sz. melléklet: érinti</p>	<p>b) a mód. alá vont ter-en szennyvíztisztító telep nem található,</p> <p>c) 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendeletnek megfelel, mivel szennyvíz zárt rendszerben elvezethető.</p> <p>A csapadékvíz a burkolatlan területen elszivárog.</p>	<p>nincs</p>

<p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályzásáról Magyarország</p>	<p>Rendszeresen belvízjárta terület övezete, nagyvízi meder övezete</p>	 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 5.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti.</p>	<p>nincs</p>
<p>VTT tározók övezete</p> <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályzásáról Magyarország</p>	<p>Honvédelmi terület övezete</p>	 <p>9/2019. (VI. 14.) MvM rendelete 6.sz. melléklet: nem érinti</p>	<p>Nem érinti.</p>	<p>nincs</p>
<p>Honvédelmi és katonai célú övezet területe</p>	<p>Honvédelmi területek övezetei</p>	 <p>OTR 3/5 melléklet: nem érinti a település területét</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>

<p>Megyei övezetek:</p>	<p>Ásványi nyersanyagvagyon övezete</p>	 <p>érinti a település területét</p>	<p>érintett</p>	<p>nincs</p>
<p>-</p>	<p>Rendszeresen belvízjárta terület övezete</p>	 <p>nem érinti a település területét.</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>-</p>	<p>Innovációs területek övezete</p>	 <p>nem érinti a település területét.</p>	<p>Nem érinti</p>	<p>nincs</p>
<p>-</p>	<p>Logisztikai terület övezete</p>	 <p>érinti a település területét.</p>	<p>Érintett</p>	<p>nincs</p>

Számításos igazolások

A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során fogalmaz meg szabályokat, melyek a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megjelenése óta a SZSZB Megyei Térségi Szerkezeti Terv is elfogadásra került. A törvény alapján az országos területfelhasználási kategóriák területén belül a megyei területfelhasználási kategóriák területének kijelölése során:

- a) az erdőgazdálkodási térség területének legalább 95%-át erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni

Országos területfelhasználási terv szerint erdőgazdálkodási térségbe tartozó terület:	87,7561 ha		
Településrendezési tervben és az Országos területfelhasználási terv szerint is erdőgazdálkodási térségbe tartozó területek:	87,7561 ha		
Az erdőgazdálkodási térség és az erdőterület aránya:	Követelmény: 95 %	100 %	Megfelel
Az erdőgazdálkodási térség Országos Erdőállomány Adattár (OEA) szerint erdőterületnek minősülő területek	87,7561 ha		
Az erdőgazdálkodási térség és az erdőterület aránya:	Követelmény: 95 %	100 %	Megfelel

- b) a mezőgazdasági térség területének legalább 95%-át mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni;

Országos területfelhasználási terv szerint mezőgazdálkodási térségbe tartozó terület:	2379,1654 ha		
Településrendezési tervben és az Országos területfelhasználási terv szerint is mezőgazdálkodási térségbe tartozó területek:	2379,1654 ha		
A mezőgazdálkodási térség és a mezőgazdasági terület aránya:	Követelmény: 95 %	100 %	Megfelel

- c) a települési térség területének legalább 90%-át települési térségbe kell sorolni.

Országos területfelhasználási terv szerint települési térségbe tartozó terület:	152,3122 ha		
Településrendezési tervben és az Országos területfelhasználási terv szerint is települési térségbe tartozó területek:	152,3122 ha		
A települési térség és a települési terület aránya:	Követelmény: 90 %	100 %	Megfelel

Térségi Övezeti szabályok, Országos Övezeti szabályok

A Térségi Övezetek vonatkozásában a Megyei Szerkezeti Terv előírásait alkalmazzuk.

- o Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.

Nem háztartási méretű kiserőmű létesült-e az ökológiai hálózat magterületén.	IGEN	NEM
--	------	------------

- b) Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete:
 - o Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha
 - a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá
 - a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

Ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetében új beépítésre szánt terület kerül-e kijelölésre	IGEN	NEM
Települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja-e	Nem releváns.	
Kijelölést más jogszabály nem tiltja	Nem releváns.	

Ezzel a megfelelésség bizonyításra kerül.

- Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, továbbá az erőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala keresztül halad-e	IGEN	NEM
Az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezték le a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonalát	IGEN	Nem releváns.

- Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek létesült-e	IGEN	NEM
Meglévő külfejtéses művelésű bányatelek nem bővült-e	Nem releváns.	

- d) Erdők övezete:

- Külfejtéses művelésű bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.
Nem releváns.

NYILATKOZAT

Új beépítésre szánt terület kijelölésével kapcsolatban a 2018. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban Tv.) 12.§ előírásainak teljesülésére vonatkozóan

A módosítás során a tervezési területen belül a különleges terület, beépítésre szánt terület kerül bővítésre. Módosulnak a beépítésre szánt területek,

(1)

- a) az új beépítésre szánt terület csatlakozik a meglévő települési területhez,

Nem kerül kijelölésre

- b) az új beépítésre szánt terület kijelölése nem okozza a különböző települések beépítésre szánt területeinek összenövését, és

Nem kerül kijelölésre

- c) új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor kerül sor, ha a települési térségben nincs a tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet, vagy olyan használaton kívül került vagy alulhasznosított, általában leromlott fizikai állapotban lévő terület, amely a tervezett rendeltetésnek megfelelne.

Nem kerül kijelölésre

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti szempontot abban az esetben nem kell alkalmazni, ha a c) pont szerinti meglévő beépítésre szánt terület – tervezett rendeltetésnek megfelelő – igénybevétele aránytalanul nagy terhet jelentene annak várható költsége miatt.

Nem kerül kijelölésre

(3) Új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 5%-ának megfelelő kiterjedésű, legalább 50%-ában az újonnan kijelölt beépítésre szánt területtel kapcsolatban lévő zöldterületet, – gazdasági vagy különleges terület kijelölése esetén zöldterületet vagy véderdőt – kell kijelölni. Ha a zöldterület vagy véderdő kijelölése az új beépítésre szánt terület rendeltetése miatt az adott területen nem valósítható meg, akkor a zöldterületet vagy a véderdő területét a település arra alkalmas más területén kell kijelölni.

A tervdokumentációban a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet 5. § (2) és 5. § (3) bekezdése alapján bányászati tevékenység nincs.

A tervmódosítás a 2018. évi CXXXIX. törvény előírásainak megfelel!

5. SZ. MELLÉKLET: BIOLÓGIAI AKTIVITÁSÉRTÉK SZÁMÍTÁS EREDMÉNYE

Az Étv. hivatkozott szakaszának 7§. (3) bekezdés b) pontja előírja, hogy „újonnan beépítésre szánt területek” kijelölésével egyidejűleg a település közigazgatási területének - a külön jogszabály alapján számított - biológiai aktivitás értéke az átminősítés előtti aktivitás értékhez képest nem csökkenhet”. A tervezés során erről – új beépítésre szánt területet nem érint az új terv – ezért megfelel „a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 9.sz. melléklete előírásainak is.

Általános használat típusa	Értékmutató (pont/hektár)	Jelenlegi Terület	Eredeti Pontszám	Új terület	Új pontszám	Változás Terület	Változás Pontszám
Nagyvárosias lakóterület	0,6	0	0	0	0	0	0
Kisvárosias lakóterület	1,2	0	0	0	0	0	0
Kertvárosias lakóterület	2,7	0	0	0	0	0	0
Falusias lakóterület	2,4	106,9648	256,7154672	106,9648	256,7154672	0	0
Településközpont	0,5	0	0	0	0	0	0
Intézményi vegyes terület 10% zöldfelülettel	0,5	0	0	0	0	0	0
Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület	0,4	0	0	0	0	0	0
Ipari gazdasági terület	0,2	0	0	0	0	0	0
Egyéb ipari gazdasági terület	0,4	20,0614	8,0245496	20,0614	8,0245496	0	0
Általános gazdasági terület	0,4	0	0	0	0	0	0
Üdülöházhasznosító terület	2,7	0	0	0	0	0	0
Hétfélig házas üdülőterület	3	0	0	0	0	0	0
Nagy bevásárlóközpontok és nagy kiterjedésű kereskedelmi célú terület	1,5	0	0	0	0	0	0
Nagy kiterjedésű szállítmányozási, raktározási és logisztikai terület	1,5	0	0	0	0	0	0
Vásár, kiállítás és kongresszus területe	1,5	0	0	0	0	0	0
Oktafási központok területe	3	0	0	0	0	0	0
Egészségügyi épület elhelyezésére szolgáló terület	3	0	0	0	0	0	0
Nagy kiterjedésű sportolási célú terület	3	1,0274	3,082143	1,0274	3,082143	0	0
A kutatás-fejlesztés, a megújuló energiaforrások hasznosításának céljára szolgáló terület	2,2	0	0	0	0	0	0
Állat- és növénykertek területe	3	0	0	0	0	0	0
Nyersanyag-kitermelés, nyersanyag előfeldolgozás céljára szolgáló terület	0,1	0	0	0	0	0	0
Honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület	1,5	0	0	0	0	0	0
Hulladékkezelő, -lerakó területe	0,1	0	0	0	0	0	0
Közlekedéshoz kapcsolódó épület elhelyezésére szolgáló terület, ha az nem a közlekedési területen belül kerül elhelyezésre, valamint repülőter területe	0,5	0	0	0	0	0	0
Temető területe	3	2,5203	7,560924	2,5203	7,560924	0	0
Mezőgazdasági üzemi terület	0,7	5,2416	3,6691158	5,2416	3,6691158	0	0
Egyéb, helyi sajátosságát hordozó terület	1,5	0	0	0	0	0	0
Autópályák, autópályák, valamint főutak	0,5	0	0	0	0	0	0
Országos mellékutak, helyi gyűjtőutak, kiszolgálóutak, kerékpár- és gyalogutak, valamint vasúti pályák	0,6	61,8353	37,1011788	61,8353	37,1011788	0	0
Zöldterület 3 ha felett	8	0	0	0	0	0	0
Zöldterület 3 ha alatt (Zzk)	6	0,5910	3,546018	0,5910	3,546018	0	0
Védelmi célú erdő	9	0	0	0	0	0	0
Rekreációs erdőterület	9	85,4454	769,008204	85,4454	769,008204	0	0
Egyéb erdőterület	9	0	0	0	0	0	0
Kertes mezőgazdasági terület	5	36,8874	184,43698	36,8874	184,43698	0	0
Általános mezőgazdasági terület	3,7	2368,2761	8762,621737	2368,2761	8762,621737	0	0
Tájgazdálkodási mezőgazdasági terület országos jelentőségű védett természeti területen	7	0	0	0	0	0	0
Tájgazdálkodási mezőgazdasági terület, ha nem tartozik a 37. pontba	5	7,6433	38,216675	7,6433	38,216675	0	0
Vízgazdálkodási terület	7	62,7731	439,411637	62,7731	439,411637	0	0
Természetközeli terület mocsár, nádas, ex lege védett láp	8	18,3566	146,853128	18,3566	146,853128	0	0
Természetközeli terület ex lege védett kunhalom	5	0	0	0	0	0	0
Természetközeli terület nyílt karszterület, sziklagyepterület	3	0	0	0	0	0	0
Egészségügyi épület elhelyezésére szolgáló terület legalább 80% zöldfelülettel	6	0	0	0	0	0	0
Nagy kiterjedésű sportolási célú terület 80% zöldfelülettel	6	0	0	0	0	0	0
Kutatás-fejlesztés, megújuló energiaforrások hasznosításának céljára szolgáló terület legalább 65% zöldfelülettel	3,2	0	0	0	0	0	0
Vadspark, arboretum területe legalább 80% zöldfelülettel	6,4	0	0	0	0	0	0
Temető területe legalább 80% zöldfelülettel	6	0	0	0	0	0	0
Nyersanyag-kitermelés, nyersanyag előfeldolgozás céljára szolgáló terület	0,2	0	0	0	0	0	0
Honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület legalább 65% zöldfelülettel	3,2	0	0	0	0	0	0
Burkolt köztér	0,3	0	0	0	0	0	0
Fásított köztér, sétány	1,2	0	0	0	0	0	0
Egyéb, helyi sajátosságát hordozó terület 65% zöldfelülettel	3,2	0	0	0	0	0	0
		2777,6237	10660,25	2777,6237	10660,25	0	0
					100,00%		

**Nak Község Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2023. (...) Kt. számú határozata,
Nak Község Településszerkezeti Tervének elfogadásáról**

Nak Község Önkormányzat Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontjában megállapított feladatkörében eljárva, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdése értelmében, továbbá az Országos Településrendezési és Építési Követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésében foglaltak szerint Nak Község közigazgatási területére vonatkozó Településszerkezeti Terv és leírását, jelen határozat 1-6. melléklete szerint fogadja el.

A Településszerkezeti Terv

- a) 1. melléklete a településszerkezeti terv leírása,
- b) 2. melléklete a változással érintett területek,
- c) 3. melléklete a település területi mérlege,
- d) 4. melléklete a területrendezési tervvel való összhang igazolása,
- e) 5. melléklete a biológiai aktivitásérték számítás eredménye,
- f) 6. melléklete az M=1 : 10000 méretarányú településszerkezeti tervlap (T-2.b tervlap).

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a településszerkezeti terv elfogadásáról a lakosságot tájékoztassa, az elfogadott településrendezési eszközt küldje meg az állami főépítésznek és az eljárásban résztvevő államigazgatási szerveknek.

Fenti határozat hó napján lép hatályba.

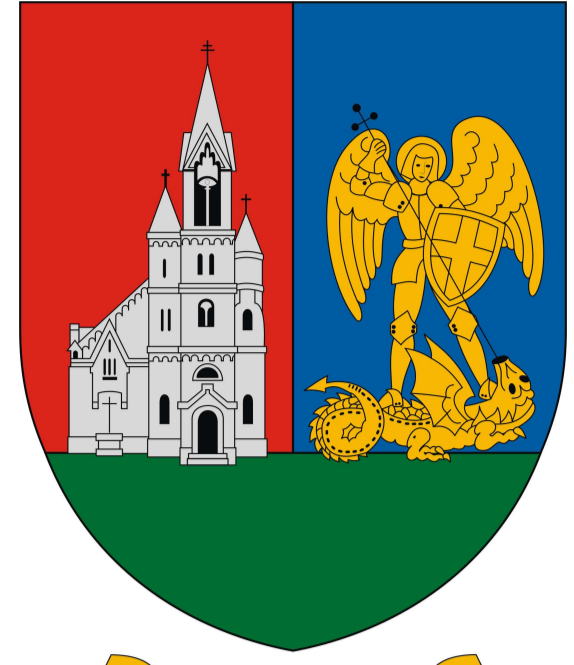
Határidő: Folyamatos

Felelős: polgármester

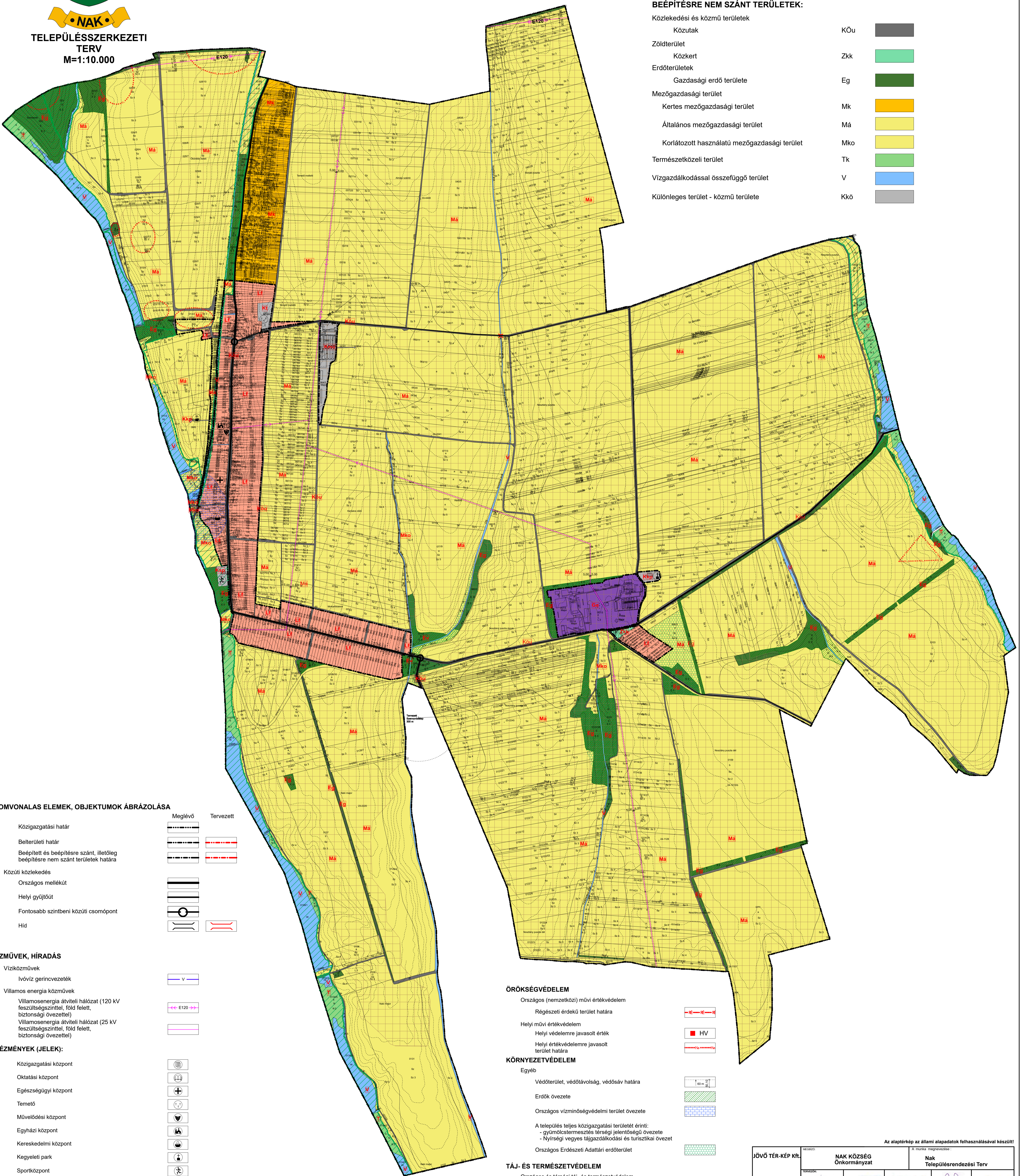
.....
polgármester

.....
jegyző

NAK KÖZSÉG

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV M=1:10.000

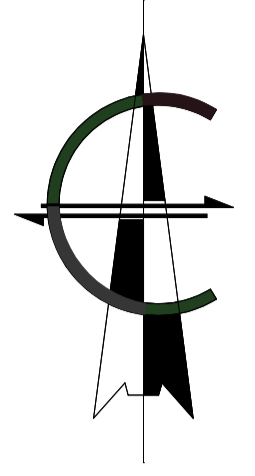

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK:

Lakóterület	Lf	
Falusias lakóterület	Lf	
Gazdasági terület	Ge	
Egyéb ipari gazdasági terület	Ge	
Különleges terület	Ksp	
Nagyterjedésű sportolási célú terület	Ksp	
Temető területe	Kt	
Kegyelvi park területe	Kkp	
Mezőgazdasági üzemi terület	Kmü	

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK:

Közlekedési és közmű területek	KÖu	
Közutak	KÖu	
Zöldterület	Zkk	
Közkert	Zkk	
Erdőterületek	Eg	
Gazdasági erdő területe	Eg	
Mezőgazdasági terület	Mk	
Kertes mezőgazdasági terület	Mk	
Általános mezőgazdasági terület	Má	
Korlátozott használatú mezőgazdasági terület	Mko	
Természetközeli terület	Tk	
Vízgátlakóval összefüggő terület	V	
Különleges terület - közmű területe	Kkő	

NYOMVONALAS ELEMÉK, OBJEKTUMOK ÁBRÁZOLÁSA

	Meglévő	Tervezett
Közigazgatási határ		
Beltérületi határ		
Beépített és beépítésre szánt, illetőleg beépítésre nem szánt területek határa		
Közüti közlekedés		
Országos mellékút		
Helyi gyűjtőút		
Fontosabb szintbeni közüti csomópont		
Híd		

KÖZMŰVEK, HIRADÁS

Vízvezeték	
Ivóvíz gerincvezeték	
Villamos energia közmvékek	
Villamosenergia átviteli hálózat (120 kV feszültségűvel, föld felett, biztonsági övezettel)	
Villamosenergia átviteli hálózat (25 kV feszültségűvel, föld felett, biztonsági övezettel)	

INTÉZMÉNYEK (JELEK):

Közigazgatási központ	
Oktatási központ	
Egészségügyi központ	
Temető	
Művelődési központ	
Egyházi központ	
Kereskedelmi központ	
Kegyelvi park	
Sportközpont	

ÖRÖKSÉGVÉDELEM

Országos (nemzetközi) művi értékvédelem	
Régészeti érdekű terület határa	
Helyi művi értékvédelem	
Helyi védelemre javasolt érték	
Helyi értékvédelemre javasolt terület határa	

KÖRNYEZETVÉDELEM

Egyéb	
Védőterület, védőtávolság, védősáv határa	
Erdők övezete	
Országos vízminőségvédelmi terület övezete	

TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

Országos és térségi táj- és természetvédelem	
Országos ökológiai hálózat - ökológiai folyósó határa	
Országos ökológiai hálózat - ökológiai folyósó területe	

Az alaptérkép az állami alapadatok felhasználásával készült!	
ÖVŐ TÉR-KÉP Kft. KAPOSVÁR BUSZÁKI U. 5.	NAK KÖZSÉG Önkormányzat NAK Településrendezési Terv
Tervezők: Kaposvár, 2023. június 16.	Készítők: Kaposvár, 2023. június 16.

Nak Község Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2023. (... ...) önkormányzati rendelete

Nak Község Helyi Építési Szabályzatáról

Nak Község Önkormányzata Képviselő-testülete az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/B. § (2) bekezdés b) pontjában, 13. § (1) bekezdésében, valamint 62. § (6) bekezdés 6. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 1. pontjában, valamint az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 6. § (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településfejlesztési eszközökről, valamint az egyes sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 28. §-ban biztosított véleményezési jogkörében eljáró: állami főépítész, népegészségügyi, ingatlanügyi, örökségvédelmi, környezetvédelmi és természetvédelmi, erdészeti, közlekedési hatáskörében eljáró Tolna Megyei Kormányhivatal; Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság; tűzvédelmi, polgári védelmi, valamint területi vízügyi és területi vízvédelmi hatóságként eljáró Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság; Országos Vízügyi Főigazgatóság; Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság; Budapest Főváros Kormányhivatala Közlekedési Főosztály; közlekedésért felelős miniszter; Nemzeti Közlekedési Hatóság, mint légiközlekedési hatóság; Honvédelmi Minisztérium Állami Légügyi Főosztály, mint Katonai Légügyi Hivatal; Nemzeti Földügyi Központ honvédelemért felelős miniszter; Tolna Megyei Rendőr-főkapitányság; bányafelügyeleti hatáskörében eljáró Baranya Megyei Kormányhivatal, Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Pécsi Hatósági Iroda; Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztály; a Tolna Megyei Önkormányzat, Dombóvár Város Önkormányzat, Várong Község Önkormányzata, Lápafő Község Önkormányzata, Szakcs Község Önkormányzata, Dalmand Község Önkormányzata, Kaposújfa Község Önkormányzata, Gölle Község Önkormányzata Képviselő-testületének településfejlesztési koncepciójával, integrált településfejlesztési stratégiájával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetési szabályzatáról szóló 7/2017. (V.31.) önkormányzati rendeletben nevesített partnerek véleményének kikérésével, és a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 40. § (2) bekezdésében biztosított végső szakmai véleményezési jogkörében eljáró állami főépítész hatáskörében eljáró Tolna Megyei Kormányhivatal véleményének kikérésével az alábbi rendeletet alkotja:

ELSŐ RÉSZ

I. Fejezet Általános előírások

1. A rendelet hatálya és alkalmazása

1. § [E rendelet (a továbbiakban: Rendelet) hatálya Nak Község (a továbbiakban: Község) közigazgatási területére terjed ki.]

2. §

(1) A Rendelet hatálya alá tartozó területen területet használni, építmény elhelyezésére felhasználni, telket alakítani, építés alapjául szolgáló tervet elkészíteni, építményt építeni, átalakítani, bővíteni, felújítani, helyreállítani, korszerűsíteni, elmozdítani vagy lebontani, továbbá az építmény rendeltetését megváltoztatni e rendelet és a magasabb szintű jogszabályok, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) és az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) hatályos előírásainak, illetve a hatályos helyi rendeletek előírásainak betartásával lehet.

(2) Az OTÉK előírásait az e rendeletben foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településfejlesztési eszközökről, valamint az egyes sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Nak Község Önkormányzatának a településkép védelméről szóló 17/2017. (XII.27.) önkormányzati rendelet előírásait az e rendeletben foglalt kiegészítésekkel kell alkalmazni.

3. §

(1) A Rendelet mellékletei:

- a) 1. melléklet: T-3.b-B jelű Belterület szabályozási terv(M=1:4000)
- b) 2. melléklet: T-3.b-K jelű Külterület szabályozási terv(M=1:10000)
- c) 3. melléklet: Tevékenységjegyzék
- d) 4. melléklet: a katasztrófavédelmi osztályba sorolás alapján meghatározott elégséges védelmi szint követelményei.

(2) Az (1) a) és (1) b) a továbbiakban együtt: SZT

4. § [Az SZT-n ábrázolt szabályozási beavatkozások mértéke méretezés, vagy egyértelmű térképi vonalhoz való kapcsolódás hiányában digitális méréssel állapítandók meg az Önkormányzatnál tárolt digitális SZT-n.]

5. §

(1) Az SZT határelemeket, a szabályozás alapelemeit, a szabályozás másodlagos elemeit, továbbá a védelem, korlátozás, kötelezettség elemeit, és tájékoztató elemeket tartalmaz.

(2) A belterületi határvonalat a Képviselő-testület az SZT alapján határozza meg.

(3) Terület belterületbe vonása csak a Képviselő-testület döntése alapján ütemezetten, az igénybevételnek megfelelően történhet.

2. Értelmező rendelkezések

6. § [E rendelet alkalmazásában:]

- a) Átmenő telek: Olyan építési telek, amely legalább két utcafronttal rendelkezik, de nem minősül sarokteleknek.
- b) Határelemek: A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szerinti szabályozási elemnek nem minősülő, különösen közigazgatási határ, meglévő belterületi határ, tervezett belterületi határ. A határelemet az SZT tartalmazza.
- c) Kézműipari épület: Olyan gazdasági célú épület, melyben a fő termelő tevékenység gépesített munkavégzés nélkül történik, elsősorban a hagyományos kézművesség termékeinek előállításával. Az épületben hagyományos kézműipari, gépesítés nélküli termelő tevékenység, kismértékű gépesítéssel folyó, környezetet nem zavaró, jellemzően kézműipari tevékenység történik.
- d) Kialakult állapot: Olyan építési övezetekre használt jelző, amelyek további beépítése során a meglévő karakterjegyek alapján az illeszkedés elve érvényesíthető.
- e) Kiegészítő épület: Az építmények azon csoportja, amelyek a rendeltetési egységek előírásaiban megnevezett építmények használatát kiegészítik és nem minősülnek melléképítménynek. A kiegészítő épület építmény magassága: nem haladhatja meg a 3,5 métert.
- f) Meglévő épület: az ingatlanon álló, szabályosan létesült, vagy még be nem fejezett, vagy használatba nem vett, de az épület jogszabály szerinti fogalmának megfelelő épület.
- g) Saroktelek: Az a telek, amely a közterülettel, vagy már kialakított magánúttal egynél több egymással szöget bezáró határvonalon érintkezik.
- h) Szabályozási szélesség: tervezett közterület szélessége.

II. Fejezet

Közterület alakítására vonatkozó előírások

7. §

- (1) A község területén a gépjármű elhelyezést saját telken belül kell biztosítani
- (2) A közütemények, a közforgalmú szolgáltatók, a temető terület rendeltetésszerű használatához előírt mennyiségű és fajtájú gépjármű elhelyezési lehetőség, gépjármű-várakozóhely (parkoló), továbbá rendszeres teherszállítás esetén rakodóhely a telekhatártól mért, legfeljebb 400 m-en belüli más telken parkolóban vagy a közterületek közlekedésre szánt területe egy részének, illetve a közforgalom céljára átadott magánút egy részének felhasználásával kialakíthatók.

8. § [A belterületen az új kiszolgáló utak építése során biztosítani kell]

- a) legalább egyoldali járdát,
- b) a 10,0 méter szabályozási szélesség elérése esetén legalább egyoldali zöldsávot vagy fasort, és
- c) a felszíni vizek árokkal vagy csapadékcsatornával való elvezetését vagy helyben történő szikkasztását.

9. § [§ Közterület szélesítéssel érintett telekrészen meglévő építményrészben értéknövelő építési tevékenység nem végezhető, új építmény csak a közterületre vonatkozó szabályok szerint létesíthető, új közműbekötés a szabályozási vonal, mint közterületi telekhatár figyelembevételével létesíthető.]

10. §

(1) A SZT által jelölt helyen a helyi közút létesítése, bővítése vagy szabályozása érdekében az Étv. előírásainak megfelelően, az eljárás lefolytatására illetékes hatóság, a telek közút céljára szükséges részét az önkormányzat javára igénybe veheti és lejegyeztetheti.

(2) Amennyiben a lejegyzéssel érintett, visszamaradó ingatlan a rendeltetésének megfelelő használatra alkalmatlanná válik, abban az esetben a tulajdonos kérelmére az egész telket igénybe kell venni.

11. §

(1) Magánút kialakítható.

(2) Egynél több telket kiszolgáló magánút csak közforgalom elől el nem zárt magánútként létesíthető.

(3) A magánút legkisebb szélessége:

- a) maximum 3 telek feltárását szolgáló, legfeljebb 50 méter hosszú magánút esetén 6 méter,
- b)) maximum 8 telek feltárását szolgáló, legfeljebb 100 méter hosszú magánút esetén 8 méter,
- c) minden más esetben 12 méter, kivéve vízvezető árok felett 1 telek megközelítésére szolgáló magánút, melynek legkisebb szélessége 3,0 méter és ebben az esetben telkenként 1 db magánút alakítható csak ki.

(4) 200 métert meghaladó hosszúságú olyan magánutat, amelynek egyik vége nincs összeköttetésben egy másik utcával (zsákszerű magánút) azt végfordulóval kell kialakítani.

(5) A magánutat a tulajdonos, illetve a tulajdonostársak kötelesek kialakítani és fenntartani. A magánút alatt létesülő és az érintett ingatlanokat kiszolgáló közművezetékek kiépítéséről és karbantartásáról a magánút tulajdonosa köteles gondoskodni.

12. § [A közterület-alakításra vonatkozó egyéb szabályokat a helyi településképi rendelet határozza meg.]

III. Fejezet

Az épített környezet alakítására vonatkozó előírások

3. Helyi értékvédelem

13. § [A helyi településképi rendelet határozza meg az épített környezet helyi értékeinek védelme alá vont egyes elemeinek jegyzékét, azokra vonatkozó településképi szabályokat.]

4. Kulturális örökségvédelem

14. §

- (1) A Községben található nyilvántartott régészeti lelőhelyek az illetékes örökségvédelmi hatóság adatszolgáltatása alapján az SZT-n jelöltek.
- (2) A nyilvántartott régészeti lelőhelyek területén e rendelet előírásain túl a vonatkozó jogszabályok szerint kell eljárni.
- (3) Régészeti leletek, illetve objektumok előkerülése esetén az építkezést/földmunkát haladéktalanul fel kell függeszteni, és a jegyző útján az illetékes örökségvédelmi hatóságot soron kívül értesíteni kell.

5. Klímabarát településszerkezet kialakítására vonatkozó külön előírás

15. § [A klímabarát településszerkezet kialakítását elősegítő gyepfelületek, erdőterületek, kerékpárúthálózat az SZT-n jelöltek.]

IV. Fejezet

A táj- és a természeti környezet védelmére vonatkozó előírások

16. §

- (1) A Község területén található védett táj- és természetvédelmi területek (a továbbiakban együtt: védett területek) az SZT-n jelöltek. A védett területeken e rendelet előírásain túl a vonatkozó jogszabályok szerint kell eljárni.
- (2) Az országos ökológiai hálózat magterületén e rendelet előírásain túl a vonatkozó jogszabályok szerint kell eljárni.

17. § [A helyi településképi rendelet tartalmazza a tájképvédelmi terület övezete által érintett területeken a tájba illeszthetőség szempontjait.]

18. § [Birtokközpont védett területen, „Mko” jelű mezőgazdasági terület (korlátozott) övezetében, ökológiai hálózat ökológiai folyosó és magterület övezetében, valamint kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében nem alakítható ki, kivételt képeznek ez alól a meglévő kivett művelésű ágú földrészletek.]

V. Fejezet

Környezetvédelmi előírások

6. Környezetvédelem

19. § [A megengedett igénybevételi, kibocsátási, szennyezettségi határértékeket (a továbbiakban együtt: környezetterhelési határértékek) és a kapcsolódó előírásokat a hatályos országos és helyi jogszabályok alapján kell meghatározni.]

20. § [A Község területén a területek használata úgy történhet, hogy a használat]

- a) legfeljebb a megengedett környezetterhelési határértéken belüli mértékű környezetterhelést és igénybevételt okozhat,
- b) környezetszennyezést és környezetkárosítást ne okozzon.

21. § [Veszélyes hulladék tárolására szolgáló telephely a Község közigazgatási területén nem létesíthető.]

7. Vizek védelme

22. §

- (1) A felszíni vízvezető rendszer elemeit a vonatkozó jogszabályok előírásai szerint kell fenntartani, illetve kiépíteni.
- (2) Az összegyűjtött csapadékvizek a befogadóba csak tisztán, vagy a vízjogi vagy a környezetvédelmi engedélyben előírt minőségben vezethető. A csapadékvíz környezetvédelmi érdekű helyben tartására, illetve visszatartására alkalmas műtárgyakat a vonatkozó jogszabályok előírásai szerint kell kiépíteni.

23. §

- (1) Hidrogeológiai "B" védőövezet határán belül tilos a terület használata során erősen mérgező vagy radioaktív anyagok előállítása, feldolgozása, ilyen hulladékok tárolása, lerakása, veszélyes hulladéklerakó létesítése, egyéb ipari szennyvíz szikkasztás, hígtrágya és trágyalé leürítés.
- (2) Vízbázis védőterületen a felszíni vizek védelme érdekében a vízvezető árkok vízvezető képességét folyamatosan fenn kell tartani, abba pangó víz, szemét és egyéb szennyező anyag nem kerülhet be.
- (3) A vízbázis védőidomának felszíni vetületén csak olyan tevékenység végzésére kialakított építmény helyezhető el az övezeti, építési övezeti és vonatkozó jogszabályok betartása mellett, amely nem teszi lehetetlenné a terület felszínalatti vizeinek mennyiségi és minőségi megővését.
- (4) A felszín alatti vízbázis belső védőövezetben a terület használata során hígtrágya és trágyalé, szennyvíz, tisztított szennyvíz, szennyvíziszap, valamint egyéb nem veszélyes hulladék termőföldön történő felhasználása tilos. Szerves és műtrágya tárolására építményt, műtárgyat létesíteni tilos.
- (5) A felszín alatti vízbázis belső védőövezetben a terület használata során tilos növényvédő szert tárolására, növényvédőszer raktározására építményt, műtárgyat létesíteni.

24. § [§ A vízfolyások védőtávolsága, vízfelületek kezelősávja az SZT jelöltek, amennyiben nem jelölt, abban az esetben a külön jogszabály szerinti érték.]

8. Zaj- és rezgés elleni védelem

25. §

- (1) A zaj- és rezgés elleni védelem érdekében bármely zajt kibocsátó, vagy rezgést okozó létesítmény csak akkor működtethető vagy építhető, illetve ilyen tevékenység csak akkor folytatható, ha az általa okozott zaj, rezgés mértéke a környezetében a vonatkozó jogszabály által előírt zajterhelési határértéket nem haladja meg.
- (2) A zajtól védendő területeket külön jogszabályban meghatározottak szerint kell figyelembe venni.

9. Levegővédelem

26. § *[A terület használat során a levegővédelem érdekében e rendelet előírásain túl a vonatkozó hatályos országos és helyi jogszabályok szerint kell eljárni.]*

10. Termőföld- és talaj védelme

27. § *[A terület használat során a termőföld védelme és a talajvédelem érdekében e rendelet előírásain túl a vonatkozó hatályos jogszabályok szerint kell eljárni.]*

11. Kommunális szennyezés

28. §

(1) A település közigazgatási területén szennyvíz szikkasztása tilos.

(2) A szennyvízhálózat kiépítéséig szennyvíz tisztítása és elhelyezése - külön jogszabálynak megfelelő – egyedi szennyvíztisztító kisberendezéssel, tisztítómezővel ellátott oldómedencés műtárggyal, vagy időszakos tárolása - külön jogszabály szerint kialakított – egyedi, zárt szennyvíztároló műtárggyal történhet.

VI. Fejezet

Veszélyeztetett területekre vonatkozó előírások

29. § *[A belvízzel veszélyeztetett területeken a földszinti padlósínt magassága az előfordult legmagasabb elöntési szinthez képest legalább 0,60 méter magasra kerüljön. Ezen területeken pince, pinceszínt nem létesíthető.]*

VII. Fejezet

Egyes sajátos jogintézményekkel kapcsolatos előírások (tilalmak, telekalakítás, településrendezési kötelezések, közterület-alakítás)

12. Telekalakítás

30. §

(1) Nyúlványos (nyeles) telek újonnan nem alakítható ki.

(2) Telekalakítás során újonnan nem alakítható ki közterület kapcsolat nélküli telek (zárványtelek), vagy új úszótelek.

31. § [Az övezeti és építési övezeti paraméterekben előírt legkisebb kialakítható telekterület méretnél kisebb telkek is kialakíthatók közműépítmények (pl. transzformátorház, szennyvízátemelő stb) elhelyezése érdekében, valamint közcélú közlekedési területek (pl. járda, kerékpárút stb) számára.]

*VIII. Fejezet
Közművek előírásai*

32. §

(1) A meglévő és a tervezett közüzemi vízellátás, szennyvíz és csapadékvíz elvezetés, energiaellátás, valamint az elektronikus hírközlés hálózatai, létesítményei és biztonsági védőtávolsága számára közterületen, vagy közműterületen kell elsődlegesen helyet biztosítani. Ettől eltérő esetben - ha azt egyéb ágazati előírás nem tiltja - szolgalmi, vezeték jog bejegyzéssel kell a helyet biztosítani.

(2) A meglévő közművek egyéb építési tevékenység miatt szükségessé váló kiváltásakor, továbbá egyéb okból funkciót veszített, feleslegessé vált közművet el kell bontani, az indokoltan földben maradó vezeték tömedékelését, felhagyását szakszerűen kell megoldani.

33. § [A villamosenergia ellátás, vezetékes- és vezeték nélküli elektronikus hírközlésre vonatkozó elhelyezési szabályokat a helyi településképi rendelet rögzíti.]

34. § [A meglévő és tervezett közmű védőterületén belül e rendelet előírásain túl a vonatkozó jogszabályok szerint kell eljárni.]

*IX. Fejezet
Építés általános előírásai*

13. Építés általános szabályai

35. § [Az Építés általános szabályai rész a Község teljes területére vonatkoznak, amennyiben e rendeletben a vonatkozó övezeti, építési övezeti előírások másként nem rendelkeznek.]

36. §

(1) Építési telken melléképítmény és kiegészítő épület önállóan, főépítmény létesítése előtt csak úgy és abban az esetben építhető, ha elhelyezése, építése az építési övezetben létesíthető főépítmény építési övezeti előírás szerinti elhelyezését nem akadályozza.

(2) Építményt elhelyezni akkor is lehet, ha a kialakult telekméret nem éri el az építési övezetre előírt minimálisan alakítható telekméretet, de a többi – az építési telekre vonatkozó – előírás betartható és a szomszédos telek beépíthetőségét nem korlátozza.

37. §

- (1) Az építési helyen kívül eső, meglévő épület, épületrész átalakítható, felújítható, rendeltetésmódosítása megvalósítható, de térfogata csak építési helyen belül növelhető.
- (2) A telek homlokvonalán kerítéssel egybeépített góré megtartható, felújítható, a helyi jelleg megőrzése érdekében a kialakult állapotnak megfelelő helyen és méretben új építhető.

38. § [Terepszint alatt építmény - a melléképítmények kivételével - csak az építési helyen belül helyezhető el.]

39. § [AzLf jelű és a Vt jelű építési övezetekben, telken belül elhelyezhető önálló rendeltetési egységeket egy épületben, vagy egy épülettömegben kell elhelyezni. A rendeltetési egységekhez tartozó egyéb, kiegészítő helyiségek (például: tárolás, a fő rendeltetési egység működtetéséhez kapcsolódó tevékenységek, amennyiben megengedett állattartás stb.) önálló épületben (kiegészítő épületben) is elhelyezhetők a rendeltetési egységet magában foglaló épület mögött.]

40. § [Oldalhatáron álló beépítés esetén az épületet, kiegészítő épületet az építési oldalt képező telekhatárra, vagy attól 0,5- 1,0 m között kell elhelyezni. Amennyiben az előírás szerinti oldalhatáron való épületelhelyezés a szomszédos ingatlanon meglévő épülettől megtartandó építmények közötti legkisebb telepítési távolság betartása miatt nem volna lehetséges, akkor az építési hellyel érintkező telekhatártól távolabb, de legfeljebb 3,0 m távolságra is el lehet helyezni.]

41. § [Az átmenő telek esetén, attól függetlenül, hogy a meglévő telek az övezeti előírások szerinti telekméretnek figyelembevételével két önálló telekre osztható-e, a rendeltetési egységek különállóan is elhelyezhetők, úgy mintha két különálló ingatlan alakult volna ki, a két utca felől.]

42. § [Az egyes övezetekben és építési övezetekben előírt zöldfelületi fedettségbe a fásított parkolók területe nem számítható be.]

43. § [A lakó- és Településközponti építési övezetekben a saroktelken oldalhatáron álló épület homlokzati fala a közterület felé nyílás nélküli kialakítású nem lehet.]

44. § [Tűzrakó hely, kültéri medence elhelyezése esetén a telekhatártól legalább 3 méter széles védőtávolságot kell tartani.]

45. § [A közterület felől minden önálló építési telek hátsó kertjének személygépjárművel való közvetlen megközelítését biztosítani kell, kivételt képeznek ez alól a közmű területek telkei.]

46. §

(1) A közigazgatási területen lakókocsi, utánfutó és egyéb közlekedési eszköz építményként nem telepíthető és szállás lakó- vagy tároló funkció ellátására még ideiglenesen sem helyezhető el.

(2) (2) Konténerépítmény állandó jelleggel csak gazdasági területen helyezhető el. Egyéb területen konténer, felvonulási építmény csak ideiglenes jelleggel, legfeljebb az építés idejére, és legfeljebb öt év időtartamra helyezhető el, kizárólag felvonulási építményként.

47. § [Újjonnan állattartás céljára szolgáló építmény(például: trágyatároló, istálló stb.) az oktatási, nevelési intézmény telekhatárától, továbbá egészségügyi intézmény, valamint élelmiszer előállítására, feldolgozására, fogyasztására, forgalmazására szolgáló épülettől 50 méteres távolságon belül nem létesíthető.]

48. § [A 10 méternél keskenyebb közterületek saroktelkein az útkereszteződéseknél a telek sarokpontjától számított 4-4 m-en belül a kerítéseket 80%-ban, 0,6 m feletti teljes magasságukban átláthatóan kell kialakítani, a közlekedési csomópont beláthatósága az átláthatóságot akadályozó növényzet ültetésével nem korlátozható sem telken belül, sem közterületen.]

49. §

- (1) Az építési övezetekre a hiányos közművesítettségre vonatkozó közműellátási követelmények vonatkoznak.
- (2) Közműpótló berendezések a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően létesíthetők.
- (3) A szennyvízhálózat kiépítéséig szennyvíz tisztítása és elhelyezése - külön jogszabálynak megfelelő – egyedi szennyvíztisztító kisberendezéssel, tisztítómezővel ellátott oldómedencés műtárggyal, vagy időszakos tárolása - külön jogszabály szerint kialakított – egyedi, zárt szennyvíztároló műtárggyal történhet.
- (4) A szennyvízbekötést a vonatkozó jogszabályi előírások szerinti határidőn belül kell teljesíteni.

50. § [A település közigazgatási területén kialakítandó parkolóhelyek fásítandók, legalább 4-4 parkolóhelyenként 1 db előnevelt (legalább 3 éves) a 2. függelék szerinti honos vagy meghonosodott fajfajokat kell elsődlegesen telepíteni vagy a meglévőket megőrizni. A fákat úgy kell elhelyezni, hogy az elhelyezésre szánt szilárd burkolattal el nem látott felületnek - a fa törzse körül min. 1,0 méter szélességben - legalább 3 m²/fa méretűnek kell lenni.]

X. Fejezet

Katasztrófavédelmi osztályba sorolás alapján meghatározott elégséges védelmi szint követelményei

51. §

- (1) A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló rendelet alapján a Község területe II. katasztrófavédelmi osztályba tartozik.
- (2) A katasztrófavédelmi osztályba sorolás alapján meghatározott elégséges védelmi szint követelményeiről a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény rendelkezik e rendelet 3. függelék szerinti tartalommal.

MÁSODIK RÉSZ
Részletes övezeti előírások

XI. Fejezet
Beépítésre szánt építési övezetek előírásai

14. Beépítésre szánt területek

52. § [A község területének beépítésre szánt területei sajátos használatuk szerint a következő építési övezetekre tagolódnak]

- a) Lakóterület, ezen belül
 - aa) Falusias lakóterület (Lf)
- b) Gazdasági terület, ezen belül
 - ca) Egyéb ipari terület (Ge)
- e) Különleges terület, ezen belül
 - ea) Temető területe (Kt)
 - eb) Kegyeleti park területe (Kkp)
 - ec) Nagyterjedésű sportolási célú terület (Ksp)
 - ed) Mezőgazdasági üzemi terület (Kmu)

53. § [Az építési övezetekben az SZT-n "telken belüli kötelező zöldfelület"-tel jelölt helyeken és méretben, egyszintű növényállományt kell telepíteni. Ez alól kivételt jelent a lakóterület és a gazdasági kereskedelmi szolgáltató területek közötti sáv, ahol az övezeti előírás szerinti helyeken és méretben legalább háromszintű növényállományt (gyep és 40 db cserje/150 m² és 1 db nagy lombkoronájú fa/150 m²) kell telepíteni. A növényállomány az üzemeltetéshez szükséges műtárgyak, kapuk számára megszakíthatók, illetve annak 25 %-ában fásított parkolók is (a lakóterülettel közvetlen határolt oldal kivételével) kialakíthatók. A védőfásítás beleszámítható a telekre előírt zöldfelület mértékébe.]

15. Falusias lakóterület (Lf)

54. §

(1) A Falusias lakóterület Lf építési övezetbe legfeljebb négy önálló rendeltetési egységet magába foglaló lakóépületek, a mező- és az erdőgazdasági építmények, továbbá a lakosságot szolgáló, környezetre jelentős hatást nem gyakorló kereskedelmi, szolgáltató építmények elhelyezésére szolgál.

(2) A falusias lakóterületen elhelyezhető épület – a lakó rendeltetésen kívül –:

- a) mező- és erdőgazdaság, valamint a terület rendeltetésszerű használatát nem zavaró gazdasági tevékenységi célú,
- b) kereskedelmi, szolgáltató,
- c) szállás jellegű,

- e) igazgatási, iroda,
- f) hitéleti, nevelési, oktatási, egészségügyi, szociális,
- g) kulturális, közösségi szórakoztató és
- h) sportrendeltetést is tartalmazhat

(3) Falusias lakóterület építési övezetének (Lf) beépítési paraméterei:

- a) az építési övezet jele: Lf
- b) a beépítés módja: oldalhatáron álló (O)
- c) a megengedett legnagyobb beépítettség: 30%
- d) a legkisebb kialakítható telekterület: 500 m²
- e) a legkisebb zöldfelület: 40%
- f) a megengedett legnagyobb épületmagasság: 4,5 méter
- g) az újonnan kialakítható legkisebb telekszélesség: 16 méter
- h) az előkert legkisebb mélysége: az előkert legkisebb mélysége - amennyiben azt a SZT másként nem jelöli - 5,0 méter
- i) az oldalkert legkisebb mérete: OTÉK szerint
- j) a hátsókert legkisebb mérete: OTÉK szerint
- k) közműellátás mértéke: részleges

(4) Az övezetben a 3. sz. melléklet szerinti kereskedelmi-szolgáltató, ipari- szolgáltató és kisüzemi tevékenység csoportjai kivételesen sem helyezhetők el.

(5) Az Lf övezetben, ha a telek szélessége az építési hely vonalában 20 m-nél szélesebb, az előírások szerinti oldalhatáron álló építési mód helyett szabadon álló épület is építhető az egyéb övezeti előírások betartásával.

(6) Oldalhatáron álló beépítési mód esetén, ha az előírások az építési helyen belül a szabadon álló épület elhelyezést is lehetővé teszik, a kiegészítő épületek a tömbben kialakult építési oldalon, vagy a rendeltetési egységet magában foglaló épület mögött (oldalhatáron állóan vagy az építési hellyel érintkező telekhatártól mért legalább 3,0 méter távolság megtartásával szabadon állóan) is elhelyezhetők. A telek első 15 méteres részén a kiegészítő épületeket csak a rendeltetési egységet magában foglaló épülethez csatlakozóan lehet elhelyezni.

(7) Az építési helyen belül a főépítménynek mindig az utca felől kell elhelyezkednie.

(8) Helyi jelleg miatt egy telken mindkét oldalon álló beépítés esetén az építési övezetben kialakulttal ellentétes oldalhatáron álló épület, mint meglévő épület felújítható.

16. Egyéb ipari terület (Ge)

55. §

(1) Az egyéb ipari terület olyan gazdasági célú ipari építmények elhelyezésére szolgál, amelyek más beépítésre szánt területen nem helyezhetők el.

(2) A SZT-n Ge építési övezeti jellel jelölt egyéb ipari terület elsősorban az ipari, az energiaszolgáltatási és a településgazdálkodás építményei elhelyezésére szolgál.

(3) Az építési övezetben a környezeti hatás szempontjából semleges, nem jelentősen zavaró hatású, nem különlegesen veszélyes gazdasági tevékenységhez (például: élelmiszer-, könnyűipar, gépipar,

fémipar, építőipar, településüzemeltetés stb) szükséges építmények, továbbá kereskedelmi és szolgáltató épület is elhelyezhetők.

(4) Az egyéb ipari terület építési övezetének beépítési paraméterei:

- a) az építési övezet jele: Ge
- b) a beépítés módja: szabadon álló álló (SZ)
- c) a megengedett legnagyobb beépítettség: 40%
- d) a legkisebb kialakítható telekterület: 5000 m²
- e) a legkisebb zöldfelület: 25%
- f) a megengedett legnagyobb épületmagasság: 9,0 méter
- g) az előkert legkisebb mélysége
 - ga) amennyiben azon az SZT telken belüli kötelező zöldfelületet jelöl, akkor 20 méter,
 - gb) amennyiben az SZT nem jelöl telken belüli kötelező zöldfelületet, abban az esetben 10 méter.
- h) az oldalkert legkisebb mérete: OTÉK szerint
- i) a hátsókert legkisebb mérete: OTÉK szerint.
- j) közműellátás mértéke: hiányos.

(5) Az építési övezetben elhelyezhető még - az OTÉK 32. § felsoroltak közül -

- a) a nyomvonal jellegű építmények és műtárgyaik, a külön jogszabályok keretei között,
- b) a köztárgyak,
- c) a kutatást és az ismeretterjesztést szolgáló műtárgyak,
- d) a megújuló energiaforrások műtárgya – kivéve szélérőmű, szélérőmű park – amely használata során az építési övezetben, övezetben az alaprendeltetésnek megfelelő használatot nem korlátozza vagy attól nem igényel védelmet.

(6) Az építési övezetben a gazdasági tevékenységi célú épületen belül a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakások helyezhetők el, önálló lakó rendeltetésű épület nem helyezhető el.

(7) Az egyéb ipari területen az alábbi előírásokat is alkalmazni kell:

- a) Amennyiben a területen végzett tevékenység zajkibocsátása meghaladja a zajvédelmi határértéket, akkor zaj elleni védekezésre szolgáló műszaki megoldást, „védőművet” (pl. zaj árnyékoló fal, zajgátló létesítmény stb) az építető a saját területén és saját költségén köteles kialakítani.
- b) Nem helyezhető el bűzös tevékenységet befogadó épület, építmény, még akkor sem, ha az a helyi lakosság alapellátását szolgálja.

(8) Az építési övezetben az előírt legnagyobb épületmagasság - technológiailag indokolt mértékig - az épületrészeknél, illetve műtárgyaknál (pl. siló, kémény, terménytároló stb.) legfeljebb 20 méterig növelhető.

17. különleges terület - Temető terület (Kt)

56. §

(1) Az építési övezetbe a településen meglévő, működő temető területe tartozik.

(2) A temető terület építési övezetének beépítési paraméterei:

- a) az építési övezet jele: Kt
- b) a beépítés módja: szabadon álló álló (SZ)
- c) a megengedett legnagyobb beépítettség: 10%
- d) a legkisebb kialakítható telekterület: kialakult
- e) a legkisebb zöldfelület: 40%
- f) a megengedett legnagyobb épületmagasság: 6,0 méter.
- g) az előkert legkisebb mélysége: kialakult
- h) az oldalkert legkisebb mérete: kialakult
- i) a hátsókert legkisebb mérete: kialakult
- j) közműellátás mértéke: hiányos.

(3) Az építési övezetben elhelyezhető

- a) sírbolt és síremlék, dísz- és szórókút,
- b) ravatalozó, urnafal, temetőkápolna,
- c) rendeltetéshez szükséges iroda,
- d) üzemeltetési és szociális épület, továbbá
- e) a temető ellátásához szükséges gazdasági tevékenység célját szolgáló épület.

18. Különleges terület - Kegyeleti park területe (Kkp)

57. §

(1) Az építési övezetbe a településen meglévő, lezárt temető területe tartozik.

(2) A kegyeleti park terület építési övezetének beépítési paraméterei:

- a) az építési övezet jele: Kkp
- b) a beépítés módja: szabadonálló álló (SZ)
- c) a megengedett legnagyobb beépítettség: 10%
- d) a legkisebb kialakítható telekterület: kialakult
- e) a legkisebb zöldfelület: 40%
- f) a megengedett legnagyobb épületmagasság: 3,0 méter.
- g) az előkert legkisebb mélysége: kialakult
- h) az oldalkert legkisebb mérete: kialakult
- i) a hátsókert legkisebb mérete: kialakult
- j) közműellátás mértéke: hiányos

(3) Az építési övezetben elhelyezhető

- a) sírbolt és síremlék, dísz- és szórókút,
- b) ravatalozó, urnafal, temetőkápolna

19. Különleges terület - Nagyterjedésű sportolási terület (Ksp)

58. §

(1) Nagyterjedésű sportolási célú területeken (Ksp) a szabadtéri sportlétesítmények, sportolási célú épületek, továbbá a sportoláshoz kapcsolódó szolgáltatási és a szabadidő eltöltését szolgáló építmények helyezhetők el.

- a) Sportépület átépítése, felújítása, új épület elhelyezése esetén a tervezett funkciónak megfelelően az OTÉK alapján a parkolást és a megfelelő szociális kiszolgáló épületeket biztosítani kell.
- b) Az övezet építési telkei csak teljes közművesítettség esetén építhetők be.

(2) A nagyterjedésű sportolási célú terület építési övezetének beépítési paraméterei:

- a) az építési övezet jele: Ksp
- b) a beépítés módja: szabadonálló álló (SZ)
- c) a megengedett legnagyobb beépítettség: 10%
- d) a legkisebb kialakítható telekterület: kialakult
- e) a legkisebb zöldfelület: 40%
- f) a megengedett legnagyobb épületmagasság: 7,5 méter.
- g) az előkert legkisebb mélysége: kialakult
- h) az oldalkert legkisebb mérete: kialakult
- i) a hátsókert legkisebb mérete: kialakult
- j) közműellátás mértéke: hiányos.

20. Különleges terület – Mezőgazdasági üzemi terület (Kmű)

59. §

(1) Mezőgazdasági üzemi terület övezetében (Kmű) a növénytermesztés, terménytárolás és terményfeldolgozás épületei, állattartó és feldolgozó épületek és azokat kiszolgáló létesítmények, a mezőgazdasági üzemi tevékenységgel kapcsolatos szociális épület helyezhető el.

(2) A közmű terület építési övezetének beépítési paraméterei:

- a) az építési övezet jele: Kmű
- b) a beépítés módja: szabadonálló álló (SZ)
- c) a megengedett legnagyobb beépítettség: 40%
- d) a legkisebb kialakítható telekterület: 5000 m²
- e) a legkisebb zöldfelület: 40%
- f) a megengedett legnagyobb épületmagasság: 6,0 méter.
- g) az előkert legkisebb mélysége: kialakult
- h) az oldalkert legkisebb mérete: kialakult
- i) a hátsókert legkisebb mérete: kialakult
- j) közműellátás mértéke: hiányos

(3) Mezőgazdasági üzemi terület építési övezeteiben kialakíthatók a tulajdonos, a használó és a személyzet számára legfeljebb 1 szolgálati lakás is.

(4) Az építési övezetben elhelyezésre kerülő technológiai építmény (kémény, siló, stb.) magassága meghaladhatja az övezetben meghatározott épületmagasságot, de annak magassága 30 métert nem haladhatja meg, ha az alkalmazott üzemi technológia szempontjából az szükséges.

(5) Azokban a vegyes használatú mezőgazdasági majorokban, ahol jelenleg az állattartás és az egyéb gazdasági tevékenység együtt van jelen az állattartás a kialakult helyzetnek megfelelően fenntartható. Új állattartó épületet, kijelölt lakóterülettől 300 m-en belül elhelyezni nem lehet.

(6) A zavaró hatású mezőgazdasági (üzemi) építményt, a saját telkén, a szomszédos telkek felőli oldalakon min. 20 m szélességben telepített fasor ültetésével – telken belüli kötelező zöldfelület, védőfásítás – lehet engedélyezni. Az övezetben a teljes telekméret minden 200 m²-e után 1 db, előnevelt lombos fa ültetendő.

(7) Az építési helyből kinyúló, vagy a telkek kötelező zöldfelületébe nyúló meglévő épület:

- a) felújítható,
- b) lapostetős épület - szintterületének növelése nélkül - magastetős épületté alakítható,
- c) lapostetős épület magastetős épületté alakítható,
- d) a tetőtér beépíthető, térdfal építése megengedett,
- e) a meglévő épület bővíthető az építési helyen belül, ha funkciója tároló, raktár, iroda, lakás, vagy olyan tevékenység helye lehet, mely a szomszédos övezetre zavaró hatást nem jelent.

XII. Fejezet
Beépítésre nem szánt övezetek előírásai

21. Beépítésre nem szánt területek

60. §

(1) A község területének beépítésre nem szánt területei sajátos használatuk szerint a következő övezetekre tagolódnak

- a) Közlekedési és közmű területek, ezen belül
 - aa) Országos összekötő út terület (Köu-o)
 - ab) Kiszolgáló út terület (Köu-k)
 - ac) Mezőgazdasági feltáró út (Köu-mg)
- b) Zöldterületek, ezen belül
 - ba) Közkertek területe (Zkk)
- c) Erdőterületek, ezen belül
 - ca) Gazdasági erdő terület (Eg)
- d) Mezőgazdasági terület, ezen belül
 - da) Általános mezőgazdasági terület (Má)
 - db) Mezőgazdasági terület (korlátozott) (Mko)
 - dc) Kertes mezőgazdasági terület (Mk)
- e) Vízgazdálkodási terület (V)
- f) Természetközeli területek (Tk)
- g) Különleges terület
 - ga) Közmű terület (Kkö)

22. Közlekedési és közmű területek

61. §

(1) (1) A közlekedési és közmű terület lehet

- a) országos összekötő út terület, melynek jele: Köu-o
- b) kiszolgáló út terület, melynek jele: Köu-k
- c) mezőgazdasági feltáró út, melynek jele: Köu-mg
- d) közműterület, amelynek jele: Kkö

(2) A közlekedési és közmű területeken elhelyezhető:

- a) országos és helyi közút és annak csomópontja,
- b) tömegközlekedési megállóhely és építménye
- c) gépjármű várakozóhely (parkoló) - a közterületnek nem minősülő telken megvalósuló kivételével,
- d) kerékpárút, gyalogút, köztér, járda, valamint mindezek [(1) a)-d)] csomópontja, vízelvezetési rendszere és környezetvédelmi építményei,
- e) a közúti, a kötőpályás, a vízi és a légi közlekedés
- f) a közmű- és hírközlés építményei, továbbá

g) utcabútorok, köztárgyak, valamint fasorok.

(3) A közutak elhelyezésére szükséges területeket a kialakult állapot figyelembevételével a SZT tartalmazza.

(4) Közlekedési célra területet kialakítani, felhasználni csak a vonatkozó ágazati Szabványoknak, az OTÉK előírásainak és a HÉSZ-nek megfelelően szabad.

(5) A közforgalom előtt nem zárt magánutak kialakítását telekalakítási és útépitési terv készítése során kell meghatározni, a vonatkozó jogszabály szerint a közútnak megfelelő paraméterekkel.

(6) A közlekedési területen belül:

- a) bármely építmény elhelyezése, bármilyen építési tevékenység, illetve reklámcélú berendezések telepítése csak a vonatkozó jogszabály előírása szerint történhet,
- b) az (1) bekezdésben leírt létesítmények, valamint utcabútorok, a közművek létesítményei és berendezései helyezhetők el.

(7) A közút kezelőjének hozzájárulása szükséges a közút mellett, a vonatkozó jogszabály szerinti területsávban, a jogszabályban meghatározott tevékenységekhez.

23. Zöldterületek

62. §

(1) A Község igazgatási területén a zöldterületek a SZT-ben, közkert (Zkk) funkcióval jelöltek.

(2) A közkertek a Község növényzettel fedett közterületei, amelyeknek közútról, köztérről közvetlenül – kerekesszékekkel és gyermekkocsival is – megközelíthetőnek és használhatónak kell lenniük.

(3) A közkert területén épület nem létesíthető. Az övezetben elhelyezhetők a szabadidő eltöltését szolgáló, épületnek nem minősülő, pihenési, sportolási, játszótéri létesítmények, sétautak, kerékpárút, utcabútorok és egyéb köztárgyak.

(5) A zöldfelület nagysága a telek területének 60 %-a.

(6) A parkolóhelyek, közmű létesítmények kialakítása során a meglévő és tervezett zöldfelületi elemek károsodását el kell kerülni. Amennyiben ez lehetetlen, úgy azok pótlásáról az útkezelői hozzájárulás jogosultja köteles gondoskodni.

24. Erdőterületek

63. §

(1) Az erdőterület erdő céljára szolgáló terület.

(2) A Községben az erdő területfelhasználási célja szerint:

- b) gazdasági erdő terület (Eg) lehet.

(3) Az Országos Erdőállomány Adattár által nyilvántartott területen építmény elhelyezéséhez a rendelet előírásain túl a vonatkozó jogszabály szerint kell eljárni.

- (5) Gazdasági rendeltetésű erdőterületen legfeljebb 0,5%-os beépítettséggel az erdő rendeltetésének megfelelő építmények helyezhetők el.
- (6) Gazdasági rendeltetésű erdőterületen az új építmények
- a) megengedett legnagyobb épületmagassága 4,5 méter lehet,
 - b) utcai telekhatártól való távolsága legalább 20 méter.
- (7) Kerítést létesíteni csak természetvédelmi, vadgazdálkodási illetve erdőgazdasági célból szabad.

25. Általános mezőgazdasági terület (Má)

64. §

- (1) A területen a növénytermesztés, az állattartás és állattenyésztés és a halászat, továbbá az ezekkel kapcsolatos, a saját termék feldolgozására, tárolására és árusítására szolgáló építmények helyezhetők el.
- (2) Az övezetben az építmények elhelyezésekor e rendelet előírásain túl az OTÉK vonatkozó előírásait kell figyelembe venni.
- (3) Az övezetben gazdasági épületeket elhelyezni szabadon álló beépítési móddal, legfeljebb 7,5 méter épületmagassággal lehet.
- (4) Az övezetben
- a) a 720 m²-t el nem érő területű telken épületet elhelyezni nem szabad,
 - b) a 720-1500 m² közötti területnagyságú telken - a nádas, a gyep és a szántó művelési ágban nyilvántartottak kivételével - legfeljebb 5%-os beépítettséggel elsősorban a tárolás célját szolgáló egy gazdasági épület és terepszint alatti építmény (pince) helyezhető el,
 - c) a 1500 m²-t meghaladó területű telken építmény legfeljebb 5%-os beépítettséggel helyezhető el, legfeljebb 7,5 méter épületmagassággal.
 - d) A mezőgazdasági területen – a mezőgazdasági területen lévő, zártkerti művelés alól kivett telek kivételével – lakóépület szőlő, gyümölcsös és kert művelési ág esetén 3000 m², egyéb művelési ág esetén 6000 m² telekterület felett helyezhető el legfeljebb 5%-os beépítettséggel. A különálló lakóépület épületmagassága legfeljebb 7,5 méter lehet.

65. §

- (1) A mezőgazdasági területen több önálló telekből mezőgazdasági birtoktest alakítható ki. A birtoktest esetében a 5 %-os beépíthetőség a birtoktesthez tartozó összes telek területe után számítva csak az egyik telken is kihasználható (birtokközpont), ha a telek területe legalább a 10 000 m²-t eléri, és a beépítés a szomszédos telkek rendeltetészerű használatára nincs korlátozó hatással, vagy azt nem veszélyezteti. Ebben az esetben a birtokközpont beépíttségének meghatározásakor beszámításra került telkeken épületet elhelyezni nem lehet. A birtokközpont telkén a beépíttség a 45%-ot nem haladhatja meg.
- (2) A birtokközpont telkén az OTÉK 29. § (1) és a (4) bekezdésében foglaltakon túl a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó szállás jellegű épület, vendéglátó épület elhelyezhető.
- (3) Birtokközpont területén
- a) a beépítés mód: szabadonálló álló (SZ)
 - b) a megengedett legnagyobb épületmagasság: 7,5 méter.

(4) A birtokközpont területét – amennyiben természetvédelmi előírás nem tiltja – élő sövényvel és fasorral, vagy kettős fasorral kell körbevenni.

26. Mezőgazdasági terület (korlátozott (Mko))

66. §

(1) Az Mko jelű övezetben épület nem helyezhető el, ez alól kivételt képeznek a vízgazdálkodással, természetvédelemmel kapcsolatos létesítmények, köztárgyak, közutak, nyomvonal jellegű vezetékek, közmű és közműpótló berendezések, vízgazdálkodás létesítményei, geodéziai jelek, vadászlesek és a természetvédelem kutató, bemutató építményei, melyek külön jogszabályok szerint helyezhetők el, továbbá a terület használatához szükséges mezőgazdasági épületek (például: karám, szabadtartásos istálló, hodály), melyek alapterülete a 150 m²-t nem haladhatja meg.

(2) Meglévő épület, építmény, műtárgy megtartható, felújítható, de nem bővíthető.

(3) Az övezetben birtokközpont nem alakítható ki.

27. Kertes mezőgazdasági területek (Mk)

67. §

(1) A kertes mezőgazdasági terület „Mk” jelű övezetet foglalja magába.

(2) A kertes mezőgazdasági területen a szerszámok és a termények tárolását, pihenést szolgáló gazdasági épület, préház, és terepszint alatti építmény (pince), továbbá saját termelés, termék elárúsítását biztosító épület, létesíthető.

(3) Épület csak művelt telken létesíthető. Műveltnek az a földrészlet tekinthető, amelynek legalább 80 %-án intenzív kertészeti kultúra – szőlő, gyümölcsös, gondozott veteményes, kertészeti telep található.

(4) Gazdasági épület a műveléssel összefüggő legfeljebb 10 %-os beépítettséggel, nyeregtetős kivitelű épület, 4,0 m-es épületmagassággal, építhető oly módon, hogy az épület legmagasabb pontja sem haladhatja meg a 6,0 m -t.

28. Vízgazdálkodási terület (V)

68. §

(1) Vízgazdálkodási terület övezetében az álló- és folyóvizek, közcélú nyílt csatornák medre és parti sávja tartozik.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott területeken építményt elhelyezni csak a külön jogszabályokban foglaltak szerint lehet.

(3) A vízfolyások mellett a vonatkozó jogszabályokban meghatározott szélességű parti sávot kell biztosítani, melyek az SZT-n jelölésre kerültek.

29. Természetközeli területek (Tk)

69. §

- (1) A terv természetközeli területei a mocsár és nádas területek a szabályozási terven „Tk”-val jelöltek.
- (2) Természetközeli területen épületet elhelyezni nem lehet.
- (3) A területen a kezelési tervvel összhangban elhelyezhető építmények:
 - a) terület bemutatását lehetővé tevő sétautak, tanösvények, hozzá tartozó utcabútorok,
 - b) a pihenés, testedzés épületnek nem minősülő építményei,
 - c) ismeretterjesztés épületnek nem minősülő építményei,
 - d) a terület fenntartásához szükséges épületnek nem minősülő építmények,
 - e) maximum 10 m-es kilátótorony.
- (4) Az övezetbe tartozó ingatlan/ingatlanrész nem osztható tovább.
- (5) A mindenkori használat során gondoskodni kell a meglévő botanikai értékek védelméről. A terület felszínének és domborzatának karakterét megváltoztatni nem szabad.

30. Beépítésre nem szánt különleges terület - Közmű terület (Kkö)

70. §

- (1) Különleges közmű terület (Kkö) csak a közművekkel továbbá táv-, és hírközléssel, elektromos ellátással, vízellátással kapcsolatos építmények helyezhetők el.

HARMADIK RÉSZ

31. Záró rendelkezések

71. §

- (1) E Rendelet előírásait a hatálybelépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.
- (2) A rendelet hatályba lépése napján hatályát veszti Nak Község Helyi Építési Szabályairól szóló/..... (... ..) önkormányzati rendelet.

71. §

Ez a rendelet 2022.....én lép hatályba.

polgármester

jegyző

Belterületi szabályozási terv

(A melléklet szövegét a(z) 1. melléklet Belterület szabályozási terv.pdf elnevezésű fájl tartalmazza.)

Külterületi szabályozási terv

(A melléklet szövegét a(z) 2. melléklet Külterület szabályozási terv.pdf elnevezésű fájl tartalmazza.)

Tevékenyséjegyzék

1. Áruszállítás, fuvarozás,
2. Gépjármű karbantartás (autófényező műhely, autóbontó műhely, autókarosszéria-lakatos, gumiszerelő, javító műhely, mezőgazdasági gépjavító műhely, közúti gépjavító, szervizelő műhely, stb.)
3. Raktározás, tárolás (autókereskedelem, stb.)
4. Ipari villamos gép, berendezés javítás (akkumulátor – töltő, javító, újrafeldolgozó műhely, stb.)
5. Tüzelő- és építőanyag telep,
6. Járműőrző telep,
7. Bútorgyártás (asztalos műhely, stb.)
8. Fafeldolgozó, megmunkáló műhely (egyéb fagyártás, falemez gyártás, fatermék tároló, stb.)
9. Fémalakítás, porkohászat, fémfelület-kezelés, fémöntés alágazatába tartozó tevékenység, egyéb nem vas fém gyártás, fém épületelem gyártás, fémmegmunkálás, fémszerkezet gyártás, fémtartály gyártás,
10. Lakatos műhely
11. Könnyűipari termékfeldolgozó, raktározó műhely
12. Vegyipari termékkészítő, feldolgozó
13. Mészégető
14. Kelmefestő, vegytisztító
15. Bognár, kádár
16. Élelmiszergyártás (hús-, hal-, feldolgozás és tartósítás; húskészítmény gyártás; egyéb élelmiszergyártás; gyümölcs-, zöldségfeldolgozás és tartósítás; malomipari termék, keményítő gyártás; növényi, állati olaj gyártás; pékáru, tésztafélék gyártása; takarmány gyártás; tejfeldolgozás, stb.)
17. Raktár, nagykereskedések áru lerakatok telepei,
18. Öntő
19. Galván-üzem telep,
20. Szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltató műhely,
21. Kőfaragó, műkögyártó és betonelem előregyártó műhely
22. Péküzem (kenyér és pékáru gyártás)

A katasztrófavédelmi osztályba sorolás alapján meghatározott elégséges védelmi szint követelményei a 234/2011. (XI.10.) Korm. rendeletnek megfelelően

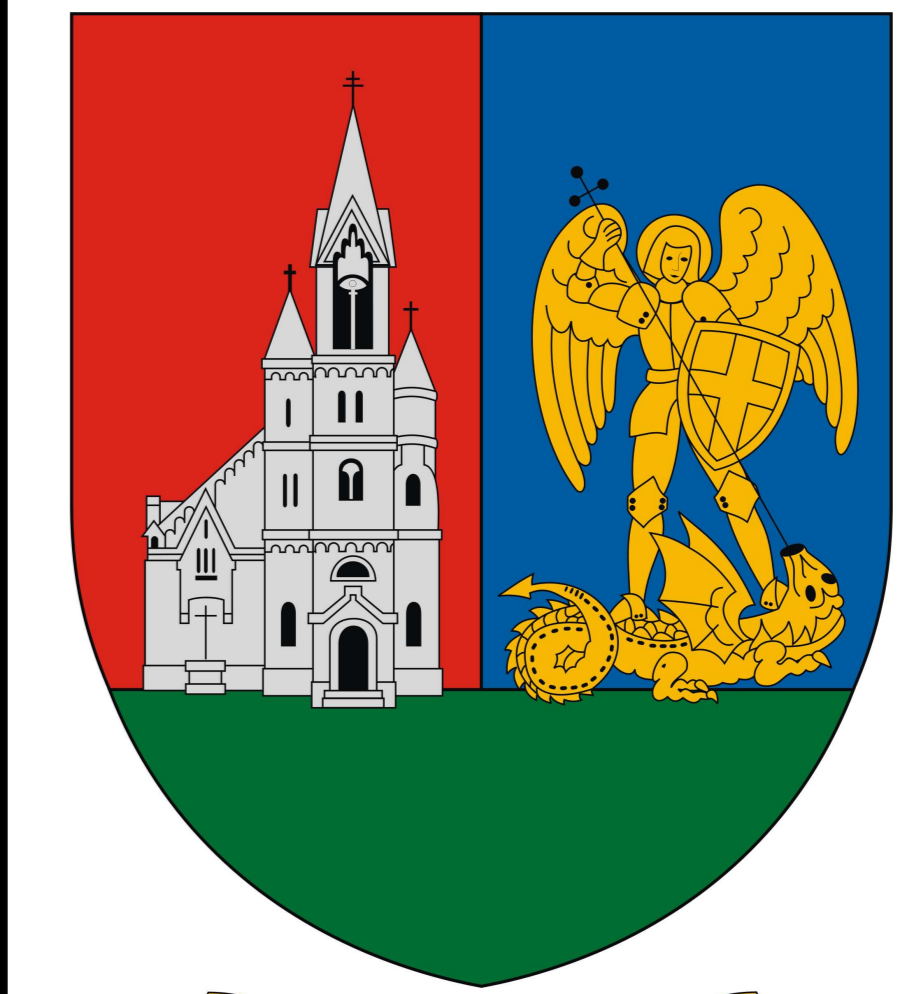
Nak község polgári védelmi besorolása: II.	
Riasztás	a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása
Lakossági védelmi módszer	a kockázatbecslésben megállapítottaknak megfelelően, elsősorban elzárkózás
Felkészítés	<p>a) a lakosság 3 évente történő aktív tájékoztatása,</p> <p>b) a lakosság passzív tájékoztatása nyomtatott és elektronikusan elérhető információs anyagok biztosításával,</p> <p>c) a lakosság felkészítése a riasztás módszerének és jelének felismerésére, valamint az annak megfelelő magatartási szabályokra</p>
Védekezés	<p>a) különleges felszerelések és kiképzett szakértők (önkéntes mentőszervezetek) bevonásának tervezése és begyakoroltatása,</p> <p>b) a kockázatbecslésnek megfelelően egyes polgári védelmi szakalegységek megalakítása,</p> <p>c) a karitatív és más önkéntes, humanitárius feladatot ellátó szervek bevonásának tervezése</p>
Induló katasztrófavédelmi készlet	teljes induló katasztrófavédelmi készlet megléte

Általános indokolás

A község jelenleg helyi építési szabályzattal (a továbbiakban: HÉSZ) rendelkezik, azonban a településrendezéssel és építésüggyel kapcsolatos magasabb rendű jogszabályi változások indokolják az új koncepció és az új településrendezési eszközök készítését.

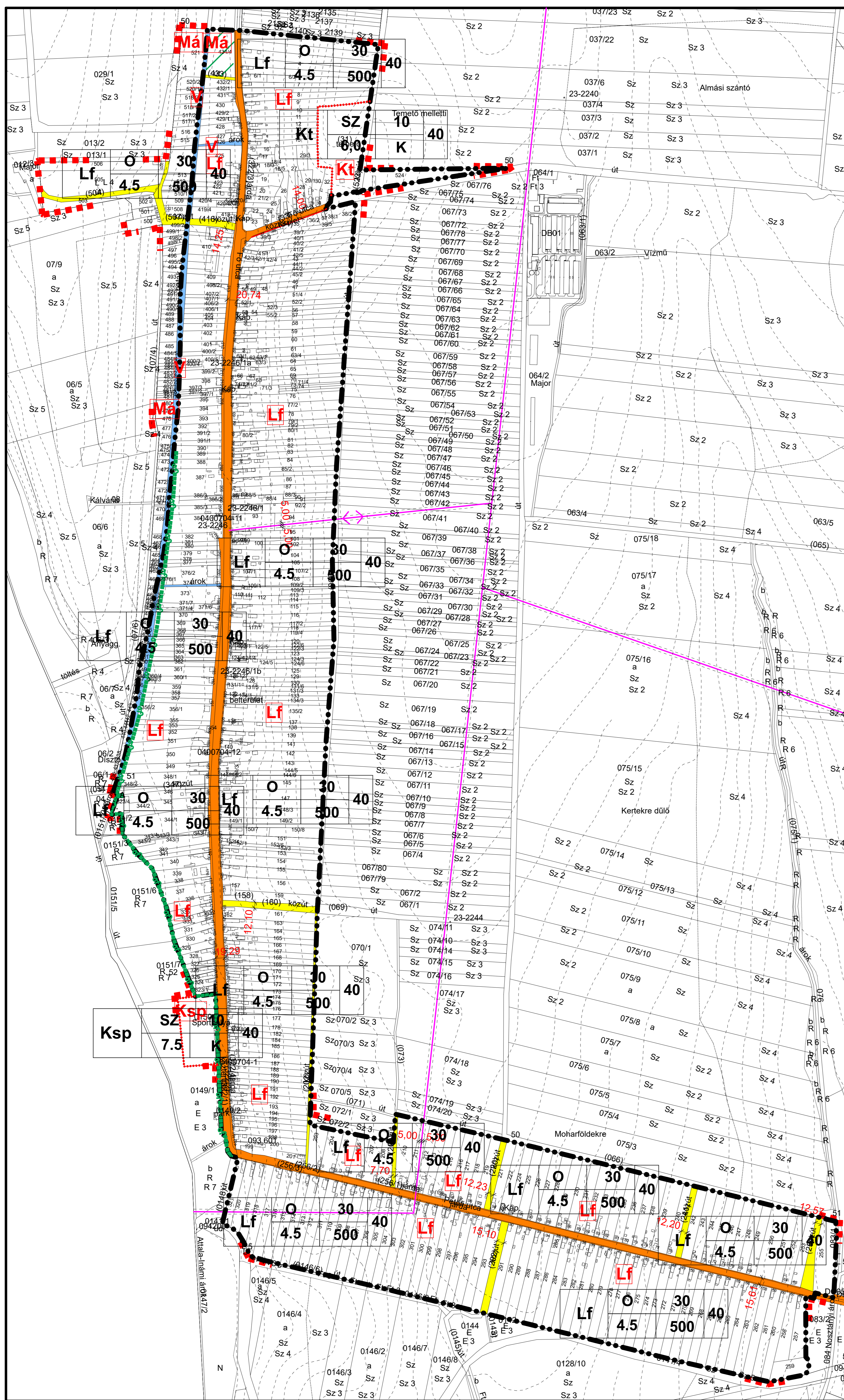
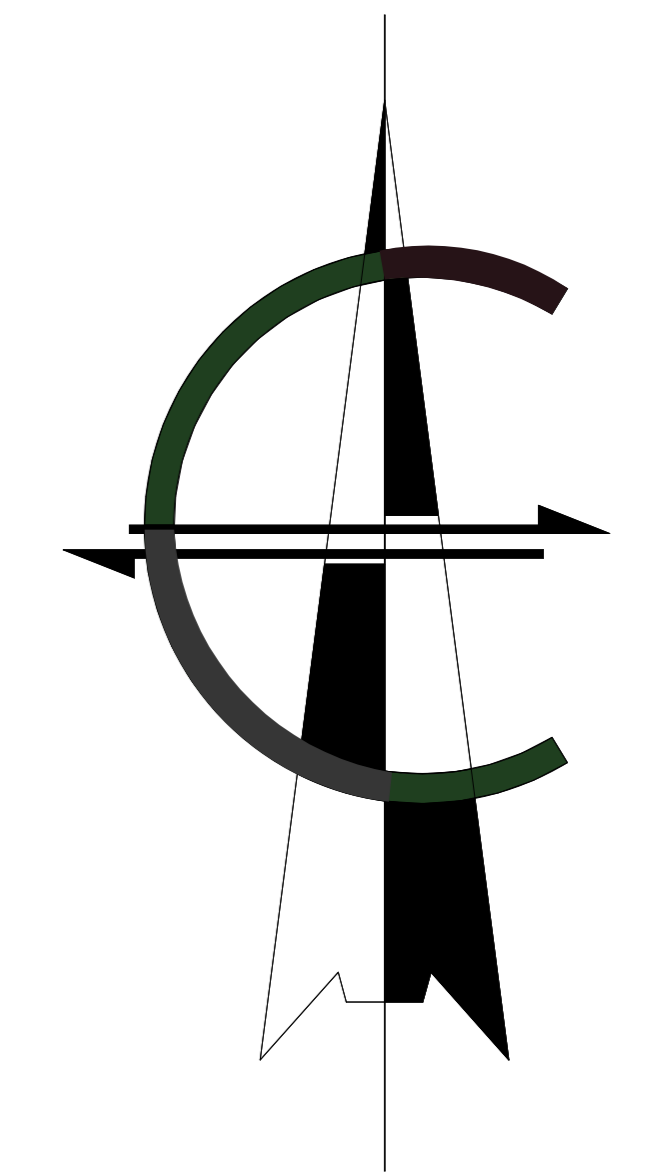
Az önkormányzat célja a valós fejlesztési célokhoz igazodó területfelhasználás és építési övezeti besorolás megteremtése a településrendezési eszközök készítésével. Ezzel kívánja az Önkormányzat elősegíteni, hogy a községben lévő lakosok helyben megmaradjanak, illetve a község gazdasági fejlődése megtörténjen.

NAK KÖZSÉG

NAK

BELTERÜLET SZABÁLYOZÁSI TERV M=1:4.000

JELMAGYARÁZAT:

BÉÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK:

- Lakóterület
 - Falusias lakóterület Lf
 - Gazdasági terület Ge
 - Egyéb ipari terület
 - Különleges terület Ksp
 - Teremtő terület Kt
 - Keretpark terület Kkp
 - Mezőgazdasági üzemi terület Kkm

BÉÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK:

- Közelkedési és közúti terület
 - Közutak Kóu-o, Kóu-k
 - Közutak Kóu-mg
 - Zöldterület Zkk
 - Közkert Eg
 - Erdőterület
 - Gazdasági erdőterület
 - Mezőgazdasági terület
 - Kertes mezőgazdasági terület
 - Általános mezőgazdasági terület
 - Mezőgazdasági terület (korlátozott)
 - Vízgazdálkodással összefüggő terület
 - Természetközeli terület
 - Különleges terület
 - Közmű terület

KÖZLEKEDÉSI CÉLÚ ELEMELK:

- I. rendű közlekedési célú közterület
- II. rendű közlekedési célú közterület
- Országos fő- és mellékút
- Kiszolgáló út
- Mezőgazdasági kiszolgáló út

ÉPÍTÉSI TELEKRE, TELEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁSI ELEMELK:

- Közigazgatási határ
- Belterületi határ
- Béépített és béépítésre szánt, illetőleg béépítésre nem szánt területek határa
- Szabályozási vonal (tervezett közterületi telekhatár)
- Szabályozási szélesség
- Építési övezet, övezet határa
- Építési övezet, övezet jele (a helyi építési szabályzatban meghatározott építési övezet, övezet azonosítása)
- Kötelező megszüntető jel
- Híd

ÖRÖKSÉGVÉDELEM:

- Országos (nemzetközi) művi értékvédelem
 - Régiészeti érdektől terület határa
 - Helyi művi értékvédelem
 - Helyi védelemre javasolt érték
 - Helyi értékvédelemre javasolt terület határa

KÖRNYEZETVÉDELEM:

- Védőterület, védővonal, védősáv határa
- Vízgazdálkodási területre kezelési határa: 3.0 m

MAGASABB RENDŰ TERVI ELEMELK:

- Erdők övezete
- Országos vízrendszérvédelmi terület övezete
- Országos Erdészeti Adattári erdőterület

TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM:

- Országos és térségi táj- és természetvédelem
- Országos ökológiai hálózati - ökológiai folyosó határa
- Országos ökológiai hálózati - ökológiai folyosó területje

TERÜLETFELHASZNÁLÁSI EGYSÉGEK:

Terület	Legnagyobb telek beépíthelettség (m ²)	Legnagyobb területi telkeség (m ²)	Legnagyobb építménymagasság (m)	Településhasználati egység jele
Lf	30	40	40	Lf
Ge	40	25	25	Ge
Kt	10	40	40	Kt
Kkp	10	40	40	Kkp
Kkm	40	40	40	Kkm
Kk	40	40	40	Kk
Ksp	10	40	40	Ksp

KÖZMŰVEK, HÍRADÁS:

- Villamosenergia közműveg
- Villamosenergia átviteli hálózat (120 kV feszültségig, föld feletti, biztonsági övezettel)
- Villamosenergia átviteli hálózat (25 kV feszültségig, föld feletti, biztonsági övezettel)

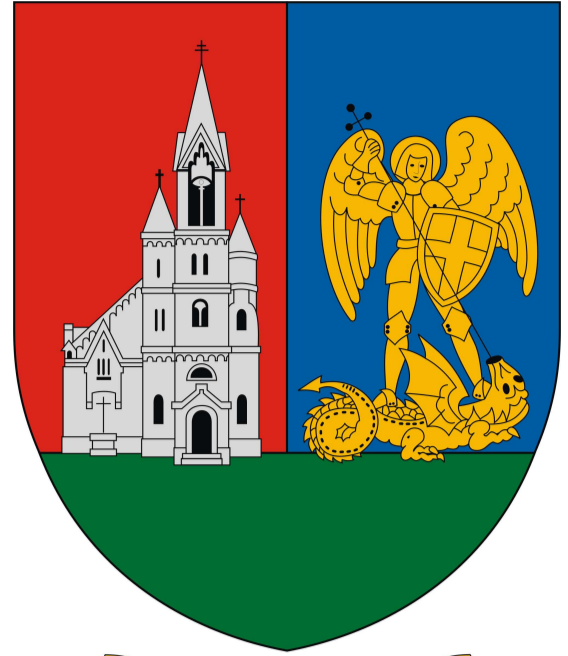
KÖRNYEZETVÉDELEM:

- Egyéb
- Védőterület, védővonal, védősáv határa

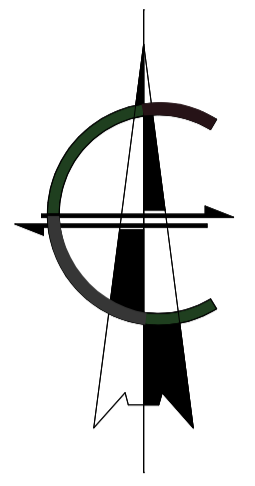
Az alapterkép az állami alapadatok felhasználásával készült!

JÖVŐ TÉR-KÉP Kft.	MEGBÍZÓ	NAK KÖZSÉG Önkormányzat	Nak Településrendezési Terv
Dudas Ede okl. építésmérnök TT-15/2003	Székely György Csaba közvetlenként	Biro Károly okl. építésmérnök TT-15/2003	Biro Tamás okl. építésmérnök TT-15/2003
Angyal András okl. építésmérnök	Székely György Csaba közvetlenként	Farkasné Jancsó Zsuzsa okl. építésmérnök	Liskányi Tamás okl. építésmérnök
A rajz megnevezése: Belterületi szabályozási terv	Dátum: 2023. július hó	Rajzszám: T-3-B-B	

NAK KÖZSÉG

• NAK •
KÜLTERÜLET
SZABÁLYOZÁSI
TERV
M=1:10.000

JELMAGYARÁZAT:

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK:

- Lakóterület
 - Falusias lakóterület Lf
- Gazdasági terület
 - Egyéb ipari terület Ge
- Különleges terület
 - Nagykiterjedésű sportolási célú terület Ksp
 - Termelő területe Kt
 - Kegyeleti park területe Kkp
 - Mezőgazdasági üzemi terület Kmü

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK:

- Közelkedési és közmű terület
 - Közutak Kőu-o, Kőu-k
 - Közutak Kőu-mg
 - Zöldterület Zkk
 - Közkert Zkk
 - Erdőterület
 - Gazdasági erdőterület Eg
 - Mezőgazdasági terület
 - Kertes mezőgazdasági terület Mk
 - Általános mezőgazdasági terület Má
 - Mezőgazdasági terület (korlátozott) Mko
 - Vizgazdálkodással összefüggő terület V
 - Természetközeli terület T
 - Különleges terület
 - Közmű terület Kkó

KÖZLEKEDÉSI CÉLÚ ELEMELK

- I. rendű közlekedési célú közterület
- II. rendű közlekedési célú közterület
- Országos fő- és mellékút
- Kiszolgáló út
- Mezőgazdasági kiszolgáló út

ÉPÍTÉSI TELEKRE, TELEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOZÁSI ELEMELK

- Közigazgatási határ
- Belterületi határ
- Beépített és beépítésre szánt, illetőleg beépítésre nem szánt területek határa
- Szabályozási vonal (tervezett közterületi telekhatár)
- Szabályozási szélesség
- Építési övezet, övezet határa
- Építési övezet, övezet jele (a helyi építési szabályzatban meghatározott építési övezet, övezet azonosítása)
- Kötelező megszüntető jel
- Híd

KÖZMŰVEK, HIRADÁS

- Villamosenergia közművég
- Villamosenergia átviteli hálózat (120 kV feszültségűvel, föld felett, biztonsági övezettel)
- Villamosenergia átviteli hálózat (25 kV feszültségűvel, föld felett, biztonsági övezettel)

KÖRNYEZETVÉDELEM

- Egyéb
- Védőterület, védőtávolság, védősáv határa

ÖRÖKSÉGVÉDELEM

- Országos (nemzetközi) művi értékvédelem
 - Régészeti érdekelő terület határa
 - Helyi védelemre javasolt érték
 - Helyi értékvédelemre javasolt terület határa
- KÖRNYEZETVÉDELEM
 - Védőterület, védőtávolság, védősáv határa
 - Vizgazdálkodási terület kezelősáv határa : 3,0 m

MAGASABB RENDŰ TERVI ELEMELK

- Erdők övezete
- Országos vízminőségvédelmi terület övezete
- Országos Erdészeti Adattári erdőterület

TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

- Országos és térségi táj- és természetvédelem
 - Országos ökológiai hálózat - ökológiai folyosó határa
 - Országos ökológiai hálózat - ökológiai folyosó területe

TERÜLETFELHASZNÁLÁSI EGYSÉGEK

beépítési mód	legnagyobb telek beépíthetőség (m ²)	minimális zöldfelület (m ²)	legkisebb kialakítható telekméret (m ²)	legnagyobb építménymagasság (m)	településfelhasználási egység jele
Lf	0	30	40		
Ge	4,5	500			
Ksp	SZ	40	25		
Kt	SZ	10	40		
Kkp	SZ	10	40		
Kmü	SZ	40	40		
	6,0	5000			
Kkó	SZ	10	40		
	6,0	5000			
	SZ	10	40		
	7,5	K	40		

JÖVŐ TÉR-KÉP KR.		NAK KÖZSÉG Önkormányzat		NAK Településrendezési Terv	
KAPOSVÁR BÜZSÁKI U. 5.		A terv megnevezése: községi szabályozási terv		2023. június 16.	
A terv készítője: KAPOSVÁR BÜZSÁKI U. 5.		A terv jóváhagyója: NAK KÖZSÉG Önkormányzat		A terv elfogadása: 2023. június 16.	

Jövő Tér-kép Építészeti és Városfejlesztési Kft.

Székhely és iroda: 7400 Kaposvár, Buzsáki utca 5.

Mobil:+36305005424

E-mail: szia.annamaria@gmail.com

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA

4.1. ALÁTÁMASZTÓ MUNKARÉSZEK

2. ALÁÍRÓLAP

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA A TELEPÜLÉS TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉRE VONATKOZÓ ALÁTÁMASZTÓ MUNKARÉSZEK

Vezető településrendező tervező

okl. településmérnök
TT 14-0005

Vezető településrendező tervező

Dudás Ede
okl. településmérnök
TT 15-0303

Közlekedés tervező:

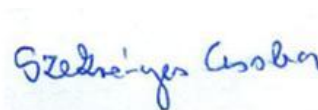
Kulcsár Gusztáv
Okl. Építőmérnök
K1-d1/15-0300

Közmű tervező:

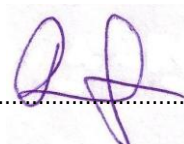
Bíró Károly
Építőmérnök
TV-T-15-402, V-3a2/15-0402

Környezetvédelem:

Szekrényes Csaba
környezetmérnök

Távközlési tervező:

Rácz Géza
Villamos üzemmérnök
TH-15-0103

Elektromos tervező:

.....
Angyal András
Okl. elektromos mérnök
EN-T-1-15-0403

Gázellátás tervező:

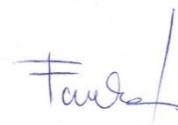
.....
Vasasné Bacsó Eszter
Épületgépész mérnök
GO-T/15-0506

Tájtervező:

.....
Zsila László
Okl. táj- és kertépítész mérnök
TK 09-0583, K/1 09-0583

Tervező munkatárs

.....
Fazekasné Jánócsik Zsuzsa
építőmérnök

Kaposvár, 2022. december hó

3. TARTALOMJEGYZÉK

I. KÖRNYEZETALAKÍTÁS TERVE

I.1. Településrendezési javaslatok

I.1.1. Településszerkezeti terv területfelhasználása

- A. Beépítésre szánt területek
- B. Beépítésre nem szánt területek
- C. Szerkezet meghatározó nyomvonalas és tagoló elemek
- D. Védelmi és korlátozó elemek

II. SZAKÁGI JAVASLATOK

II.1. Tájrendezési javaslatok

II.1.1. Tájhasználat, tájszerkezet javaslata

II.1.2. Természetvédelmi javaslata

- A. Nemzetközi védettség alatt álló területek
- B. Magyarországi védettség alatt álló területek
- C. Egyéb kiemelt természetvédelmi oltalomban nem részesülő (védetté nem nyilvánított) táji, természetvédelmi értékek
- D. országos ökológiai hálózat területei
- E. Egyéb védendő tájhasználat
- F. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

II.1.3. Tájvédelmi és tájképvédelmi javaslata

II.1.4. Területi mérleg

II.2. Zöldfelületi rendszer fejlesztése

II.2.1. Zöldterületi rendszer elemei

II.2.2. Zöldterületek ökológiai szerepének erősítése

II.2.3. Települési klíma javítására vonatkozó javaslatok

III. KÖZLEKEDÉSI JAVASLATOK

III.1. Közúti hálózati kapcsolatok

III.2. Főbb közlekedési csomópontok

III.3. Belső úthálózat

III.4. Közösségi közlekedés

III.4.1. Közúti közösségi közlekedés

III.4.2. Kötőtpályás közösségi közlekedés

III.5. Kerékpáros közlekedés

III.6. Főbb gyalogos közlekedés

III.7. Gépjármű elhelyezés, parkolás

IV. KÖZMŰVESÍTÉSI JAVASLATOK

IV.1. Vizi-közművek

IV.1.1. Vízellátás

IV.1.2. Szennyvízcsatornázás

IV.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

IV.2. Energiaellátás

IV.2.1. Villamos-energia ellátás

IV.2.2. Gázellátás

IV.2.3. Távhőellátás

IV.2.4. Geotermikus energia

IV.3. Hírközlés

IV.3.1. Vezetékes hírközlés

IV.3.2. Vezeték nélküli hírközlés

IV.4. Megújuló energiaforrások alkalmazása, környezettudatos energiagazdálkodás, egyedi közműpótlók

IV.5. Katasztrófavédelmi javaslat

V. KÖRNYEZETI HATÁSOK ÉS FELTÉTELEK

V.1. A földtani közeg és a talaj védelme

V.2. A felszíni- és felszín alatti vizek védelme

V.3. Levegőtisztaság-védelem

V.4. Zaj- és rezgés elleni védelem

V.5. Hulladékkezelés

VI. HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVVEL VALÓ ÖSSZHANG BEMUTATÁSA
TERÜLETFELHASZNÁLÁSI VÁLTOZÁSOK/MÓDOSÍTÁSOK BEMUTATÁSA

VII. SZABÁLYOZÁSI KONCEPCIÓ

VIII. BEÉPÍTÉSI TERV

IX. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

I. KÖRNYEZETALAKÍTÁS TERVE

A község döntött a településrendezési terve átfogó, a teljes közigazgatási területet érintő új településrendezési terv készítéséről az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.), az „országos településrendezési és építési követelményekről” szóló szintén többször módosított 253/1997. (XII. 20.) Korm. számú kormányrendelet (továbbiakban OTÉK) figyelembevételével. A tervezés során „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásait alkalmazzuk. A településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, az egyes területszempontok felhasználati módját, a település működéséhez szükséges infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és a térségi érdek és a szomszédos települések alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása és szintben tartása mellett.

Nak elfogadott településfejlesztési koncepció a község Településszerkezeti Tervének alapja, mely a település közigazgatási területére terjed ki.

I.1. TELEPÜLÉSRENDEZÉSI JAVASLATOK

I.1.1. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV TERÜLETFELHASZNÁLÁSA

A község területe a Településszerkezeti Terv területfelhasználása alapján általános és sajátos területfelhasználási egységekre bontható. A fejlesztés és beépítés szempontjából beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területekre tagolódnak. A beépítési területeken a telkek megengedett beépíthetősége legalább 10 %, míg a beépítésre nem szánt területek esetében legfeljebb 10 %.

A Településszerkezeti Tervben meghatározott általános és sajátos területfelhasználási egységek a 253/1997. (XII.20.) az országos településrendezési és építési követelményekről szóló Kormányrendelet alapján kerültek meghatározásra, melyek Nak vonatkozásában a következők:

A község területének beépítésre szánt területei sajátos használatuk szerint a következő építési övezetekre tagolódnak]

- a) Lakóterület, ezen belül
- aa) Falusias lakóterület (Lf)
- b) Gazdasági terület, ezen belül
- ca) Egyéb ipari terület (Ge)
- e) Különleges terület, ezen belül
- ea) Temető területe (Kt)
- eb) Kegyeleti park területe (Kkp)
- ec) Nagyterjedésű sportolási célú terület (Ksp)
- ed) Mezőgazdasági üzemi terület (Kmu)

A község területének beépítésre nem szánt területei sajátos használatuk szerint a következő övezetekre tagolódnak

- a) Közlekedési és közmű területek, ezen belül
- aa) Országos összekötő út terület (Kou-o)
- ab) Kiszolgáló út terület (Kou-k)
- ac) Mezőgazdasági feltáró út (Kou-mg)
- b) Zöldterületek, ezen belül
- ba) Közkertek területe (Zkk)
- c) Erdőterületek, ezen belül

- ca) Gazdasági erdő terület (Eg)
- d) Mezőgazdasági terület, ezen belül
- da) Általános mezőgazdasági terület (Má)
- db)) Mezőgazdasági terület (korlátozott) (Mko)
- dc) Kertés mezőgazdasági terület (Mk)
- e) Vízgazdálkodási terület (V)
- f) Természetközeli területek (Tk)
- g) Különleges terület
- ga) Közmű terület (Kkö)

1.1.2. A TERÜLETFELHASZNÁLÁS, A TELEPÜLÉS KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉNEK TERÜLETGELHASZNÁLÁSI EGYSÉGEI

7

A. BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK

a. LAKÓTERÜLETEK

- a. **Falusias lakóterület (Lke):** legfeljebb 4,5 m-es beépítési magasságú lakóépületek elhelyezésére szolgál. A Településszerkezeti Terven, több helyen van kijelölve falusias lakóterület. A környezetre jelentős hatást gyakorló tevékenységet befogadó épület és üzemanyagotöltő állomás nem helyezhető el.

b. GAZDASÁGI TERÜLETEK

- a. **Egyéb ipari terület (Ge):** olyan gazdasági célú ipari létesítmények elhelyezésére szolgál, amelyek más beépítésre szánt területen nem helyezhetők el. A közigazgatási területen belül elszórtan helyezkednek el.

c. KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

- **Nagykiterjedésű sportolási célú terület (Ksp):** különleges beépítésre szánt sportterület területfelhasználásba soroltak a község nagykiterjedésű sportolási célú területe. A területfelhasználási egységben a sportolás épületei, testedzés és a hozzákapcsolódó vendéglátás rendeltetésű épületek helyezhetők el.
- **Temető területe (Kt):** különleges beépítésre szánt temetőterület területfelhasználásba sorolt a község működő temetője.
- **Kegyeleti park (Kkp):** különleges beépítésre szánt területek közé került besorolásra a nem használt lezárt temetők, ahol temetkezést nem végeznek
- **Mezőgazdasági üzemi terület (Kmu):** Település közigazgatási területén szétszórtan növénytermesztésre és állattenyésztésre szolgáló területek

B. BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

1. KÖZLEKEDÉSI ÉS KÖZMŰ TERÜLETEK

- a. **Közlekedési terület (KÖu)**

2. ZÖLDTERÜLETEK

Zöldterületbe az állandóan növényzettel fedett közterületek tartoznak. A zöldterületek elsődlegesen a pihenés, játék és testedzés helyszínei, továbbá a környezetükben lévő lakóterületek, illetve a község klimatikus viszonyainak megőrzését, javítását, ökológiai rendszereinek védelmét szolgáló zöldsigetek. A korábban zöldterületi besorolásban lévő területek megmaradnak. Az OTÉK a

közkert terület intézményét bevezetve megszüntette az elmúlt évek anomáliáit, és jogszabályi szintre emelte a települési szintű közparkok, és az utca- vagy városrész szintű közkertek közti különbséget.

- a. **Közkertek (Zkk):** olyan zöldterületek, melyek egy meghatározott fő funkciót (játék, sport, pihenés stb.) szolgáló 1 ha-nál kisebb területű, közterületi zöldterület, amelyet bárki használhat.

3. ERDŐTERÜLETEK

Erdőterület a földhivatali nyilvántartás szerinti erdő művelési ágú és a településszerkezeti tervlap szerint, illetve az Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület. Az erdőterületeket a szabályozási tervnek és helyi építési szabályzatnak az erdőben elhelyezhető építmények alapján védelmi, gazdasági vagy kiváló termőhelyi erdő terület övezetébe kell sorolnia.

- a. **Gazdasági erdő területe (Eg):** Egyéb erdőterületbe jellemzően az erdőről szóló törvény szerinti honvédelmi rendeltetésű erdőket, a védelmi rendeltetésű erdőnek nem minősülő erdőket, a vízgazdálkodási célú erdőket és az egyéb feladatok megvalósítását szolgáló erdőket kell sorolni. Az egyéb erdőterületen a megengedett legnagyobb beépítettség legfeljebb 0,5%.

4. MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK

A korábbi településrendezési eszközökhöz képest a külterület meghatározó tájalkotó elemeinek, a mezőgazdasági területeknek, az egyes területek sajátosságait és környezeti érzékenységét figyelembe véve differenciáltabb tagolása indokolt. Természetvédelmi, környezetvédelmi szerepük, az építés mellett a tájhasználatot is korlátozó jellemzőik miatt már területhasználati szinten szükséges a természetvédelmi lehatárolással érintett területek külön területfelhasználásba sorolása.

E szerint a mezőgazdasági területek sajátos használatuk szerint az alábbiak szerint tagolódnak:

- a. **Kertes mezőgazdasági terület (Mk):** a mezőgazdasági terület olyan része, amely jellemzően kisüzemi használatú, 6000 m² alatti telkekből (földrészletekből) áll, és ahol a kert, szőlő és gyümölcs művelési ágak dominálnak - többnyire korábbi zártkerti besorolású területek.

A korlátozott használatú mezőgazdasági területen a tájképi, természeti értékek hosszú távú fennmaradása érdekében épületek, építmények a természet szerű művelési ágak fenntartásához kapcsolódóan, a természetvédelmi szempontok sérelme nélkül, a tájképi adottságok megőrzése mellett létesíthetők.
- b. **Általános mezőgazdasági terület (Má):** A jó termőhelyi adottságú, korlátozás alá nem eső, árutermelő gazdálkodásra alkalmas mezőgazdasági területek. Az általános mezőgazdasági területen a növénytermesztés, az állattartás és állattenyésztés, továbbá az ezekkel kapcsolatos saját termék feldolgozására, tárolására és árusítására szolgáló építmények elhelyezésére, valamint amennyiben a gazdálkodáshoz szükséges otthlakás indokolt, lakóépület kialakítására van lehetőség.
- c. **Korlátozott használatú mezőgazdasági terület (Mko):** A tájképi, természetvédelmi szempontból értékes, vízvédelmi szempontból érzékeny – védett természeti területen, Natura 2000 területként nyilvántartott és/vagy az ökológiai hálózat részeként magterületbe, illetve ökológiai folyosó területébe sorolt— mezőgazdasági területek. A korlátozott használatú mezőgazdasági területen a tájképi, természeti értékek hosszú távú fennmaradása érdekében épületek, építmények a természet szerű művelési ágak fenntartásához kapcsolódóan, a természetvédelmi szempontok sérelme nélkül, a tájképi adottságok megőrzése mellett létesíthetők.

5. VÍZGAZDÁLKODÁSI TERÜLETEK

A vízgazdálkodással összefüggő területek tartoznak ide, melyek a vízfolyások medre és partja, valamint a vízelvezető árkok, és csatornák területeit jelenti. A vízgazdálkodási területen a terület

rendeltetészerű használatához szükséges, épületnek nem minősülő, csak a vízgazdálkodással összefüggő építmények helyezhetők el, külön jogszabályban meghatározottak szerint.

6. TERMÉSZETKÖZELI TERÜLETEK

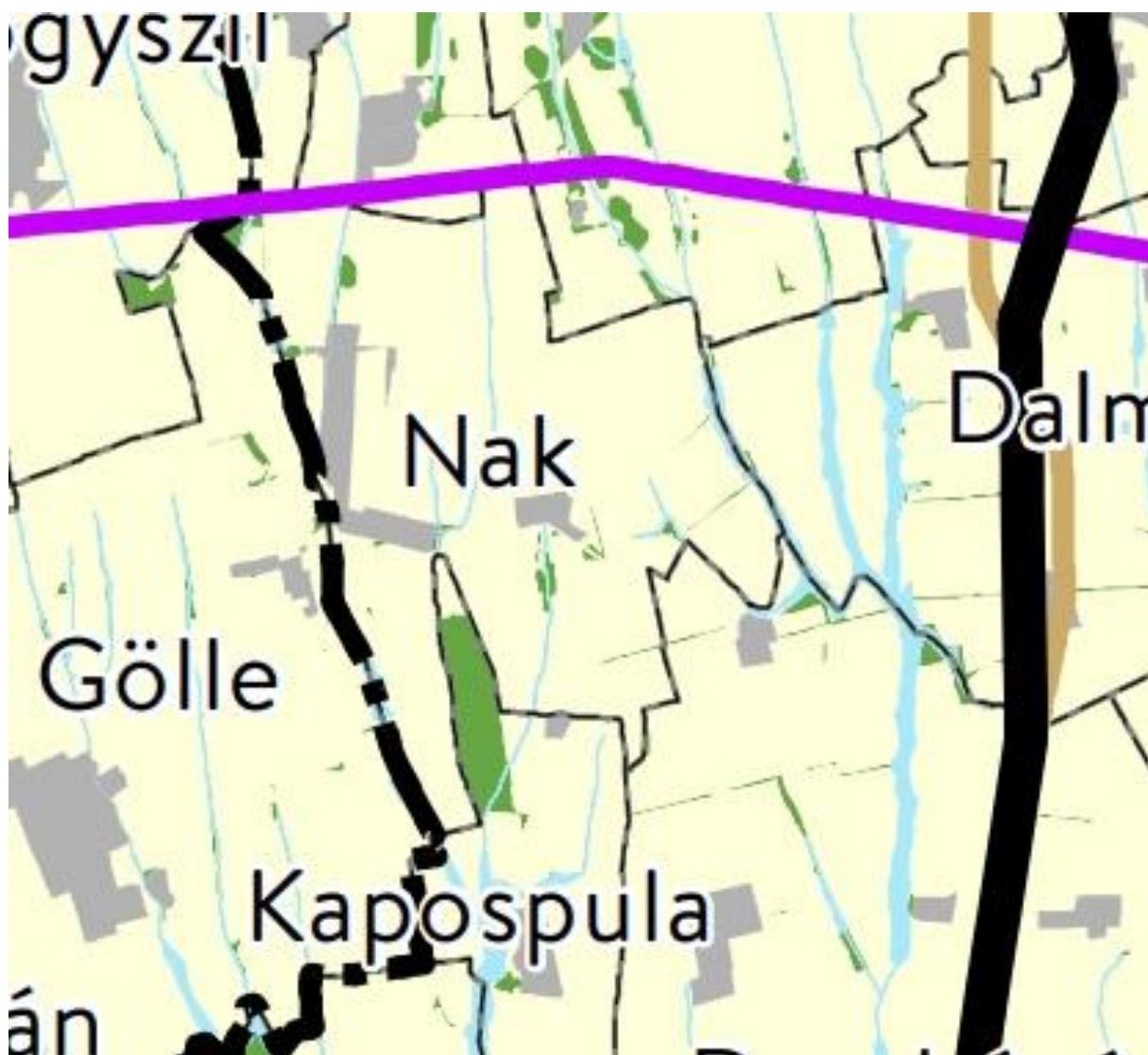
A mocsarakat, nádasokat, sziklás területeket, melyek leginkább élőviláguk és természeti értékeik miatt jelentős. Épületet elhelyezni a természetközeli területen az ökológiai rendszerük védelme érdekében nem lehet.

7. KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

- a. **Közmű terület (Kkö):** közművek sajátos építményfajtáinak kialakítására szolgáló terület kijelölés

C. SZERKEZETET MEGHATÁROZÓ NYOMVONALAS ÉS TAGOLÓ ELEMEK

A község szerepe, amit az országos közlekedéshálózatban betölt, az egyes ágazati koncepciókat integráló Országos Területrendezési Terv (OTrT) alapján a következőképpen foglalható össze:

Országos területfelhasználási kategóriák

	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vízgazdálkodási térség
	Települési térség

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

	Gyorsforgalmi út (meglévő)
	Gyorsforgalmi út (tervezett)
	Főút (meglévő)
	Főút (tervezett)
	Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)

Vízi létesítmények

	VTT tározó (meglévő)
	VTT tározó (tervezett)
	Országos vízkár-elhárítási célú tározó (meglévő)
	Országos vízkár-elhárítási célú tározó (tervezett)
	Kiemelt jelentőségű vízi építmény (meglévő)
	Országos jelentőségű csatorna (meglévő)
	Országos jelentőségű csatorna (tervezett)
	Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (meglévő)
	Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal (tervezett)

Hulladékgazdálkodási létesítmények

	Veszélyeshulladék-lerakó (meglévő)
	Veszélyeshulladék-égetőmű (meglévő)
	Radioaktív hulladék-tároló (meglévő)

Alaptérképi elemek

	Országhatár
	Megyehatár
	Település közigazgatási határa

D. VÉDELMI ÉS KORLÁTOZÓ ELEMELK

1. Vízvédelemmel, vízrajzi veszélyeztetettséggel kapcsolatos védelmek és korlátozások
 - csapadék elvezetést szolgáló árkok, csatornák mentén 3-3 m-es parti sáv
2. Közműlétesítmények védőterületei, védőtávolságai
 - 1 kV felett 35 kV névleges feszültség alatt föld feletti szabadvezeték az ÉMÁSZ alapszolgáltatása alapján 6-6 méter.
 - Meglévő 120 kV-os névleges feszültség szintnél 13-13 méter biztonsági övezet.
3. Közlekedés védőterületei, védőtávolságai
 - országos mellékutak külterületi szakaszán tengelytől mérten 50-50 m
4. Táj- és természetvédelem
 - A. Nemzetközi védettség alatt álló területek
 - NATURA 2000 terület:
 - nem érintett
 - B. Magyarországi természetvédelmi védettség alatt álló területek
 - Országos jelentőségű védett természeti területek, értékek:
 - egyedi tájértékek
 - Országos Ökológiai Hálózat területei
 - Ökológiai folyosó
 - Tájvédelem:
 - tájképvédelmi terület, tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület
5. Örökségvédelem
 - A. Országos művi értékvédelem
 - nyilvántartott régészeti lelőhelyek
 - B. Magyarországi természetvédelmi védettség alatt álló területek
 - helyi egyedi védelem alatt álló épületek
6. Korlátozó elemek
 - erdő övezete
 - erdőtelepítésre javasolt terület övezete

II. SZAKÁGI JAVASLATOK

II.1. TÁJRENDEZÉSI JAVASLATOK

II.1.1. TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET JAVASLATA

Az OTrT szerkezeti terve Nak község közigazgatási területének jelentős részét „mezőgazdasági térség” övezetben szerepelteti. Megtalálható továbbá kisebb mértékben „erdőgazdálkodási térség”, „települési térség”, „vízgazdálkodási térség”. A település területén nincs zavaró táji elem.

NAK KÖZSÉG KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉNművelési ágak az alábbiak szerint tagozódnak:

Földrészlet statisztika fekvésenként							
Fekvés	Földrészletek száma	Egyéb önálló ÉPÜLETEK száma	Egyéb önálló LAKÁSOK száma	Összes terület (m ²)	Legkisebb földrészlet terület (m ²)	Legnagyobb földrészlet terület (m ²)	Átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	17695	441	5220	39089244	1	174105	2209
külterület	115558	60	91	455437794	14	3994743	39404
zártkert	5709	2	0	14480431	0	117439	2536
Összesen	34962	503	5311	509007469			

Földrészlet statisztika művelési áganként						
Művelési ág	Földrészletek száma	Alrészletek száma	Összes alrészlet terület (m ²)	Legkisebb alrészlet terület (m ²)	Legnagyobb alrészlet terület (m ²)	Átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	1218	1360	98468868	116	2338305	72403
fásított terület	369	394	982168	30	83496	2492
gyümölcsös	665	699	1264533	0	90333	1809
kert	1201	1254	1101065	0	10548	878
kivett	20901	21082	60945582	1	402154	2890
legelő	1233	1488	11734819	30	354844	7886
nádas	67	85	825981	0	53422	9717
rét	1202	1466	11437681	24	326178	7801
szántó	9722	15382	315071155	27	2307975	20483
szőlő	1375	1412	1713334	0	28662	1213

Erdőterületek: (Jelzése: Er, Ev, Ek)

Földrészlet statisztika művelési áganként						
Művelési ág	Földrészletek száma	Alrészletek száma	Összes alrészlet terület (m ²)	Legkisebb alrészlet terület (m ²)	Legnagyobb alrészlet terület (m ²)	Átlagos alrészlet terület (m ²)

erdő	1218	1360	98468868	116	2338305	72403
------	------	------	----------	-----	---------	-------

Egyéb területek: Különleges területek, Jelzése (K)

(Kt)besorolást kapott Nak temetője. Igényesen, rendszeresen gondozott sírkertek kialakított ravatalozóval. A temető bővítésének kijelölése már korábban megtörtént.

(Ksp) Sport és rekreációs terület a sportolás épületei, testedzés és a hozzákapcsolódó vendéglátás rendeltetésű épületek

(Kszv) besorolást kapott a szennyvíztelep

(Kkp) besorolást kapott a kegyeleti park

(Kmu) besorolást kapott a mezőgazdasági üzemi terület

Gazdasági területek:Jelzései (Ge)

A Gazdasági területek megfelelő zöldfelülettel rendelkeznek. A tulajdonosok, üzemeltetők törekedtek arra, hogy gyarapítsák a zöldfelületet.

Zöldterületek:Jelzése (Zkk)

A település központi részén található parkok szépen rendezettek, funkciójukat ennek köszönhetően megfelelően ellátják.

Egyéb zöldfelületek

Lakóterületek zöldfelületei: jelzése (Lf)

Az előkertek díszkertként funkcionálnak. A hátsókertekben jellemző a gazdálkodás. Erre alapozva lenne fejleszthető a falusi turizmus, mivel a hagyományos gazdálkodási formák, életforma megismerésére az igény növekszik.

A térséghez tartozó területek gazdálkodásának szabályozását fenntartani, erősíteni szükséges.

Az igazgatási terület erdőgazdálkodási, ill. az arra alkalmas területein a gyepgazdálkodás támogatása, fejlesztése a cél.

Meglévő gazdasági területek határai mentén fásítások, esetleg védőerdősávok telepítése ajánlott, ugyanis azok nagy szerepet játszanak a terjedelmes épületek-építmények tájba illesztésében.

A tervezett gazdasági területkijelölések esetében a tájba illesztést szolgáló határoló fásítások előírása és megkövetelése, valamint a szükséges – lehetőleg intenzív telepítésekkel való - zöldfelületi fedettség szigorú biztosítása.

Az igazgatási területen áthúzódó jelentős méretű ökológiai hálózat övezet alapvetően meghatározza a területhasználatok lehetőségeit és korlátait.

II.1.2. TERMÉSZETVÉDELMI JAVASLATA

Településrendezési eszközeinek Megalapozó vizsgálatában részletesen feltárássra kerültek a település védendő táji-, természeti értékei. Az új településrendezési eszközök készítése során e területek a friss adatszolgáltatás alapján kerültek rögzítésre.

Az alábbiakban összefoglalva ismertetjük azokat a védendő táji-, természeti értékeket, amelyek befolyásolják a településszerkezet alakítását és az egyes építési övezetek és övezetek szabályozási követelményeit, valamint ismertetjük a védelmük érdekében javasolt településrendezési követelményeket.

A. NEMZETKÖZI VÉDETTSÉG ALATT ÁLLÓ TERÜLETEK

A 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet (az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről) szerint Nak község nem rendelkezik ilyen területtel

B. MAGYARORSZÁGI VÉDETTSÉG ALATT ÁLLÓ TERÜLETEK

Országosan védett természeti területek és természeti emlékek

Országos védett természeti terület NAK közigazgatási területét a következők érintik:

- Országos ökológiai hálózat ökológiai folyosó terület

- Vízminőségvédelmi terület övezete
- Erdők övezete
- Erdőtelepítésre javasolt terület
- Kiváló erdő területe
- Jó termőhelyi adottságú szántó területe

Helyi védett természeti területek és természeti emlékek.

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület Nak közigazgatási területén nem található.

C. EGYÉB KIEMELT TERMÉSZETVÉDELMI ÖLTALOMBAN NEM RÉSZESÜLŐ (VÉDETTÉ NEM NYILVÁNÍTOTT) TÁJ, TERMÉSZETVÉDELMI ÉRTÉKEK

Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

D. ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT TERÜLETEI

A nemzeti ökológiai hálózat területét az Országos Területrendezési Terv (OTrT) határolja le. Az OTrT-ben lehatárolt nemzeti ökológiai hálózat területe a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben ökológiai folyosóra osztva.

E. EGYÉB VÉDENDŐ TÁJHASZNÁLAT

Egyéb védendő tájhasználat Nak közigazgatási területén nem található.

F. TÁJKÉPVÉDELMI SZEMPONTBÓL KIEMELTEN KEZELENDŐ TERÜLETEK

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeket a területrendezési tervek (OTrT és megyei területrendezési terv) térségi övezeti tervlapjai határolják le.

Átjárhatóság

A községen nem található olyan nagy kiterjedésű terület, mely hosszú szakaszon kerítés, vagy más, az átjárhatóságot akadályozó építmény határolna. A terv távlatában is gondoskodni kell az átjárhatóság fenntartásáról. Különösen a gazdasági területek tekintetében kell ügyelni arra, hogy az egyes bekerített nagy telkek (melynek egyik oldala hosszabb, mint 200 m) között az átjárhatóságot biztosító min. 3 m széles folyosók létesüljenek.

Szegélyhatás

Az erdőszélek, vízpartok értékes, nagy energiájú, faj- és alakgazdag zónák. Nagyon fontos a szegélyek épségének megőrzése, a szegélyek jótékony hatásának kiaknázása.

Tájrendezéssel kapcsolatban javasolt intézkedések

Az őshonos fafajták telepítése és még megtalálható társulásaik megőrzésére tett javaslat nem maradhat meg csak terv szinten. Lehetőség szerint mielőbbi telepítésük, a meglévő társulások megőrzése elengedhetetlen feladat. Belterületen található zöldterületek rehabilitációját, parkosítását hosszú távú intézkedések között szerepeltetni kell.

A szabályozási helyzet lehetővé teszi a gazdálkodás módjának, paramétereinek részletes meghatározását és betartatását. Az így kialakuló helyzet nagyban segítheti az ökológiai hálózathoz tartozó területek megfelelő működését, az élőhelyek megőrzését.

A természetes élővilág védelmén túl a nagy jelentőségű, kultúrtörténeti és biodiverzitásbeli jelentőséggel bíró háziállat fajták tartásának, a legeltető, a rideg tartás technológiájának támogatása a fajok-fajták fennmaradásának érdekében, az élőhelyek fennmaradásának biztosítása.

Az erdő- és erdősáv telepítések esetében a táj beláthatóságára törekszik a településrendezési terv a településfelhasználási eszközei segítségével, oly módon, hogy a fák ne takarják ki a táj megjelenését, ezért olyan telepítési helyek kerültek keresésre, ahol a fásítások a táj háttéréül tudnak szolgálni.

A közlekedési vonalas létesítmények tájba illesztése változatos fa- és cserje telepítésekkel, foltszerű - ligetesen – a közigazgatási terület főbb útjai mentén is.

A közigazgatási terület tájképéhez szervesen hozzátartozik a legeltető állattartás, ennek fenntartása kifejezetten fontos. A nyájak, gulyák, csordák megjelenése a tájban a tájkép számára is elengedhetetlen. Tovább fontos az erdei ökoszisztémák fenntartása, a tájidegen fajok folyamatos irtása, az őshonos növénytársulások fennmaradásának biztosítása.

A terv előírásokat fogalmaz meg a külterületi mezőgazdasági üzemek, telephelyek fásítottságát növelésével kapcsolatosan a telepek tájba illesztésének javítása érdekében. A közigazgatási területen végrehajtásra tervezett minden fásítás esetében ügyelni kell az őshonos fajok telepítésére.

Összefoglalás

A településrendezési terv települési táji környezetre gyakorolt hatása nem minősül jelentős hatásnak. A környezeti hatások a módosítások után szinten tartó, vagy az átminősítéseknek köszönhetően kedvezőbb környezeti állapotot eredményeznek. A módosítások nem eredményeznek az eredeti állapottól kedvezőtlenebb környezeti, tájképi változást.

A változtatások lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valósítható meg és tartható fenn.

A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi településszerkezeti terv területfelhasználási és szabályozási elemeiben bekövetkező változtatási igény tette indokolttá.

A tájrendezési vizsgálat azzal, hogy feltárta a tervezett terület felhasználások, illetve beépítések által várható környezeti hatások mértékét, megalapozta a tervmódosítás megvalósításának jogszabályi és környezetvédelmi lehetőségét.

A vizsgálat várható hatások tekintetében megoldhatatlan ellentmondásokat nem talált. A terv összességében biztosítja a fenntartható fejlődés gazdasági, infrastrukturális, települési és társadalmi feltételeit. Megfogalmazza a környezeti és természeti, ökológiai értékekkel való hatékony gazdálkodás eszközeit, céljait.

Összességében a tervmódosítás tájképre gyakorolt hatása a megengedett értékeken belüli változásokat eredményezi. Az elkészített tájrendezési vizsgálat, illetve tájrendezési értékelés a településszerkezeti terv és szabályozási terv tájrendezési alátámasztó munkarészét megalapozó anyagként elfogadásra javasolt. A tájrendezési értékelés alapján a területre vonatkozó településszerkezeti és szabályozási terv módosítása elfogadásra javasolt.

II.1.3. TÁJVÉDELMI ÉS TÁJKÉPVÉDELMI JAVASLATA

Jogszabállyal védetté nyilvánított történeti táj az ország területén nincs, de ha lenne, az országosjelentőségű tájképvédelmi övezet kellene, hogy legyen. Az övezet kijelölésénél alapvetőszempont volt az egyes térségek tájképi változatossága, tájképi elemekben való gazdagsága és a tájképi érzékenysége. Tájképvédelmi szempontból is kiemeltjelentőségű a már kialakított Tolnai Natúrpark térsége.

II.1.4. TERÜLETI MÉRLEG

BÉÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK			
Területfelhasználás		Hatályos terv	Új terv
		terület (ha)	terület (ha)
Lakóterület	Ln: Nagyvárosias lakóterület	0	0
	Lk: Kisvárosias lakóterület	0	0
	Lke: Kertvárosias lakóterület	0	0
	Lf: Falusias lakóterület	106,9648	106,9648
Vegyes terület	Vt: Településközpont vegyes terület	0	0
	Vi: Intézményterület	0	0
Gazdasági terület	Gksz: Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület	0	0
	Gip: Ipari gazdasági terület	0	0
	Ge: Egyéb gazdasági terület	20,0614	20,0614
Üdülőterület	Üü: Üdülőházas üdülőterület	0	0
	Üh: Hétvégiházas üdülőterület	0	0
Különleges beépítésre szánt terület	Ker: Nagy bevásárlóközpont és nagyterjedésű kereskedelmi célú terület	0	0
	Log: Nagy kiterjedésű szállítmányozási-, raktározási és logisztikai terület	0	0
	Vás: Vásár, kiállítás és kongresszus területe (Kvás)	0	0
	Okt: Oktatási központok területe (Kokt)	0	0
	Eü: Egészségügyi épület elhelyezésére szolgáló terület (Keü)	0	0
	Sp: Nagyterjedésű sportolási célú terület (Ksp)	1,0274	1,0274
	Kf: Kutatás-fejlesztés céljára szolgáló terület	0	0
	En: Megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület	0	0
	Ák: Állatkert területe	0	0
	Nk: Növénykert területe	0	0
	B: Nyersanyag kitermelés (bánya) nyersanyag feldolgozás céljára szolgáló terület	0	0
	Hon: Honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület	0	0
	Hull: Hulladékkezelő, -lerakó területe (Khull)	0	0
	Közl: Közlekedéshez kapcsolódó épület elhelyezésére szolgáló terület, ha az nem a közlekedési területen belül kerül elhelyezésére	0	0
	Rept: Repülőtér területe	0	0
	T: Temető területe (Kt)	2,5203	2,5203
	Mü: Mezőgazdasági üzemi terület (Kmű)	5,2416	5,2416
	Sz: Szabadidős célú terület (Ksz)	0	0
	Kö: Közmű- és hírközlési létesítmény terület (Kkö)	0	0
	Egyéb: az OTÉK 10-23. §-ában foglaltak egyikébe sem sorolható, helyi sajátosságot hordozó terület: Kszv: Szennyvíztelep terület	0	0
ÖSSZESEN		135,8154	135,8154

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK			
Területfelhasználás		Hatályos terv	Új terv
		terület (ha)	terület (ha)
Közlekedési és közmű terület	Köu: Közúti közlekedési terület	61,8353	61,8353
	Kök: Kötőpályás közlekedési terület	0	0
	Köv: Vizi közlekedési terület	0	0
	Köl: Légi közlekedési terület	0	0
Zöldterület	Zkk: Közkert	0,5910	0,5910
	Zkp: Közpark	0	0
Erdőterület	Ev: Védelmi erdőterület	0	0
	Eg: Gazdasági erdőterület	85,4454	85,4454
	Ek: Közjóléti erdőterület	0	0
Mezőgazdasági terület	Mk: Kertes mezőgazdasági terület	36,8874	36,8874
	Má: Általános mezőgazdasági terület	2368,2761	2368,2761
	Mko: Korlátozott használatú mezőgazdasági terület	7,6433	7,6433
Vízgyógyászati terület	V: Vízfeldolgozó terület	62,7731	62,7731
Természetközeli terület	Tk: Természetközeli terület	18,3566	18,3566
Különleges beépítésre nem szánt terület	Eü: Egészségügyi épület elhelyezésére szolgáló terület	0	0
	Sp: Nagyterjedésű sportolási célú terület	0	0
	Kf: Kutatás-fejlesztés céljára szolgáló terület	0	0
	En: Megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület	0	0
	Arb: Vadaspark, arborétum területe	0	0
	T: Temető területe	0	0
	B: Nyersanyag kitermelés (bánya) nyersanyag feldolgozás céljára szolgáló terület	0	0
	Hv: Honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület	0	0
	Kt: Burkolt vagy fásított köztér, sétány	0	0
	Hull: Hulladékkezelő, -lerakó területe (K hull)	0	0
Egyéb: az OTÉK 10-23. §-ában foglaltak egyikébe sem sorolható, helyi sajátosságot hordozó terület:	0	0	
ÖSSZESEN		2641,8083	2641,8083

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK	135,8154	135,8154
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK	2641,8083	2641,8083
ÖSSZESEN	2777,6237	2777,6237

II.2. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER FEJLESZTÉSE

II.2.1 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMEI

Belterületi közösségi zöldterületek – közparkok, lakóterületi közkertek -, intézményi és lakókertek, erdő és mezőgazdasági területek, vonalas zöldfelületi elemek, történeti kertek, vizes élőhelyek alkotják a zöldfelületi rendszert.

Zöldfelületi rendszer fejlesztési javaslatai

Javasolt a zöldfelületi rendszer fejlesztésébe a lakosságot is bevonni.

A település zöldfelületein javasolt olyan növény fajok-fajták használata, melyek a melegebb-szárazabb klímájú települési körülmények között is nagy biológiai aktivitást produkálnak, de nem tartoznak az özönnövények közé, a közterületek és magán kertek kialakítási elveit.

A magán kertek kialakításának tekintetében nincsenek meghatározható, múltba mutató stílus-elemek, nem figyelhetők meg meghatározható egységes megjelenésű formák, ezért a magán kertekre vonatkozó fejlesztési javaslatok kialakításának a településen (egyes kivételes helyzetektől eltekintve) nincs jelentősége.

Javasolt egységes fasorokkal kombinált zöldsávok, fasorok telepítése a település közlekedési területein, több ütemben.

- I. ütemben az országos jelentőségű utakon,
- II. ütemben a települési gyűjtő utakon,
- III. ütemben a lakóutcákban

A három ütem szerinti telepítések az erőforrások intenzív tervezését igénylik, vélhetően 20-30 évet is igénybe vehetnek. A javasolt fasor telepítések nagyságrendileg mintegy 3-400 fasori fa és 6-800 talajtakaró cserje telepítését jelenthetik. Az egységes fasorok-zöldsávok a pontszerű zöldfelületi elemek hálózatba kapcsolására képesek, sőt a település átszellőzését is nagyban segítik.

Javasolt új közterületi zöldfelületek létesítése a település különböző pontjain, melyek biztosíthatják a növekvő zöldfelületi ellátottságot a község lakosainak egésze számára. A zöldfelületi ellátottságot mind mértékében növelni, mind területi eloszlásában, mind aktív rekreációs funkció-kínálatában javítani szükséges.

Javasolt a településen lévő telephelyek tájba illesztése érdekében a telephelyek határai mentén, 15m széles telken belüli kötelezően megvalósítandó, magasra növekvő fákból álló fásítás telepítése. Ennek a faállománynak nagy szerepe van a turizmus szempontjából is, a település vonzó képének kialakításában.

Javasolt a temető fásítottságának jelentős javítása, minimum a parcellák közötti feltáró utak, ill. az ingatlan határok mentén fasorok telepítésével.

Javasolt tájrendezési szempontú intézkedések

A település központ attraktív megjelenésének, aktív rekreációs zöldfelületeknek (pl. játszótér, kondipark stb.) kialakítása.

A község különböző, egymástól elszórt pontjain közösségi zöldfelületi megjelenés biztosítása, mely nagymértékben tudja növelni a zöldfelületi ellátottságát, és kiterjesztheti a zöldfelületi rendszert a település egészére.

A zöldfelületek formálása érdekében a mielőbbi telepítések kivitelezése javasolt. Ezek lakosságra gyakorolt kedvező hatása megjósolható.

A közlekedési területek növényállománnyal (gyeppel, cserjével, fával) való betelepítésének hasonlóan kiemelten nagy jelentősége van, a településnek a tájban való megjelenését, a kulturális emlékek erősítését szolgáló 2-3 szintes növényállományok ill. ligetes fás állományok telepítésének a települési klímára, a létminőségre és a turisztikai vonzerőre gyakorolt hatása felbecsülhetetlen értékű.

A növényzet növekedésnek indulásához, biológiai potenciáljának kiteljesedéséhez időre van szükség. Ezen növényállományok telepítésének a települési klímára és a létminőségre gyakorolt hatása felbecsülhetetlen értékű.

Összefoglalás

A település rendezési terv a települési-táji környezet vizsgálata során megállapításokat fogalmazott meg. Mind a külterületi táj, mind a belterületi zöldfelületi rendszer hiányosságokkal rendelkezik.

A terv javaslatokat fogalmaz meg a hiányosságok javítására, valamint a település kultúrtörténeti emlékeinek kiemelésére, a zöldfelületi területhasználat segítségével.

A javaslatok lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valósíthatók meg és tarthatók fenn.

A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi szerkezeti terv terület felhasználási és szabályozási elemeinek felülvizsgálata tette indokolttá.

A tájrendezési vizsgálat azzal, hogy feltárta a meglévő terület felhasználások, illetve beépítések okozta környezeti hatások mértékét, megalapozta a felülvizsgálat javaslatai megvalósításának jogszabályi és környezetvédelmi lehetőségét.

A felülvizsgálat javaslatai alapvetően nem eredményeznek az eredeti állapottól a megengedettnél kedvezőtlenebb környezeti hatásokat, így a hatásaiban távlatban elsősorban környezeti, tájképi, gazdasági, és társadalmi vonatkozásban minősül jelentősebbnek!

A tájrendezési vizsgálat a tájhasznosítási érdekeket szem előtt tartva megfelelőnek tartja a szerkezeti és szabályozási tervi célokat, azokat megfelelő részletességgel törekedett leírni és minősíteni. A teljes részletességű leírást a Településszerkezeti és Szabályozási terv módosító anyaga tartalmazza!

A várható hatások tekintetében megoldhatatlan ellentmondásokat nem talált.

A felülvizsgálat összességében biztosítja a fenntartható fejlődés gazdasági, infrastrukturális, települési és társadalmi feltételeit. Megfogalmazza a környezeti és természeti, ökológiai értékekkel való hatékony gazdálkodás eszközeit, céljait. Összességében a tervalakítás tájképre gyakorolt hatása a megengedett értékeken belüli változásokat eredményezi.

A tájrendezési értékelés alapján a területre vonatkozó szerkezeti és szabályozási terv módosítása elfogadásra javasolt.

II.2.2. ZÖLDFELÜLETEK ÖKOLÓGIAI SZEREPÉNEK ERŐSÍTÉSE

A zöldfelületek védelmének alapelvei:

- A már meglévő közparkok és erdőterületek a szerkezetalkotó zöldfelületi rendszer legfontosabb elemei. Ezek a területek a fejlesztés során más célra, beépítésre nem vehetők igénybe.
- Ökológiai hálózat értékei egyedülállóan reprezentálják Nak területén az ökológiai sokféleséget. Területük nem csonkítható, megóvásuk, védelmük össze települési érdek.
- A fejlesztési területeken elsőrendű cél a magas zöldfelületi arány biztosítása.

A zöldfelület fejlesztésnek a településrendezés általános folyamataiba illeszkedő alapelvei:

- Sugas-gyűrűs zöldfelületi hálózat elérése hosszú távon a cél.
- A közterek, illetve az erdőterületek minőségi és mennyiség fejlesztésén túl kiemelten fontos az azokat összekötő kapcsolati elemek fejlesztése és ezáltal egy jelentősebb vonzerővel, magasabb rekreációs potenciállal rendelkező zöldfelületi hálózat kialakítása.
- A közkertek, fásított közterek, közterületek fejlesztése a községi rehabilitációhoz, az átmeneti zóna megújuló térségeinek fejlesztéséhez és a lakóterületi fejlesztésekhez kapcsolódik.
- A zöldfelületi rendszer szerkezetalkotó részének kell tekinteni a községszéli mezőgazdasági területeket is. Ezen területek akár nagyüzemi, akár kiskertes jellegűek, hozzájárulnak a Község ökológiai egyensúlyának megőrzéséhez.
- Amennyiben a mezőgazdasági használat idővel megszűnik, azok erdő, vagy rétterületként, esetleg parkerdőként való hasznosítása célszerű.

A zöldfelületi rendszer fejlesztésének javasolt eszközei:

A község zöldfelületi rendszerének fejlesztése, a tényleges zöld hálózatok kialakítása több eszköz együttes alkalmazásával érhető el. A területbiztosítás (a meglévők megőrzése, illetve új zöldterületi fejlesztések helybiztosítása) elsősorban a közterületi zöldfelületek (erdők, közparkok, közkertek) rendszerének kiterjesztését

szolgálják. A szerkezetalkotó zöldfelületi rendszer gerincét képező területek ezért a zöldfelületi használatnak megfelelő területfelhasználási (erdő, zöldterület) kategóriába kerültek.

A Településszerkezeti terv tartalmaz területfelhasználási egységként nem jelölt, irányadó zöldfelületi elemeket is, melyek védelmét az építési szabályzatban kell biztosítani. A védelem és a fejlesztés másik jogi eszköze a helyi védelem kiterjesztése az értékes zöldfelületi elemekre is. (Pl. intézménykertek és temetők).

Ahhoz, hogy a Településszerkezeti tervben lévő zöldfelület-fejlesztési elképzelések belátható időn belül megvalósulhassanak, szükséges még olyan ösztönző rendszer kidolgozása is, ami a fenti eszközöket együttesen alkalmazva egy-egy térség átfogó, nagyvonalú zöldfelület-fejlesztési akcióit támogatja. (Mindez azonban már túlmutat e terv keretein.)

A település nagy felületű, belterületi egyszintes növényállománnyal fedett területein, valamint kihasználatlan ingatlanok bevonásával közkertek, közparkok kialakítása javasolt, a fasorok-zöldsávok telepítésének javaslata is szolgálja ezt a szerepet.

A fasorok kialakításával hálózatos rendszerré kapcsolhatók össze a pontszerű elemek, miáltal egymás kedvező klimatikus hatásait erősítik.

A zöldfelületek alakításakor olyan növény fajok és fajták használata javasolt, melyek az egyébként is melegebb klimatikus helyzetben az akár 2°C-al még melegebb városi klímát jól viselik, és intenzív virulenciával nagy biológiai aktivitásra képesek. A legfontosabb, hogy a növények a lehető legnagyobb mértékű oxigéntermelést és energiaátalakítást tudják produkálni. Az erre alkalmas fajok között vannak őshonos és exóta (Magyarországon kívüli növényársulásokból származó) növények is.

Egy település számára a zöldfelületek kiemelt jelentőséggel bírnak, egy nívós, barátságos, otthonosságot árasztó lakókörnyezet elengedhetetlen szereplői. A zöldterületek, közhasználatú zöldfelületek lehetőséget nyújtanak a szabadban történő kikapcsolódásra, közösségi játékokra, sportolásra, pihenésre. A fák, a növények díszítik az utcákat, tereket, árnyékolnak, jelentős kondicionáló hatásuk van, ezáltal a mikroklimát kedvezően befolyásolják, kellemes, egészséges lakókörnyezetet teremtve. A község zöldfelületi borítottsága kedvező, mely elsősorban a kiterjedt családi házas beépítésű területekre, a megfelelő növényállománnyal rendelkező közterekre, a keskeny közterületekre és az utakat kísérő zöld gyenge zöldsávokra, valamint a gyenge zöldfelülettel rendelkező intézménykertre vonatkozik. A település zöldfelületi, zöldterületi ellátottság eltérő, s a zöldfelületek kondicionáló, használati és esztétikai értéke is jelentős eltéréseket mutat településen belül. A zöldfelületi rendszereket egy településen elsősorban a funkcionális, esztétikai, vizuális szempontok szerint kell kialakítani. A zöldfelületi rendszerek gazdálkodása megfelelő, mivel laza szerkezetű beépítéssel bír, így a közterületi és magántulajdonú zöldfelületek együttesen a települési belterület nagy részét adják.

Utcafásítások:

A legjelentősebbek a fenyőfélék, nyárfák, akácok, melyek az intézményterületen, utcafásításban, előkertekben jelennek meg, emellett említést érdemelnek a gyümölcsfák. A belterületi lakóutak gyengén fásítottak, a szűk keresztmetszetű utcarészek fásítása nem lehetséges. A község területén gondozott közterületek, intézményfásítások találhatóak. Külterületi szántóföldek dűlőútjai mentén általában fasorok lettek telepítve a korábbi évtizedekben.

A lakótelkek kertjei:

A terület növényzetének jelentős részét a telkek növényzete jelenti. A tulajdonos egyéniségétől függ, így az előkertekben örökzöldek, fenyők, évelők, rózsák és egynyári növények találhatóak. A díszkertekben rózsafajták, loncok, fagyalok, borbolya, borostyánok kerültek telepítésre. A háztáji kert jelentős részét gyümölcsösök, zöldségek foglalkoztatják. Az egész közigazgatási területen gondozott kertek a jellemzőek, a növény állomány széles skálája megtalálható a településen.

II.2.3. TELEPÜLÉSI KLÍMA JAVÍTÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK

Napjainkban az emberiség mintegy felét érintik a mesterségesen létrehozott környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és nem utolsósorban a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei. A településen fellelhető mikroklímák tarka mozaikszerűségükkel tűnnek ki. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak. Ezek a közös vonások éppen a lokális (helyi) éghajlat keretében jutnak kifejezésre.

Az egyedi, mikroklíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros ok-okozati összefüggésben állnak.

Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A településen lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszíneknek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a községben a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a településkörnyéki területeken. Ezáltal a településen a relatív nedvességtartalom is kisebb lesz.

A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a település felett nagyobb a sűrűség, ami a szélsőségek csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

A község klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete, egybefüggő erdőszűrt területektől és nagyterjedésű vízfelületektől is mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország mérsékelt száraz területének zónájához tartozik a település. A község zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmények elszigeteltek. NAK a mérsékelt meleg – száraz éghajlati klíma területén helyezkedik el. Klimatikus viszonyok eloszlása.

III. KÖZLEKEDÉSI JAVASLATOK

III.1. KÖZÚTI HÁLÓZATI KAPCSOLATOK

Dombóvártól északnyugatra, Lápafő és Attala közt fekvő település. Észak-déli irányban a Kapospula-Lápafő közti 6518-es út halad át rajta, nyugati szomszédjai, Kisgyalán és Gölle felől a 6518-as út vezet a községbe.

A forgalmi adatok szerint az összekötőút mértékadó óraforgalma nem haladja meg a 2030-ban sem a megengedett, eltűrhető forgalom nagyságot.

III.2. FŐBB KÖZLEKEDÉSI CSOMÓPONTOK

A meglévő közúti csomópontokban változások nem történnek. A település tehermentesítésére elkerülő út kiépítésére nincs szükség.

III.3. BELSŐ ÚTHÁLÓZAT

A település belső úthálózati alapját a Magyar Közút országos hálózatához tartozó összekötő utak, ezek a települési főutak. Az országos utak belterületi szakaszai 2x1 sávosak. Az összekötő utak gyűjtőútként is funkcionálnak. A gyűjtő utakhoz kapcsolódóan alakultak ki a közel azonos nagyságú tömböket határoló lakóutcák hálózata. A gyűjtő utak átlag szélessége 5-6 m, míg a lakó utcáké ennél kevesebb. A település belterületi úthálózata szinte teljes egészében burkolattal rendelkezik, emellett azonban a lakóutcák burkolatszélessége nem kielégítő, a keskenyebb utcák szélesítésére van szükség.

Helyi gyűjtőutak

Helyi gyűjtőút szerepét a fő út tölti ki. A helyi gyűjtő utak a Magyar Közút Nonprofit Zrt. fennhatósága alá tartoznak, ezek az utcák számozott utak. Burkolt utak, állapotuk felújításra szorul.

Gyalogos forgalom

A helyi gyaloglási igényeket helyenként szilárd burkolatú gyalogjárdák biztosítják. Gyalogos közlekedés elsősorban a vegyes használatú utak területén alakult ki.

III.4. KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

Közúti közösségi közlekedés

A tömegközlekedési lehetőségeket a Volánbusz helyközi autóbuszjáratok biztosítják, amelyek többféle útvonalon közlekednek:

- Nak, Nosztánypusztai elágazás
- Nak, Petőfi utca
- Nak, forduló
- Nak, Posta

megállóhelyeken, a település belterületére betérve. Napi szinten 11 járat indul Dombóvárról – Nakra. A rendszeres összeköttetés leginkább Dombóvárral biztosított.

Kötőpályás közösségi közlekedés

A település kötőpályás útvonalon nem közelíthető meg. Vasútállomása nincs.

E) KERÉKPÁROS KÖZLEKEDÉS

Kerékpáros úthálózattal a település nem rendelkezik. A községbe érkező kerékpárosok biztonságos utazása nem megoldott, az utakra jellemző a teherforgalom és a keskeny nyomtáv.

F) FŐBB GYALOGOS KÖZLEKEDÉS

A község gyalogos felületeinek bővítése és a kerékpáros forgalomtól való mentesítése, jelentősen növelné a gyalogos közlekedés színvonalát. A megfelelő színvonalú gyalogos közlekedés biztosítása érdekében fontos a járdaburkolatok egybefüggő kiépítése, a járdák burkolatának szükség szerinti cseréje, az akadálymentesítés biztosítása, szükség esetén a járdára való felparkolás parkolás gátló oszlopok kihelyezésével való megakadályozása. Az iskola környékén meg kell teremteni a biztonságos gyalogos közlekedés feltételeit, hogy az egyedül közlekedő gyermekek is problémamentesen tudjanak az iskolába, illetve menni.

G) GÉPJÁRMŰ ELHELYEZÉS, PARKOLÁS

A hosszú, valamint a nagytávú ütemben a parkolóhelyek számát a mindenkor érvényben lévő parkoló szabványok szerint, lehetőség szerint ingatlanon belül kell biztosítani. A településen kijelölt parkoló nincs. A kisebb önkormányzati utak mentén a csekély forgalom miatt a parkolást a közterületeken, az útpadkán oldható meg.

IV. KÖZMŰVESÍTÉSI JAVASLATOK

Nak Településszerkezeti tervének készítése során az alátámasztó munkarészek mellékleteként a közműellátásra szakági munkarészek készülnek.

A közműellátás mértékét a komfortos életkörülmény igényes és a környezetvédelmi követelmények határozzák meg. A közműfejlesztési javaslat keretében a várható közműigények kielégítési lehetőségét kell meghatározni. Nem szabad olyan fejlesztési területet kijelölni, amelynek közműellátása nem, vagy csak irreálisan nagy hálózatfejlesztéssel oldható meg.

A település közműellátásán belül az energia és a távközlés közművei az országos, míg a vízi-közművek a vízellátás és szennyvízcsatornázás regionális rendszerekhez települési hálózatokkal és létesítményekkel csatlakozva történik.

A település a közműellátásnál a következő évtizedekben a minőségi követelmények teljesítésére kell törekedni.

A minőségi követelményeket többek között elektromos és hírközlési légvezetékes hálózatok átépítése földkábeles hálózattá, azbeszt anyagú vízvezeték korszerű műanyag KPE csövekre történő cseréje jelentheti. Ezen közmű rekonstrukcióját gazdaságosan az útrekonstrukciókkal összekötve érdemes megoldani.

A községben továbbra is a csapadék-vízvezetés tartozik azon feladatok közé, melyet a burkolt utak kiépítésével egy időben, illetve a burkolt utak mentén, ahol nem került megvalósításra, meg kell oldani.

Biztosítani kell a belvízre hajlamos, mély fekvésű területek vízvezetését, mely jelenleg a legnagyobb közművesítési problémát jelenti a településen.

A befogadó rendszert megfelelően kell karbantartani, illetve a nem megfelelő kapacitású szakaszokat korszerűsíteni célszerű.

A község teljes közműellátásban részesül. Ezeknél már a rekonstrukciós feladatokra kell koncentrálni.

A közművezetékek megfelelő alapkapasitásokkal rendelkeznek, de a település intenzívebb területfelhasználás esetén, illetve az új beépítésekhez a közművek további fejlesztését is maga után kell vonnia.

A közműveket lehetőleg közterületeken szükséges elhelyezni, jelenleg a magánterületen húzódó vezetékeket közterületre kell kiváltani.

A tervezett új beépítésekhez a már meglévő, illetve tervezett hálózatokat a várható közműigények alapján kell továbbfejleszteni.

A megfelelő egyensúly érdekében a távlati beépítés hatását figyelembe vevő burkoltság, a topográfiai adottság, a vízháztartás egyidejű igényét mérlegelve készítendő el a teljes közigazgatási területre a felszíni vízvezetésű tanulmány, amely az egyes településrészek vízvezetési módjára pontos meghatározást ad a vízvisszatartás igényére is.

Az élővizek, patakok, vízfolyások, árkok vízszállító képességének biztosítása fokozottabb karbantartást igényelnek. Ezért a karbantartás lehetőségét biztosító sáv szabályozása kiemelkedően fontos. Viszont nem mindenhol teszik lehetővé a tulajdoniszonyok miatt a közterületi kiszabályozást, de a kiszabályozást ott is meg kell oldani, melyet szolgalmi jog segítségével biztosítani célszerű.

A településen nyílt árkos vízvezetések is találhatóak, de ezek az ingatlanokra való bejutásra szolgáló kocsik behajtók kialakítását nem korlátozzák. Az árkok létesítési engedély után jöhetnek létre. A településképi alakításában meghatározó elemek. A közterületek állapotát, megjelenését a kocsik behajtók nagyon befolyásolják, ezért ezeknek is a szigorúbb szabályozása szükséges.

Az ágazati előírások határozzák meg a hálózati rendszerek üzemeltetéséhez szükséges elvárások alapján az elhelyezés lehetőségét és módját. A település joggal elvárja, és a szabályozási terv előírásainak a segítségével megköveteli, hogy a település igényei is érvényesüljenek. A meglévő légvezetékes hálózataira nagyrészt a közvilágítási lámpatestek, illetve egyéb távközlési berendezések elhelyezésére is szolgálnak, hogy azokat a nyomvonalban karbantarthassa és felújítsa. Továbbá a Településszerkezeti tervben és a Helyi Építési Szabályzatban ne szerepeljen olyan passzus, miszerint meglévő légvezetékes hálózat felújítás csak földkábelrel történhet, mert ez sem jogilag, sem műszakilag nem teljesíthető eljárás.

Az új utcák kialakításánál, illetve esetleges nagyobb teljesítmény igényű létesítmények kialakításakor előzetes igénybejelentés szükséges a villamos energiaellátásra vonatkozóan, ezek esetében az új nyomvonalú hálózat építésének teljes átfutási ideje a tervezéssel és az engedélyeztetéssel együtt kb. 1 év. Az igénybejelentéseket ezen átfutási idő figyelembevételével célszerű megtenni kellő időben. Amennyiben valamilyen létesítmény építése miatt villamos hálózat kiváltás szükséges új nyomvonala vagy légvezetékéről földkábelre, abban az esetben a teljes hálózat átépítés költsége 100 %-ban annak igénylőjét terheli.

A szabályozási terv keretében szabályozni lehet az egyes településrészekre, beépítési övezetekre településképi, területgazdálkodási, településszerkezeti szempontok figyelembevételével a földalatti közművezeték elhelyezhetőségét.

Az új beépítés és területfelhasználás lehetőségeinek már felvetésekor meg kell határozni, hogy a beépítés és hasznosítás a megfelelő és funkcionálisan szükséges és a környezetvédelmi követelményeket kielégítő, közműellátás biztosítása esetén engedélyezhető. A Településszerkezeti terv a település teljes közigazgatását a település teljes közigazgatási területére vonatkozóan a kül- és a belterület hasznosítási lehetőségét, s ezzel az övezeti besorolását meghatározta.

A javasolt területfelhasználás megvalósításához annak a megfelelő közműellátását biztosítani kell. A közműellátás mértékét a komfortos élet- és munkakörülmény igénye és a környezetvédelmi követelmények határozzák meg, amelyeket a szabályozási terv keretében kell rögzíteni.

A szabályozási terven rögzítésre kerültek a közművesítési követelmények. A település belterületén, illetve a beépítésre szánt területein már csak a teljes közműellátás biztosítása a megengedett.

A teljes közműellátás biztosítására a vízellátást (ivóvíz és tűzi-víz ellátást), a közcsatornázás szennyvízelvezetést, a felszíni vízrendezést, valamint az elektronikus hírközlés mellett energiaellátásként a villamos energiaellátást kell biztosítani.

Az igényesen kialakított, jól közművesített területen igényes életkörülményt lehet biztosítani, amellyel a település fejlődésének minőségét is befolyásolni lehet.

A község külterületein és a beépítésre szánt területein csak a környezet védelmét kielégítő közműellátás biztosítottasága esetén engedélyezhető területfejlesztés. Emberi tartózkodásra szolgáló új épület építésére, meglévő épület átépítésére, funkcióváltására építési engedély csak akkor adható, ha biztosítani lehet az egészséges, ÁNTSZ által elfogadott ivóvízellátást, a Katasztrófavédelmi Hatóság által elfogadott tűzi-vízellátást, a Vízügyi Hatóság és az ÁNTSZ által elfogadható szennyvízelhelyezést, az elöntés veszélyét kizáró felszíni vízvezetést és a villamos-energia ellátást.

IV.1.1. VÍZELLÁTÁS

Tolna megye településeinek jelenlegi vízellátáshoz a vízbeszerzés többnyire helyi vízbázisokkal, kistérségi társulásokkal megoldott. A megye vízellátására jellemző, hogy több un „egy kutás”, illetve önálló vízellátással rendelkező település és ezek vízbázisai az elszennyeződés lehetőségének kitettebbek, mivel ezek között a települések között több nem rendelkezik közcsatornás szennyvízelvezető hálózattal. A közcsatornás szennyvízelvezetés kiépítésének a hiányában a szennyvizek döntő hányadát, a talajba szikkasztják, szennyezve a talaj-és a rétegvizeket, amelyekből a kisebb talpmélységű helyi kutak a vízutánpótlásukat közvetlen nyeri. A klímaváltozás hatására jelentkező szélsőségesebb csapadék viszonyok is jobban és közvetlenebbül érintik ezeket a vízbázisokat. A kezelt ivóvizet nyomásfokozó segítségével juttatják a fogyasztói hálózatba. A nyomástartást víztorony biztosítja. A vízvezeték hálózaton szakaszoló tolózárok, illetve tűztöltővíz kivétel és vezeték mosatás részére tűzcsapok, vízkivétel céljából közutak kerültek elhelyezésre. A település ellátottsága 100 %-os. Az újonnan belterületbe csatolandó területek, egyéb beépítésre szánt területek, üdülőterület ellátását biztosítani kell. A vízmű kapacitása a jelenlegi igényeket kielégíti.

Vízelosztás:

A belterületi ivóvízhálózat nem körvezetékes rendszerű. A rendszer kiépült ki, állapota közepes. A rendszer közfolyókkal, és működő tűzcsapokkal ellátott. Működő tűzcsapok száma: 33 db. A távvezeték átmérője DN 150 a.c. nyomócső. Az elosztóhálózat mérete DN 150, DN 100, DN 80 a.c nyomócső.

Fejlesztési cél:a fejlesztésekhez szükséges vízmennyiség és víztisztító kapacitás biztosítása, az ivóvízhálózat bővítése, folyamatos rekonstrukciója. A tervezési területek ivóvíz, tűzoltóvíz ellátása a meglévő hálózatról biztosított.

IV.1.2. SZENNYVÍZCSATORNÁZÁS

A község szennyvízcsatornával nem rendelkezik, kiépítése javasolt. Javasolt nyomvonal a közmű terlvapon.

IV.1.3. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS, FELSZÍNI VÍZRENDEZÉS

A települést érintő vízfolyások adatait, belvíz elöntések területeit a Vízügyi Szakvélemény rögzíti. Új településrendezési terv készítéséhez új szakvélemény készíttetése indokolt. Zárt közüzemű csapadécsatorna hálózat nem üzemel a településen. A felületre hulló csapadékvizek elvezetésére, elhelyezésére nyílt árkok szolgálnak, melyek a közlekedési utak mentén létesültek. A kapubeajtók részére csőátereszeket építették az árkokon. Az elvezetett felszíni vizek befogadói Társulati és Önkormányzati kezelésűek. A nyílt csapadécsatornák állapotát, a vízáteresztő képességét az átereszek folyamatos karbantartásával biztosítani kell. A belterület vízelvezetését a megvalósítás előtt, a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás során felül kell vizsgálni. A külterületek területe vízrendezett, ahol a vízelvezetés megoldott, a rendszeres karbantartás folyamatos, melyet közmunkások bevonásával próbálnak megoldani. Az építendő hálózat kivitelezésére a fejlesztési források esetén lesz lehetőség.

27

IV.2. ENERGIAELLÁTÁS

IV.2.1. VILLAMOS-ENERGIA ELLÁTÁS

A település villamos energia ellátása 22 kV-os hálózatról van ellátva. A hálózat alapvetően légvezetékes. A vezeték biztonsági övezete a szélső vezetőktől mindkét irányba merőlegesen mérve belterületen 2,5, külterületen 5,0 m. A vezeték keresztartóit figyelembe véve, így e vezeték teljes biztonsági sávja belterületen úgy kb. 5-6,5 m-es, míg külterületen 10-11,5 m-es sávot fedd le. A településen üzemelő 22/0,4 kV-os transzformátor állomások közvetítésével éri el a lakosságot a villamos energia. A légvezetékéről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak. Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos állomás a településen. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

Nagyfeszültségű hálózatok

A település területén nagy/középfeszültségű alállomás nem található, és nyomvonala sem halad keresztül.

Középfeszültségű hálózatok

A 22 kV-os vezetékek táppontja az alközpont. Az ellátást biztosító gerincvezeték nyugat irányban halad a település külterületén.

Erről csápszerűen ágaznak le a településen található. 22/0,4 kV-os transzformátor állomást ellátó ún. leágazó vezetékek. Ezen leágazások néhány transzformátor állomást látnak el egyszerre.

Az energiaellátás a gerincvezeték esetében két irányú ellátást jelent (íves hálózatok). A leágazások esetében az ellátás csak egy irányból biztosított. Így egy leágazási ponthoz közeli hiba esetében az utána lévő valamennyi transzformátor állomás kiesik az energiaellátásból. Ezért is célszerű minimalizálni az egy leágazáson lévő transzformátor állomások számát.

A légvezetékéről ellátott transzformátor állomások oszlopos típusúak. Ezek egy része betonoszlopon található. Üzemel még néhány faoszlopos és vasoszlopos állomás is a településen. A transzformátor állomások biztonsági övezete minden irányban 5,0 m.

0,4 kV-os hálózat

A villamos energia elosztás kiefeszültségen alapvetően szabadvezetékes (légvezetékes), illetve szigetelt szabadvezetékes hálózaton történik. A hálózat tartószerkezete betonoszlop és faoszlop. A hálózat

keresztmetszete vegyes. Alapvetően 50 és 95 mm² keresztmetszetű, de azért néhol megtalálható az ezeknél kisebb keresztmetszet is. (25-35 mm²) Több helyen hosszú sugarak találhatóak, ami önmagában is feszültségpanaszt okozhat.

Az áramszolgáltató folyamatosan tanulmányterveket készít a településekre. Ezekben felméri a meglévő hálózatot. Megvizsgálják, hogy ezen hálózatok megfelelnek-e a jelenlegi igényeknek, követelményeknek. Az elvégzett vizsgálatok, számítások alapján meghatározásra kerül, hol és milyen beavatkozás szükséges ahhoz, hogy a meglévő fogyasztók minőségi ellátása biztosítva legyen. Ezen beavatkozás lehet kapacitásnövelés egy adott utcában, vagyis a meglévő kifestültségű hálózaton vezetékcseré, szükség esetén tartószerkezet csere is. Ahol ez már nem elegendő akkor új táppontok - transzformátor állomások - létesítése szükséges. A tanulmány ennek helyét is meghatározza.

A település közvilágítása a 0,4 kV-os hálózat oszlopaire szerelt lámpatestekkel történik.

IV.2.2. GÁZELLÁTÁS

A község vezetékes földgázzal nem ellátott.

IV.2.3. TÁVHŐELLÁTÁS

Táv hőellátással nem rendelkezik a település.

IV.2.4. GEOTERMIKUS ENERGIA

A község geotermikus energiával nem rendelkezik.

IV.3. HÍRKÖZLÉS

IV.3.1. VEZETÉKES HÍRKÖZLÉS

A távbeszélő fővonalak száma a mobiltelefonok rohamos terjedése miatt az egész országban fokozatosan csökken. A szélessávú Internet hozzáférés 2009-re valamennyi településen kiépült, a járás valamennyi iskolájában az Internethez való csatlakozás megoldott, e-Magyarország pont mindenhol található, így Nak településen is. Nak település a Magyar Telekom Nyrt. koncessziós területe volt. A településen gyakorlatilag 100 %-os ellátást biztosító törzs és elosztó hálózat épült. A törzshálózat, illetve az elosztó hálózat jelentős része léghálózattal van megépítve. A település több elosztó táp területre van felosztva, nagyelosztós rendszerben a Telekom megszokott építési módjának megfelelően.

Nak a Pécsi Igazgatóság területéhez tartozik. A községben a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan változik, az utóbbi évek adatai alapján egyértelmű tendencia nem figyelhető meg. A távbeszélő fővonalak száma a mobiltelefonok rohamos terjedése miatt az egész országban fokozatosan csökken. A szélessávú Internet hozzáférés 2009-re valamennyi településen kiépült, a kistérség valamennyi iskolájában az Internethez való csatlakozás megoldott, e-Magyarország pont mindenhol található, így Nak településen is.

IV.3.2. VEZETÉK NÉLKÜLI HÍRKÖZLÉS

A mobil hírközlési szolgáltatások az országos átlagnak megfelelően elérhetők.

A földi sugárzású rádió és televízió műsorok a településen megfelelő minőségben vehetők, a digitális átállás megtörtént. A helyhez kötött telefon-, műsorelosztó- és internet szolgáltatás fejlesztésére és a meglévő vezetékes hálózat tovább építésére van szükség a szolgáltatás minőségének javítása mellett. Mobil rádióhálózatok tekintetében a szolgáltatás technológiai fejlesztéssel magasabb minőség érhető el.

Az elektronikus hírközlési szolgáltatás olyan szolgáltatás, amely jeleknek (bármely értelmezhető formában előállított jel, jelzés, írás, kép, hang) elektronikus hírközlő hálózaton történő átvitelét, továbbítását biztosítja. A szolgáltatást, az elektronikus hálózatok üzemeltetését végző, azt létrehozó, vagy arra szervezett, vagy arra létrehozott szolgáltatók biztosítják. Az elektronikus hírközlés szolgáltatása alanyi jogú.

Az elektronikus hírközlési infrastruktúra lehet:

- távközlési ellátás
- műsorszórás, kábel tv ellátás

A szolgáltatás felügyelője a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH), melynek területi igazgatóságai:

- Budapesti Igazgatóság
- Debreceni Igazgatóság
- Miskolci Igazgatóság
- Pécsi Igazgatóság
- Soproni Igazgatóság
- Szegedi Igazgatóság

Nak a Pécsi Igazgatóság területéhez tartozik. A községben a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások száma folyamatosan változik, az utóbbi évek adatai alapján egyértelmű tendencia nem figyelhető meg. A távbeszélő fővonalak száma a mobiltelefonok rohamos terjedése miatt az egész országban fokozatosan csökken. A szélessávú Internet hozzáférés 2009-re valamennyi településen kiépült, a kistérség valamennyi iskolájában az Internethez való csatlakozás megoldott, e-Magyarország pont mindenhol található, így Nak településen is.

IV.4. MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ALKALMAZÁSA, KÖRNYEZET-TUDATOS ENERGIAGAZDÁLKODÁS, EGYEDI KÖZMŰPÓTLÓK

Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának, valamint az energia hatékonyságának az ösztönzése a határon túli területeket nem érinti, azokra környezetvédelmi szempontból hatással a koncepció fejlesztési céljai hatással nem lesznek. A környezeti állapot és a környezetbiztonság javítása stratégiai cél meghatározóan a megye környezetminőségének javítását szolgáló fejlesztési célokat tartalmaz. A megye környezetminőségének javítása közvetve kedvező hatással lesz a határon túli térségek környezetminőségére is.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a koncepcióban megfogalmazott stratégiai céloknak az országhatáron átnyúló kedvezőtlen környezeti hatásai nem lesznek. A több stratégiai célban is hangsúlyosan szerepeltetett oktatást, kutatást, gazdaságfejlesztést, közlekedés fejlesztést és közvetlen települési együttműködést szolgáló fejlesztési javaslatok a megyéket érintőlegesen, Magyarország közös érdekeit szolgálják

30

IV.5. KATASZTRÓFAVÉDELMI JAVASLAT

A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. A jelen módosítással érintett részek szabályozási szélességi méretei az átsorolást követően nem változnak, a műszaki paraméterek, mint útszélesség, gyalogos közlekedés kialakítása rendszerezik az egyes közlekedési útvonalakat, jobban segítik a tűzoltó járművek közlekedését.

Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, illetve a tervezés során biztosítható, az úthálózat megfelel az Országos Tűzvédelmi Szabályzat előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembevételével készült el, melyeknek az előírásait betartja.

A fentiek előírásait a terv készítése során alkalmaztuk. A tervben szereplő építési övezetek tűzvédelmi feltételeit (az építmények megközelítése, az oltóvíz mennyisége és nyomása, a tűzjelzés vonatkozásában stb.) biztosítja.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzvesélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

1. Az építmények megközelíthetősége

A veszélyeztetett személyek mentése, a tűz terjedésének megakadályozása, az anyagi javak védelme, a tűz oltása érdekében, a tűzoltóság vonulása és működése céljára az építményhez olyan szilárd burkolatú felvonulási utat, illetőleg területet kell biztosítani, amely alkalmas a tűzoltó gépjárművek rendszeres közlekedésére, és működésére. A gazdasági és a lakóterületi tömbökben az szükséges területigény biztosítva van.

Az önkormányzati közút már a vizsgálatok idején is kétirányú forgalomra kiépített, min. 4,0 m burkolat, és nagyobb, mint 6,0 m szabad úrszelvény méretűek. A terv szerinti helyeken a nyomvonalak korrekcióra kerülnek / új, átépített kereszteződés, új nyomvonal épül /, és a tervezett új burkolatok is kielégítik az MSZ 595 vonatkozó előírásait. A tömbök megközelítésére a már kiépített, és tervezett utak megfelelőek.

A felvonulási út, terület, valamint a közforgalmú utak tervezésére az ME-07-3713:1994 műszaki előírás és a 2/1999.(I.18.) KHVM. rendelettel módosított 20/1984. (XII.21.) KM. rendelet alapján kell a tervezés további fázisaiban figyelemmel lenni. A tervben minden építési telek közterületi útról megközelíthető. A közterületeken tervezett utak, megerősített járdák és gyalogos utak az utak tervezésére vonatkozó szabvány szerinti.

A közművek a fogyasztásra, és a megfelelő nyomás biztosítására, valamint a tűzivíz-hálózat kialakítására vannak méretezve. A víz gerinchálózat kiépült. A telkeken belül a csapadékvizeket visszatartással és tárolással a

tűzoltásra is figyelembe vesszük. Úgy a tervben, mint az Építési Szabályzat Előírásai között biztosítva van terület a tűzvíz-csapok elhelyezésére, és a megközelítésére, az építési és használati követelményekre.

2. Az oltóvíz ellátására vonatkozó adatok

A településen az oltóvíz – nyelési lehetőségek biztosítása az önkormányzatok feladata.

A gazdálkodó tevékenységet folytatók az általuk működtetett létesítmények oltóvíz-ellátásáról saját maguk kötelesek gondoskodni. Általános elvként fogalmazható meg, hogy az oltóvíznek, illetve az oltóvíz kivételi helyeknek a létesítmény, az építmény tűzoltás-taktikai helyein kell lennie.

Az oltóvíz biztosításának legfontosabb szempontjai:

- a vízszerezési hely megközelíthetősége a tűzoltó járművel
- az oltóvíz intenzitása a mértékadó tűzszakasz figyelembe vételével
- oltóvíz folyamatossága, időtartama a számított vagy a normatív tűzterhelés alapján figyelembe véve
- a vízvezeték hálózat belső átmérője min. 100 mm legyen
- kitolási nyomás a tűzcsapnál 200 mm²-es a kiáramlási keresztmetszetenél a tűzveszélyességi osztály figyelembevételével
- tűzcsapok száma, elhelyezése a konkrét létesítmény megépítése /engedélyezése/ esetén területileg lehetséges.

Egyedi épületeknél (nagyobb raktár, csarnok és gyártóüzem) sprinkler rendszer építendő ki az építményeknek megfelelő méretben.

3. Tűzjelzést szolgáló megoldások

A terv területén a telefonellátás megfelelő, nyilvános állomások is vannak. Tűzjelző berendezés telepítése és bekötése a tűzoltóság ügyeletéhez az építési engedélyezési eljárás során határozható meg. A kiépített Magyar Telekom alépitmény és a telefonhálózat az előbbit biztosítja.

4. Csatornahálózat

Az OTSZ alapján robbanásveszélyes és tűzveszélyes osztályba tartozó gázt, gőzt vagy I-II. tűzveszélyességi fokozatú folyadékot, az ilyen anyagot oldott állapotban tartalmazó szennyvizet, valamint vízzel vegyi reakcióba lépő, robbanásveszélyes vagy tűzveszélyes osztályba tartozó gázt fejlesztő anyagot a közcsatornába, vagy a szikkasztóba bevezetni tilos, illetve vízzárral szakaszokra kell bontani a csatornahálózatot a berobbanás elleni védelem érdekében.

5. Egyéb előírások:

- Tűzjelzés céljára a településen mindenki által igénybe vehető nyilvános távbeszélő állomást kell üzemben tartani.
- A tűzoltóság vonulása és működése érdekében az építményekhez olyan utat és területet kell biztosítani, amely alkalmas a tűzoltó gépjárművek nem rendszeres közlekedésére és működtetésére.
- A tűzoltási felvonulási területen, valamint a tűzoltói tűzbeszerzési helyeken gépjárműparkolót kialakítani nem lehet. Ezekben a területeken a parkolási tilalmat táblával vagy aszfaltfestéssel jelölni kell. A tűzoltási felvonulási területen elhelyezett tűzcsapok 1,5 méteres körzetén belül gépjármű nem parkolhat, és ezt jelölni kell.
- A tűzoltási felvonulási területet megközelítő tűzoltási felvonulási útnak olyannak kell lennie, hogy a tűzoltó gépjárművek (emelő) a helyszínt biztonságosan, tolatás nélkül el tudják hagyni.
- Az épületek megközelítését szolgáló utakat, valamint a tűzoltási felvonulási utat és területet elsődlegesen közterületen keresztül kell biztosítani. Kivételes esetekben a tűzoltási felvonulási terület saját telken, létesítményben belül is kialakítható.
- A településen és a létesítményben a mértékadó tűzszakasz területére meghatározott vízmennyiséget vízvezetékéről vagy tűzvíztároló medencéből kell biztosítani.
- Település, valamint létesítmény létesítése vagy bővítése esetén az oltóvizet az egyes szakaszok használatbavételével egyidejűleg kell biztosítani.

- A vízszerezési helyet úgy kell kialakítani, hogy az tűzoltó gépjárművel mindenkor megközelíthető, az oltóvíz akadálytalanul kivehető legyen.
- A településen és a létesítményben az oltóvizet is biztosító vízvezeték-hálózat belső átmérőjét az oltóvíz-intenzitás és a kifolyási nyomásigény alapján, valamint a közműrendszer kialakítását is figyelembe véve kell méretezni. Egyirányú betáplálás esetén a vezeték legalább NA100, körvezeték esetén pedig legalább NA80 legyen.
- A településen és a létesítményben – a jogszabályban foglaltak kivételével – az oltóvizet vezetékes vízellátás létesítése esetén föld feletti tűzcsapokkal kell biztosítani.
- A tűzcsapok telepítési helyét az I. fokú tűzvédelmi hatósággal egyeztetni kell.
- A tűzcsapoknál a tűzoltó gépjárművek részére úgy kell felállási helyet biztosítani, hogy azok mellett legalább egy sáv közlekedési út maradjon.
- A településen életvédelmi építmény, riasztó-tájékoztató eszköz nem található

V. KÖRNYEZETI HATÁSOK ÉS FELTÉTELEK

Nak jelenleg a település lakosságának életfeltételeit, a környezeti elemeket, a táji-, természeti értékeket jelentős mértékben veszélyeztető tartós környezetszennyezés nem áll fenn. A település környezeti állapota kedvezőnek mondható.

V.1. A FÖLDTANI KÖZEG ÉS A TALAJ VÉDELME

Az OTrT és a Budapest Főváros Kormányhivatala Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály adatszolgáltatása szerint Nak külterülete kiváló, illetve jó termőhelyi adottságú szántóterületekkel nem rendelkezik.

A termőföld mennyiségi védelme érdekében továbbá alapvető követelmény, hogy csak átlagosnál gyengébb minőségű termőföldek (nem azonos az OTrT szerinti kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek közé nem tartozó területekkel) vehetők igénybe új fejlesztési területként, kivéve egy-két nevesített esetet: pl.: már meglévő, máshol nem bővíthető létesítmények.

A Megalapozó vizsgálatok során részletesen feltárássra kerültek, hogy a közigazgatási területen hol helyezkednek el az átlagos és átlagosnál jobb minőségű termőföldek, továbbá, hogy a közigazgatási terület kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetekkel érintett-e, a fejlesztési területek kijelölésénél ezen adatok figyelembevételre kerültek-e.

A termőföld védelmét szolgálja a területfelhasználási és tájrendezési javaslatban megfogalmazott differenciált mezőgazdasági területhasználat kialakítása a külterületen, amellyel a Településszerkezeti terv az egyes területek táji adottságokhoz leginkább igazodó hasznosítását kívánja elősegíteni.

A talaj védelme érdekében az építkezések, tereprendezések során a humusz védelméről a vonatkozó jogszabályok szerint kell gondoskodni. A humuszréteg letermelésére, szakszerű deponálására, valamint a feltöltésre használható anyagok minőségére vonatkozó előírásokat országos szintű jogszabályok határozzák meg. A humusz védelme érdekében épületek, létesítmények elhelyezésekor a terület előkészítése során a beruházónak a termőföld védelméről, összegyűjtéséről, megfelelő kezeléséről és újrahasznosításáról gondoskodnia kell. A termőföldet a lehetséges mértékig a zöldfelületek kialakításánál helyben javasolt felhasználni, a felesleges humuszt értékesíteni, vagy más területen elhelyezni csak a talajvédelmi hatóság hozzájárulásával lehet.

A földtani közeg és a felszín alatti vizek szennyeződés-érzékenysége, védelme szükségessé teszi, hogy mindennemű tevékenység folytatása a közigazgatási területen kizárólag a talaj-és a felszíni-, felszín alatti vizek szennyezését kizáró módon történhessen.

Nak közigazgatási területének nagy része nitrátérzékeny. Az intenzív mezőgazdasági termesztés során a termőföldek minőségét a túlzott nitrát használat veszélyeztetheti. A közigazgatási területen található mezőgazdasági területeken a jogszabályokban és cselekvési programban meghatározott helyes mezőgazdasági gyakorlat előírásai szerint végzett mezőgazdasági tevékenység esetén a környezetszennyezés elkerülhető.

A település térsége a szél talajromboló hatásának, az erózióknak kitett. A szélerózió ellen a megfelelő növényborítottság, illetve a területek erdőkkel, erdősávokkal való tagolása nyújt hatékony védelmet, melyet a területhasználati besorolással lehet elősegíteni.

Földtani veszélyforrással érintett terület Nak közigazgatási területén a Bányafelügyelet tájékoztatása szerint nem található.

V.2. A FELSZÍNI- ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK VÉDELME

A felszín alatti vizek a víz körforgásának rejtett, ám rendkívül fontos tartományát alkotják. Magyarország medencejellege, és földtani felépítése következtében felszín alatti vizekben gazdag. Felszín alatti vízkészletünk mennyisége, környezeti és használati értéke európai viszonylatban kiemelkedő jelentőségű. A nagy vastagságú medencebéli üledékek és a hegyvidékek karsztos képződményei kiváló felszín alóli vízbeszerzési lehetőséget biztosítanak. Kedvező adottságainkat kihasználva jelentős a felszín alatti vizek hasznosítása. Az ivóvízellátás ~95 %-a felszín alatti vízből történik és szerepük fontos a mezőgazdasági, elsősorban a szántóföldi művelés szempontjából is.

Felszín alatti vizek főbb típusai

A felszín alatti vizeket a kőzet rétegekhez viszonyított mélységbeli helyzetük alapján osztályozzuk:

- a legfelső vízzáró réteg fölött elhelyezkedő, a talajszemcsék közötti hézagokat csak részben kitöltő vizet talajnedvességnek,
- a szintén a legfelső vízzáró réteg fölött elhelyezkedő, de a talajszemcsék közötti hézagokat teljesen kitöltő vizet talajvíznek,
- a két vízzáró réteg közrefogta vizet rétegvíznek,
- a kőzetek hasadékaiban, repedéseiben elhelyezkedő vizet résvíznek nevezzük.¹

A terület túlnyomó részben a szántó művelési ágba tartozik, csak az erősen tagolt, szél által kialakított felszíneken találunk erdőket, illetve elsősorban a réti talajokon rét, legelő művelési águ területeket, bár e talajokat is jórészt szántóként hasznosítják. A művelési ágak megoszlása belvízöblözetenként eltérő.

A rétegvizek mennyisége nem jelentős. A közüzemi vízellátás megoldott, a csatornázás is. Nak közigazgatási területén nincs kiemelkedő felszín alatti vízkészlet.

V.3. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM

A község levegőminőségi állapotát alapvetően a közlekedés légszennyezése, valamint a gazdasági/mezőgazdasági területhasználat határozza meg. A háttérjellegű szálló porszennyezés a külterületeken dominánsnak tekinthető. A település és a terület levegőminősége az SO₂, NO₂, NO_x és CO komponensek tekintetében kiváló, PM₁₀ (szálló por) vonatkozásában jó minőségű. A község környezetében meglévő gazdasági telephelyek minimális mértékben, de elsősorban a közlekedési-szállítási, kisebb mértékben a tüzeléstechnikai és technológiai légszennyezéssel vannak jelen.

A települést a levegő szennyezőanyagai szerint nézve a 4/2002. (X.7.) KVM alapján a következő értékek érvényesek:

- Kén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Nitrogén-dioxid: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Szén-monoxid: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
- PM₁₀ (a levegőben lebegő szilárd és folyékony – aeroszol – részecskék gyűjtőneve: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Benzol: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van
- Talajközeli ózon: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ arzén: a talaj közeli ózon koncentrációja nem haladja meg a célértéket
- PM₁₀ kadmium: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ nikkel: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ ólom: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ benz(o)pirén: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.

A célértékeket a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletének 1.1.4.1 pontjában meghatározott értékek adják.

A közlekedésből származó (gépjárművek emissziója) szennyeződések mellett problémát jelent a gépjárművek által felvert por és ennek hatásai. A településen időszakosan megjelenő pollen, illetve parlagfű okozhat az időjárástól függően a lakosság körében kisebb allergiás panaszokat. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendelet csak központilag a **221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet**

¹ Forrás: <http://enfo.agt.bme.hu/drupal/sites/default/files/FELSZ%C3%8DN%20ALATTI%20VIZEK%20T%C3%8DPUSAI.pdf>

alkalmazzák, ami a parlagrafü elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

V.4. ZAJ- ÉS REZGÉS ELLENI VÉDELEM

A zaj - és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

A vizsgálatok alapján meg kell határozni a település területén előforduló zajforrásokat, azokat a terület-felhasználási egységeket. A településen átmenő forgalommal lehet számolni. Legjellemzőbb közlekedési zajforrásként a 4-es számú főút tekinthető, amely átszeli a települést. Ezért átmenő és célforgalom miatti útként zajkibocsátása elviselhető. A környezeti zajterhelés szempontjából Nak kedvező helyzetben van a zaj és rezgésterhelési helyzet a távlatokban sem rontható amennyiben a közúti forgalom nagysága, nem változik. Ennek érdekében a környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól illetőleg rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymástól viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg az érvényben lévő határértékeket. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) rendeletnek megfelel.

A település mezőgazdasági jellege miatt szükséges a mezőgazdasági termeléssel összefüggő zaj és rezgés okozta hatásokat külön tárgyalni. A közlekedési zajt tovább bonthatjuk a közúti közlekedés és a vasúti közlekedés, valamint a légi forgalom (repülés) okozta zajhatásokra.

A közúti közlekedés során a közúti járművek rész-zajforrásai (motor, karosszéria, kipufogó, stb.) együttesen fejtik ki hatásukat. A járműveket az elhaladási zajuk jellemzi, amit elsősorban a motorfordulatszám és az azzal arányos menetsebesség határozza meg. Az egyes gépjárműtípusok elhaladási zaja között nagy a különbség (65-80 dBA), de az észlelt hangerőben az autó állapota (életkora), és a vezetési stílus is lényeges eltéréseket okozhat, ezeken kívül befolyásoló tényező az útburkolat minősége is. Fentieket figyelembe véve település szinten problémát – a közlekedési eredetű levegőszennyezéshez hasonlóan – a területen áthaladó fő közlekedési utak forgalma okoz.

V.5. HULLADÉKKEZELÉS

Alapjellemezéshez szükséges vizsgálatok nélkül az alábbi inert hulladékokat veszi át a telep.

- Üveg alapú, szálás anyagok hulladéka, ha nem tartalmaz szerves kötőanyagot
- Csomagolási üveg-hulladékokat
- Építési és bontási hulladékok közül: beton, téglá, cserép és kerámiák, ezen anyagok keveréke, üveg
- Földet, talajt és köveket, amelyek nem tartalmaznak humuszos réteget, tőzeget, szennyezett területről származó földet, követ.

A település területén a kommunális hulladék begyűjtését a hulladékkezelő hetente egy alkalommal végzi. A község lakossága rendelkezik egységes hulladékgyűjtő edényzettel, a szemét begyűjtése erre alkalmas edényzetben történik. A begyűjtést végző vállalkozó rendelkezik pormentes tömörítésre alkalmas hulladékszállító járművel. A településen nem működik szilárd hulladéklerakó.

A szolgáltató a kommunális hulladékokat szelektíven gyűjti be. Az ingatlan tulajdonos által a közszolgáltató szállító eszközehez rendszeresített gyűjtő edényben (120 liter).

VI. HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVVEL VALÓ ÖSSZHANG BEMUTATÁSA

Új terv készítéséről lévén szó a hatályos településszerkezeti terv hiányában, a településszerkezeti terv, a meglévő állapottal egyezik meg.

VII. SZABÁLYOZÁSI KONCEPCIÓ

Az új terv készítés során Nak Község jelenleg hatályos Helyi Építési Szabályzatának övezeti rendszere, előírásai és azok szerkezete nagyrészt változtatásra szorultak.

A szabályozás célja kiemelten a valós területhasználatnak is megfelelő építésjogi környezet megteremtése. Ennek érdekében a szabályozási koncepció főbb elemei:

- a tervezett szabályozási vonalak felülvizsgálata
- a racionálisan nem megvalósítható tervezett szabályozási vonalak törlése
- a településszerkezeti tervben alkalmazott ütemezett területfelhasználási rendszer figyelembevételével az átmeneti hasznosítási lehetőségek biztosítása
- az építési övezeti, övezeti rendszer felülvizsgálata
- a kialakult használat, rendeltetés és beépítési adottságoknak megfelelő övezeti besorolás és övezeti lehatárolás
- a szerzett építési jogok maradéktalan figyelembevétele az új övezetek meghatározásánál
- a védelmi és korlátozó elemek bemutatása
- sajátos jogintézmények alkalmazása

VIII. BEÉPÍTÉSI TERV

Mellékelt szabályozási terv szerint.

IX. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELES

Külön melléklet szerint.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

2. ALÁÍRÓLAP

NAK KÖZSÉGTELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Megrendelő: **Nak község Önkormányzata**
7215Nak, Fő u.127.

Tervező: Szilágyi Annamária

Településrendezési tervező:

.....
Szilágyi Annamária

okl. településmérnök

TT-14-0005

Településrendezési tervező:

.....
Dudás Ede

okl. településmérnök, okl. építésmérnök

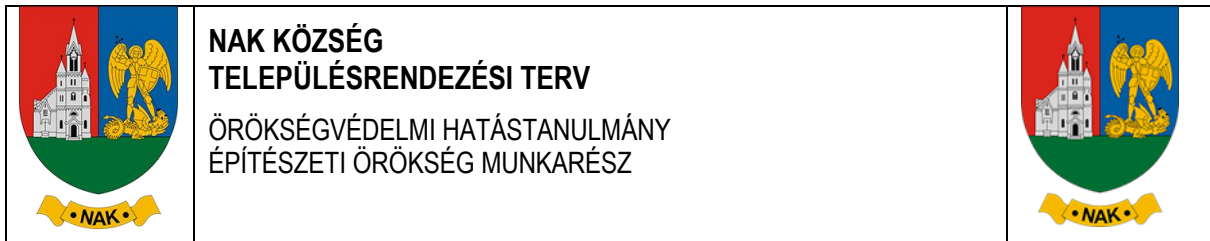
TT-15-0303; É 15-0303

Régész:

.....
dr. K. Németh András

régész

15-022.

Kelt: Kaposvár, 2023. május hó

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

3. TARTALOMJEGYZÉK

2. ALÁÍRÓLAP	1
3. TARTALOMJEGYZÉK	3
Bevezetés	5
4. VIZSGÁLAT	5
4.1. A település történeti leírás	10
4.1.1. A település fekvése	10
4.1.2. Címer	11
4.1.3. Története	12
4.1.4. A történeti településszerkezet alakulása	12
4.1.5. A történeti településszerkezet bemutatása térképeken	13
4.1.6. A telekstruktúra vizsgálata	15
4.1.7. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat	15
4.1.8. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok	17
4.1.9. A tájszerkezet alakulása	19
4.2. A település régészeti örökségeinek felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással	20
4.3. A védett műemléki értékek települési értékleltára	22
4.3.1. Világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területeket	22
4.3.2. Országos építészeti örökség elemei	22
4.3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	23
4.3.4. Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek	62
4.3.4.1. Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.3.4.2. Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek részletes mutatóit	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
4.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára	64
4.4.1. Településszerkezet	64
4.4.2. Telekstruktúra és utcavonal-vezetés	65
4.4.3. Utcaépítés, utcakép részletek	65
4.4.4. Egyéb településkarakter elemek	66
4.4.5. Építményrészlet, alkalmazott anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás	66
4.4.6. Táj- és kertépítészeti alkotás, egyedi tájérték, növényzet	72

5. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE	73
5.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése	73
5.1.1. Településhasználat és tájhasználati változás	73
5.1.2. Településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás	74
5.1.3. Infrastrukturális változás	74
5.2. Az 5.1. pontban szereplő változások hatásai	80
5.2.1. Az 5.1. pontban szereplő változások hatásai a régészeti örökségre	80
5.2.2. Az 5.1. pontban szereplő változások hatásai a történeti településre, település- és tájszerkezetre	88
5.2.3. Az 5.1 pontban szereplő változások hatásai a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre	89
6. Az értékvédelmi terv	90
6.1. Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények meghatározása	90
6.2. Az önkormányzati feladatok meghatározása	93
7. Összefoglalás	95
8. Nyilatkozat	96
Mellékletek	

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Bevezetés

Az örökségvédelmi hatástanulmány a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendeletnek és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) kormányrendeletnek megfelelően Nak település településrendezési tervéhez készült.

A 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban Kötv.) 85/A. § (1) bekezdése alapján örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település településfejlesztési tervének kidolgozása során.

A hatástanulmány szerkezetét és tartalmát a Kötv. 85/A. § (1) és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet 83. § (2) bekezdése, illetve utóbbi 14. sz. melléklete határozza meg.

Jelen munkát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, régészeti lelőhelyre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása csak a szerző engedélyével, a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 13/2015. (III. 11.) MvM. rendelet, valamint a muzeális intézményekben folytatható kutatásról szóló 47/2001. (III. 27.) kormányrendelet szabályai szerint történhet.

A vizsgálatnál figyelembe vett, a kulturális örökség régészeti vonatkozásait érintő speciális törvények és rendeletek:

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről – amely a földvárak és halmok (temetkezési helyek) védelméről rendelkezik (23. §),
- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről,
- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről,
- 2001. évi LXIV. törvény a Kulturális örökség védelméről (a továbbiakban: Kötv.),
- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartó rendszerről – különösen az alábbi szabálysértésnek minősülő cselekmények: lopás, jogtalan elsajátítás, orgazdaság, szándékos rongálás ötvenezer forintot meg nem haladó értékre – 177. § (3) bekezdése szerinti minősített esetei,
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről – különösen az alábbi bűncselekmények:
 - műemlék vagy védett kulturális javak megrongálása – 357. §,
 - lopás – 370. § (3) bekezdés bb) pontja,
 - rongálás – 371. § (3) bekezdés ba) pontja és (4) bekezdés b) pontja,
 - jogtalan elsajátítás – 378. § (2) bekezdése,
 - orgazdaság – 379. § (3) bekezdés b) pontja szerinti minősített esetei,
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról – az örökségvédelmi hatóság hatósági eljárásait ez alapján végzi,
- 149/2000. (VIII. 31.) kormányrendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között 1992. január 16-án kelt, Vallettában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről,
- 47/2001. (III. 27.) kormányrendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásról,
- 191/2001. (X. 18.) kormányrendelet az örökségvédelmi bírságról,

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

- 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról,
- 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól.

Fogalmi meghatározások

A régészeti elemek vizsgálatát a kulturális örökség védelméről hozott 2001. évi LXIV. törvényben (a továbbiakban: Kötv.) meghatározott – és így a hatástanulmányban alkalmazott – alábbi fogalmi meghatározások alapján végeztük el.

Fenntartható használat (Kötv. 7. § 4.): a védett kulturális örökség olyan módon történő használata – ideértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is –, amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosított fennmaradásuk a jelen és jövő nemzedékek számára.

Előzetes régészeti dokumentáció (Kötv. 7. § 3.): valamely terület régészeti érintettségének tisztázására, a régészeti örökség elemeire vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, az ismert adatok és források feldolgozásával, a lelőhely állapotában maradandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, terepbejárás és próbafeltárás alkalmazásával készült dokumentum.

Gyűjtemény (Kötv. 7. § 6.): a gyűjtői tevékenység eredményeként létrejött, ritkaságából vagy jellegéből adódóan különös jelentőséggel bíró javak összessége, amelynek egységességében megnyilvánuló kulturális értéke meghaladja egyes darabjainak együttes értékét.

Kulturális örökség elemei (Kötv. 7. § 11.): a régészeti örökség, a hadtörténeti örökség régészeti módszerekkel kutatható elemei, a műemléki értékek, valamint a kulturális javak.

Nagyberuházás (Kötv. 7. § 20.): az alábbi, földmunkával járó beruházás:

- a) a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás,
- b)
- c) a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt beruházás,
- d) a védmű-, töltés- és a 2500 hektár alapterületet meghaladó árapasztó- vagy árapasztó tározó-építés, vagy
- e) azon közérdekű célú beruházás, amelynek megvalósítása érdekében a kisajátításról szóló törvény szerint kisajátítást végeztek.

Nyilvántartott régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 23.): a közhiteles nyilvántartásba vett, e törvény alapján általános védelem alatt álló régészeti lelőhely.

Megelőző feltárás (Kötv. 7. § 13.): írásbeli szerződés alapján, tudományos módszerrel végzett régészeti feladatellátás (régészeti megfigyelés, próbafeltárás, teljes területű feltárás), amely a földmunkával járó beavatkozások, fejlesztések, beruházások által érintett, nyilvántartott régészeti lelőhelyek feltárására irányul.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Mentő feltárás (Kötv. 7. § 14.): régészeti emlék vagy lelet régészeti feltáráson kívüli, váratlan előkerülése során alkalmazandó, a közvetlenül érintett elemek szakszerű megmentésére irányuló azonnali beavatkozás.

Régészeti emlék (Kötv. 7. § 28.): a régészeti örökség ingatlaneleme.

Régészeti érdekű terület (Kötv. 7. § 29.): valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

Régészeti feltárás (Kötv. 7. § 30.): a földmunkával járó beavatkozás, fejlesztés, beruházás esetén feltárással jogosult által végzett lelőhely-felderítés és megelőző jellegű örökségvédelmi tevékenység, melynek szaktevékenységi része a feltárásvezetés, a feltárás dokumentálása, a régésztechnikusi feladatellátás, a leletek elsődleges feldolgozása, valamint a geodéziai és térinformatikai feladatok ellátása. Járulékos része a régészeti bontómunka.

Régészeti korú tárgy (Kötv. 7. § 32.): bizonyítottan gyűjteményben fennmaradt, a kulturális javak körébe tartozó, 1711 előtt keletkezett tárgy.

Régészeti lelet (Kötv. 7. § 33.): a régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt – jellegénél fogva – ingó eleme, függetlenül attól, hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e vagy sem. Nem minősülnek régészeti leletnek a régészeti korú tárgyak.

Régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 35.): földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak.

Régészeti megfigyelés (Kötv. 7. § 36.): a beruházás földmunkájának régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén a régészeti bontómunka elvégzése és dokumentálása.

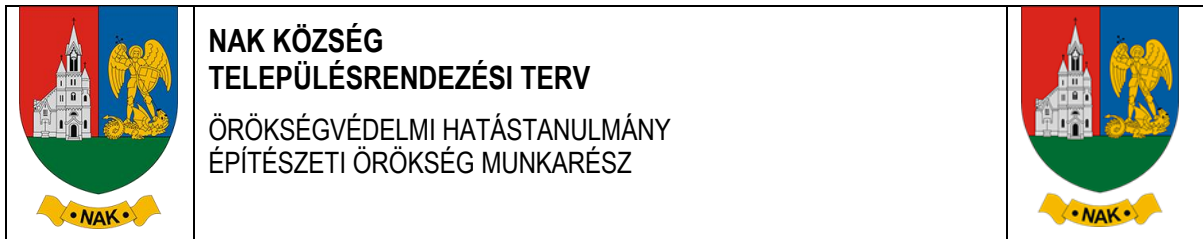
Régészeti örökség (Kötv. 7. § 37.): az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, amely segít megismerni az egyetemes kultúrát, az emberiség történetét, kapcsolatát környezetével, valamint hozzájárul az ország területén élt népek és a nemzet történelmének rekonstruálásához, igazolja, bemutatja, alátámasztja népünk eredetét és fejlődését, továbbá amellyel kapcsolatos információszerzés fő forrásai a feltárás és egyéb kutatási módszerek.

Régészeti védőövezet (Kötv. 7. § 38.): a védetté nyilvánított régészeti lelőhely környezete, amely biztosítja annak fenntarthatóságát, megközelíthetőségét, tájképi védelmét.

Teljes felületű feltárás (Kötv. 7. § 40.): nyilvántartott régészeti lelőhelyen a régészeti örökség elemeinek a földmunkával érintett terület teljes egészén történő feltárása.

Terepbejárás (Kötv. 7. § 41.): minden olyan felszínen végzett kutatás, adatgyűjtés és kiértékelő dokumentálás, amely a régészeti örökség nem ismert elemének felfedezésére vagy a régészeti lelőhely állapotának ellenőrzésére, illetve azonosítására irányul, függetlenül attól, hogy együtt jár-e a leletek összegyűjtésével vagy sem.

Tervásatás (Kötv. 7. § 42.): tudományos célból végzett, tudományos szempontok alapján előre tervezett régészeti feltárás.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Történeti városmag (Kötv. 7. § 44.): a mai városok területén található, az eredeti, történelmi városszerkezetet tükröző, a régészeti örökség elemeit nagy mélységben és több rétegben megőrző, a település több évezredes múltját és folyamatosságát mutató jól lehatárolható, nagyobb összefüggő terület.

Védetté nyilvánított régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 45.): miniszteri döntéssel, határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánított kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű, nyilvántartott régészeti lelőhely.

Védett örökségi elem (Kötv. 7. § 46.): az e törvény erejénél fogva védelem alatt álló, illetve miniszteri rendelettel vagy hatósági eljárás során védetté nyilvánított kulturális örökségi elem.

Kötv. 7/A. §: A régészeti örökség védelme kiterjed a régészeti örökség felkutatására, értékelésére, számbavételére, nyilvántartására.

Kötv. 8. § (1): A Magyarország határain belül a föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon.

A Kötv. 9. §-a kimondja, hogy a régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, ennek érdekében régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük a Kötv. 10. §-a alapján.

Általános védelem (Kötv. 11. §): a régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítása (Kötv. 12–16. §): az ország és annak régiói kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű régészeti lelőhelyeit jogszabályban kell védetté nyilvánítani (12. §). A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti (13. § (1)). A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába kell sorolni (13. § (3)).

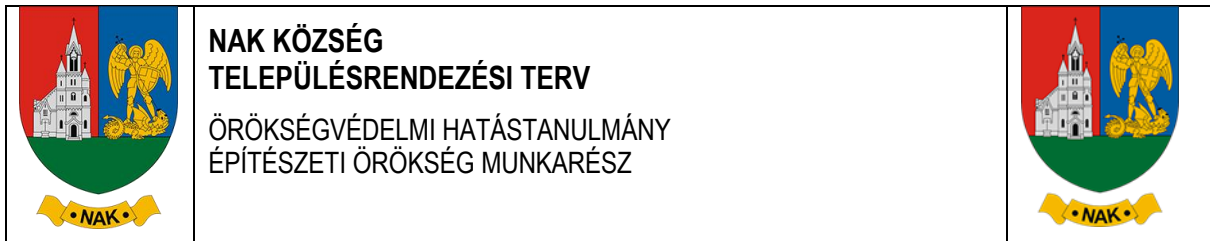
A Kötv. 19.§ (1) bekezdése alapján a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyontermelését is a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 21. § (3) bekezdése szerint a földmunkával járó beruházással el kell kerülni

- a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyet,
- a nyilvántartott tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyet és
- az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emléket.

Ez alól kizárólag az örökségvédelmi hatóság döntése alapján, a belterületen tervezett földmunkával járó beruházások, illetve a természetvédelmi vagy örökségvédelmi célú beruházások képezhetnek kivételt (Korm. r. 88. § (6)).

A Kötv. 19. §-a alapján a régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozgathatók el. A régészeti feltárások költségeit – a jogszabályban meghatározott kivételekkel – annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.

A régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A hatósági ár mértékét a Korm. r. 8. sz. melléklete határozza meg.

A Kötv. 82. §-a szerint örökségvédelmi bírsággal kell sújtani azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki

- jogszabályban engedélyhez kötött tevékenységet védelem alatt álló kulturális örökségi elemen engedély vagy tudomásulvétel nélkül vagy attól eltérő módon végzi,
- a védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti vagy megrongálja, valamint
- a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti,
- régészeti feltárást feltárási jogosultság nélkül végez,
- nyilvántartott régészeti lelőhelyen a hatóság engedélye vagy nyilatkozata nélkül beruházást valósít meg.

Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget.

A bírságot a hatóság szabja ki. A bírság mértéke nyilvántartott régészeti lelőhely esetén az örökségvédelmi bírságról szóló 191/2001. (X. 18.) kormányrendelet alapján 10 ezertől 250 millió forintig terjedhet.

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

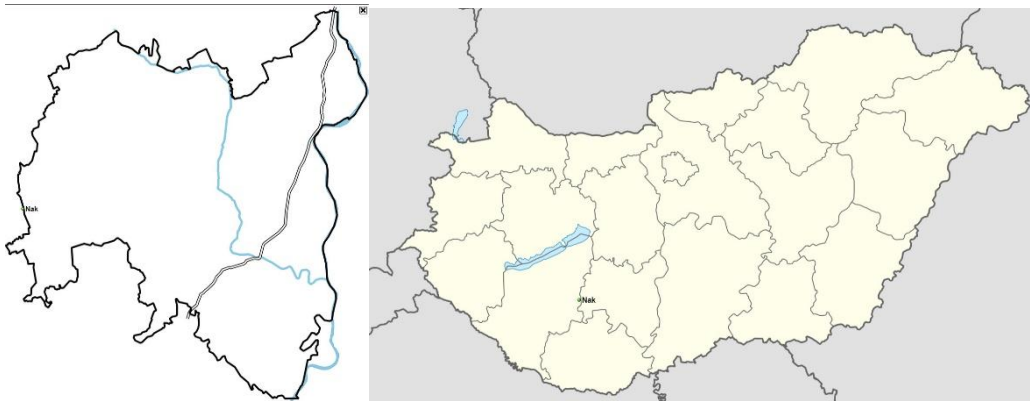
4. VIZSGÁLAT

4.1. A település történeti leírás

- 4.1.1. A település fekvése
- 4.1.2. Címer
- 4.1.3. Története
- 4.1.4. A történeti településszerkezet alakulása
- 4.1.5. A történeti településszerkezet bemutatása térképeken
- 4.1.6. A telekstruktúra vizsgálata
- 4.1.7. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat
- 4.1.8. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok
- 4.1.9. A tájszerkezet alakulása

4.1.1. A település fekvése

Nak község Tolna megyében, a Dombóvári járásban. Dombóvártól északnyugatra, Lápafő és Attala közt fekvő település. Észak-déli irányban a Kospula-Lápafő közti 6517-es út halad át rajta, nyugati szomszédjai, Kisgyálán és Gölle felől a 6518-as út vezet a községbe. A község teljes népessége 594 fő, népsűrűség 20,81 fő/km², teljes területe 27,78 km².

Nak Község pozíciója Magyarország és Tolna megye térképén

	<p>NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ</p>	
--	---	--

4.1.2. Címer

Álló, háromszögű a pajzs, vörössel és késsel hasított mezejében zöld a pajzsláb. A vörös mezőben a pajzsláb vonalán álló háromtornyos, oldalhajós stilizált templom ezüsttel. A kék mezőben arannyal Szent Mihály arkangyal páncélba öltözött alakja, amint a pajzsláb vonalán fekvő, balra fordult és fejét hátravető sárkányon tipor. A szent fejét dicsfény övezi. Baljában keresztrel ékített pajzsot tart, jobbában tartott keresztvégű dárdáját a sárkány torkába döfi. A címer alatt lebegő, hármastagolású íves arany szalagon feketével nagybetűs NAK felirat. A településnév előtt és után egy-egy díszpont.

A címer színezése is szimbólum értékű: a vörös és az ezüst egymáshoz rendelése az Árpád-ház színeiként jelzik, hogy Nak már az Árpád-korban lakott hely volt. A kék színhez társulva a zöld együtt már nemzeti színeinket idézik.

Mint minden kultúra, a heraldika is a kozmikus világhoz kapcsolta a színeket. Ennek megfelelően szimbolikus jelentéstartalmuk a következő:

Arany: (Nap) az értelem, ész, hit, tekintély, fenség, erény, erkölcsösség.

Ezüst: (Hold) a bölcsesség, tisztaság, őszinteség, ártatlanság, szemérmesség.

Vörös: (Mars) a hazaszeretet, önfeláldozás, tenni akarás, nagylelkűség.

Zöld: (Vénusz) a szabadság, szeretet, szépség, remény, örökkévalóság.

¹Forrás: Megalapozó vizsgálat-Nak

4.1.3. Története

Nak Árpád-kori település, a törökhódoltság alatt teljesen elnéptelenedett. Atörök kiűzése után Esterházy birtok volt. A település újjátelepítésekor katolikusmagyar lakosság érkezett ide. A községtemplomát 1902-1906 között építették herceg Esterházy Miklós elképzelése alapján. 1970-től Szakccsal közös tanácsavolt, önállóságát a rendszerváltáskor kaptavissza.

4.1.4. A történeti településszerkezet alakulása

A hagyományos hosszházas elrendezésű falusi lakóháztípus az egész településen megtalálható. Az egytraktusos lakóházat egy következő fejlődési fokozatban az utcafronton L alakban bővítették. A település ősi magját a Fő utca északi részén lévő telkek alkották. A település a betelepülések folytán növekedett déli irányban, a mai Petőfi utcáig.

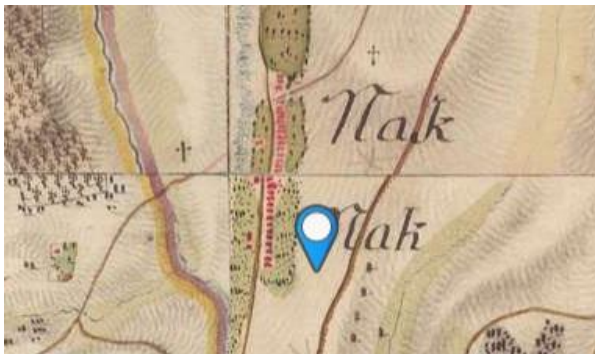
NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.1.5. A történeti településszerkezet bemutatása térképeken

A település tájhasználatának alakulása, változása az I. Katonai felmérés (1763-1787), a II. Katonai felmérés (1806-1869), a III. Katonai felmérés (1869-1887), illetve Magyarország Katonai Felmérése (1984)² történeti térképek vonatkozó szelvényein, illetve a Google Earth közelmúltban készült műholdfelvételein keresztül kerül bemutatásra.

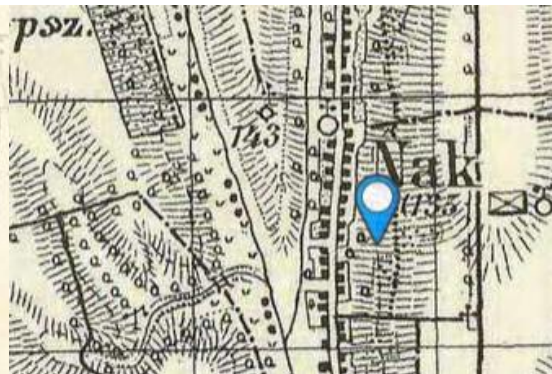
(1763-1787) – Első Katonai Felmérés

(1806-1869) – Második Katonai Felmérés

(1869-1887) – Harmadik Katonai Felmérés

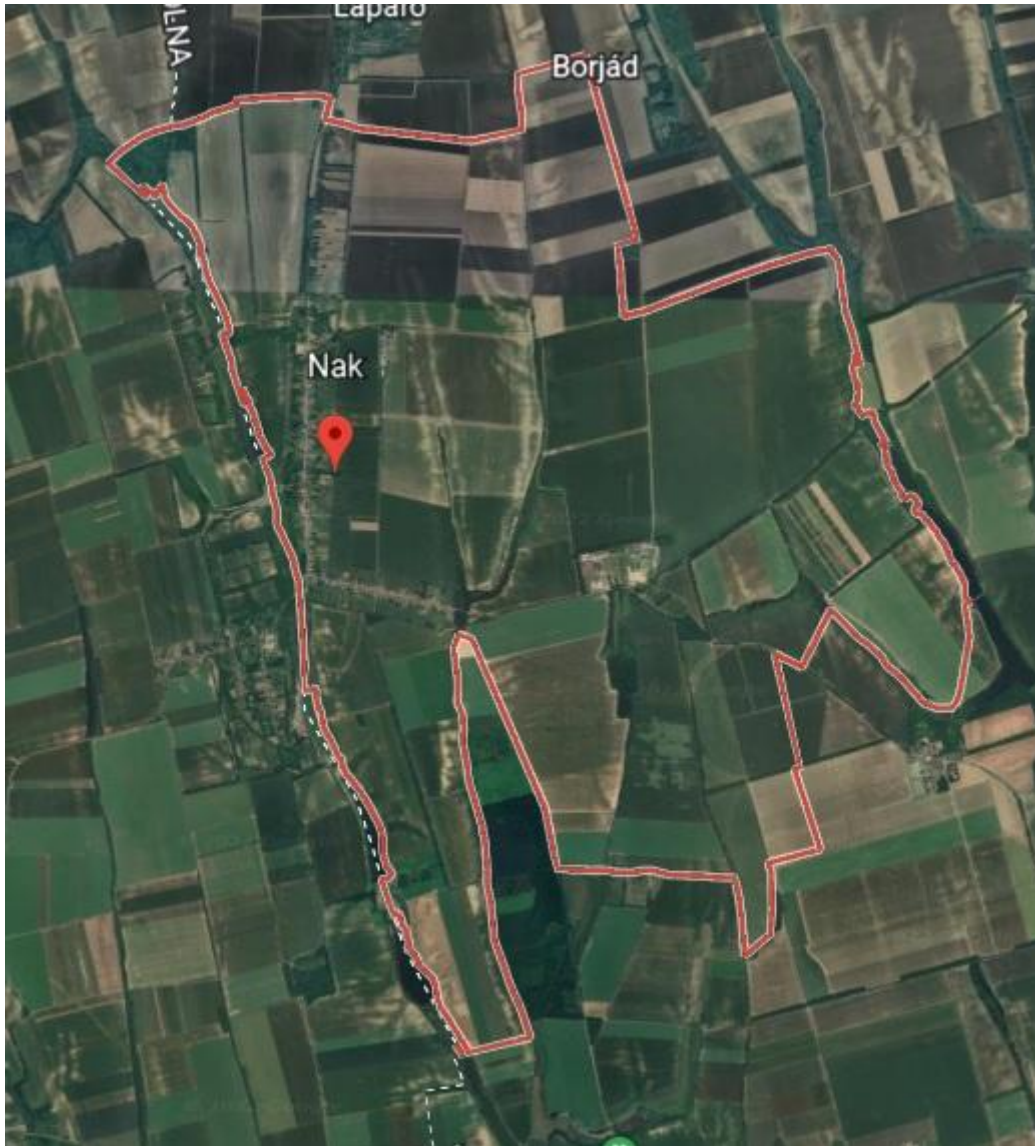
Magyarország Katonai Felmérése (1984)

² Forrás: mapire.eu

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Google Earth műholdfelvétel

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.1.6. A telekstruktúra vizsgálata

A megye nagy részén a korábban elpusztult majd újra vissza települt vagy újonnan telepített falvak általában megőrizték a korábbi jellemző településszerkezetüket. A települések jellemzően utifaluk, vagy halmazos településszerkezetűek voltak. Az utifaluk jellemzője az orsószerűen kiszélesedő főutca, mely orsóban a templom állt. A kiszélesedett utca két oldalán szalagtelkek álltak. A halmazos települések közös alapvető jellemzője, hogy a halmazosodás idején még hiányzott az utca. Tehát ez a telkek olyan csoportosulása volt ahol nem volt előre tervezett utca. A térbeli, elrendeződést a terepviszonyok, a belvízrendszer, a klíma, az építőanyagok továbbá a központi funkciók telepítése határozta meg.

A településre vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek majd teljes mértékben elősegítik a település karakterének megőrzését, és tovább formálják, mint ahogy ezt a nem rég kivitelezett új épületek is teszik.

Településkarakter: jelene és jövőbeni alakítása:

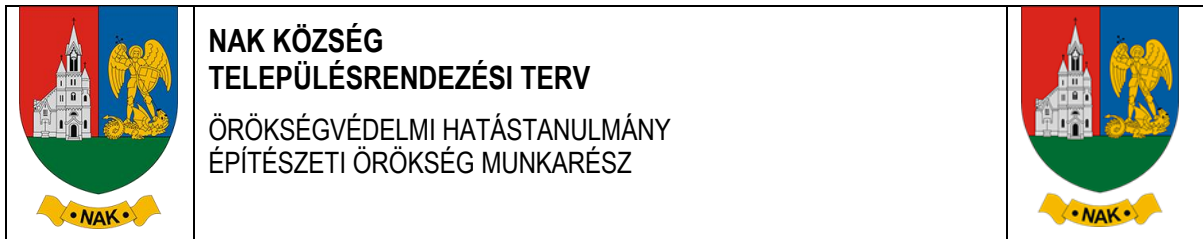
A belső településkép szerves fejlődését torzították a már említett 1970-es és 1980-as évek lakásépítési programjai. A heterogén belső településkép azonban általában így is emberléptékű, barátságos ma is. A jövőben a településen az átépülés mellett a (lakó) épületek felújítása lesz a jellemző, beleértve a kerítés, a belső udvar (kert) átépítését is. Az építési munkákkal, a felújításokkal a településkép kedvező alakítását lehet elősegíteni. Ehhez (is) ad építészeti ajánlásokat a kézikönyv az építetőknek, a településképeért.

4.1.7. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A település értéke, erőforrása az a természeti-topográfiai adottságok folytán kialakult érdekes együttélés, amelyet a falusias település és központja, a mélyebb fekvésű, dombosabb külterülete, a csatorna és környéke, a nagyméretű erdőszűke jelent.

A települést elsősorban szántóföldi mezőgazdasági területek, kertés mezőgazdasági területek (gyümölcsös-, szőlőskertek) határolják. Jellegzetes nagy kiterjedésű külterületi lakott helye a településnek nincs. A szántóterületek mellett jelentős aránnyal bírnak az erdőterületek, melyek fő alkotóeleme az akác. Az erdőterületek aránya mintegy 19%, kiterjedésű. A település területének környezetében több gyümölcsös található, mintegy 14%-ban. A gyepek, rétek, legelőterületek közel 2%-on, terül el. Meghatározó elemei a településnek, mely az állattenyésztés feltételeit alapozza meg. A külterületet az összterület 89,47%-a. A belterület, inkább az nyugati területeken nyúlik el 7,76%-ban. A zártkertek foglalnak el legkevesebb részt a közigazgatási határon belül, mintegy 2,84%-ban. A település területének döntő részét a falusias karakter jellemzi. A leágazó utcák beépítése szintén a falusias lakóterületre utal. A régi településrész mentén nem követi a törtvonalú telekformákat, az egyenes szalagtelkek az „ösközség” főutcájának mentén aránylag széles, viszont változatos hosszúságú ingatlanokat eredményeztek. Az utólagos telekosztásoknál, és beépítéseknél már az utóbbi évtizedekben megszokottá vált a 16-18 m-es szélesség, és a (80)-100-120 m hosszú telkek a jellemzőek. A „főutca” mentén elvéve található régi lakóházak kivételével, az új utcák ingatlanjai előkertes beépítésűek. Hátranyúló szalagtelkei általában sorosak, ritkábban kétsorosak (nyári konyha épület szélesebb ingatlanon a jellemző).

A parasztudvarokra a tagolt épületelrendezés a jellemző. A beltelkek három udvarrészre osztódnak és ezeken egymáshoz építve helyezkednek el a melléképületek. A lakóházzal kezdődő épülettömb mögött helyezkednek el az egyre kisebb traktusmélységű (így egyre alacsonyabb gerinc magasságú) gazdasági épületek. A település belterületét a főutca mentén a településközpontban a közintézmények környezetében már a településközponti karakter jellemzi.

A falu utcái előkertés beépítésűek. Szalagtelkei közül a szegényebb porták udvarának elrendezése tiszta soros. A részekre osztott udvarra a tagolt épületrendezés jellemző.

A XX. század elején Nakerégi típusú épületei közül a lakóházainak a legnagyobb része három- ritkán két- vagy négyosztatú volt, melyeknek az udvari hosszoldaltól nyílt a bejárata a pitvarba. Ebből lehetett megközelíteni a nagyház (utcai szoba) és szemben a fűstház, valamint a belső kamra vagy kisház. A negyedik helyiség az úgynevezett külső kamra, mely az udvarról nyílt.

Az épületek falaira, azokon belül a régebbiekre a karóvázas szerkezet, míg az újabbakra a vert vagy vályogfal volt a jellemző. A tetők szalmával fedettek és szarufás kialakításúak. A barokkos vakolatlizénákkal és keretekkel - párkányokkal díszített utcai homlokzat általában nyeregtető volt, de a csapott nyeregtető sem ritka. Az udvari hosszúoldalon gyakori volt a tornác és a rangosabb házakon, a két végén téglából falazott tornácoszlopok között általában falazott oszlopok sorakoztak. A fűstházakból a szabadkémények már hiányoztak, úgyszintén a szobák kívülről fűthető boglyakemencéi is.

4.1.8. Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épület-típusok

Nak területe külső részei nagytelkes, mezőgazdasági jellegű településrészek. A közintézmények a lakóterületbe ágyazva helyezkednek el, sűrűsödési súlypontjuk a szerkezeti centrumban van. A külterületen, vagy a belterület közvetlen közelében helyezkedik el a mezőgazdasági, és a mezőgazdasági-ipari termelés üzemi területei.

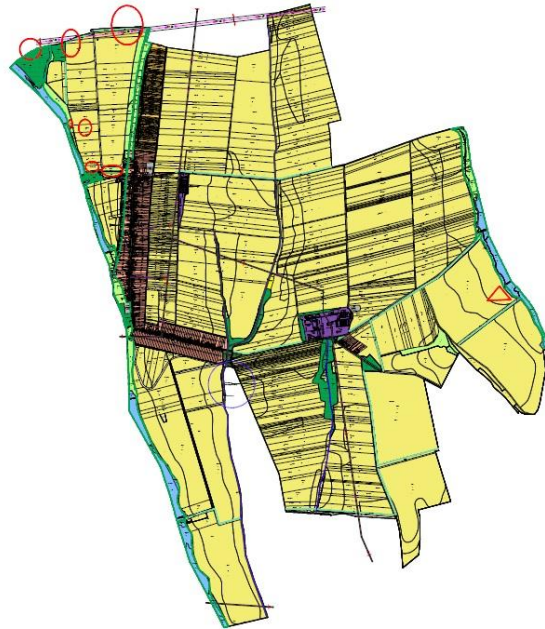
Nak község az útifalusi községekhez sorolható. A szalagtelkes falvak egyik fajtája. Olyan település, amelynek két sor szalagtelke egy átfutó út két oldalán helyezkedik el. A telkek út felőli végén áll a hosszanti telekhatárra épült lakóház, beljebb következnek a gazdasági udvar a gazdasági épületekkel. Az útifalun átfutó utca sok esetben nem országút, hanem csak egy abból kiágazó mellékút vagy zsákutcászerű bekötőút. Az ilyen falvak népe védelmi szempontból jobb helyzetben volt, mint az országút mellé települt útifaluké. Az útifaluk eredetileg mind egyutcásak voltak, közülük azonban némelyek az évszázadok alatt több utcássá váltak. Magyarországon az útifalu jellegzetesen feudalizmus kori települési képződmény. A középkori Mo. falvainak 60–80%-a utcás falu volt, és csak kisebb hányaduk települt halmazosan. Egyik fajtája a pajtasoros szalagtelkes típus, amelynél az utcával párhuzamosan álló csűrök vagy pajták az udvarok alján zárt láncolatot alkotnak. A telkek keskenysége miatt a csűrök összeérnek. A pajtasoros szalagtelkes falu Mo.-on német és magyar falvakban egyaránt előfordul. Legszebb példái a Dunántúlon láthatók.

A település központi része, a Fő u. térségében, a művelődési ház környezetében kialakuló kiteresedés, és környezete.

A község hagyományos falusias beépítésű, hosszú-keskeny telkekkel rendelkezik. Az épületek gerince az utcákra merőleges. A funkcióvesztés következtében a foghíjakon új épületek épültek, amelyek több helyen már-már kertvárosi utcaképet kölcsönöznek a területnek, ugyanakkor illeszkednek a hagyományos, utcára merőleges gerincű beépítéshez. A település központja felé érve, az eredeti telekszerkezet megtartásával, laza családi házas beépítés alakult ki, a kertvárosias-laza karakter építészeti jegyeit hordozza.

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Lakóterület		
Falusias lakóterület	Lf	
Erdőterületek		
Gazdasági erdő területe	Eg	
Mezőgazdasági terület		
Kertes mezőgazdasági terület	Mk	
Általános mezőgazdasági terület	Má	
Különleges terület		
Nagykiterjedésű sportolási célú terület	Ksp	

3

³ Forrás: Saját szerkesztés

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.1.9. A tájszerkezet alakulása

Nak község Tolna megyében, a Dombóvári járásban. Tanyák, majorok építésénél biztosítani kell a tájba illesztést megfelelő, lehetőleg pavilonos (nem tömbösített) telepítési koncepcióval, természetes tájba illő anyaghasználat, egyszerű építészeti tömegformálással, magastetős kialakítással, a területen jellemző természetes anyagú fedési móddal. Kerítések szükségessége esetén természetes, lehetőleg faanyagú megoldások a kedvezőek, fonott vagy egyéb természetes anyagú, illetve fa betémezőkkel. Meg kell ismerni és be kell tartani a védett területekre vonatkozó kezelési tervét, arculatijánlásait. Valamennyi alkalmazott eszközzel törekedni kell a táj karakter megőrzésére, a növény-, és állatvilág indokolt védelmére, zavarásának, megváltoztatásának elkerülésére.

Nak település jelentős nagyságú külterületi termőföldjei hagyományosan szántóterületként, gyümölcsösként hasznosítottak. Erre vonatkozóan a következő ajánlások érvényesek:

- A talaj, mint a növényzet egyik alapvető élettere, a legfontosabb természeti erőforrások közé tartozik, melynek védelme különösen fontos Magyarországon, mivel az ország területének kb. 50%-n szántóföldi művelés folyik. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az intenzív talajművelés igen súlyos talajerózióhoz, talajtömörödéshez, a biodiverzitás csökkenéséhez, valamint a bemosódott növényvédő szerek által a felszíni, felszín alatti vizek szennyeződéséhez vezethet.
- Olyan talajkímélő művelési módokat kell alkalmazni, amelyek a talaj erózió és defláció elleni védelmét, a talajszerkezet és -nedvesség megőrzését, a talaj szervesanyag tartalmának növelését, a talajélet védelmét célozzák meg. A talajerózió és a különböző művelési rendszerek összefüggéseit vizsgáló kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a kímélő művelés világszerte hozzájárult a talajerózió csökkenéséhez.
- A természetközeli élőhelyek szomszédságában a természetvédelmi érdekeket szem előtt tartó hagyományos művelési módok, gazdálkodási formák részesítendőek előnyben. A mezőgazdasági szennyező források mennyiségét csökkentve hozzájárulhatunk a természetközeli élőhelyek megóvásához.
- A helyi tájhasználatra jellemző művelési ágak megtartására és fejlesztésére, a hagyományos tájszerkezet megőrzésére, illetve visszaállítására kell törekedni.

Általánosságban elmondható, hogy a természeti állapot megőrzésére, illetve javítására kell törekedni. Ösztönözni kell a hagyományos növényi kultúrák természetését, valamint a biogazdálkodás megteremtését.

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.2. A település régészeti örökségeinek felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással

A régészeti elemek vizsgálatát a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvényben meghatározott fogalmak alapján végeztük el.

Régészeti feltárás (2001. évi LXIV. tv. 7. § 30.)

Tudományos módszerrel végzett tevékenység (régészeti megfigyelés, terepbejárás, próbafeltárás, megelőző feltárás, mentő feltárás, tervásatás, műszeres lelet- és lelőhely-felderítés, beleértve a fémkereső műszer használatát), amelynek célja a régészeti örökség elemeinek felkutatása.

Régészeti lelőhely (2001. évi LXIV. tv. 7. § 35.)

Földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak.

Terepbejárás (2001. évi LXIV. tv. 7. § 41.)

Minden olyan felszínen végzett kutatás, adatgyűjtés és kiértékelő dokumentálás, amely a régészeti örökség nem ismert elemének felfedezésére vagy a régészeti lelőhely állapotának ellenőrzésére, illetve azonosítására irányul, függetlenül attól, hogy együtt jár-e a leletek összegyűjtésével vagy sem.

A régészeti terepbejárás olyan kevésbé roncsoló hatású kutatási módszer, mely a talajfelszín szemrevételezése, tanulmányozása útján állapítja meg a régészeti jelenségek helyét és elterjedését, és ezt összevetve a múzeumi és szakirodalmi adatokkal, továbbá a környezet geomorfológiai vizsgálatával, meghatározza a régészeti lelőhely határait, a felszín alatt rejtőző régészeti jelenségeket és azok korát. A régészeti terepbejárás tudományos módszertana nyomtatott formában is hozzáférhető.⁴

Az örökségvédelmi hatástanulmány elkészítését terepbejárás előzte meg.

A vizsgálatnál figyelembe vett a kulturális örökség régészeti vonatkozásait érintő speciális törvények és rendeletek a bevezető részben ismertetettek szerint.

- 1997. évi LXXVIII. törvény: az épített környezet alakításáról és védelméről
- 1997. évi CXL. törvény: A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásáról és a közművelődésről
- 2001. évi LXIV. törvény: A kulturális örökség védelméről

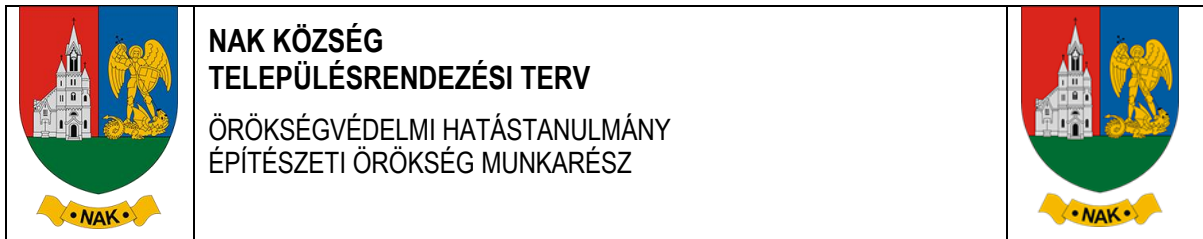
A régészeti elemek vizsgálatát a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvényben meghatározott fogalmak alapján végeztük el.

Régészeti emlék (2001. évi LXIV. tv. 7. § 28.)

A régészeti örökség ingatlan eleme.

Régészeti érdekű terület (2001. évi LXIV. tv. 7. § 29.)

⁴Jankovich-Bésán Dénes: A felszíni leletgyűjtés módszerei és szerepe a régészeti kutatásban. Régészeti Továbbképző Füzetek 4. Szerk. T. Dobosi Viola, Budapest 1993.61.

Valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

Régészeti feltárás (2001. évi LXIV. tv. 7. § 30.)

Tudományos módszerrel végzett tevékenység (régészeti megfigyelés, terepbejárás, próbafeltárás, megelőző feltárás, mentő feltárás, tervásatás, műszeres lelet- és lelőhely-felderítés), melynek célja a régészeti örökség elemeinek felkutatása.

Régészeti lelet (2001. évi LXIV. tv. 7. § 33.)

A régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt - jellegénél fogva - ingó eleme, függetlenül attól, hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e, vagy sem. Nem minősülnek régészeti leletnek azon kulturális javak, amelyek 1711 előtt keletkeztek, és bizonyítottan műgyűjteményben maradtak fenn.

Régészeti lelőhely (2001. évi LXIV. tv. 7. § 35.)

Az a földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak, és amelyet a hatóság nyilvántartásba vett.

Régészeti megfigyelés (2001. évi LXIV. tv. 7. § 36.)

A földmunkával járó fejlesztések, beruházások régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése és annak dokumentálása.

Régészeti örökség (2001. évi LXIV. tv. 7. § 37.)

Az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, mely segít rekonstruálni az emberiség történetét és kapcsolatát környezetével.

Régészeti védőövezet (2001. évi LXIV. tv. 7. § 38.)

A védetté nyilvánított régészeti lelőhely környezete, amely biztosítja annak fenntarthatóságát, megközelíthetőségét, tájképi védelmét.

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.3. A védett műemléki értékek települési értékleltára

- 4.3.1. Világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területeket
- 4.3.2. Országos építészeti örökség elemei
- 4.3.3. Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek

4.3.1. Világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területeket

Jelen a település esetében nem releváns.

4.3.2. Országos építészeti örökség elemei

A településnek nyilvántartott műemléke nincs.

A község látványossága az 1902-1904 között herceg Eszterházy Miklós elképzelései alapján épült római katolikus templom. A másfél évtizede szépen felújított templomon különböző építészeti stílusok jegyei fedezhetőek fel. A településen több kisebb kápolna is fellelhető.

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

4.3.3.1 Helyi védelem alatt álló épületek

1. Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 13.	13.

Fotódokumentáció

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

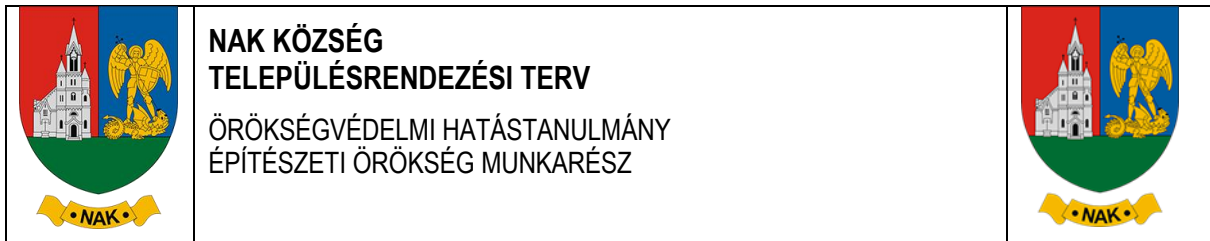
Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében

⁵ Forrás: TAK

	fontos szereppel bír
Használati jelentőség	nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál
Esztétikai jelentőség	nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik
Idegenforgalmi jelentőség	nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)
Állapot	jó - hosszú távon karbantartása szükséges
Megközelíthetőség	jó - a település központjában
Veszélyeztettség	nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

2.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 233.	429/1.
Fotódokumentáció		

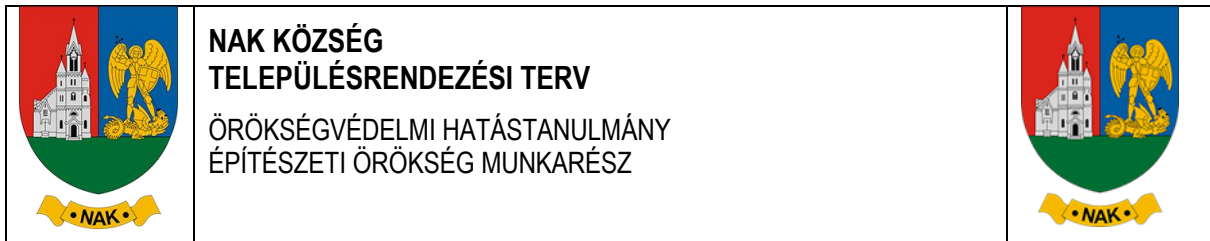
Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont	Értékelés
Eszmei jelentőség	nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír
Használati jelentőség	nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál
Esztétikai jelentőség	nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik
Idegenforgalmi jelentőség	nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)
Állapot	hosszú távon karbantartása szükséges
Megközelíthetőség	jó - a település központjában

⁶ Forrás: TAK

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

3.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 216.	415/2.
Fotódokumentáció		

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

Eszztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

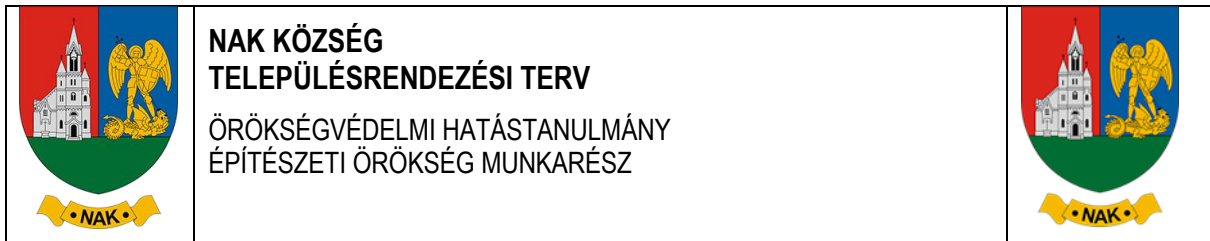
Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

⁷ Forrás: TAK

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 29.	29/1.
Fotódokumentáció		

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

Eszttikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

⁸ Forrás: TAK

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

5.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 24.	24.
Fotódokumentáció		

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

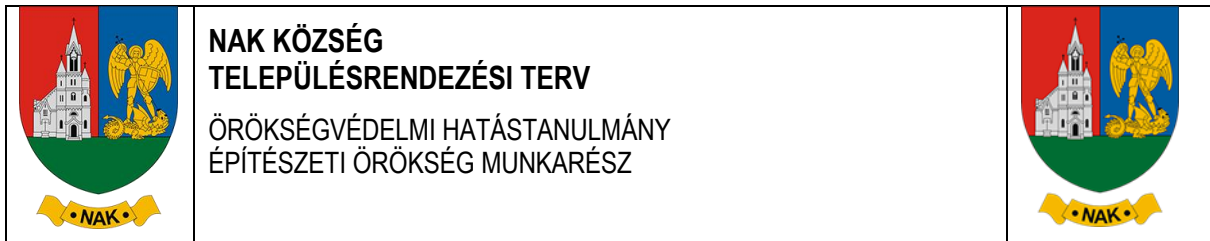
Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

Eszztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

⁹ Forrás: TAK

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

6.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 42.	44/1.
Fotódokumentáció		

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

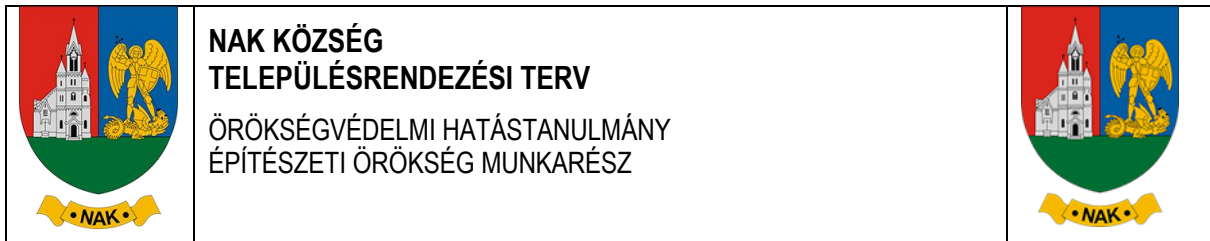
Esztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

¹⁰ Forrás: TAK

Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

7.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 53.	60.
Fotódokumentáció		

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

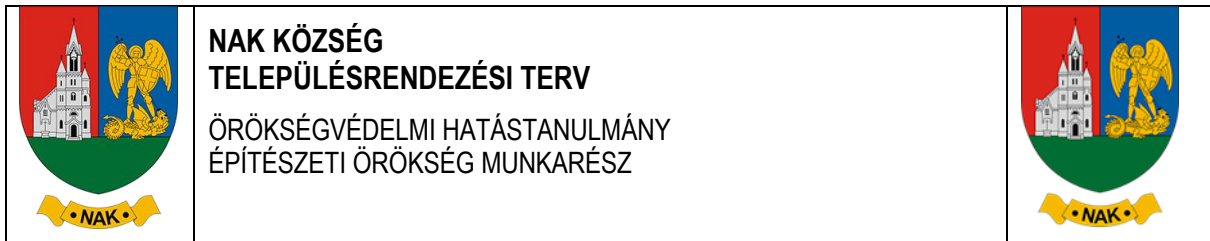
Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

Eszztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

¹¹ Forrás: TAK

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

8.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 64.	79/1.
Fotódokumentáció		

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

¹² Forrás: TAK

Esztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

9.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 91.	116.
Fotódokumentáció		

Leírás

Építészeti örökség és hagyományőrzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

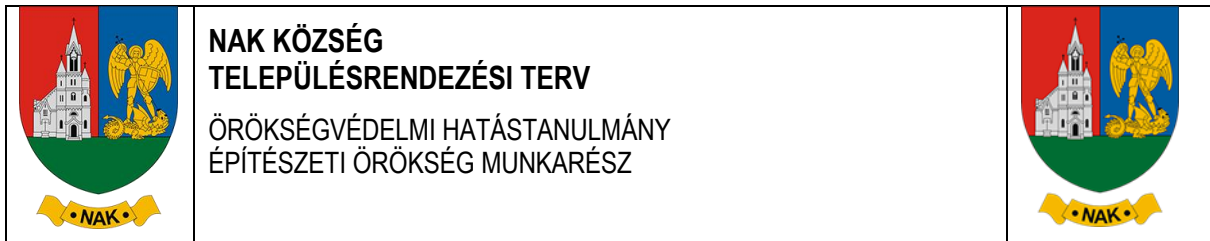
Értékelési szempont

Eszmei jelentőség

Értékelés

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

¹³ Forrás: TAK

Használati jelentőség	nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál
Esztétikai jelentőség	nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik
Idegenforgalmi jelentőség	nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)
Állapot	hosszú távon karbantartása szükséges
Megközelíthetőség	jó - a település központjában
Veszélyeztettség	nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

10.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 94.	120.
Fotódokumentáció		

14

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

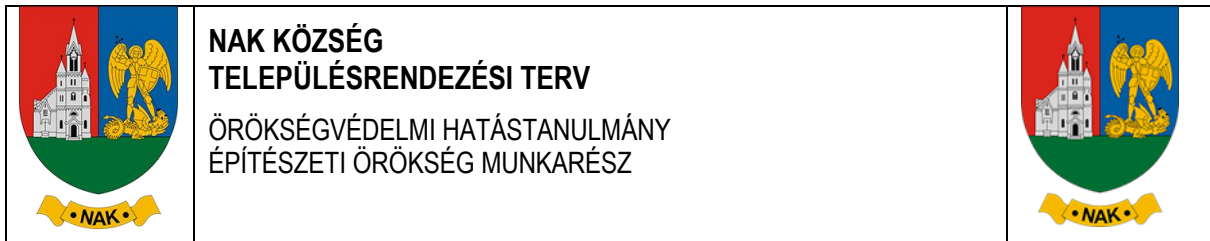
Eszztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők

¹⁴ Forrás: TAK

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Állapot

Megközelíthetőség

Veszélyeztettség

mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

hosszú távon karbantartása szükséges

jó - a település központjában

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

11.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 103-104.	132-134/1.
Fotódokumentáció		

15

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

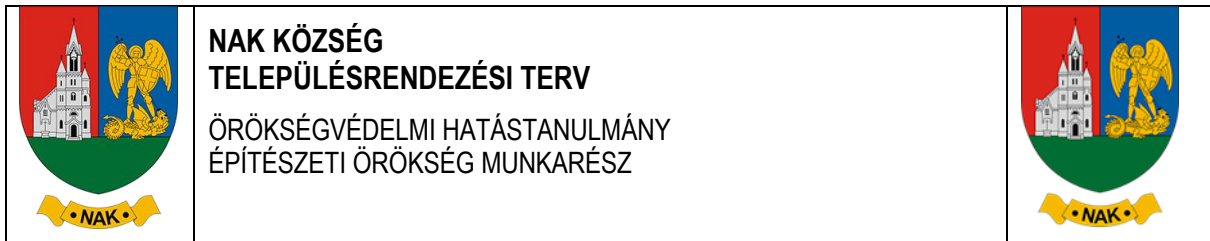
Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

Eszztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

¹⁵ Forrás: TAK

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

12.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 105.	135/2.
Fotódokumentáció		

16

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Eszmei jelentőség

Használati jelentőség

Eszztétikai jelentőség

Idegenforgalmi jelentőség

Értékelés

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők

¹⁶ Forrás: TAK

Állapot

Megközelíthetőség

Veszélyeztettség

mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

hosszú távon karbantartása szükséges

jó - a település központjában

veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

13.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 108.	139.
Fotódokumentáció		

Leírás

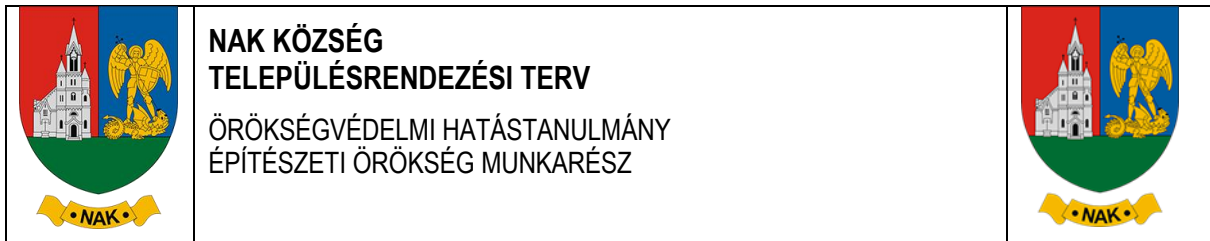
Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

¹⁷ Forrás: TAK

Eszmei jelentőség	nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír
Használati jelentőség	nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál
Esztétikai jelentőség	nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik
Idegenforgalmi jelentőség	nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)
Állapot	hosszú távon karbantartása szükséges
Megközelíthetőség	jó - a település központjában
Veszélyeztettség	veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

14.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 184.	345.
Fotódokumentáció		

18

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

Esztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

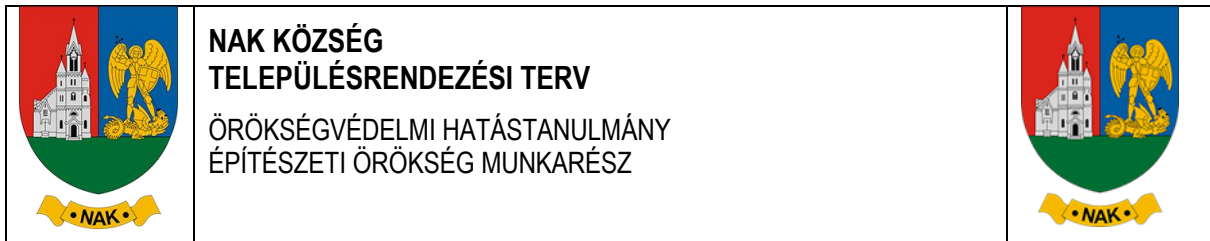
Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

¹⁸ Forrás: TAK

Veszélyeztettség

veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

15.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 119.	149/1.
Fotódokumentáció		

19

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

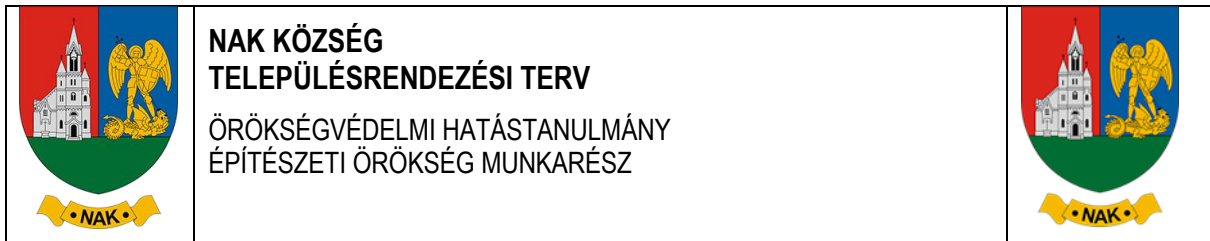
Esztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők

¹⁹ Forrás: TAK

Állapot

Megközelíthetőség

Veszélyeztettség

mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

hosszú távon karbantartása szükséges

jó - a település központjában

veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

16.Lakóház

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Lakóépület	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 121.	151.
Fotódokumentáció		

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

Eszztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

²⁰ Forrás: TAK

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

17.Szobor

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Szobor	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u. 204.	385/3.
Fotódokumentáció		

21

Leírás

Építészeti örökség és hagyományőrzés szempontjából meghatározó.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Eszmei jelentőség

Használati jelentőség

Esztétikai jelentőség

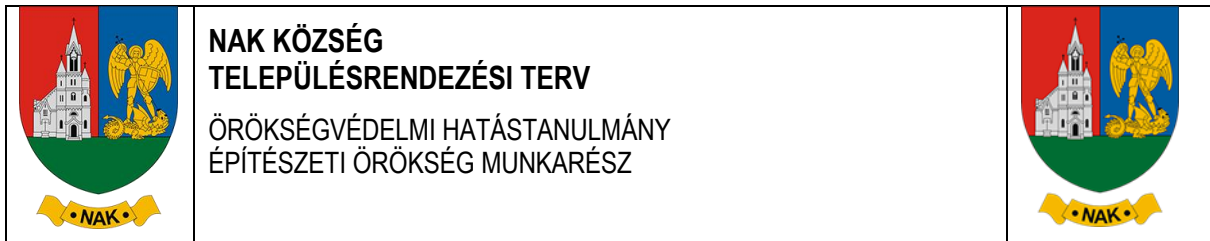
Értékelés

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

²¹ Forrás: TAK

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

jó - hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

18. Kereszt

Azonosító	Törzsszám	Védettség
		Helyi védelem
Jelleg	Kategória	Eredeti főtípus
Építmény	Szobor	
Megye	Cím	Helyrajzi szám
Tolna	Nak, Fő u.	384.
Fotódokumentáció		

22

Leírás

Építészeti örökség és hagyományörzés szempontjából meghatározó épület.

Értékelemzés

Értékelési szempont

Értékelés

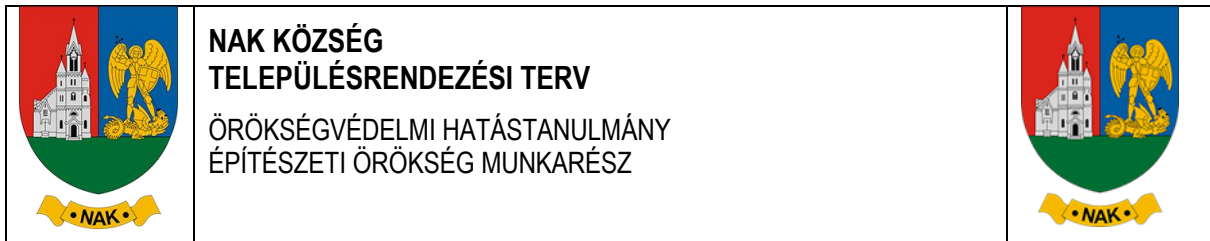
Eszmei jelentőség

nagyon jelentős - a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír

Használati jelentőség

nagyon jelentős - használata közcélokot szolgál

²² Forrás: TAK

Esztétikai jelentőség

nagyon jelentős - színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik

Idegenforgalmi jelentőség

nagyon jelentős - turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)

Állapot

jó - hosszú távon karbantartása szükséges

Megközelíthetőség

jó - a település központjában

Veszélyeztettség

nem veszélyeztetett- hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

A helyi egyedi védelem alatt álló és védelemre javasolt építmények értékelemzés szempontjainak:

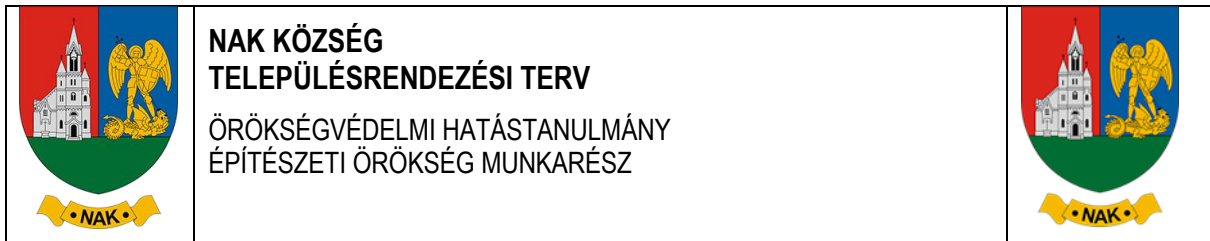
ESZMEI JELENTŐSÉG		
A megállapításnál vallási, nemzeti és helyi jelentőségének figyelembevételére került sor, továbbá a hagyományok ápolásában, az oktatásban, valamint a közművelődésben szerepe jelentős-e az épület.		
Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>nagyon jelentős</u>	közművelődés szempontjából jelentős érték, a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír; megyei ismertsége érdemes
B	<u>jelentős</u>	jellemzi a helyi közösség erős kötődése; az oktatásban, ismeretterjesztésben szerepe van/lehet, a hagyományok ápolásával kapcsolatos, helyi szinten ismert
C	<u>kevésbé jelentős</u>	helyi szinten is kevésbé ismert, de helytörténeti jelentőséggel bír

HASZNÁLATI JELENTŐSÉG		
A minősítésbe soroláskor a figyelembe vett szempont az volt, hogy közcélra alkalmazzák, vagy magáncélokot kielégít, esetleg használaton kívül van-e.		
Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>nagyon jelentős</u>	használata közcélokot szolgál
B	<u>jelentős</u>	használata magáncélokot szolgál
C	<u>kevésbé jelentős</u>	használaton kívül van

ESZTÉTIKAI JELENTŐSÉG		
Az építménynek a külső megjelenésének a vizsgálata a szempont figyelembe véve, hogy értékes stílusjegyet őrző létesítményről van-e szó.		
Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>nagyon jelentős</u>	színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik
B	<u>jelentős</u>	vizuálisan harmonikus, a közízlésnek megfelel, azt fejleszti
C	<u>kevésbé jelentős</u>	nem hordoz jelentős esztétikai értéket

IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉG		
A szempont jelentése, hogy az épület mekkora jelentőséggel bír a turisztika figyelembevételével.		
Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>nagyon jelentős</u>	különleges vonzerő, önálló turisztikai termék
B	<u>jelentős</u>	turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)
C	<u>kevésbé jelentős</u>	nem alkalmas önálló turisztikai terméknek, a vonzó településkép kialakításában van szerepe

ÁLLAPOT		
Az épület szükséges beavatkozásának meghatározására állapot, mely 3 kategóriába lett besorolva.		
Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>jó</u>	hosszú távon karbantartása szükséges
B	<u>közepes</u>	részleges felújítása szükséges
C	<u>rossz</u>	teljes felújítása, rekonstrukciója szükséges

MEGKÖZELÍTHETŐSÉG

Területi elhelyezkedés vizsgálata.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
<u>A</u>	<u>jó</u>	a település központjában van illetve főút mellett
<u>B</u>	<u>közepes</u>	a központi rész vonzaskörzetéhez tartozó területen van
<u>C</u>	<u>rossz</u>	a település peremterületén van, rossz megközelíthetőség

VESZÉLYEZTETETTSÉG

A sürgősség megállapításáról ad felvilágosítást.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
<u>A</u>	<u>nem veszélyeztetett</u>	hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad
<u>B</u>	<u>közepesen veszélyeztetett</u>	állagmegóvása biztosított, de szükséges felújítása nem, illetve használata nem megfelelő
<u>C</u>	<u>veszélyeztetett</u>	állapota rossz és felújítása nem várható, használaton kívül van, illetve használatával az állapot romlása következik be

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.3.3.4 Népi építészet – lakóházak

A háromhelyiséges, szoba-konyha-kamra, szoba-pitvar/kéményalja-kamra, szoba-konyha-szoba beosztású. Ezeket más néven soros alaprajzú házaknak is hívták. Olyan lakóháztípus, amelyben a helyiségek sorosan – sorban

egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épülnek. Az ilyen házakat legfeljebb folyosó egészíti ki. Az egyes helyiségek egymásból vagy külön-külön az udvarról, folyosóról közelíthetők meg. Hazánk paraszti lakóházainak nagyobb része e típusba tartozik. A 14–15. sz. óta általános az a szoba-konyha (pitvar-kéményalja)-szoba vagy kamra beosztás, ami kamrával, istállóval, esetleg színnel bővíthető.

Az örökséget és a hagyományt gyakran összekeverjük. Meg kell tudnunk különböztetni az anyagiságában megfogható örökséget a hagyomány eszmei-szellemi tartományától, még akkor is, ha szorosan összetartoznak. A hagyomány az örökség lelke. Nélküle az örökség pusztán tárgy vagy természeti jelenség. A hagyomány az „ige” azért értékesíthető anyagban, szakrális értéke van. A hagyomány egyúttal szellemi-technológiai készség, és elődeinktől maradt ránk. A fenntartó közösség számára soha nem maradiság, éretlen ragaszkodás a múlthoz, a meghaladotthoz, hanem az a belső képesség, amely biztosítja a túlélésre, a fejlődésre, a keretek között tartott újjáépítésre, és mégis korlátlan szabadságra. A kereteket a föld, a falu, a létezés alapját jelentő munka, a mezőgazdálkodás jelenti. A falutér környezeti, vagy éppen az emberiség által okozott csapások mindenekelőtt a hagyományok elvesztésével jártak. A mai építészetben sokszor a töredékét láthatjuk meg annak a páratlan csodának, ami egykoron úgy tűndökölt. Ebből következett az örökség ócskasággá nyilvánítása, az irányított lealázzással, felejtéssel. Ezért a vidéki örökségvédelem nem nélkülözheti a hagyományok felderítését és megőrzését, ha kell, újra tanulását. Ez ugyanolyan feltétel, mint a műemlékvédelemben a megelőző tudományos kutatás.

Fő utca 103-104.szám 132-134/1. hrsz.

Fő utca 105.szám 135/2. hrsz.

Fő utca. 13. hrsz.

Fő utca 184.szám 345. hrsz.

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.3.4. Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Régészeti örökség

A 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség elemeit a következőképpen definiálja: „a régészeti örökség, a hadtörténeti örökség régészeti módszerekkel kutatható elemei, a műemléki értékek, valamint a kulturális javak”. Régészeti örökségnek tekintendő „az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, amely segít megismerni az egyetemes kultúrát, az emberiség történetét, kapcsolatát környezetével, valamint hozzájárul az ország területén élt népek és a nemzet történelmének rekonstruálásához, igazolja, bemutatja, alátámasztja népünk eredetét és fejlődését, továbbá amellyel kapcsolatos információszerezés fő forrásai a feltárás és egyéb kutatási módszerek”. A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ nyilvántartásában 13 lelőhely szerepel. Jelenleg nem minden esetben megoldott e területek örökségi értékeinek teljes körű felmérése. Amennyiben a régészeti felmérések elmaradnak, az értékek megőrzése érdekében a területek lezárása indokolt.

Nak régészeti lelőhelyei²³

Azonosító	Lelőszám	Alsószám	Név	Érték
20482	0	1	3. halastó	Régészeti lelőhely
66718	0	3	Döggút-dűlő	Régészeti lelőhely
66722	0	4	Attala-Inámi árok	Régészeti lelőhely
66724	0	5	Kiskondai-patak mente	Régészeti lelőhely
66726	0	6	Kis Mers	Régészeti lelőhely
71803	0	7	Nak 9	Régészeti lelőhely
71805	0	8	Nak-részi-út	Régészeti lelőhely
71807	0	9	Naki-major	Régészeti lelőhely
71809	0	10	Hetényi-berök	Régészeti lelőhely

²³ Forrás: mapire.eu

²³ Forrás: SZSZB Helyzetelemzés II. kötet – 2009. évi kiadás

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

71821	0	11	Naki-rész	Régészeti lelőhely
71825	0	12	Legelő	Régészeti lelőhely
71837	1	13	Kenderfőd	Régészeti lelőhely
77991	2	14	Nosztány	Régészeti lelőhely

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára

- 4. 4. 1. Településszerkezet
- 4. 4. 2. Telekstruktúra és utcavonal-vezetés
- 4. 4. 3. Utcakép, utcakép részletek
- 4. 4. 4. Egyéb településkarakter elemek
- 4. 4. 5. Építményrészlet, alkalmazott anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás
- 4. 4. 6. Táj- és kertépítészeti alkotás, egyedi tájérték, növényzet
- 4. 4. 7. Szobor, képzőművészeti alkotás, utcabútor

4.4.1. Településszerkezet

Nak Község Önkormányzata a 2022-ben döntött településrendezési terv átfogó, a teljes közigazgatási területet érintő felülvizsgálatáról, átdolgozásáról, aktualizálásáról az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.), az „országos településrendezési és építési követelményekről” szóló szintén többször módosított 253/1997. (XII. 20.) Korm. számú kormányrendelet (továbbiakban OTÉK) figyelembevételével. A tervezés során „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásait alkalmazzuk.

Az építési jogszabályok az előző településrendezési terv óta számos elemükben, 2013. január 1.-től pedig alapvetően megváltoztak. Módosított építési törvény lépett életbe, amelynek kapcsán megváltoztak a végrehajtáshoz kötődő rendeletek és az OTÉK is. A településrendezési tervek tartalmáról és az egyeztetési eljárásról hatályba lépett „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásai új jelkultcsrendszert vezettek be. Az előző jogszabályok szerint készült tervek 2018. december 31.-ig lesznek használhatók. A fenti jogszabályok, valamint a község életében, lehetőségében – az előző terv óta – történt változások tették szükségessé Tiszadada Község településrendezési tervének felülvizsgálatát, módosítását. Az Étv. szerint – a településrendezés alapvető célja, hogy a települési környezet rendezettebbé, azaz komfortosabbá, működőképesebbé, egészségesebbé, biztonságosabbá és esztétikusabbá váljon. A településrendezés fontos eszközei a településfejlesztési koncepció, a településszerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási terv.

Nak Község településrendezési terveinek és helyi építési szabályzatának módosítását követően a hatályba lépésétől a fentebb említett fő problémacsoportok rendezése várható, azaz a településszerkezeti, településképi és épített értékek megfelelő kezelésének, megőrzésének elősegítése, valamint a tervezett fejlesztési elemek kialakítása, az értékes településszerkezet megtartása mellett. A felülvizsgálatot követően, és annak eredményeképpen a Község települési területének szerkezete a korábban jóváhagyott tervekhez képest módosulni fog, ugyanakkor az így kialakuló településszerkezet racionális és rendezett marad.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.4.2. Telekstruktúra és utcavonal-vezetés

A XVIII. század végén a Tolna megye településeit kettősség jellemezte. A középső és keleti részen közepes nagyságú vagy aprófalvas kishatárú, míg a nyugati részen nagy kiterjedésű határral rendelkező halmazos települések voltak döntően. A megye nagy részén a korábban elpusztult majd újra vissza települt vagy újonnan telepített falvak általában megőrizték a korábbi jellemző településszerkezetüket. A települések jellemzően utifaluk, vagy halmazos településszerkezetűek voltak. Az utifaluk jellemzője az orsószerűen kiszélesedő főutca, mely orsóban a templom állt. A kiszélesedett utca két oldalán szalagtelkek álltak. A halmazos települések közös alapvető jellemzője, hogy a halmazosodás idején még hiányzott az utca. Tehát ez a telkek olyan csoportosulása volt ahol nem volt előre tervezett utca. A térbeli, elrendeződést a terepviszonyok, a belvízrendszer, a klíma, az építőanyagok továbbá a központi funkciók telepítése határozta meg.

A településre vonatkozó építészeti előírások szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, melyek majd teljes mértékben elősegítik a település karakterének megőrzését, és tovább formálják, mint ahogy ezt a nem rég kivitelezett új épületek is teszik.

Településkarakter: jelene és jövőbeni alakítása:

A belső településkép szerves fejlődését torzították a már említett 1970-es és 1980-as évek lakásépítési programjai. A heterogén belső településkép azonban általában így is emberléptékű, barátságos ma is. A jövőben a településen az átépülés mellett a (lakó) épületek felújítása lesz a jellemző, beleértve a kerítés, a belső udvar (kert) átépítését is. Az építési munkákkal, a felújításokkal a településkép kedvező alakítását lehet elősegíteni. Ehhez (is) ad építészeti ajánlásokat a kézikönyv az építetőknek, a településképért.

4.4.3. Utcakép, utcakép részletek

Nak község a szalagtelkes falvak egyik fajtájához tartozik. Olyan település, amelynek két sor szalagtelke egy átfutó út két oldalán helyezkedik el. A telkek út felőli végén áll a hosszanti telekhatárra épült lakóház, beljebb következnek a gazdasági udvar a gazdasági épületekkel. Az utifalun átfutó utca sok esetben nem országút, hanem csak egy abból kiágazó mellékút vagy zsákutcaszerű bekötőút. Az ilyen falvak népe védelmi szempontból jobb helyzetben volt, mint az országút mellé települt utifaluké. Az utifaluk eredetileg mind egyutcasak voltak, közülük azonban némelyek az évszázadok alatt több utcássá váltak. Magyarországon az utifalu jellegzetesen feudalizmus kori települési képződmény. A középkori Mo. falvainak 60–80%-a utcás falu volt, és csak kisebb hányaduk települt halmazosan. Egyik fajtája a pajtasoros szalagtelkes típus, amelynél az utcával párhuzamosan álló csűrök vagy pajták az udvarok alján zárt láncolatot alkotnak. A telkek keskenysége miatt a csűrök összeérnek.

A település közterei rendezettnek mondhatók. A házak előkerttel csatlakoznak az utcákhoz. A település gondozott előkertjei a településkép meghatározói. A település központi részén az útelágazódásnál egy parkosított terület található, tőle északabbra a Fő utcán pedig a Szent Mihály arkangyal templomban lehet gyönyörködni. A településen fa eszközökkel felszerelt játszótér is kialakításra került. Nak nyugati határvonalán halastavak vannak.

A lakóterületek gyűrűt képeznek a település központja körül. A lakótömbök szinte majdnem teljes egészében mentesek a közösségi, igazgatási funkcióktól. A települési környezet minőségében érezhető különbségeket leszámítva, funkcionális és ellátási szempontból azonos a helyzetük a településszerkezetben.

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

4.4.4. Egyéb településkarakter elemek

Az épületek több szempont szerint csoportosíthatóak úgy, mint funkció, jelentőség, magasság és tömeg, kidolgozottság és anyaghasználat, minőség. A fenti szempontokat felülírja annak ténye, hogy az adott épület képviselő értékét akár saját belső és külső tulajdonságai alapján, akár a közösség életében betöltött szerepe szerint. E szempontokat követve kerültek kijelölésre a helyi védettségre javasolt elemek, struktúrák.

4.4.5. Építményrészlet, alkalmazott anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás

Az építményrészlet vagy az alkalmazott anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás védelmét a településen a helyi egyedi védelemre javasolt épületekhez rögzítetten célszerű megadni. Egyéb fontosnak tartott egyedi elemeket, amelyek nem közvetlenül az épülethez tartoznak, hanem egyéb módon fontos a település képe alakításában helyi egyedi objektum védelemre javasoltak.

Építményrészlet

Helyi építészeti értékek

Helyi építészeti értékek, minden olyan építészeti, történeti, néprajzi szempontból jelentős egyedi vagy együttes alkotás (épület, építmény, épületegyüttes, utcakép), valamint az ezeket körülvevő építészeti környezet, ami nem minősül műemléknek.

Az építészeti értékek helyi védelme egyedi és területi lehet.

Településképi szempontból meghatározó területek

Helyi építészeti értékek, minden olyan építészeti, történeti, néprajzi szempontból jelentős egyedi vagy együttes alkotás (épület, építmény, épületegyüttes, utcakép), valamint az ezeket körülvevő építészeti környezet, ami nem minősül műemléknek. A rendelet hatálya a település közigazgatási területén lévő, és a mellékletében felsorolt helyi építészeti értékekre terjed ki. Az építészeti értékek helyi védelme egyedi és területi lehet. Mivel a település belterületére minimális Műemléki Jelentőségű Terület terjed ki, ezért a helyi területi védelem kiterjesztése indokolt.

A helyi egyedi védelem kiterjed

- az építmény (épület és műtárgy) vagy ezek együttese egészére vagy valamely részletére (anyaghasználat, szerkezet, színezés stb.
- az építményhez tartozó földrészletre és annak jellegzetes növényzetére,
- szobor, képzőművészeti alkotás, egyedi tájérték.

A helyi értékek védelmének irányítása a képviselőtestület hatáskörébe tartozik. A helyi értékek védelmével kapcsolatos döntések és vélemények előkészítése, végrehajtásának szervezése a műszaki ügyintéző feladata legyen. Javasoljuk továbbá, hogy a település állandó megbízással települési főépítész is alkalmazzon. A védetté nyilvánításra, illetve megszüntetésére a rendezési terv, és bárki javaslatot tehet, melyről szakértői vélemények alapján, képviselőtestület dönt. A javaslatnak tartalmaznia kell:

- a védeni kívánt érték megnevezését, pontos helyet, tulajdonosát és annak véleményé

- a védelem fajtáját, a védetté nyilvánítás vagy megszüntetés indokolását,
- a védeni, megszüntetni kívánt értékre vonatkozó térkép, terv- és fotódokumentációt

A védetté nyilvánításról, illetve annak megszüntetéséről a képviselőtestület rendeletet alkot. A döntésről tájékoztatni kell a tulajdonost és a kezdeményezőt. Ha a védettség megszüntetésére kerül sor, gondoskodni kell fotódokumentáció készítéséről, a megmenthető tárgyak elhelyezéséről.

A védett helyi értékekről a jegyző nyilvántartást készíttessen, melynek tartalmaznia kell:

- a védelem szakszerű, rövid indokolását,
- a védett érték megnevezését; pontos helyét (cím, helyrajzi szám), tulajdonosát;
- a védettségi kategóriát, az önkormányzati rendelet számát,
- az adott önkormányzati támogatás biztosításának időpontját, összegét rendeltetését.

A helyi védelem tényét az önkormányzatnak az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyeztetnie.

A tulajdonos köteles a védett építmény vagy épület karbantartásáról, rendeltetésszerű használatáról gondoskodni és a védett érték állapotát időszakonként felülvizsgálni. A használat a védett értéket nem veszélyeztetheti. A védett épületeket hagyományos építészeti tömegükben, tetőformájukban kell megtartani, érintetlenül hagyva a homlokzati nyílásrendet és a nyílások osztását, megőrizve a homlokzati tagozatokat. A védett épület belső korszerűsítését, átalakítását, esetleg bővítését a védettség nem akadályozza, elő kell segíteni ezen épületek mai igényeknek megfelelő használatát. A belső átalakításokat az eredeti szerkezet és belső értékek megtartásával kell megoldani. Védett épületet úgy lehet bővíteni, hogy az eredeti épület tömegformája, homlokzati kialakítása, utcalépi szerepe ne változzon, illetve gondosan mérlegelve a tervezett bővítés a régi épület formálásával, szerkezetével, anyaghasználatával összhangban legyen. Helyi védelem alatt álló épületet, építményt, építményrész csak a helyi védettség megszüntetését követően lehet lebontani. A helyileg védett területen meg kell őrizni a település jellegzetes szerkezetét, telekrendszerét, utcavonal vezetését. A védett területen lévő építményeket egymással összehangoltan, a jellegzetes utcakép egységes megjelenítését biztosító módon kell fenntartani, illetve új épületre, építményre ezek figyelembevételével kell az építési engedélyt kiadni. A védett területen különös gondot kell fordítani a kerítések, műtárgyak (utak, hidak, átereszek, támfalak, közművek, közterületi burkolatok) megvalósítására.

Az építésügyi hatóság az engedélyezési eljárás során a tervezett új Helyi Építési Szabályzat és a településképről szóló rendelet meghatározza az épület tetőfedésének anyagát, előírja a homlokzat kialakításának módját és színezését, korlátozza reklámok felfestését, vagy reklámhordozó elhelyezését; megtiltja az építmények közterületről látható megjelenését zavaró gépészeti berendezések, antennák, légvezetékek, árnyékolók alkalmazását. A helyi egyedi védelem alatt álló építmények megőrzését biztosítani kell. A védelem alatt álló építmények esetén az illetékes elsőfokú építésügyi hatóság az építmények tulajdonosát vagy használóját jogosíthatja a karbantartásra, az építményen lévő idegen részek eltávolítására, olyan munkálatok elvégzésére, melyek hatásosabb kifejezést nyújtanak. Ezeket a munkálatokat a tulajdonosnak saját költségén kell elvégezni, de a képviselőtestület segítheti támogatásában. A tágabb környezetben kikötéseket, valamint bontási engedélyeket visszautasíthat az építésfelügyeleti hatóság. Rongálás esetén pénzbírság sújtható. Az épületek bontására engedély kiadása csak a védettség semmissé nyilvánítása után lehetséges. A homlokzaton idegen részek eltávolítására az önkormányzat felszólítást tehet.

A helyi egyedi védelem alatt álló és védelemre javasolt építmények értékelemzés szempontjai:

- Eszmei jelentőség
- Használati jelentőség
- Esztétikai jelentőség
- Idegenforgalmi jelentőség
- Állapot

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

- Megközelíthetőség
- Veszélyeztetettség

ESZMEI JELENTŐSÉG

A megállapításnál vallási, nemzeti és helyi jelentőségének figyelembevételére került sor, továbbá a hagyományok ápolásában, az oktatásban, valamint a közművelődésben szerepe jelentős-e az épület.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	nagyon jelentős	közművelődés szempontjából jelentős érték, a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír; megyei ismertségre érdemes
B	jelentős	jellemzi a helyi közösség erős kötődése; az oktatásban, ismeretterjesztésben szerepe van/lehet, a hagyományok ápolásával kapcsolatos, helyi szinten ismert
C	kevésbé jelentős	helyi szinten is kevésbé ismert, de helytörténeti jelentőséggel bír

HASZNÁLATI JELENTŐSÉG

A minősítésbe soroláskor a figyelembe vett szempont az volt, hogy közcélra alkalmazzák, vagy magáncélokot kielégít, esetleg használaton kívül van-e.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	nagyon jelentős	használata közcélokot szolgál
B	jelentős	használata magáncélokot szolgál
C	kevésbé jelentős	használaton kívül van

ESZTÉTIKAI JELENTŐSÉG

Az építménynek a külső megjelenésének a vizsgálata a szempont figyelembe véve, hogy értékes stílusjegyeket őrző létesítményről van-e szó.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	nagyon jelentős	színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik
B	jelentős	vizuálisan harmonikus, a közízlésnek megfelel, azt fejleszti
C	kevésbé jelentős	nem hordoz jelentős esztétikai értéket

**NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV**
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉG

A szempont jelentése, hogy az épület mekkora jelentőséggel bír a turisztika figyelembevételével.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	nagyon jelentős	különleges vonzerő, önálló turisztikai termék ill. annak alkalmas
B	jelentős	turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)
C	kevésbé jelentős	nem alkalmas önálló turisztikai terméknek, a vonzó településkép kialakításában van szerepe

ÁLLAPOT

Az épület szükséges beavatkozásának meghatározására állapot, mely 3 kategóriába lett besorolva.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	jó	hosszú távon karbantartása szükséges
B	közepes	részleges felújítása szükséges
C	rossz	teljes felújítása, rekonstrukciója szükséges

MEGKÖZELÍTHETŐSÉG

Területi elhelyezkedés vizsgálata.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	jó	a település központjában van illetve főút mellett
B	közepes	a központi rész vonzáskörzetéhez tartozó területen van
C	rossz	a település peremterületén van, rossz megközelíthetőség

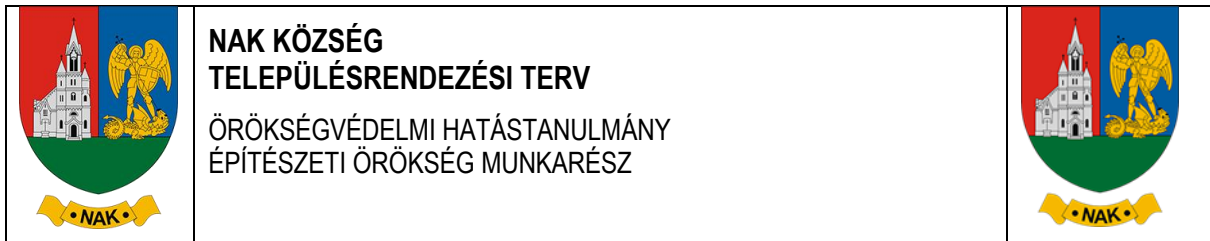
VESZÉLYEZTETETTSÉG

A sürgősség megállapításáról ad felvilágosítást.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	nem veszélyeztetett	hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használatlaltal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad
B	közepesen veszélyeztetett	állagmegóvása biztosított, de szükséges felújítása nem, illetve használata nem megfelelő

	<p>NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ</p>	
--	---	--

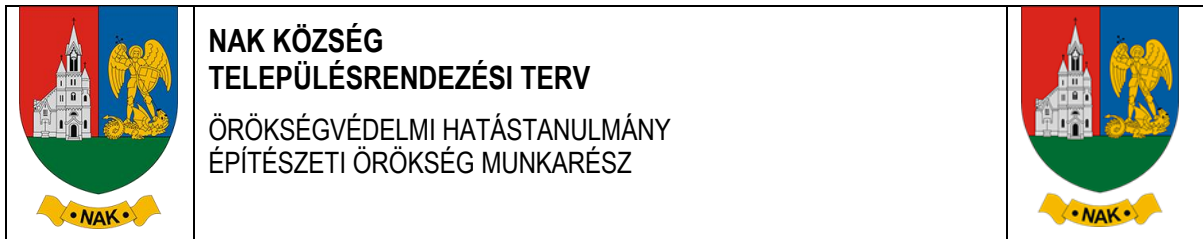
C	veszélyeztetett	állapota rossz és felújítása nem várható, használaton kívül van, illetve használatával az állapot romlása következik be
---	-----------------	---

Helyi egyedi védelemre javasolt épületek

A helyi védelem alatt álló épületek listájáról a településképi védelemről önkormányzati rendeletrendelkezik. A Településszerkezeti és Szabályozási Terv készítésekor, azaz jelen dokumentációban a város építményei felülvizsgálata megtörténik, és kiválasztásra kerülnek a helyi egyedi védelemre javasolt építmények. Az épületek, melyek országos védelemre nem érdemesek, de a település kultúrájának meghatározója azokat helyi egyedi védelem alá részesítendő.

Helyi építészeti értékek, minden olyan építészeti, történeti, néprajzi szempontból jelentős egyedi vagy együttes alkotás (épület, építmény, épületegyüttes, utcakép), valamint az ezeket körülvevő építészeti környezet, ami nem minősül műemléknek.

4.4.6. Táj- és kertépítészeti alkotás, egyedi tájérték, növényzet

4.4.6.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

4.4.6.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

4.4.6.3. Országos természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

4.4.6.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A közigazgatási területen tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezet nem található.

4.4.6.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A község jelenlegi és jövőbeni életét nem befolyásolja döntően az OTrT szerinti Ökológiai hálózati övezet.

4.4.6.3 Egyéb természeti örökség:

Egyéb természeti örökség nem található.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

5. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

5.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése

- 5.1.1. Településhasználat és tájhasználati változás
- 5.1.2. Településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás
- 5.1.3. Infrastrukturális változás

5.1.1. Településhasználat és tájhasználati változás

A település teljes közigazgatási területe: 27,78 km², azaz 2778 hektár. A külterületi táj tipikusan mezőgazdasági és erdőgazdálkodási táj, ahol a tájhasznosítás a lehető legnagyobb mértékben igazodott a domborzat és a talaj adta lehetőségekhez. A közigazgatási határon belül a földterületen jelentős mértékben szántóföldi növények termesztése, valamint erdőgazdálkodás a jellemző tájhasználati mód. A táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenységek tájhasználati konfliktusok forrásaivá válhatnak.

Funkcionális, tájhasználati konfliktusokat az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okoznak.

Tájökológiai tájhasználati konfliktusról beszélünk, az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területfelhasználási módok fennállása esetén.

Hiányoznak a mezővédő-útvédő erdősávok, erdőtömbök, melyek ökológiai hatásukkal és megjelenésükkel jelentős mértékben gazdagíthatnák a tájat, hozzájárulhatnak az erdősült területek méretének növeléséhez.

A hagyományos utcakép megőrzésének felelőssége elsősorban a helyi önkormányzatra és az építésügyi hatóságra hárul:

- a lakosság bevonásával meg kell fogalmazni az erre irányuló szándékot
- be kell építeni a településrendezési tervbe és a helyi építési szabályzatba a hagyományos településkép megmaradását garantáló előírásokat
- az önkormányzatnak gondoskodnia kell az előírások betartásáról
- az önkormányzatnak kezdeményeznie és segítenie kell a településkép megőrzésére, javítására irányuló lakossági törekvéseket, a szemléletváltást
- az önkormányzatnak példát kell mutatnia a régi épületek hagyományőrző felújítása, az új létesítmények településképbe illesztése terén is.

Az erdőterületeklényegében megmaradnak, illetve mértékük nő. Erdőterületek területfejlesztési célra az Országos Erdészeti Adattár és a Megyei Területrendezési Terv kiváló termőhelyi erdőterületének övezete alapján kerültek kijelölésre.

Nem engedhető meg a hagyományos utcaképbe helyezendő új, az építészeti egységet megbontó épület létesítése. Különösen kirívó a kétszintes, zavaró tetőformájú, erős színekben megjelenő épülettömeg. Nem megengedhető, ha a régi telekosztásra aránytalanul széles és nagy új ház épül, vagy ha ugyanezt a telkek egyesítésével érik el. Viszont nemcsak a lakóépületek ronthatják a településképet, hanem a helyi középületek, sőt utcabútorok

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

is. A tervezői, kivitelezői és beruházói-megbízói felelősséget, a mértéktartást, az építői izlést a Helyi Építési Szabályzatban is hangsúlyozni kell.

Összefoglalva: A település tervezett fejlesztési koncepciójában a település kulturális örökségre jelentős hatást gyakorló településhálózati változás nem érvényesül.

5.1.2. Településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás

A településrendezési terv által javasolt beépítések és szabályozások pozitív településhálózati és tájhasználati változást eredményeznek.

A Településszerkezeti Terv a meglévő erdőterületek összefüggő rendszerét alakítja ki, illetve gazdasági terület növelését irányozza elő. Az erdőterületek, melyek a külterület egy részét lefedik, megmaradnak, rendszerbe szervezésüket erősíti a terv.

- jelenlegi belterületen lakóterületi fejlesztés.
- alapvető fejlesztési elképzelés a helyi munkahelyteremtés, járulékos jövedelemszerzés, ennek keretében a falusitizmus személyi, infrastrukturális, területi stb. feltételeinek biztosítása
- kerékpáros turizmus lehetőségeinek kihasználására kerékpárútvonal kijelölése a kistérségielképzelésekkel összhangban,
- falusi és ökoturizmus lehetőségeinek, feltételeinek megteremtése (vendéglátás, vendégfogadás),
- a település művi környezetének fejlesztése keretében, a lakókörnyezet fejlesztési igényével összhangban, figyelembe véve a falusi turizmus követelményeit, és a helyi történeti értékekben gazdag épületállományt, a helyi értékvédelem megteremtése.

5.1.3. Infrastrukturális változás

A település életminőség javításának kiemelkedő feltétele a jó infrastrukturális ellátottság. Az infrastruktúra fejlettségéről beszélve a gyalogos úthálózatok, járdák és kerékpárút kiépítésére van szükség. Az utakat a területek kiszolgálására megfelelő szélességben szükséges kiépíteni, az „elhanyagolt” településrészekben a közművesítést szükséges elvégezni. Az utakat és közműveket folyamatosan korszerűsíteni és felújítani kell. A közút távlatilag a helyi közlekedés módja. Tömegközlekedés szempontjából az egyetlen megoldást az autóbuszokon való közlekedés jelenti, mivel a személyszállítást a vasútvonalon évekkel ezelőtt szüneteltették. A lakók helyben maradásának és elvándorlásuknak minimalizálása tekintetében a humán infrastruktúra folyamatos fejlesztése szükséges.

Az oktatási intézmény fejlesztése a hosszú távú fejlődés és népességmegtartás, valamint népességvonzásának meghatározója lehet a képességi szint javítása mellett. Az óvodanevelésvalamint az általános iskola a népességmegtartás és –vonzás elengedhetetlen eszközei a Községnek.

Gazdaságfejlesztés

Kialakítható adottságai vannak a többszektorú gazdaságnak, a gazdasági „több lábbon állás” feltételei (a közeli meglévő könnyűipar, élelmiszeripar, feldolgozóipar, bedolgozó iparfejlesztése Tolna Megyei gazdasági területekhez.

Az innovatív és fejlett technológiát képviselő iparágak itt nincsenek jelen, iparterületi tartalékkal rendelkeznek. A meglévő ipari területei kicsik, a községben befektetési kedvezményekkel lehet számolni. Jelentős külföldi tőke bár itt nincs jelen a településen, de a közeli megyeszékhelyen ennek húzó és vonzó hatása van.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

A falusias településközpontja és az intézményei együttesen jó adottságot jelentenek az úgynevezett „falusi turizmus” fejlesztéséhez, a kiskereskedelemhez, a vendéglátáshoz és szolgáltatáshoz. A még előforduló nagytelkes struktúra lehetőséget biztosít a vegyes területhasználathoz a lakóterületen is kialakítható nem zavaró gazdasági tevékenységekhez. A közelben meglévő erős középszintű intézmény rendszer, illetve a jó közlekedéssikapsolatok egyéb pozíciót is megengednek kialakítható kisebb logisztikai szerepkör. Erősítendő a terciér és kvaterner szektor.

Munkahelyteremtés

A következő években a válság miatt Magyarország növekedése meglehetősen visszafogott marad. A hazai lép-téket illetően az ország tartósan kettészakadt a globális gazdaságba bekapcsolódni és az arra képtelen terek ellentétére. Nak az utóbbiba tartozik bele. A munkaerőpiaci kínálat beszűkült. A munkaerő számszerű bővítésére és minőségi fejlesztésére van szükség és a befektetőbarát környezet fenntartására, az alábbi szempontok sze-rint:

- humán erőforrásprogram keretében a munkaerő tartalék átképzése,
- a felsőfokú képzés helyi /térégi/ biztosítása,
- a fiatalok identitástudatának alakítása, az itt maradás érdekeltségének kialakítása,
- a lakónépesség mobilitási képességét a közlekedési infrastruktúrák fejlesztése elősegíti, a közleke-dés és elérhetőség javul, a települési kapcsolatok napi igénybevétele, fejlődése alakónépesség helybenmaradását generálhatja

Önfenntartás elősegítése

A helyi lakosság számára lehetőséget kell biztosítani a jövedelemtermelő vagy azt kiegészítő háztáji mezőgazda-sági és/vagy kézműipari termékek előállítására, illetve szolgáltatások nyújtására. A községvezetés képes ked-vezményekkel erősíteni a helyi lakosok vállalkozó kedvét és tevékenységét. A helyi termékek piacra jutását segí-teni szükséges, melyeknek akár helyi márkát lehetne kitalálni, és a marketinget erősíteni szükséges, hogy minél nagyobb térségre eljuthasson a termék. A térség több hektáron gazdálkodó tőkeerős vállalkozóin kívül a tőke-szegény, csak munkaerejükkel rendelkezők is jövedelemhez jussanak, ezzel csökkentve a társadalmi rétegek közötti távolságot.

Az önkormányzat teremtsen elő a fejlesztésekhez szükséges pénzüsszegeket, melyek külső források bevonásával bővíülhet. Törekedni kell a munkanélküliség csökkentésére és a magasabb helyi foglalkoztatásra. A munkahelyek megszűnése és a gazdasági válság lökést adott, hogy családok ismét mezőgazdasági termelésekkel foglalkoz-zanak. Nak jó adottságokkal rendelkezik, hogy a mezőgazdaságát helyreállítsa. Munkahelyet teremthetnek alter-natív megoldásként a gyógynövények termesztése és feldolgozása, valamint azoknak a piacra juttatása, mert az efféle termékekre az egészségmegőrzés előtérbe helyezése miatt stabil kereslet mutatkozik.

Azokon a szántóterületeken, ahol az intenzív termesztés nem lehetséges, művelési ág váltására kell törekedni, a környezetorientált mezőgazdálkodás elősegítése a cél a gazdák közvetlen támogatásával. A területeken a kör-nyezetbarát mivolta miatt szerves trágyázás fontos lehet, de alternatív megoldásként a zöldtrágyázás is megfele-lő. A jó feltételek megőrzése és javítása céljából javasolható a táblák széleinek és a dűlőutak oldalának fásítása, cserjesávok kialakítása, mely egyben ökológiai folyosóként is szolgálhatna.

Önfenntartás elősegítésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- vállalkozói kedv elősegítése
- mezőgazdaság helyreállítása, támogatása
- alternatív növénytermesztés és feldolgozás

Szolgáltatás bővítés

A településen növekvő szerepet kell kapniuk a jövőben a nem termelő szolgáltatásoknak és ágazatoknak a tervezett gazdasági területen vállalkozó gazdasági szereplők köre, számuk és kapacitásuk mellett.

A makrogazdasági feltételek javulásával a turizmus keresleti oldalában élénkülés várható. Cél a javuló gazdasági helyzetet kihasználva az idegenforgalmat vonzó fejlesztések megkezdése.

A falusi turizmusban és vendéglátásban potenciál mérsékelten mutatkozik Nakon, melyhez szálláshelyek kialakítására mindenképpen szükség lehet. Turisztikai attrakciók kiépítésére van szükség, melyekhez a már meglévő rekreációs területek mellett újak kiépítése a cél.

Nak Községben van hagyománya a vendégfogadásnak, hiszen a település turisztikailag frekventált területnek tekinthető. A szálláshely-szolgáltatások fejlesztésére gyenge az esély. Nagyszabású kulturális programok és rendezvények, valamint a turisztikai látványosságok hiánya miatt, mindösszesen egy-két látványosság található meg a településen, melyeknek jelentősége csekély. Önmagában egy nem jelentős műemlék épület jellege kevés a turizmus beindításához.

Szolgáltatás bővítésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- rekreációs területek kiépítése, fejlesztése
- vendéglátó egységek fejlesztése
- kulturális programok rendezése

Az ökoturisztikai fejlesztések ösztönzése

Az ökoturizmus azokat a turisztikai programlehetőségeket jelenti, amelyek a természeti értékeikre alapozódik és a természet értékeit tiszteletben tartja. Az ökoturizmus komplex szolgáltatások kialakításának lehetőségét kínálja a védett természeti területek kezelői számára. Jelenleg a természeti környezet adta lehetőségeket nem használja ki a település. Az ökoturizmus fellendülése érdekében szükséges az ökoturizmusra alkalmas területek helyreállítás és fejlesztése.

Turizmus fejlesztése

A turizmusból származó bevételek fontos jövedelmi forrást jelenthetnek a vidéki térségben élők számára, de e fejlesztések esetében a térségi szereplők közötti együttműködés is fontos. A turizmus fejlesztéséhez szükséges a helyi identitástudatot erősíteni, a település egyedi arculatát megteremteni. Magába foglalja a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, ezzel az ott élők számára alternatív bevételi forrást jelent. Ezen komplexitás tekintetében a turizmus még nem tölti be a kívánatos szerepet. Szükség van új, piacképes kínálatok kimunkálására, a fejlesztési törekvések összefogására, mellyel komplex szolgáltatói ellátórendszer kiépítése jönne létre. Ezekhez a szolgáltatásokhoz megfelelő mennyiségű és minőségű szálláshely kialakítására is szükség lenne.

Ez a típusú fejlesztés a településkép jelentősebb változtatását elkerülő fejlődést biztosítja, ezzel megőrizve a település nyugalmát. A turizmus alapvető feltétele lehet, hogy a település néhány ingatlanát szálláslehetőség nyújtására alkalmassá tegyék és a részt vállalni akarók birtokában legyenek az ehhez szükséges szemléletmódok és alapvető ismeretek. Az önkormányzat számára is bevételt jelentenek a magán szálláshelyek.

Turizmus fejlesztésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- helyi identitás erősítése
- új, piacképes kínálatok kimunkálása
- szálláshelyek kialakítása

Vadászturizmus fejlesztése

Nagy hagyománya van a járásban a vadászatnak, vadgazdálkodásnak a településen a területi adottságok miatt. Kitérésre jelenthet a Község számára a nagy kiterjedésű összefüggő erdők, ligetek és legelők vadeltartó képessége. A turisztikán belül a lehetőség a település számára adott. A vadászattal összefüggő fejlesztések az idegenforgalomban és a mezőgazdaságban is kifejtjenék hatásukat. A vadászat ágazata munkahelyteremtő és jövedelemtermelő képességeket eredményezne.

A vadászvendégek igényeinek számára a megfelelő elhelyezéshez kiszolgálási egységek létesítésére van szükség, figyelve a természeti értékekre és környezetre, hogy azok károsodást ne szenvedjenek. Az idegenforgalom erősödését hozhatja a helyi kulturális hagyományok bemutatása, rendezvényekké növelése, beleértve a vadászturizmust is. A vadászturizmus fejlesztése az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- idegenforgalom erősítése
- igények felmérése

Településkép javítás, környezetfejlesztés

A településképnek fokozatosan át kell alakulnia, folyamatának az irányát a községvezetésnek kell kijelölni. Ezt a folyamatot megalapozni és kordában tartani a településrendezési tervvel lehetséges. A kialakításában törekedni kell a közös érdekek előtérbe helyezésére, valamint a jogos magánérdekek figyelembevételére.

A Községnek ügyelnie kell arra, hogy egy méltó településközpontja alakulhasson ki és emellett több kisebb al-központ is létrejöhessen. Előre meg kell határozni a helyét a megfelelő befogadóképességű terek, zöldterületek és kiszolgáló műszaki infrastruktúra elemek helyét, melyekre a településnek szüksége lesz. A kiszolgáló közintézmények és szolgáltatások, melyek a településen élőket ellátja, jellemzően a Községközpontban épültek ki. A településközpont fejlesztése mellett az alapintézményi ellátottságok mellett a központban lévő egyéb speciális és kiegészítő szolgáltatások megtelepítése és megerősítése lehet a cél.

A gazdasági területek és a lakóterületek közötti egymástól való különválasztás jól érzékelhető a település területén. A lakóterületek nyugalmát, kedvező környezetminőségének fenntartását meg kell őrizni. A gazdasági vállalkozások működési feltételeit és igény szerinti bővítésük lehetőségeit a gazdasági szolgáltató területen szükséges megoldani.

A Községnek el kell érni, hogy idővel jellegzetes hangulata legyen. Az infrastruktúra fejlesztése és az életkörülmények javítása között szoros az összefüggés. A légszűrőoszlopainak csökkentése előrelépés lehetne településkép szempontjából, valamint szükséges a szolgáltatások minőségének a javítása is.

Célszerű, hogy a már meglévő, beépített lakóterületekhez az infrastruktúra egyszerűbb kiépítése mellett jöjjenek létre új lakóterületek. Azon utcák mentén a legcélszerűbb kijelölni a lakóterületeket, ahol az infrastruktúra már jelen van. Viszont az új lakóterületek mellett a kihasználatlan belterületi telkek, rossz állapotban lévő vagy elhagyott ingatlanok lehetőségeit is kell használni. A kismértékű új lakóterületek kijelölése mellett lehetséges, hogy ezek a portákat felújítsák, helyükön újakat emeljenek, ez által a település belső területei is megújulnának. A fejlesztések és az átalakítások közül azoknak a megoldásoknak kell elsőként megvalósulniuk, amelyek a településközpontot, ezáltal látványosabbá, színesebbé, karakteresebbé tenné, ezáltal a fejlődő községközpont valódi közösségi térré alakulhat.

A kerékpározáshoz szükséges műszaki feltételeket a térség kerékpáros útvonalhálózatához kapcsolódva kell kiépíteni.

A települési környezet javítása

A településfejlesztés és az életkörülmények javításának lehetőségeit a megfelelő környezeti állapot elérésével is szükséges megteremteni. Mivel az adottságok kedvezőek, ezek a településfejlesztés jó kiinduló alapját jelentik, de ehhez azonban létre kell hozni a környezet és a természet kímélő és tudatos használatát biztosító feltételeket. Biztosítani kell az ártalmaktól mentes, egészséges és tiszta települési környezetet, a belterületen az esztétikus településkép megjelenését, a külterületen a természet- és környezetvédelmi szempontból kedvező környezetet.

Településképi szempontból fontos, hogy a zöldfelületek minősége és mennyisége magasabb legyen, mivel alapvető cél, hogy a település fejlesztésénél a minél egészségesebb lakókörnyezetet érjük el és az értékes táji- természeti adottságok fennmaradjanak.

A településen belül a környezet tisztántartásáról, annak megőrzéséről gondoskodni kell. A még meglévő illegális hulladékterületeket meg kell szüntetni, azokat rekultiválni szükséges.

A gépjárműforgalomból eredő légszennyezettséget és a zaj- és rezgésterheléseket csökkenteni kell.

A közmű és közüzemi szolgáltatások elért színvonalának megőrzése érdekében törekedni kell a teljes körűvé tételről. Javasolt

- az ivóvíz ellátás kiépítése minden ingatlanra,
- a szennyvíz-hálózat kiépítés, bekötés,
- a gázvezeték kiépítése a még be nem csatlakoztatott ingatlanokra,
- az ivóvízminőség határértékének megfelelő biztosítása,
- a tisztított szennyvíz minőségének határértékének megfelelő biztosítása,
- szelektív hulladékgyűjtés és elszállítás létesítményeinek kialakítása a kommunális hulladékgyűjtés mellett,
- közterületek tisztaságának biztosítása,
- a lakosság bevonásával a település értékeinek védelme.

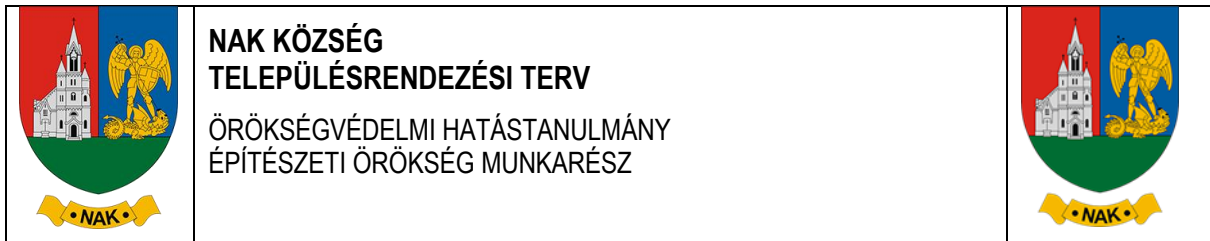
Szükség van a zöldfelületek megvalósítási és fenntartási stratégiájának kidolgozása és ütemezett megvalósítása. A zöldfelületek és a lombtömegek növelése segít a levegőszennyezés ellen. Fontos a szemléletformáló magatartás folyamatosságának biztosítása, amelyekbe a település lakóit vonják be a környezetük tisztábbá tételének.

Településközi együttműködés

A szomszédos településekkel való együttműködés erősítésére van szükség, hogy a település megtalálja szerepét a járáson belül. Célszerű a gazdasági funkciók terén a tematikájában rokon elemek területi csoportosításának növelése, összetartozásának erősítése. A térségi szerepet a fejlesztések továbbnövelésével lehet elérni.

Nak ellátási és szolgáltatási feladatokat vállalhat át a térségi településektől. A településközi együttműködés alapja, hogy az érintett települések közös célokat állapítsanak meg. A szomszédos települések bizalmát és tetszését el kell nyernie Nak Községnek, így azokkal együtt a helyi támogatásokat kellene kiterjeszteni más települések lakosaival, vállalkozóival együtt, ezek mellett a szomszédos településekkel közös programok szervezése, közös pályázatok benyújtása is cél. A térség településeinek együttműködése az erőforrások kombinációját igényli.

A környező településekkel kompromisszumot kell kötni, ezáltal azok erősítenék egymást. Eleinte helyi finanszírozásból kis lépések megtételére van szükség, aztán majd országos és uniós források bevonásával célszerű fejlődést elérni. Nak a vonzáskörzetében lévő településekkel összefogva önerőből kell elkezdni építkezni, az alulról jövő kezdeményezéseket támogatnia kell.

Adottságaira alapozva a község lehetőségei nincsenek kihasználva a kereskedelmi, szervezési és irányítás funkciók terén, melyek az erősödő gazdasági viszonyok és funkciók, a rendelkezésre álló képességek, kezdeményezések és a humán erőforrás elérhetősége adja meg. A kisközponti funkciók erősödéséhez hozzájárul a kereskedelmi funkciók fejlesztése és az irányítási és szervezési funkciók hatékonysági elemeinek javítása.

Közigazgatási funkciók terén a járás által leosztott feladatokhoz, a magasabb szintű településfejlesztéshez szükséges helyek és centrumok kialakítása a Község számára hosszú távú erősödést alapíthat meg. A közigazgatásban lezajlott átrendeződések és átszerveződések hatására a település kisebb intézményi és szolgáltatási adminisztratív központok megszerzését eredményezheti. E téren az ellátottsághoz kötött feltételek megteremtésére és kiépítésére van szükség.

Az egészségügyi ellátás szerepe javítja a szociális és egyéb területeken jelentkező térségi problémák megoldásának lehetőségeit. A szociális területen a nappali és bentlakásos intézményekkel kapcsolatos lehetőség merülhetnek fel, míg az egyéb területen a térségi szolgáltatások központjának csatlakozásról lehet szó. Jelentős térségi funkciók betöltésére adnak módot az adott területen, hosszabb távon számottevőek az általános funkcióbővítési és –erősítési hozadékaik.

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

5.2. Az 5.1. pontban szereplő változások hatásai

- 5.2.1. a régészeti örökségre
- 5.2.2. a történeti településre, település- és tájszerkezetre
- 5.2.3. a települési értéktárban szereplő műemléki értékekre

5.2.1. Az 5.1. pontban szereplő változások hatásai a régészeti örökségre

Régészeti lelőhelyek kezelésére vonatkozó általános előírások:

A régészeti lelőhely régészeti feltárása jelenleg az alábbi esetekben indokolt:

- a beruházásokat – ideértve az ásványvagyon kitermelését, lakóház építkezéseket, művelési ág váltásból fakadó fokozott talajbolygatást is – megelőző földmunkákkal érintett lelőhelyrészek, amennyiben a földmunka mélységben eléri és áttöri a régészeti jelenségek jelentkezési szintjét.
- a veszélyeztetett és/vagy pusztuló régészeti lelőhelyrészek mentő feltárása.
- tudományos projektek, tervátasok miatt feltárásra kerülő lelőhelyrészek.

A feltárások keretrendszerét az alábbi jogszabályi összefoglaló határozza meg:

A régészeti lelőhelyek kezelését a 2001. LXIV. törvény a Kulturális örökség védelméről (továbbiakban: Kötv.) és a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendeletének (továbbiakban: Korm. R.) előírásai határozzák meg. A Kötv. előírásai alapján a régészeti lelőhelyeket - a fenntartható használat elvének figyelembevételével - csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak (9. §.)

A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni (10. § (1)).

A földmunkával járó beavatkozásokkal, fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyon kitermelését is (a továbbiakban együtt: beruházások), a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni (19. § (1)).

E törvényi előírások alapján, a területen tervezett földmunkákkal járó beruházásokat oly módon kell megtervezni, hogy azok ne veszélyeztessék a vizsgálati területen meghatározott régészeti lelőhelyeket.

Amennyiben a vizsgálati területen tervezett beruházás más területen nem valósítható meg, úgy abban az esetben a veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket a beruházás terhére föl kell tární.

A megelőző feltárások várható költségei:

A régészeti feltárások költségeit - a mentő feltárás, valamint a Kötv. 23/F. § (7) bekezdésében foglalt eset kivételével - a 10. § (1) bekezdésére figyelemmel annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált. A régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A régészeti feladatellátásra vonatkozó hatósági ár képzésének szabályait, az alkalmazható legmagasabb ár mértékét, valamint a régészeti feladatellátással összefüggő költségtételek figyelembevételének részletes szabályait a Korm. R. 8. melléklete határozza meg. (v.ö. Kötv. 19. § (3-4)).

A megelőző feltárás költségei magukba foglalják a régészeti feltárás terepi munkavégzésén túl – beleértve a feltárás munkafeltételei (dúcolás, melegedő és öltözőhelyiség, wc) biztosítását is – a jogszabályban meghatározott tartalmú dokumentálás és az elsődleges leletfeldolgozás költségeit (Kötv. 22. § (9) bekezdés), azonban nem tartalmazzák a régészeti földmunka (vö.: Kötv. 7. § 31. pont) költségeit. A régészeti feltáráshoz kapcsolódó régészeti földmunka megvalósításáról a beruházó köteles gondoskodni.

Ha a beruházó nem tudja biztosítani a földmunkát, akkor a feltárást végző intézmény – a közbeszerzésekről szóló törvény szerint – gondoskodik a régészeti feladatellátáshoz kapcsolódó földmunka elvégzéséről a beruházó költségén (Kötv. 23. § (2) bekezdés). A régészeti földmunkát a feltárás vezetőjének irányításával, régészeti megfigyelés mellett kell végezni, melynek költsége a területen elvégzett megelőző feltárás költségének része (Korm. R. 36. § (2) bekezdés), így erre a tevékenységre külön költség nem számolható el.

A megelőző feltárások idő vonzata:

A Kötv. 23/F. § (3) bekezdése szerint: „teljes felületű feltárás esetén a feltárás időtartama a feltárás céljára a beruházótól a földmunkával érintett munkaterületnek vagy régészeti területi szakasznak régészeti munkavégzésre alkalmas állapotban, állapotrögzítő jegyzőkönyvvel történő átvételétől számított legfeljebb 30 – régészeti feltárás elvégzésére jogszabályban meghatározottak szerint alkalmas – nap. A beruházó és a feltárásra jogosult intézmény ennél hosszabb időtartamban is megállapodhat. A teljes felületű feltáráshoz kapcsolódó gépi földmunka időtartama a teljes felületű feltárás időtartamába nem számít bele.

Amennyiben az érintett területeken megelőző régészeti feltárást kellene végezni, úgy a beruházások tervezhetősége érdekében számolni kell azzal, hogy egy hektár régészeti terület feltárása egy régészeti stábnak átlagosan 44 munkanapjába telik. Ugyanakkor a régészeti feltáráshoz munkaterületenként 30 feltáráshoz alkalmas munkanap áll rendelkezésre.

A település közigazgatási területének történeti adatai alapján végzett elemzése:

A település területének szisztematikus régészeti kutatására még nem került sor.

- 1.) Az ismertté vált régészeti lelőhelyek többsége, összesen 4 lelőhely Bálint Marianna 2003-as a település közigazgatási területét érintő kutatásai során került elő.
- 2.) Állampolgári leletbeszolgáltatások nyomán ismertté vált lelőhelyek száma 1.
- 3.) A történeti források alapján felvett további régészeti lelőhelyet képvisel az Árpád-kori, illetve középkori eredetű református templom.

A fent leírtakat jól példázza Nak alább hivatkozott ortofotója, illetve a II. és III. katonai felmérés térképi állománya.

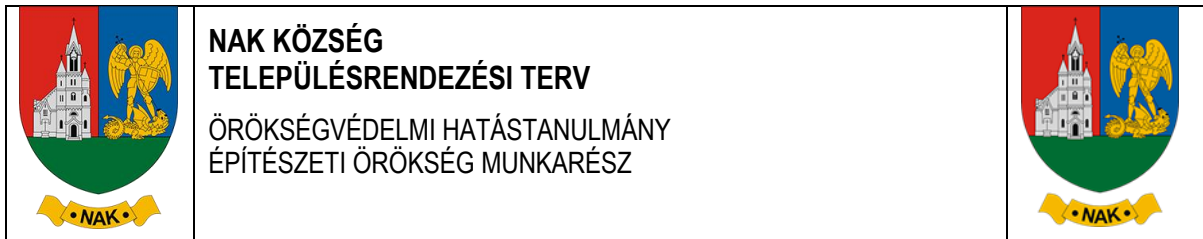
1. Örökségvédelmi vizsgálat

1.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)

Nak község a Dél-Külső-Somogy elnevezésű földrajzi kistáj északi szélén fekszik, amelyre a tágas völgyek és alacsony löszhátak jellemzőek.

A település határának nagysága 27,78 km². Hosszabb természetes határa több szakaszon is van: nyugaton, Gölle felé teljes hosszában az Attala-Inámi-vízfolyás, keleten, Szakacs, illetve Dalmand irányában egy szakaszon a Kiskondai-patak határolja, a külterület délnyugati kiugrását pedig keleti oldalról a Nosztányi-patak zárja le Kospula felé. A határ északon egy-egy rövidebb szakaszon a Várongi-árokhoz és a Nosztányi-patakhoz igazodik.

Nak vízhalózatának legjelentősebb vízfolyása a község határának nyugati részét nyolc km hosszan érintő, északnyugat-délkeleti irányban folyó, már említett Attala-Inámi-vízfolyás. Ebbe a belterülettől nyugatra torkollik az északnyugatról érkező, a határt több mint három km hosszan kettészelő Várongi-árok. Nak és Nosztány között két ágból ered a Nosztányi-patak, amelynek főága öt km hosszan érinti Nak határát, keleti mellékága pedig több mint három km hosszan. A határ keleti részét három km hosszan a Kiskondai-patak zárja le, amely felveszi a Nosztánytól keletre két ágból eredő, Nak határát összesen két és fél km hosszan érintő, névtelen patak vizét is. Nosztány területén (ma már inkább tőle délre) is ered egy névtelen patak, amely délnyugati irányba folyik, Nak területét több mint két km hosszan érinti, és Kospula határában torkollik a Nosztányi-patakba.

A község határának szinte teljes területét szántóföldek teszik ki; nagyobb erdőterület a falu határában nincs, kisebb erdőfoltok csak a határ északnyugati sarkában és Nosztánytól dél–délkeletre több helyen található, ezen kívül kisebb erdősávok szegélyeznek több patakot és dűlőutat.

Nak neve német eredetű pusztaszemélynévből keletkezett magyar névadással. A települést először 1266-ban említi oklevél, a Nakról Peremartonba vezető nagy út szerepel egy határjárásban. Szent István első vértanú tiszteletére szentelt temploma 1304-ben kerül említésre egy adásvétel kapcsán, a templom az 1330-as években keletkezett pápai tizedlajstromban is szerepel. A középkor évszázadai során számos birtokosa volt. 1349-ben az akkori birtokos, Vesszős gazdatisztet (officiális) is tartott a faluban. 1365-ben a Zicsi család naki birtokrészén malom is állt, amelyet 1366-ban – immár a veszprémi püspök birtokaként – egy hatalmaskodás keretében leromboltak. A település hozzávetőleges nagyságáról egyetlen adatunk az 1542-es rovásadójegyzék, amikor 15 lakott portát írtak össze Nakon.

A középkori Nak falu helye bizonytalan, mert bár Miklós Zsuzsa gyűjtése szerint a helyi lakosok a belterület ismeretlen részén tudnak kövek előkerüléséről, és a Fő utcában Miklós Zsuzsa gyűjtött is középkori cserepeket, ugyanakkor a falu szélétől néhány száz méterre található egy egyházas középkori faluhely, amely elhelyezkedése és a területén gyűjtött kerámiaanyag alapján akár szintén megfeleltethető lehet a középkori Nak faluval.

1.2.A település régészeti örökségének felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terbejárással

Nak közigazgatási területéről jelenleg 19, lokalizált régészeti lelőhelyről van tudomásunk. Ez a szám a településhatár nagysága, valamint a természetföldrajzi adottságok – elsősorban a sűrű vízhálózat – ismeretében legfeljebb közepesnek mondható. A jövőbeli esetleges kutatások még számos lelőhelyet azonosíthatnak a falu határában, elsősorban a nem vagy kevésbé kutatott vizek mentén.

Az eddig azonosított lelőhelyek különböző jellegű kutatások eredményeképpen váltak ismertté.

Tudományos célból végzett régészeti feltárással (tervásatás) két lelőhely esetében került sor a település határában.

– 1964-ben 4. századi téglasírt szántottak ki a Döggút-dűlőben; Draveczy Balázs ebben az évben megkezdett leletmentése, amely a következő évtől tervásatásként folytatódott, 1968-ig a késő római kori temető teljes feltárását eredményezte, összesen 148 sírt hoztak napvilágra (a temető északi része Várong határába esik) (2. lelőhely).

– Miklós Zsuzsa 2005-ben a Tolna megyei vártopográfia keretében elvégezte 4. tábla lelőhely Árpád-kori kisvárának geodéziai felmérését és szondázó ásatását, amelynek során feltárta a vár árkának egy szakaszát és két hulladékgyűjtőt (1. lelőhely).

Régészeti megfigyelésre eddig nem került sor.

Helyszíni szemle, illetve esetlegesen hozzá kapcsolódó mentő feltárás (leletmentés) több alkalommal történt.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

- 1960-ban az 1. számú halastó gátépítéséhez végzett földkitermelés során lelőhelyet bolygattak meg. A helyszínelést Mészáros Gyula végezte, aki őskori kőeszköz- és római kori kerámia-töredékeket gyűjtött be (ez a hely valószínűleg azonos az 5. lelőhellyel).
- 1968-ban a 3. halastó közelében található homokbányában földkitermelés során régészeti objektumokat pusztítottak el. A helyszíni szemlét Rosner Gyula végezte, majd ugyanebben az évben Albeker Mária rövid leletmentő ásatást során három szelvényben neolitik (Lengyel-kultúra) és római kori telepjelenségeket tárt fel (5. lelőhely).
- 2007-ben Szabó Géza helyszíni szemle során a Lápafőről Nakra vezető közúttól nyugatra, a Várongi-árok nyugati oldalán neolitik, késő bronzkori és római kori telep utaló leleteket gyűjtött (16. lelőhely).

Terepbejárás több alkalommal is történt a naki határban.

- Wosinsky Mór a millenniumra megjelent megyemonográfiájában beszámolt egy Nosztány közelében általa bejárt földsáncról és az azt övező lelőhelyről (17. lelőhely).
- Az 1964–1968 között végzett római kori temetőfeltárás kapcsán Draveczky Balázs késő római kori telepet azonosított terepbejárással a temetőtől nyugatra (16. lelőhely).
- 1968-ban Albeker Mária a 3. halastó mellett végzett leletmentése közelében terepbejárással római kori települést azonosított (3. lelőhely).
- 2001-ben Miklós Zsuzsa a Tolna megyei várkutató program keretében légi fotózás során fedezte fel 4. tábla lelőhely Árpád-kori kisvárat és a körülötte fekvő középkori falut, amelyet 2002 és 2004 között is légi fotózott, 2003-ban és 2004-ben pedig terepbejárásokat is végzett a lelőhelyen (1. lelőhely).
- 2007-ben és 2008-ban Szabó Máté szakdolgozatához kapcsolódóan két, korábban ismert lelőhelyen végzett terepbejárást (1., 16. lelőhely), valamint hét új lelőhelyet is azonosított (6–12. lelőhely), továbbá egyes lelőhelyeken légi felderítést is végzett (1. lelőhely), majd 2009-ben Rétföd lelőhelyet is légi fotózta (16. lelőhely).
- 2009-ben Czövek Attila azonosította a középkori Nosztány falu és templomának helyét (14. lelőhely).
- Az alsóhetény-pusztai késő római erőd (Iovia) körüli település területén Szabó Máté végzett légi régészeti kutatásokat 2010-ben és 2017-ben, valamint terepbejárást 2012-ben.
- 2011-ben K. Németh András és Czövek Attila Nosztánytól keletre azonosított egy római kori és középkori lelőhelyet (13. lelőhely).

Légi fotózás (azt követő terepbejárás nélkül) több lelőhelyet is érintett.

- 2002-ben és 2003-ban Otto Braasch is légi fotózta 4. tábla Árpád-kori erődítését (1. lelőhely), 2003-ban és 2004-ben pedig Kenderföd lelőhely erődített bronzkori telepét fedezte fel légi felderítés során (12. lelőhely).
- Miklós Zsuzsa Nosztány-Hanzli lelőhely Wosinsky Mór által leírt földvárát is próbálta a levegőből azonosítani, eredménytelenül (17. lelőhely).

A település határának kiterjedéséhez és a megtelepedésre alkalmas területek nagyságához viszonyítva az ismert régészeti lelőhelyek száma átlagosnak mondható, így az egyes korszakokra vonatkozóan csak néhány alapvető következtetést lehet levonni.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Az őskori lelőhelyek száma viszonylag magas, de többségük korszak szerinti besorolása a felszíni gyűjtésből származó jellegtelen edénytöredékek alapján nem történt meg. Öt őskori telep kora az őskoron belül pontosabban nem ismert, ezen kívül egy helyről őskori szórványleletet is ismerünk. Az újkőkorból két telepről tudunk, közülük az egyik a Lengyel-kultúrához sorolható. A rézkorból nincs ismert lelőhely, a bronzkorból pedig egy, korszak szerint nem besorolt erődített telep került elő eddig. A késő bronzkorból az urnasiros kultúra egy telepe ismert, és a kora vaskorból is egyetlen telep került eddig azonosításra.

A római kori megtelepedés viszonylag intenzívnek mondható Nak határában, ami nem meglepő a közelben fekvő két jelentős késő római erődítés, Dalmand-Felsőleperd (lelőhely-azonosító: 23024) és Kapospula-Alsóheténypuszta (lelőhely-azonosító: 30407) ismeretében, amelyek közül az utóbbi körül fekvő vicus Nak határában is átnyúlik. A római korból Nak határából hat telepet ismerünk, a késő római korra további egy telep és a már említett vicus, valamint egy temető tehető, utóbbi egyike a Dél-Dunántúl kevés, teljesen feltárt római kori temetőinek (a szakirodalomban tévesen Somogyzilnél van számon tartva).

A népvándorláskorból, a Római Birodalom összeomlásától a magyar honfoglalásig tartó mintegy négyszáz éves periódusból mindössze egyetlen telepnyomot ismerünk. Feltűnő, és feltehetően kutatási anomáliával magyarázható az avar kori megtelepedés látszólagos teljes hiánya (főleg, ha a szomszédos Várong határában azonosított hat avar kori temetőre gondolunk).

A középkorból Nak mai határában három, név szerint ismert, nagyobb egyházas falut ismerünk: Nak középkori előzménye (amely valószínűleg a mai Nak belterületén található, temploma és temetője azonban eddig nem került elő: 19. lelőhely), Nosztány (14. lelőhely), valamint a 4. tábla területén fekvő, földvárval is rendelkező település (1. lelőhely), amely feltehetőleg Szilágy faluval feleltethető meg. A fenti három, név szerint ismert középkori település mellett egy további lelőhelyen ismert középkori megtelepedés, amely valószínűleg Nosztány falu része volt. Két középkori faluhoz erődítés is tartozott: a 4. táblában egy 13. századi kisvárról, Nosztány falu mellett pedig egy négyzetes földműről van tudomásunk.

A lelőhelyek sorát időrendben az egyetlen ismert török kori telep zárja.

A korszakok szerint besorolható lelőhelyek mellett meg kell említeni egy ismeretlen korú telepet is, amely egyelőre csak légi fotóról ismert, terepen még nem hitelesítették.

A múzeumi nyilvántartásokban és szakirodalomban több további olyan régészeti lelőhelyre is található utalás, amelyek pontos elhelyezkedése, kiterjedése az adatok hiányossága miatt jelenleg ismeretlen. Ezeket – mivel azonosításuk a későbbiekben esetleg terepen elvégezhető lesz – itt sorolom fel (ábécésorrendben).

– Borzás-nyugati: 2015-ben készült ortofotón a naki határ északkeleti szélén, a Nosztányi-patak nyugati oldalán, egy, a patak felé lejtő földnyelven valószínűleg régészeti korú telepjelenségekre utaló növényi jelek láthatók.

– „Iváni-halastó”: szakirodalmi adatok szerint Mészáros Gyula késő bronzkori (urnamezős kultúra) telepre utaló leleteket gyűjtött. A lelőhelynév bizonyára elírás „Inámi halastó” helyett, és feltehetőleg azonos a Nak-3. halastó (Nak 6, lelőhely-azonosító: 66726) kapcsán említett, Mészáros Gyula 1960-as szemléjén azonosított lelőhellyel.

Jelenlegi ismereteink szerint összesen 19 azonosított régészeti lelőhely ismert a település bel- és külterületén.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

A hatástanulmány készítéséhez felhasznált szakirodalom:

- Czövek Attila: Dombóvár határa. Régészeti kutatások Magyarországon RKM 2009 (2010) 192–193.
- Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában III. Budapest 1897.
- Dobó Tibor: Régi idők – új módszerek. Őskori leletanyag feldolgozása és régészeti topográfia Tolna és Somogy megye határán. Szakdolgozat, PTE BTK. Kézirat. Pécs 2017.
- Draveczy Balázs: Somogyszil-Döggúti-dűlő. Régészeti Füzetek I. 18 (1965) 33.
- Gaál István: A lengyeli kultúra a Dél-Dunántúlon. A szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeum Évkönyve X–XI (1980–1981) [1982] 3–58.
- K. Németh András: Nak, Nosztány. Régészeti kutatások Magyarországon RKM 2011 (2018) 122.
- K. Németh András: A középkori Tolna megye templomai. Szekszárd 2015.
- Kőszegi Frigyes: A Dunántúl története a késő bronzkorban. Budapest 1988. (BTM Műhely 1.)
- Magyarország kistájainak katasztere I–II. Szerk. Marosi Sándor – Somogyi Sándor. Budapest 1990.
- Miklós Zsuzsa: Tolna megye várai. Budapest 2007. (Varia Archaeologica Hungarica XXII.)
- Ódor János Gábor: Csikóstóttós, Döbrököz és Nak települések régészeti hatástanulmánya. Kézirat 2003.
- Sz. Burger, Alice: DasspätrömischeGräberfeld von Somogyszil. Budapest 1979. (FontesArchaeologici Hungariae)
- Szabó Máté: Újabb lelőhelyek Tolna megye nyugati határán (A régészeti topográfiában rejlő lehetőségek bemutatása Nak, Lápafő, Várong mintaterületen). Szakdolgozat, PTE BTK. Kézirat. Pécs 2009.
- Szabó Máté: Roncsolásmentes régészeti módszerek alkalmazása római kori vidéki települések régészetében Magyarországon. Doktori disszertáció, PTE BTK. Kézirat. Pécs 2017.
- Tolna megye földrajzi nevei. Szerk. Végh József – Ördög Ferenc – Papp László. Budapest 1981.
- Tóth Endre: Studia Valeriana. Az alsóhetényi és ságvári késő római erődök kutatásának eredményei. Budapest 2009.
- Wosinsky Mór: Tolna vármegye az őskortól a honfoglalásig I–II. Budapest 1896.

A településhatár régészeti érdekű területének túlnyomó része mezőgazdasági művelés alá esik, ahol optimális növényborítottság mellett a régészeti érintettség könnyebben felderíthető. Ennek megfelelően az ismert régészeti lelőhelyek többsége szántóföldre esik.

Nak belterületén jelenleg két nyilvántartott lelőhely található (5., 19. lelőhely). A beépítettségéből fakadó rossz kutathatóság miatt a belterületen bárhol előkerülhet új régészeti lelőhely.

A település közigazgatási határain belül külön jogszabályban védett régészeti lelőhely nincs.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

A Korm. r. 21. § (3) bekezdése alapján a védett régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó beruházásokkal el kell kerülni. Ez utóbbi főszabály alól kivételt csak a Korm.r. 88. § (6) bekezdése szerinti esetek jelentenek, azaz ha belterületi ingatlanon megvalósuló, valamint örökségvédelmi vagy természetvédelmi célú beruházásokról van szó, illetve ha már meglévő építmény vagy műtárgy karbantartására irányul a beruházás.

A Kötv. általános elvei alapján ex lege védett minden, jelenleg nyilvántartott régészeti lelőhely (19 db); a további ismert, de még nem nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében a bejelentést követően a központi közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásba való bejegyzéssel, egyedi hatósági döntés nélkül, az általános védettséget az újonnan előkerült régészeti lelőhelyek is megkapják.

Jelenleg az alábbi korú és jellegű, ismert kiterjedésű lelőhelyekről van ismeretünk:

- őskori telep (5 db)
- őskori szórványlelet
- neolitik telep
- neolitik (Lengyel-kultúra) telep
- bronzkori erődített telep
- késő bronzkori (urnasiros kultúra) telep
- kora vaskori telep
- római kori telep (6 db)
- késő római kori telep
- késő római kori vicus
- késő római kori temető
- népvándorlás kori telep
- középkori telep (4 db)
- középkori templom (2 db)
- középkori temető (2 db)
- középkori földvár
- középkori erődítés
- török kori telep
- ismeretlen korú telep

A régészeti lelőhelyek jellegéből adódóan a pontos lokalizáció, még inkább a pontos kiterjedés nem határozható meg pusztán a felszíni jelenségek alapján. Az adattári és szakirodalmi adatok, valamint az elvégzett helyszíni azonosítások alapján az azonosított lelőhelyekkel érintett területek a hozzájuk tartozó helyrajzi számokkal részletesen az 1. számú mellékletben található.

Régészeti érdekű területek azok a területek, ahol a földrajzi adottságok és az adatgyűjtés során szerzett információk alapján egyéb lelőhelyek feltételezhetők. A régészeti lelőhelyek elhelyezkedését leginkább meghatározó vízfolyások között Nak határában az Attala-Inámi-vízfolyás, a Kiskondai-patak, a Nosztányi-patak és névtelen mellékágaik említhetők (ld. 1.1. pont), amelyek mente minden régészeti kor embere számára lehetőséget biztosított a megtelepedésre.

Az említett vízfolyások mentén – ahogy az összes, egykori (de ma már esetleg kiszáradt) vízfolyás, illetve forrás és tó mentén – bárhol előfordulhatnak további régészeti leletek vagy lelőhelyek. Külön is említésre méltó ezek közül a Nosztányi-pataknak a belterülettől északra eső része, valamint a Nosztánytól délre eredő névtelen patak mente, mert ezekről a területekről jelenleg egyetlen nyilvántartott lelőhely sem ismert, ami csakis e határrészek kutatatlan voltával magyarázható.

A jelenlegi területhasználat és területi állapot (mezőgazdasági művelés) a kulturális örökség régészeti elemeit nagy mértékben érinti. Jelentősen károsodhatnak az intenzív talajművelésnek és erózióknak kitett területek, ami minden szántóföldi lelőhelyet hátrányosan érint.

A régészeti lelőhelyeket az építkezések és a talajművelés súlyosan károsítja és folyamatosan veszélyezteti. Az ismert lelőhelyek esetében ez már eddig is nagyfokú pusztulást eredményezett. Amennyiben a mezőgazdasági területeken fennmarad az intenzív talajforgatásos művelés (vagyis a szántás), akkor ez a pusztulás is folytatódik, hosszú távon pedig teljes megsemmisülést eredményezhet.

1.3. A védett műemléki értékek települési értékleltára

Nem része a régészeti munkarésznek.

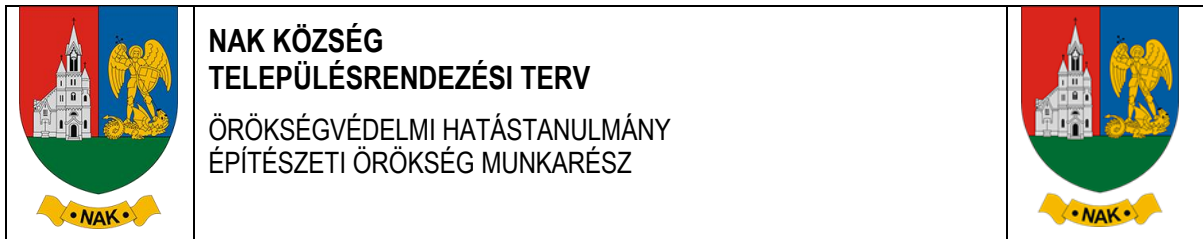
1.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára

Nem része a régészeti munkarésznek.

2. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése

2.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése

Nem tudunk ilyenről.

2.2. A 2.1.pontban szereplő változások hatásai

2.2.1. a régészeti örökségre

Nem releváns.

2.2.2. a történeti településre, település- és tájszerkezetre

Nem része a régészeti munkarésznek.

2.2.3. a települési értékléltárban szereplő műemléki értékekre

Nem része a régészeti munkarésznek.

5.2.2. Az 5.1. pontban szereplő változások hatásai a történeti településre, település- és tájszerkezetre

5.2.2.1. Történeti településszerkezetet érintő következmények

5.2.2.2. Természeti, táji hatások

5.2.2.1. Történeti településszerkezetet érintő következmények

A hagyományos településkarakter nem változik, tekintve, hogy a fejlesztési területek az eddig is fejlesztett területek részei. A történeti településkarakter megőrzése érdekében a szabályzatban olyan követelmények kerültek rögzítésre, amelyek biztosítják az új építések utcaképbe illesztését, a környezethez illeszkedő tömegkialakítását.

A történetileg kialakult, különböző karakterű településrészek ésszerű önállóságát biztosítani kell. Megfelelő szabályozással megakadályozni, a korábban önálló területi egységek „összenövését” és az egyes települések közötti beépítetlen sávok beépülését, lehetőség szerint zöldfelületi elem biztosításával. A tervnek figyelembe kell venni, a település hagyományait és térségi kapcsolatait, illetve a különböző karakterek összeolvadásának létrejöttét.

Kiemelkedő jelentőségű értéként megemlíthetők a:

- helyi egyedi védelemre javasolt épületek
- kiemelten védett és nyilvántartott régészeti lelőhelyek.

Az újonnan készülő településszerkezeti terv a község kialakult szerkezetét jelentős mértékben nem befolyásolja.

A történeti településszerkezetet – a kialakult utcaszerkezetet és területfelhasználást – a terv csupán kis mértékben bővíti.

5.2.2.2. Természeti, táji hatások

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága az Attala-Inámi vízfolyás környezetét természeti területté fogja nyilvánítani, de a jogszabályi háttérmegszületéséig helyi természetvédelmi területként, valamint az ökológiai

hálózat részeként ábrázolja a terv. Nak közigazgatási területén található régészeti lelőhelyek, amelyek esetében az Örökségvédelmi Hivatal korlátozásokat rendelhet el. A legkülönbözőbb korok és kultúrák leletei a kulturális örökség védelméről szóló törvényértelmében védelmet élveznek. A számos római kori lelet mellett az Attalainámi vízfolyás környezetében őskori földvárak azonosítottak a régészek. A község hagyományos építészeti karakterének megőrzése céljából összegyűjtésre kerültek a helyi védelemre érdemes épületek, illetve építmények, amelyeket H1 vagy H2 védelmi kategóriába soroltunk. Területvédelem illeti meg a falu történetileg beépített területét.

A terv a meglévő úthálózati elemeken kívül újat nem javasol, mivel a meglévők a hálózati szerepüket el tudják látni. A dűlőutak közül a mezőgazdasági gépek által használt legfontosabb utakat ábrázolja a terv. A közüzemi infrastruktúrából a gázellátás és a szennyvízelvezetés hiányzik, megoldása csak a távlatban várható.

5.2.3. Az 5.1 pontban szereplő változások hatásai a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre

5.2.3.1. Műemléki jelentőségű területek, műemléki környezetek, műemlékek eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása a tájban, településszerkezetben, épített környezetben

5.2.3.2. Műemlékek megújulásának és fenntarthatóságának gazdasági esélyei

5.2.3.3. A műemléki értékek tekintetében SWOT-analízis kockázatelemzés

5.2.3.1. Műemléki jelentőségű területek, műemléki környezetek, műemlékek eszmei, használati és esztétikai jelentőségének alakulása a tájban, településszerkezetben, épített környezetben

Műemlék nem található a településen.

5.2.3.2. Műemlékek megújulásának és fenntarthatóságának gazdasági esélyei

Nem releváns.

5.2.3.3. A műemléki értékek tekintetében SWOT-analízis kockázatelemzés

Nem releváns.

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

6. Az értékvédelmi terv

6.1. Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények meghatározása

A cél mindenképpen egy minőségi környezet kialakítása, melynek része kell, hogy legyen a meglévő épített örökség megfelelő védelme is. Ennek keretében a törvény által a helyi építészeti örökségeken túl, fontos megmaradt régi, hagyományos beépítési módú értékeinek megőrzése is. Ennek eszköze a településképi önkormányzati rendelet. A rendelet megalkotása mellett egy a helyi védelemre előirányzott értékek megőrzéséhez szükséges támogatási rendszert is célszerű kidolgozni, illetve ezt a helyi lakossággal minél szélesebb körben megismertetni.

Követelmények:

- a helyi védelem alatt álló épített örökségek védelmét szolgáló jogszabályi előírások betartása, betartatása
- az épített környezet helyi védelmét szolgáló önkormányzati rendelet megalkotása
- a HESZ előirányzott felülvizsgálata során a történeti beépítéssel bíró területeken olyan építési előírások megalkotása, amely az új beépítéseknek a meglévő építészeti értékekhez való illeszkedését biztosítja.

Értékvédelmi terv

3.1. Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények meghatározása

A mezőgazdasági tevékenység különösen veszélyezteti az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emlékeket, amelyek közé elsősorban a kőből és/vagy téglából készült, római kori és középkori épületek földben rejtőző (többnyire az alapozáshoz tartozó) falmaradványai tartoznak. Ezen régészeti emlékek pusztulása a szántás mélységének növekedésével, illetve az erózió által okozott hatások miatt olykor igen látványos. A tervezett beruházások szempontjából korlátozó tényező lehet, hogy a 68/2018. (IV. 9.) Korm. r. értelmében a földmunkával járó beruházással el kell kerülni az ilyen régészeti emlékeket (21. § (3) c)) is.

A Kötv 9. §-a alapján a régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A fenntartható használat a Kötv. 7. § 4. pontja szerint a védett kulturális örökség olyan módon történő használata – ideértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is –, amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosított fennmaradásuk a jelen és jövő nemzedékek számára. A Kötv. 10. § (2) bekezdése kimondja, hogy a régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

A fenti irányelveknek megfelelően a régészeti lelőhelyek kapcsán felmerülő kárenyhítési lehetőségek az alábbiak.

I. Megelőző jellegű intézkedések

1. A nyilvántartott régészeti lelőhelyeket lehetőség szerint el kell kerülni a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal, ezért a beruházásokat megelőzően már a terület kiválasztásakor érdemes tájékozódni a célterület régészeti érintettségéről, és amennyiben ez lehetséges, elkerülni a régészeti lelőhelyet a tervezett beruházással.

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

A Kötv. 19. § (1) bekezdése alapján a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon kötelezően el kell kerülni. Ezek az esetek a Korm. r. 21. § (3) bekezdése alapján a védett régészeti lelőhelyek, a nyilvántartott tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyek és az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emlékek. Ez utóbbi főszabály alól az örökségvédelmi hatóság csak belterületi ingatlanok, valamint örökségvédelmi vagy természetvédelmi célú beruházások esetén, illetve akkor térhet el, ha a földmunkával járó tevékenység mármeglévő építmény vagy műtárgy karbantartására irányul.

2. Régészeti érdekű területeken tervezett beruházás esetén megelőző régészeti kutatás vagy örökségvédelmi hatástanulmány készítése javasolt. Régészeti érdekű terület a Kötv. 7. § 29. pontja alapján valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. Örökségvédelmi hatástanulmány készíttetését az örökségvédelmi hatóság is előírhatja a Korm. r. 87. § (4) bekezdése szerinti engedélyezési eljárásokban.

3. Amennyiben a tervezett tevékenység a Kötv. szerint nagyberuházásnak minősül, az örökségvédelmi jogszabály külön szabályait kell alkalmazni az engedélyezés és a megvalósítás folyamán. A nagyberuházásokhoz kapcsolódó engedélyezési eljárásokban a tervezett tevékenység örökségvédelmi hatásainak felmérésére Előzetes régészeti dokumentáció (ERD) készítését írja elő a Kötv. Az ERD-t a jogszabályban meghatározott örökségvédelmi szerv készíti el, ezt az első olyan hatósági engedélyezési eljárásban be kell nyújtani, amely földmunkák végzésére jogosít. Az ERD részét képező feltárási projektterv figyelembe vételével kerül sor a konkrét régészeti feladatellátás meghatározására, amelyet – amennyiben engedély- vagy bejelentésköteles tevékenységről van szó – az örökségvédelmi hatóság végez.

II. Mentő jellegű intézkedések

1. A védett régészeti lelőhelyek esetében örökségvédelmi engedélyt kell kérni a Korm. r. 53. §-a értelmében az örökségvédelmi hatóságtól – a más hatóság (örökségvédelmi szakhatóság hozzájárulásával vagy szakkérdés vizsgálata alapján kiadott) engedélyéhez nem kötött – minden 30 cm mélységet meghaladó földmunkához, tereprendezéshez, valamint depó, feltöltés, töltés létesítéséhez. Ebben az esetben – a Korm. r. 88. §-a szerinti kivételek fennállása esetén – a szükséges megelőző régészeti feltárást követően, illetve azzal párhuzamosan végezhető az engedélyezett tevékenység.

2. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében a szakhatóságként vagy szakkérdés vizsgálatában közreműködő örökségvédelmi hatóság a földmunkával járó beruházás kapcsán meghatározza a szükséges megelőző régészeti feltárási módját.

3. Régészeti lelet, jelenség vagy emlék váratlan előkerülése esetén azt a jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni, a tevékenységet szüneteltetni majd ezt követően az illetékes, feltárási jogosult intézmény elvégzi a mentő feltárást.

A kárenyhítés lehetőségeinek figyelembevétele a beruházások szempontjából mindenképpen fontos, hiszen a régészeti feltárások költségeit annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált, így régészeti érintettség esetén a régészeti munkák költségével és időigényével is számolnia kell a beruházónak. A beruházások kapcsán célszerű lehet az előzetes egyeztetés az örökségvédelmi hatósággal.

A Nak község területére eső nyilvántartott lelőhelyek száma 19, ezek közül belterületen két lelőhely található (5., 19., lelőhely). A belterületi vagy egyéb beépített területrészekben azok az építési munkálatok, amelyek talajbolygatással járnak (pl. ház-, pince- vagy kerítésalap ásása, közművek vezetése, tereprendezés, oszlopállítást, fásítás,

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

árókásás, útépités, stb.), veszélyeztető forrásnak minősülnek, az ilyen jellegű beavatkozás engedélyezése során az örökségvédelmi hatóság is részt vesz az eljárásban a hatályos jogszabályok alapján. A fentiek mellett bármilyen újabb beruházás (pl. alagcsövezés, melioráció, talajlazítás, csatornaásás, homok-, agyag- vagy földbányászás, magas- vagy mélyépítés, útépités, stb.), essen az bel- vagy külterületre, jelentős károkat okozhat a régészeti lelőhelyekben, ezért a fenti tevékenységek esetében az örökségvédelmi hatóság az engedélyezés során érvényesíti az örökségvédelmi érdekeket és előírja a szükséges örökségvédelmi hatáscsökkentő eljárást a beruházó számára, amely a gyakorlatban a megelőző régészeti feltárás valamely formáját jelenti. Az örökségvédelmi hatóság szakhatóságként, vagy örökségvédelmi szakkérdés vizsgálatában közreműködve mérlegeli a tervezett beruházás és az általa a régészeti örökségben keletkező visszafordíthatatlan folyamatok arányát, viszonyát, majd a jogszabályokkal összhangban, ezek alapján kikötésekkel hozzájárul a tevékenység végzéséhez vagy – jogszabályi feltételek fennállása esetén – megtiltja azt.

A naki lelőhelyek többsége jelenleg teljes területével vagy részben általános mezőgazdasági területen, szántó művelési ág alatt található, szám szerint 17 lelőhely (1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 18. lelőhely). A lelőhelyek az intenzív talajművelés miatt lassan, de biztosan pusztulnak. A szántás – különösen a mélyszántás – az erózióval kiegészülve folyamatos állagromlást okoz az érintett lelőhelyekben, tartós, több évtizedes ilyen jellegű használat során pedig a teljes megsemmisüléssel fenyeget. Ezeken a területeken a szántóként való használatot, mint az eddigi használati módot, az esetek többségében korlátozni ugyan nem szükséges, de javasolt a művelési ág megváltoztatása úgy, hogy az a lelőhelyek tartós és további romlással nem járó fennmaradását garantálja. Javasolt a gyepterület művelési ág és ennek megfelelően a füvesítés után kaszálóként vagy legelőként való hasznosítás bevezetésének megfontolása.

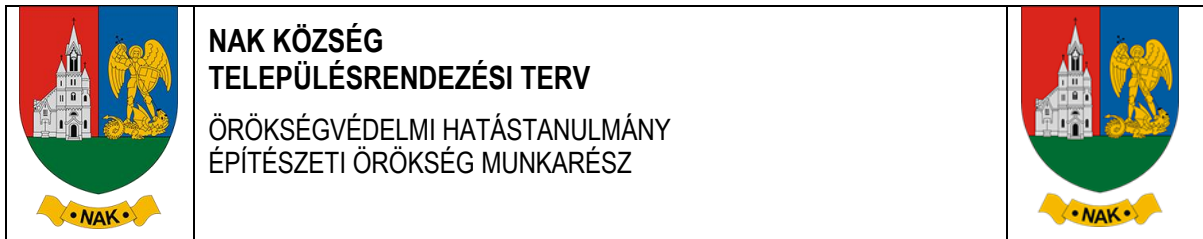
A gyepterület, rét, legelő művelési módok a régészeti lelőhelyek állapotának háborítatlan megőrzése szempontjából kifejezetten kedvezőek. Ilyen területen jelenleg egyetlen lelőhely sem található. Javasolt törekedni e felületek lehetséges kiterjesztésére a régészeti lelőhelyeken és környezetükben.

Kert kialakítása, szőlő, gyümölcsös, más ültetvény vagy erdő telepítése jelentős mértékben veszélyezteti a régészeti lelőhelyeket, ugyanis a szőlő- és kertműveléshez, ültetvény-telepítéshez, illetve az erdőgazdálkodáshoz általában kapcsolódó műveletek (pl. tuskózás, rigolozás) a lelőhelyek vagy lelőhelyrészek megsemmisülésével járhatnak. E tevékenységeket ezért a régészeti lelőhelyek területén kerülni kell. Az örökségvédelmi hatóság örökségvédelmi hatástanulmány készíttetését írhatja elő a bányászati (kutatási műszaki üzemi terv jóváhagyása, bányatelek megállapítása és módosítása, védőpillér kijelölése, módosítása, meggyengítése és lefejtése) hasznosítás, előzetes környezeti hatásvizsgálat vagy környezeti hatásvizsgálat-köteles tevékenység, vagy újrahásznosításra, más célú hasznosításra vagy telekalakításra irányuló földhivatali eljárás esetén.

Erdővel fedett területre jelenleg három lelőhely, illetve azok részlete esik (3., 4., 17. lelőhely). Itt az erdőműveléshez szükséges földmunkák végzése során legalább a régészeti felügyeletet biztosítani kell.

Egy lelőhely (5. lelőhely) részben korábban bányaként használt területen található. A bánya esetleges további használata vagy rekultivációja kapcsán szintén szükséges a régészeti felügyelet biztosítása.

Régészeti érdekű terület a település közigazgatási területére eső valamennyi vízfolyás vagy állóvíz partszakasza, még ha ezekben ma már nem is található víz, illetve az egykori források környéke is. A jelen művelési ágaktól eltérni ezeken a területeken nem kell, jelenségek vagy leletek észlelése esetén azonban a jogszabályok által előírt tennivalókon túl értesíteni kell a helyi jegyző útján a területileg illetékes örökségvédelmi hatóságot és vármegyei hatókörű városi múzeumot is, hogy a lelőhely bekerülhessen a közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásba. Amennyiben ezeken a területeken belül azonosítani sikerül a konkrét lelőhelyeket, azokra a továbbiakban a nyilvántartott régészeti lelőhelyekre vonatkozó szabályok és korlátozások vonatkoznak. Újabb, jelentős földmunkával járó beruházás vagy változtatás ezért egyik ilyen területen sem javasolt. Amennyiben mégis beépítésre kerül régészeti érdekűként számon tartott terület, fel kell készülni régészeti lelőhely előkerülésére, ami az ott folyó munkálatokat akadályozhatja, lelassíthatja.

Egy-egy nagyobb területet érintő beruházás esetén – így esetleg útépités, zöldmezős beruházás nyomvonalának, helyének végleges meghatározását megelőzően – célszerű külön örökségvédelmi hatástanulmány készítése. A hatástanulmány készítése során alkalmazott, nem roncsoló módszerek (légi fotó, terepbejárás, geofizikai felmérés) és szondázó kutatások segítségével a lelőhely kiterjedése és jellege viszonylag jól meghatározható. A terv véglegesítését megelőzően, saját megrendelésre készített örökségvédelmi hatástanulmány révén elkerülhető, hogy az engedélyeztetési fázisban az örökségvédelmi hatóság a kérelmet elutasítsa vagy a tervek módosítását írja elő. Egy-egy konkrét beruházás tervezési fázisában ezért mindenképpen érdemes egyeztetni az illetékes örökségvédelmi hatósággal.

Amennyiben a lelőhelyeken és régészeti érdekű területeken kívül kerülne elő lelet vagy jelenség, akkor a fentiekben részletesen leírt jogszabályok szerint kell eljárni.

Régészeti szempontból alapvetően fontos, hogy minden egyes nyilvántartott lelőhelyet érintő munkálat esetében biztosított legyen a régészeti felügyelet. Tekintettel azonban a törvényi szabályozásra, amely szerint a beruházások esetében a szükségessé váló régészeti feltárások költségét a beruházónak kell állnia, valamint a váratlanul előkerülő lelőhelyek kapcsán szükséges mentő feltárások által okozott időkiesésre egy-egy beruházás során, a nem kellően motivált felek miatt a gyakorlatban továbbra is számolni kell a régészeti jelenségek egy jelentős részének dokumentálatlan pusztulásával. Ennek elkerülése érdekében szükséges az előrelátó tervezés, valamint a fejlesztések során az örökségvédelmi többletköltségek tervezése.

3.2 Az önkormányzati feladatok meghatározása

A jelenlegi károsan ható folyamat (talaj bolygatása) a fokozatos állagromlást jelenti a lelőhelyek számára. E folyamat elméletileg visszafordítható vagy legalább is megállítható lenne, ha a területeken a talajművelést a fenntartható módon megváltoztatnák. Ehhez a helyi adminisztráció (Önkormányzat), a szakemberek (örökségvédelmi hatóság, Wosinsky Mór Múzeum) és az érintett magánszemélyek vagy vállalkozások konstruktív együttműködése szükséges. Ellenkező esetben a folyamat megfordíthatatlannak látszik és előbb-utóbb menthetetlenül a régészeti lelőhelyek teljes megsemmisüléséhez vezet.

6.2. Az önkormányzati feladatok meghatározása

A gazdaság fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- ipari és mezőgazdasági övezetek hasznosítása
- fejlesztési területek hasznosításának előkészítése (területrendezés, útépités, előközművesítés)
- helyi vállalkozások segítése
- kedvező feltételek megteremtése a befektetők számára

munkahelyek teremtése

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- új összekötő utak létesítése
- kiszolgáló és lakó utak fejlesztése
- kerékpárosbarát közlekedési infrastruktúra megteremtése

A falusi turizmus és idegenforgalom fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- történelmi, kulturális, természeti, épített környezet hasznosítása
- helyi lakosság ösztönzése a vendégek fogadására

- turisztikailag kiemelkedő jelentőséggel bíró település turisztikai arculat fejlesztése
- a testvértelepülési kapcsolatokat figyelembe véve a táborozási és az ifjúsági szálláshelyek megteremtése
- turisztikai kiadványok, ajándéktárgyak készítése, helytörténeti kiadványok készítése, színhagyomány útján terjedő elbeszélések és fennmaradt legendák ápolása
- rendezvények támogatása a település látogatottságának növekedése érdekében
- szabadidő-centrum kialakítása a település adottságaira alapozva.

7. Összefoglalás

A település bel- és külterületén máig összesen 19 régészeti lelőhely (terület) áll a Kötv. általános elvei alapján védelem alatt. Ezek között külön jogszabályban védett régészeti lelőhely nincs.

Minden ismert és nyilvántartott lelőhely esetében már a jelenlegi humuszréteg bolygatása (eltávolítása) is sérti a régészeti örökség földben rejlő emlékeit. Amennyiben ezek területén elkerülhetetlen a földmunkával járó építési tevékenység, annak hatósági engedélyezési eljárásába a kulturális örökségvédelmi hatóságot be kell vonni. Ilyen esetben megelőző régészeti feltárássra kell számítani, amelynek költségeit a beruházónak kell viselnie.

A jelenleg hatályos jogszabályok szerint a település területén a régészeti feladatellátásra kiemelt nagyberuházások kivételével a Wosinsky Mór Múzeum (7100 Szekszárd, Szent István tér 26.) jogosult.

Régészeti ügyekben hatóságként, szakhatóságként, illetve szakkérdés vizsgálatában jelenleg a Tolna Vármegyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály, Örökségvédelmi Osztálya (7100 Szekszárd, Szent István tér 11–13., tel: 06 (74) 505-600, e-mail: epitesugy.szekszard@tolna.gov.hu) jár el, Tolna vármegyére kiterjedő illetékességgel.

Ez a hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült. A település területén időközben előkerülő lelőhelyekről a nyilvántartást vezető hatóság vezet közhiteles nyilvántartást. Javasolt minden tervezett beruházás előtt a lelőhellyel való érintettségről időben meggyőződni.

A HÉSZ-be javasolt szövegrész

„(1) Régészeti érintettség esetén a hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok alapján kell eljárni.

(2) Minden olyan esetben, amikor régészeti lelet vagy annak tűnő tárgya, régészeti emlék vagy régészeti jelenség kerül elő, a területileg illetékes jegyzőt értesíteni kell, aki haladéktalanul tájékoztatja az örökségvédelmi hatóságot, a további intézkedésig a munkálatokat fel kell függeszteni, a terület őrzéséről a megtaláló köteles gondoskodni.

(3) A régészeti örökséget és a műemléki értéket érintő kérdésekben a központi közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásban és a rendezési tervhez készített örökségvédelmi hatástanulmányban foglaltak együttesen irányadók.”

NAK KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV
ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

8. Nyilatkozat

A hatástanulmány készítőjeként kijelentem, hogy a hatástanulmány régészeti munkarésze az örökségvédelmi jogszabályok és a hatósági eljárások figyelembe vételével készült.

A hatástanulmány egy nyomtatott, aláírt példányát és egy digitális változatát a megrendelőnek átadtam.

A hatástanulmány készítőjeként kijelentem, hogy régész diplomával rendelkezem és a 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet 84. § (2) a) és a 439/2013. (XI. 20.) kormányrendelet 4. § (1) a) pontja alapján van jogosultságom a régészeti szakterületi munkarész elkészítésére.

Régész diploma száma: 947/2001. sz. (ELTE-BTK)

Régészeti szakértői nyilvántartási szám: 15-022.2022. novemberhó

dr. K. Németh András

7090 Tamási, Eötvös utca 10.
tel.: 30/405-1986

Mellékletek:

1. melléklet:

Régészeti lelőhelyek Nak közigazgatási területén (2023. április 30-i állapot)

2. melléklet:

Nak község határának térképe az ismert régészeti lelőhelyekkel

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

1. melléklet

Régészeti lelőhelyek Nak közigazgatási területén

1. Nak – 4. tábla / Ökörélés Nyugati / Nak-ÉNy (Nak 1)

Lelőhely-azonosító: 20482

A lelőhely megjelölése: középkori telep, középkori templom, középkori temető, középkori földvár

A lelőhely leírása: A falutól északnyugatra, az Attala-Inámi-vízfolyásra enyhén lejtő domboldalon Miklós Zsuzsa 2001-ben légi fotózás során kerek, sötét színű gyűrűt figyelt meg a szántásban (további légi régészeti kutatást végzett ugyanitt 2002 és 2004 között is). 2003-ban és 2004-ben terepbejárást végzett a lelőhelyen. 2003-ban azonosította a kb. 800 méter hosszú, átlagosan 200 méter széles falu-helyet: a leletek többsége Árpád-kori, a késő középkori töredék kevesebb. 2004-ben a szántásban megfigyelte a kb. 50 méter átmérőjű erődítés kb. 1 méterre kimagasodó, kb. 22 méter átmérőjű dombocskáját, körülötte a 8 méter széles árokkal. Az erődítéstől északra kb. 150 méterre téglatormelékes folt és néhány embercsont a település templomát jelezte. Az erődítés geodéziai felmérését és szondázó ásatását Miklós Zsuzsa 2005-ben végezte el. Hosszú kutatóárokkal átvágta a dombot, amelynek közepén az intenzív mezőgazdasági művelés miatt lakóépületre utaló nyomot már nem talált, de feltárt két, 13. századi hulladékgyűjtőt. A V átmenetű árok aljáról 15. századi leletek kerültek elő, az árok betöltődése ekkor kezdődhetett el. Az erődítést Otto Braasch is felfedezte, 2002-ben és 2003-ban készített róla légi felvételeket. Szabó Máté szakdolgozatához kapcsolódóan 2007-ben és 2008-ban szintén légi fotózta a lelőhelyet. A vár belső részén megfigyelte egy 9×9 méter nagyságú, 2 méter falvastagságú épület (fa lakótorony?) nyomát, egyes felvételeken pedig egy, a gyűrűhöz délnyugat felől csatlakozó másik, azzal nagyjából azonos méretű és formájú árkot is.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 014, 015/2, 015/3, 015/4, 015/6, 015/7, 015/8, 015/9, 015/10, 015/11, 015/12, 015/13, 016, 018, 019, 020/1, 020/2, 021, 026/8, 026/9

2. Nak – Döggút-dűlő / Alsó-Berekalj (Nak 3)

Lelőhely-azonosító: 66718

A lelőhely megjelölése: késő római kori temető

A lelőhely leírása: A falutól északnyugatra, az Attala-Inámi-vízfolyás északi mellékágának keleti oldalán, Nak és Várong közigazgatási határán 1964-ben mélyszántás során 4. századi téglasír került elő. Draveczy Balázs leletmentése ebben az évben 31 sírt hozott napvilágra, majd 1968-ig ugyancsak ő teljesen feltárta a 4. századi, késő római kori temető összesen 148 sírját. A temető 65 síros első, északi csoportja Nak, második, déli csoportja pedig Várong határába esik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 025/1, 026/6, 026/7

3. Nak – Attala-Inámi árok (Nak 4)

Lelőhely-azonosító: 66722

A lelőhely megjelölése: római kori telep

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

A lelőhely leírása: Nak belterülete északi részétől nyugatra, Kis Mers (Nak 6, lelőhely-azonosító: 66726) lelőhelytől közvetlenül nyugatra, az Attala-Inámi-vízfolyáson létesített 3. halastó keleti oldalán 1968-ban Albeker Mária terepbejárás során római kori települést azonosított.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 012/3, 012/4, 013/2, 014, 015/14, 015/15, 016

4. Nak – Kiskondai-patak mente (Nak 5)

Lelőhely-azonosító: 66724

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú telep

A lelőhely leírása: Nosztánytól keletre kb. 2 km-re, a Kiskondai-patak nyugati partján, egy délnyugat-északkeleti irányú erdősáv északi oldalán légi fotózás során ismeretlen korú telepobjektumokat dokumentáltak (a Pécsi Légirégészeti Téka gyűjteményében őrzött fotó alapján). A lelőhely terepbejárással történő hitelesítése még nem történt meg.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 099, 0103

5. Nak – 3. halastó / Kis Mers / Kálvária-dűlő (Nak 6)

Lelőhely-azonosító: 66726

A lelőhely megjelölése: neolitik (Lengyel-kultúra) telep, római kori telep

A lelőhely leírása: Nak északnyugati szélének közelében, a Várongi-árkon létesített halastó keleti oldalán található egykori homokbányában földkitermelés során jelentős mennyiségű telepobjektumot pusztítottak el. 1968-ban Rosner Gyula helyszínelte, majd Albeker Mária rövid leletmentő ásatást végzett a lelőhelyen, három szelvényben őskori, valamint római kori telepobjektumokat tárt fel. Az őskori leletek Zalai-Gaál István kutatásai alapján a Lengyel-kultúra korai szakaszának végére keltezhetőek. Valószínűleg ugyaninnen termeltek ki földet az 1. számú halastó gátépítéséhez 1960-ban, amikor szintén lelőhelyet bolygattak meg (egy megsemmisített kemencéről van biztos tudásunk); a helyszínelést (pontosabban „régészeti ellenőrző terepbejárást”) Mészáros Gyula végezte, aki őskori kőeszköz- és római kori kerámia-töredékeket gyűjtött be (ez a lelőhely a közhiteles lelőhely-nyilvántartásban jelenleg Nak-1. halastó/Napsugár TSz halastó néven [Nak 2, lelőhely-azonosító: 23002] archivált lelőhelyként szerepel).

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), anyagkitermelés, bányarekultiváció

Hrsz.: 504, 505, 506, 013/1, 013/2

6. Nak – Nak 9 (Nak 7)

Lelőhely-azonosító: 71803

A lelőhely megjelölése: őskori szórványlelet, római kori telep

A lelőhely leírása: Szabó Máté 2008-ban a falutól délre, az Attala-Inámi-vízfolyáson létesített halastó keleti oldalán, az egykori kisvasút nagy kanyarjától közvetlenül délre, a patakkel párhuzamosan kb. 650 méter hosszan és 200 méter szélességben római kori telepet azonosított.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0137, 0140/1, 0140/2, 0140/3, 0140/4, 0140/5

7. Nak – Naki-részi-út (Nak 8)

Lelőhely-azonosító: 71805

A leelőhely megjelölése: őskori telep

A leelőhely leírása: Szabó Máté 2008-ban a falutól délre, az Attala-Inámi-vízfolyáson a falutól délre létesített második halastó keleti oldalán, a Nak–Nak 9 (Nak 7, leelőhely-azonosító: 71803) leelőhelytől délkeletre kb. 200 méterre, a patakka párhuzamosan, északról és délről két markáns mellékvölgy által közrefogva, kb. 400 méter hosszan és 200 méter szélességben elszórtan őskori telepre utaló kerámia-töredékeket gyűjtött.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0137

8. Nak – Naki-major (Nak 9)

Lelőhely-azonosító: 71807

A leelőhely megjelölése: kora vaskori telep

A leelőhely leírása: Szabó Máté 2008-ban a falutól délre, az Attala-Inámi-vízfolyáson a falutól délre létesített második halastó keleti oldalán, a Nak–Naki-részi-út (Nak 8, leelőhely-azonosító: 71805) leelőhelytől délkeletre kb. 150 méterre, a patakra merőleges két mellékvölgy között húzóóó, kb. 300 méter széles földnyelven kora vaskori telepet azonosított.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0136, 0137

9. Nak – Hetényi-berök (Nak 10)

Lelőhely-azonosító: 71809

A leelőhely megjelölése: őskori telep

A leelőhely leírása: Szabó Máté 2008-ban a falutól délre kb. 1,5 kilométerre, a Nosztányi-patak nyugati oldalán, a patakka párhuzamosan kb. 250 méter hosszan és 90 méter szélességben őskori telepet azonosított.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0128/4

10. Nak – Naki-rész (Nak 11)

Lelőhely-azonosító: 71821

A leelőhely megjelölése: őskori telep

A leelőhely leírása: Szabó Máté 2008-ban a falu belterületétől délre kb. 500 méterre, a Nosztányi-patak nyugati oldalán, a domb magasabb részén, a pataktól kb. 250 méterre kezdődően 100 méter szélességben és kb. 70 méter hosszan őskori telepet azonosított. A leelőhely pontos hosszúsága a mezőgazdasági művelés miatt északi irányban nem volt meghatározható.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

Hrsz.: 0128/2, 0128/7

11. Nak – Legelő (Nak 12)

Lelőhely-azonosító: 71825

A leelőhely megjelölése: őskori telep

A leelőhely leírása: Szabó Máté 2008-ban a naki határ északnyugati részén, az Attala-Inámi-vízfolyás és az északi irányból beletorkolló patak találkozásától közvetlenül keletre kb. 100×40 méter nagyságú területen, északnyugat–délkeleti irányban őskori kerámia-töredékeket gyűjtött.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 021

12. Nak – Kenderfőd (Nak 13)

Lelőhely-azonosító: 71837

A leelőhely megjelölése: bronzkori erődített telep, római kori telep, népvándorlás kori telep, török kori telep

A leelőhely leírása: Otto Braasch 2003-ban és 2004-ben a Nak belterületével párhuzamosan, a falutól nyugatra, az Attala-Inámi-vízfolyás és a Várongi-árok által közrefogott, háromszög alakú földnyelven őskori erődített telepre utaló ovális árkot, valamint észak felől hozzá csatlakozó további íves árokszakaszokat figyelt meg. Szabó Máté 2008-ban a földnyelven kb. 800 méter hosszan és 100–300 méter szélességben bronzkori, népvándorlás kori és kevés török kori leletanyagot gyűjtött. A domb déli részén, a két patak összefolyásától északra jól elkülöníthetően római kori leletanyagot azonosított; teguladarabok és egy vízvezetékcső (?) töredéke talán épületre utalnak, aminek azonban nem találta felszíni nyomát.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 06/5, 06/6, 07/9, 07/10, 08

13. Nak – Nosztány (Nak 14)

Lelőhely-azonosító: 77991

A leelőhely megjelölése: római kori telep, középkori telep

A leelőhely leírása: K. Németh András és Czövek Attila 2011-ben a Nosztánytól keletre két ágból eredő patak két ága között, a délkelet felé lejtő enyhe földnyelven nagy sűrűségben római kori és középkori cserepeket gyűjtöttek, de a tábla nyugati felét a növényi fedettség miatt nem tudták bejárni. A középkori leletek bizonyára a nyugat–keleti irányú patakágtól délre található nagy kiterjedésű középkori Nosztány faluhoz (Dombóvár/Nak–Delelői-tábla 3.; Dombóvár 29, leelőhely-azonosító: 70631) tartozhattak.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 098/9, 098/10, 098/11, 098/12, 098/13, 098/14, 0108

14. Nak – Delelői-tábla 3. (Dombóvár 29)

Lelőhely-azonosító: 70631

A leelőhely megjelölése: középkori telep, középkori templom, középkori temető

A leelőhely leírása: Czövek Attila 2009-ben Szilfástól északnyugatra, a Nosztánytól keletre két ágból eredő, északnyugat–délkeleti, illetve nyugat–keleti irányú vízfolyás találkozásától délre, a patak völgye-

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

ket ívesen követő dombvonulaton kb. 700×150 méter nagyságú, intenzív középkori lelőhelyet azonosított. A falu templomának és temetőjének nyomát a lelőhely északi részén, a patakok találkozásának közelében figyelte meg. A lelőhely a középkori Nosztány faluval azonosítható, amelynek templomát a középkorban csak 1296-ban említik, az épület romjai a 18–19. század fordulóján még álltak. A lelőhely kisebb, délkeleti szélé Dombóvár határába esik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0108

15. Nak – Alsóhetény-pusztá, késő római település az erőd körül / lovia (Kapospula 5)

Lelőhely-azonosító: 42611

A lelőhely megjelölése: késő római kori vicus

A lelőhely leírása: Az alsóhetény-pusztai késő római település az erődöt lényegében körbeveszi, Nak határába (annak déli nyúlványába) csak a vicus északkeleti része nyúlik át. Területén Szabó Máté végzett légi régészeti kutatásokat 2010-ben és 2017-ben, valamint terepbejárást 2012-ben.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott, kiemelten védett

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 111

16. Nak – Rétfőd (Összevont lh.) (Lápafő 8)

Lelőhely-azonosító: 71827

A lelőhely megjelölése: neolitikus telep, késő bronzkori (urnasíros kultúra) telep, római kori telep

A lelőhely leírása: Szabó Géza 2007-ben helyszíni szemle során a Lápafőről Nakra vezető közúttól nyugatra, a Várongi-árok nyugati oldalán, a patakkal párhuzamosan, észak–déli irányban kb. 750 hosszúságú és 450 méter szélességben neolitikus, késő bronzkori (urnasíros) és római kori telepre utaló leleteket gyűjtött. Szabó Máté 2008-as terepbejárása északi irányban további kb. 150 méter hosszúságú, keleti irányban pedig újabb kb. 100 méter szélességben, a patakpartig eredményezett leleteket. Szabó Máté 2009-es légi felvételein valószínűleg neolitikus erődítésre utaló két, egymást metsző körárkot lehetett megfigyelni. A lelőhelynek csak kisebb, déli része esik Nak közigazgatási területére, északi, nagyobb része Lápafő határához tartozik. A lelőhely két, korábban önállóan nyilvántartott lelőhely területét is magába foglalja: Lápafő–Várongi-árok Ny-i partja (Lápafő 4, lelőhely-azonosító: 58469) és Lápafő–Sári rét (Lápafő 2, lelőhely-azonosító: 23167).

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 029/10, 029/11, 029/12, 031

17. Nak – Somberek (Somogyszil 13)

Lelőhely-azonosító: 66716

A lelőhely megjelölése: késő római kori telep

A lelőhely leírása: A Nak–Döggút közelében feltárt késő római temetőtől (Nak–Döggút-dűlő; Nak 3, lelőhely-azonosító: 66718) kb. 300 méterre nyugatra, az Attala–Inámi-vízfolyás és az északi irányból bele-torkolló patak által közrezárt földnyelven Draveczy Balázs az 1960-as években végzett temetőfeltárás kapcsán végzett terepbejárása során késő római kori telepet azonosított. A lelőhely nagyobb, északi része Somogyszilhez tartozik, déli, ma már erdővel fedett része pedig Nak közigazgatási területére esik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: erdőművelés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 014, 022, 023

18. Nak – Nosztány, Hanzli

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A lelőhely megjelölése: középkori erődítés

A lelőhely leírása: Wosinsky Mór megyemonográfiájában beszámol egy Nak–Nosztánypusztá közelében található földsáncról és környezetéről: „Nosztány- (Uj-Dombóvárhoz tartozó) pusztán, a «Hanzli» nevű dűlőben, egy széles völgy nyugati végénél, négyszögű földsánc áll s ugyanazon völgy kanyarulatánál, néhány terebélyes fától beárnyékolt helyen, római téglák darabjait találtam. A körülötte elterülő szántóföldeken nagyobb területen hevernek iszapolt agyagú s korongon készült edények töredékei, melyek egyikén hullámvonalas díszítést találtam.” Ugyanerről régészeti kérdőívében így ír: „Hanzli dűlő egy szép völgy kezdetén egy kut van a tövében egy sánczföldsáncz (négyszögletes) egyik sarka nyugat felé van 2000 öl körperemű, széles árok kívül s belül a szélén töltés. Legelő, felszínén semmi.” A földrajzi leírás ráillik a középkori egyházas Nosztány falu helyére (Dombóvár/Nak–Delelői-tábla 3.; Dombóvár 29, lelőhely-azonosító: 70631), így valószínű, hogy a földsánc a középkori falu nyugati szélén állhatott. Ezt igazolhatja, hogy a 19. század utolsó harmadában készült harmadik katonai felmérés pontosan a Nosztánytól délkeletre eredő patak völgy nyugati végénél, egy kissé északkelet–délnyugati irányú, U alakú objektumot tüntet fel, amelynek oldalai a térképről visszamérve nyugaton és délen 67, keleten pedig 53 méter hosszúak. Az objektum kb. 70 méterre fekszik az említett középkori faluhely poligonjának nyugati szélétől. Miklós Zsuzsa többször végzett eredménytelen légifelderítést a sánc feltételezett környékén. K. Németh András 2018-ban terepbejárást végzett a sánc helyén, de a vegetáció miatt nem talált leleteket.

A lelőhely besorolása: nyilvántartásba vétel alatt

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0108

19. Nak – Fő utca 73.

Lelőhely-azonosító: folyamatban

A lelőhely megjelölése: őskori telep, középkori telep

A lelőhely leírása: Miklós Zsuzsa a Fő utca 73. számú ház környékén néhány őskori és középkori cserépet gyűjtött.

A lelőhely besorolása: nyilvántartásba vétel alatt

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés

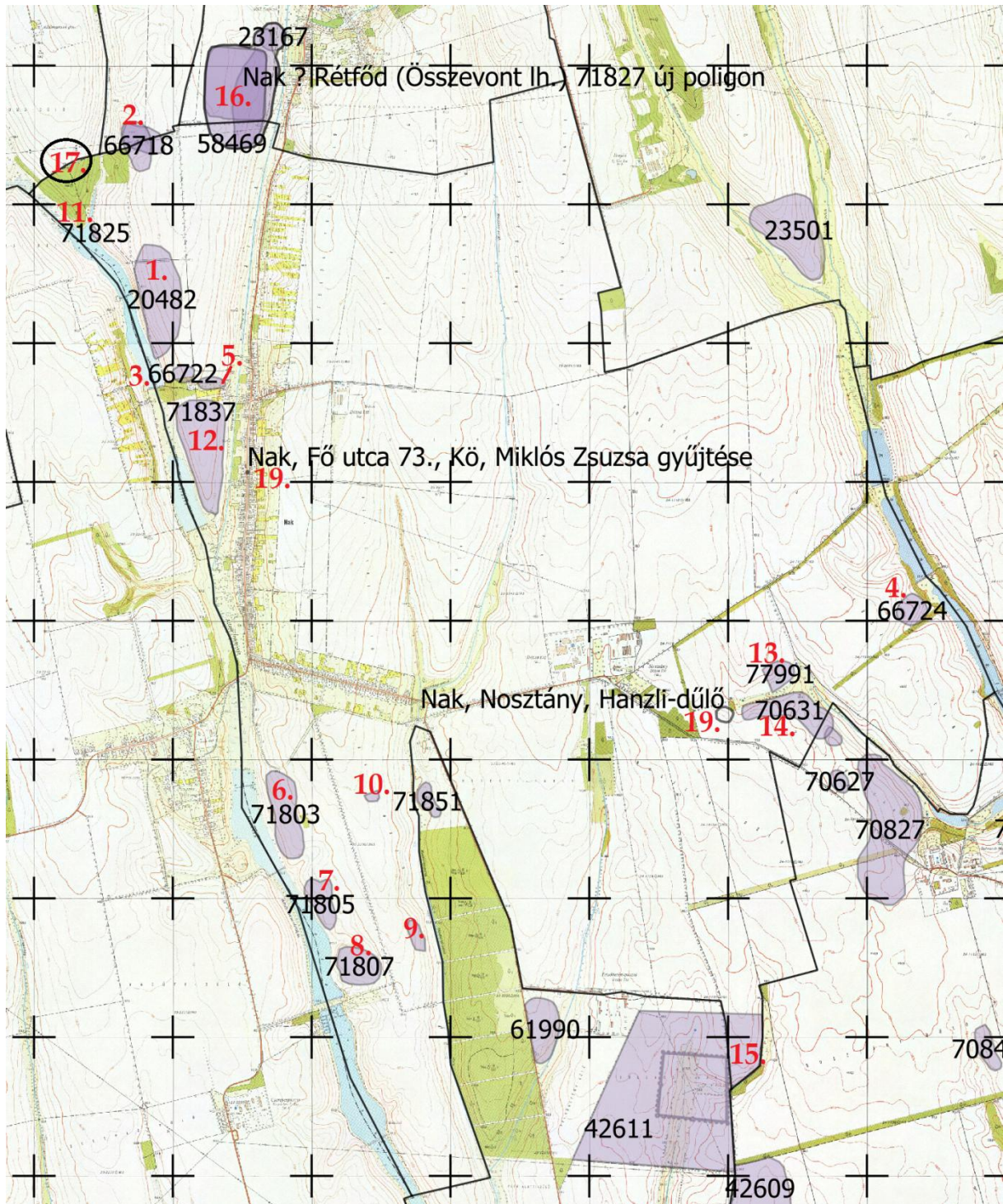
Hrsz.: 87, 322/2, 322/4

2. melléklet:

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG MUNKARÉSZ

KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT ÉS ÉRTÉKELÉS

NAK KÖZSÉG TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVE HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA ÉS SZABÁLYOZÁSI TERVÉHEZ

készült a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet alapján
kidolgozó: Nak Község Önkormányzata

A környezeti vizsgálat és értékelés dokumentumát összeállította:

Szekrényes Károly Csaba

RKKVA-A-26/2011

Könnnyűipari környezetmérnök

Környezetmérnök, EHS szakmérnök

Rákó István

SZKV-hu/09-0439, SZKV-le/09-0439

SZKV-vf/09-0439, SZKV-zr/09-0439

Környezetgazdálkodási-környezetvédelmi szakmérnök

Zsila László

Okleveles táj-és Kertépítész mérnök

TK 09-0583

Tartalomjegyzék

Előzmények	4
1.0. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése	4
1.1. A környezeti értékelés tematikájának bemutatása	4
1.2. A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása	5
2.0. A terv illetve program és kidolgozásukkor vizsgált változatok rövid ismertetése	5
2.1. Települési adatok	5
2.2. Földrajza, éghajlata	7
2.2.1. Földtani adottságok	7
2.3. Vízrajz.....	9
2.3.5. Szennyvízelvezetés	9
2.3.6. Belterületi csapadékvíz elvezető hálózat	9
2.3.7.1. Belvízvédelem, árvízvédelem.....	9
3.0. Levegőtisztaság-védelem	10
3.1. Besorolás, pontforrások	10
3.6. Kertészeti, és mezőgazdasági tevékenységekből származó légszennyezések	11
3.7. Település közigazgatási területén folytatott gazdasági tevékenységek jellemzése, veszélyes anyagokkal, veszélyes keverékekkel történő tevékenységekre.....	11
4.0. Hulladékgyűjtés.....	11
5.0. Zaj- és rezgés sugárzásvédelem.....	11
6.0. Természetvédelmi fejezet.....	12
Tájhasználat értékelése.....	14
7.0. Védett területek.....	14
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	15
Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék.....	15
Ökológiai hálózat.....	15
7.3 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	16
A települési zöldfelületi rendszer elemei	16
Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek.....	16
Zöldfelületi ellátottság értékelése.....	16
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái.....	17
8.0. Épített környezet, védett épületek, örökségvédelem.....	17
8.1. Védett helyi művi értékek	17
Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek	19
9.0. A rendezési terv által érintett HRSZ-ek módosításainak környezeti hatásainak értékelése.....	20
9.1. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg	20
9.1.1 A módosítással érintett területek változásai	20

9.2 A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok feltárása.....	21
9.2.1 Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelést közvetlenül előidéző tényezők.....	21
9.2.2 Közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők.....	22
9.3 A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése	22
9.3.1 Jól azonosítható környezet igénybevételek vagy terhelések	22
9.3.1.1 A környezeti elemekre gyakorolt hatás, javasolt védelmi intézkedések (földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre).....	22
9.3.1.2 A környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára,	25
természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra gyakorolt hatás	25
9.3.1.3 A Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok	25
kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának,	25
fejlesztésének lehetőségeire gyakorolt hatás	25
9.3.1.4 Az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében - különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben - várhatóan fellépő változások.....	26
9.3.1.5 Településrendezési eszközök kidolgozásával összefüggésben gazdasági ipari tevékenység előmozdításával, jelenlegi helyzetének fejlesztésével, abban az esetben ha az újonnan tervezett vagy a helyzetértékelésben jellemzett – különös tekintettel a veszélyes anyagokkal és veszélyes keverékekkel való – tevékenységben várható változás	26
9.4 A közvetett módon hatást kiváltó tényezők hatásai.....	26
9.4.1 Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenése, meglévők felerősödése	26
9.4.2 A helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására	26
9.4.3 A táj eltartó képességéhez alkalmazkodó helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítése	27
9.4.4 A természeti erőforrások megújulásának korlátozása	27
9.4.5 A nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használata vagy a helyi természeti erőforrások	27
túlnyomóan más területen való hasznosítása.....	27
9.5. A környezeti következmények alapján a terv értékelése, általános környezetvédelmi javaslatok.....	27
9.6 Javasolt környezetvédelmi szempontú általános intézkedések, monitoring	27
9.7 területfelhasználási mód egymást zavaró korlátozó hatásai	27
9.8 A területi változás ismertetése	27
10. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	28

Nak község területrendezési tervének környezeti értékelése

Előzmények

Nak Község Önkormányzata döntött településrendezési terv átfogó, a teljes közigazgatási területet érintő felülvizsgálatáról, átdolgozásáról, aktualizálásáról az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban Étv.), az „országos településrendezési és építési követelményekről” szóló szintén többször módosított 253/1997. (XII. 20.) Korm. számú kormányrendelet (továbbiakban OTÉK) figyelembevételével. A tervezés során „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet előírásait alkalmazzuk.

A vizsgálat során figyelembe vettük a korábbi munkarészhez készített környezetvédelemmel kapcsolatos munkarészeket valamint, az előzetes véleményezési szakasz után visszaérkezett vélemények, környezeti értékelésre is vonatkozó ajánlásait.

Jelen környezeti értékelés Nak településrendezési tervének különálló munkarészeként készül.

1.0. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának ismertetése

A településrendezési terv megalapozását szolgálták a korábban feltárt vizsgálatok, melynek részeként mind az épített környezet és táji környezet feltérképezésével, mind a környezetvédelemmel, ökológiával, infrastruktúrával mint meglévő állapottal elemzések, leírások, helyszíni bejárások során foglalkoztunk. A település fejlesztési elképzeléseit, adottságaira épített jövőképét a településfejlesztési koncepció tartalmazza, mely közép- és hosszútávon, mintegy 15 évre előretekintve meghatározza a fejlesztés fő irányait, és mindazokat a lépéseket, melyek a tudatosan felépített településkép eléréséhez nélkülözhetetlenek.

1.1.A környezeti értékelés tematikájának bemutatása

Az értékelés tematikáját a hatóságokkal való egyeztetés valamint a **2/2005. (I.11.) Kormányrendelet** illetve annak **4. számú melléklete** alapján készült.

A környezeti vizsgálat az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005.(I.11.) Korm. rendelet 8.§ (2) bekezdés alapján:

„A környezeti értékelésnek azt az információt kell tartalmaznia, ami a Kvt. 43. § (7) bekezdésében foglaltak, valamint a 7. § (4) bekezdés szerinti tematika kielégítéséhez a jelenlegi ismeretek és vizsgálati módszerek, a terv, illetve program tartalmának és részletezettségének, a döntéshozatali folyamatban elfoglalt helyének figyelembevételével megkívánható. A környezeti értékelés kidolgozásához felhasználható minden rendelkezésre álló, az adott terv, illetve program környezeti hatásaira vonatkozó korábbi vagy folyamatban lévő tervezési, illetőleg programalkotási munkákból származó, valamint más közösségi jogszabály végrehajtása során keletkezett információ is.”

Az értékelésben külön fejezetben ismertetjük illetve megvizsgáljuk a többi, kisebb vagy semmilyen környezeti hatást nem jelentő változtatást is.

1.2.A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

Jelen környezeti értékelés szervesen kapcsolódik a településre készülő településrendezési eszközökhöz. Szem előtt tartja a település teljes közigazgatási területére készült vizsgálatot, a település fejlesztési elképzeléseit tartalmazó fejlesztési koncepciót.

A környezeti vizsgálat egyik legfontosabb feladata, hogy a környezetvédelem szempontjait már a tervezés során érvényesítse. Nem elegendő a környezeti értékelésnek azt a feladatot ellátni, hogy „zöld tükör” formájában vizsgálja a készülő dokumentum környezeti hatásait, hanem a tervezőkkel folyamatos közös gondolkodás során megteremti a lehetőséget annak, hogy a környezetvédelmi és a fenntarthatósági szempontok a kidolgozás összes lépcsőfokán megfelelő szerepet kapjanak.

A készülő településrendezési terv településszerkezeti munkarészének alátámasztó szakági fejezeteiben a település hosszú távú fejlesztéséhez kapcsolódva meghatározásra kerültek mindazon környezeti megoldások, melyek a fenntartható fejlődést szolgálják. A településrendezési terv részeként készül a környezeti értékelés, mely a jogszabály által előírt államigazgatási szervek előzetesen adott tematikáját, szakmai elvárásait figyelembe veszi. Jelen környezeti értékelés tartalmazza a településrendezési tervegyeztetési, munkaközi anyagának előzetes véleményezése során érkezett észrevételeket, kiegészítéseket.

2.0.A terv illetve program és kidolgozásukkor vizsgált változatok rövid ismertetése

2.1. Települési adatok

Alapadatok

Dombóvártól északnyugatra, Lápafő és Attala közt fekvő település. Észak-déli irányban a Kapospula-Lápafő közti 6517-es út halad át rajta, nyugati szomszédjai, Kisgyalán és Gölle felől a 6518-as út vezet a községbe.

Alapadatok		Statisztikai adatok	
Jogállás:	község	Terület:	27,78 km ²
Megye:	Tolna megye	Lakosság:	478 fő
Járás:	Dombóvár	Népsűrűség:	20,81 fő/km ²
Kistérség:	Dombóvár	Lakások száma:	282
Terület:	27,78 km ²	Településrészek száma:	1
Lakosság:	478 fő		
Honlap:	www.nakkozseg.hu		

Nak Területi felosztása

Nak község közigazgatási területén művelési ágak az alábbiak szerint tagozódnak¹:

Földrészlet statisztika fekvésenként

Fekvés	Földrészletek száma	Egyéb önálló ÉPÜLETEK száma	Egyéb önálló LAKÁSOK száma	Összes terület (m ²)	Legkisebb földrészlet terület (m ²)	Legnagyobb földrészlet terület (m ²)	Átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	625	3	7	1214568	1	31686	1943
külterület	671	0	0	26192793	165	907226	39035
zártkert	135	0	0	368876	458	9540	2732
Összesen	1431	3	7	27776237			

Földrészlet statisztika művelési áganként

Művelési ág	Földrészletek száma	Alrészletek száma	Összes alrészlet terület (m ²)	Legkisebb alrészlet terület (m ²)	Legnagyobb alrészlet terület (m ²)	Átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	51	56	831185	437	88020	14843
fásított terület	22	22	35538	406	12673	1615
gyümölcsös	23	23	14099	425	1042	613
kert	14	17	16191	414	1420	952
kivett	725	727	2315537	1	134487	3185
legelő	23	23	192339	602	37063	8363
nádas	12	13	196224	2787	45670	15094
rét	56	60	249522	400	17710	4159
szántó	633	1003	23594197	412	829873	235224
szőlő	15	15	15146	481	2207	1010

A mezőgazdasági művelési ágak megoszlása²

Ipar, Gazdaság

Az uralkodó talajtípusok jó szerkezetűek, kiváló tápanyag és vízgazdálkodásúak. A kiváló természeti és termelési adottságoknak köszönhetően, Nak remek mezőgazdasági lehetőségekkel bíró település. Így egyértelmű, hogy a településen a mezőgazdaság a legjelentősebb ágazat, mely mára már nagy hagyományokkal rendelkezik.

Forrás: www.takarnet.hu (településkereső) A TAKARNET adatai még 2011. előtti adatokat mutat. <http://www.foldhivatal.hu/content/view/89/126/>

² Forrás: www.takarnet.hu

Az állat- és növénytermesztéssel is foglalkozó Naki Mezőgazdasági Zrt. jelenleg a község legnagyobb munkáltatója és ezáltal szerves része a falu mindennapi életének.

Sajnálatos módon azonban nincs jelen a településen az agrárium által megtermelteteket feldolgozó ipari háttér (malom, konzervgyár, hűtőház, gyümölcs aszalóüzem, stb.)

Nak Önkormányzata termel zöldségeket, gyümölcsöket és rózsát, ez utóbbit a Budakalászi Gyógynövénykutató intézetnek szárítva szállítja további felhasználásra.

Az önkormányzat ürm termesztésébe is belekezdett a közfoglalkoztatáson belül.

2016 óta működik a Nakoil Kft. mely az olajtök termelésére és feldolgozására szolgáló többségében önkormányzati tulajdonú vállalat. A Naki Mezőgazdasági Zrt. vel közös vállalat beindulása további munkahelyeket teremtett a településen, amely települési szinten sokat számít a munkanélküliség csökkentésében illetve a munkavállalási esélyegyelőség lehetőségének biztosításában.

2.2. Földrajza, éghajlata

2.2.1. Földtani adottságok

Földtani adottságok

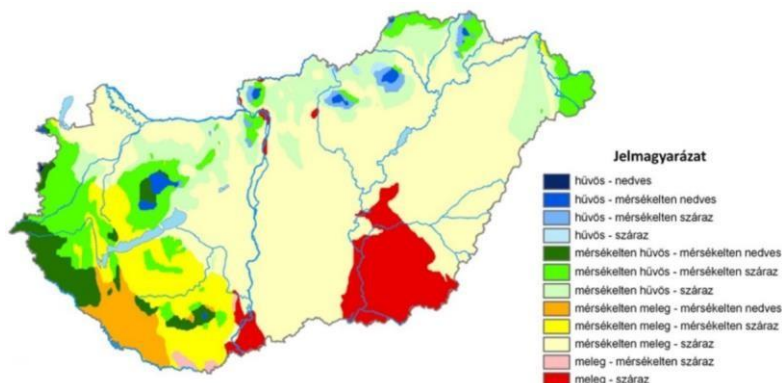
A megye keleti fele alföldi jellegű síkvidék: a Sárköz és a Mezőföld egy része tartozik ide. Belsőbb területein dombvidékek húzódnak, melyek közül legjelentősebb a Szekszárdi-dombság, a Tolnai-hegyhát, a Geresdi-dombság és a Völgység. A megye területének nagy részét ezek a patak völgyek által tagolt dombsági területek teszik ki. Délen átnyúlnak a Mecsek vonulatai is, itt található (Váralja mellett) a megye legmagasabb pontja, az 593 m-es Dobogó. Éghajlata átmenet az Alföld és a Dunántúl jellemző klímája között.

Tolna megye ásványkincsekben szegény, de Nagymányok környékén szénét bányásznak. Kiemelkedő földtani értéke a Mórágyi rög, amely Magyarországon a Velencei-hegységen kívül az egyetlen felszíni gránit előfordulás, emiatt korábban bányászták is. Ebben a földtani képződményben hozták létre Bátaapáti határában a Nemzeti Radioaktív hulladék-tárolót, ahová a paksi atomerőmű kis és közepes sugárzású hulladékát szállítják. A Duna egykori hordalékára több kavics- és homokbánya is települt, azonban ezek egy része már bezárt.

A megye nagyobb folyóvizei a Duna, a Sió és a Kapos. Jelentősebb vízfolyás még a Sárvíz, a Koppány, valamint a Völgységi-patak. Tolna megye legjelentősebb állóvizei a folyószabályozás után hátramaradt holtágak. Ezek közül a legjelentősebb a pihenőövezetként használt Faddi-Duna, a Tolnai-Duna, valamint a Bogyiszlói Holt-Duna. A völgyek között is számtalan tavat alakítottak ki a patakok felduzzasztásával. A Pacsmagi-tavak országos szinten is kiemelkedő természetvédelmi területté váltak. A Szálkai-tó a megye kedvelt pihenő- és horgászhelye, országos szinten többen is a legszebbek közé sorolják. A megyében ezen kívül több nagy méretű halastó található.

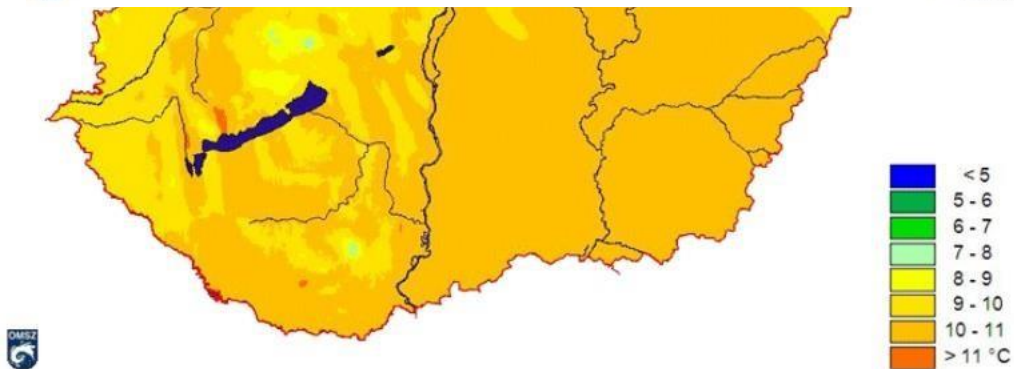
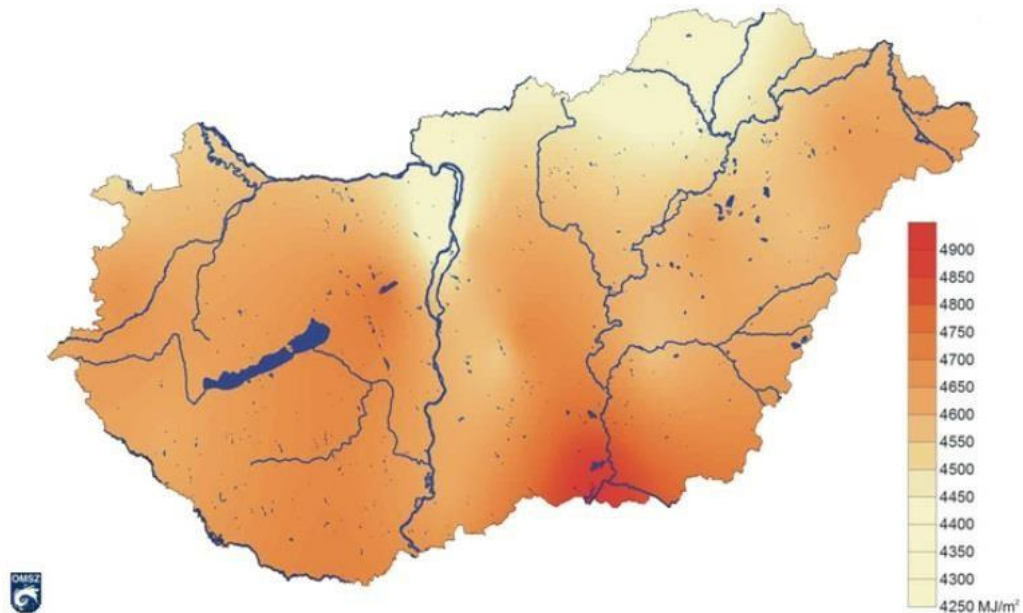
Éghajlat

Éghajlata átmenet az Alföld és a Dunántúl jellemző klímája között.

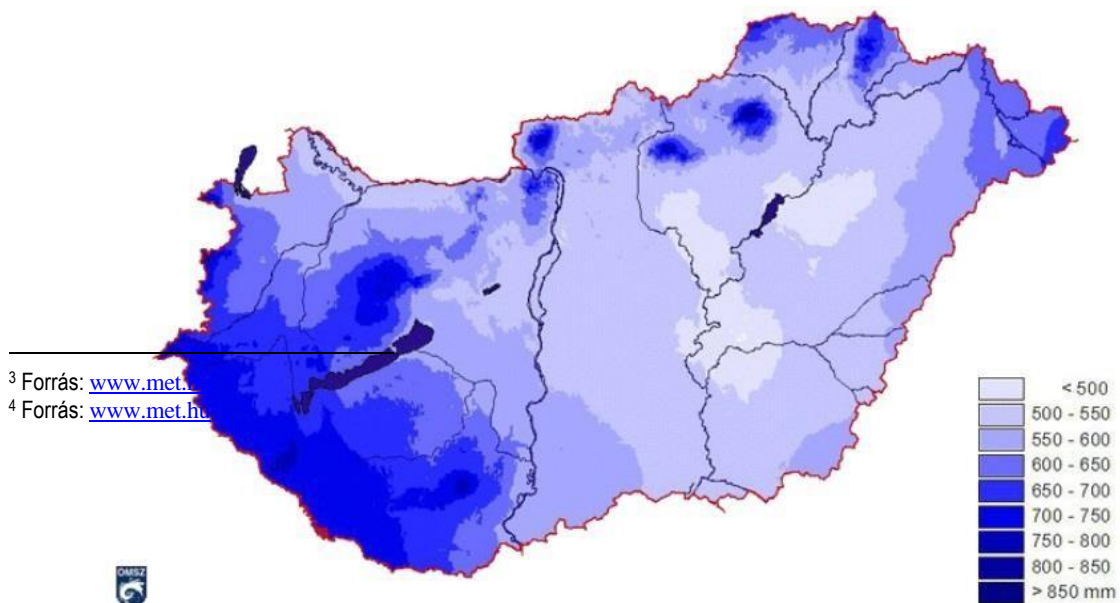

Magyarország éghajlati körzetei térkép³

Magyarország évi átlagos középhőmérséklete
1971 – 2000 közötti időszak alapján térkép⁴

Magyarország átlagos éves csapadékösszeg
az 1971-2000 közötti időszak alapján térkép

³ Forrás: www.met.hu

⁴ Forrás: www.met.hu

*Magyarország évi átlagos napfénytartam (óra)
az 1971-2000 közötti időszak alapján térkép⁵*

2.3. Vízrajz

Vízrajz

A megye nagyobb folyóvizei a Duna, a Sió és a Kapos. Jelentősebb vízfolyás még a Sárvíz, a Koppány, valamint a Völgységi-patak.

2.3.5. Szennyvízelvezetés

Egy település közműellátottsága az egyik legfontosabb tényező a vállalkozások működési környezetében, meghatározó szerepe van egy terület tökevonzó képességének alakulásában, a víz-és szennyvízcsatorna ellátás pedig következtetni enged továbbá a lakosság életminőségének szintjére is.

Vezetékes szennyvízelvezetés a településen nem található. A kiépítése a település távlati tervei között szerepel.

2.3.6. Belterületi csapadékvíz elvezető hálózat

2.3.7.1. Belvízvédelem, árvízvédelem

A települést érintő vízfolyások adatait, belvízelöntések területeit a Vízügyi Szakvélemény rögzíti. Új településrendezési terv készítéséhez új szakvélemény készítése indokolt. Zárt közüzemű csapadékcatorna hálózat nem üzemel a településen. A felületre hulló csapadékvizek elvezetésére, elhelyezésére nyílt árkok szolgálnak, melyek a közlekedési utak mentén létesültek. A kapubehajtók részére csőátereszeket építették az árkokon. Az elvezetett felszíni vizek befogadói Társulati és Önkormányzati kezelésűek.

A nyílt csapadékcatornák állapotát, a vízáteresztő képességét az átereszek folyamatos karbantartásával biztosítani kell. A belterület vízvezetését a megvalósítás előtt, a vízjogi létesítési engedélyezési eljárás során felül kell vizsgálni. A külterületek területe vízrendezett, ahol a vízvezetés megoldott, a rendszeres karbantartás folyamatos, melyet közmunkások bevonásával próbálnak megoldani. Az építendő hálózat kivitelezésére a fejlesztési források esetén lesz lehetőség.

2.3.7.2. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A település közigazgatási területén környezetvédelmi konfliktusok, problémák nem állnak fenn.

2.3.7.3. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

Nak a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosítására kiadott 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. melléklete alapján III. katasztrófavédelmi osztályba sorolt. Ennek megfelelően – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtására kiadott 234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében foglaltakat figyelembe véve – az elégséges védelmi szint biztosítása érdekében, szükséges a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatásának tervezése.

A település jelenlegi úthálózata olyan paraméterekkel rendelkezik, amely alkalmas tűzoltó járművek, valamint műszaki mentést végző gépjárművek közlekedésére. Az építmények megfelelő közúti kapcsolata biztosított, illetve a tervezés során biztosítható, az úthálózatok a tervezést követően, megfog felelni az Országos Tűzvédelmi Szabályzat

⁵ Forrás: <http://www.met.hu>

előírásainak. A településrendezési terv az érvényes törvények, rendeletek, MSZ és ágazati szabványok figyelembevételével készül el, melyeknek az előírásait betartja.

A tűztávolság betartására, a tűzoltás eszközeivel a létesítmények megközelítésére – az OTÉK előírásait megtartva – a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó pontjaiban tesz kötelező intézkedéseket. Az övezeten belüli építményekre vonatkozó tűzvédelmi előírásokat az építési engedélyesési eljárások során kell konkrétan meghatározni és betartani. (pld. A tűzállósági fokozat, tűzvesélyességi osztályba sorolás, tűztávolság, tűzszakasz, oltás módja, oltóvíz, oltókészülék, nyomás, menekülési és mentési út).

3.0. Levegőtisztaság-védelem

3.1. Besorolás, pontforrások

A község levegőminőségi állapotát alapvetően a közlekedés légszennyezése, valamint a gazdasági/mezőgazdasági területhasználat határozza meg. A háttérjellegű szálló porszennyezés a külterületeken dominánsnak tekinthető. A település és a terület levegőminősége az SO₂, NO₂, NO_x és CO komponensek tekintetében kiváló, PM₁₀ (szálló por) vonatkozásában jó minőségű. A község környezetében meglévő gazdasági telephelyek minimális mértékben, de elsősorban a közlekedési-szállítási, kisebb mértékben a tüzeléstechnikai és technológiai légszennyezéssel vannak jelen.

A települést a levegő szennyezőanyagai szerint nézve a 4/2002. (X.7.) KVM alapján a következő értékek érvényesek:

- Kén-dioxid: a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg
- Nitrogén-dioxid: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Szén-monoxid: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
- PM₁₀ (a levegőben lebegő szilárd és folyékony – aeroszol – részecskék gyűjtőneve: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.
- Benzol: a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van
- Talajközeli ózon: a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket
- PM₁₀ arzén: a talaj közeli ózon koncentrációja nem haladja meg a célértéket
- PM₁₀ kadmium: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ nikkel: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ ólom: a talaj közeli ózon koncentrációja nem meghaladja meg a célértéket
- PM₁₀ benz(o)pirén: a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a célérték között van.

A célértékeket a 4/2011. (I.14.) VM rendelet 1. mellékletének 1.1.4.1 pontjában meghatározott értékek adják.

A közlekedésből származó (gépjárművek emissziója) szennyeződések mellett problémát jelent a gépjárművek által felvert por és ennek hatásai. A településen időszakosan megjelenő pollen, illetve parlagfű okozhat az időjárástól függően a lakosság körében kisebb allergiás panaszokat. A parlagfű visszaszorítására a települési önkormányzat még nem adott ki helyi rendelet csak központilag a **221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendeletet alkalmazzák**, ami a parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályairól rendelkezik.

Közlekedés által kibocsátott emisszió elfogadható.

3.6. Kertészeti, és mezőgazdasági tevékenységekből származó légszennyezések

A településen jelenleg nem jelentős a mezőgazdasági tevékenységből eredő légszennyezés. A magánlakásoknál még nem elterjedt a komposztálás, népszerűsítése, házi komposztáló edények pályázat útján történt kihelyezése sokat segítené ezen a helyzeten.

3.7 Település közigazgatási területén folytatott gazdasági tevékenységek jellemzése, veszélyes anyagokkal, veszélyes keverékekkel történő tevékenységekre.

NAK közigazgatási területén nincs semmilyen jelentős gazdasági, ipari tevékenység, ahol nagyobb mennyiségű veszélyes anyagokkal, valamint veszélyes keverékekkel tevékenységet végeznének

4.0. Hulladékgyűjtés

Alapjellemezéshez szükséges vizsgálatok nélkül az alábbi inert hulladékokat veszi át a telep.

- Üveg alapú, szálás anyagok hulladékai, ha nem tartalmaz szerves kötőanyagot
- Csomagolási üveg-hulladékokat
- Építési és bontási hulladékok közül: beton, téglá, cserép és kerámiák, ezen anyagok keveréke, üveg
- Földet, talajt és köveket, amelyek nem tartalmaznak humuszos réteget, tőzeget, szennyezett területről származó földet, követ.

A település területén a kommunális hulladék begyűjtését a hulladékkezelő hetente egy alkalommal végzi. A község lakossága rendelkezik egységes hulladékgyűjtő edénnyel, a szemét begyűjtése erre alkalmas edényzetben történik. A begyűjtést végző vállalkozó rendelkezik pormentes tömörítésre alkalmas hulladékszállító járművel. A településen nem működik szilárd hulladéklerakó.

A szolgáltató a kommunális hulladékokat szelektíven gyűjti be. Az ingatlantulajdonos által a közszolgáltató szállító eszközhöz rendszeresített gyűjtő edényben (120 liter).

5.0. Zaj- és rezgés sugárzásvédelem

A zaj - és rezgésvédelem szempontjait a területrendezés és fejlesztés, valamint a közlekedés tervezés alkalmával szem előtt kell tartani, a zajos és a zajérzékeny területeket lehetőleg egymástól elkülönítve kell kialakítani.

A vizsgálatok alapján meg kell határozni a település területén előforduló zajforrásokat, azokat a terület-felhasználási egységeket. A településen átmenő forgalommal lehet számolni. Legjellemzőbb közlekedési zajforrásként a 6517 - Dombóvár-Nak-Lápafő összekötő út tekinthető, amely átszeli a települést. Ezért átmenő és célforgalom miatti útként zajkibocsátása elviselhető. A környezeti zajterhelés szempontjából Nak kedvező helyzetben van a zaj és rezgésterhelési helyzet a távlatokban sem rontható amennyiben a közúti forgalom nagysága, nem változik. Ennek érdekében a környezetbe zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól illetőleg rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymástól viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és a rezgés ne haladja meg az érvényben lévő határértékeket. A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló (27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet) rendeletnek megfelel.

A település mezőgazdasági jellege miatt szükséges a mezőgazdasági termeléssel összefüggő zaj és rezgés okozta hatásokat külön tárgyalni. A közlekedési zajt tovább bonthatjuk a közúti közlekedés és a vasúti közlekedés, valamint a légi forgalom (repülés) okozta zajhatásokra.

A közúti közlekedés során a közúti járművek rész-zajforrásai (motor, karosszéria, kipufogó, stb.) együttesen fejtik ki hatásukat. A járműveket az elhaladási zajuk jellemzi, amit elsősorban a motorfordulatszám és az azzal arányos menetsebesség határozza meg. Az egyes gépjárműtípusok elhaladási zaja között nagy a különbség (65-80 dBA), de az

észlelt hangerőben az autó állapota (életkora), és a vezetési stílus is lényeges eltéréseket okozhat, ezeken kívül befolyásoló tényező az útburkolat minősége is. Fentieket figyelembe véve település szinten problémát – a közlekedési eredetű levegőszennyezéshez hasonlóan – a területen áthaladó fő közlekedési utak forgalma okoz.

Ssz.	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintere* (dB)	
		Nappal 06-22 óra	Ejjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Sugárzás védelem

A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadékmennyiség) változásai befolyásolják.

Mesterséges eredetű sugárzások tekintetében élettani hatás szempontjából a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni: a kibocsátott villamos és a mágneses terét. A villamos vezetékek által kibocsátott térerősség nagyságát a feszültség szinten kívül befolyásolja a vezetékek föld feletti magassága, a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése, magas objektumok, épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják).

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültség szintű távvezetésektől:

- 750 kV esetén 40 m
- 400 kV esetén 20 m
- 220 kV esetén 10 m
- 120 kV esetén 5 m

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni. Napjainkban a különböző sugárzások ipari alkalmazása (orvosi diagnosztika, ipari szerkezetvizsgálatok, élelmiszeripari tartósítások) is egyre inkább elterjedt, ezek esetleges káros hatása azonban lokális.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére Magyarországon egy országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabad téren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás: az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

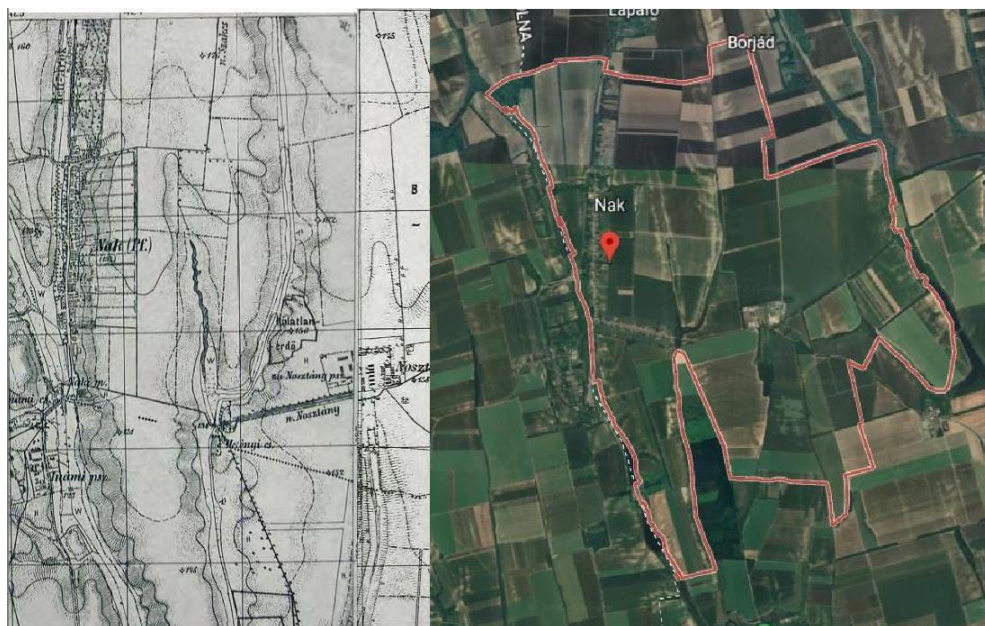
A község területén sugárzásmérő pont nem található.

6.0. Természetvédelmi fejezet

6.1 Tájhasználat, tájszerkezet

Tájtörténeti vizsgálat

A település tájhasználatának alakulása, változása az I. Katonai felmérés (1782-1785) (1. ábra), a II. Katonai felmérés (1819-1869) (2. ábra), a III. Katonai felmérés (1869-1887) (3. ábra), illetve Magyarország Katonai Felmérése (1941)⁶ (4. ábra) történeti térképek vonatkozó szelvényein, illetve a Google Earth közelmúltban készült műholdfelvételein keresztül kerül bemutatásra.

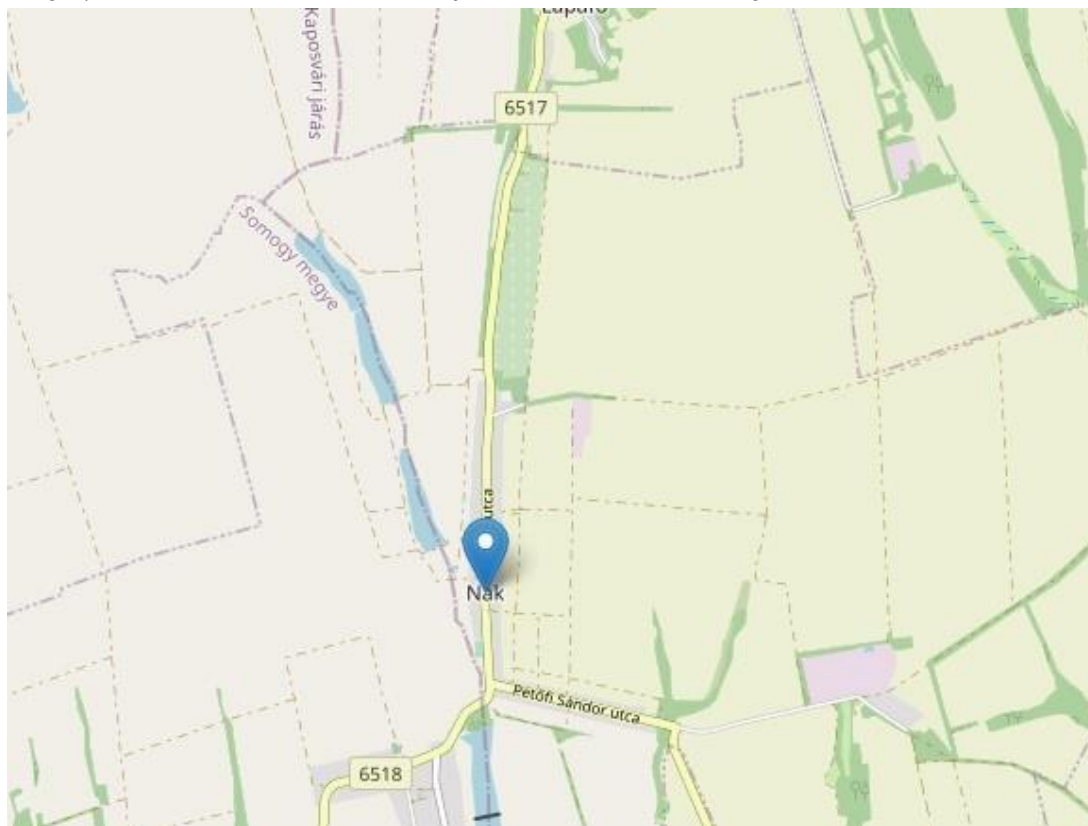
Műholdfelvétel⁷

Az elmúlt cca 250 évet felölelő térképi ábrázolások vizsgálatát követően megállapítható, hogy a település jelentős fejlődésen ment keresztül az évek során. A térképeken jól kivehető, hogy a település lakott területeit mezők, legelők vették körül. Alapvető változás a tájhasználatban annyiban várható, hogy az ún. „non food” mezőgazdasági szisztéma alapján előtérbe kerülnek az ipari növények termesztése, ez esetenként színesíti a tájat, mivel nagy felületű virágzó táblák is megjelenhetnek. Ezen mezőgazdasági területekre a nagyipari művelés a jellemző, mely iparág számottevő munkaerőt nem foglalkoztat.

⁶ Forrás: mapire.eu

⁷ Forrás: www.google.hu/maps

A konyhakerti növények háztáji (őstermelői) gazdálkodása a lakosság kiegészítő kereseti forrása és a községi vásár (Községi piac) mindennapi termékeivé válhatnak. A község tulajdonában levő művelés alá nem tartozó beépítetlen földterület és termőföldek hasznosítása a helyi mezőgazdaság szereplőivel átgondolandók (a kertészet és díszfaiskolai lehetőségek). A település lakott területeinek terjeszkedés mértéke visszafogottnak nevezhető.

A település tájértéktára⁸

Nak a középkorban a Szák nemzetség tagjainak birtoka volt. 1307 előtt a település az e nemzetség Gyaláni ágához tartozó I. Konrád fiának: I. Istvánnak birtoka volt, aki a falut 1307-ben vejeinek Kapolyi Istvánnak ajándékozta. A 20. század elején Tolna vármegye Dombóvári járásához tartozott.

Tájhasználat értékelése

A településrendezési terv települési-táji környezetre gyakorolt hatása nem minősül jelentősnek. A környezeti hatások a módosítások után szinten tartó, vagy az átminősítéseknek köszönhetően kedvezőbb környezeti állapotot eredményeznek. A módosítások nem eredményeznek az eredeti állapottól kedvezőtlenebb környezeti, tájképi változást.

A változtatások lokálisan az eredeti települési, táji környezetben a tájkép lényeges megváltoztatása nélkül valósítható meg és tartható fenn. A tájrendezési vizsgálatot, illetve értékelést a jelenlegi szerkezeti terv terület felhasználási és szabályozási elemeiben bekövetkező változtatási igény tette indokolttá.

7.0. Védett területek

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága az Attala-Inámi vízfolyás környezetét természeti területté fogja nyilvánítani, de a jogszabályi háttér megszületéséig helyi természetvédelmi területként, valamint az ökológiai hálózat részeként ábrázolja a terv. Nak közigazgatási területén található régészeti lelőhelyek, amelyek esetében az Örökségvédelmi Hivatal korlátozásokat rendelhet el. A legkülönbözőbb korok és kultúrák leletei a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében védelmet élveznek. A számos római kori lelet mellett az Attala-Inámi vízfolyás környezetében őskori

⁸ Forrás: <https://www.openstreetmap.org>

földvárát azonosították a régészek. A község hagyományos építészeti karakterének megőrzése céljából összegyűjtésre kerültek a helyi védelemre érdemes épületek, illetve építmények, amelyeket H1 vagy H2 védelmi kategóriába soroltunk. Területi védelem illeti meg a falu történetileg beépített területét.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Jogszállal védetté nyilvánított történeti táj az ország területén nincs, de ha lenne, az országos jelentőségű tájképvédelmi övezet kellene, hogy legyen. Az övezet kijelölésénél alapvető szempont volt az egyes térségek tájképi változatossága, tájképi elemekben való gazdagsága és a tájképi érzékenysége. Ezzel összefüggésben a természeti értékekkel, Natura 2000 területtel való érintettségét is figyelembe vettük. Térségi jelentőségű kultúrtörténeti, tájszerkezeti értéknek tekintjük a Dombóvári környéki bokortanyás térséget. Tájképvédelmi szempontból is kiemelt jelentőségű a már kialakított Tolnai Natúrparc térsége.

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Ökológiai hálózat

A kiemelt természetvédelmi oltalom alatt nem álló (sem törvény erejénél fogva, sem egyedi jogszállal nem védett) természetes és természetközeli élőhelyek fennmaradását, megőrzését a Nemzeti Ökológiai Hálózat biztosítja. Az ökológiai hálózat funkcionális elemek, a kiemelten védendő magterületek, az ezeket összekötő ökológiai folyosók, valamint a pufferterületek, rehabilitációs területek hálózatának kiemelkedő jelentőségű szerepük van az élőhelyek folytonosságának biztosításában, mely a flóra és fauna elemeinek megfelelő életteret biztosítanak.

A holisztikus, integrált és környezetileg fenntartható megközelítések elősegítése a községi területek kezelése terén, a funkcionális Községi területeken belül olyan ökológiai szemléleten alapuló megközelítések támogatása, amelyek felismerik a Községek és a vidék egymástól való kölcsönös függését, és ezzel javítják a településközpontok és a környező vidéki területeik kapcsolatát.

Az ökológiai folyosó övezetébe „olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására”.

Az előzőekben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el.

Az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető. A település közigazgatási területein az ökológiai folyosó élőhelymozaikokból áll, amely a magterületek környezetében, másrészt a két terület közötti telkek területei. Nakon ökológiai

Szabályozási elemek:

Országos ökológiai hálózat

Magterület övezete

Ökológiai folyosó övezete

Puffer terület övezete

folyosó található a közigazgatási területen.

Ökológiai hálózat övezete⁹

⁹ Forrás: OTRT – 3/2. melléklet

Országos védelem

NATURA 2000 VÉDELEM¹⁰

Nak Közigazgatási területén nincs kiemelten kezelt Natura 2000 terület.

7.3 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

A települési zöldfelületi rendszer elemei

A település zöldfelületi rendszerét annak külterületén és belterületén elhelyezkedő, növényzettel borított területrészek adják. A rendszer elemzése szempontjából célszerű elkülönítetten kezelni a települési külterületi és belterületi zöldfelületeket. A települési zöldfelületeket a használhatóságuk szempontjából három típusba soroljuk:

- a korlátlanul látogatható (árokpart, út menti zöldsáv, parkok),
- a korlátozottan látogatható (temető, sportpálya),
- a magánterület.

A különböző típusú zöldfelületek együttesen illeszkednek bele a térségi, tágabb ökológiai hálózatba.

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A zöldfelületi rendszereket egy településen elsősorban a funkcionális, esztétikai, vizuális szempontok szerint kell kialakítani. Nak zöldfelület gazdálkodása kedvező, mivel laza szerkezetű beépítéssel bír, így a közterületi és magántulajdonú zöldfelületek együttesen a települési belterület nagy részét adják.

Zöldfelületi ellátottság értékelése

A község beépítettségéből fakadóan a zöldfelületi ellátottság elegendő, növelése a későbbiekben célszerű. A zöldfelületekre nagyfokú igényesség jellemző. A belterületi zöldfelületi ellátottság egyik legfontosabb eleme a közterületeken, valamint az intézmények telkein megjelenő zöldfelületek összessége. A lakosság zöldfelületi ellátottságában is fontos szerepet kapnak a lakóházak telkein belül megjelenő zöldfelületek. Ezen felületek elsősorban magáncélú rendszerelemek, amelyek lokálisan, csak az őket használni tudók (tulajdonosok) számára képesek jótékony hatást gyakorolni.

A közcélt szolgáló zöldfelületi egységek a település magasabb szintű, az előző fejezetrészekben már részletesen tagolt zöldfelületi rendszerébe illeszkednek. Ezen területek elsősorban a település központja, illetve széle köré illeszkedően helyezkednek el, amelyek ezáltal nem tudnak közvetlenül részt venni az egyes városrészek lokális, közcélú zöldfelületi ellátottságában.

A település központjában elhelyezkedő közpark, az attól kissé távolabb lévő zöldfelületi egységek (pl. sportpálya), valamint a lakóterületen lévő játszóterek méreteiket és mennyiségüket tekintve jelentősen mértékben járulnak hozzá a lakosság közcélú zöldfelületi igényeinek kielégítéséhez.

A lakótelkek kertjei:

A terület növényzetének jelentős részét a telkek növényzete jelenti. A telkek növényzete a tulajdonos egyéniségétől függ, így az előkertekben örökzöldek, fenyők, évelők, rózsák és egynyáriak növények találhatóak. A díszkertekben rózsafajták, loncok, fagyalok, borbolya, borostyánok kerültek telepítésre.

A telkeket három részre osztják a kapukkal ellátott belső kerítések: első, középső és hátsó udvar. A hátsó udvar mögött kezdődik a kert, újabb kapuval és kerítéssel leválasztva. A háztáji kert jelentős részét gyümölcsösök,

¹⁰ Forrás: www.natura.2000.hu Területek, fajok térképe, illetve 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet

zöldegeskertek foglalják el. Az egész belterületen gondozott kertek a jellemzőek, a növényállomány széles skálája megtalálható.

Közparkok:

A település nem rendelkezik közparknak nevezhető zöldfelülettel.

Intézmény kertek:

Jelentősnek mondhatók a templomok, az iskolák, valamint a temető kertjei, melyek mind méretükben, mind kialakításukban és növényzetük életkorában és állapotában meghatározó.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A település belterületén lévő, illetve a belterülethez kapcsolódó, a Község térszerkezetét, arculatát, klimatikus viszonyait befolyásoló zöldfelületi rendszer elemeit illetően elmondható, hogy a meglévő, közhasznú, közcélú zöldfelületek gondozottak, a település magja értékes növényállománnyal rendelkezik.

Az utcákat kísérő zöldsávok állapota vegyes képet mutat. A település morfológiájából adódóan jellemzően szűk, kanyargós utcák fás növényállománnyal történő ellátása, egységes utcafásítás kialakítása nehezen megoldható. Mindezt tovább nehezíti a település közterületeit behálózó, az utcákat követő légvezetékek, közműoszlopok rendszere is. A meglévő közterek, az utcákat kísérő zöldsávok fejlesztése, a növényanyag lehetőség szerinti bővítése, a település arculatát, az utcaképeket negatívan befolyásoló, rontó elemek felszámolása javasolt.

Nak községben a biológiailag aktív területek aránya elfogadható. A település adottságai miatt a zöldfelületek kiterjedései megfelelőek, mennyiségileg javíthatók.

Nak községben meglévő zöldfelületi rendszer alapvető problémái:

- a kül- és belterületek közötti zöldfelületi kapcsolat nagyrészt hiányzik,
- a meglévő utcai fasorok mentén további facsometék ültetése indokolt,
- a lakóutcák nagyon vegyes kiültetésűek,
- néhány intézménykertben a növényállomány állapota gondozást igényel,
- a temető főbb útjai mellett facsometék, fasor ültetése javasolt, a sírok között növények ültetése indokolt,
- a település játszótereinek kialakítása, műszaki állapota javításra, illetve karbantartásra szorul.

8.0. Épített környezet, védett épületek, örökségvédelem

8.1. Védett helyi művi értékek

A helyi egyedi védelem alatt álló és védelemre javasolt építmények értékelemzés szempontjainak:

ESZMEI JELENTŐSÉG		
A megállapításnál vallási, nemzeti és helyi jelentőségének figyelembevételére került sor, továbbá a hagyományok ápolásában, az oktatásban, valamint a közművelődésben szerepe jelentős-e az épület.		
Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
<u>A</u>	<u>nagyon jelentős</u>	közművelődés szempontjából jelentős érték, a vallási nemzeti vagy helyi identitás erősítésében fontos szereppel bír; megyei ismertsége érdemes
<u>B</u>	<u>jelentős</u>	jellemzi a helyi közösség erős kötődése; az oktatásban, ismeretterjesztésben szerepe van/lehet, a hagyományok ápolásával kapcsolatos, helyi szinten ismert
<u>C</u>	<u>kevésbé jelentős</u>	helyi szinten is kevésbé ismert, de helytörténeti jelentőséggel bír

HASZNÁLATI JELENTŐSÉG

A minősítésbe soroláskor a figyelembe vett szempont az volt, hogy közcélra alkalmazzák, vagy magáncélokra kielégít, esetleg használaton kívül van-e.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>nagyon jelentős</u>	használatra közcélakat szolgál
B	<u>jelentős</u>	használatra magáncélakat szolgál
C	<u>kevésbé jelentős</u>	használaton kívül van

ESZTÉTIKAI JELENTŐSÉG

Az építménynek a külső megjelenésének a vizsgálata a szempont figyelembe véve, hogy értékes stílusjegyet őrző létesítményről van-e szó.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>nagyon jelentős</u>	színvonalas, művészi kvalitásokkal rendelkezik
B	<u>jelentős</u>	vizuálisan harmonikus, a közízlésnek megfelel, azt fejleszti
C	<u>kevésbé jelentős</u>	nem hordoz jelentős esztétikai értéket

IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉG

A szempont jelentése, hogy az épület mekkora jelentőséggel bír a turisztika figyelembevételével.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>nagyon jelentős</u>	különleges vonzerő, önálló turisztikai termék
B	<u>jelentős</u>	turisztikai terméknek alkalmas, a főbb vonzerők mellett kiegészítő szereppel bír(hat)
C	<u>kevésbé jelentős</u>	nem alkalmas önálló turisztikai terméknek, a vonzó településkép kialakításában van szerepe

ÁLLAPOT

Az épület szükséges beavatkozásának meghatározására állapot, mely 3 kategóriába lett besorolva.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>jó</u>	hosszú távon karbantartása szükséges
B	<u>közepes</u>	részleges felújítása szükséges
C	<u>rossz</u>	teljes felújítása, rekonstrukciója szükséges

MEGKÖZELÍTHETŐSÉG

Területi elhelyezkedés vizsgálata.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>jó</u>	a település központjában van illetve főút mellett
B	<u>közepes</u>	a központi rész vonzáskörzetéhez tartozó területen van
C	<u>rossz</u>	a település peremterületén van, rossz megközelíthetőség

VESZÉLYEZTETTSÉG

A sürgősség megállapításáról ad felvilágosítást.

Értékelés kódja	Értékelés jelentése	Értékelés magyarázata
A	<u>nem veszélyeztetett</u>	hosszú távú fenntartható használata, karbantartása, szükség esetén felújítása biztosított, a használattal járó terhelés a kritikus terhelhetőség határán alul marad
B	<u>közepesen veszélyeztetett</u>	állagmegóvása biztosított, de szükséges felújítása nem, illetve használata nem megfelelő
C	<u>veszélyeztetett</u>	állapota rossz és felújítása nem várható, használaton kívül van, illetve használatával az állapot romlása következik be

4.3.3.4 Népi építészet – lakóházak

A háromhelyiséges, szoba-konyha-kamra, szoba-pitvar/kéményaljja-kamra, szoba-konyha-szoba beosztású. Ezeket más néven soros alaprajzú házaknak is hívták. Olyan lakóház típus, amelyben a helyiségek sorosan – sorban egymás mögött, egyenes vonalban, egy tengelyre fűzve épülnek. Az ilyen házakat legfeljebb folyosó egészíti ki. Az egyes helyiségek egymásból vagy külön-külön az udvarról, folyosóról közelíthetők meg. Hazánk paraszti lakóházainak nagyobb része e típusba tartozik. A 14–15. sz. óta általános az a szoba-konyha (pitvar-kéményaljja)-szoba vagy kamra beosztás, ami kamrával, istállóval, esetleg színnel bővíthetett.

Az örökséget és a hagyományt gyakran összekeverjük. Meg kell tudnunk különböztetni az anyagiségében megfogható örökséget a hagyomány eszmei-szellemi tartományától, még akkor is, ha szorosan összetartoznak. A hagyomány az örökség lelke. Nélküle az örökség pusztán tárgy vagy természeti jelenség. A hagyomány az „ige” az értékesíthető anyagban, szakrális értéke van. A hagyomány egyúttal szellemi-technológiai készség, és elődeinktől maradt ránk. A fenntartó közösség számára soha nem maradás, éretlen ragaszkodás a múlthoz, a meghaladotthoz, hanem az a belső képesség, amely biztosíték a túlélésre, a fejlődésre, a keretek között tartott újításra, és mégis a korlátlan szabadságra. A kereteket a föld, a falu, a létezés alapját jelentő munka, a mezőgazdálkodás jelenti. A falut érő környezeti, vagy éppen az emberiség által okozott csapások mindenekelőtt a hagyományok elvesztésével jártak. A mai építészetben sokszor a töredékét láthatjuk meg annak a páratlan csodának, ami egykoron úgy tündökölt. Ebből következett az örökség ócskasággá nyilvánítása, az irányított lealázással, felejtéssel. Ezért a vidéki örökségvédelem nem nélkülözheti a hagyományok felderítését és megőrzését, ha kell, újra tanulását. Ez ugyanolyan feltétel, mint a műemlékvédelemben a megelőző tudományos kutatás.

Fő utca 103-104.szám 132-134/1. hrsz.

Fő utca 105.szám 135/2. hrsz.

Fő utca. 13. hrsz.

Fő utca 184.szám 345. hrsz.

Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Régészeti örökség

A 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség elemeit a következőképpen definiálja: „a régészeti örökség, a hadtörténeti örökség régészeti módszerekkel kutatható elemei, a műemléki értékek, valamint a kulturális javak”. Régészeti örökségnek tekintendő „az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, amely segít megismerni az egyetemes kultúrát, az emberiség történetét, kapcsolatát környezetével, valamint hozzájárul az ország területén élt népek és a nemzet történelmének rekonstruálásához, igazolja, bemutatja, alátámasztja népünk eredetét és fejlődését, továbbá amellyel kapcsolatos információszerzés fő forrásai a feltárás és egyéb kutatási módszerek”. A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ nyilvántartásában 13 lelőhely szerepel. Jelenleg nem minden esetben megoldott e területek örökségi értékeinek teljes körű felmérése. Amennyiben a régészeti felmérések elmaradnak, az értékek megőrzése érdekében a területek lezárása indokolt.

Nak régészeti lelőhelyei¹¹

Azonosító	Lelőszám	Alsószám	Név	Érték
20482	0	1	3. halastó	Régészeti lelőhely
66718	0	3	Döggút-dűlő	Régészeti lelőhely
66722	0	4	Attala-Inámi árok	Régészeti lelőhely
66724	0	5	Kiskondai-patak mente	Régészeti lelőhely
66726	0	6	Kis Mers	Régészeti lelőhely
71803	0	7	Nak 9	Régészeti lelőhely
71805	0	8	Nak-részi-út	Régészeti lelőhely
71807	0	9	Naki-major	Régészeti lelőhely
71809	0	10	Hetényi-berök	Régészeti lelőhely
71821	0	11	Naki-rész	Régészeti lelőhely
71825	0	12	Legelő	Régészeti lelőhely
71837	1	13	Kenderföd	Régészeti lelőhely
77991	2	14	Nosztány	Régészeti lelőhely

9.0.A rendezési terv által érintett HRSZ-ek módosításainak környezeti hatásainak értékelése

9.1. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

Jelenleg nincs tudomásunk fennálló környezeti konfliktusról, az egyedüli környezeti konfliktus veszélyét magában hordozó terület a lezárt és 2014-ben rekultivált hulladéklerakó, aminek a monitorozását az Önkormányzat rendszeresen végzi. A jelenleg a településnek nincs érvényes településszerkezeti terve a mostani munka az évtizedek óta kialakult helyzetet legalizálja

9.1.1 A módosítással érintett területek változásai

¹¹ Forrás: mapire.eu

¹¹ Forrás: SZSZB Helyzetelemzés II. kötet – 2009. évi kiadás

¹² Forrás: Megalapozó vizsgálat-Rohod

A Trt. változása környezeti elemekre vonatkozóan

Hatásviselők	TRT. tervezett változása alapján
Talaj	<ul style="list-style-type: none"> - az építkezés alatt Vis Maior esemény következtében szennyeződhet - szántóföldi kemikáliák használata kismértékben csökkenhet, az erdőterületek kijelölése miatt. - erdőtelepítésre több terület került kijelölésre - deflációs hatás csökkenhet.
Felszín alatti víz	<ul style="list-style-type: none"> - talajvíz szintjére negatív változás nem várható
Felszín feletti víz	<ul style="list-style-type: none"> - felszín feletti vízre gyakorolt negatív hatással nem számolunk.
Élővilág (ökoszisztémák)	<ul style="list-style-type: none"> - a jelenlegi módosítások nem hordoznak az élővilág tekintetében veszélyeket magukban.
Ember	<ul style="list-style-type: none"> - szálló por mennyisége a légtérben csökken, zöldfelületek jöhetnek létre - defláció csökkenhet a térségben. - az új szolgáltató területek, valamint lakóövezetek kijelölésével pozitív hatásra számítunk.
Települési környezet	<ul style="list-style-type: none"> - életminőség javulhat.
Táj	<ul style="list-style-type: none"> - Táj tekintetében negatív hatás.

9.2.2 Közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők

- Havária esetén a talaj, illetve felszín alatti vizek bemosódás miatt közvetve szennyeződhetnek.
- Amennyiben építkezés valósulna meg, az építés kapcsán az építési terület megközelítését, a ki-beszállítást biztosító utak környezetében a forgalomátrendeződés következtében levegőszennyezettség változás várható
- Az élővilág szempontjából közvetett hatásoknak tekinthetők az esetleges levegő- és talajszennyezés hatása, a kivitelezés közbeni élőhely bolygatás esetleg megszűnés.

9.3 A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

9.3.1 Jól azonosítható környezet igénybevételek vagy terhelések

9.3.1.1 A környezeti elemekre gyakorolt hatás, javasolt védelmi intézkedések (földre, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az építészeti és régészeti örökségre)

Földre

Megvalósuló építkezéskor a talajtakarót a tereprendezés miatt kismértékben megváltoztatják. Kialakításra kerül az a szint ami megfelelő az épületek elhelyezésére. Ma még talajjal fedett területsávok eredeti funkciója megváltozik, építés

számára igénybe vett területté válnak, ami a felszínüket fedő humuszos talaj letermelését, mentését és újrahasznosítását igényli majd. Kismértékű bemosódás elképzelhető, viszont körültekintő megvalósítás és üzemeltetés során kivédhető.

Levegőre

Az építkezés során nem jelentős légszennyezés növekedéssel kell számolni üzemeltetés során növekedés várható.

A levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról a 306/2010. (XII. 23.) Kormányrendelet előírásai rendelkeznek. A levegőterheltségi szint határértékeit és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeit a 4/2011.(I.14.) VM rendelet határozza meg, melynek egészségügyi határértékeit a rendelet 1. számú melléklete alapján alábbi táblázat

A	B	C	D	E	F	G	H	
1.	Légszennyező	Határérték [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]						
2.	anyag	órás		24 órás		éves		
3.	[CAS szám]	Határérték	Tűrőhatár	Határérték	Tűrőhatár	Határérték	Tűrőhatár	Veszélyességi fokozat
4.	Kén-dioxid [7446-09-5]	250 a naptári év alatt 24-nél többször nem léphető túl	150 ¹	125 a naptári év alatt 3-nál többször nem léphető túl		50 (Meghatározására alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább 8 héten keresztül végzett mérés.)		III.
5.	Nitrogén-dioxid [10102-44-0] (Új kibocsátás-csökkentő intézkedési terv készítésénél a nitrogén-dioxid határértéket kell figyelembe venni.)	100 a naptári év alatt 18-nál többször nem léphető túl	50% ²	85		40 (Meghatározására alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább 8 héten keresztül	50% ²	II.

						végzett mérés.)		
6.	Szén-monoxid [630-08-0]	10 000		5 000 (Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma, amelyet az óras átlagok alapján készített 8 órás mozgó átlagértékekből kell kiválasztani. Például bármelyik nap első vizsgálati periódusa a megelőző nap 17 órától az adott nap 1 óráig tart. Bármelyik nap utolsó vizsgálati periódusa az adott napon 16 órától 24 óráig tart.)	60% ¹	3 000		II.
7.	Szálló por (PM ₁₀)			50 a naptári év alatt 35-nél többször nem léphető túl	50% ¹	40 (Meghatározására alkalmazott mérési program: folyamatos mérés vagy legalább heti egy-egy, véletlenszerűen kiválasztott 24 órás mérés, egyenletesen elosztva az év során; vagy az év során egyenletesen elosztott, legalább nyolc héten keresztül végzett 24 órás mérés.)	20% ¹	III.

A légszennyezettség egészségügyi határértékei ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

Légszennyező anyag	Órás	24 órás	Éves	Veszélyességi fokozat
Kén-dioxid	250	125	50	III.
Nitrogén-dioxid	100	85	40	II.
Szén-monoxid	10.000	5.000	3.000	II.
Szálló por PM10	-	50	40	III.
Ólom	-	-	0,3	I.
Higany	-	-	1	I.
Benzol	-	-	5	I.
Nitrogén-oxid*	200	150	-	II.

*Tervezési irányérték a 71/2012. (VII.16.) VM rendelet által módosított 4/2011.(I.14.) VM rendelet alapján

Jelenleg nincs tudomásunk környezetre jelentőst hatást gyakorló tevékenységre

Felszíni- és felszín alatti vizekre, talajra

A tározókba lévő víz, felszíni vízbe kerülését minden lehetséges műszaki eszközzel meg kell akadályozni. Felszíni vízbe használt és tisztított szennyvizek a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XIII.25.) KvVM rendelet előírásainak teljesülése esetén vezethetők.

Az altalaj szennyezése az építés és az üzemelés során használt, illetve közlekedő gépek esetleges meghibásodása esetén fordulhat elő, de ennek káros hatásai a szennyezett talaj és felitató anyag összegyűjtése esetén minimálisra mérsékelhető.

Zajállapotra

Települési környezeti zajvédelem követelményeit a zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Kormányrendelet és a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM EÜM együttes rendelet előírásai határozzák meg.

Megállapítható, hogy területeken megvalósítandó építkezés miatt megnövekedett forgalomból eredően zajszennyezés fog fellépni. Üzemelés során zajszennyezés várható.

Ökológiai hálózat:

Negatív változás nem várható.

Natura 2000 terület érintettsége

a Településen Natura 2000-es terület nem található.

9.3.1.2 A környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra gyakorolt hatás

Az TRT-vel kapcsolatos módosítások a fentiekben ismertetve lettek, a fent leírtakon kívül más hatással nem számítunk.

9.3.1.3 A Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint e területeken lévő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzete megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire gyakorolt hatás

a Településen Natura 2000-es terület nem található.

9.3.1.4 Az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében - különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben - várhatóan fellépő változások

A tervezett fejlesztések társadalmi, gazdasági helyzet szempontjából – és így az életminőség szempontjából is – pozitív változásoknak tekinthető. Új gazdasági területek kijelölésével a település gazdasági helyzetének fellendülésének lehetősége teremődik meg, ami hosszú távon pozitív változás lehetőségét hordozza magában.

9.3.1.5 Településrendezési eszközök kidolgozásával összefüggésben gazdasági ipari tevékenység előmozdításával, jelenlegi helyzetének fejlesztésével, abban az esetben ha az újonnan tervezett vagy a helyzetértékelésben jellemzett – különös tekintettel a veszélyes anyagokkal és veszélyes keverékekkel való – tevékenységben várható változás.

A terv új gazdasági övezett nem jelöl ki így nincs tudomásunk kémiai biztonságot veszélyeztető anyagok használatáról.

9.4 A közvetett módon hatást kiváltó tényezők hatásai

Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenésére, meglévők felerősödésére

A rendezési terv készítése során a meglévő jogok megtartása és a normativitás elvét figyelembe vették.

Környezettudatos, környezetbarát magatartás, életmód lehetőségeinek, feltételeinek gyengítésére vagy korlátozására

A környezettudatos, környezetbarát életmód lehetőségét biztosítja a terv.

A helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, terület felhasználási módtól való eltérés fenntartására, vagy létrehozására;

A rendezési terv figyelembe veszi és a tervezés során alkalmazkodik a már kialakult terület felhasználáshoz, térszerkezethez,

Olyan helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítésére, amelyek a táj eltartó képességéhez alkalmazkodtak;

A rendezési terv figyelembe veszi a kialakult társadalmi, kulturális, gazdasági, gazdálkodási (mezőgazdasági) hagyományokat, gazdasági fejlődést lehet várni a változásoktól.

A természeti erőforrások megújulásának korlátozására;

A terv nem hordoz magában ilyen jellegű veszélyeket.

A nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használatára vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítására;

A tervben ilyen jellegű fejlesztés nem szerepel.

9.4.1 Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenése, meglévők felerősödése

Környezeti konfliktusokkal nem számítunk a változások kapcsán.

9.4.2 A helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására

A rendezési terv figyelembe veszi és a tervezés során alkalmazkodik a már kialakult terület felhasználáshoz, térszerkezethez.

9.4.3 A táj eltartó képességéhez alkalmazkodó helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítése

A településszerkezeti terv és a szabályozási terv biztosítja a jelen módosítások megvalósításához szükséges területet és tervi szinten a szükséges környezeti feltételeket. A projekt megvalósítása a szomszédos területek használatának és építhetőségének szabályozását nem befolyásolja. A fejlesztés a helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományokat nem gyengíti, a hatásokat értékelve inkább erősíti azok érvényesülését.

9.4.4 A természeti erőforrások megújulásának korlátozása

A természeti erőforrások megújulását nem akadályozza a terv.

9.4.5 A nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használata vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítása

Nem helyi természeti erőforrások használata a kivitelezés anyagszükségei (bányák, mint anyagnyerő helyek) miatt nem jelentős. Az építésen kívül más területhasználathoz, más tevékenységhez nem helyi természeti erőforrás használata nem várható.

9.5. A környezeti következmények alapján a terv értékelése, általános környezetvédelmi javaslatok

Az ismertetett környezeti következmények alapján a következők állapíthatók meg:

A tervezett módosítások az összes hatást, hatótényezőt mérlegelve, környezetvédelmi és természetvédelmi szempontból megvalósíthatóak. Megállapítható, hogy a terv megvalósításának környezetvédelmi következményei a beépített terület, lakókörnyezetre, környezeti elemekre, az emberre gyakorolt hatások szempontjából megvalósíthatóak jelentős káros hatások nélkül.

9.6 Javasolt környezetvédelmi szempontú általános intézkedések, monitoring

A település külterületén a kedvező erdőállomány mellett, elsősorban a belterület, illetve gazdasági övezetek határán, fásítás javasolt, (védőfásorok). Hasznos a jövőre nézve a gyorsan növekvő őshonos fajok telepítése melyek jól bírják szélsőséges és szeles időjárást (nyárfák, fűz félek, kocsányos tölgyek, nyírfacsoportok).

9.7 területfelhasználási mód egymást zavaró korlátozó hatásai

A jelenlegi terv több, érvényben lévő övezeti besorolást (területfelhasználási módot) érint. A jelenlegi ismereteink szerint az új területfelhasználási módok – mivel adminisztratív jellegű a változás - egymást zavaró korlátozó hatásai nem várhatóak.

9.8 A területi változás ismertetése

A településrendezési terv elsődleges feladatának tekinti a tervezett fejlesztések megvalósítását minél kisebb környezeti hatással. Olyan beavatkozásokat, melyek a kialakult természeti-környezeti állapotra jelentősen negatív, vagy visszafordíthatatlan hatással lenne, nem tartalmaz. Figyelembe veszi a természetvédelem érdekeit, mindezek érdekében lehatárolásra kerültek a védett és természet megőrzési területeket. A terv készítése során a tervezett fejlesztések a már kialakult épített és természeti környezet figyelembevételével történtek, az országos és térségi érdekek összehangolása mellett.

A terv illetve program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó, a tervben illetve programban szereplő intézkedések környezeti hatékonyságának értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre;

A településrendezési terv a helyi építési előírásokban meghatározza mindazokat a feltételeket, amelyek együttes betartásával lehet az adott építési övezetben, övezetben építési, fejlesztési tevékenységet végezni. A terv olyan léptékű fejlesztéseket nem irányoz elő melyek a környezetre káros hatással lennének.

A terv, illetve a program megvalósítása következtében várhatóan fellépő környezeti hatásokra vonatkozóan a tervben, illetve programban szereplő monitorozási javaslatok értékelése, javaslatok egyéb szükséges intézkedésekre;

A terv megvalósulása során jelentős negatív, a természetet, ökoszisztémát, embert érintő hatással nem számolunk. A megvalósulás során a településrendezési tervben leírtak betartandók, valamint az egyes létesítmények megépítéséhez kapcsolódó jogszabályok, magasabb rendű tervek, tanulmányok, koncepciók betartandók!

Környezeti elem		Föld	Víz	Levegő	Települési környezet	Ökológiai rendszer	Ember	Összegzés
1.	Teljes TRT	0	0	0	0	0	0	Semmilyen változást nem várunk mivel a jelenlegi területfelhasználást legalizálja a módosítás

Alkalmazott jelrendszer: + gyenge kapcsolat, csak részben járul hozzá a környezeti elem védelméhez

++ erős kapcsolat, hozzájárul a környezeti elem védelméhez

0 bizonytalan megítélésű vagy nem létező kapcsolat

- gyenge kapcsolat, negatív hatást gyakorol a környezeti elemre

-- jelentős negatív hatás várható

10. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

Ezen környezeti értékelés Nak Településrendezési tervéhez készült mint különálló munkarész. Minden tervezési munkánál fő szempont volt a magasabb szintű terveknek való megfelelés, a hatályos jogszabályok betartása valamint a fenntartható fejlődés programjának településre vonatkozó betartása. Ennek érdekében a terv fontos részét képezi a védett természeti értékek megóvását, fennmaradásának biztosítását.

A meglévő övezetek kialakításánál figyelembe, hogy a környezeti elemek, ökológiai rendszerek minél kevésbé sérüljenek. Ahol ennek a lehetősége fennáll, javaslatokat fogalmaztunk meg, hogy minél kisebb kockázatot jelentsen.

Az újonnan készülő településszerkezeti terv a Község kialakult szerkezetét jelentős mértékben nem befolyásolja. A történeti településszerkezetet – a kialakult utcaszerkezetet és területfelhasználást – a terv csupán kis mértékben bővíti.

A terv elkészültével kijelenthető, hogy a tervezett fejlesztések területeinek kijelölésénél mind a magasabb rendű tervek, programok, koncepciók által előírtak be lettek tartva, mind pedig figyelembe lett véve a fejlesztés által bekövetkezett változtatások településre gyakorolt hatása. **A változások az ajánlások betartása mellett jelentős környezeti hatást nem gyakorol.**

Nyíregyháza 2022.12.17.

Rákó István

SZKV-hu/09-0439, SZKV-le/09-0439

SZKV-vf/09-0439, SZKV-zr/09-0439

Környezetgazdálkodási-környezetvédelmi
szakmérnök

Zsila László

Okleveles táj-és Kertépítész mérnök

TK 09-0583

Szekrényes Károly Csaba

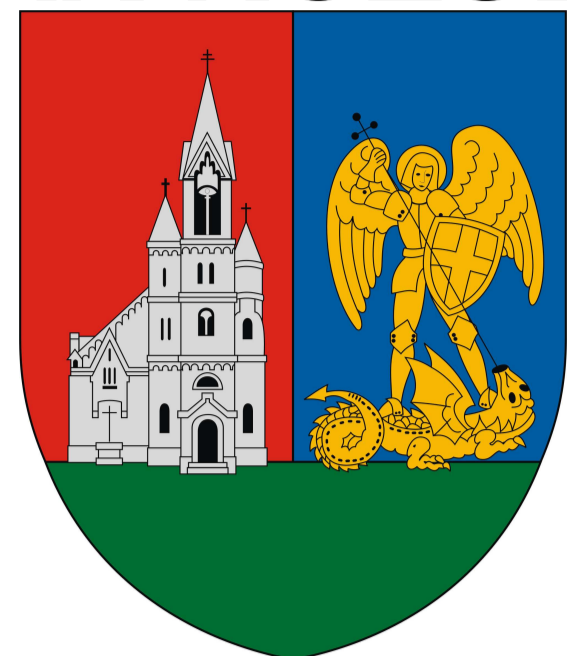
SZKV.1.3

Környezetmérnök

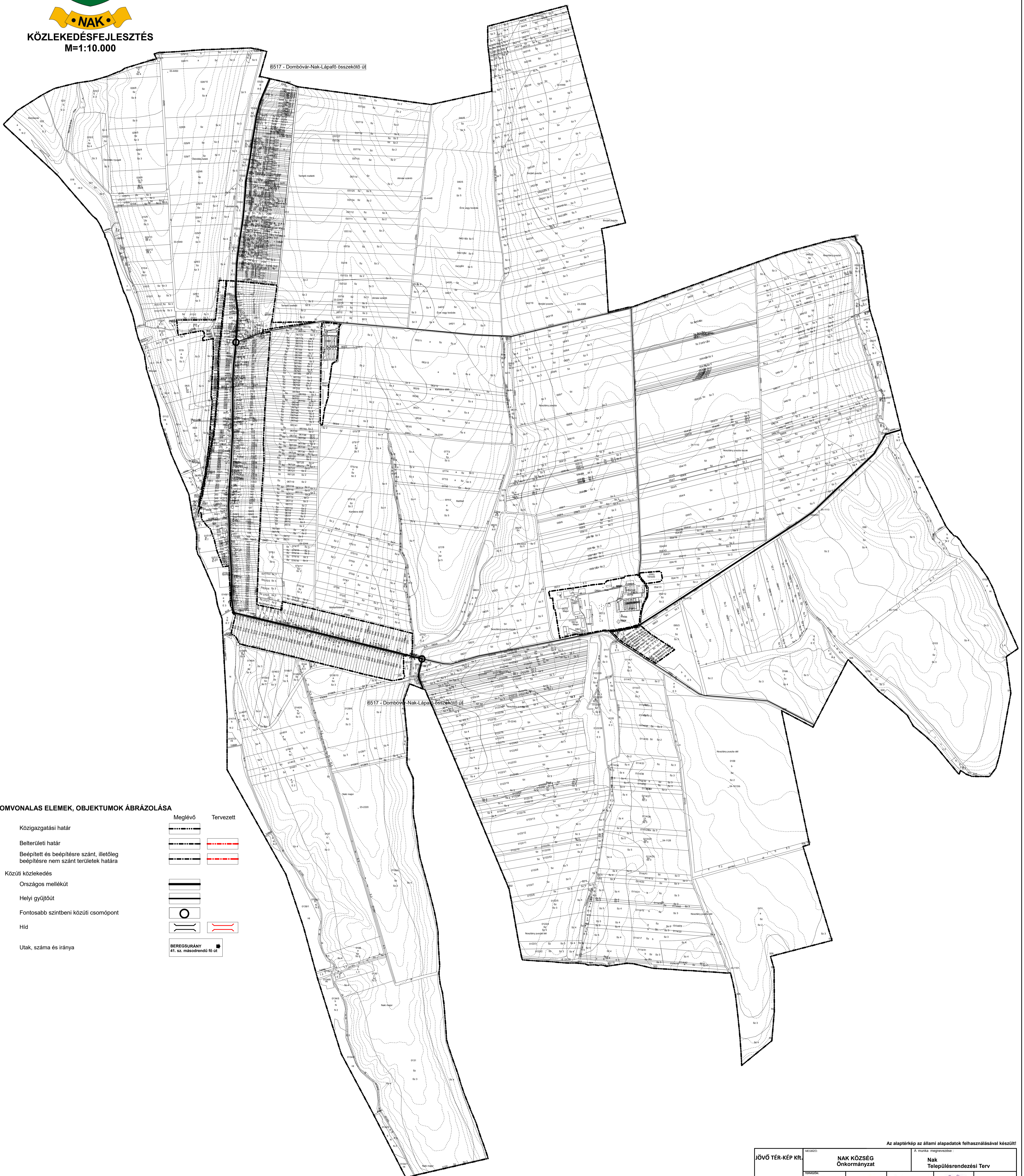
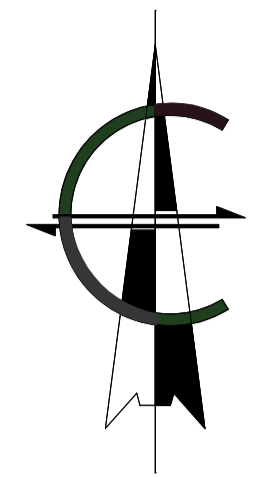
Könyvüipari

EHS szakmérnök

NAK KÖZSÉG

• NAK •
KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS
M=1:10.000

NYOMVONALAS ELEMÉK, OBJEKTUMOK ÁBRÁZOLÁSA

	Meglévő	Tervezett
Közigazgatási határ		
Beltérületi határ		
Bérelt és beépítésre szánt, illetőleg beépítésre nem szánt területek határa		
Közüti közlekedés		
Országos mellékút		
Helyi gyűjtőút		
Fontosabb szintbeni közúti csomópont		
Híd		
Utak, száma és iránya		

BEREGSURÁNY
 A1. sz. műtervezési terv

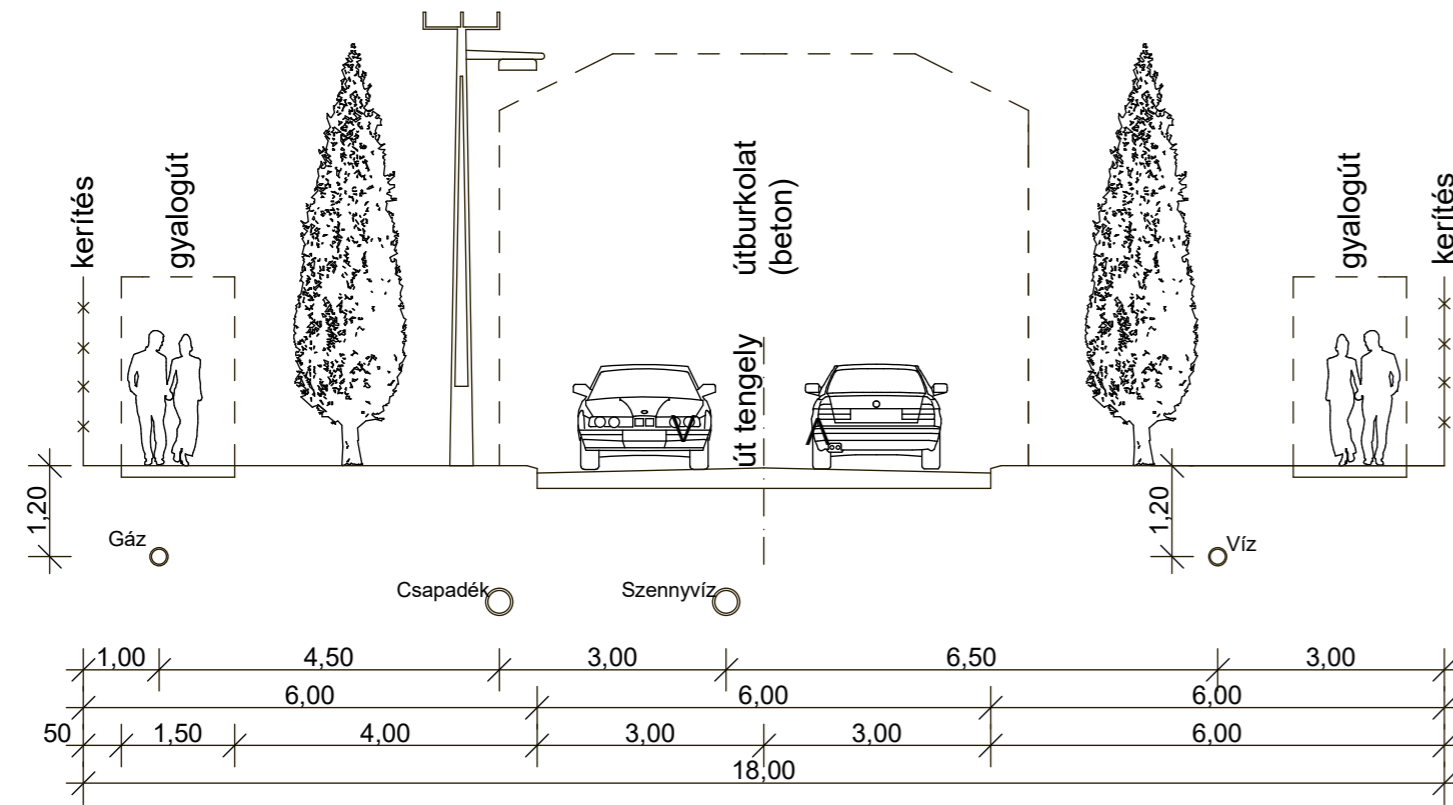
Az alaptérkép az állami alapadatok felhasználásával készült!

JÖVŐ TÉR-KÉP KR. KAPOSVÁR BÜZSÁKI U. 5.	NAK KÖZSÉG Önkormányzat		NAK Településrendezési Terv	
	Készítette: [Signature] [Signature] [Signature]	Készítette: [Signature] [Signature] [Signature]	Készítette: [Signature] [Signature] [Signature]	Készítette: [Signature] [Signature] [Signature]
A rajz megnevezése: Közlekedésképzési terv		Dátum: 2023. június 16.		Látvány Tervező Kft. 14

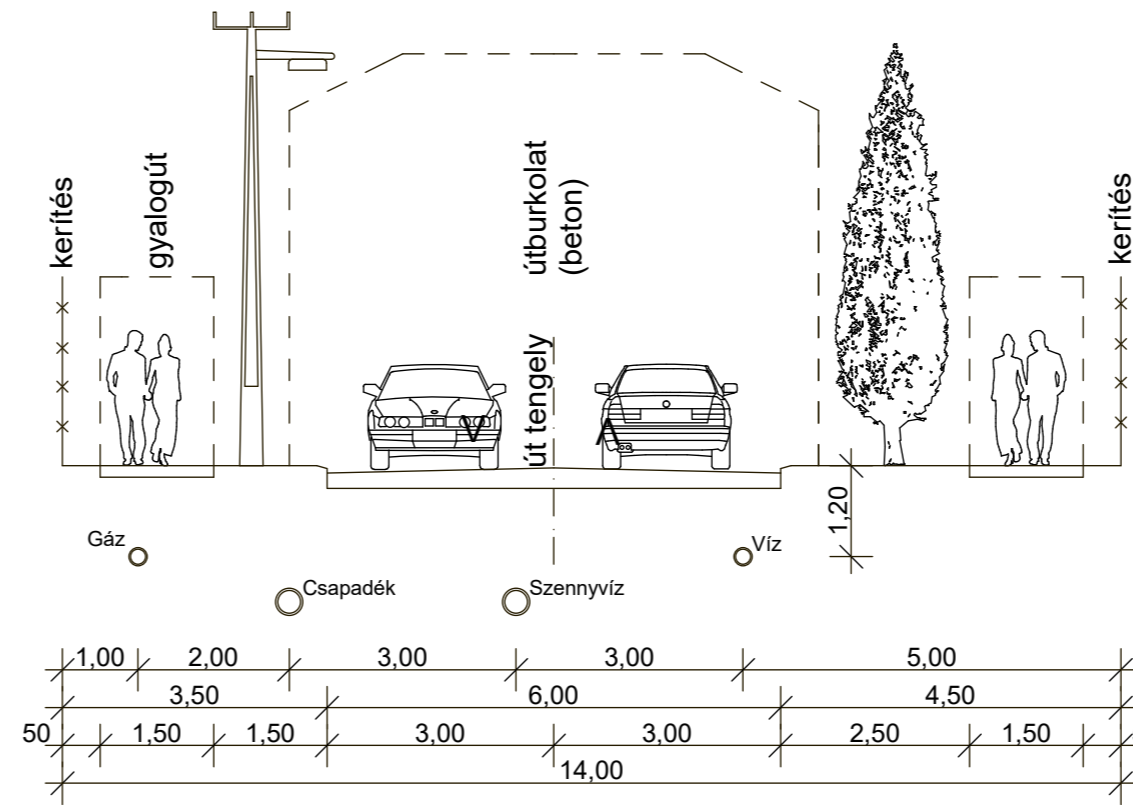
MINTAKERESZTSZELVÉNYEK

M = 1:100

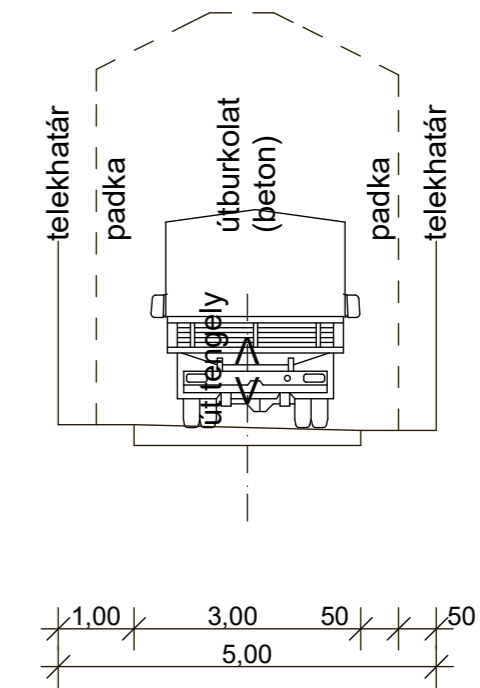
Belterületi összekötő út

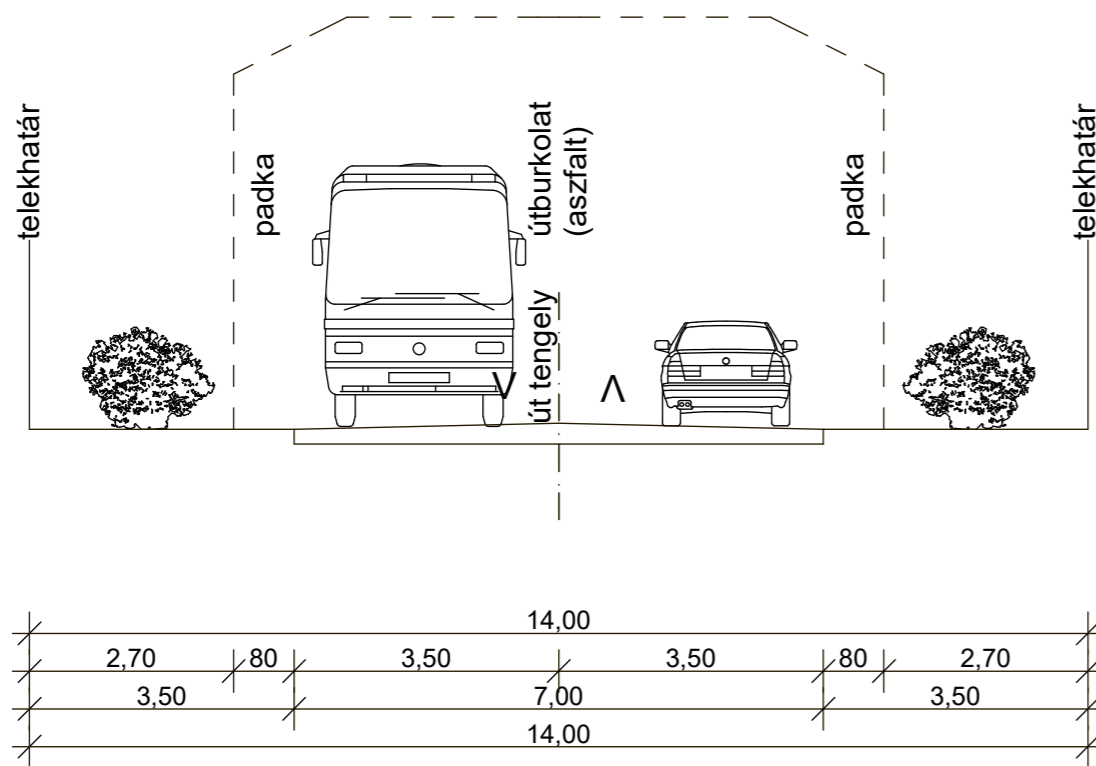
Belterületi kiszolgálóút

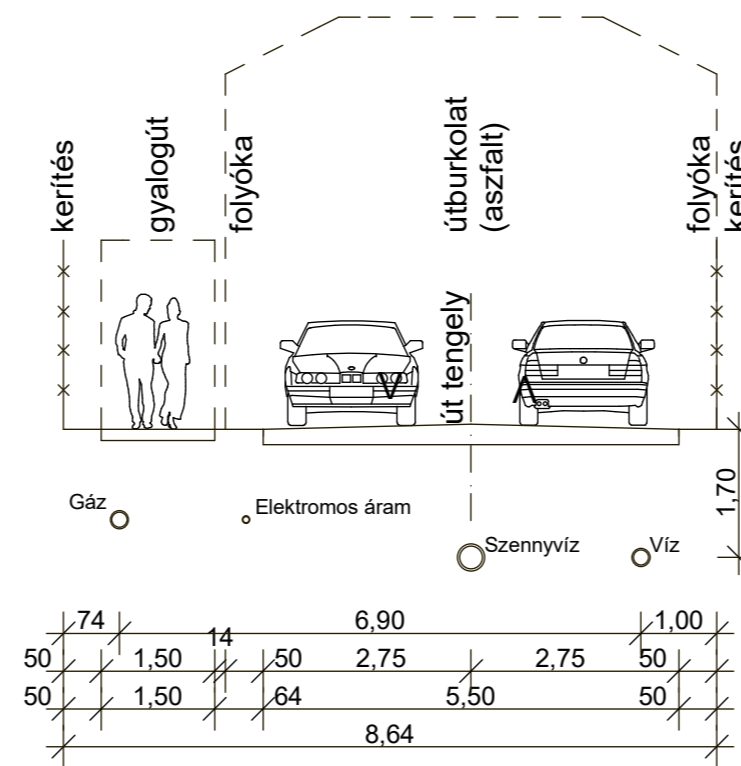
Szántóföldi gyűjtő út

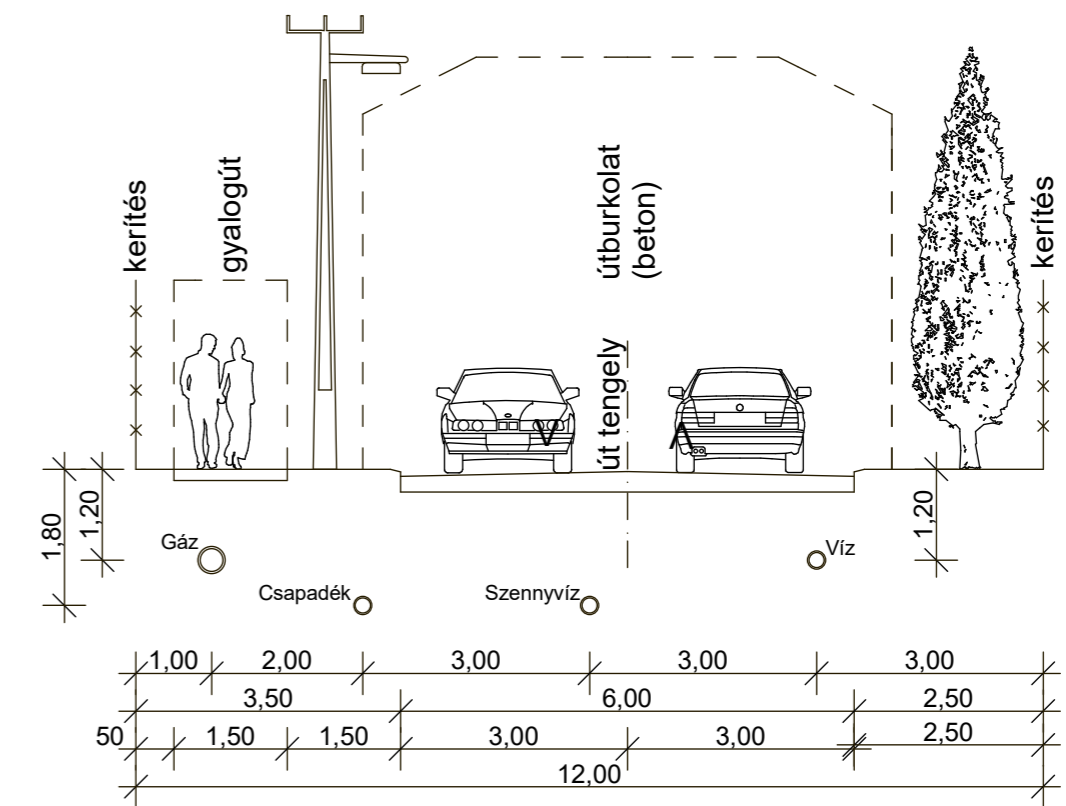
Külterületi összekötő út
(6517. számú összekötő út)

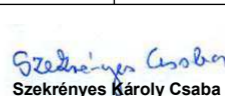
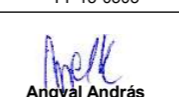
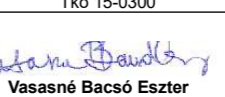

Belterületi kiszolgálóút

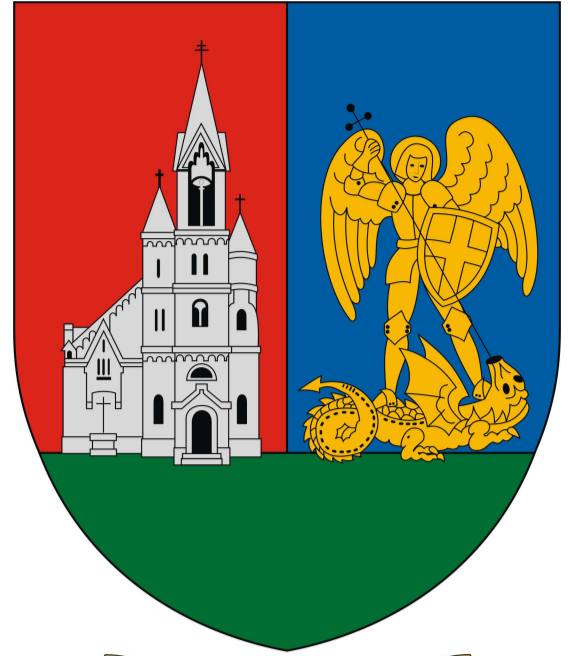
Belterületi kiszolgálóút

Az alaptérkép az állami alapadatok felhasználásával készült!

JÖVŐ TÉR-KÉP Kft. KAPOSVÁR BUZSAKI U. 5.	MEGELŐZŐ: NAK KÖZSÉG Önkormányzat		A munka megnevezése: Nak Településrendezési Terv		
	TERVEZŐK: Dudás Ede okl. településmérnök TT-15-0303		 Kúlcser Gusztáv okl. építőmérnök Tkó 15-0300		 Szekrényes Károly Csaba környezetmérnök
	 Angyal András okl. elektromos mérnök EN-T-1-15-0403		 Vasasné Bacsó Eszter épületgépész mérnök GO-T/15-0506		 Zsila László okl. táj- és kertépítésmérnök TK 09-0583, K/1 09-0583
	A rajz megnevezése: Minta-kereszttszelvények		Fazekasné Jánocskik Zsuzsa építőmérnök közreműködő tervező		Liskány Tamás építőmérnök közreműködő tervező
		Dátum: 2023. július hó		Rajzsám: T-mk	

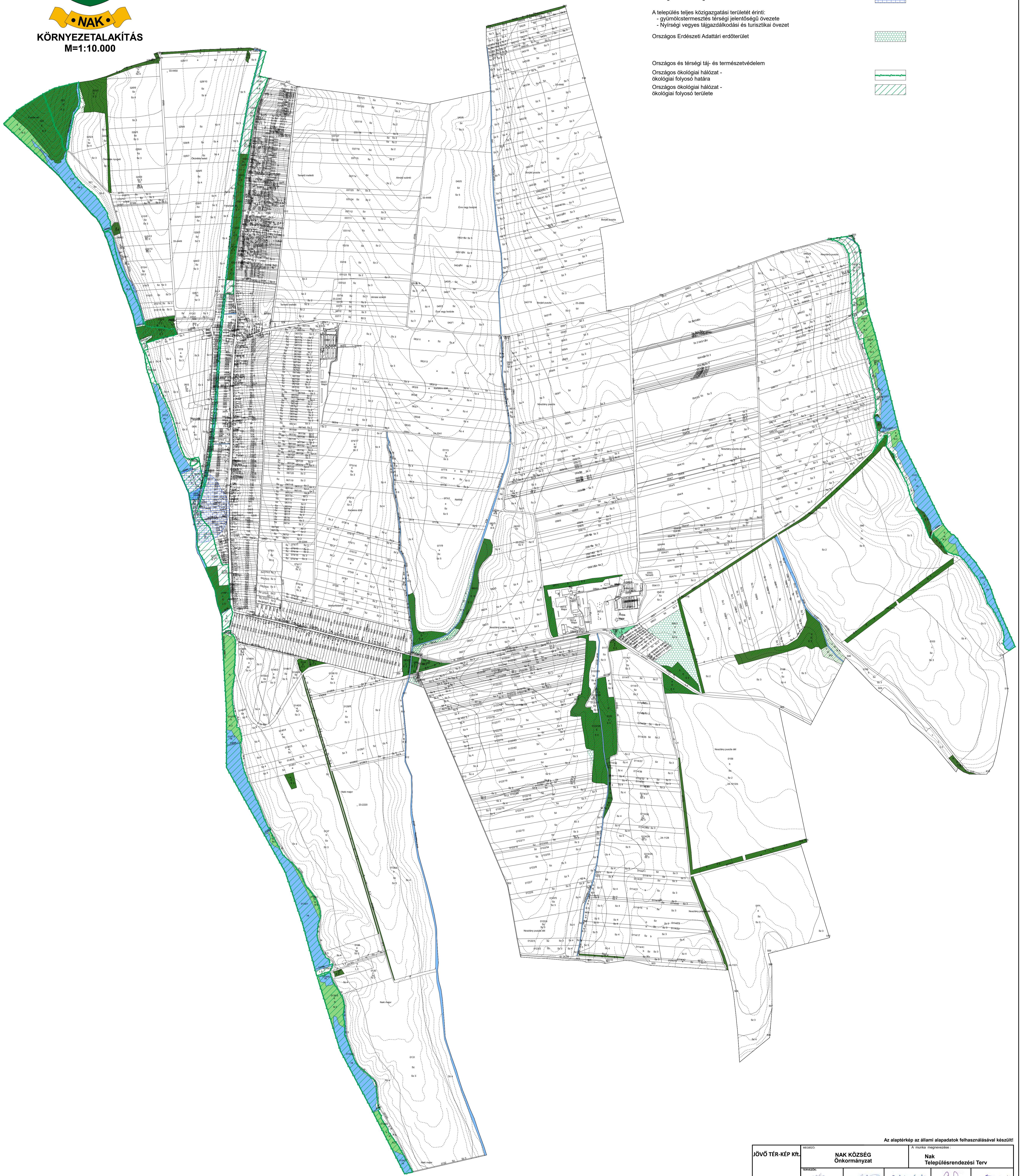
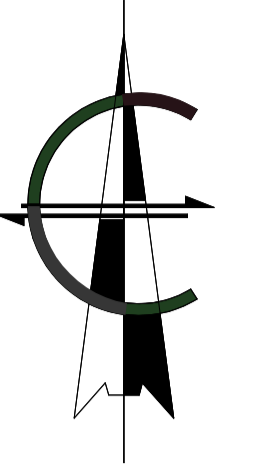
NAK KÖZSÉG

•NAK•
KÖRNYEZETALAKÍTÁS
M=1:10.000

JELMAGYARÁZAT

Zöldterület	
Közterület	Zkk
Erdőterületek	
Gazdasági erdő területe	Eg
Természetközeli terület	Tk
Vízgazdálkodással összefüggő terület	V
Erdők övezete	
Országos vízminőségvédelmi terület övezete	
A település teljes közigazgatási területét érintő: - gyümölcsstermesztési térségi jelentőségű övezete - Nyírségi vegyes tájgazdálkodási és turisztikai övezet	
Országos Erdészeti Adattári erdőterület	
Országos és térségi táj- és természetvédelem Országos ökológiai hálózat - ökológiai folyosó határa Országos ökológiai hálózat - ökológiai folyosó területe	

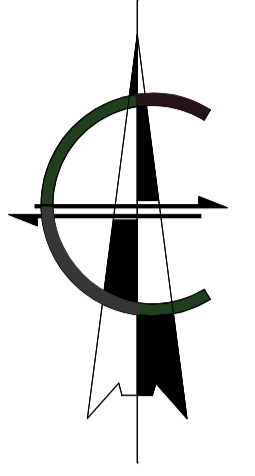
Az alaptérkép az ifj. alapadatok felhasználásával készült!

KAPOSVÁR BUZSÁKI U. 5.	NAK KÖZSÉG Önkormányzat		NAK Településrendezési Terv	
	Készítette: Ágoston Árpád Környezettervezési és Építészeti Kft. A rajz megnevezése: Környezetalakítás tervrajz	Készítette: Varga István Környezettervezési és Építészeti Kft.	Készítette: Papp László Környezettervezési és Építészeti Kft.	Készítette: Farkas Csaba Környezettervezési és Építészeti Kft.
2023. június 16.		1:40		

NAK KÖZSÉG

• NAK •
KÖZMŰFEJLESZTÉSI TERV
M=1:10.000

JELMAGYARÁZAT

Vízvezeték
Villamosenergia átviteli hálózat (0,4 kV feszültségű hálózat)
Távközlelési vezeték
Szennyvíz vezeték

Meglévő Tervezett

Az alaptérkép az állami alapadatok felhasználásával készült!

KAPOSVÁR BUZSÁKI U. 5.	NAK KÖZSÉG Önkormányzat		NAK Településrendezési Terv	
A terv megnevezése: Közműfejlesztési terv		Dátum: 2023. június 16.		

TERVEZŐI NYILATKOZAT

Alulírott Szilágyi Annamária településrendező tervező kijelentem, hogy Nak Község településrendezési eszközök készítése során a többször módosított, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény előírásait, az Országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet előírásait a 2012. augusztus 6-án hatályos településrendezési és tartalmi követelményeinek és jelmagyarázatainak, valamint a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet (a továbbiakban Eljr.), és ezek általános érvényű követelményeihez kapcsolódó eseti hatósági előírásokat megállapító rendeleteket, szabályzatokat, országos szabványokat (ágazati és szakmai) betartottuk, azoktól való eltérés – OTÉK eltérés – nem vált szükségessé.

Kaposvár, 2023. január hó

.....
Szilágyi Annamária
okl. településmérnök
TT-14-0005